

## HET EVANGELIE VAN MARKUS

Markus plaatst meestal alleen de gebeurtenissen bij elkaar die hij uitvoeriger dan de overige Evangelisten te boek heeft gesteld en hij voegt daarbij veel kleine bijzonderheden die de medegedeelde gebeurtenissen in het bijzonder aanschouwelijk maken; reden te meer voor elke bijbellezer, om hem steeds met de andere Evangelisten te vergelijken; langere redenen laat hij gewoonlijk weg. Dit Evangelie geeft ons op deze wijze van de Heiland als handelend persoon een krachtige, levendige, kernachtige voorstelling. Het eerste Evangelie was vooral voor Christenen uit de Joden geschreven, het tweede (Markus) deelt de belangrijkste berichten in het eerste meegedeeld en nog enige andere, die daar verzwegen zijn, in deze vorm mee, als meer bevattelijk voor Christenen uit de heidenen. Voor hen is ook in het bijzonder het derde Evangelie (Lukas) bestemd, terwijl het laatste (Johannes), onder Griekse heidenen geschreven, voor geen bepaalde soort van lezers is bestemd, maar geschreven schijnt voor de Christenen die na de verwoesting van Jeruzalem reeds meer tot een samenverbonden geheel waren verenigd.

## HOOFDSTUK 1

### *CHRISTUS, DOOR JOHANNES GEDOOPT, WORDT VERZOCHT, PREDIKT, ROEPT DISCIPELEN EN GENEEST ZIEKEN*

I. Vs. 1-8. (zie ook). Markus wil zijn lezers bekend maken hoe de boodschap, die nu door de wereld wordt gebracht, haar aanvang heeft genomen met de prediking van Johannes de Doper. Daarom begint hij ook meteen met deze prediking, zonder eerst terug te zien op de geschiedenis van Jezus kindsheid en jeugd, en die van Zijn voorloper, zoals ook Petrus, wiens tolk hij is, in het huis van Cornelius van hetzelfde punt uitgaat (Hand. 10: 37vv. ). Zoals Petrus de eerste onder de apostelen geweest is die beleden heeft dat Jezus de Christus is, de Zoon van de levende God (Joh. 6: 69 MATTHEUS. 16: 16), zo voegt ook Markus dadelijk bij zijn eerste woord die belijdenis.

1. Hetgeen in vs. 4-8 volgt is het begin van het Evangelie, de blijde boodschap (MATTHEUS. 4: 23; 11: 5; 24: 14) van Jezus Christus, de Zoon van God, in zo verre die boodschap nu werkelijk openlijk aan al het volk werd verkondigd.

2. Zoals geschreven is in de profeten, en wel zoals het in het eerste en laatste profetische boek van het Oude Testament van tevoren bepaald was, namelijk volgens de woorden in Mal. 3: 1 en Jes. 40: 3 Ziet, Ik zend Mijn engel 18: 10") voor Uw aangezicht, die Uw weg voor U heen bereiden zal (MATTHEUS. 11: 10 Luk. 7: 27).

3. Het is de stem van de roepende in de woestijn: Bereid de weg van de Heere, maakt Zijn paden recht (MATTHEUS. 3: 3. Luk. 3: 4).

Wat duidelijk van Christus en in betrekking tot Hem gezegd is, niet wat eerst via onderzoek moet worden verkregen (Luk. 1: 3), stelt Markus ten nutte van zijn lezers bij elkaar, om hun de op feiten gegronde overtuiging te schenken, dat Jezus waarlijk is, waarvoor Hij hier verklaard en erkend wordt, de Christus, de Zoon van God.

Dit begin van het Evangelie was in de apostolische tijd ook het gewone begin van de Evangelische overlevering, zoals die met de Apostolische prediking verbonden was. Men begon met het optreden van Johannes de Doper. De geschiedenis van de kindsheid daarentegen en de leer van het Woord, dat in den beginne bij God was (MATTHEUS. 1 en 2. Luk. 1 en 2. Joh. 1: 1-18), volgde later voor de ingewijden, de gelovigen.

De gewone tekst: "gelijk geschreven staat in de profeten, " is hierom de meer geschikte, omdat het uitspraken zijn van twee verschillende profeten, die de Evangelist zonder afbreking aanhaalt en waarvan de eerste plaats niet van Jesaja, maar van Maleachi is. Volgens uitwendige getuigen kan zeker worden aangenomen dat de echte lezing is: "in Jesaja, de profeet. " Vooral door de opmerking dat hier de plaatsen van twee profeten met elkaar verbonden zijn, heeft men in de Christelijke Kerk aanleiding gekregen, om de opgaaf zo te veranderen als die voor ons ligt.

Dit bij elkaar voegen van een woord uit Jesaja met een uitspraak van Maleachi kan ons niet bevreemden, omdat Maleachi duidelijk en opzettelijk op dat woord van Jesaja doelt, zoals reeds de uitdrukking "de weg bereiden, " die in het Oude Testament alleen in het tweede deel van Jesaja (en wel driemaal) voorkomt, bewijst. Omdat nu Maleachi zich al zo uitdrukkelijk aan het genoemde woord van Jesaja verbindt, zodat het zijne slechts een verduidelijkende toepassing daarvan lijkt, is het volkomen verklaard hoe onze Evangelist de woorden van Jesaja zo aanhaalde, dat hij tevens de vorm er bij plaatste die duidelijker en onmiddellijk op de verschijning en betekenis van Johannes paste.

4. Johannes, de zoon van de priester Zacharia en van zijn vrouw Elizabeth (Luk. 1: 5 vv. ; 57 vv. ) was, toen met het begin van het sabbatsjaar van de herfst 26 tot die van 27 na Christus de tijd was gekomen dat hij voor het volk van Israël zou optreden, depend in de woestijn boven de Dode zee aan de Jordaan, niet ver van de stad Livias en de doop van de bekering predikend. Hij betuigde door zijn prediking, die de doop vergezelde, dat die een doop was tot bekering, niet alleen daartoe verplichtend, maar die ook volbrengend en uitwerkend, leidend tot vergeving van de zonden, die men zou ontvangen van de Christus, wanneer deze nu zelf kwam.

5. En al het Joodse land, (al de inwoners van het landschap Judea, die in de eerste plaats zijn prediking vernamen) ging tot hem uit om hem te horen en ook die van Jeruzalemkwamen tot hem en werden allen door hem gedoopt door indompeling in de rivier de Jordaan, door dit zinnebeeld en tevens in woorden, hun zonden belijgend.

Drie zaken meldt ons de Evangelist over Johannes, zoals hij met de profetie van Jesaja overeenkwam: 1) dat hij doopte, omdat dit in het algemeen een omkering uit zedelijke onreinheid tot zedelijke reinheid voorstelde; 2) dat hij nergens anders dan in de woestijn doopte. Hij ging niet tot de mensen, maar zij moesten tot hem gaan, zij moesten er moeite voor doen om deelachtig te worden wat hij had te geven. Het betonen van dit bijzondere vordert toch ook de stem bij Jesaja. Dat hij in de woestijn doopt, is een zinnebeeldige uitdrukking daarvoor, dat hij een zedelijk werk doet, wat het volk in zijn tegenwoordige toestand alleen kan volbrengen door een vast besluit van zelfverloochening; 3) dat Johannes door zijn doop en zijn getuigenis aan hen, die het werkelijk in zich lieten werken, een verandering volbracht, waardoor de zondenvergeving, door de voorwaarde van deelneming aan de zegen van de komende God, geschonken zou worden; want het: "tot vergeving van de zonden, " hoort bij "bekering, " niet bij "doop. " In dat alles was hij de stem van de heraut, die bij Jesaja oproept tot een doortastende bekering van Israël tot de Heere, omdat Hij in Zijn zegen alleen zó tot Zijn volk zou komen.

Er zijn tijden dat er een Geest uitgaat die macht heeft ontvangen, zodat een goede, heilzame zaak van de een tot de ander overgaat, die ook de afkerigen aangrijpt zonder dat enige dwang, of zelfs enig uitzicht op voordeel en eer kan bestaan; tijden dat men voelt: ik mag mij niet onttrekken, wanneer zelfs de vijandige geesten hun tegenstand moeten onderdrukken en moeten komen om God de eer te geven. Zo kwamen zij daar, maar hoe ontvlamde daarna de huichelarij (MATTHEUS. 3: 7 Luk. 3: 7), die het heilige tot mode dreigde te maken, de toorn van de profeet! "Slangen- en adderengebroedsel" zo noemde Hij ze, niet omdat Hij hun het

niet gunde om de toekomstige toorn te ontvluchten, maar juist omdat zij het niet zo licht zouden opnemen, opdat zij zouden schrikken en zich er met ernst op mochten toeleegen om ware kinderen van Abraham te worden.

6. a) En Johannes was bij zijn oponthoud in de woestijn gekleed met een oppergewaad als een zak, van kameelhaar gemaakt, en met een leren gordel 13. 11") om zijn lenden die de profetenmantel bij elkaar hield, en at b) sprinkhanen en wilde honing ("Jud 14. 8).

a) 2 Kon. 1: 18 b) Lev. 11: 22

7. En hij predikte diegenen die zich door hem lieten dopen, zeggende: Na mij komt, en Hij is reeds in aantocht, die sterker is dan ik, die ik niet waardig ben als een dienstdoende slaaf, neerbukkend, de riem van Zijn schoenen te ontbinden.

8. a) Ik heb ulieden wel gedoopt met water en met deze geringe doop kan ik u het ware volle heil niet schenken; ik kan slechts door opwekking van verlangen daarnaar u tot het ontvangen daarvan voorbereiden; maar Hij zal u dopen b) met de Heilige Geest en daardoor in het volle bezit van de zaligheid brengen.

a) Hand. 1: 5; 11: 16; 19: 4 b) Jes. 44: 3 Joël 2: 28 Hand. 2: 4; 11: 15

In de persoonlijke verschijning van Johannes werd voorgesteld wat de tegenwoordige tijd was, namelijk een tijd van ernstige boete. In zijn verkondiging werd voorgesteld wat de toekomst in verhouding tot het tegenwoordige was; dat werd gezien in de verhouding van de persoon van Johannes tot de persoon van Hem, met wie het tegenwoordige zijn einde bereikt - het is als die van een mens tot een God - en aan de verhouding van het werk van Johannes tot dat van de toekomstige - het is zoals de reiniging van het lichaam staat tot de overgang van het hele leven in een goddelijke toestand.

Johannes wil zeggen: u verwondert u al over mij, maar Hij zal pas de volheid geven, Hij, die na mij komt! Mijn doop is slechts uitwendig, door water; die doop ontdekt de zonden, eist bekering, maar de nieuwe Geest kan ik niet geven. De prediking van de wet kan nog niet leiden tot zaligheid, dat doet alleen de prediking van het Evangelie.

In ware ootmoed plaatst hij zich als een onwaardige knecht onder de Koning die komt, om Joëls profetie te vervullen en Zijn Geest over al het volk uit te storten. Deze zal in de Geest volbrengen wat de waterdoop betekent, Hij zal met de Heilige Geest en met vuur dopen, Hij zal zitten en smelten en de zonen van Levi reinigen als met vuur van een goudsmid (Mal. 3: 3). Dit is een reiniging die veel sterker indringt dan het water van de Jordaan. Maar er is ook in het vuur van de Geest een levendmakende kracht en slechts voor de tegenstanders een gloed van het oordeel die de goddelozen als kaf verteert. Vooral daarin betoont Johannes zich in de volle zin als de laatste profeet, dat hij niet alleen de prediking van de wet ernstig voortdraagt om al het volk tot bekering te dringen, maar voorspelt de Koning van het rijk, die komen zal, ja reeds aanwezig is.

II. Vs. 9-13. (zie ook). Nadat de Evangelist in de vorige afdeling het begin van het Evangelie van Jezus Christus, de Zoon van God, door korte voorstelling van Johannes' doop en prediking heeft gekenschetst, zo veel als voor zijn lezers nodig was, haast hij zich zo spoedig mogelijk tot het voortzetten van dat begin te komen, dat het Galilese werk van Jezus in de plaats van dat van Johannes heeft gevormd. Voordat hij echter daartoe kan overgaan moet hij ons Jezus voorstellen, hoe Hij door Johannes in de Jordaan gedoopt is, en daarbij door God met de Heiligen Geest en met kracht geliefd (Hand. 10: 38); daarna 40 dagen door de satan in de woestijn verzocht is, om zo de Heiland te worden die allen gezond kon maken die door de duivel overweldigd waren.

9. En het geschiedde in diezelfde dagen, toen datgene wat in vs. 4 vv. verhaald is gebeurde en met het begin van het jaar 27 na Christus voor Hem het uur was gekomen om voor het volk op te treden en de prediking van de Doper omtrent degene die komen zou (vs. 7 vv. )te vervullen, dat Jezus van Nazareth kwam, gelegen in Galilea, waar Hij tot dan in het verborgen had geleefd en door Johannes op de in vs. 4 genoemde plaats gedoopt werd in de Jordaan. Eerst had deze Zijn verlangen tegengestaan, maar daarna volgde hij die gewillig op.

10. En meteen toen Hij uit het water opklom zag Hij, zowel als Johannes (Joh. 1: 32), de hemelen opengaan. De wolken verkregen voor het uitwendig aanzien een opening waardoor een lichtstraal schoot als van de troon van de majesteit van God en Hij zag de Geest in zichtbaar lichamelijke gedaante als een duif op Hem neerdalen.

Hemel en aarde werden aan elkaar verbonden, de lagere schepping tot de volheid van de goddelijke heerlijkheid verheven, op het ogenblik dat de Geest van God Jezus Christus vervulde. Dat openbaarde zich door het te voorschijn komen van een bovenaardse lichtglans. En wanneer gezegd wordt, de reine, zachte en stille Geest is op Hem gekomen als een duif (er staat niet: als ene werkelijke duif, maar iets zichtbaars, lichamelijks gelijk een duif), is dat juist de aard en wijze van de aanduiding van hetgeen Jezus en Johannes gewaar werden.

Omdat de Heilige Geest volgens Zijn natuur onzichtbaar is kan de duif slechts begeleidend beeld en voorteken zijn van de geestelijke, onzichtbare gebeurtenis, zoals het suizen van de wind en de tongen van vuur op het Pinksterfeest (Hand. 2: 2 v. ). Het teken komt overeen met het gebeurde hier zowel als daar. - Het is iets anders dan wanneer de Knecht des Heeren gezalfd wordt tot de dienst van de diepste zelfverloochening, waarvan gezegd is wat in Jes. 42: 2 v. geschreven staat en iets anders dan wanneer Zijn dienaren worden toegerust om de boodschap van Hem met wereldoverwinnende kracht te verbreiden.

11. En er kwam een stem uit de hemelen die zich direct tot Jezus zelf keerde 3. 17"). a) Gij zijt Mijn geliefde Zoon, in wie Ik Mijn welbehagen heb.

a) Ps. 2: 7. Jes. 42: 1. MATTHEUS. 17: 5. Mark. 9: 7. Luk. 9: 35. Kol. 1: 13. 2 Petrus . 1: 17.

De doop was voor Jezus als de goddelijke verordening tot Zijn werk. Van nu af was Hij de Gewijde en Gezalfde van de Heere, de Messias en Koning in het rijk van God. Van nu af

begint Christus, zoals Luther zich uitdrukt, een Christus te zijn, in Jezus persoon is nu het rijk van God al aanwezig.

Door de Geest van het heilige ambt wordt Jezus bekwaam gemaakt om de heilige zin, die in Hem is, die alle zonden van Israël evenzeer voelt en draagt als verafschuwt en van Zich wijst, door de werking van Zijn met de Geest vervuld lichamelijk organisme in de gehele omvang van het Israëlitische volksleven uit te breiden en daardoor het volk te reinigen van zijn zonden en te verlossen van zijn ellende, met één woord Israël te volmaken. Is echter Israël voleindigd, dan is ook de mensheid voleindigd, want daartoe is Israël van Abraham af geroepen, om de door de zonde verloren zegen van God aan alle volken en stammen van de aarde weer te geven. De wijding van geen mens is op zo'n diepe trap van nederigheid en onderdanigheid ontvangen; daarom heeft ook de wijding van geen mens zo'n waarheid en kracht verkregen.

Nu Johannes de Messias doopte deed hij zijn grootste werk. Hier volbracht hij niet aan een zondaar het teken van de reiniging van de zonden, maar, zoals de Joden van Elias verwachtten dat hij de Messias zalven zou, zo hielp hij ook voor zijn deel de Gezalfde te wijden en in Zijn ambt in te leiden. Had nu de Heere de doop van Johannes ontvangen, zo moest daaruit iets geheel anders worden voor ieder die zich voortaan in het geloof aan de Zoon overgaf. Zo een geeft zichzelf in de gemeenschap van Christus, de Zoon, in wie de Vader een welbehagen heeft, als offer en de Geest wordt ook hem ten deel. De Christelijke doop is daarom niet alleen een doop van de zinsverandering, waarin de mens zich na de vergeving van de zonden beweegt, maar een middel van toe-eigening van datgene wat Christus voor hem heeft verworven, van de geboorte uit de Geest en van het leven in Vader, Zoon en Heilige Geest. Dat heeft Christus, de Heere, voor ons van de doop gemaakt.

12. En meteen nadat Jezus zo door God met de Heilige Geest en met kracht was gezalfd, dreef de Geest Hem uit de plaats waar Johannes zich bevond, nog dieper de woestijn in, namelijk in de woestijn ten noordwesten van Jericho (vgl. Matth. 3: 1).

13. En Hij was daar veertig dagen in de woestijn en werd gedurende al die tijd (Luk. 4: 2) verzocht door de satan totdat de verzoeking op het laatst op drie punten uitliep, zoals bij Mattheüs en Lukas nader is aangewezen. En Hij was bij de wilde gedierte, blijvend door dezen omgeven en bedreigd; en de engelen dienden Hem. Op onzichtbare wijze beschermden zij hem tegen de dieren totdat zij, na het doorstaan van de verzoeking, ook toetraden, Hem met voedsel verzorgden, en Hem als overwinnaar hulde toebrachten (MATTHEUS. 4: 11), terwijl de dieren hun dreigende houding in die van onderworpen schepselen veranderden (Jes. 11: 6 vv. ).

Johannes is in de woestijn en de satan verzoekt hem niet: Jezus wordt uit de woestijn in de woestijn, d. i. in de diepste wildernis van de woestijn gedreven en de satan valt Hem aan. De Evangelist vindt het overbodig op te merken dat Jezus de satan overwonnen heeft. Volgens het vorige spreekt het vanzelf; daarna (vs. 23 vv. ) wil hij ons de concrete overwinning over hem in de duiveluitbanningen voorstellen; toch is de overwinning daarin aangeduid dat Hij veertig dagen Zijn verblijf houdt in de woestijn, ondanks de verzoeken van de duivel en

dat de engelen Hem daar dienen. De Godmens kan dus een hemelse huishouding hebben in het gebied dat de satan voor zich heeft ingenomen (Lev. 16: 10).

Niet alleen wat de tijd, maar ook wat de zaak aangaat staan doop en verzoeking van Jezus met elkaar in verband; is de doop Zijn wijding tot het ambt, zo is de verzoeking het eerste werk dat tot Zijn ambt behoort. Hij was door de doop daarop gewezen en daartoe toegerust om op het Hem omringende volk, op het tegenwoordige Israël, te werken. De gehele tegenwoordige toestand van Israël was door Johannes als onrein aangetoond en daarbij alle Oud-Testamentische heiliging als vergeefs. Die beschouwing van het tegenwoordige dringt noodzakelijk tot de vraag: waar berust de wortel van zo'n algemene verdorvenheid? en deze vraag wijst naar het begin van Israëls geschiedenis terug. Dit begin is het volgende: Israël wordt door de Heere in de woestijn gevoerd om daar verzocht te worden, zodat de Heere weet wat in zijn hart is (Deut. 8: 2). De woestijn is de plaats waar de ban, die sinds de zonde van de mensen op aarde ligt, zichtbaar en duidelijk te voorschijn komt. In de woestijn was daarom Israël van de zegeningen van God, die indirect door de wereld voortkomen, afgesneden en aan de macht, trouw en genade van de Heere overgegeven. Terwijl zo God en wereld voor Israël streng waren afgescheiden moest de toestand van onbeslistheid ophouden, waarbij het onduidelijk is of de mens zich op God in de wereld, of op de wereld zonder God verlaat. Het moest beslist worden of het hart van het Israëlietische volk zijn laatste rustpunt in God of in de wereld had. Israël bleef in die scherpe beproeving niet staan en sindsdien is er niets gebeurd wat deze eerste grote scheur zou hebben kunnen helen, integendeel moet de toestand van verdorvenheid die Johannes bestraft als de uitwerking van die eerste afval worden gezien. Wie dus deze toestand grondig en volledig wil verbeteren, die moet wederom terugkeren in deze eerste verdorven toestand, hij moet het werk van Israël daar weer opnemen waar men het heeft laten vallen. Daarom wordt Jezus door de Geest, die in de doop over Hem gekomen is, in de woestijn gevoerd en wel om verzocht te worden zoals Israël verzocht werd; opdat Hij de verzoeking mocht doorstaan, om datgene wat door de afval van Israël verloren was, door Zijn staan blijven terug te brengen. Nu is Israël gedurende de 40 jaren die het in de woestijn doorbracht niet door het brood van de aarde gevoed, maar het ontving daarvoor manna uit de hemel; het moest daaruit leren van het begin af, dat de mens niet bij brood alleen leeft. Maar Israëls hart hing te zeer aan de aarde en haar donkere schaduwen om zich in die hemelse spijs bij voortduring te verheugen. Wanneer dan Jezus het begin van Israël wil herstellen en wel eerst in Zichzelf, zo zal Hij in die verzoeking moeten ingaan om daar te bestaan waar Israël is gevallen. Gelijk Israël zich daar 40 jaren van het brood van de aarde heeft moeten onthouden, zo at Hij niets in de 40 dagen die Hij in de woestijn doorbrengt, dus niet eens het voedsel van de woestijn, zoals Johannes. Zoals Israël gedurende de 40 jaren van manna, die voorstelling en verlichamelijking van de hemelse spijs, leefde, zo is voor Jezus, terwijl Hij Zich van het brood van de aarde onthoudt, Zijn spijs het woord van God, de zuivere en volle opname van het goddelijk woord in de grond van de ziel, van Zijn kant de herstelling van dat begin. Intussen wijst de val van Israël tot het begin van de geschiedenis van de mensen terug. De val van Israël in de woestijn heeft de val van de mensen in den hof van God tot grond en moet des te meer in het licht van dit eerste begin worden beschouwd, als de leiding van Israël er op aan gelegd is de eerste misstap van de mensen weer goed te maken. Is nu de geschiedenis van Israël in de woestijn niet de herstelling van de gevallen mens, maar integendeel naar haar werkelijke inhoud een herhaling en gevolg van die eerste val, zo kan ook die afval van Israël

niet weer goed worden gemaakt zonder dat op de eerste val wordt teruggekomen. In het paradijs nu gaat de verzoeking en verleiding uit van de slang, die leugen spreekt, terwijl zij waarheid en onwaarheid door elkaar mengt. Het leugenwoord uit haar mond wordt het vergif dat de mens vermoordt en is zo juist het tegendeel van het woord dat uit de mond van God uitgaat. Sindsdien heeft de vader van de leugen de macht van de dood (Hebr. 2: 14) en bezit hij een heerschappij in de wereld waaraan de mensheid door de macht van de zonde en de vrees van de dood onderworpen is; sindsdien is de vijand de vorst van de wereld. Zo kan de herstelling van Israël en van zijn val niet anders plaats hebben dan door de overwinning over de vorst van deze wereld, die door zijn leugen het menselijk geslacht heeft vergiftigd. Daarom hoeven wij ons ook niet te verwonderen dat de verzoeking van Jezus in de woestijn dadelijk als een verzoeking door de duivel wordt voorgesteld. De opklimming en het lot van deze verzoeking wordt daarin openbaar, dat de satan persoonlijk op de strijdplaats treedt en zo concreet als hij zich nooit te voren vertoond heeft en ook later zich nooit vertonen zal.

Uit dat wat gezegd wordt: "Jezus was bij het gedierte, " ziet men dat hier een woestijn wordt bedoeld die geheel onbewoond was. Satan heeft wellicht ook door zulke dieren op Hem aangehouden (Deut. 8: 15) als Eva door een slang. Hierdoor heeft Christus ons weer de weg gebaad tot de heerschappij over de dieren; men kan het ook als een beeld zien hoe Christus daarna in Zijn ambt en verder ook in de kerk met dierlijke mensen (Ps. 22: 13 v. Tit. 1: 11. 2 Tim. 4: 17. Openbaring . 13: 1 en 11) te doen zou hebben.

Adam viel in het paradijs en maakte het tot een woestijn; Christus overwon in de woestijn en maakte haar tot een paradijs, waar de dieren hun woestheid verloren en de engelen vertoefden.

I. Vs. 14-20 (zie ook). De Evangelist is nu aangekomen bij dat punt van zijn voorstelling dat wij hem in de vorige afdeling tegemoet zagen snellen. Nu kan hij ons in deze Jezus dadelijk bij het begin van Zijn werkzaamheid in Galilea aantonen, dat de door Johannes begonnen boodschap van God zich al tot zo'n macht onder het volk ontwikkeld heeft dat allen, die aan Zijn verkondiging geloof hechten in grote menigten zich om Zijn persoon verzamelen. Dit bleek meteen waarheid bij de roeping van de vier discipelen: Simon Petrus, Andreas, Jakobus en Johannes tot blijvende navolging van Hem.

14. En nadat Johannes in het begin van Mei van het jaar 28 na Christus door Herodes, de viervorst van Galilea, overgeleverd was (Hoofdstuk . 6: 17 vv. ), kwam Jezus bij Zijn terugkeren van Jeruzalem, waar Hij op het pinksterfeest van dat jaar geweest was, en de zieke aan het badwater Bethesda gezond had gemaakt (Joh. 5), in Galilea, het Evangelie predikend van het koninkrijk van God. Daarmee begon de Heere te Nazareth, vervolgens wendde Hij Zich naar Kapernaüm (Luk. 4: 16 vv. ).

15. En Hij nam de prediking van de Doper weer op, zeggende De tijd is vervuld (Gal. 4: 4) en het koninkrijk van God, dat de profeten hebben aangekondigd, is nabij gekomen; a) bekeert u en gelooft het Evangelie, u, die in dat rijk wilt ingaan.

a) Jes. 56: 1.



Zonder het bericht van Johannes zou het niet goed verstaanbaar zijn hoe juist de gevangenneming van de Doper Jezus zou hebben kunnen bewegen Zich in het gebied van diezelfde heerser te begeven, die de Doper gevangen genomen had. Nu leren wij echter uit het vierde Evangelie dat, omdat Jezus al in Joh. 4: 1 vv. tot een voorwerp van vijandige beschouwing voor de farizeeën was geworden, die hadden opgemerkt dat Hij nog rijker in invloed was en hun aanzien meer bedreigde dan de Doper, deze sinds het wonder van de genezing aan het badwater Bethesda zelfs moordaanslagen tegen Hem opvatten (Joh. 5: 16; 7: 19 vv. ). Dat Herodes gewaagd had de hand aan de Doper te slaan, werkte op de Hoge raad te Jeruzalem terug; de farizeeën die deze beheersten voelden zich opgewekt om de tweede profeet aan te grijpen, nadat de koning aan de eerste de hand geslagen had. Tegenover zulke lagen was de Heere inderdaad in Galilea steeds nog veiliger dan in Judea, hoewel Hij daar niet in onmiddellijke aanraking met Herodes kwam, die nu nog te Livias resideerde, en pas 10-11 maanden later naar Tiberias verhuisde Uit (4: 17 en Uit 12: 14). Nu gebruikt Hij de tijd om juist het volk van deze vorst, die Johannes in de kerker heeft gesloten, tot bekering en geloof in het Evangelie te roepen en vervult daardoor de profetische voorspelling (MATTHEUS. 4: 14 vv. ).

16. Spoedig na Zijn nederzetten te Kapernaüm kwam Hij niet ver van daar te Bethsaïda, door een grote volksmenigte vergezeld, aan welke Hij het woord van God wilde verkondigen, op een daartoe geschikte plaats. En daar wandelende bij de Galilese zee zag Hij als in het voorbijgaan maar met het oog van een, die iets in de gedachte heeft, Simon en Andreas, zijn broeder, werpende het net in de zee (juister omwerpende); want zij waren vissers en hadden de hele nacht tevergeefs gearbeid. (Luk. 5: 5).

17. De Heere ging bij Simon in het schip en sprak van daar tot het volk, waarna Hij de beide vissers een rijke visvangst bezorgde. En Jezus zei tot hen: Volgt Mij na en Ik zal maken, omdat Ik u van dit werk afroep en tot Mijn vaste discipelen kies, dat u vissers a) van mensen zult worden.

a)Jer. 16: 16. Ezechiël. 47: 10.

18. a) En zij, die Hem al van vroeger kenden (Joh. 1: 35-4 : 54) lieten zich door die wonderbare visvangst gemakkelijk winnen. Meteen hun netten verlatend zijn zij Hem gevolgd.

a)MATTHEUS. 19: 27. Mark. 10: 28. Luk. 18: 28.

19. En van daar een stukje langs de zee voortgegaan zijnde zag Hij Jakobus, de zoon van Zebedeus, en Johannes, zijn broeder, en deze waren, na de hulp die zij aan Simon hadden verleend en na hun aandeel te hebben gehad aan de zegen (Luk. 5: 7), in het schip hun netten aan het vermaken, want zij bleven nog bij hun vroeger beroep zolang de Heere hun Zijn wil niet had bekend gemaakt.

20. En meteen riep Hij hen, ten teken dat het woord tot de beide anderen (vs. 17) ook hen betrof; en zij, hun vader Zebedeüs in het schip latend met dehuurlingen, omdat deze ook zonder hen zijn werk verder wilde voortzetten, zijn Hem nagevolgd.

Hoe is het te verklaren dat Mattheüs en Markus de visvangst van Lukas niet verhalen? Eenvoudig daaruit dat hun de roeping van de discipelen veel gewichtiger toescheen dan de wonderbare aanleiding daarvan. Zij hebben in de eerste plaats de bedoeling om te berichten dat, van de verhuizing naar Kapérnaüm af, Jezus verscheidene discipelen koos om Hem steeds te vergezellen; het wonder dat daarbij plaats had hadden zij evengoed als Lukas kunnen verhalen; zij konden het ook evengoed weglaten, omdat niet iedere Evangelist ieder wonder moest vertellen.

Het zal toen in Kapérnaüm wel groot opzien hebben gebaard dat deze jonge mannen zo plotseling hun werk verlieten, waaraan zij zo gebonden schenen te zijn. De verwondering over de macht van Jezus, die deze verandering bewerkte, is uitgedrukt in de mededeling zoals wij die bij Mattheüs vinden. Deze heeft wel het diepst het ongehoorde van die omkering gevoeld en door hem heeft de geschiedenis in haar eigenaardigheid voor de Evangelische traditie geheel het voorkomen verkregen van een afzonderlijke geschiedenis. Het is alsof Jezus nu voor de eerste keer die mannen vond en alsof één woord van Hem genoeg was om hen met almachtig onweerstaanbare werking tot Zijn navolgers te maken. In de grond van de zaak stelt deze geschiedenis ook werkelijk de betrekking van Jezus tot deze discipelen in een nieuw licht voor, tenminste in zoverre zij hun oud beroep opgeven, maar vervolgens ook in zoverre zij nu door Christus worden geroepen om tot de eerste vissers van mensen of apostelen veranderd te worden.

Jezus eerste bedoeling (in Joh. 1: 35 vv. ) was om een beweging onder het volk te veroorzaken, het verlangen naar het rijk van God op te wekken; die mannen die uit de kring van de discipelen van de Doper tot Hem kwamen verkregen de eerste indrukken van Hem en hadden de roeping de ontvangen indruk in hun kring te verspreiden. Pas later nam de Heere uit de kring van de opgewekten de twaalf in Zijn blijvende gemeenschap op. Net als de vrome vrouwen die Hem van Galilea waren nagevolgd zich zeker niet opeens voor altijd aan Hem aansloten, maar eerst kwamen en weer heengingen, totdat zij zich niet meer van Hem konden losmaken, zo zal het ook bij deze apostelen zijn gegaan, met dit onderscheid, dat een geheel bijzondere roeping van de Heere om Hem na te volgen tot hen kwam.

II. Vs. 21-28. (zie ook). Het woord dat Simon Petrus na de wonderbare visvangst in zijn schrik tot Jezus richt: "Heere! ga uit van mij!" (Luk. 6: 8) verandert de Heere tot het tegendeel. Hij begeeft Zich met de woon in diens huis te Kapérnaüm. Op de eerstvolgende sabbat geneest Hij in de Synagoge daar een bezetene.

21. En zij, de Heere Jezus met de vier pas gewonnen discipelen (vs. 16 vv. ), kwamen van de oever van de zee bij Bethsaïda binnen Kapérnaüm, dat niet ver van daar verwijderd, meer landwaarts lag 4. 25") waar dan het huis van Simon hen opnam 8. 15"); en meteen op de sabbatdag, naar onze berekening op de 5de Juni van het jaar 28, in de synagoge gegaan zijnde, leerde Hij evenals acht dagen vroeger in de synagoge te Nazareth (Luk. 4: 16).

22. En zij verbaasden zich over Zijn leer; zij werden daardoor diep in hun hart geroerd; want Hij leerde hen als machthebbende, als iemand die alle kracht van de taal bezat en niet als de schriftgeleerden. Deze konden niet meer dan enkele plaatsen in de Schrift volgens zekere uitlegkundige regels verklaren en toepassen, terwijl de Heere in het bewustzijn sprak zelf een bemiddelaar van goddelijke openbaring te zijn (MATTHEUS. 7: 28 vv. ).

Zijn prediking was als van iemand die het met ernst meent en wat Hij zei had een kracht en leerde als had het handen en voeten, niet zo als die laffe predikers die in het rond slaan en woorden uitkramen, zodat men het niet kan aanhoren en aanzien.

Hier ziet u de behoefte van het menselijk hart naar goddelijk gezag in de dingen die de hoogste belangen van het leven betreffen. De Heere sprak met dat volstrekt gezag, dat zegt: "zó is het en niet anders. " De schriftgeleerden redeneerden over de zaken ieder op hun manier en hun onderlinge verschillen in ziens- en denkwijze liepen in het oneindige en waren niet te vereffen. Ongelukkig de mens die geen goddelijk gezag erkent waaraan hij zich met Zijn verstand en hart geheel kan onderwerpen en waaraan hij kan vasthouden nu en ten allen tijde. De ongelovige is zo'n een ongelukkig mens; hij heeft geen woord van God, geen Schrift, geen Bijbel. Hij draait al zijn dagen in de draaikolk van eigen meningen en van die van zijn gelijken, net zolang tot hij wegzinkt in de diepte en niemand weet wat er van geworden is. Zalig daarentegen de mens die Jezus als de machthebbende erkent en Zijn woord als volstrekt goddelijk gehoorzaamt, hij staat op een eeuwige, ook in de dood onwankelbare grond.

23. En er was onvoorzien een mens met een onreine geest in hun synagoge mee binnengedrongen 1) (vgl. bij MATTHEUS. 8: 34) en hij riep uit, toen de anderen zich ontzetten over Jezus' leer en elkaar hun verwondering te kennen gaven,

1) Men onderscheide wel de satan van de andere geesten in de bezetenen. Wij lezen nergens dat de satan zelf in iemand gevaren was, behalve in Judas (Joh. 13: 37). De onreine geesten waren aan de satan verwante, verbonden, ondergeschikte, boze of onreine geesten, zijn boden, zijn engelen. En nu is er zeker niets meer betwijfeld, tegengesproken of ontkend dan de leer van de Schrift en vooral van het Nieuwe Testament, dat er een ziekte, een kwaal, een lijden zou zijn welke bezetenheid genoemd moet worden, omdat zij veroorzaakt wordt door de werking van boze geesten die de mens ook lichamelijk geheel overheerst en tot hun werktuig gemaakt hebben. Men heeft al het mogelijke beproefd om deze verhalen uit de Schrift te doen verdwijnen; maar als men eerlijk wil zijn zal men moeten erkennen dat de verhalen van dergelijke genezingen zo veelvuldig in de Evangelien voorkomen dat ze te vernietigen hetzelfde zou zijn als die Evangelien zelf te vernietigen. Willen wij nu niet onder de vernietigers van de Schrift gerekend worden, dan moeten wij aannemen: dat of de satan zich in de tegenwoordigheid van de Heere in buitengewone werkingen heeft geopenbaard, óf dat dezelfde zaak nog onder andere vormen en namen bestaat. En waarom zouden wij niet beide stellingen tegelijk kunnen aannemen? De Zoon van God was in de wereld gekomen om de werken van de satan te verbreken (1 Joh. 3: 8). Moest hiervan niet het noodzakelijk gevolg zijn dat de satan te grote boosheid betoonde naarmate zijn tijd korter was? (Openbaring . 12: 12). Wat is de allereerste gebeurtenis nadat de Heere gedoopt is met water en Geest? De satan

strijdt persoonlijk met Hem en Christus overwint de overste van de wereld, die in de boze ligt. Het hoofd der boze geesten was verslagen, de beslissende veldslag voor hem verloren en wat was nu hiervan het natuurlijke gevolg anders dan dat al de bezettingen van al satans vestingen, - wetende dat hun hoofd overwonnen was en de vestingen dus onmogelijk te behouden waren, - deze meteen bij het opeisen van de overwinnaar overgeven? En nu zien wij dat waar de Heere komt Hij overal met onweerstaanbare macht de onreine geesten uitdrijft. De Schrift leert en veronderstelt van het begin tot het einde dat de mens door de zonde in gemeenschap is gebracht en in gemeenschap blijft met de gevallen boze geest, met de satan en diens engelen. En waarom moet dit zulk een grote ongerijmdheid zijn als de ongelovigen zeggen? Geloof niet ieder in de invloed van de ene mens op de andere? Ook weten wij dat er lichaams- en zielskrachten van de ene mens in de anderen kunnen overgaan door het magnetisme. En geschiedt dit al op het gebied van de natuur, waarom zou dit ook niet kunnen geschieden op bovennatuurlijk gebied? Lees al de grote dichters en denkers die buiten het Christendom staan en u ziet, zij komen tot schriftuurlijke slotsommen; -huns ondanks en tegen hun bedoeling zeker, maar daarom ook zonder vrucht voor hun eigen zielen. Zij allen vermoeden en veronderstellen een geestenwereld zonder welke inwerking hen alles volstrekt onoplosbaar is. Een groot ongelovig dichter heeft gezegd: "Rondom mij zijn diepe afgronden, maar de diepste afgrond ligt in mij zelf. " Het bewijst ons dat de mens uit zichzelf niet te verklaren is. Was de mens heilig, hij was alleen uit God te verklaren; echter nu is hij onheilig, zondig. Uit wie is de zondige mens als zodanig te verklaren als het niet is uit de gemeenschap waarin hij door zijn zonde staat met de vader van de leugen en van alle zonden? Men zegt echter: "hoe kan God de inwerking van boze geesten op de mensen toelaten?" Wij antwoorden met deze wedervraag: "Hoe kan de Heilige God het bestaan van het onheilige toelaten?" Wij kunnen het onmogelijk verklaren en toch bestaat het. De Heilige God regeert en de zonde bestaat en verwoest zijn schepping nu al duizenden jaren. Doch nu weten wij uit Gods woord dat het Gods heerlijkheid is om het tegen Zijn wil ontstane en bestaande kwaad naar Zijn wil te storen en te leiden tot het bevorderen van Zijn heilige oogmerken. God laat de satan ruimte voor een tijd, maar Hij zendt Zijn Zoon om hem voor eeuwig te binden. Dit is het Evangelie. Het toont de satan in al zijn kracht, maar toont tegelijk de almachtige Redder van al satans macht: de Christus. Hiermee is het echter dan ook duidelijk dat de bezetenheid zich niet meer in dezelfde vorm of gedaante kon openbaren na de wondertijd van de Heere en de apostelen, als in die tijd; zij moest noodzakelijk andere vormen aannemen en ontving diensgevolge andere namen die haar voor ons bedekken, zodat er een buitengewone verlichting van boven nodig is om ze weer te ontdekken. Zeker zijn er daarom nu en waren er sinds de eerste tijd van het Christendom geen bezetenen meer die uitriepen wat de bezetene in ons verhaal uitroept: "Zijt gij gekomen om ons te pijnigen voor de tijd?" of: "Wij zijn legio!" of: "Laat ons toe dat wij in de kudde zwijnen varen!" of: "Deze mensen zijn dienstknechten van de allerhoogste God die ons de weg van de zaligheid verkondigen!" of: "Jezus ken ik en Paulus weet ik, maar u, wie bent u?" Nee, zulke bezetenen zijn er niet meer in ons midden, maar er is ook geen Christus en er zijn geen apostelen meer in ons midden. Geef deze terug en dezelfde verschijnselen zullen gezien en gehoord worden. Zodra echter de Kerk sterk genoeg was gevestigd om zonder wonderen opgebouwd te worden hielden de zichtbare en tastbare goddelijke wonderen op en met deze de zichtbare en tastbare wonderen van de satan. Alles keerde tot een gewone orde terug. Doch evenmin als de Heere ophield tot op deze dag onzichtbare goddelijke wonderen te doen, evenmin heeft de satan tot op deze dag opgehouden

onzichtbare satanische wonderen te doen; want ofschoon in zijn eigen persoon door Christus overwonnen, heerst hij nog in ons mensen zolang wij nog kinderen van de ongehoorzaamheid en daarmee niet in Christus zijn (Efeziërs . 2: 2). En zo zijn er nog heden een menigte verschijnselen op het gebied van de ziels- en lichaamsziekten en kwalen die wij alleen daarom aan natuurlijke oorzaken toeschrijven omdat wij van geen andere oorzaken kennis hebben. Maar hebben zij daarom alleen natuurlijke oorzaken? Op grond van de Schrift zeggen wij: Nee! en wij kunnen zeker aannemen dat, als onze ogen geopend werden om een blik te werpen in het gebied van de boze geesten, wij daar de onzichtbare oorzaken zouden zien van vele zichtbare en schijnbaar zuiver natuurlijke verschijnselen hier. Daarbij ontbreekt het niet aan mensen die getuigen waren van verschijnselen aan welke zij geen anderen naam konden geven dan die van bezetenheid.

Wat is de eigenlijke gesteldheid van de bezetenen van het Nieuwe Verbond? Tot beantwoording van deze eerste vraag zijn de bouwstoffen voorhanden in hetgeen ons de Evangelisten over deze lijdens verhalen. Wat het lichaam betreft vinden wij hen aan de hevigste zenuwtoevallen ten prooi. Dan valt de lijder stuiptrekkend en schuimbekkend ter aarde onder hevig geschreeuw, dan zien wij hem krampachtig tesamen gebogen. Elders is een bezetene blind en stom, en verder vinden wij de onbeteugelde woede, die voor anderen gevaarlijk wordt, met de diepste melancholie en mensenschuwheid verenigd. Eenmaal wordt een demonische, die stom is, ook maanziek genoemd en op dezelfde wijze genezen als anderen. Zo hevig konden de aanvallen zijn, dat zelfs het leven bedreigd werd. En niet minder treurig was de geestelijke toestand van de lijdens. Zij zijn van het gebruik van hun redelijke vermogens verstoken en komen pas wanneer zij genezen zijn, wel bij hun verstand. Zij zijn het niet, die spreken, maar het is de demon, die uit hen spreekt. Hun zelfbewustheid is onderdrukt door het besef van onder de invloed van een hogere vijandige macht te staan, die door hen handelt en in hen heerst. In één woord, hun lichamelijke toestand lijkt op van van de epileptische zieken, hun zielsgesteldheid komt met die van latere, voor bezeten gehouden lijdens vaak overeen. Wat werd als de oorzaak van hun gesteldheid beschouwd? Ook op deze vraag is het antwoord eenvoudig. Richtten wij deze vraag aan de lijdens zelf, wij horen hen in de persoon van de demonen het woord voeren: "mijn naam is Legio, want wij zijn vele. " "Wat hebben wij (demonen) met U te doen, Gij Jezus de Nazarener?" Vragen wij het aan hun tijdgenoten, wij zien ook door dezen de kwaal toegeschreven aan de werking van de bozen. Men stelde zich de demonen voor als persoonlijke kwade geesten, onderworpen aan Beëlzebub, de Overste van de duivelen, wreed en wellustig van aard, zich liefst ophoudend in woestijnen en eenzame plaatsen en slechts wijkend voor de krachtigste bezweringen. Om deze te verrichten hadden de Joden hun exorcisten, die daartoe de naam van God of de Messias aanriepen, of ook de invloed van sommige stenen, berokingen of amuletten te baat namen. In het bijzonder legden de zonen, de leerlingen van de farizeeën, zich toe op die taak en genoten als zodanig bij het volk bijzondere achting. En vragen wij of het oordeel van de Evangelisten en Apostelen van dat van hun tijdgenoten afweek, wij hebben ontkennend te antwoorden. Geenszins verwarren zij de bezetenen met andere zieken, men brengt ze allen tot de Heere allen, die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijn en van de duivel bezetenen en maanzieken en geraakten. Zeer goed onderscheiden zij de mensen, die aan gewone blind- en stomheid leden van een bezetene, die blind was en stom en waar zij ons uit de wijze van genezing van de eersten doen opmaken, dat de kwaal ten

gevolge van organisch gebrek was ontstaan, zien wij de laatsten meteen in het bezit van gezicht en gehoor hersteld, ten gevolge van het bannen van de demon. Wanneer Petrus een schitterend voorbeeld vermelden wil van de waarheid die hij Cornelius verkondigt, dat Jezus het land goeddoende doorging, dan voegt hij er in een adem bij: "en genezend allen, die door de duivel overweldigd waren, " een bijzonderheid, die hij zeker geen bijzondere melding had waardig gekeurd als zij niet nog hoger dan anderen stond. - Slaan wij eindelijk op Jezus zelf het oog, wij zien dat Hij Zich op geen andere manier uitdrukt. Als Hij van Zijn werkzaamheid spreekt, vat Hij die in twee onderscheiden uitdrukkingen samen: "Ik werp duivelen uit en Ik maak gezond. " Vaardigt Hij de lastbrief uit van de discipelen voor hun eerste zendingsreis, Hij geeft aan het "de duivelen uitwerpen, " nog een afzonderlijke plaats, nadat Hij gezegd had: "genees de zieken, reinig de melaatsen, wek de doden op. " En terwijl Hij de lijders zelf, als Hij hen werkelijk voor slachtoffers van boze geesten hield, niet anders zou hebben kunnen toespreken dan Hij nu heeft gedaan, gebruikt Hij, zowel voor de scharen als tot de discipelen, ook in dit opzicht de meest gewone spreekwijzen. Nu zijn drie gevallen mogelijk. Of het geloof in bezetenen was een dwaling waarin de Heere met Zijn tijdgenoten gedeeld heeft; of Hij heeft wel beter geweten, maar Zich in dit opzicht naar de voorstelling van Zijn dagen geschikt; of wij moeten op Zijn gezag aannemen dat deze mensen werkelijk door boze geesten geplaagd waren. Over de eerste optie hoeven wij wel het minst uitvoerig te spreken. Hoe luid tot op deze dag ook verkondigd, het strijdt te zeer tegen de uitspraken van de Christelijke bewustheid om immer bij hen, die binnen de grenzen van het historisch Christendom staan, ingang te vinden. - Zou Hij misschien wel beter weten, maar zich naar een onschuldige dwaling geschikt hebben? Reeds op zichzelf beschouwd is zo'n schikking van de Heere naar dat wat Hij als dwaling erkende, ons hoogst onwaarschijnlijk, als wij op Zijn karakter en Zijn doorgaande handelswijze letten. Vruchteloos zoeken wij toch naar de wedergade van zo'n sterke accommodatie als hier wordt voorgesteld. Zo'n schikking naar de geest van de tijd zou niet slechts tot de vorm, maar tot de wezenlijke inhoud van Zijn onderwijs betrekking gehad hebben en tot toelating van deze laatste menen wij geen vrijheid te hebben. Welke reden zou Hem ook tot zulk een toegeven bewogen hebben? De vrees voor de farizeeën? Maar Hij ontzag ze anders niet en had het volksgeloof, dat door hun invloed beschermd werd, niet kunnen weerspreken of de machtige partij der Sadduceeën had zich in dit opzicht dadelijk aan Zijn zijde geschaard. De derde optie vindt zijn aanbeveling al in een rij van beroemde voorstanders; het schijnt ons meer gronden voor en minder bezwaren tegen zich te hebben, dan een van de beide anderen. Het laat de uitspraken van de Heere betreffende dit onderwerp uitdrukken wat zij betekenen, waart zijn verheven karakter van de schijn van dubbelzinnigheid vrij en biedt ons de sleutel tot verklaring van verschijnselen aan, die langs geen natuurlijke weg bevredigend opgelost kunnen worden.

24. Zeggend. laat af van ons, wat hebben wij met U te doen, Gij Jezus, Nazarener! Bent Gij gekomen om ons te verderven? Ik, de onreine geest in deze mens, ken u, wie Gij bent, al weten het ook de hier aanwezige mensen niet, namelijk de Heilige Gods, de Messias en Heiland van Israël (Dan. 9: 24. Joh. 10: 36. Hand. 4: 27. Jak. 2: 19).

Velen houden de bezetenen voor niets anders dan krankzinnigen en zeker is de bezetenheid vaak met krankzinnigheid gepaard, zoals wij ook later zullen zien; maar dat de bezetenheid niets anders dan krankzinnigheid zou zijn is de Schrift in het aangezicht tegenspreken. Hoe

kan een krankzinnige weten en zeggen wat hier de bezetene zegt? Wij vragen hier: zijn dit woorden van een krankzinnige? Of is hetgeen uit de onreine geest door de bezetene wordt gezegd niet veel meer de, uit volkomen kennis van de persoon van de Heere, voortspruitende hulde van de hel aan de Overwinnaar van de satan? Hoe kan een zuiver krankzinnige weten dat Jezus de Heilige van God is en hoe kan hij vragen of Jezus hem komt verderven? Echter de zaak is zeer duidelijk wanneer wij aannemen wat de Schrift ons voorstelt, dat er toestanden zijn waarin de mens het persoonlijk bestuur van zichzelf kwijt en in de macht is van een vreemde invloed die hij niet kan weerstaan, maar die hem telkens overvalt en hem naar ziel en lichaam doet lijden. Niemand kan ontkennen dat er zulke toestanden bestaan bij mensen die aan vallende ziekte en vlagen van krankzinnigheid en razernij lijden; de vraag is slechts, van waar die overmachtige invloed? De Schrift wijst ons in sommige gevallen die invloed aan. En nu is het wel zeer licht zich van de zaak af te maken door alles waarmee men in de Schrift geen weg weet aan de ontstelde verbeelding, hetzij van de lijder, of van de toeschouwer, of van de verteller toe te schrijven, echter is daarmee de zaak beslist? Is hetgeen de wetenschap niet kan aanwijzen daarom niet aanwezig? De wetenschap gaat over de verschijnselen, maar zij erkent dat de eerste oorzaken voor haar verborgen zijn. Doch nu is het juist de Schrift die er zich bepaald voor uitgeeft dat zij van alles de eerste oorzaken aanwijst en zij kan dit, want zij is het woord van God, die alleen alle dingen weet en meedelen kan. Wanneer wij de man die voor Jezus staat tot Hem horen zeggen: "Ik ken U, wie Gij zijt, de Heilige Gods!" en daarbij bedenken, dat hij hiermee de volle waarheid zei, die nog slechts aan zeer weinigen onder de discipelen van de Heere bekend was, dan vragen wij beslist: "Van waar kent die man de Heere als zodanig als deze lijder niet in de macht is van een onreine geest, die wist wat er in de woestijn met zijn hoofdman, de satan, gebeurd was?"

25. En Jezus bestrafte hem, de onreine geest, die zo uit de mens sprak, zeggende: Zwijg stil (vs. 34. Hoofdstuk . 3: 11 vv. ), en ga uit van hem.

De Heere wil geen getuigenis uit zo'n mond; daarom legt Hij de onreine geesten het zwijgen op; de daad van hun uitdrijven zelf is het getuigenis dat Hij van hen neemt, terwijl Hij het uit hun mond niet wil aannemen.

Hoe kan dit: "ga uit van hem" gezegd worden tot de lijder zelf? Zulk een woord is alleen denkbaar tegenover een macht die bij de lijder inwoont en een onzalige heerschappij over hem voert. Die de bezetenheid ontkent schrijft de Heere ongerijmdheden toe.

26. En de onreine geest, die aan dat gebod ook tegen zijn wil moest gehoorzamen, maar nog eens vooraf al zijn woede aan die mens wilde doen gevoelen, hem scheurend, zodat hij onder allerlei vertrekkingen van het gelaat en stuiptrekkingen van het lichaam op de grond lag en roepend met een grote stem, ging uit van hem (Hoofdstuk . 9: 26). Dergelijke zaken schaadden de mens niet, maar deden allen die het zagen de vreselijkheid kennen van de macht aan welke hij tot dusver was onderworpen geweest.

27. En zij werden allen verbaasd over het gebeurde, zodat zij onder elkaar vroegen, zeggende: Wat is dit? wat is de bedoeling van deze zaak? Welke nieuwe leer is dit, die zich ook openbaart als een onweerstaanbare macht ter verlossing van de ellende van deze tijd? Hoe is

het mogelijk dat Hij, die heden heeft gepredikt en daarvoor bewezen heeft volkomenheid van macht te bezitten (vs. 22), met macht ook de onreine geesten gebiedt en zij Hem gehoorzaam zijn, hetgeen toch bij onze schriftgeleerden zo weinig het geval is 12. 29")?

Het valt ons meteen op dat de Heere geheel anders dan de Joodse exorcisten te werk gaat. Zonder uitwendige hulpmiddelen werkt Hij rechtstreeks door de Geest op lichaam en geest van deze lijders. Zijn woord is genoeg om hen aan zichzelf weer te geven. Op Zijn schelden vluchten de boze geesten terug en in hoe hevig een uitbarsting de kwaal ook eindigen moge, zodat zelfs het leven geweken schijnt, met vaste hand richt Hij hun ongelukkig slachtoffer in welstand weer op. Zo groot is Zijn invloed dat de Gadareense bezetene niet slechts bij zijn verstand komt, maar zich ook gedwee aan Zijn voeten neerzet en vurig bidt Hem te mogen volgen en dat ook de geredde Magdalena zich voortaan met onlosmakelijke banden aan Hem gehecht blijft voelen. Zelfs de farizeeën zijn zo diep over het onderscheid tussen Zijn machtsopenbaring en het werk van hun leerlingen getroffen dat zij slechts zo'n werking uit Beëlzebubs invloed kunnen afleiden. De Heere zelf heeft Zich aangaande de kracht, waardoor Hij deze wonderen verrichtte, op de ondubbelzinnigste wijze verklaard. Hij wierp door de Geest van God de duivelen uit. De volheid van de Geest, die in Hem was, drong de boze geesten tot wijken, herstelde de verstoorde werkzaamheid van de rede en beheerste het stoffelijk organisme van de lijders zodanig, dat hij tot de vorige welstand terugkeerde. Zien wij vaak dat een krachtige wil aangrijpend op krankzinnigheid werkt en haar door zedelijk overwicht voor een korte poos doet bedaren, wij kunnen het dan ook op ons standpunt niet ondenkbaar achten dat de Heere niet slechts stormen, maar ook geesten bezwoer. Aan magnetische kracht kunnen wij hier onmogelijk denken, niet slechts omdat wij hier verschijnselen vinden, die haar uitwerking verre overtreffen, maar ook omdat de Heere aan al Zijn jongeren zonder onderscheid het bevel gaf om duivelen uit te werpen. Nee, wij eerbiedigen hier een eigenlijk gezegd goddelijk vermogen dat aan het rijk van de duisternis zijn machteloosheid deed voelen en het hier een voorteken van zijn gehele vernietiging gaf. Waren de demonen geestelijke wezens, zij konden het bevel van de sterker dan ook horen en volgen. En wat de vatbaarheid van de bezetenen voor de inwerking van Jezus betreft, men bedenkt dat hun zelfbewustzijn wel onderdrukt, maar niet uitgeroeid was; dat zij, wellicht in meer kalme ogenblikken, zich pijnlijk gedrukt hebben gevoeld onder de heerschappij van een vijandige macht en dat nog op de bodem van hun ziel de vonk van verlangen naar een machtige Redder gesluimerd kan hebben. Op dat punt wierp het Licht der wereld de stralen, dat verlangen werd door Zijn tegenwoordigheid opgewekt. Daaruit schijnt het wellicht te verklaren, als een bezetene bijna tegelijkertijd op Jezus toeloopt en Hem toch verschrikt wil ontwijken.

Zoals Petrus (Hand. 10: 38) tot Cornelius spreekt van de Heer, als allen genezend die door de duivel overweldigd waren, zo legt ook Mattheüs bijzondere nadruk op de genezing van de bezetenen - de eerste wonderdaad die hij bericht, is zo'n genezing in de synagoge te Kapernaüm.

Het eerste wonder dat Mattheüs ons verhaalt is de genezing van de melaatse door aanraking, want een hoofdgezichtspunt is de tegenstelling van Christus tegen de hiërarchische theocratie en haar stellingen. Het eerste wonder dat Johannes vertelt is de verandering van water in wijn,



want het hoofdgezichtpunt van Johannes is de verheerlijking van de oude, verduisterde wereld tot een wereld van de Geest. Het eerste wonder dat Lukas en Markus vertellen is de duivelen uitbannen in de synagoge te Kapérnaüm; hun gezichtspunten zijn daarbij even verschillend en karakteristiek als hun Evangeliën. Lukas heeft volgens zijn oogmerk, dat van de goddelijke humaniteit van Christus, voornamelijk de genezen mens op het oog - de demon wierp hem neer en ging van hem uit, zonder hem enigzins te beschadigen; voor Markus daarentegen is de overmacht van Christus over het rijk van de demonen het hoofdoogmerk, zoals ook zijn leer doet kennen en bevestigt - daarom legt hij er de nadruk op dat Christus ook zelfs de onreine geesten gebiedt en dat zij Hem gehoorzamen. Dit gezichtspunt gaat als een zenuw door zijn hele Evangelie, tot zelfs in zijn slotwoord.

28. En Zijn gerucht ging meteen uit in het gehele omliggende land van Galilea; door geheel dat landschap en daarbuiten, nadat de Heere Zich zo bewezen had een Leraar te zijn, van God gezonden, machtig in woorden en werken.

Zonder zulke werkingen van een genezende kracht, die het vermogen en begrip van de mensen te boven ging, kon de boetprediker wel een sterke indruk maken, maar de Heiland Zich niet als Messias aan het volk bewijzen. Hij zelf kent gewicht aan Zijn daden toe, omdat Hij veel tekenen en wonderen doet en Hij bestraft niet minder dan de vleselijke wonderzucht ook de vleselijke verachting van de wonderen. Hij verwijt het geslacht van Zijn tijdgenoten dat zij zo weinig op de tekenen letten, zo stomp en onvatbaar zijn voor de werken die Hij doet in de naam van de Vader en die zo krachtig van Hem getuigen (Joh. 10: 25; 15: 24). Een haat tegen God en tegen hetgeen goddelijk is ligt zo ten grondslag aan het verachten van Zijn wonderen; want Zijn werken zijn een openbaring van Hemzelf, die niemand miskent die ze niet wil miskennen. Het zijn geen dubbelzinnige werkingen van een heilige macht, het zijn de openbaringen van het reine leven, dat met oorspronkelijke helderheid herstellende, midden in het wanstaltige van de ziekte en van de dood intreedt. Het zijn krachten uit de kracht van God, tekenen waarin Hij de raad van de verlossing van God bekend maakt; deze bestaat echter daarin dat God iets nieuws schept (Jer. 31: 22), terwijl Hij het reeds geschapene uit zijn vernietiging herstelt en zo tot volmaking en verheerlijking leidt. Het zijn dus opvoedende en opwekkende middelen en kentekenen van Zijn goddelijk wezen, gelijkenissen van het werk dat Hij inwendig aan de zielen doen wil, onderpanden van de beloofde heerlijkheid waartoe Hij de schepping wil leiden. De wonderen bevestigen de leer van Christus, niet als een vreemd, toevallig, op zich zelf onverschillig bewijs, zij zijn integendeel daden, waarin Hij dezelfde heilige en reddende liefde uitdrukt die uit al Zijn woorden ademt. Ten opzichte van de redding van de wereld, die Hij belooft te volbrengen, zijn de wonderen die Hij in de dagen van Zijn lichamelijke tegenwoordigheid heeft verricht in de hoogste zin beginselen waarvan de kiem begint door te breken (MATTHEUS. 12: 28 v. ).

Zeker kon het ongeloof dat de Heere weigerde wat Hem zelfs de duivelen toewijdden, nooit treffender afgekeurd worden! Wellicht kan men uit de raadselachtige bekendheid van de bezetene met en onwillekeurige hulde aan de Heere afleiden dat het geestenrijk niet onbewust was van het werk van de verlossing op onze aarde begonnen, en op zijn grondvesten sidderde voor Hem, die in waarheid de oude slang de kop kwam vertreden. Zeker voegt ons na het beschouwen van deze wondersoort de vrijwillige erkenning die de werktuigen van de boze

gedwongen en verschrikt deden horen: "Gij zijt de Zoon van God!" Hij, die hen het spreken verbood, zou in ons het zwijgen veroordelen.

III. Vs. 29-34. (zie ook). Uit de synagoge gaat Jezus met Zijn discipelen in het huis van Simon, wiens schoonmoeder met zware koorts ligt en genezen wordt. In de avond volgt dan nog de genezing van vele zieken en bezetenen.

29. En meteen, dadelijk nadat het wonder (vs. 23 vv. ) geschied was, uit de synagoge gegaan zijnd met Zijn discipelen, voor zovelen zij zich reeds rondom Hem hadden verzameld, kwamen zij in het huis van Simon en van zijn broeder Andreas 8: 15"). Hij kwam daarin vergezeld door de zo even genoemde eigenaars met Jakobus en Johannes.

30. En Simons schoonmoeder lag op bed met de koorts en wel met een grote koorts (Luk. 4: 38). En meteen vertelden zij Hem van haar en baden Hem om hulp, omdat zij kort te voren Zijn macht zo duidelijk hadden gezien.

31. En Hij ging tot haar aan het ziekbed, vatte haar hand en richtte ze op en meteen toen de Heere de ziekte bestraft had verliet haar de koorts. Opeens was de ongesteldheid geweken en waren de krachten hersteld, want toen zij opgestaan was diende zij hen en bereidde de maaltijd.

Ook hier een drievoudig "terstond" (vs. 10, 12, 18, 19, 21, 28) spoedig op elkaar: van stonde aan in het huis (vs. 29), terstond ter zake (vs. 30), terstond genezen (vs. 31).

Het is alsof overal waar Hij komt, alle ellende wijken moet.

32. Toen het nu avond geworden was, toen de zon onderging en zo de sabbat (vs. 21) ten einde was, brachten zij, de mensen van Kapérnaüm, tot Hem allen die kwalijk gesteld en door de duivel bezeten waren. Vroeger durfden zij het niet te doen, omdat zij door de leringen van de farizeeën werden teruggehouden, die ook zulke liefdewerken aan noodlijdenden niet op de sabbat toestonden (Joh. 5: 16).

33. En de gehele stad was bijeenvergaderd rondom de deur van het huis (vs. 29), om ook de genezingen te zien, wanneer de Heere ze zou volbrengen.

34. En Hij genas er velen, zo veel als er tot Hem werden gebracht, die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, want geen lijden was zo zwaar dat Hij het niet zou hebben kunnen wegnemen. En Hij wierp vele duivelen uit, zodat alle bezetenen die men tot Hem bracht weer gezond werden en liet de duivelen die bij het uitvaren eveneens wilden spreken, als die in vs. 24, niet toe te spreken, omdat zij Hem kenden, dat Hij de Christus, de Zoon van God was (Luk. 4: 41), echter Hij wilde zo'n getuigenis uit hun mond niet.

Wanneer wij het Evangelie van Markus achter elkaar doorlezen zien wij daarin als in geen ander welk een sterke indruk Jezus maakte op allen die Hem zagen en hoorden, welk een toenemend opzien Hij verwekte, al bracht het ook weinigen tot het ware geloof in de Zoon

van God. Dit ging voort totdat eindelijk de toenemende vijandschap Hem de dood bereidde waarop Hij vervolgens, als overwinnaar uit het graf opgestaan, in Zijn discipelen het ongeloof overwon en ze bekwaam maakte om als Zijn getuigen uit te gaan, vergezeld door de bewijzen van de hun toegedeelde macht om wonderen te doen en welke hetzelfde doel hadden, namelijk om van de heerlijkheid van de Zoon van God te getuigen. Zo verhaalt hij keer op keer; in grote eenvoudigheid verbindt hij de ene geschiedenis met de andere, evenals kinderen vertellen, met het eenvoudige "En" of met zijn ander lievelingswoord "terstond, " dat alleen bij hem zo vele malen gevonden wordt, als overigens in het gehele Nieuwe Testament. Op die wijze kan hij in kort bestek een reeks van trekken tot een beeld samenvatten (vs. 9-13); meermalen is echter het tegenovergestelde het geval, dat bij de verhalen die wij bij de anderen korter vinden, met levende trekken en bijzonderheden verrijkt, weervinden, van welke meer dan een op Petrus betrekking heeft.

IV. Vs. 35-39. (zie ook). Al in de vroege van de eerstvolgende morgen heeft de Heere Zich uit het huis en de stad in een eenzame plaats begeven om te bidden. Als de discipelen Hem vervolgens niet vinden, als bij het aanbreken van de dag een menigte van het volk zich opeenhoopt, haasten enigen Hem achterna om Hem terug te roepen. Hij verlaat echter met hen Kapérnaüm om voor enige tijd een rondreis door het Galilese bergland te ondernemen en ook elders het Evangelie te prediken.

35. En de volgenden dag, in de vroege morgen, toen het nog diep in de nacht was, opgestaan zijnde, ging Hij uit het huis en ging Kapérnaüm uit heen in een woeste plaats (vgl. vs. 45), a) en bad aldaar ter voorbereiding voor Zijn volgend werk (vs. 39).

a)MATTHEUS. 14: 23.

36. En Simon en die met Hem waren, Andreas, Jakobus en Johannes (vs. 29), zijn Hem nagevolgd toen zij bij het aanbreken van de dag Zijn afwezigheid opmerkten, omdat het volk zich alweer met zieken en bezetenen voor het huis vergaderde en Zijn hulp verlangde.

37. En zij, na enig zoeken Hem gevonden hebbende, zeiden tot Hem: Zij zoeken U allen, haast U daarom naar huis.

39. En Hij, Zich ook spoedig met hen van Kapérnaüm verwijderend, zonder Zich door het volk te laten ophouden (Luk. 4: 42) predikte gedurende de eerstvolgende weken in hun synagogen door geheel Galilea en alle steden en dorpen en Hij wierp de duivelen uit.

Jezus heeft Zich in de eenzame plaats op de tweede grote aanval voorbereid. Hij bedoelde de geestelijke opwekking en verovering van het Galilese land.

Leraars die navolgers van Christus willen zijn moeten de vroege uren wel in acht nemen en die vooral tot bidden en studeren gebruiken (Sir. 39: 1 vv. ).

Het is goed dat men het gebed van de morgen het eerste en dat van de avond het laatste laat zijn. Men hoedt zich vooral voor die valse, bedrieglijke gedachten die zeggen: Wacht even,

over een uur wil ik bidden; ik moet dit of dat vooraf nog doen. Met zulke gedachten komt men van het gebed in de bezigheden, die houden dan de mens vast, zodat er van het gebed de hele dag niets komt.

V. Vs. 40-45. (zie ook). Tot hiertoe kon Markus zich nauwkeurig houden aan de geschiedkundige opvolging van tijd, terwijl hij ons een reeks van krachtige daden van de Heere verhaalde, die een diepe indruk maakten op allen die Hem zagen en hoorden en die al het volk aan Zijn persoon verbonden. Nu hij voor een nieuwe tijdsafdeling in de Galilese werkzaamheid staat neemt hij daaruit die daden van macht, welke zich aan de vorige rij aansluiten als een vijfde, daarmee verwant stuk en hij vertelt ons van de genezing van een melaatse.

40. Een vierde jaar later hield de Heere een lange prediking op een berg (Hoofdstuk . 3: 13 vv. ). Van deze daalde Hij neer a) en tot Hem kwam bij de naastbij gelegen stad een melaatse, die al bij Zijn nederdalen tot Hem riep, biddende Hem en vallende voor Hem op de knieën, toen hij zichzelf in de dichte nabijheid van de Heere gewaagd had en tot Hem zeggende: Indien Gij wilt, Gij kunt mij reinigen.

a) Luk. 5: 12.

41. En Jezus, in plaats van de man verre van Zich te houden (Lev. 13: 45), met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde over zijn ellende die hem zo onmiddellijk in Zijn nabijheid dreef, strekte de hand uit, raakte hem aan en zei tot hem: Ik wil wat u verzoekt, word gereinigd!

41. En Jezus, in plaats van de man verre van Zich te houden (Lev. 13: 45), met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde over zijn ellende die hem zo onmiddellijk in Zijn nabijheid dreef, strekte de hand uit, raakte hem aan en zei tot hem: Ik wil wat u verzoekt, word gereinigd!

42. En toen Hij dit gezegd had ging de melaatsheid meteen van hem (Ps. 33: 9. Jes. 63: 1) en Hij werd gereinigd.

43. En toen Hij hem streng verboden had 1), deed Hij hem meteen van Zich gaan, dreef Hij hem uit de woning 2).

1) Of "bestraft had" vanwege de zonde die de oorzaak was geweest van zijn melaatsheid, dat hij zou toezien niet meer te zondigen, opdat hem niet iets ergers overkwam, zoals Jezus de mens die lam was geweest zo'n waarschuwing gaf (Joh. 5: 14). De zonde toch was dikwijls oorzaak van de melaatsheid, zoals de gevallen van Mirjam, Gehazi en Uzzia aantonen. Omdat het woord in het algemeen wordt gebruikt om het geven van een streng bevel of plechtig gebod aan te duiden, verkies ik er door te verstaan een streng verbod, dat Christus aan deze melaatse gaf om de wijze van zijn genezing niet te verbreiden.

2) Naar de priester en dat met allen haast; het schijnt, dat de mens enigzins onwillig is geweest om heen te gaan en liever bij Jezus, zijn weldoener wilde blijven, want het woord betekent: Hij wierp hem uit, Hij dreef hem van Zich weg, Hij deed hem heengaan zonder uitstel.

44. En Hij zei tot hem: Zie, dat gij niemand iets zegt van hetgeen aan u geschied is, maar ga heen en vertoon uzelf aan de priester en offer, wanneer deze u rein heeft bevonden, te Jeruzalem voor uw reiniging, hetgeen Mozes geboden heeft (Lev. 14: 10 vv. ). Doe dit hun, de priesteren, tot een getuigenis; laat u nu ook wettig rein verklaren.

Men merkt het eigenaardige schilderen van Markus op, die voorstelt hoe Jezus met zeer bijzondere ijver de verwijdering van de genezene wilde. Ook meldt hij dat de genezing in een huis geschiedde, zo als uit het: "Hij dreef hem uit" blijkt. Die mededelingen zijn voor Markus eigenaardig. Wel was de melaatse het ingaan in een huis verboden, maar de begeerte naar Jezus en diens hulp drongen de zieke de grenzen van de wet te overschrijden, waaruit ook het haastige en sterke dringen van Jezus verklaard moet worden.

De hulpbehoevendheid stoort zich niet aan de wet: de melaatse dringt in het huis, evenals de verlamde door het dak (Hoofdstuk . 2: 4) en de zondares (Luk. 7: 36 vv. ) tot de tafel van de farizeeër.

De Verlosser heeft door Zijn aanraking van de melaatse de ban opgeheven die Hem van het verkeer met mensen scheidde.

45. Maar hij, uitgegaan zijnde uit het huis dat zich in de nabijheid der stad bevond, verstond vroeger het geloven en smeken beter dan hij nu zich kon intomen en gehoorzamen. Hij begon vele dingen te verkondigen, die zaak met vele woorden te vertellen en dat woord te verbreiden, zodat Hij niet meer, zoals Hij Zich had voorgenomen, openbaar in de stad kon komen. De Heere was niet zozeer bezorgd voor een sterkere oploop, maar omdat de aanraking met de melaatse Hem volgens de wet een tijd lang onrein maakte en Hij geen storing wilde brengen in de stad. Hij was buiten in de woeste plaatsen en zij, zich van hun zijde niet storende aan die aanraking, kwamen tot Hem van alle kanten in de zeven dagen gedurende welke Hij om zo te zeggen quarantaine hield (Lev. 13: 4. Luk. 5: 16).

De mens was rein geworden, maar Jezus had hem in Zijn ontfermen aangeraakt, terwijl hij nog niet rein was. Dit kon de Levitische inzetting zo verklaren dat Hij Zich verontreinigd had. Juist daarom, omdat het de schijn kon hebben alsof Hij onrein was geworden volgens de inzetting, terwijl de melaatse was gereinigd, moest deze nu van Hem heengaan; Hij dreef hem van Zich met levendigheid. Hij scherpte hem in dat hij zich wel in acht moest nemen niemand iets er van te zeggen hoe Hij hem had genezen, maar heengaan, zich aan de priester vertonen en het door Mozes bevolen reinigingsoffer brengen om de wettige verzekering van zijn wederverkregene reiniging te bekomen. De genezene overtrad het bevel; hij ging van Hem en verkondigde in de stad wat hem geschied was, verkondigde veel en te veel daarvan, waarschijnlijk vertelde hij ook van de aanraking die plaats gevonden had, hetgeen ten gevolge

had dat de Heere, om de wettische geest van het volk te ontkomen, een eenzame plaats opzocht en Zijn tijd aan het eenzame gebedsleven wijdde.

In hoeverre sluit Markus de voorstelling van het eerste optreden van Jezus met de genezing van de melaatse? Deze geschiedenis is 1) een getuigenis, dat Hij in de gemeenschap van het lijden met de zondaren intreedt om voor hen te lijden, en is in zoverre een voorteken van het einde; 2) stelt zij Zijn verhouding voor tot de inzettingen, wier ergernissen nu in het volgende op de voorgrond treden.

Volgens de geschiedkundige opvolging van tijd sluit zich in dit oponthoud in de eenzame plaats het woord in Hoofdstuk 3: 20 aan: "en zij kwamen in huis" (d. i. te Kapérnaüm). Hier moest dan, zoals bij MATTHEUS. 12: 22 is uiteengezet, een punt staan, en chronologisch volgt nu de gebeurtenis met de hoofdman van Kapérnaüm, Markus laat echter volgens zijn plan een andere geschiedenis volgen.

## HOOFDSTUK 2

### *DE VERLAMDE. ROEPING VAN MATTHEÛS. CHRISTUS' VERANTWOORDING TEGENOVER DE FARIZEEEN*

I. Vs. 1-12 (zie ook). Nu volgt een tweede groep van vijf gebeurtenissen die bij elkaar horen. De vorige groep (Hoofdstuk . 1: 14-45) moest het begin van Jezus' openbare werkzaamheid in onderscheiding van die van de Doper karakteriseren als een wezenlijke stap voorwaarts van het mindere tot het hogere en de hoogte en de populariteit tot welke de Heere ten gevolge van die arbeid kwam, voorstellen. In deze worden nu die verhalen bij elkaar gevoegd, uit welke duidelijk wordt hoe de oppositie is ontstaan en zich heeft gevormd, tot welke in onderscheiding van de menigte van het volk, de schriftgeleerden en farizeeën hoe langer hoe meer kwamen. De geschiedenis van de verlamde vormt het begin.

1. En na enige dagen die Hij elders had doorgebracht is Hij wederom eens, zoals dat Zijn gewoonte was wanneer Hij Zijn stad voor enige tijd had verlaten, binnen Kapérnaüm gekomen en het werd, zoals altijd bij Zijn terugkeren in de stad, gehoord, dat hij in huis was gekomen.

Het is niet mogelijk dat de Evangelist met de "enige dagen" bedoeld heeft de tijd van de zeker niet al te lange afwezigheid van Jezus gedurende welke Hij in de nabij van zijn steden predikte, daar onder de schriftgeleerden in vs. 6, volgens Luk. 5: 17 zich mensen bevinden die uit alle dorpen van Galilea en Judea en van Jeruzalem naar Kapérnaüm zijn gekomen, zeker om met de Heere in strijd te komen. Er moet dus reeds veel gebeurd zijn wat tot organisatie van de vijandschap tegen Hem aanleiding heeft gegeven (MATTHEUS. 4: 24 v. ). Dat in alle vijf stukken van de hier voor ons liggende groep van de schriftgeleerden en farizeeën melding wordt gemaakt, zonder dat zij een enkele maal buiten beschouwing blijven, bewijst dat de Evangelist geschiedenissen wil samenvoegen die op hen betrekking hebben. Hij heeft het begin van de vijandschap van godsdienstige volksleiders in het oog gevat nadat hij vooraf het begin van het grote gevolg van de werkzaamheid van Christus in Galilea heeft geschilderd en laat nu deze vijandschap zich ontwikkelen tot eigenlijke doodvijandschap.

2. En meteen vergaderden daar velen tot Hem om Hem te horen, in het midden van Zijn woning, die slechts uit één verdieping bestond, zodat ook zelfs de plaatsen om de deur in het voorportaal hen niet meer konden bevatten; en Hij sprak het woord van het koninkrijk Gods tot hen.

3. En er kwamen sommigen tot Hem, een verlamde brengend die door vier op een rustbed gedragen werd.

4. En langs de gewone weg, door de deur heen, niet tot Hem kunnende komen, omdat de schare in een dicht aaneengesloten menigte de huisdeur omringde, stegen zij de trap op die van de straat tot het huis leidde (MATTHEUS. 24: 17) en ontdekten zij het dak, waar Hij was; en dat, door wegneming van de stenen of tichelen (Luk. 5: 19), opgebroken hebbend lieten zij het beddeken aan touwen neer tot voor Zijn voeten, waar de verlamde op lag.

5. En Jezus, hun geloof ziende dat zich op zo'n buitengewone wijze een weg zocht, zei tot de verlamde, die, het meest door geloof en verlangen gedragen, zeker de eigenlijke uitvinder van het waagstuk was en nu van schrik voor de majesteit van Hem wie hij in de ogen zag, bovenal hulp voor zijn ziel verlangde 9: 2"): Zoon, uw zonden zijn u vergeven.

1) De weg die de dragers kozen ging over het platte dak, tot welk men onmiddellijk van de straat, misschien over de daken van naburige huizen, kon komen. Nu bestond het huis alleen uit de benedenste verdieping, of de Heere was op de zolder, d. i. in de bovenste verdieping, in ieder geval onmiddellijk onder het dak. Het eerste is het natuurlijkste, ook meer overeenkomstig het in vs. 2 beschrevene, waar gezegd wordt dat de ruimte voor de deur niet meer toereikend was, geen mensen meer kon bevatten, zodat wij te denken hebben aan een menigte van volk op de straat voor het huis samengestroomd. Het uit opgelegde platte stenen of met tichelen belegde, in elk geval licht gebouwde dak, werd door de dragers zo ver geopend en waar het met leem of aarde bedekt was zo ver opgegraven als nodig was om de zieke tussen de balken van het dak neer te laten voor de voeten van Jezus. Niet zonder reden wordt daarom bij alle drie de Evangelisten gezegd: "hun geloof, " niet alleen dat van de verlamde, maar ook van de dragers; want alleen een vast vertrouwen op de reddende macht van Jezus kon zo'n ijver van de liefde doen ontbranden.

2) Jezus spreekt tot de zieke niet in de eerste plaats een woord van lichaamsgenezing, zoals dit met verlangen werd tegemoet gezien, maar een woord dat door uitstel van hulp het geloof beproefde en door het verschaffen van hulp voor de grootste schade het diepste verlangen van de ziel te voorschijn riep en stilde. Zo min echter de genezing een echte hulp zou zijn wanneer haar niet de vergeving voorafging, zo min zou het volle heil volbracht zijn wanneer niet eindelijk ook uit de lichamelijke ellende een triomf werd gegeven, zoals het later (vs. 11 v. ) gebeurt. In de volle genezing moeten beide tesamen zijn, zoals ook zonde en bezoldiging van de zonde samenhangen.

6. En sommigen van de schriftgeleerden uit de sekte van de farizeeën (Luk. 5: 21) zaten daar onder degenen die Jezus in huis omgaven en Zijn prediking hoorden en overdachten in hun harten, naar aanleiding van het woord datde Heere tot de zieke gesproken had.

7. Wat spreekt deze, een gewoon mens die niet eens een geestelijk ambt bekleedt, aldus? Het zijn woorden waartoe alleen God macht kan geven. Begaat Hij daarmee geenGodslasteringen, omdat Hij in de Majesteitsrechten van God intreedt? a)Wie toch kan de zonden vergeven dan alleen God?

a) Ps. 32: 5. 51: 3. Jes. 43: 25.

De liturgie van de wet kende een rein verklaren door middel van de priester, bijvoorbeeld van de melaatse (Hoofdstuk . 1: 44), maar geen vrijspraak van zonde door de priester; in het algemeen kende het Jodendom geen absolutie door een mens. Jesaja (Hoofdstuk 6) wordt door een Seraf en Jozua, de Hoge priester, door een engel van God geabsolveerd (Zach. 3); maar in die beide profetische gezichten is het een goddelijke opdracht, welke de hemelse geesten volbrengen, want zonden vergeven is een uitsluitend voorrecht van God en wanneer



enig schepsel de anderen hun zonden vergeeft kan het niet in eigene macht, maar alleen ten gevolge van goddelijke volmacht geschieden.

Het woord van Jezus tot de verlamde zou ook zo kunnen worden verstaan dat Jezus de vergeving alleen te kennen wilde geven, niet zelf schenken, maar de wijze waarop Hij later de verdenking beantwoordt, als was door Hem een lastering geschied, bewijst dat Hij niet als Profeet, maar als Rechter het woord gesproken heeft, anders zou Hij niet hebben moeten spreken van de macht, niet tot het vergeven op aarde, maar van het verzekeren dat die in de hemel geschied was. "Op aarde, " voegt Hij er bij, niet om het vergeven op de aarde tegenover dat in de hemel te stellen, wat hier zonder betekenis zou zijn, maar om te zeggen dat in plaats van aan lastering te denken de schriftgeleerden zich integendeel moesten verheugen over het horen van het woord van de vergeving bij de met schuld beladen mens.

8. En Jezus, die wist wat in de mens was en niet nodig had dat een ander, of ook eigen voorkomen en gebaren getuigenis gaven van een mens (Joh. 2: 25), meteen in Zijn Geest bekennde dat zij zo in zichzelf overdachten, zei tot hen: Wat overdenkt u deze dingen in uw harten? Waarom laat u Mij niet eerst tijd om Mijn woord als volle waarheid en kracht van God aan de verlamde te bevestigen.

9. Die bevestiging zal nu geschieden door een tweede woord, dat Ik op het eerste zal laten volgen: Wat is lichter naar het oordeel van de mensen, die alleen volgens uitwendige, zichtbare en tastbare feiten kunnen beslissen, te zeggen tot de verlamde, zoals Ik gedaan heb: De zonden zijn u vergeven, of tot hem te zeggen, zoals Ik nu wil doen: Sta op en neem uw beddeken op en wandel, op menselijk standpunt is toch zeker het tweede woord het moeilijkste, omdat niemand anders het kan spreken, dan die in het volle bezit van de goddelijke macht is.

10. Echter opdat gij moogt weten en uit hetgeen voor uw ogen geschiedt het besluit kunt trekken dat Hij, die u voor godslasteraar hebt uitgemaakt, de Zoon des mensen ("Uit 8. 20") en 16: 13") is en deze voor alle dingen ook macht heeft om de zonden op de aarde te vergeven (zei Hij tot de verlamde, van de aankondiging van Zijn woord meteen tot het uitspreken daarvan overgaande, zonder de aangevangen zin te voltooien):

11. Ik zeg u, sta in de kracht van de nieuwe gezondheid die Ik u verleen op en neem uw beddeken, waarop u hierheen gedragen bent op en ga naar uw huis als iemand die weer vaste stappen kan doen.

12. En meteen greep hij zich vast aan het tot hem gesproken woord met vol geloofsvertrouwen en stond hij op. En het beddeken opgenomen hebbende, zoals hem bevolen was, ging hij onder het prijzen van God (Luk. 5: 25) uit het huis in de tegenwoordigheid van allen, midden door hen heen, zodat zij zich allen ontzetten. Allen die het wonder voor hun ogen hadden zien volbrengen, zelfs de schriftgeleerden, werden met een diepe eerbied vervuld voor Hem die dat door Zijn woord had teweeggebracht en allen uit het volk die zich niet moedwillig, zoals de farizeeën, tegen die indruk verhardden, verheerlijkten God, die zodanige macht aan de mensen gegeven had (MATTHEUS. 9: 8), zeggende: Wij hebben

nooit zoiets gezien als vandaag gebeurd is, nu de goddelijke majesteit van deze Jezus van Nazareth ons zo zichtbaar voor ogen getreden is.

In Hoofdstuk 1: 40 vv. wijst Jezus de genezene alleen op het voornemen van de oude heilige ordening van het Israëlitische land en laat Hij het daarbij blijven, zonder van enige dank voor Zichzelf buiten en naast die aan God te willen weten, als had Hij niets bijzonders bij de genezing van de zieke gedaan. Hier geschiedt de genezing echter op een zodanige wijze dat zij geheel voorkomt als betoning van een macht die Jezus aan God gelijk stelt en dat zij door Jezus uitdrukkelijk als bewijs daarvoor wordt gesteld, dat Hij ten opzichte van de zondevergeving op aarde een macht heeft die, naast de volmacht van God in de hemel, door de mensen erkend moet worden. Markus heeft dit stuk aan het hoofd van de tweede afdeling van zijn verhalen geplaatst. Hij heeft dit gedaan om vooral op de voorgrond te stellen dat het hier nog slechts een inwendige en uitwendig blijvende opwelling van ergernis is, tot welke de leiders van het volk door het veelbetekenend optreden van Jezus gedreven werden en dat de Heere alles gedaan had om dadelijk in het begin door overtuiging met de daad de waarheid van Zijn woorden te bevestigen, aan die aanstoot zijn grond te ontnemen en het aangroeien van die onrechtmatige ergernis te voorkomen.

II. Vs. 13-17. (zie ook). Het hier volgende verhaal van de roeping van Mattheüs of Levi en het maal met tollenaars in zijn huis komt met de geschiedkundige opvolging van tijd overeen. Het staat tevens met de vooraf vertelde gebeurtenis in een verband, dat met het plan dat Markus heeft samenhangt. Daar namen de farizeeën aanstoot aan Jezus' woord over Zijn macht tot vergeving van de zonden; toch waagden zij niet, nadat Hij het met een wonderdaad als waarachtig bewezen had, het opnieuw aan te vallen. Hier menen zij in Zijn leefwijze een rechtvaardige grond tot het verwijt te hebben gevonden, dat Zijn omgang met openbaar gebrandmerkte mensen niet in overeenstemming was met de heilige macht waarop Hij voor Zijn persoon aanspraak maakte. Zij wagen het hun bedenking voor de discipelen uit te spreken. Gelijk daar Jezus door de rechte daad verhinderde dat hun beschuldiging van godslastering verder voortging, zo had Hij hier spoedig het woord bij de hand om hun bedenking als nietig en verkeerd ten toon te stellen, voordat het woord in de harten van de discipelen wortel schoot.

13. En Hij ging enige dagen na het in vs. 1 vv. medegedeelde voorval weer, evenals in Hoofdstuk 1: 16, uit de stad Kapérnaüm over de vissersplaats Bethsaïda naar de zee; en de gehele menigte, die zich steeds bij Hem aansloot wanneer Hij Zich openlijk vertoonde, kwam ook nu tot Hem en Hij onderwees hen al op de weg; nog meer wilde Hij dit doen aan het strand.

14. En het tolhuis, dat dicht bij de zee lag, voorbijgaande, zag Hij Levi, de zoon van Alfeüs, zitten in het tolhuis en Hij zei tot hem, aan een inwendig verlangen van zijn hart tegemoet komend 9: 9"): Volg Mij als een van Mijn discipelen. En hij, die tot hiertoe Levi heette, maar voortaan Mattheus werd genoemd, opstaande, verliet voor altijd zijn vorige broodwinning en volgde Hem, zodat Hij nog diezelfde dag de prediking aan de zee bijwoonde.

15. En het geschiedde, toen Hij de daaropvolgenden dag, op welke Levi aan zijn vorige medetollenaars een afscheidsmaal gaf, aanzat in diens huis dat ook vele tollenaars en zondaren (want die beide namen werden voor eensluidendgehouden) aanzaten met Jezus en Zijn discipelen: want zij, de voor zondaars gehouden tollenaars die Hem lief hadden gekregen en heilbegerige toehoorders waren geworden, waren met veel en zij waren vele en waren Hem gevolgd, verheugd dat zij Hem in hun eigen midden hadden.

16. En de schriftgeleerden en de farizeeën van die plaats, aan wie die uit Judea en Jeruzalem (vs. 6) bij hun terugkeren bijzondere instructies hadden gegeven hoe zij moesten opletten en Hem beloven, zagen Hem eten met de tollenaars en zondaren en ergerden zich daarover. Bij het eindigen van de maaltijd wachtten zij al voor de deur van het huis en zeiden tot Zijn discipelen bij hun uittreden uit het huis: Wat is het, dat uw Meester Zich geheel niet bemoeit met degenen die voor de vromen en rechtvaardigen in Israël worden gehouden en dat Hij daarentegen met detollenaars en zondaren eet en drinkt? Daardoor stelt Hij Zich in een slecht daglicht.

17. En Jezus, die juist daarbij kwam toen de discipelen, zo aangesproken, verlegen waren hoe zij een geschikt antwoord zouden vinden, dat horende zei tot hen: Die gezond zijn hebben de medicijnmeester niet nodig, maar die ziek zijn. a) Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars tot bekering (vgl. de verklaring bij MATTHEUS. 9: 12 vv. , waar de Heere mede het woord uit Hosea 6: 6 in Zijn rede invlecht).

a)MATTHEUS. 21: 31. Luk. 19: 10. 1 Tim. 1: 15.

Dat de gezonden de geneesheer niet nodig hebben maar de zieken is de hoofdzin die vooraan staat; dat de Heere in de plaats van de geneesheer staat is de duidelijke, hoewel niet uitgesproken veronderstelling; daaruit volgt hoe dwaas het is de geneesheer de omgang met zieken tot een verwijt te maken. Daardoor is niet toegegeven dat zij gezond zijn, maar slechts aangetoond dat hun berisping zonder grond is, zelfs wanneer zij het waren. Ook wanneer hun duisternis, in welke zij zich voor de zodanigen hielden, gerechtigd was, zouden zij met hun berisping toch ongelijk hebben - maar die is niet gerechtvaardigd. Dat bewijst de uitspraak uit Hosea, die Markus weglaat, zoals doorgaans de heenwijzing naar het Oude Testament.

III. Vs. 18-22. (zie ook). In dezelfde tijd, zelfs in onmiddellijk verband met de vorige geschiedenis, viel nog een andere voor, die hier geheel op haar plaats is. Het is de vraag van de discipelen van Johannes, bij welke spoedig de farizeeën zich als bondgenoten aansluiten: waarom Jezus Zijn discipelen de farizees instelling van het vasten niet laat waarnemen?

18. En, om tot nader begrip van een gebeurtenis die met de vorige in onmiddellijk verband staat een opmerking te laten voorafgaan: de discipelen van Johannes, die sinds de gevangenneming van hun Meester (Hoofdstuk . 1: 14) zich nog meer dan vroeger op een strenge leefwijze toededen en zo ook de discipelen van de farizeeën, die in het beoefenen van uitwendige werken van vroomheid vaak nog hun leraars te boven gingen, vastten veel. Zij hadden op die dag, toen Jezus met Zijn discipelen aan het gastmaal bij Levi had deelgenomen (vs. 15), ongeveer opeen Maandag 9: 18") weer zo'n vastendag En zij kwamen, namelijk

enigen van Johannes' jongeren (MATTHEUS. 9: 14), bijgestaan door de zich daar bevindende farizeeën (Luk. 5: 33) en zeiden tot Hem, anders dan de schriftgeleerden en farizeeën in vs. 16, zich onmiddellijk tot Jezus zelf met hun verwijt wendend: Waarom vasten de discipelen van Johannes en van de farizeeën en Uw discipelen met U, hun Meester, vasten niet? U moest hen meer tot een ernstige, matige leefwijze dringen en hen niet laten verzuimen, wat een vrome, heilige wandel eist.

De leefwijze van onze Heere was niet in de vorm en naar de snede van farizese heiligheid. Er was in Zijn wandel geen angstige dienstbaarheid, maar een edele kinderlijke vrijheid; maar wel zo, dat Hij nooit de minste gegronde aanleiding gaf om te geloven dat Zijn leven een Sadduceese wandel was naar eigen lust. Slechts eenmaal lezen wij van Hem dat Hij, en wel een lange tijd, vastte (MATTHEUS. 4: 2) vóór Zijn openlijk optreden voor het volk, dit zo, dat het ook Zijn vrienden niet wisten. Hij gebod Zijn discipelen ook niet, dat of hoe vaak zij moesten vasten; Hij veronderstelde echter (MATTHEUS. 6: 16 vv. ), dat zij soms zouden vasten en liet de zaak aan hun eigen begeerte over, Hij was zeer gesteld op eenzaamheid en stilte tot versterking en verheffing van de geest en was dikwijls alleen, ver van alle mensen, om ongestoord te kunnen bidden (Hoofdstuk 1: 35, 45; 3: 13 enz. ). Dan keerde Hij weer tot het gezelschap van de mensen terug en maakte dan geen angstig onderscheid tussen heilige en onheilige mensen, zodat Hij de laatsten geheel van Zijn omgang zou hebben uitgesloten, maar gaf Zich met de gezindheid van liefde van God aan allen over die door de besturing van Zijn hemelsen Vader tot Hem kwamen en zocht de verdwaalden terecht te brengen en allen te helpen, zo velen als er behoefte hadden aan Zijn hulp en bekwaam waren om die te ontvangen.

Vasten is wel goed, maar er een verdienstelijkheid van te maken of er het geweten mee te bezwaren is tegen de Christelijke vrijheid. Er is een geestelijke trotsheid wanneer men omtrent dingen die God aan onze vrijheid heeft overgelaten begeert, dat een ander zijn vroomheid naar de onze moet inrichten.

19. En Jezus zei tot hen: a) Kunnen ook de bruiloftskinderen vasten terwijl de bruidegom bij hen is? Zo lang zij de bruidegom bij zich hebben en zij een hart vol vreugde in zich hebben kunnen zij niet vasten; dat zou helemaal niet met de stemming van hun hart overeenkomen.

a) Jes. 62: 5. 2 Kor. 11: 2.

20. Maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn en dan zullen zij, door treurigheid daartoe vanzelf gedrongen, vasten in die dagen, zonder dat iemand het hen hoeft te bevelen.

In het antwoord van Jezus treden twee gezichtspunten op de voorgrond. Het vasten kan ten eerste worden beschouwd als een algemeen menselijke, natuurlijke uitdrukking van bedroefdheid van het hart. In die zin kunnen ook Zijn discipelen van het vasten niet zijn uitgezonderd. Daar dit vasten alleen daar een reden heeft en natuurlijk is waar iets treurigs het hart bedroefd heeft en er aan de andere kant tijden zijn, in welke alleen heldere vreugde natuurlijk en gerechtigd is, zo is het de vraag of de discipelen als zodanig, dat is als

metgezellen van Jezus bij Zijn rondreizen en prediken, reden tot treurigheid of tot vreugde hebben. Nu kan Jezus de tijd van het onmiddellijk persoonlijke omgaan met Hem niet anders dan een tijd van enkel vreugde beschouwen; Hij kan als een reden van treurigheid voor Zijn discipelen alleen het ophouden van die omgang met Hem aanzien. Zijn hande en toch is niets anders dan het verwekken van de hoogste vreugde en omdat het deelhebben aan Zijn werken hen het zekere uitzicht waarborgt op het deelgenootschap aan de te verwekken vreugde, zo kan daarmee geen droefheid bestaan. Deze zal eerst dan komen, wanneer het door Zijn gewelddadige verwijdering schijnt alsof de gewenste verschaffing van vreugde en zo ook het deelhebben daaraan voor Zijn discipelen, voor altijd voorbij is. (Aan het slot van vs. 20 volgt nog de bijvoeging "in die dagen; " dit is niet overbodig, want daardoor wordt het misverstand voorkomen alsof de gehele tijd, in welke de discipelen de persoonlijke nabijheid van Jezus moesten ontberen, een tijd van enkel treurigheid zou zijn, dat is integendeel alleen de dag op welke de wegneming plaats heeft, zonder dat hen de opstanding van de weggenomene bekend was, dus de tijd tussen sterven en opstanding). Maar er is ook nog een tweede gezichtspunt van hetwelk de Heere het vasten beschouwt, in zo verre namelijk het vasten een karakteristiek bestanddeel was van de gewoonten van die kring, die uit aanhangers van Johannes en uit farizeeën gevormd was, en die zich een godsdienstig leven ten doel hadden gesteld. In zo verre nu ook Jezus een kring van discipelen om Zich heeft, met welke Hij Zich op bijzondere wijze de beoefening van een godsdienstig leven voorgesteld heeft is de vraag omtrent het vasten van Zijn discipelen tevens een vraag naar het doel waarmee Hij een bijzonder gezelschap tot gemeenschappelijk leven rondom Zich verzamelt en of dit overeenkomt met datgene waarnaar die genootschappen streven die al langer bestonden. Wanneer deze Jezus aansporen om in Zijn kring dezelfde leefregels als zij hebben in te voeren, zo veronderstellen wij dat Hij niets bedoelt dan hetgeen zij willen, niets dat boven het doel van die kring zich verheft. In dat opzicht beantwoordt Jezus de vraag in de beide volgende verzen.

21. En niemand naait een lap ongevold laken op een oud kleed; anders scheurt zijn nieuwe aangenaaide lap iets af van het oude kleed en er wordt een ergere scheur (vgl. de verklaring bij Matth. 9: 16 en 17).

22. En niemand doet nieuwe wijn in oude leder-zakken; anders doet de nieuwe wijn de leder-zakken barsten en de wijn wordt uitgestort en de leder-zakken verderven; maar nieuwe wijn moet men in nieuwe leder-zakken doen, zo worden beide metelkaar behouden, de wijn door de zakken en deze door de wijn.

De veronderstelling, uit welke de vraag in vs. 18 bij de vragers is ontstaan, komt van de zijde van Jezus overeen met hetgeen aan deze beide beelden ten grondslag ligt, namelijk dat Hij iets absoluut nieuws wil met de vorming van de kring van Zijn discipelen. In Zijn discipelen breidt Hij voor Zijn volk een nieuwe levensvorm, een nieuwe levensgeest. Is nu de bedoeling van het eerste beeld (vs. 21) deze, dat wie een oud kleed met ongevold laken wil herstellen, dwaas handelt, omdat hij het oude kleed door de nieuwe stof bederft, waaruit hij iets had kunnen verkrijgen, en die van het tweede (vs. 22), dat hij die de nieuwe wijn in oude zakken doet die slecht verzorgt, zo wil Jezus hiermee zeggen dat Hij voor de naaktheid van Zijn volk slecht zou zorgen wanneer Hij alleen daartoe discipelen rondom Zich verzamelde om de verdorven levensvorm met verbetering van het een of ander punt te behouden, terwijl Hij bij

hen de stof heeft om een geheel en al nieuwe en duurzame te vormen; dat Hij voor de nieuwe levenskracht, die zijn discipelenkring van Hem ontvangt, slecht zou zorgen wanneer Hij hun levenskracht in vreemde, uit een geheel andere geest voortkomende vormen wilde insluiten. In die laatste stelling ligt de bewering dat de gemeenschap met Hem een absoluut nieuwe geest werkt en in de eerste dat door persoonlijke gemeenschap met Hem degenen, die tot Hem behoren, een stof worden tot hervorming die de wereld vernieuwt. Met zijn persoon is in de wereld een levenskracht gekomen aan welke de toekomst behoort, die, in plaats van zich in oude vormen uit te werken, integendeel de roeping heeft zelf alles te vernieuwen.

In de eerste plaats spoorden de Asceten de Heere aan om Zijn werk als middel aan te wenden om hun oud levensgewaad op te lappen. Nu Hij die dwang afwees, nu Hij het Jodendom als zodanig niet met Zijn Christendom wilde hervormen, zo kon men ten minste wensen dat het een mildere vorm aannam, men kon verwachten dat Hij ten minste Zijn leven, het Christendom, in de Joodse vormen bijv. van het vasten en van het ascetische profetisme, van farizeese instellingen of klerikaal priesterschap zou voorstellen. Maar ook die aandrang verwierp Hij en daartoe bedient Hij Zich van de tweede gelijkenis, terwijl Hij tevens Zijn gedachte over de verhouding van het nieuwe tot het oude daarin nader ontwikkelt.

De eerste gelijkenis spreekt van de objectieve leer van Christus; deze, wil Hij zeggen, kan niet met de oude instellingen van het farizeïsme verbonden worden; daartoe heeft Hij een te reine, vrije geest; het zou slechts een ellendige lapperij worden. De tweede gelijkenis spreekt daarentegen van de subjecten die de leer moeten opnemen, van de subjectieve vatbaarheid van de leerlingen. De farizeeën waren te verdorven dan dat zij de leer van Christus hadden kunnen opnemen, te verzuurd. Christus had ook geen leerling uit de farizeese school; alleen een nog ongevormd onvooringenomen hart is vatbaar voor waarheid.

IV. Vs. 23-28. (zie ook). Terwijl de drie eerste stukken van deze groep ook de chronologische op elkaar volging in het oog hielden is het volgende genomen uit een aanmerkelijk latere tijd. Wij worden van september 28 in de paastijd van het jaar 29 verplaatst door de geschiedenis van het arenplukken van de discipelen op een sabbat.

23. En het geschiedde zeven maanden later dat Hij uit de synagoge te Chorazin, na het eindigen van de godsdienst op een sabbatdag (juister: op de sabbatten d. i. op de week-sabbat van pasen, waaraan een feestsabbat voorafging enwaaron eveneens een volgde) door het gezaaide, het reeds rijp wordende graan, ging terwijl de farizeeën op Hem loerden. En Zijn discipelen, die nog nuchter en dientengevolge hongerig waren begonnen, al gaande middendoor de halmen, volgens het recht, dat de wet (Deut. 23: 25) hun gaf, aren te plukken. Zij wreven die met de handen en stilden met de zo gewonnen graankorrels, als met een door God zelf hun gegeven voedingsmiddel, hun honger.

Beginnt de Evangelist het verhaal met een uitvoerige opgaaf van plaats en gelegenheid, zo geeft hij te kennen dat, wanneer de vorige stukken nauwer aan elkaar verenigd waren, dit in het geheel geen samenhang wat de tijd aangaat met het vorige had. Het kan dus alleen een zakelijk verband zijn dat hem bewogen heeft het hier te plaatsen. Hoe gepast het juist hier geplaatst is ligt voor de hand. De argwaan van vermeende lastering, die de stukken vs. 1-12 in

Zijn tegenstanders was opgewekt had Jezus door Zijn daad van de genezing weerlegd en vernietigd. Des te meer recht meenden de farizeeën te hebben om Zijn leefregels bedenkelijk te vinden, Zijn omgang en het uitwendig gedrag van Zijn discipelen. Terwijl zij nu uit het stuk vs. 13-17 in de discipelen argwaan zoeken op te wekken en bedenkingen tegen het verkeer van hun Meester met mensen die in kwade reuk stonden, treden zij in het volgende tot Jezus zelf. Naar de schijn is het een misprijzen van de discipelen, die bij dergelijke gezelschappen zozeer afsteken door hun ongebonden leven; in werkelijkheid willen zij echter Hem zelf gebrek aan heilige ernst en strengheid voorwerpen. In het voor ons liggend stuk hebben zij nu iets gevonden wat, zo het al niet een grote overtreding was van een uitdrukkelijk gebod, toch het breken van de sabbat nabij kwam. Zij verwijten dat niet aan Hem zelf, maar aan Zijn discipelen. Hij antwoordt hun echter zo daarop, alsof de sabbatswet werkelijk en door Hemzelf was overtreden en leidt tot verantwoording uit de betekenis van Zijn persoon grondstellingen af, die hun op het zekerste waarborgen dat zij ook Hemzelf na korter of langer tijd op sabbatsschennis (naar hun mening) zouden betrappen. Zo wordt gepast, als toppunt, aan deze met hoofdstuk 2 geopende rij de volgende afdeling (Hoofdstuk 3: 1 vv. ) aangesloten, waarin wij de farizeeën op openlijke sabbatsschennis door Jezus zelf zien wachten.

Christus heeft nooit wonderen gedaan om in hongersnood Zich en Zijn discipelen te spijzigen. Hij wilde hun tonen dat zij zonder noodzaak geen buitengewone wegen moesten zoeken en dat de nood van hun naasten hun meer dan hun eigene ter harte moest gaan. Hij zelf heeft honger, terwijl Zijn discipelen eten, om daardoor te tonen dat de Meester, een overste, een boven anderen geplaatste, volkomener dan Zijn discipelen moest zijn.

24. En de farizeeën, dit bemerkend, hadden hun verwijt al klaar en zeiden tot Hem: Zie, waarom doen zij, Uw discipelen, op de sabbatdag a) wat hoewel anders geoorloofd, toch op de sabbat niet geoorloofd is.

a) Ex. 20: 10.

25. En Hij, het recht van Zijn discipelen verdedigende, zei tot hen: Hebt gij nooit gelezen, (1 Sam. 21: 6) wat David gedaan heeft toen hij nood had en hij hongerde en degenen die met hem waren.

26. Hoe hij ingegaan is in het huis van God ten tijde van Abjatbar de hogepriester en de toonbroden gegeten heeft die (volgens Lev. 24: 9) niemand zijn geoorloofd te eten behalve de priesters en ook gegeven heeft degenen die met hem waren. Er was daar een geval van nood, waarbij een gebod van de ceremoniële wet moest achterstaan en men handelde daar aldus zonder enige bedenking, alsof de wet werd verbroken.

Eigenlijk heette de toenmalig hogepriester Abimelech (1 Sam. 21: 9 vv. ). Deze werd spoedig daarna ten gevolge van Doëgs verraad door Saul vermoord en zijn zoon, die alleen het bloedbad ontkwam, Abjathar, kwam tot de hogepriesterlijke waardigheid. Deze, die vervolgens in de geschiedenis van David een zo veelbetekenende rol speelde 2: 31) was waarschijnlijk reeds, toen David op zijn vlucht naar Nob tot de hogepriester kwam, degene

die het bij zijn vader te weeg bracht dat hen de toonbroden werden uitgeleverd. Dat God hem het bloedbad liet ontkomen en tot de hogepriesterlijke waardigheid liet komen, daarin lag als het ware een goedkeuring van hetgeen hij tot David's redding gedaan had. Van zoveel te meer betekenis is het wanneer de Heere hem in plaats van zijn vader Abimelech noemt, terwijl het geenszins, zoals vele uitleggers beweren, op een falen van het geheugen berust. De Joodse traditie kende veel aanvullingen van de heilige geschiedenis (vgl. Hand. 7 en 2 Tim. 3: 8); het behoorde tot de schriftgeleerdheid op gepaste plaatsen hiervan gebruik te maken.

27. En Hij zei tot hen, na eerst nog enige andere gezegden daaraan te hebben toegevoegd (MATTHEUS. 12: 5-7), om Zijn ganse leer over de sabbat voor de tijd van het Nieuwe Testament in een somma samen te vatten: De sabbat is gemaakt om de mens, niet de mens om de sabbat.

28. Zo is dan de Zoon des mensen ook een Heer van de sabbat (MATTHEUS. 12: 8. Luk. 6: 5).

De sabbat is gemaakt om de mens en niet de mens om de sabbat; dat is de levensidee van de sabbat. Hij moet de mens in zijn hogere levensbehoefte beveiligen en beschermen tegen een werkdienst en loondienst die het inwendige leven in gevaar brengt en de hogere wijding en waarde van het menselijk leven schaadt. Omdat de sabbat deze bestemming heeft kan men de sabbatswet, niettegenstaande de schreeuwende nood tegen de honger of tegen de behoefte aan genezing van de lijdenden mens volhouden, omdat men juist daardoor een angst, kwelling en levensverwoesting, een fijne loondienst verwekt welke ten slotte erger zou zijn dan de grove loondienst. Op die wijze zou men de mens opofferen om de sabbat te redden. Zo zou men juist de sabbat in zijn meest eigenlijke bestemming te gronde richten, terwijl men de mens uit zijn vreugde een dag van kwelling en duizend pijnlijke waarnemingen, ten slotte zelfs een dag van verhongeren en van hopeloos blijven in nood maakte.

De Evangelische Christen mag dus omwille van de dag niet op de sabbat dringen, maar wel omwille van de aanbidding, die hij in de gemeente van de Heere wenste te brengen en omwille van de broeders, die gelijk hij de rustdag voor lichaam en ziel nodig hebben. Hij moet het als een gebrek aan liefde tot de Heere en als een geringschatting van de gemeente, vooral van geringe en weerloze broeden beklagen, wanneer de gewoonte doordringt om alle dagen even onheilig te houden en door wereldse bezigheden de rustdag te niet gaat.

De sabbatdagen zijn dagen van de Zoon des mensen. Hij is de Heere van de dag tot wiens eer hij moet worden waargenomen. De kleine verandering kort daarna gemaakt door de eersten dag van de week te verwisselen, was ter herinnering aan Zijn opstanding; daarom is de Christelijke sabbatdag de dag des Heeren genoemd. (Openbaring . 1: 10).



## HOOFDSTUK 3

### *DE VERDORDE HAND. HET ONTWIJKEN VAN CHRISTUS. KEUZE VAN DE APOSTELEN. LASTERING VAN DE SCHRIFTGELEERDEN. VRIENDEN VAN GOD*

V. Vs. 1-12 (zie ook). Zowel chronologisch als pragmatisch 3. 23) is aan de vorige geschiedenis de nu volgende op het nauwste verbonden. Daags na het plukken van de aren geneest Jezus in de synagoge van de stad, in wier nabijheid dat had plaats gehad, een man met een verdorde hand. De vijandschap van de daar wonende farizeeën stijgt nu al zo hoog dat men er aan denkt Hem om het leven te brengen. Met dat doel verbinden zij zich met de dienaren van Herodes, hoewel men anders met deze op geen goede voet stond.

1. En Hij ging de volgende dag, de laatste feestdag van pasen, die met een sabbat gelijk stond, wederom in de synagoge te Chorazin. En daar was, waarschijnlijk met opzet, door de farizeeën (vgl. Luk. 14: 2) een mens gebracht, hebbende een verdorde hand, die ten gevolge van enig ongeluk verstorven en zo onbruikbaar was geworden.

2. En zij, door het woord in Hoofdstuk 2: 27 geenszins tot rechte erkenning van de eigenlijke betekenis van de sabbat gebracht, maar door het andere (Hoofdstuk 2: 28) integendeel bevestigd in de argwaan dat Jezus op geen sabbatsgebod meer acht gaf, namen Hem waar met vijandige bedoeling, of Hij heden op de sabbat hem genezen zou. Zij bespieden Hem, opdat zij Hem beschuldigen mochten en van sabbatsschennis aanklagen; want dat was volgens hun mening zelfs de genezing van een zieke wanneer die op die dag plaats had, omdat het toch een soort van arbeid was.

Het bezoeken van de synagoge op de sabbat was een vaste gewoonte in het leven van Jezus. Waar Hij Zich ophield, daar kon men Hem op de sabbat in de synagoge verwachten. Zijn vijanden lieten niet na deze gewoonte van Zijn leven vijandig aan te wenden en het zo aan te leggen dat Hij in de synagoge aanleiding kreeg om iets te spreken of te doen dat men tegen Hem kon aanwenden.

3. En nadat Hij de tegenstanders al door een voorlopige toespraak tot zwijgen had gebracht (12: 12"), zei Hij tot de mens die de verdorde hand had: Sta nu op hier in het midden van de kamer.

4. En Hij zei verder tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen of kwaad te doen? iemand een weldaad te bewijzen of hem leed te veroorzaken? een mens te behouden door de zieke en ongelukkige de gezondheid weer te geven, of hem te doden door hem in zijn ellende te laten? En zij zwegen stil, omdat zij niet wilden antwoorden.

5. En toen Hij hen met woede rondom aangezien had, meteen bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, zei Hij tot de mens, zonder er Zich om te bekommeren welke gevolgen Zijn woord en Zijn daad bij hen zouden hebben: Strek uw hand uit. En hij strekte ze uit in gehoorzaamheid van het geloof; a) en zijn hand werd hersteld, gezond zoals de andere.

a) 1 Kon. 13: 6.

Op de vorige sabbat werd het werk van de noodzakelijkheid gerechtvaardigd; op deze rechtvaardigt de Heere het werk van de liefde.

De farizeeën dwingen Jezus te antwoorden op de vraag of het geoorloofd was op de sabbat te genezen; Jezus doet de wedervraag of het op de Sabbat geoorloofd was goed te doen of kwaad te doen? want een mens in ellende te laten die men kan helpen, was toch inderdaad een kwaad doen.

Onder de categorie van goed doen, recht handelen, behoort natuurlijk de werkzaamheid van de liefde tot de naaste, terwijl het nalaten daarvan slechts in de categorie van het kwaad doen kan vallen, waartoe ook zonder twijfel de zonde van nalatigheid behoort. Uit hetzelfde gezichtspunt is het tweede alternatief gesteld: een leven behouden of doden? Het toont aan hoe juist Luther het vijfde gebod verklaart (bij ons het 6e. Zie de verklaring van de Heidelbergse Catechismus Zondag 40). Wanneer hij daarin leest: "dat wij onze naaste aan zijn lichaam geen schade of leed aandoen, maar hem in alle lichamelijke nood helpen en bijstaan. " Dat na te laten behoort tot de categorie van de doodslag, dat te beoefenen tot die van redding van het leven. De instelling van de sabbat kan niet tegen dit gebod zijn. Ook Jezus' tegenstanders kunnen die stelling niet loochenen; omdat zij die echter niet willen erkennen zwijgen zij.

Zij geven nu alleen het antwoord van hooghartig zwijgen, wat zegt dat zij niet kunnen tegenspreken. Na de genezing daarentegen geven zij het antwoord door hun schandelijke daad, dat zij zich veroorloven, in vereniging met de wereldse macht voor de eerste maal het moordplan te bespreken.

6. a) En de farizeeën, verbitterd over de nederlaag die hen in de strijd tegen Jezus nog veel erger dan de vorigen dag overkomen was, gingen uit de synagoge en hebben meteen met de Herodianen, die toen juist naar Chorazin waren gekomen 12: 14"), tezamen raad gehouden tegen Hem. Zij beraadslaagden hoe zij Hem, met behulp van de arm van de wereldse overheid, onverschillig onder welk voorwendsel, zouden doden.

a)Joh. 10: 39; 11: 53.

7. En Jezus, die nu het jaar inging van verbanning en vluchtend rondzwerven ("Uit 12: 21"), vertrok met Zijn discipelen naar de zee bij Kapernaüm, om van daar reizen door het omliggende land te beginnen. a)En Hem volgde op die eerste tocht, zowel als op de volgende, die Hij in de zomermaanden maakte, een grote menigte van Galilea en van Judea.

a)MATTHEUS. 4: 25. Luk. 6: 17.

8. En van Jeruzalem en van Idumea, het zuidelijk gedeelte van Judea 4: 25") en van over de Jordaan; en die van rondom Tyrus en Sidon, kwam een grote menigte, die hierheen samengekomen was langs de grote handelsweg. Deze, gehoord hebbende welke grote dingen

Hij deed, kwamen tot Hem om ooggetuigen van Zijn wonderen te zijn en bij Zijn redenen aan de oever van de zee Zijn toehoorders te wezen.

9. En Hij zei tot Zijn discipelen, die Hij Zich had gekozen (vs. 13 vv. ) en van welke niet weinigen schippers van beroep waren (Hoofdstuk 1: 16 vv. ), dat een scheepje steeds rondom Hem blijven zou. Dit moest Hem opnemen wanneer Hij Zich van het land wilde verwijderen omwille van de menigte, opdat zij Hem niet zouden verdringen (Hoofdstuk 4: 2).

10. Want Hij had er velen genezen, zodat Hem al degenen die enige kwalen hadden, overvielen. Op een onstuimige manier drongen zij op Hem aan, opdat zij Hem mochten aanraken en zo Zijn wondermacht toch aan zich mochten ondervinden, ook wanneer hij niet met ieder in het bijzonder spreken kon (Hoofdstuk 5: 27 vv. Luk. 6: 19).

11. En de onreine geesten in de bezetenen, die tot Hem gebracht werden, als zij Hem zagen, vielen voor Hem neer en riepen zeggende: U bent de Zoon van God. Daardoor vermeerderden zij nog de aandrang.

12. En Hij, wie het niet om dit woord der waarheid maar om de waarheid en reinheid van de belijdenis te doen was, gebod hen scherp dat zij Hem niet openbaar zouden maken, maar zwijgen.

Nu begon het leren op de zee, op het schip, dat nu Zijn voornaamste leerplaats was, in tegenstelling tot de synagoge. Dat schip diende Hem meermalen om Zich terug te trekken naar de anderen oever. Het naaste doel "opdat zij Hem niet zouden verdringen" (vs 9) sluit het andere niet uit, dat hij van nu af een vrijere plaats op dat schip had en Zich vaak over de zee, in het gebied aan de overzijde terugtrok. Deze verplaatsing van de prediking van Christus uit de synagoge naar het schip heeft een voorafschaduwende betekenis - denk aan het schip van de kerk.

Datgene wat Jezus kan plaatsen tegenover de vijandschap van de oversten tegen Zijn werk, als een vrucht van Zijn werkzaamheid door woord en daad onder het volk, namelijk het voortdurend omgeven zijn door een talrijke, bonte menigte die Hem overal nastroomt, is niet van die aard, dat men daarvan de veiligheid van Zijn werk ook tegenover de haat van de farizeeën zou kunnen verwachten. Alleen dit heeft Hij daardoor, dat Hem die menigte door hare onstuimigheid en haar zoeken naar lichamelijke genezing het naar lichaam en ziel lastig maakt. Wezenlijke erkenning van Zijn persoon vindt Hij niet, behalve bij de bezetenen; maar daar is zij van zo'n aard dat Hij ze niet kan dulden noch aannemen.

I. Vs. 13-19. (zie ook). Aan het einde van het laatste stuk zagen wij Jezus iets doen om Zijn werk uitwendig te beschermen ten eerste tegen de vijandschap van de volksleiders, die door hun aanslagen Zijn leven bedreigden, ten tweede tegen de woeste aandrang van de volksmenigte en ten slotte tegen de bezetenen, die Hem het staan op het land bijna onmogelijk maakten. Het was het gereed houden van een schip, waartoe Hij de discipelen opdracht gaf. Dit uitwendig hulpmiddel was tevens profetie voor Zijn kerk, dat Hij, wanneer Hij ten slotte met Zijn zegen en Zijn rijk uit Israël gedrongen zou zijn, een plaats daarvoor op

de zee van de heidenwereld wilde stichten. In het eerste stuk van de derde groep, die nu volgt, zien wij Hem de grond daartoe leggen in de keuze en roeping van de twaalf Apostelen.

13. a) En Hij klom, niet pas na de voorvallen in de beide vorige afdelingen meegedeeld, maar na de vorige conflicten met de farizeeën (Hoofdstuk . 2: 1-22), welke Hem toen al begonnen te lasteren (MATTHEUS. 9: 27 vv. ), op de berg, dezelfde waarop Hij later de bergprediking hield. Daar bracht Hij de nacht door in gebed en riep de volgende morgen uit de kring van hen, die tot hiertoe in het algemeen de kring van Zijn discipelen gevormd hadden, tot Zich die Hij wilde; en zij kwamen tot Hem, zich gewillig begevende in de dienst waartoe Hij ze riep.

a) Mark. 6: 7. Luk. 9: 1.

14. En Hij stelde er twaalf, opdat zij met Hem zouden zijn zo lang Hij op aarde was en opdat Hij hen zou uitzenden om te prediken wanneer Hij van hen zou zijn weggenomen.

15. En om, ter bevestiging van hun werk in Zijn plaats en tot voortzetting van Zijn wonderen die de prediking van het Evangelie vergezelden, macht te hebben de ziekten te genezen en de duivelen uit te werpen (Hoofdstuk 6: 7, 13).

Hoe zal de Heere, die in MATTHEUS. 9: 38 tot de discipelen zei: "Bidt dan de Heere om de oogst, dat Hij arbeiders voor zijn oogst zal zenden, " gebeden hebben in de nacht dien Hij voor de gewichtige keus van de Apostelen doorwaakte! Inderdaad, het was een grote zaak uit Zijn vrijwillige volgelingen juist de geschiktsten uit te kiezen. Eenvoudige mannen, die niet door priester-instellingen beheerst noch door de duisternis van de geleerden waren aangestoken, wier karakter in frisse kracht, gereinigd door de geboorte van boven en versterkt door onderlinge aanvulling door middel van de verscheidenheid van hun gaven, bekwaam waren de vaste fundamenteën van de nieuwe gemeente te vormen. Want tegelijk had Hij het oog op hetgeen het meest nabij en op hetgeen het verst af was. Hij zorgt voor deugdelijke werktuigen die Hij met de boodschap van het heil in Israël kon laten uitgaan, twee aan twee, opdat zij elkaar zouden ondersteunen en aanvullen en de een in de ander de broeder zou leren dragen. In deze eerste kiem zag het oog van Zijn Geest de heerlijke volmaking wanneer zij in het rijk van Zijn heerlijkheid op twaalf tronen zouden zitten en de twaalf geslachten van Israël zouden oordelen. Tussen deze palen beweegt zich hun zending. Zij zouden Hem voortdurend vergezellen en Zijn dienaren zijn, in deze school gevormd worden tot broederlijk verbondene herauten van Zijn koninkrijk en getuigen van Zijn leven. Zij moesten herauten en getuigen worden die Hij eenmaal als zelfstandige boden in de kracht van de Geest kon uitzenden en wier onvergankelijke roeping door hun twaalfstal werd uitgedrukt. Die roeping namelijk was het nieuwe verbond op het fundament van het oude te planten, de eersten van het werk Gods van het begin af voor te stellen, als nieuwe aartsvaders van het ware Israël te staan, als pilaren van het hemelse Jeruzalem in eeuwigheid te schitteren. (Openbaring . 21: 14). Daarom bad Hij in die nacht, opdat Hij de zekerheid zou hebben (Joh. 15: 16; 17: 12) dat Hij in waarheid diegenen koos die de Vader Hem gegeven had.

De Apostelen werden door Jezus ten eerste geroepen om van nu af geheel in een persoonlijke gemeenschap tot Hem te staan, met Hem te leven, te eten en te drinken, een geestelijke

familie met Hem te vormen en in het algemeen steeds in Zijn nabijheid te zijn, alleen de kleine zendingen in de nabijheid uitgezonderd die zij als oefeningen voor hun toekomstige grote zending konden beschouwen. Ten tweede moesten zij in de toekomst in de wereld optreden (Hand. 1: 8 en 21 v. ) als Zijn getuigen, als de getuigen van Zijn leven, van Zijn dood en van Zijn opstanding, als getuigen van Zijn Geest en van Zijn kracht. Tot deze getuigenis moesten zij echter de Geest van Christus ontvangen en in de kracht van deze Geest moesten zij het verborgen aanzijn van Zijn leven in de wereld, de eerste totaliteit van Zijn geestelijke, eeuwige tegenwoordigheid in de wereld zich voorstellen. Omdat zij echter ook al nu het werk van Jezus moesten verrichten en verbreiden geeft de Heere hen bij de opdracht om het Evangelie te prediken, de macht om de onreine geesten uit te drijven en de zieken te genezen.

16. En in de eerste plaats riep Hij Simon; die gaf Hij de bijnaam Petrus, d. i. rots. Bij een latere gelegenheid verklaarde Hij hem ook deze naam in zijn betekenis (MATTHEUS. 16: 18).

Terwijl Markus de overige elf optelt als aanwezig en uitdrukkelijk als gekozen heeft hij Simon, als iets dat vanzelf sprak, aanwezig gedacht. Daaruit blijkt dat hij herinneringen van Simon Petrus weer verhaalt, zoals daarvoor in de eigenaardige uitdrukking in Hoofdstuk 1: 29 al een aanduiding lag.

17. En daarna riep Hij Jakobus, de zoon van Zebedeus en Johannes, de broeder van Jakobus en gaf hun toenames Boanerges, hetwelk is overgezet zonen van de donder;

Men verklaart deze bijnaam veelal met het oog op het karakter van de vuurijver van de beide broeders, zoals die zich in Luk. 9: 54 openbaart. Het is echter in tegenspraak met het begrip van een nieuwe naam, dat die beiden zo een bij hun keuze tot het apostelambt zouden hebben ontvangen, die hun misslag enigermate vereeuwigde. Integendeel staat de naam, zonen van de donder, geheel op gelijke trap met die van "Petrus" welke Simon ontvangt en dan zal de nieuwe naam zeker de nieuwe mens van deze zonen van Zebedeüs karakteriseren, of de nieuwe natuur aanwijzen die hen onder het discipelental van Christus ten deel zal worden. Men heeft er zich aan gewend zich Johannes als zeer zacht voor te stellen, maar al zijn schriften bewijzen dat bij alle receptiviteit toch een grote kracht en scherpheid van ernst tegenover het kwade in hem was. "Tegenover Christus was hij geheel receptief, maagdelijk, waar door Christus vervuld was hij tegenover al het onchristelijke mannelijk, ja verpletterend als een echte zoon van de donder, die de kracht van het vuur, dat van boven nederdaalde, tegen al het ongoddelijke keerde. " (vgl. 1 Joh. 4: 1 vv. ).

18. En daarna riep Hij Andreas tot zich, de broer van Simon (vs. 16) en Filippus en Bartholomeüs of Nathanaël en Mattheüs, vroeger Levi genoemd (Hoofdstuk 2: 14) en Thomas en Jakobus de zoon van Alfeüs en Thaddeüs 1) of Lebbeüs (MATTHEUS. 10: 3), ook Judas, de broer van Jakobus (Luk. 6: 16) genaamd en Simon Kananites of Zelotes, de derde onder Zijn broers;

1) Het is gemakkelijk te begrijpen dat men de Apostel Judas graag van de boze Judas onderscheidde en veel liever de verschillende bijnamen gebruikte; ook Johannes (14: 22) zegt uitdrukkelijk dat de Heere Judas, niet de Iskariot, gevraagd heeft.

19. En Judas Iskariot, die Hem naderhand ook verraden heeft "Uit (10: 4" en "Uit 26: 47").

II. Vs. 20-35. (zie ook). Door de keuze van de twaalf, van wie wij zo even gehoord hebben, heeft de Heere in degenen die voortaan blijvend bij Hem zouden zijn (vs. 14) Zich een geestelijke familie of huisgezin gevormd. Nu gaat de Evangelist niet alleen de bergpredikatie, maar ook een langere tijdruimte van 2/3 jaar voorbij. Daaruit zal hij pas later de belangrijkste geschiedenissen mededelen (Hoofdstuk . 6: 7 vv. ), nadat hij vroeger al enige geschiedenissen heeft gemeld (Hoofdstuk . 1: 40 vv; 2: 23 vv. ). Nu gaat hij die geschiedenis vertellen in welke Hij die geestelijke verwantschap ook openlijk legitimeerde en hen in de plaats van Zijn bloedverwanten stelde. Het is dezelfde gebeurtenis bij welke Zijn bloedverwanten gemene zaak schenen te maken met Zijn eigenlijke doodvijanden. Zoals toch die van Hem zeiden; "Hij heeft Beëlzebul, " zo spraken zij ook van Hem en gedroegen zich als was Hij buiten Zijn zinnen. Daarvoor hadden zij wel verdiend dat Hij hen in hun eigenschap als naaste betrekkingen verloochende voor de mensen en alle rechten van bloedverwantschap afsneed.

20. En zij, Jezus met de twaalf geroepenen, daalden neer van de berg op welke Hij na hun roeping de bergrede (MATTHEUS. 5: 2-7 : 27. Luk. 6: 20-49) gehouden had. Zij gingen door de stad waarbij Hij de melaatse genezen had, waarop Hij Zich in een woeste plaats begaf (Hoofdstuk 1: 41-45). Daarop kwamen zij in huis te Kapernaüm, waar de geschiedenis met de hoofdman voorviel (MATTHEUS. 8: 5-13. Luk. 7: 1-10). Acht maanden later, nadat de Heere Zich van de farizeeën (vs. 7) had teruggetrokken en een tweede reis door het omliggende land had geëindigd (12: 22"), kwam Hij weer daar. En daar (er) vergaderde weer een menigte aan het strand van de zee bij Bethsaïda, zodat zij, de Heere met de twaalf, vanwege de volksmassa die hen insloot, geen ruimte hadden om naar Kapernaüm te gaan en ook zelfs a) niet hun middagbrood konden eten, waarvoor het al lang tijd was.

a)Mark. 6: 31.

21. En toen degenen die Hem nastonden, Zijn huisgenoten, Zijn familie (behalve Maria en Joses, ook zeker wel de zusters met haar mannen, die voor een bezoek in het huis van Simon te Kapernaüm aanwezig waren 19: 2") dit hoorden, gingen zij uit naar het strand van de zee om hem vast te houden en met geweld naar binnen te brengen; zij meenden dit te moeten doen, want zij zeiden, in de eerste plaats de zwagers, door wier spreken zich ook Maria en Joses tot geheel nodeloze zorg lieten brengen: Hij is buiten Zijn zinnen; Hij drijft het met Zijn geestdrift voor Zijn profetische roeping te ver en is op het punt om krankzinnig te worden (Hand. 26: 24).

De betrekkingen van Jezus was het bericht ter ore gekomen hoe Hij door de menigte werd overvallen en bezig gehouden en met welk een bijna bovenmenselijke inspanning en zelfopoffering Hij Zich aan de aandringende volksmassa toewijdde (zij vonden de bevestiging daarvan hierin, dat Hij niet naar huis kwam om te eten). Dit verontrustte hen en vervulde hen

met bezorgdheid, die zeker niet uit het geloof voortkwam, maar des te meer begrijpelijk is op grond van hun natuurlijke gehechtheid en menselijke manier van beschouwing (ten minste van de zijde van de moeder van Jezus en van Joses, terwijl bij de overige bloedverwanten dezelfde oorzaak aanwezig is die in Joh. 7: 5 voor de dag komt; hoe aanstekelijk een uit een onrein hart voortgekomen woord dikwijls is voor eenvoudige en oprechte gemoederen en deze in verwarring brengt, vgl. daarover Joh. 12: 4 vv. en MATTHEUS. 26: 8 v. ). In die opwelling van het gemoed stonden zij op en gingen naar buiten om Hem met geweld terug te houden van die overmatige werkzaamheid. "Buiten zijn zinnen zijn" is een uitdrukking voor een gedrag dat de regels van de gewone werkzaamheid en de maat van het gewone levensgedrag te boven gaat en voor de natuurlijke manier van beschouwing onvatbaar is (2 Kor. 5: 13). Zo kwam aan Jezus' betrekkingen Zijn handelwijze voor en daarom voelden zij zich geroepen Hem terug te houden. Vijandig is hun bedoeling niet (al was ook van de kant van degenen van wie het woord is uitgegaan een zekere frivoliteit niet te miskennen). Het is een werking van vleeselijke beperktheid die zich niet weet te vinden in het buitengewone van Jezus' handelwijze en die nu door een woord van bestraffing (vs. 33. v. ) moest worden overwonnen.

22. En de schriftgeleerden, die juist toen Hij zo in het drukste van Zijn leren en weldoen was, uit Jeruzalem gekomen waren om op Hem te loeren en een punt van aanklacht tegen Hem te vinden (15: 1") hadden weldra gelegenheid Hem aan te vallen. De Heere dreef een duivel uit; dit wekte zeer sterk de verwondering op van al het volk, dat nu Jezus als de Messias erkende (MATTHEUS. 12: 22. Luk. 11: 14). Maar zij fluisterden met de daar wonende farizeeën de mensen in het oor en zelden: a) Hij heeft Beëlzebub en door de overste van de duivelen werpt Hij de duivelen uit.

a)MATTHEUS. 9: 34. Joh. 8: 48.

Markus bericht ons de aanleiding niet die er voor de schriftgeleerden tot deze stap was. Het is hem alleen te doen om het oordeel van de bloedverwanten (vs. 21) tegenover hen welke Hij door Zijn, van de hemelsen Vader geleide, keus tot Zijn huisgenoten en medearbeiders gemaakt had, met een ander nog veel erger oordeel, maar dat toch in zeker verband daarmee stond, in verbintenis te brengen. Wordt door de schriftgeleerden beweerd dat Hij een door de duivel bezetene is, die door macht van de duivel de demonen uit de bezetenen drijft, zo hebben de bloedverwanten Hem als een waanzinnige beschouwd die zijn verstand heeft verloren en eveneens een begin gemaakt om de Zoon des mensen te lasteren.

23. En omdat Hij wel wist wat zij zo in het geheim tot de menigte spraken, hen tot Zich geroepen hebbende, zei Hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan de satan uitwerpen?

23. En omdat Hij wel wist wat zij zo in het geheim tot de menigte spraken, hen tot Zich geroepen hebbende, zei Hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan de satan uitwerpen?

24. En indien een koninkrijk tegen zich zelf verdeeld is, zo kan dat koninkrijk niet bestaan.

25. En indien een huis tegen zich zelf verdeeld is, zo kan dat huis niet bestaan.

26. En indien de satan tegen zichzelf opstaat en verdeeld is, zo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27. Er kan niemand in het huis van een sterke ingaan en zijn vaten ontroven a), indien hij niet eerst de sterke bindt en pas dan zal hij zijn huis beroven.

a) Kol. 2: 15.

Bij hun oordeel (vs. 22) hebben de tegenstanders zeer juist verondersteld dat alle machten van de duisternis, de demonen in de door hen bezeten mensen, door een overste, de vorst van de duisternis of de duivel geleid en beheerst worden, wie zij onvoorwaardelijk moeten gehoorzamen; nu is echter hun oordeel zelf, dat een door de Overste zelf opgewekte en ondersteunde strijd van Hem onderworpen machten onder elkaar aanneemt, een openlijke tegenspraak tegen hun eigen bewering; want geen op zijn heerschappij jaloerse vorst voert de hem onderworpen krachten tegen elkaar in het veld; hij weet dat hij daardoor zelf de verwoester van zijn rijk of van het gebied van zijn heerschappij zou zijn. Integendeel is op grond van die eerste veronderstelling uit het openbare feit dat hier een het huis van de sterken plundert, alleen die gevolgtrekking verstandig en mogelijk dat de sterke door de plunderaar van zijn huis vooraf in de strijd overwonnen moet zijn. Laat het dus de satan toe dat Jezus de door hem in bezit genomen hem met geweld als een buit ontruikt, zo is daaruit af te leiden dat Jezus op de satan een overwinning behaald heeft, ten gevolge waarvan hij Zijn werken als Heiland niet meer kan verhinderen. Dit woord is zo een bevestiging uit de eigen mond van de Heere dat een geschiedenis, als de door de Evangelisten medegedeelde verzoeking door de duivel (Hoofdstuk 1: 12 v. ) moet zijn voorgevallen.

28. voorwaar Ik zeg u, a) dat al de zonden van de mensenkinderen vergeven zullen worden en allerlei lasteringen, waarmee zij gelasterd zullen hebben;

a) 1 Sam. 2: 25. Luk. 12: 10. 1 Joh. 5: 16.

29. Maar wie gelasterd zal hebben tegen de Heilige Geest die heeft geen vergeving in de eeuwigheid, maar hij is schuldig aan het eeuwige oordeel.

30. Zulk een zonde van lastering van de Heilige Geest waren de schriftgeleerden (vs. 22) al zeer dicht genaderd want zij zeiden, ondanks de getuigenis van de Heilige Geest, die in het wonder van de genezing drong om de heerlijkheid van de Zoon van God als van de ware Messias te erkennen: Hij heeft een onreine geest.

Er is geen twijfel aan dat de lastering van Jezus een lastering van de Heilige Geest kan bevatten. De lastering tegen Zijn persoon gericht geeft toch Jezus aanleiding tot de waarschuwing voor de lastering van de Geest. Echter, is het mogelijk een woord te zeggen tegen de Mensenzoon en vergeving te ontvangen, dus de Zoon des mensen te lasteren, zonder dat de Geest gelasterd wordt, ook hierin zien wij de grootste zachtheid. De Heere denkt: de menselijke duisternis zou voor menigeen het inwendige wezen kunnen verbergen van Hem die zij smaden.



31. Zo kwamen dan gedurende dit gesprek met de schriftgeleerden Zijn broeders en Zijn moeder, gedreven door bezorgdheid en met het doel in vs. 21 gemeld; en buiten de Hem omringende volksmenigte staande zonden zij tot Hem, door middel van enkelen die zich door de menigteheendrongen en riepen Hem.

32. En de menigte zat rondom Hem toen de boodschap tot Hem kwam; en zij die ze overbrachten zeiden tot Hem: Zie, Uw moeder en Uw broeders (enige handschriften voegen hierbij en Uw zusters) (Hoofdstuk 6: 3) daarbuiten zoeken U.

33. En Hij antwoordde hen, zeggende: Wie is Mijn moeder of Mijn broeders?

34. En rondom overzien hebbende die om Hem zaten, zei Hij: Zie Mijn moeder en Mijn broeders.

35. a)Want zo wie de wil van God doet, die is Mijn broeder en Mijn zuster en moeder.

a)Joh. 15: 14. 2 Kor. 5: 16, 17.

Voor de discipelen was het geen kleine verzoeking, nu Hij, aan wie zij zich bij hun roeping tot bestendige dienst hadden overgegeven nu hier door degenen die Hem lichamelijk het naaste waren en schijnbaar een rechtvaardig oordeel over Hem konden vellen, voor een krankzinnige werd gehouden; bovendien door hen die ambtshalve Zijn leren en werken moesten onderzoeken, voor een door de duivel bezetene werd uitgegeven. Zij hadden wel tot twijfel kunnen komen of zij verstandig hadden gehandeld dat zij Zijn zaak zo geheel tot de hunne gemaakt hadden. Het tegenwicht tegen de macht van deze verzoeking is echter de inwendig geestelijke verwantschap in welke zij al met Jezus staan. Waar die aanwezig is daar laat ook heden nog geen gelovige zich door het geschreeuw en geschrijf van de wereld op het dwaalspoor brengen, maar hij bloeit slechts op in de genade en kennis van Christus hoe erger dit geschreeuw begint te razen.

Er is in de hele bijbel geen woord dat ons nietige schepsels liefelijker in de oren kan klinken dan dit. Het denkbeeld, in deze woorden vervat, is treffend en verheft het hart; hoe vaak men dit beschouwt of herhaalt, altijd blijven die woorden nieuw en behouden een frisheid waardoor zij een verkwikkende balsem over onze zielen uitstorten. De broeder van Gods Zoon, de zuster van Jezus Christus te zijn! Tot het huisgezin van de Schepper van het heelal en van de Zaligmaker van de mensen te behoren! O, dit roert het hart, dit veredelt de geest, dit dwingt tot liefde, dit doet ons voelen hoe hoog wij bij God geacht zijn. - Om een broeder van Jezus te zijn is het niet noodzakelijk om een gelijke trap van verstand of heiligheid met Hem bereikt te hebben, het is daartoe genoeg te willen wat Hij wil, te doen wat Hij doet, lief te hebben wat Hij lief heeft; zoals een grootvader en zijn kleinzoon, ondanks hun verschil in leeftijd, lichaamskrachten en geestvermogens op elkaar gelijken, bloedverwanten zijn, met een gelijke liefde elkaar beminnen en in gelijke mate gelukkig zijn. U, die gelooft, hebt u bij het ontmoeten van een gelovige niet gevoeld dat gij beiden tot eenzelfde huisgezin behoort. U voelde dat u bloedverwanten voor de eeuwigheid bent. Indien dit al het geval is tussen ons, zwakke zuigelingen van eenzelfde Evangelie, door de weinige denkbeelden, verwachtingen

en liefde die wij als een voedende melk uit dezelfde borst hebben genoten, hoe zou dit dan niet veel meer plaats vinden tussen elk van ons en Jezus, de bron zelf van die denkbeelden, verwachtingen en liefde? Het is Zijn leven dat wij leven; het is Zijn kiem, die zich in ons ontwikkelt en opwast; Zijn levensgeest, die van de wijnstok en de ingeënten tak één enige en zelfde boom vormt. Ja, degene die de wil van God doet wordt naar Zijn beeld van gedaante veranderd, wordt een lid van Zijn huisgezin, wordt een broeder, zuster of moeder van Jezus Christus.

## HOOFDSTUK 4

### *VERSCHEIDENE GELIJKENISSEN. JEZUS STILT DE STORM OP ZEE*

III. Vs. 1-34. (zie ook). De Evangelist gaat verder in chronologische samenhang te verhalen hoe Jezus weer aan de zee het volk geleerd heeft. Als Hij het doet van het schip, waar zich de discipelen in Zijn onmiddellijke nabijheid bevinden, terwijl het volk op de oever staat, is al uiterlijk een onderscheid teweeg gebracht tussen degenen die binnen en degenen die buiten zijn. Als Hij het volk alleen door gelijkenissen het geheim van het Godsrijk verkondigt, maar de discipelen ook het verstand voor deze gelijkenissen opent, hen tevens hun roeping voor de wereld en de toekomstige, hogere gaven voor die roeping aanwijzend, maakt Hij ook inwendig scheiding tussen degenen die zich buiten en degenen die zich binnen het rijk van God bevinden. Hij karakteriseert nu hen die Hij in de vorige afdeling Zijn familie of betrekkingen noemde als Zijn gemeente of kerk.

1. En Hij begon op de namiddag van die dag, op welke het in Hoofdst. 3: 20 vv. vertelde, was voorgevallen, weer te leren rondom de zee bij Bethsaïda. En er vergaderde, zodra Zijn tegenwoordigheid daar bekend was geworden, een grote menigte bij Hem, zodat Hij, in het schip gegaan zijnde dat de discipelen voor dergelijke gevallen gereed hielden (Hoofdstuk 3: 9), was op de zee; en de gehele menigte was op het land aan de zee.

2. En Hij leerde hen veel dingen door gelijkenissen. En Hij zei in Zijn lering, de hoofdinhoud in één gelijkenis samenvattende, tot hen:

Door deze, voor Markus eigenaardige uitdrukking (vgl. Hoofdstuk 12: 38) wordt gezegd dat het volgende slechts een stuk is uit de voordracht van Jezus dat bij wijze van voorbeeld wordt aangehaald. Dit wordt vervolgens met een "Hoor toe" ingeleid, een oproep die bijzonder tot opmerkzaamheid dringt, alsof een al vooraf besproken zaak nu ten slotte haar uitdrukking zal vinden. Wij zullen ons niet vergissen wanneer wij de opzettelijke mededeling dat Jezus, afgezonderd van de dicht op elkaar gedrongen menigte, Zijn standpunt heeft gehad en van daar tot deze bonte massa dezelfde rede uit Zijn mond gekomen is, voor een opzettelijke illustratie tot de volgende parabel houden en aannemen dat een juiste beschouwing omtrent Zijn ogenblikkelijke verhouding tot de menigte Jezus deze rede in de mond gelegd heeft, zodat Hij daarin het wezen van Zijn verkondiging, zoals Hij die op dat ogenblik volbrengt, heeft willen voorstellen. In parabolische d. i. in indirecte vorm drukt Hij Zijn gedachten uit: want "parabel", de vergelijking van twee zaken, is in het Nieuwe Testament een kunstige uitdrukking voor zo'n voorstelling van de waarheid waarbij het gezegde, omdat het de hoorder evengoed als de spreker bekend is en daarvan in zijn eerste betekenis geen doel van de mededeling kan zijn, vanzelf ertoe dringt het op een ander gebied over te brengen, om de eigenlijke mening van de spreker te vatten. Deze wil namelijk wat op algemeen bekend gebied voorkomt ook op iets anders, dat hij in de gedachte heeft, toepassen en zo vormt hij een gelijkstelling, een parabel.

3. Hoor toe: zie, een zaaier ging uit om te zaaien.

4. En het gebeurde tijdens het zaaien, dat het ene deel van het zaad bij de weg viel die langs de akker liep; en de vogels van de hemel kwamen en aten het op, of het werd vertrapt.

5. En het andere viel op het steenachtige, op rotsachtige grond, waar het niet veel aarde had boven de harde ondergrond; en het ging meteen op, omdat het geen diepte van aarde had, maar gemakkelijk voor de dag kon komen.

6. Maar toen de zon opgegaan was is het verbrand geworden en omdat het geen wortel had is het verdord.

7. En het andere viel in de doornen, op land dat zaden van doornen in zich had en de doornen bloeiden op en verstikten het en het gaf geen vrucht.

8. En het andere viel in de goede aarde en gaf vrucht, die opging en bloeide; en het ene droeg dertig en het andere zestig en het andere honderdmaal 13: 9"); elke zaadkorrel gaf zoveel keren opbrengst.

De reeks van gelijkenissen over het koninkrijk der hemelen begint met het woord en met de geschiedenis van geloof en ongeloof daarin; hoe de mens het aanneemt en verwerpt, hoe hij het in lief en leed vast houdt of laat varen. Evenals hetzelfde zaad een geheel andere geschiedenis bevat en iets geheel anders wordt, naardat het of op de weg valt, of op de dode, met weinig aarde bedekte steen, of onder de doornen geworpen, of in goed land uitgezaaid wordt, zo is ook de geschiedenis en werking van het woord Gods geheel verschillend naar de verschillende toestand van het menselijk hart, zoals die onder deze beelden wordt voorgesteld.

9. En Hij zei tot hen, nadat Hij die gelijkenis geëindigd had: Wie oren heeft om te horen, die horen. Daardoor wekte de Heere tot nadenken over de gelijkenis, terwijl Hij om het gewicht daarvan door een Hoort toe (vs. 3) hen gedrongen had om Hem met ingespannen opmerkzaamheid aan te horen.

10. En toen Hij daarna het volk had laten heengaan en nu alleen was, vroegen degenen, die om Hem heen waren, die tot Zijn vertrouwde discipelen, behalve de eigenlijke apostelen, behoorden, met de twaalf naar de gelijkenis, wat de eigenlijke bedoeling daarvan was (Luk. 8: 9).

11. En Hij zei tot hen: a) Het is u gegeven de verborgenheid van het koninkrijk Gods te verstaan; b) maar degenen die buiten zijn, gebeuren al deze dingen die hen van dit geheim moeten worden meegedeeld door gelijkenissen, onder de verberging van de parabolische leervorm.

a)Matth. 11: 25. 2 Kor. 2: 14. b) 2 Kor. 3: 14.

12. a)Opdat zij, gelijk in Jes. 6: 9 vv. te voren verkondigd is, ziende zien en niet bemerken en horende horen en niet verstaan; opdat zij zich niet te eniger tijd bekeren voordat het in Jes. 6:

10 aangekondigde gericht ten einde toe is volvoerd en hun de zonden vergeven worden (MATTHEUS. 13: 10-15).

a)Joh. 12: 40. Hand. 28: 26. Rom. 11: 8.

In Hoofdst. 3: 9 vv. heeft de Evangelist slechts indirect aangeduid in hoeverre het met de grote, naar wonderen begerige menigte nu al zo ver was gekomen dat de Heere hen als "die buiten zijn" moest noemen. Terwijl Hij vervolgens in Hoofdst. 3: 21 vv. de Zijnen in parallel plaatst tegenover de openbare tegenstanders en lasteraars, breidt Hij de kring van deze daar buiten staanden zo ver uit dat die eigenlijk het gehele Israël omvat, dat naar zijn grootste getal ongelovig bleef en met zijn geestelijke leidlieden gemeenschappelijke zaak maakte, zodat het rijk Gods van de Joden moest worden weggenomen en aan de heidenen gegeven werd. De moeder en broeders van Jezus zijn hier een afbeeldsel van degenen die Jezus toebehoorden naar het vlees (Rom. 9: 3) en van welke Hij zich los had moeten verklaren. Het scheepje op de zee is een afbeeldsel van de kerk, die met het kleine overschot van de geredden uit Israël zich tot de heidenen gekeerd heeft, waarbij het buiten beschouwing blijft dat de moeder en broeders later toch ook tot dit kleine overblijfsel behoorden. (Hand. 1: 13 v. ). Het is duidelijk dat de toenmalige toestand tot zo'n manier van beschouwing aanleiding gaf. Het "opdat" in vs. 12 is op te nemen als middendoel, niet als einddoel; men heeft hier een goddelijke straf op het oog, die de bestemming heeft om op te voeden.

13. En Hij zei tot hen, als antwoord op hun vraag om verklaring van de zin van de gelijkenis over het éne zaad en de verschillenden grond: Weet gij deze gelijkenis niet? en hoe zult gij al de gelijkenissen verstaan, die Ik verder gezegd heb (MATTHEUS. 13: 24-30. Mark. 4: 26-29) en die Ik in het vervolg nog zal uitspreken? U is het echter gegeven de verborgenheden van het koninkrijk Gods te weten, hoe zou Ik u dan de gewenste verklaring willen onthouden?

Het antwoord, dat in de samenhang ligt en door Jezus feitelijk meteen op deze vraag gegeven werd, is: "Ik zal u haar verklaren. " Dit komt geheel overeen met de inhoud van vs. 11 v. , want hen is het gegeven de verborgenheid van het Godsrijk te weten, niet zodat zij die zonder verklaring al vanzelf zouden verstaan, maar zodat het hen verklaard moet worden, terwijl dat aan de anderen niet ten dele wordt. De vraag bevat dus niet een berisping van de discipelen, zoals men veelal heeft aangenomen en zo de zin voor geheel ongepast heeft uitgegeven, maar zij brengt hen hun behoefte tot bewustzijn, erkent de noodzakelijkheid van de bevrediging en belooft die voor dit evenals voor alle gevallen, die komen zullen (vs. 34). De gelijkenis nu waarover in de eerste plaats gehandeld wordt, is de grondsteen voor alle volgende. Verstaan zij deze niet, zo zullen zij in het algemeen er geen verstaan, maar met de verklaring van deze is hen ook de sleutel tot het verstaan van de anderen gegeven.

14. De zaaier die in vs. 3 bedoeld is, is die het woord zaait; er is dus een prediker van het Evangelie bedoeld en wel in de eerste plaats de grootste en voornaamste onder hen, Christus, de Heere.

15. En deze zijn die bij de weg gezaaid worden; deze moeten verstaan worden onder het zaad dat op de weg viel, al degenen 13: 23") waarin het woord gezaaid wordt; en als zij het

gehoord hebben komt de satan meteen en neemt het woord weg dat in hun harten gezaaid was.

16. En wat het zaad in vs. 5 aangaat, deze zijn gelijk die op de steenachtige plaatsen gezaaid worden: die als zij het woord gehoord hebben het meteen met vreugde ontvangen;

17. En hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn voor een tijd; daarna als verdrukking of vervolging komt omwille van het woord, zo worden zij meteen geërgerd.

18. En deze zijn (vs. 7) die in de doornen gezaaid worden: namelijk degenen, die het woord horen;

18. En deze zijn (vs. 7) die in de doornen gezaaid worden: namelijk degenen, die het woord horen;

19. a) En de zorgvuldigheden van deze wereld en de verleiding van de rijkdom en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen, zoals zinnelijke lusten, ijdelheid, eergierigheid, enz. , komen en verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar.

a)MATTHEUS. 19: 23. Mark. 10: 23. Luk. 18: 24. 1 Tim. 6: 9.

20. En deze zijn (vs. 8) die in de goede aarde gezaaid zijn, welke het woord horen en aannemen en vruchten dragen, het ene dertig-, het andere zestig- en het andere honderdmaal (vgl. bij Luk. 8: 11-15).

Doel van deze parabel is aan te tonen welke toestanden van het menselijk gemoed oorzaak zijn dat het zaad van het goddelijke woord bij zo velen niet wordt opgenomen, of niet bij voortdurend opwast en daartegenover wat bij de mensen gevorderd wordt opdat het vrucht zou kunnen voortbrengen. Daarbij wordt dan als verandering voor het woord Gods genoemd a. stompsinnigheid, waar het in het geheel niet wordt verstaan en zo in het geheel niet tot het hart komt; b. lichtzinnigheid en gebrek aan diepte, waar het wel snel wordt opgenomen, maar de mens het even zo makkelijk laat varen, wanneer enige opoffering nodig wordt; c. wereldsgezindheid, die slechts op het aardse gericht is.

21. Zo begon de Heere op de terugweg naar Kapérnaüm hun verstand voor Zijn gelijkenissen te openen. En Hij zei tot hen, om hen te over het doel daarvan: Is de kaars om onder de korenmaat (MATTHEUS. 5: 15) of onder het bed gezet te worden, zodat haar schijnsel verborgen wordt? Is de kaars niet om op een kandelaar te zetten en zo allen te beschijnen die in huis zijn of de kamer binnenkomen (Luk. 8: 16 vv. )?

22. a)Want er is niets verborgen dat niet geopenbaard zal worden en er is niets gebeurd om verborgen te zijn, maar zodat het in het openbaar zou komen. Zo bent ook u, Mijn discipelen, geroepen om het geheim van het koninkrijk van God door de gehele wereld bekend te maken

a)Job. 12: 22. Luk. 12: 2.

Meen niet dat wat Ik u nu in het geheim toevertrouw, terwijl Ik u de kennis van de verborgenheden van het rijk van God openbaar, altijd verborgen zal blijven. Integendeel er is door Mij een licht aangestoken, zodat het door uw dienst de duisternis van de gehele wereld verdrijft.

Het licht dat u van Mij ontvangt, zult u anderen niet onthouden, maar zijn verbreiding bewerken; want zoals niets verborgens bestemd is voor de verborgenheid, maar om openbaar te worden, zo ook het geheim van het Messiasrijk.

23. Als iemand oren heeft om te horen, die hore; hij verstaat Mijn wil, hoe u zich ten opzichte van de behandeling van de u medegedeelde geheimen te gedragen hebt.

Dak en markt zijn de loge van de vrij-timmerman van Nazareth.

God geeft niemand het licht van Zijn kennis alleen tot zijn eigen nut, maar tot nut van het algemeen. 1 Kor. 12: 7.

24. En Hij verbindde met deze aanwijzing ook een vermaning en zei tot hen: Zie wat u hoort. Met welke maat u meer zal u gemeten worden (MATTHEUS. 7: 2. Luk. 6: 38) en u die hoort zal meer gegeven worden.

25. Want wie heeft, die zal gegeven worden; en wie niet heeft, van die zal genomen worden ook dat wat hij heeft (MATTHEUS. 13: 12; 25: 29. Luk. 8: 18; 19: 26).

De vermaning: "Zie wat u hoort, " hangt op het nauwst samen met vs. 23; zij wekt op tot juist verstand en gebruik van de stellingen in vs. 21 en 22. De Heere wil er opmerkzaam op maken dat alles wat nu geheim is tussen Hem en Zijn discipelen, bestemd is om op zijn tijd openbaar te worden. "Wie oren heeft om te horen, die hore, " voegt Hij er daarom in vs. 23 aan toe, dat is: hij let op hetgeen Ik hem in vs. 21 v. gezegd heb. In een andere uitspraak wordt dit de discipelen nog duidelijker op het hart gedrukt. Hoe gewichtig het juiste toezien, waartoe Hij aanmaant, voor hen is, drukt het gezegde uit: "Met welke maat u meet zal u gemeten worden, " namelijk zoals u aan anderen het door u verkregen inzicht, volgens de regel van vs. 21 v. , weer toemoet, verder geeft, "zal u gemeten en meer gegeven worden. " Hoe meer u meedeelt, des te meer zult u ontvangen; hoe ijveriger u uitdeelt wat u toevertrouwd is, des te rijkelijker zal u gegeven worden. Daaraan sluit ter bevestiging vs. 25 goed aan. Slechts hij heeft werkelijk, die er ook gebruik van maakt. Een bezitten zonder gebruiken heeft geen waarde en is ook niet blijvend.

26. En Hij zei bij Zijn prediking aan de zee (vs. 4 vv. ), het tweede gedeelte daarvan samenvattend in de gelijkenis van het onkruid onder de tarwe (MATTHEUS. 13: 24-30) en hierop het derde deel in de volgende gelijkenis: Het koninkrijk van God lijkt op een mens die het zaad in de aarde wierp;

27. En daarnasliep en opstond nacht en dag en het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe.

29. En toen de vrucht zich voordeed oogstte hij meteen, omdat de oogsttijd gekomen was (vgl. de verklaring en uitlegging van deze gelijkenis achter MATTHEUS. 13: 46).

In het volgende knoopt Markus aan de beide gelijkenissen die hij uit de tweede prediking van Jezus aan de zee heeft meegedeeld (Markus deelt er in Matth. 13: 3-9, 24-30, 47-50 drie mee, tussen de tweede en derde is de voor ons liggende bij Markus vs. 26 vv. in te lassen, zodat tesamen vier gelijkenissen uit deze tweede prediking ons bekend zijn) nog een andere aan, die echter tot de eerste prediking aan de zee 8: 18) behoort. Zo verkrijgt hij het heilige drietal, terwijl daarentegen Mattheus, die eveneens beide predikingen tot een enkele voorstelling verenigt, zich aan het heilige zevental houdt en met de bovengenoemde drie gelijkenissen uit de tweede prediking, vier uit de eerste prediking verbindt, behalve de volgende van het mosterdzaad nog die van het zuurdeeg, van de verborgen schat in de akker en van de kostbaren parel. Wij hebben, toen wij de gelijkenissen van de tweede prediking bij Mattheus nader bespraken, die van de eerste prediking uitgesteld totdat wij Markus zouden behandelen; wij beginnen nu met die, welke de volgende verzen (vgl. MATTHEUS. 13: 31 en 32. Luk. 13: 18 en 19) ons mededelen. -

30. En Hij zei bij een vorige gelegenheid, ongeveer 8 maanden vroeger, toen Hij Zich ook in de toestand bevond zoals die in vs. 1 is meegedeeld: Waarmee zullen wij het koninkrijk van God vergelijken, wat de geringheid van zijn aanvang in de wereld aangaat en vervolgens de grootte en algemeenheid bij de verdere voortgang en de laatste ontwikkeling? of met welke gelijkenis zullen wij het vergelijken, het voor ogen stellen?

De toehoorders worden op redenaarswijze gedwongen om na te denken over een gepaste gelijkenis voor de gedachte die uitgedrukt moet worden. Dat is een teken dat wij hier nog met een tijd te doen hebben waarin Jezus Zich niet afgescheiden had van de menigte die Hem navolgde en Zijn woord wilde horen; een tijd waarin Hij Zich nog niet bij Zijn discipelen bepaalde, zoals in vs. 11 v. , maar waarin Hij nog op gelijke voet met allen verkeerde en er op scheen te rekenen dat zij allen zonder uitzondering zich voor het koninkrijk der hemelen zouden laten winnen; een tijd, toen Hij met vol vertrouwen op hun begeerte naar redding en op vatbaarheid voor de verborgenheden van het Godsrijk tot hen kwam.

31. Namelijk met een mosterdzaad kunnen wij het vergelijken, dat wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van al de zaden die op de aarde zijn, namelijk van de tuingewassen.

32. En wanneer het gezaaid is en eens uit de grond is opgewassen, gaat het op en wordt het meeste van al de moeskruiden en maakt grote takken, zodat de vogelen van de hemel onder zijn schaduw kunnen nestelen.

Het mosterdzaad is een peuldragend struikgewas dat òn in het wild groeit òn in het Oosten en Zuiden van Europa om zijn zaad, dat tot specerij dient, verbouwd wordt. In Europa groeit het slechts twee voet hoog; in warme landen schiet het echter werkelijk, vooral onder verzorging van de tuiniers, tot een kleine boom op, zodat zijn stengel zelfs 10' hoogte bereikt. De ronde korrels (4-6 in een peul) worden bij de Joden genoemd bij wijze van een spreekwoord voor



het kleinste en nietigste (MATTHEUS. 17: 20) en zijn het ook onder de zaadkorrels die in de Israëlitische landbouw voorkomen, hoewel de wetenschappelijke Botaniek zeker nog veel kleinere kent.

Door het mosterdzaad wil de Heere niets anders voorstellen dan het kleine onooglijke begin van het rijk van God; en inderdaad de hele geschiedenis van het Christendom in de wereld en in ieder hart in het bijzonder, is een volkomen verklaring van deze woorden. Hoe klein en onzichtbaar lag, als een mosterdzaad, het zaad van het rijk Gods in de profetieën en voorbereidingen van het Oude Testament verborgen. Toen God onder de boom van Edens hof de gevallen mens de eerste belofte van de slangenvertreder gaf, wie zou in het korte, arme woord zo grote zegenrijke gevolgen hebben kunnen vermoeden, als de latere tijd van de vervulling in de gehele mensheid verwezenlijkte? Vierduizend jaren ligt die zaadkorrel stil onder Adams kinderen, twee duizend jaren onder Abrahams nakomelingen in een hoek van de aarde, onder het kleine, onaanzienlijke, ja verachte volk van de Joden. De overige volken weten en vermoeden niets van de toezeggingen en profetieën, aan dit volk gegeven, noch van de grote verwachtingen die ook hen daardoor zullen worden geschonken. Geen wijze van de oudheid is in staat de beloften na te vorsen, geen vorst en machtige van de aarde kan ze vervullen; verborgen en stil gaan zij hun gang door de eeuwen. Die eeuwen gaan voorbij, de mensengeslachten wisselen elkaar af, als was het zaadje weggewaaid en gestorven. Daar breekt een kiem door, een wonderbaar heerlijke kiem, de gewenste verschijnt om de beloften te vervullen, Christus wordt geboren. Maar hoe klein en onooglijk is weer deze kiem, die uit het mosterdzaadje te voorschijn komt! In een armzalige stal, in een kribbe zelfs te Bethlehem, in de diepste behoefte begroet Hij het licht van deze wereld. Wie zou hebben kunnen vermoeden dat dit kind, onder zulke omstandigheden geboren, eens de wereld zou verlossen, het rijk van God zou stichten, de hemel op aarde zou brengen en de gehele mensheid vernieuwen? Wel hebben er wonderbare gebeurtenissen plaats, tekenen van de hemel bij Zijn geboorte, engelenstemmen prijzen Zijn menswording; maar hoe snel zijn ze vergeten! de volgende dertig jaren gaan voorbij, bijna zonder het minste bericht van Hem! het is als was Zijn naam alweer uitgewist, als behoorde Hij zelfs al lang tot de gestorvenen. Stiller, verborgener, bedekter, ootmoediger kon geen leven en werken beginnen. Het is zo onopgemerkt als wanneer een mens een enkele zaadkorrel van de kleinste soort op zijn akker strooit, waarvan de hele wereld niets merkt. - Nu is het waar, met het dertigste jaar veranderde plotseling de schouwplaats: stemmen van de hemel leiden de Zoon van God bij Zijn doop in het profetenambt in, woorden van de liefelijkste soort en van de rijkste inhoud klinken in het land van de belofte; er gebeuren wonderen, zo groot en bewonderingswaardig als de wereld noch te voren noch later heeft gezien; het hele land is vol van roem over Hem die rondtrekt en weldoet en al het volk hing Hem aan en hoorde Hem graag. Maar toch bleef het over het algemeen bij het oude karakter van onbekendheid. Hoe kort was de tijd van het rondwandelen van de Heere op aarde! Slechts drie jaren duurde Zijn leren en wonderen doen. Hoe arm en eenvoudig was Zijn verschijning ook in die tijd! De vossen hebben holen en de vogels van de hemel nesten, maar de Zoon des mensen heeft niets waarop Hij Zijn hoofd kan neerleggen. Hoe beperkt was de kring van Zijn werkzaamheid! Hij was slechts gezonden tot de verloren schapen van het huis van Israël en bleef daarom in Kanaän, vooral in Galilea, in het kleine Joodse land, onder het verachte Joodse volk. Het machtige Rome, het beschaafde Athene, het rijke Corinthiërs vernamen niets van Hem en van Zijn zaak zolang Hij op aarde wandelde.

Hoe onbeduidend was het gevolg van Zijn werken, toen Hij Zijn ogen sloot! twaalf apostelen, zeventig discipelen, later honderd en twintig in Jeruzalem, vijf honderd in Galilea, dat is het hele hoopje dat zich aan Hem overgaf en door het geloof Hem beleed. Onder de groten werd Hij wel door nieuwsgierigheid aangegaapt, maar net zo snel weer vergeten; van de oversten van het volk, van de overpriesters en schriftgeleerden geloofde bijna niemand in Hem. Zie verder dat hoopje van gelovigen, die apostelen aan, die enkelen die onder miljoenen door de macht van de waarheid aangegrepen, door de Geest van God verlicht en gedreven, in de wereld getuigenis aflegden van de Gekruisigde en Herrezene: wat zijn dat voor mensen? Niets dan arme vissers en tollenaars uit de geringste stand, mensen die geen scholen bezochten, geen vorming genoten hebben, die geheel onbekend waren met de wereld en haar toestanden, die geen gunst van een machtige, geen aanbeveling bij de groten van de aarde, geen vurige welsprekendheid noch gave van overreding, geen schatten en rijkdommen, kortom niets bezaten van hetgeen bij de wereld ingang vindt, die niets hadden wat noodzakelijk is om enige zaak in te leiden en door te zetten. En dat alles zouden wij nog willen voorbijzien wanneer slechts in henzelf een grond aanwezig zou zijn waarop de Heere Zijn hemelrijk kon bouwen, een volheid van vatbaarheid en toewijding, een geestdrift en trouw voor Zijn zaak, een heldenmoed die met de Heere en voor de Heere door nood en dood ging. Maar ook van deze voorwaarden, onmisbaar tot stichting van het Godrijk, is niets bij hen aan te treffen. Een onder hen is zelfs een verrader, de ander kan in het uur van het gevaar, ondanks alle vroegere verzekeringen, zijn boven alles geliefde Heere en Meester driemaal verloochenen. Allen tot op een toe gaan op de vlucht en verklaren zich los van Hem, zo wankelmoedig, zo kleingelovig, zo zonder vertrouwen, zo ongeschikt om Hem na te volgen, zo beperkt in hun inzicht lijken zij, dat ieder ander dan de Heere met sidderen en beven hun toekomst tegemoet zou hebben gezien. Echt, geen koning zou zulke mensen tot zijn troepen, geen meester in enige kunst of wetenschap zou zulke mensen tot zijn discipelen gekozen hebben, zoals Christus, de hoogste, ja enige Heere en Meester, met de apostelen gedaan heeft. Hun keus bevestigde wel het apostolische woord: 1 Kor. 1: 26-29 ! - Evenals een mosterdzaad begon het rijk van de Heere in Christus en de apostelen, zoals een mosterdzaadje begint het nog altijd in ons. Kan er een onaanzienlijker begin zijn, dan dat wat het onbewust in de doop bij ons neemt? Waar is het woord van de Heere: "Zalig zijn zij, die niet zien en toch geloven, " meer dan daar? Uitwendig zien wij niets dan heilige gebruiken en een schijnbaar onvatbaar menskind, met sluimerende geesteskrachten, met een ongeschiktheid om in zich op te nemen, zoals zij niet groter kan worden gedacht - en toch is de doop het bad van de wedergeboorte en van de vernieuwing van de Heilige Geest, het verbond van een goed geweten met God. De dopeling wordt niet alleen opgenomen in de zichtbare gemeenschap van de Kerk, maar ook in de onzichtbare gemeente van de heiliging. Wat de belofte van de Messias in het paradijs was voor het pas geschapen mensengeslacht in het algemeen, dat is bij de mens in het bijzonder de doop: het uitstrooien van het mosterdzaad in het menselijk hart (?) Maar ook de wedergeboorte, die in latere levensjaren bij ons met bewustheid tot stand komt, begint zij niet telkens klein en onbemerkt? Het is nu eens een woord van God, dat op Zondag in de kerk of op een andere plaats en op andere tijd, toen wij het in het geheel niet verwachten, diep schokkend in de ziel valt, een klein koorntje, een voorbijgeziene bijbeltekst, een lang vergeten vers - en wij kunnen het niet weer kwijt raken, het klinkt van tijd tot tijd steeds weer in onze oren het buigt ons neer en verheft ons op onweerstaanbare wijze en de verborgen kiem heft eindelijk de aardkorst op. De donkere akker van ons hart en van ons

leven begint groen en versierd te worden met de heerlijkheid van de lente. Het is daar een gebeurtenis in ons leven, een ziekte, een onaangename tijding, een sterfgeval, een groot, onverwacht geluk en - ons binnenste is als omgekeerd, het hele leven is opeens uit zijn voegen geweken. Waar vroeger lichtzinnigheid woonde heerst plotseling diepe ernst, in plaats van onverschilligheid omtrent Gods woord heeft liefde tot Hem en vragen, onderzoeken, bidden, verlangen naar Zijn genade het hart vervuld. Het is daar weer het gevoel van het ongenoegzame van alle aardse goederen en vermaken, dat - wij weten zelf niet hoe? - plotseling zonder uitwendige aanleiding in ons ontwaakt is en de eerste lichtstraal is in de duisternis van ons hart gevallen. Of een gedachte, die wij gehoord, misschien zonder opmerkzaamheid gehoord hebben en die nu een waarheid bezit en een kracht uitoefent, dat wij haar plaats moeten geven. Genoeg echter, wat het ook is, het begin van de nieuwe geboorte in het rijk van God is altijd klein. De Heere zegt: "De wind blaast waarheen hij wil en u hoort zijn geluid, maar u weet niet van waar hij komt of waar hij heengaat, zo is een ieder die uit de Geest geboren is.

Kijken wij na 18 eeuwen naar hetgeen uit het eens geplante mosterdzaadje van het hemelrijk, dat zo nietig leek, geworden is, dan moeten wij verwonderd staan over de boom die daaruit is opgewassen en nu al zijn takken over alle delen van de wereld uitbreidt en mensen van alle volken, talen en landen onder zijn schaduw verzamelt. Wie het opmerkt hoe het Christendom, over de gehele aarde verbreid, onder alle hemelstreken, in alle werelddelen aanwezig is, hoe de oorkonden daarvan, de heilige schriften van het Oude en Nieuwe Testament in de talen van bijna alle volken gelezen worden, die moet erkennen dat het woord van de belofte van God aan Abraham tot een licht en een levenswoord van God voor de hele mensheid is geworden; dat hetgeen daar zo bij een enkele, in één familie begon, heerlijker dan een mens het kon denken, tot een goddelijke algemeenheid is verhoogd en nu al echt, zonder pracht of praal, zonder dwang en overijling, een zegen voor alle geslachten van de aarde geworden is, of dat het onaanzienlijke mosterdzaadje van het koninkrijk der hemelen is opgegroeid tot een boom die de aarde overschaduwet. En toch is alles wat tot hiertoe is geworden, nog niet datgene wat het zal worden. Het woord van de gelijkenis: "Wanneer het opgekomen is, dan is het het grootste, " zal dan pas eigenlijk vervuld zijn en juist worden verstaan wanneer door de verschijning van de toekomst van de Heere, al de grote, kwade, openlijke en geheime hindernissen van waarheid en godzaligheid zijn weggeruimd en voor het koninkrijk der hemelen opnieuw op aarde zo plaats en ruimte gemaakt is, dat het zich naar alle kanten heen ongehinderd kan uitbreiden en met zijn licht en vrede alle volken zalig kan maken. Dat zal gebeuren! Israël naar het vlees, die onder alle volken verbreide getuige van God en Zijn woorden, wordt van zijn blindheid genezen tot een licht van geloof en kennis en zal met een oog van het geloof en aanbidding Hem aanzien, die zijn vaderen hebben doorstoken. Alle heidenen zullen de Heere prijzen en alle volken Hem loven, omdat Zijn genade en waarheid ons door Jezus Christus geworden is en over ons is in eeuwigheid. Halleluja!

"Al is het begin ook nog zo klein, wanneer het uit God is zal het gezegend zijn; " dat is ook ons gezegd en voornamelijk als waarschuwing voor alle trotse geesten. U, hoogmoedige geesten! die alleen kijkt naar dat wat voor ogen is en slechts waarde hecht aan dat wat glinstert, voor u is het Evangelie van Christus nog vandaag het onaanzienlijke mosterdzaadje zonder gedaante of schoonheid, omdat het niet in het oog valt en geen beweging maakt. Maar

ziet toe dat u niet te schande wordt voor Hem, want echt, deze plant, door God geplant, roeit u niet uit en zij groeit alle kool van uw eigen wijsheid te boven, alle laurieren van de door uzelf geplante heerlijkheid. - "God bestrijdt de hovaardige, maar de nederige geeft Hij genade. " Dat is gezegd tot troost voor alle vrezende zielen. Schaamt u zich over uw eigen geringheid en armoede; vraagt u, hoe zal uit mij arme made nog iets worden tot eer van God en tot roem van Zijn naam; er is toch nauwelijks een zaadje van het nieuwe leven in mij gevallen; mijn geloof, mijn liefde, mijn hoop is nauwelijks een mosterdzaadje, zo nietig en klein en zo snel neergetrapt: zie, wanneer u maar een geloof hebt als een mosterdzaadje, u kunt bergen verzetten; wanneer eenmaal het beginsel van het goddelijke leven in uw hart is gevallen; verzorg het slechts trouw, bid maar dagelijks, waak maar vlijtig en ook in u zal het mosterdzaad tot een boom opwassen. Klein zowel in de wereld daarbuiten, klein ook in het hart, is het begin van het rijk van God, maar uit één ogenblik van genade kan een zaligheid in eeuwigheid opwassen. Een tekst, een vers, een goede gedachte op de juiste tijd in de ziel gevallen en in een rein hart bewaard, kan tot een levensboom worden, die vruchten van de hemel draagt voor u en voor anderen. Ook al is het begin nog zo klein, als het uit God is, het zal voorspoedig voortgaan, dat zij gezegd tot een regel voor allen die iets willen arbeiden voor tijd en eeuwigheid. Wilt u een huis bouwen, begin niet groot en met pronk, maar stil en bescheiden: de ootmoedige geeft God genade. Wilt u een goed werk doen, laat niet voor u trompetten, maar doe het in stilte; de Vader, die in het verborgene ziet, zal het in het openbaar vergelden. Wilt u het rijk van God bevorderlijk zijn voor uw deel, u behoeft geen trotse toren te bouwen en geen prachtige banier te planten; plant het mosterdzaadje van het goddelijke woord in de harten en in de eerste plaats in het uwe, daaruit zal het rijk van God opwassen; daaruit zal groeien gerechtigheid, vrede en vreugde in de Heilige Geest voor u en anderen.

Hier sluiten wij uit MATTHEUS. 13: 33 de gelijkenis van het zuurdeeg aan (vgl. Luk. 13: 20 v. ).

Een andere gelijkenis sprak Hij tot hen die op dezelfde manier begon als de vorige: Het koninkrijk der hemelen lijkt op een zuurdesem die een vrouw nam en verborg in drie maten (Ex 16: 36) meel, totdat het geheel gezuurd was.

De gelijkenis van het mosterdzaad heeft ons getoond hoe het rijk van God op aarde een zeer gering, onaanzienlijk begin had, hoe het echter in zonneshijn en onder stormen opgroeide en wonderbaar toenam, zodat het nu een boom is die zijn takken ver over de wereld uitstrekt. In die gelijkenis wordt ons dus vooral de uitwendige uitbreiding van Christus' kerk voor ogen gesteld. De gelijkenis van het zuurdeeg richt daarentegen ons oog voornamelijk op het inwendige Godsrijk, op de werkzaamheid van het Evangelie in de harten van de mensen. Het woord zuurdesem wordt vaak in de Schrift als een beeld gebruikt, maar heeft op andere plaatsen (MATTHEUS. 16: 6. 1 Kor. 5: 6 v. Gal. 5: 9) een kwade betekenis. In onze tekst daarentegen heeft het woord juist een tegenovergestelde een gunstige en heerlijke betekenis, zoals dan ook het zuurdesem op zichzelf niets kwaads, maar iets nuttigs en onontbeerlijks is; hier is daardoor het levende en krachtige woord van God (Hebr. 4: 12) afgebeeld. Het zuurdeeg is bestemd om onder het meel en het Evangelie om in ons hart te komen. De drie schepels meel zijn de menselijke ziel met verstand, gemoed en wil. Wij kunnen echter ook bij het woord "hart" blijven, omdat daarin het hele inwendige wezen van de mens samenkomt.

Het zuurdeeg doortrekt het meel, zo dringt het goddelijke woord door ons binnenste heen. Zie een voorbeeld dadelijk bij die prediking van Petrus op het pinksterfeest, toen het van een groot deel van zijn toehoorders gezegd kon worden (Hand. 2: 37): "Toen zij dit hoorden werden zij verslagen in het hart. " Het goddelijke woord werkt op de gedachten, op de neigingen, op de voornemens van de mensen. Het dringt om zo te zeggen door alle aders en vezels van het hart heen, ja tot in de leden door. En dit op een verborgen manier. Verborgen maar toch krachtig gaat het zuurdeeg door het meel, zo ook het rijk van God door de harten van de mensen. Daar stond de menigte om de apostelen, toen zij van de gekruisigde en herrezen Zoon van God predikten. Sommigen spotten; die prediking leek hen iets dwaas en verkeerd; zij dachten er in de verte niet aan wat voor machtige werking zij bij anderen kon hebben; maar zie, het woord had onverwacht honderd en duizend harten diep aangegrepen. Hoe het in het verborgene het hart aangrijpt en doordringt, dat de onbekeerde daarvan niets bemerkt en de daarmee vervulde het zelf niet weet hoe hij er van doordrongen wordt, zo moet het aan de andere kant ook zijn kracht, zijn leven in het hart doen voelen, dat het zuurdeeg gisting in het meel brengt. Zo ontstaat met het goddelijk woord een arbeid, een werking in het menselijk hart - dat is nog een bijzonder opmerkelijk punt van vergelijking. Gods woord brengt een gisting teweeg in zondige mensenharten; het voert een strijd daarbinnen. In het bijzonder gist het vaak inwendig bij het begin van een waarachtige bekering, de mens van de zonde in ons en die goddelijke levenskracht kunnen elkaar niet verdragen. Het vlees neigt zich naar de aarde en haar goederen - het goddelijk woord zegt: "Zoek hetgeen daarboven is; " het vlees begeert naar de onreine begeerlijkheden van de wereld - het goddelijk woord zegt: "Wordt de wereld niet gelijkvormig; " het vlees denkt: ik wil groot zijn onder de mensen - het goddelijk woord zegt: "Wandel in alle ootmoedigheid; " - het vlees zegt: "Ach ik kan Christus niet dienen" - het goddelijk woord spreekt: "Hij is uw Heere en Hem zult u aanbidden. " Zo is alles tegen elkaar. Er ontstaat een hevige strijd, zodat het arme hart vaak zeer bang wordt. Maar eigenlijk is het een blijde gebeurtenis, want het is een teken dat het hemelse element in het hart aanwezig en daarin werkzaam is en het zal tot een liefelijke vrede komen. Het zuurdeeg maakt zich meester van het meel en deelt het een aangenamen smaak mee. Zo wordt het menselijk hart door het Evangelie overwonnen, veranderd, aangenaam en welgevallig voor God, zoals geschreven staat: "Als die wedergeboren zijn uit het levende woord van God - God reinigde hun harten door het geloof - is iemand in Christus, hij is een nieuw schepsel - wij zijn voor God een goede reuk van Christus. " Intussen moet het zuurdeeg onder het meel gebracht zijn; wanneer het daarnaast, afgescheiden ligt dan ontwaart het meel de kracht niet en wanneer het er niet goed onder gewerkt wordt, wordt het geen goed brood. Zo wordt er ook de mens niet anders en beter van dat zijn bijbel naast hem op de plank of in de kast ligt; en wanneer hij zich onder de prediking begeeft en Gods woord ligt op de kansel, maar het wordt door de prediker niet werkelijk en zuiver weergegeven, dan doet het hem ook geen goed. Daarom is een goede vermenging nodig. De gelijkenis zegt: een vrouw nam het zuurdesem en vermengde die onder het meel totdat het geheel gezuurd was. " Wie is nu deze vrouw? Het is zeer gepast wanneer wij daaronder de Christelijke kerk als uitdeelster van het goddelijk woord verstaan; zij volbrengt haar ambt door haar dienaren. Zo zijn hier voornamelijk de leraars bedoeld die geroepen zijn om aan de hun toevertrouwde zielen het goddelijk woord te laten horen en dat, voor zover het aan mensen is, in hen te planten. Aan deze wordt hun verheven en heilige plicht voorgehouden om niets anders dan het goede hemelse zuurdeeg, het zuivere woord van God aan de zielen mee te delen, dat zij die niet door

schadelijke leringen verderven in plaats van hen tot zaligheid te leiden. Zij worden ook aan hun ernstige plicht herinnerd om, met het ware zuurdeeg in de hand, met het goddelijk woord in de mond, niet lui en nalatig te zijn, maar het gewichtige werk met alle zorgvuldigheid te volbrengen. Zij moeten het krachtige, zaligmakende woord in alle delen van de ziel proberen in te dringen. Zij moeten het verstand verhelderen, het gemoed met troost vervullen, de wil opwekken en ten goede leiden; zij moeten hun rede naar de bijzondere toestanden en behoeften van de hen toevertrouwden inrichten; zij moeten vooral de harde plaatsen in het hart, waar vooroordeel, eigenzinnigheid of een lievelingszonde het hart heeft verhard, moedig aangrijpen, zodat het hart overal voor de levenskrachten toegankelijk wordt. Overigens mogen wij echter niet bij de openbare leraars blijven staan. Er zijn ook in het huisgezin predikers aangesteld, de ouders, die de hunnen van Gods woord, als de nooddrift van de ziel, nog zorgvuldiger hebben te voorzien dan van de lichamelijke behoeften; deze moeten zich aan de vrouw van onze gelijkenis spiegelen. Wanneer nu de openbare en huisonderwijzers hun plicht niet doen, het edele zuurdeeg niet met ijver en trouw tot de hun toevertrouwde zielen brengen of zelfs door woord en wandel de zuurdesem van de valse leer, de zuurdesem van de zonde, van de boosheid en verkeerdheid in hen brengen, hoe zou het kunnen bevreemden wanneer men in een Evangelische gemeente, bij Evangelische kinderen weinig licht en leven van het Evangelie, maar dwaling en dwaasheid, boosheid en verkeerdheid en allerlei zonde en overvloed waarneemt? Wanneer zij echter hun dure plicht behoorlijk volbrengen dan zal zeker een gezegende uitwerking niet achterblijven. O hoe veel goeds en zaligs kan een arm vrouwtje in de kring van haar kinderen werken, wanneer zij er zich op toelegt om voor hun zielen een vrouw uit de gelijkenis te zijn - en aan de zielen van de kinderen moest toch ieder, niet waar? meer zorg besteden, dan op het meel in de trog! Nog een zaak moeten wij behandelen. Wanneer de vrouw het zuurdeeg goed onder het meel vermengd heeft, dan moet het deeg nog staan, zodat de gewenste doorzuring plaats heeft; men mag niet te vroeg brood willen hebben; zo wil ook het goddelijk woord, hoe wonderbaar het door de ziel kan heengaan, hoe snel dikwijls een enkele spreuk door de ziel gaat, toch zijn tijd hebben, tot het het hele hart naar alle kanten heen doordringt en werkelijk verandert. Het hart toch is klein en toch weer bijzonder groot. Er is een hele wereld in en er is veel voor nodig voordat een oude wereld een nieuwe wordt. Daarom moeten ouders en leermeesters niet ongeduldig worden wanneer zij in hen, die aan hun zorgen zijn toevertrouwd, niet dadelijk enkel vreugdevolle zaken opmerken; zij vinden immers bij zichzelf, hoe oud zij ook worden, altijd nog veel dat ongezuurd is. Men mag het werk niet moe worden, ook het wachten niet - "voordat het geheel doorzuurd is. " Zeker is het menselijk hart niet in ieder opzicht zo'n meel, dat aan de bewerking geen tegenstand biedt. Het hart toch heeft zelf een wil, een leven en bewegen; daarom komt het in elk geval ten slotte op het hart zelf aan. Het mag zich niet sluiten voor het goddelijk woord, maar moet datgene in zich laten teweeg brengen waartoe het gegeven is. Helaas! velen willen het niet in zich opnemen of in zich niet genoeg ruimte daaraan geven; zo kan de arbeid van getrouwe leraars en verzorgers tot hun verbetering en vernieuwing geen nut doen (Hebr. 4: 2). Waar echter uw hart er zich voor opent en het vrij in zich laat werken, ja waar u ook zelf - zoals u zou moeten - aan uw eigen hart het werk van de trouw verricht door vlijtig, heilbegerig, alles in zich opnemend en in zich verwerkend de Schrift lezend, daar zal het hemelse zuurdeeg zijn kracht betonen; het zal langzaam alles doordringen en doorkruisen zodat uw hart, in de hitte van de bestrijding en de oven van de

beproeving gevormd, een liefelijk offerbrood wordt, evenals dat op de goude tafel van het heiligdom.

Vergelijk MATTHEUS. 27: 37. Er zijn drie andere maten meel bij u en bij mij en waar wij in het eigen hart kijken, dat arglistig en dodelijk hart, zullen wij dan minder reden hebben voor God om te roepen: "Onrein, onrein?" Wij hebben schuld aan de algemene zonden, omdat wij een deel zijn van het volk, wij hebben ook onze bijzondere zonden. Die drie maten zijn: ons kenvermogen, ons gevoelvermogen, ons begeervermogen, de drie krachten van de menselijke ziel. En wat zegt de schrift: "De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen die van de Geest van God zijn. Is die natuur afgelegd, gekruisigd, gedood; is al uw wandelen in het licht van de profeet van God? Hoe noemt de Schrift het hart? "Een stenen hart?" Is het weggenomen bij u en is daar een hart van vlees, waarop Gods geboden staan geschreven, een rein hart? Waarom verwijt de Heer de ongelovigen: "U wilt tot Mij niet komen. " En geliefden in Christus! kan het uw woord ten allen tijde zijn: "Wij uw volk zijn gewillig op de dag van Uw heerschappij" (Ps. 110: 3). "Niet mijn wil, Uw wil geschiede" (Luk. 22: 42)? Is het Evangelie doorgedrongen? Zijn wij mannen die hun ziel hebben overgegeven voor de naam van de Heere Jezus (Hand. 15: 26) en kan de Heere tot een ieder van deze vrouwen zeggen: "O vrouw! groot is uw geloof. (MATTHEUS. 15: 28). Wij vragen geen antwoord hoorbaar voor ons, maar een antwoord hoorbaar voor God, een antwoord in de binnenkamer van de gebeden.

MATTHEUS. 13: 44. Weer is het koninkrijk der hemelen, ten opzichte van de vreugde die het teweegbrengt wanneer iemand het ontdekt en wat de prijs aangaat die hij zich dan getroost om het te bezitten, als een schat in de akker verborgen, die een mens, bijvoorbeeld iemand die die akker in huur had gevonden heeft en die nog verbergt in de akker omdat die zijn eigendom nog niet was, zodat hij die schat nog niet voor zich mocht nemen. En van blijdschap over die gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft en koopt die akker, om nu die akker op rechtmatige wijze te mogen bezitten.

De gelijkenis is een van de kortste, maar tevens een van de meest zinrijke en betekenisvolle. Terwijl zij ons het koninkrijk der hemelen voorstelt, toont zij ons 1) hoe verborgen zijn heerlijkheid, 2) hoe verheugend het vinden en

3) hoe gemakkelijk het verkrijgen is. - I. Wat het koninkrijk der hemelen is hoeven wij aan degenen die daaraan deel hebben evenmin eerst uit te leggen, als hem die eet wat brood, hem die drinkt wat water is. Zij weten het, want zij zitten dagelijks aan de tafel van de grote Koning die in het rijk heerst en regeert. Men zou de heerlijkheid van dit rijk kunnen schilderen met de liefelijkste kleuren, haar kunnen prijzen met de welsprekendste en verhevenste woorden, haar kunnen verheffen en roemen met de schoonste liederen en gezangen en men zou toch nooit worden begrepen door degenen die nog ver van dit rijk zijn en er geen deel aan hebben. Wij zouden voor hen in raadsels, in vreemde talen spreken; zij zouden ons niet begrijpen, ons voor dweppers en dromers houden, want de heerlijkheid is voor degenen die buiten zijn verborgen en omsluiert, het koninkrijk der hemelen is als een schat in de akker verborgen. Voordat de mens die heeft gevonden vermoedt hij niets van zijn waarde, van zijn glans, zelfs heeft hij geen begrip van zijn bestaan. Hij loopt er duizendmaal voorbij, terwijl hij andere schatten najaagt en naar andere schatten graaft. Voor dezen is er geen rijk van God, geen rijk van onverderfelijkheid en onvergankelijkheid. Hij weet daarvan net zo min

als de blinde van het rijk van de natuur, de dove van het rijk van de muziek, de egoïst van het rijk van de liefde. Men spreekt tot hem van onbekende dingen wanneer men spreekt van de vrede van God, die hoger is dan alle verstand van de mensen, van de hoop die niet beschaamt, van de overwinning van het geloof die de wereld overwint. Het enige dat aan dit aardse leven een hogere waarde en een hogere betekenis geeft, wat onze inwendige mens gelukkig en zalig maakt, wat ons aan het stof van de vergankelijkheid ontrukkt en ook het aardse ons verheldert, wat ons vreugde en troost geeft in leven en in sterven - hij kent het niet, hij vermoedt er niets van. Al behoorde hem ook de hele aarde toe, al won hij ook de hele wereld - hij is een arm mens, armer dan de armste dagloner, die die schat gevonden heeft! Maar er zijn ook mensen die wel van het koninkrijk der hemelen weten, maar voor wie toch zijn eigenlijke heerlijkheid nog verborgen is; ik bedoel die mensen, die de feiten, begrippen, meningen en voorstellingen van het Christendom wel kennen, maar voor wie desalniettemin het eigenlijke en innerlijke wezen van het Christendom nog vreemd en gesloten bleef. Zij behoren niet tot degenen, die helemaal geen behoefte in zich voelen aan iets hogers en goddelijks en van wie de levensspreuk klinkt: "Eet en drink, want morgen bent u dood; nee, zij spreken en horen graag van godsdienstige zaken, zij gaan naar de kerk, zij lezen in de Schrift, zij geloven in een God, zij hebben een zekere eerbied voor Christus, zij hopen op een eeuwig leven. Maar ondanks dat alles staan zij toch nog in de voorhoven van het heiligdom en voor het allerheilige hangt voor hen nog een ondoordringbaar voorhangsel. Zij kennen wel de akker van het koninkrijk der hemelen, maar nog niet de verborgen schat in de akker; zij houden zich slechts vast aan de oppervlakte en graven niet in de diepte. Wie het echter werkelijk en ernstig daarom te doen is, die vindt ook wat hij zoekt. De heerlijkheid van het koninkrijk der hemelen, ja zij is verborgen; maar niemand kan zich daarmee verontschuldigen wanneer hij steeds het woord Gods bezit, de helder schijnende fakkel, die voor ons licht tot in de diepste diepten van de mijn van de goddelijke waarheid. II. Zalig, die die verborgen schat in de akker ontdekt en vindt! De vreugde, die zo iemand vervult is hoger dan alle vreugde van deze wereld. Hoe kan het ook anders zijn? Want wat voor een wereld ging hem opeens bij dat vinden op! Was er tot hiertoe voor hem slechts een rijk van de vergankelijkheid en van de doods, hij erkent nu plotseling dat er iets hogers is, een rijk van onvergankelijkheid en een eeuwig leven! Zag hij slechts tot hiertoe een blind spel van het toeval in de lotgevallen van de mensen, nu ziet hij daarin de besturende hand van een zowel wijze als liefdevolle God, zonder wiens wil zelfs niet het geringste gebeurt. Zag hij tot hiertoe in het graf het einde van het menselijk leven, nu weet hij dat het graf slechts de doorgang is tot een hoger aanzijn van onsterfelijkheid en onverderfelijkheid. Was er tot hiertoe slechts een duister gevoel, slechts een wankelende, onhoudbare verwachting, waarmee hij het wankelende leven vasthield, nu is het de blijdeste zekerheid en zalig vertrouwen. Echter meer nog dan dit alles ontvouwt zich voor zijn, van vreugde dronken, blik, wanneer hij die schat ontdekt. Al die afzonderlijke, hartverheffende waarheden zijn goudstukken, die het beeld van een almachtige Koning dragen: droegen zij dat niet, wie stond voor de echtheid van de munt in? De naam van deze Koning is Jezus Christus. Hij is de Koning die in dat rijk heerst welke heerlijkheid voor hem is ontsloten. De glans van Zijn hoogheid en majesteit, hoe glinstert die hem tegen! Zag hij tot hiertoe in Christus slechts een mensenzoon, nu erkent hij in Hem de Eengeboren Zoon van de Vader, vol van genade en waarheid. Was het slechts een verbeterde zedenleer en een volmaakt voorbeeld dat tot hiertoe naar zijn mening deze Jezus de mensen bracht en gaf, nu ziet hij in dat Christus ons niets minder brengt dan verzoening met God en verlossing van de zonde. Was hem tot hiertoe de



weg naar de hemel onbekend, de waarheid wankelend, het leven twijfelachtig, nu kent hij de weg, de waarheid en het leven in één Persoon, die de enige poort is waardoor men het vaderhuis binnengaat. Bijzonder groot is de vreugde over het gevondene wanneer iemand de schat in de akker plotseling ontdekt, terwijl hij, lang tevergeefs ernaar zoekend, op duizend dwaalwegen heeft omgedoold. Wat hem geen menselijk weten, geen aardse kunst, geen vergankelijke begeerte kan verschaffen, wat hij tevergeefs bij de wijzen van deze wereld gezocht heeft, waarvan de duistere droom van een verloren paradijs een denkbeeld en een verlangen in zijn hart heeft achtergelaten, dat heeft hij nu gevonden - en o, hoe klopt zijn hart van vreugde, hoe verheft zich zijn ziel van blijdschap en genot! De moede pelgrim zit aan de sterk verlangde bron, de verdwaalde zoon staat aan de drempel van het vaderhuis. Zoals Andreas eens tot zijn broeder Simon, zoals Filippus tot zijn vriend Nathanaël, zo spreekt hij zalig en vol verrukking tot allen die hem ontmoeten: "Ik heb gevonden, ik heb gevonden wat ik zocht, gevonden de ster van mijn verlangen, het anker van mijn hoop, de rots van mijn heil; ik heb gevonden de rust en de vrede van mijn ziel!" - Maar nee, nog zwijgt hij, nog is hij stom van vreugde. Het is een diepe trek in onze gelijkenis dat de Heere zegt: Het koninkrijk der hemelen is als een schat, in de akker verborgen, die een mens vond en die hij verborg. " Hij verbergt hem, hij zegt er niets van, uit ijverzucht om de schat niet prijs te geven aan de ogen van anderen, uit bezorgdheid dat hij die snel weer verliest en ervan beroofd wordt. Hij verbergt de schat, want het is nog de zijne niet, nog moet hij die eerst verkrijgen. O heilig zwijgen, waarin een mens daarheen gaat, die door de volle glans van het koninkrijk der hemelen vervuld is! Heilig nadenken over het ene nodige, om deel te krijgen aan de goederen van dit rijk! Door de ziel van zo iemand gaat dag en nacht slechts die ene vraag: tot welke prijs wordt die schat mijn eigendom? Zo denkt hij, zo vraagt hij; en het antwoord op deze vraag blijft niet verborgen. III. Bij de eerste oogopslag wekt het bevreemding dat de Heere in de gelijkenis zegt: "En hij, de gelukkige vinder van de verborgen schat, verbergende die en van blijdschap over die gaat hij heen en verkoopt al wat hij heeft en koopt die akker. " Hoe, vragen wij, hoe kan er van een koop sprake zijn? Al was zelfs de vinder een rijk man, welk kapitaal weegt tegen deze schat op? Nu zou het zeker onmogelijk zijn het koninkrijk der hemelen te verkrijgen als wij het in de gewone zin van het woord werkelijk moesten kopen. Hier is echter een kopen bedoeld, waartoe Jes. 55 al opwekt: "Kom en koop zonder geld en zonder prijs. " Intussen ligt in de uitdrukking ook aangewezen dat wie het koninkrijk der hemelen wil verwerven ook veel moet afstaan en ten offer brengen. Dat kan voor geen betaling doorgaan, te minder daar de reden waarom wij het moeten laten varen, juist deze is dat het niet deugt, dat het slecht is en daarom gedeeltelijk moet worden vernietigd, gedeeltelijk minstens in de smelt- en zuiveringskroes moet worden geworpen. Alles wat wij hebben of menen te hebben moeten wij verkopen d. i. afstand daarvan doen. Daartoe behoort voornamelijk onze eigen ingebeelde gerechtigheid. Zolang wij die niet loslaten en hongerig en dorstig geworden zijn naar de gerechtigheid die voor God geldt, kunnen wij het koninkrijk der hemelen niet ingaan. Daartoe behoort verder onze eigen ingebeelde wijsheid in goddelijke zaken. Zolang wij ze niet in haar ongenoegzaamheid hebben erkend en daarom hebben opgegeven zijn wij niet in staat de schatten van die wijsheid en van die kennis ons toe te eigenen die in Christus Jezus verborgen zijn. Daartoe behoort verder onze eigen, van het goddelijke afgekeerde, ja tegenover Hem geplaatste, wil. Zolang wij die de Heere niet ten offer hebben gebracht is het niet mogelijk dat wij door de Heere echt vrij en zelfstandig worden. Ja daartoe behoort niet alleen dit én dat én dat, daartoe behoort alles. Hoe wij

omwille van Hem en om de schat van Zijn rijk te winnen bereid moeten zijn van alles, ook van het liefste, afstand te doen, drukt de Heere eens (Luk. 14: 25) met zeer sterke, tweesnijdende woorden uit: "Buiten Hem mogen wij niets, in Hem mogen wij alles liefhebben" Dat is de zin van die woorden. Wanneer echter eens de verborgen heerlijkheid van het koninkrijk der hemelen zich geopenbaard heeft, wanneer eens de hemelse vreugde over zo'n gevonden schat het hart vervuld heeft, dan is men ook graag bereid alles daarvoor af te staan.

MATTHEUS. 13: 45. Weer is het koninkrijk der hemelen ten opzichte van zijn waarde in vergelijking van andere goederen, als een koopman die mooie parels zoekt, die hij bij de verkopers kan inruilen en weer met winst aan anderen verkopen (Math. 13: 46. ). De koopman vond één (op het woord "één" ligt bijzondere nadruk) parel van grote waarde (want ten opzichte van hetgeen hier bedoeld is, is er slechts één die die naam verdient), ging heen en verkocht al wat hij had en kocht die.

Wanneer men ons vroeg welke goederen de grootste waarde hebben, de aardse of de geestelijke, welke van beide het diepste verlangen van onze ziel bevredigen, welke van beide ook met grote ijver en vlijt gezocht moeten worden, zouden wij allen als uit één mond antwoorden: de geestelijke! Wanneer men nu verder vroeg: maar zoekt u ook de geestelijke goederen met die ijver en die vlijt die zij verdienen? Hebt u het hoogste goed leren kennen en het gevonden? Hebt u alles aangewend om dat als eigendom te verkrijgen? Dan vrees ik zeer dat, wanneer men met die vragen voortging, het getal van diegenen steeds zou verminderen die ze met ja zouden kunnen beantwoorden. Och, dat toch de kinderen van het licht net zo wijs waren als de kinderen van de wereld in hun geslacht. Dat zij toch even rusteloos naar geestelijke goederen streefden, als deze voor de aardse zorgen! Is de koopman van onze tekst niet volkomen iemand van zijn soort? Hij zoekt goede parels: dat is de bezigheid van zijn leven en hij wijdt er zich geheel aan. Daar vindt hij een kostbare parel. Hij ziet haar en erkent haar met zijn geoefend oog dadelijk voor wat zij is, voor de grootste schat die ooit van de bodem van de zee is opgenomen. Hij moet haar bezitten, dat staat bij hem vast; de prijs, die er voor geëist wordt, is buitengewoon groot - het zij zo, nog groter kan de winst zijn - en zo ging hij heen en verkocht wat hij had en kocht die. Het koninkrijk der hemelen is aan deze koopman gelijk; de burgers van de hemel moeten zijn voorbeeld navolgen, alleen met dit onderscheid dat het geestelijke in de plaats van het aardse gesteld wordt. Zij moeten 1) geestelijke goederen zoeken; zij moeten 2) het ene geestelijke goed opmerken en vinden; zij moeten 3) alles overgeven om het tot hun eigendom te maken.

De beide gelijkenissen van de schat in de akker verborgen en van de kostbare parel schilderen ons de toeëigening die het rijk Gods van iedere ziel in het bijzonder verlangt en de weg waarlangs men daartoe komt. Bij de gelijkenis van de kostbare parel hebben wij te letten: 1) op de manier waarop zij zich aan ons voordoet; en 2) op wat wij voor haar over moeten hebben. Wat de kostbare parel is? Het is die ene gave van God, die van welke Christus, Zichzelf bedoelend, tot de Samaritaanse vrouw gezegd heeft: "Wanneer u de gave van God zou kennen. " Het is de genadegift van de verlossing die aan het kruis is verkregen. Het is de genadegift van de gerechtigheid van God, die op de verdienste van Christus gegrond is. Het is die hemelse gave van het brood des levens, de gave van zalig genot en eeuwig leven, zoals

Christus schenkt, zoals Christus is. Er zijn vele soorten gaven, maar er is één Heere en deze gave kan slechts de enige zijn. De parel, dat edel sieraad waarmee de menselijke schoonheid zich tooit, is een wonderbaar treffend beeld voor wat de Heere daarmee bedoelt. Diep op de grond van de zee wordt zij in het verborgen gevormd. Uit de diepte van de zee wordt zij met gevaar en moeite gehaald. Eerst in een onooglijk omhulsel verborgen glinstert zij daarna met liefelijke glans. Zo is het ook met de genadegift in Christus. Diep in de verborgen grond van het goddelijke Wezen is zij geboren, uit de diepte van de goddelijke liefde is zij voortgekomen. Christus heeft ze aan het licht gebracht. Het heeft Hem moeite gekost om omwille van onze zonden door de verschrikkingen van de dood omgeven te zijn. Hij heeft ze voor ons verworven, voor Zichzelf heeft Hij ze niet hoeven te zoeken. Eerst in een omkleedsel zonder heerlijkheid en gedaante, maar vol van de glans van hemelse heerlijkheid biedt Hij ze aan; zij wil alleen gegeven zijn. In deze wordt het waar: Ik ben gevonden door degenen die Mij niet zochten. Daarom wordt ook van de koopman in de tekst alleen gezegd dat hij goede parels zocht, de ene, de kostbare heeft hij gevonden uit genade. Dit is niet het eerste, dat wij de genade najagen, maar dat de genade ons zoekt; niet dat is het eerste, dat wij het goddelijk geheim van de verlossing ontdekken, maar dat de hemelse Vader het ons ontsluit. Niet van het menselijk willen en lopen hangt het af, maar alleen van de goddelijke ontferming. Wat de mens doen kan door zichzelf is alleen dit dat hij goede parels zoekt, de éne, de kostbare wordt door hem gevonden uit genade. Diep in het menselijk hart woont een verlangen naar vrede, ja vrede; maar de vrede die in de verzoening met God door Christus ligt, die kent men pas wanneer men die ondervonden heeft. Diep in het menselijk hart woont een worstelen en zuchten naar verlossing, ja verlossing; maar die ene verlossing, die Christus aan het kruis teweeg heeft gebracht, die kent men pas wanneer men ze heeft ondervonden. Goede parels kunt u zoeken, maar die éne, die kostbare wordt u gegeven uit genade! - Er is iemand; hij vraagt om liefde; hij zoekt een hart dat hij het zijne zou mogen noemen, dat met hem lief en leed wil delen, waartegen hij kan zeggen: "Wat het mijne is, is het uwe en al het uwe is het mijne. " En een liefdevol hart, het is zeker een goede parel die hij zoekt maar hoe velen hebben toch op deze weg meer gevonden! Hij zocht een liefhebbend hart, niets meer; maar zie, het hart dat hem beminde had ook de Heiland lief; de ziel die zich aan hem verbond, hem huwde, was ook de bruid van de hemelse Bruidegom. Onbemerkt werd zij een predikster voor hem, werd zij tot een middel waardoor Christus zelf Zich hem aanbood. En nu, wanneer hij heeft leren bidden, omdat zijn liefhebbende vrouw voor hem bad, dan, wanneer hij door de liefdevolle hand geleid zijn Heiland gevonden heeft, vraag hem dan: wat zal hij antwoorden? "Liefde heb ik gezocht, geloof heb ik gevonden; een menselijk hart heb ik gezocht en het hart van mijn Heiland is van mij geworden; goede parels zocht ik, maar de éne, de kostbare, werd gevonden uit genade. " Daar is een ander; een sterke begeerte naar waarheid bezielt hem. Hij doorloopt het ene gebied van menselijke kennis na het andere; hij doorzoekt de schatten van menselijke wijsheid; hij leert de schoonheid, de rijkdom van de natuur kennen. En wie zou ontkennen dat het goede parels zijn die hij zoekt. Maar het komt niet tot gehele voldoening; het blijft slechts een zoeken, het vinden zelf wordt steeds opnieuw tot een zoeken. Het ene raadsel wordt opgelost, andere raadsels doen zich aan hem voor en het allerminst wordt het raadsel in eigen borst opgelost. Daar ontstaat, bij hetgeen hij weet, het geloof in wat God openbaart; van de wijsheid van de mensen neemt hij de toevlucht tot de wijsheid die uit God is. Nu heeft men een vaste standplaats gevonden, van welke alle raadsels zich oplossen - het woord van God. Vraag hem nu, wat zal hij antwoorden? "Goede parels heb ik gezocht; de

ene, kostbare heb ik gevonden uit genade. " Daar is een ander; hij zoekt voortdurende bevrediging in het leven. Hij zoekt die in onafgebroken arbeid, maar deze laat toch een leegheid over. Hij zoekt die in vergeestelijkte genietingen, maar alle behoeften van het inwendige leven bevredigen zij niet. Hij zoekt die in de kring van trouwe vrienden, maar bittere ervaringen blijven niet uit. Daar komt hem Gods woord in de hand; hij wordt geplaatst voor de ware Vriend van de zielen, die nooit misleidt, geplaatst voor de volheid van genade die in alle omstandigheden zo rijkelijk stroomt, voor het brood des levens dat werkelijk verzadigt. Gaandeweg vindt hij de vrede van God, die niemand hem ontrooft. Vraag hem nu, wat zal hij antwoorden? "Ik heb goede parels gezocht, maar die ene, kostbare, heb ik uit genade gevonden!" Daar is er weer een; hij bracht rijkelijk het zijne er toe bij om te helpen, zo ver zijn arm, zijn vermogen reikte. Hij zou niet zonder zegen op de aarde geweest willen zijn; hij wil de vertrooster van de treurenden, de bijstand van de behoeftigen, de vriend van de verlatenen zijn. En zeker, het zijn goede parels die hij zoekt; maar hij wil troosten en leert voelen dat de ware troost hemzelf ontbreekt; hij wil helpen en hij ziet dat er zonder redding van de ziel niets geholpen is, terwijl hij die toch niet redden kan. Aan het ziekbed van een vrome merkt hij het geduld van de heilige op; op de meest verschillende wegen wordt hij naar de ware Helper gewezen; hij zocht zieken te genezen en heeft zelf genezing gevonden; hij zocht treurenden te troosten en is zelf een treurende geworden, zoals degenen van wie geschreven staat dat zij zalig zijn. Goede parels zocht hij, maar die ene, die kostbare, heeft hij gevonden uit genade. - II. De koopman in de gelijkenis heeft het zijne opgeofferd voor de kostelijke parel die hij vond. Hij wil ze zich ten eigendom maken, dat is dadelijk zijn doel en nu worden bij hem besluit en daad tot een. Het verlangen ze de zijne te mogen noemen ontbrandt op het ogenblik dat hij weet ze de zijne te kunnen noemen. De ijver om ze te bezitten ontstaat op het ogenblik dat ze hem wordt aangeboden. Wij moeten echter belijden dat deze koopman zich werkelijk onderscheidt van velen in onze tijd. Hoe velen zijn er, aan wie van de jeugd af de kostbare parel wordt voorgehouden, wie van de eerste kindsheid is aangewezen dat de genade van God ook hen ten deel kan worden. Maar dat in hen een ijver ontwaakte, een verlangen ontbrandde om haar te bezitten, dat ziet men niet. Hoevele weer toeven en talmen en komen tot geen helder, vast besluit. Hoevele anderen komen in hun hele leven niet verder dan het voornemen. Hoe velen wankelen en twijfelen over de weg die zij zullen inslaan, maar tot een werkelijk heengaan om de aangeboden genade zich toe te eigenen, tot een beslistheid om, wat het ook koste, de zaligheid te verwerven, brengen zij het niet. En toch is dat het beslissende keerpunt in elk leven. Heeft de genade van God in Christus getoond dat zij u wil, dan moet u ook horen dat u haar wilt. Werkt Gods verborgen hand in uw hart en spreekt hij, wijzend op Christus: "Deze zal de uwe zijn!" zo moet gij ook uw hand ten gelofte tot God opheffen en zeggen: "Ja, Hij zal de mijne zijn. " De koopman verkocht nu alles wat hij had en kocht de parel. Hier hebt u de prijs die u moet betalen om het hoogste dat gedacht kan worden, ja, dat in geen gedachte opklimmen kon, het eeuwige leven, te verkrijgen. Het is wat Christus ergens zonder beeldspraak eist, wanneer Hij zegt: "Degene die niet alles verlaat wat hij heeft, kan Mijn discipel niet zijn. " Dit wil zeggen, dat wij inwendig loslaten wat wij bezitten, dat wij ons vrij maken van datgene waaraan ons hart hangt, dat wij vaarwel zeggen alles wat God en Zijn rijk niet dient, dat wij met Petrus zeggen: "Wij hebben alles verlaten en zijn U gevolgd" en met Paulus kunnen zeggen: "Ik acht het alles schade te zijn bij de uitnemendheid van de kennis van Jezus Christus; " dat wij alles afleggen wat ons verhindert omkleed te worden met het kleed van de gerechtigheid, dat wij alles afleggen wat

ons naar de aarde trekt en het zoeken naar hetgeen daarboven is in de weg staat. Verkopen alles, wat u hebt! hoort u? alles! Ook uw liefste wensen moet u opgeven voor dat ene verlangen een kind van God te heten; alles, ook uw edelste krachten moet u besteden om u een schat in de hemel te winnen; alles, ook uw zekerste meningen moet u gevangen geven onder de gehoorzaamheid van Christus; alles, ook uw liefde zelfs, alle aardse liefde moet op de achtergrond treden bij die ene liefde tot God en Christus; alles, ook uw leven, wanneer u het alleen tot die prijs kunt behouden, dat u het uitzicht op het eeuwige leven verliest; alles, zelfs uw eigen Ik moet u verbreken om u helemaal aan Christus over te geven. Niets mag u te hoog, niets te dierbaar, niets te schoon voorkomen, dat u niet bereid zou zijn op te offeren, wanneer het er op aankomt u het offer toe te eigenen dat Christus voor u gebracht heeft. Dat komt ons voor als een hoge prijs, een ernstige eis. Wanneer er gezegd was: "Veel!", wij zouden er ons in kunnen vinden, maar alles, ook niet één zaak behouden, ook het liefste en dierbaarste niet omwille van de Heere, dat schijnt te veel gevraagd. Ieder heeft een prijs waartegen hij zich overgeeft, maar ook ieder heeft een kant waarom hij zich aan de Heere niet overgeeft. Het is een waar woord: "Hangt niet ieder hart aan zijn eigen strik? Zie waar het schort; vaak houdt slechts één ding terug!" En juist dat éne is alles wat u moet verkopen om die kostbare parel te verkrijgen.

De Heere schetst eerst de voorspoedige voortgang van het koninkrijk der hemelen. In de gelijkenis van het mosterdzaad wordt vooral de extensieve, in die van het zuurdeeg meer de intensieve uitbreiding van het Godsrijk geschetst. Voorspoedig en zegenrijk als het mosterdzaad zou het zich naar buiten ontwikkelen, met verborgen maar onweerstaanbare kracht als van het zuurdeeg zou het geheel het innerlijk leven van de mens en de mensheid vernieuwen en zijn taak niet voleindigd hebben totdat dit geheel met zijn weldadige invloed doortrokken was. Hoe beide gelijkenissen van de uitgestrektste toepassing zijn op de Stichter van het Godsrijk, op de Christelijke Kerk in het algemeen en op ieders Christelijk leven in het bijzonder, valt vanzelf in het oog. Aan deze voegt Hij een tweetal gelijkenissen, om de waarde van het Godsrijk te schetsen. Dit rijk is voor de één een niet gezocht, maar onverwacht gevonden, voor de anderen een lang gezocht en eindelijk gevonden schat. Voor beiden echter is het een schat die zij vurig proberen te verkrijgen; alles verkopen zij om het gevondene machtig te worden en beschouwen die opoffering als onschatbare winst. Het valt ons dadelijk op dat de akker waarin de schat te vinden is de Kerk van Christus is, waarin men Zijn heilgoederen deelachtig kan worden; dat die schat verborgen genoemd wordt, omdat hij zich aan de aardsgezinde mens niet meteen in al zijn glans openbaart en dat in beide gelijkenissen herinnerd wordt hoe het koninkrijk der hemelen opofferingen vereist, maar ook ten volle verdient.

34. Nu werd dit later zozeer uitsluitend Zijn leerwijze dat de discipelen zich daarover verwonderden (MATTHEUS. 13: 10) en zonder gelijkenis sprak Hij voortaan tot hen niet, maar wanneer Hij met Zijn discipelen alleen was, verklaarde Hij alles aan Zijn discipelen in het bijzonder. Deze toch waren de hoorders, voor wie niet het tweede in vs. 11 genoemde doel van de gelijkenis bestond, maar het oorspronkelijke, in vs. 33 aangewezen, terwijl Hij het volk aan zichzelf overliet en verder niets deed om het hun te doen begrijpen.

Het was in het bijzonder de leer van de stichting (en, voegen wij er bij, van het geestelijk karakter) van het rijk van God die Jezus zich gedwongen voelde door parabolische spreekwijzen te omsluieren, want deze leer was juist die waardoor Hij zich het verst verwijderde van de voorstellingen van Zijn volk, terwijl Hij in het algemeen hun verwachtingen moest tegenspreken. Wanneer Hij nu Zijn onderwijzingen over dit punt slechts met de grootste voorzichtigheid aan het volk gaf, dan getuigt de kruisiging daarvan dat Hij in Zijn voorzichtigheid de maat niet te buiten is gegaan en dat het volk werkelijk niet meer geschikt was om over de ware natuur van het Godsrijk onderwezen te worden, bewijst de verwoesting van Jeruzalem. " Van andere aard daarentegen zijn de gelijkenissen zoals wij die tot de eerste prediking aan de zee gerekend hebben (vs. 30-32, MATTHEUS. 13: 33, 44-46). Deze bevatten over het algemeen geen waarheid die voor de profane menigte moest worden verborgen (volgens MATTHEUS. 7: 6), zij moeten integendeel opwekken en dwingen en het verlangen levendig maken, zoals zij die uitwerking ook in MATTHEUS. 8: 19-22 openbaren. Wij hebben ze daarom juist tot die vroegeren gerekend. De laatste verbindt zich echter voor onze Evangelist zozeer tot een eenheid met de latere tijd die wij in onze afdeling voor ogen hadden, dat hij de gebeurtenis die op de eerste prediking aan de zee gevolgd is, op de tweede laat volgen, met een tijdsbepaling (vs. 35 : "En op dezelfde dag, toen het avond geworden was enz. ), die makkelijk verkeerd kan worden opgevat, wanneer wij het nu even aangegeven punt van de tijd, dat hij daarbij in de gedachte heeft, niet weten te onderscheiden van dat wat de uitwendige volgorde van zijn mededeling aan de hand geeft.

IV. Vs. 35-41. (zie ook). Jezus had Zich volgens de eerste afdeling van deze derde groep (Hoofdstuk 3: 13-19) een eigen geestelijke familie gevormd door de keuze van de twaalf, die blijvend bij Hem zouden zijn. Hij had vervolgens in de tweede afdeling (Hoofdstuk 3: 20-35) bij deze Zijn geestelijke familie de bloedverwantschap achtergesteld, omdat die op dezelfde toon spraken als Zijn openbare tegenstanders. Hij had hierop in de derde afdeling (Hoofdstuk 4: 1-34) ook de grote menigte van het volk uitwendig door het leren in gelijkenissen voorgesteld als buiten die gemeente staande, waaraan Hij Zich geheel en zonder verberging kon openbaren. Nu volgt volgens de wet van die manier van vertellen, die meer de inwendige ontwikkeling van bepaalde toestanden en betrekkingen beschouwt, dan op de geschiedkundige op elkaar volging van de afzonderlijke gebeurtenissen let, de vaart over de zee, waarbij zich een storm verhief die door het woord van Christus werd gestild. In deze samenhang komt die gebeurtenis voor als een beeld van de toekomstige weg van de discipelen, die zij zonder de onmiddellijke tegenwoordigheid van hun Heere door een vijandige wereld zouden moeten maken en waarover zij hier moesten worden onderwezen in een beeld, zodat zij zouden weten wat voor een Hij is, wiens werk zij geroepen waren te verrichten en welk een macht Hem ten dienste stond. Dat moest al hun vrees voor de vijandige machten met één woord zegerijk verslaan (vgl. MATTHEUS. 8: 18-27. Luk. 8: 22-25).

35. En op die dag, waarop Hij die rede aan de zee gehouden had, waaruit boven (vs. 30 vv. ) de gelijkenis van het mosterdzaad werd meegedeeld, toen het avond geworden was, wilde Hij niet naar Kapérnaüm terugkeren. Daarom zei Hij tot hen, tot Zijn discipelen, van wie het getal toen nog slechts zes bedroeg, Simon, Andreas, Jakobus I, Johannes, Filippus en Bartholomeüs

of Nathanaël: laat ons overvaren over de zee aan de andere kant, naar de zuidelijke oever bij Gadara en geef bevel aan het volk, dat het ook zonder ons naar huis ga.

IV. Vs. 35-41. (zie ook). Jezus had Zich volgens de eerste afdeling van deze derde groep (Hoofdstuk 3: 13-19) een eigen geestelijke familie gevormd door de keuze van de twaalf, die blijvend bij Hem zouden zijn. Hij had vervolgens in de tweede afdeling (Hoofdstuk 3: 20-35) bij deze Zijn geestelijke familie de bloedverwantschap achtergesteld, omdat die op dezelfde toon spraken als Zijn openbare tegenstanders. Hij had hierop in de derde afdeling (Hoofdstuk 4: 1-34) ook de grote menigte van het volk uitwendig door het leren in gelijkenissen voorgesteld als buiten die gemeente staande, waaraan Hij Zich geheel en zonder verberging kon openbaren. Nu volgt volgens de wet van die manier van vertellen, die meer de inwendige ontwikkeling van bepaalde toestanden en betrekkingen beschouwt, dan op de geschiedkundige op elkaar volging van de afzonderlijke gebeurtenissen let, de vaart over de zee, waarbij zich een storm verhief die door het woord van Christus werd gestild. In deze samenhang komt die gebeurtenis voor als een beeld van de toekomstige weg van de discipelen, die zij zonder de onmiddellijke tegenwoordigheid van hun Heere door een vijandige wereld zouden moeten maken en waarover zij hier moesten worden onderwezen in een beeld, zodat zij zouden weten wat voor een Hij is, wiens werk zij geroepen waren te verrichten en welk een macht Hem ten dienste stond. Dat moest al hun vrees voor de vijandige machten met één woord zegerijk verslaan (vgl. MATTHEUS. 8: 18-27. Luk. 8: 22-25).

35. En op die dag, waarop Hij die rede aan de zee gehouden had, waaruit boven (vs. 30 vv. ) de gelijkenis van het mosterdzaad werd meegedeeld, toen het avond geworden was, wilde Hij niet naar Kapérnaüm terugkeren. Daarom zei Hij tot hen, tot Zijn discipelen, van wie het getal toen nog slechts zes bedroeg, Simon, Andreas, Jakobus I, Johannes, Filippus en Bartholomeüs of Nathanaël: laat ons overvaren over de zee aan de andere kant, naar de zuidelijke oever bij Gadara en geef bevel aan het volk, dat het ook zonder ons naar huis ga.

36. En zij, gehoorzaam aan dat bevel, lieten de menigte achter, namen Hem mee zoals Hij in het schip was, zonder dat Hij nog eerst aan land was gegaan of zij zich verder voor de vaart hadden ingericht. Intussen had zich een schriftgeleerde aangeboden om mee te gaan. Terwijl Jezus deze afwees, riep Hij een andere, namelijk Thomas om Hem na te volgen (MATTHEUS. 8: 19-22). Nadat de Heere Zich, om van de vermoeienis van de dag uit te rusten, naar het achterdeel van het schip had begeven, voeren zij af en er waren nog andere scheepjes met Hem, die eveneens de vaart over de zee wilden maken, al was het ook met een ander doel.

Het is duidelijk dat de Evangelist in vs. 35 niet die dag kan bedoelen waarvan hij in vs. 1 gesproken heeft; want de uitdrukking in vs. 36 : "Zij namen Hem mee, zoals Hij in het schip was, " wijst aan, dat de Heere in het achterdeel van het schip, zich op het daar aanwezige kussen uitstrekkend, snel in slaap is gevallen (vs. 38). Tot een samenspraak met de discipelen over de gelijkenissen, zoals die op de in vs. 1 aangewezen dag na het heengaan van het volk gevolgd is (vs. 10. MATTHEUS. 13: 10 en 36 Luk. 8: 9), was dus op de in vs. genoemde dag geen tijd of gelegenheid. Nu heeft toch de Evangelist door het "weer" in vs. 1 te kennen

gegeven dat vroeger al eens een dergelijke toestand had plaats gehad als die van welke hij daar uitging. Die vorige prediking aan de zee, waarop hij tot hiertoe slechts gewezen heeft, vervolgt hij dan hier verder en de laatste is zozeer in zijn gedachte, dat hij begint te vertellen: "En op die dag enz. "

37. En er kwam, toen zij al midden op de zee waren, een grote storm van wind en de golven sloegen over in het schip, zodat het nu vol werd en er gevaar ontstond van zinken (Jona1: 4).

38. En Hij was in het achterschip, slapend op een oorkussen (Jon. 1: 5); en zij wekten Hem en zeiden tot Hem: Meester! bekommert het U niet dat wij vergaan?

39. En Hij werd wakker a) en bestrafte de wind en zei tot de zee: Zwijg! wees stil! (vgl. bij MATTHEUS. 8: 26). En de wind ging liggen en er kwam grote stilte.

a) Job 26: 12. Ps. 107: 29. Jes. 51: 10.

39. En Hij werd wakker a) en bestrafte de wind en zei tot de zee: Zwijg! wees stil! (vgl. bij MATTHEUS. 8: 26). En de wind ging liggen en er kwam grote stilte.

a) Job 26: 12. Ps. 107: 29. Jes. 51: 10.

40. En Hij zei tot hen, zodra zij Hem gewekt hadden (vs. 38. MATTHEUS. 8: 26). Waarom bent u zo vreesachtig? en later nadat Hij hulp had verleend (Luk. 8: 25): Hebt u geen geloof?

Een wederkerig verwijt! De discipelen doen de Heere het ongegronde en oneerbiedige verwijt van zorgeloosheid; Hij van Zijn kant doet hen het verwijt van bevreesdheid, van gebrek aan geloof. Zij spreken hun verwijt voorbarig uit, voordat zij de beslissing van de Heere hebben afgewacht. Christus spreekt het Zijne pas volledig uit nadat Hij geholpen heeft. Dit feit wordt dikwijls herhaald in de grote noden van de Kerk, zowel als bij de moeilijkheden van het leven van de Christenen.

41. En zij vreesden met grote vreze en zeiden tot elkaar: Wie is toch deze 8. 27"), dat ook de wind en de zee Hem gehoorzaam zijn.

"Wie is toch deze?" vragen zij, terwijl zij uit hetgeen zij zo even gezien en ondervonden hebben, gevolgtrekkingen maken, als wilden zij zeggen: waarvoor hebben wij, naar aanleiding van het gebeurde, deze te houden?



## HOOFDSTUK 5

### *VAN DE BEZETENE, DE VROUW MET DE BLOEDVLOEIING EN HET DOCHTERTJE VAN JAIRUS*

V. Vs. 1-43. (zie ook). De discipelen moeten voor hun toekomstig werk bij het volgen van Jezus leren, wat voor zelfverloochening en wat voor geduld zij zouden moeten betonen wanneer hun prediking en wonderdadige hulp weinig ingang zouden vinden. Aan de andere kant moeten zij ook leren wat voor een macht het geloof in de naam van Jezus is bij hen, die daaraan in hun hart plaats zouden geven, hoe daaraan alle recht op zegen toekwam en zij, waar het in zijn moed en vertrouwen werd bestreden, het tot zeer grote verwachtingen mochten en moesten opwekken. Daarom wordt aan de zo even verhaalde gebeurtenis die van de bezetene Gadarener en tevens die van de vrouw met de bloedvloeïing en van het dochtertje van Jairus verbonden.

1. En zij kwamen met het aanbreken van de dag over op de andere zijde van de zee in het land van de Gadarenen, in het gebied van de stad Gadara, dat zich tot aan de oever van de zee uitstreckte.

2. En toen Hij uit het schip gegaan was ontmoette Hem meteen uit de graven, die hij had verlaten om op de oever van de zee rond te dwalen, een mens met een onreine geest.

3. Die zijn gewone woning in de graven had, die op aanzienlijke afstand van de oever gelegen waren. En niemand kon hem in zijn tegenwoordige razende toestand binden, ook zelfs niet met ketenen.

4. Want hij was vroeger vaak met boeien aan de handen en met ketenen aan de voeten gebonden geweest. Een tijd lang had dat gebaat, totdat de razernij zich weer verhief en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeienverbrijzeld en niemand was nu machtig om dit middel op nieuw te beproeven en hem daardoor te temmen, zodat hij de hele omtrek onveilig maakte (MATTHEUS. 8: 28).

5. En hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de graven, roepend en zichzelf slaand met stenen, in woedende razernij zelfs tegen zijn eigen lichaam.

6. Toen hij nu van ver Jezus zag, liep hij toe en aanbad Hem.

7. En hij riep met een grote stem en zag angstig tegemoet (vs. 8) wat hem wachtte (Hoofdstuk 1: 24). In die vrees zei hij: Wat heb ik met U te doen, Jezus, Gij Zoon van God, van de Allerhoogsten! ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet pijnigt door het gebod om uit te varen!

8. (Want Hij zei tot hem, die zo uit bezetene sprak: Gij onreine geest, ga uit van de mens die u in bezit hebt genomen om hem te kwellen. )

Zodra de bezetene de Heere ziet, komt hij tegen Hem instormen. Is het de inwendige tweespalt tussen de vreemde geest en de mens zelf, die hem drijft? Misschien nog eerder een aanval van razernij. Maar de Heere in Zijn verheven rust gebiedt de geest dat hij van hem uitvaart. Dat geschiedt nu niet op één ogenblik. Evenals in Hoofdstuk 8: 22 het klein geloof van de blinde, zo maakt hier de boosheid van de onreine geest dat de genezing langzamerhand gaat. Maar het machtwoord van Jezus heeft toch de razende neergeworpen en op de knieën smeekt hij en bezweert hij zelfs de Heere in de naam van God, dat Hij hem niet kwelle. Wat een toonbeeld van ellende! Is het dan niet voor de verlossing van de mensen wanneer Jezus de duivelen kwelt? Maar zo geheel is de ongelukkige door de heilloze macht gebonden, zo geheel is zijn zelfbewustzijn door de waanzinnigheid geboeid dat hij aan de macht, die hem beheerst, zijn lippen moet lenen en voor haar moet bidden tegenover zijn eigen ik. Maar de Heere erkent in dit verkeerde bidden, in die hoogste mate van onderworpenheid het werkelijke smeken van de ongelukkige mens. Hij verneemt uit de zeldzame bezwering de behoefte die des te luider tot Hem roept, hoe meer zij gebonden is, zodat zij zich niet uiten kan. De mens is gedwongen te bidden dat hij niet genezen wordt; maar daarin bidt hij, zonder het te kunnen zeggen, dat hij toch genezen mag worden. Het menselijke "ik" smeekt tot de Verlosser dat Hij Zich over hem ontfermt; het smeekt in die vorm, die hem alleen is overgelaten en de Heere verhoort het smeken, zoals Hij van Petrus, de zondige mens (Luk. 5: 8 vv. ), niet uitging. Wij zagen dat er tweeërlei toestanden zijn, bezeten zijn en een knecht van de duivels in zonden (1 Sam. 16: 14 en 8: 34) Maar het eerste is toch een beeld van het tweede, evenals de verschillende lichamelijke ellenden gelijkenissen zijn van de daarmee verwante gebreken van het hart. Ook om ons van de tweede soort, van de dienstbaarheid aan de satan, te bevrijden, ook om de duivel van de boosheid en de onreine geesten van elke zonde uit hart en wil te verdrijven, is Jezus de alleen ware Helper. De bezetene is een gelijkenis van de zondaar, zoals hij onder de vloek van de zonde verkocht en gebonden is, in onderworpenheid aan een vreemde tegenover zich zelf, niet meer zijn eigen meester, maar de vijand van zijn eigen persoon. Maar ook hier bemerkt hij, wanneer de Helper dichtbij hem komt, wel diens macht, maar hij streeft Hem tegen, hij is beangstigd voor de aanraking met de Heilige van God; hij denkt dat hij zijn leven zal moeten overgeven, wanneer hij de gewoonte van de zonde zou laten varen; hij is voor elke verandering als voor een ongeluk bevreesd; hij houdt krampachtig zijn ellende vast; hij wenst het onvermijdelijke ten minste nog uit te stellen: "Pijnig mij alleen nu nog niet!"

9. En Hij vroeg hem, terwijl Hij nu tot de werkelijke uitdrijving van de boze geest overging: Welk is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is legio (een legerafdeling van 6000 man, MATTHEUS. 26: 53), want wij, die deze mens bezeten hebben, zijn velen. Dat was een woord van krijgshaftigen trots, die zich nog door pralerij wil verdedigen, maar aan de andere kant ook een ontzaglijke klacht, in zoverre het lijdende bewustzijn van de bezetene daarbij meewerkte.

10. En hij, die de woordvoerder van die velen was, bad Hem zeer dat Hij hen buiten de plaats waar zij tot hiertoe hadden kunnen huisvesten, niet in de afgrond wegzond, maar hun een verder oponthoud in de omtrek zou toestaan.

11. En daar aan de bergen, op een hoogte die op enige afstand lag, was een grote kudde zwijnen, weidende.

12. En al de duivelen, die volgens hun zo even uitgesproken bede in diezelfde landstreek wilden blijven, baden Hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, zodat wij in hen mogen varen. Zo meenden zij, dat hun bede nog het eerst zou worden toegestaan.

13. En Jezus liet het hen meteen toe, omdat dit geheel overeenkwam met Zijn verdere bedoelingen; want de Gadarenen, die zich zo zorgeloos overgaven aan het telen van onreine dieren, moesten de verschikkingen van het rijk van degeesten ervaren. En de onreine geesten, voeren van de mens uit en voeren in de zwijnen; en de kudde, tot een vreselijke angst gebracht die hen razend maakte, door de duivelen die in hen voeren, stortte van de steilte af in de zee, (daar waren er nu omtrent twee duizend) en versmoorden in de zee.

14. En die de zwijnen weidden zijn gevlucht en vertelden dit in de stad en op het land. En zij, de bewoners van de stad en de akkerlieden uit de omtrek, aan wie die kuddetoebehoorde, gingen uit om te zien wat het was dat er gebeurd was.

15. En zij kwamen tot Jezus en zagen de bezetene nu genezen zittend, in plaats van rondzwervend en gekleed, terwijl hij vroeger naakt rondliep (Luk. 8: 27) en wel bij zijn verstand, namelijk die het legioen gehad had; en zij werden bang voor de goddelijke majesteit van Jezus, aan wiens voeten de mens neerzat, nu geheel aan Hem overgegeven (Luk. 8: 35).

16. En die het gezien hadden vertelden hen wat de bezetene overkomen was en ook de geschiedenis van de zwijnen.

17. a) En zij begonnen bang en pas langzamerhand in woorden te kennen te geven wat zij van Hem verlangden, Hem te bidden dat Hij van hun landpalen wegging, omdat zij vreesden door Hem nog meer schade te zullen lijden.

a)Hand. 16: 39.

Jezus vraagt de bezetene hoe hij heet. Wil Hij de ongelukkige tot nadenken brengen en vraagt Hij hem daarom naar zijn naam als mens? Of vraagt Hij dit zodat de boze geest, die nu nog weerstand biedt, zijn karakter blootlegt tot verheerlijking van Hem die bewijzen zal de Sterkere te zijn? In elk geval is het antwoord: "Legio, want wij zijn velen" zeer vreemd. Daarin ligt het ergste van krankzinnigheid, wanneer wij ons dat woord denken als gesproken door de mond van een mens; de ongelukkige moet zichzelf verwarren met de menigte van boze geesten die in hem huisvesten. Verder verbindt zich daarmee de bede van de duivelen om in de zwijnen te mogen varen, die op enige afstand weiden. Zij hebben lust in die onreine dieren, die ten getale van duizenden in Palestina niet mochten worden gehouden. De Heere staat de bede toe en de demonen varen in de kudde; zulke openbaringen van het uitvaren komen overigens in geen Nieuw Testamentische geschiedenis voor. Wie weet aan welke invloeden, overeenkomstig aan hetgeen de mensen ondergaan, de dieren zijn blootgesteld? Ziekten van het lichaam erven op hen over; ook het razend worden kan hen overkomen,

vooral ook de zwijnen. Maar waarom verwoesten de duivelen meteen weer het pas verkregen toevluchtsoord? Gebeurt het om de Heere schade aan te doen? Wij nemen eerder aan dat zij slechts een boosheid wilden verrichten, die tegen hun berekening tot hun schade uitkwam. Misschien wilden zij de zwijnen razend maken om hen zo te doen moorden; maar dan verging het hen als de zondaar onder de mensen, die tegen zijn berekening in zijn leven verkort. Ontstal echter Jezus op die manier niet het eigendom van anderen? Wij zeggen alleen: de Gadarenen zelf waagden het niet enig verwijt te doen, omdat zij de mens genezen en bij zijn verstand vonden - wie wil ongeroepen hun advocaat worden? Wanneer een mens genezing nodig had en deze alleen genezen en van de genezing overtuigd kon worden, wanneer plaats had wat hij gedwongen was te vragen, wie zou dan zo wreed zijn de dieren hoger te schatten? Dieren vooral, die in Israël alleen uit winzucht werden gehouden en waarvan het verlies de bezitters als een straf voor zich moesten beschouwen? En wanneer het vaak de manier van handelen bij de Heere is om door te nemen veel heerlijkere dingen te geven, had Hij dan niet al gegeven? Had niet de hele landstreek een bevrijding gekregen van wat lang genoeg haar schrik was geweest? En wat is de oorzaak, dat de Gadarenen niet de hoogste zegen en daarbij ook uitwendig een honderdvoudige vergoeding wonnen, wat anders dan de kortzichtigheid van hun ongeloof? Zij hebben zichzelf de grootste schade aangedaan, omdat zij hun vee meer lief hadden dan de mensen, doordat zij Jezus baden van hen te wijken. Helaas! zo geheel anders dan de Samaritanen (Joh. 4: 40) die Hem baden bij hen te blijven.

18. En toen Hij, meteen toegevend aan de begeerte van de Gadarenen bij haar eerste openbaring, in het schip ging, bad Hem degene die bezeten was geweest dat hij met Hem mocht zijn, zich aan Hem als navolger mocht aansluiten.

19. Doch Jezus liet hem dat om wijze redenen 9: 1") niet toe, maar zei tot hem: Ga heen naar uw huis tot de uwen en vertel hen welke grote dingen u de Heere gedaan heeft door de genezing van een zo ontzettend kwaad en hoe Hij Zich over u ontfermd heeft door tot u Zijn Zoon te zenden, die ook de boze geesten onderworpen zijn.

20. En hij ging heen zonder zich juist het eerst tot de zijnen te wenden en hij begon te verkondigen in het land van Dekapolis welke grote dingen Jezus hem gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

De gewone mening van de wereld stelt geen belang in de omkering die de kracht van Christus werkt. Het stoort hen ook, omdat daarbij de hand wordt gelegd aan de gewone toestanden waarin men leeft en het wel heeft; men probeert daarom alle goddelijke werktuigen, die sterke opwekkingen in de verstorven gemoederen te weeg brengen, ver van zich te houden. Evenals de Gergesenen stoten velen het geloof van zich, nu eens met geweld, dan met beleefdheid; zij willen zich ontslaan van het Evangelie, dat voor hen lastig is.

De Christelijke maatschappij is vol Gergesenen.

Christus laat in het duistere land van de Gergesenen zo lang een plaatsvervanger wanneer zij zijn persoonlijke tegenwoordigheid niet kunnen verdragen.

Het wonder te Gadara, een openbaring van de heerlijkheid van de Heere: 1) als van de Zoon van de levende God, 2) als van de Koning van de geestenwereld, 3) als van de Redder van de ellendigen, 4) als van de Heilige, die niet tevergeefs om Zijn heengaan laat vragen.

21. En toen Jezus weer in het schip overgevaren was naar de andere kant die Hij (Hoofdstuk 4: 35) kort geleden verlaten had, de landstreek bij Kapernaüm en Bethsaïda, vergaderde zich ongeveer 8 dagen later, toen Hij van het middagmaal van Levi kwam (Hoofdstuk 2: 15-22. "Uit 9: 18"), een grote menigte bij Hem. En Hij was bij de zee, want Levi's huis bevond zich bij de zee.

Sinds hoofdstuk 3: 7 vv. is het de zee en het schip die de gedachten van de Evangelist bezig houden. De Heere is van het vasteland op de zee weggedrongen, zodat deze voor Hem hoe langer hoe meer tot een plaats van Zijn werkzaamheid is geworden en Hij nog alleen de oevers kan bereiken. Maar Hij heeft ook die zee tot een geschikt arbeidsveld gemaakt, omdat het schip steeds voor Hem klaar staat en als het ware het huis vormt waarin Hij Zijn familie, de discipelen, bij Zich heeft, om hen te leren en oefenen 3: 12). Dit beeld - een afbeelding van de toestand van het rijk van God in de tijd toen Markus zijn Evangelie in Rome schreef - zweeft hem zozeer in deze derde reeks van verhalen (Hoofdstuk 3: 13-5 : 43) voor ogen, dat Hij in het voor ons liggende vers zich niet tevreden stelt met bericht te geven van een overvaren naar deze oever, maar hetgeen eigenlijk van zelf spreekt "in het schip" nog uitdrukkelijk erbij voegt. Eveneens laat hij, wat voor de volgende geschiedenis van ondergeschikte betekenis schijnt, niet na op te merken dat Jezus Zich "aan de zee" bevond, toen Jairus met zijn vraag zich tot Hem wendde. Wij hebben dus geen aanleiding te veronderstellen dat de afdeling die nu begint, chronologisch nauwkeurig behoort bij het voorgaande, omdat het "Hij was bij de zee" zich niet zozeer aan de woorden van vers 21 aansluit, als wel de inhoud van vs. 22 inleidt. Zeker komt, wat chronologische rangschikking aangaat, aan Mattheüs de voorrang toe, die echter, wat aanschouwelijke en betekenisvolle voorstelling aangaat, bij Markus achterstaat en meer in het kort verhaalt, zaken van dezelfde aard samenvoegende.

22. En zie, er kwam, terwijl Jezus met de farizeeën en discipelen van Johannes in gesprek was, een van de oversten van de synagoge van Kapernaüm, Jairus, uit zijn huis gesneld en Hem ziende viel hij, zonder zich door de aanwezige vijanden van Christus van zulke eerbewijzen te laten afhouden, aan Zijn voeten.

23. En smeekte Hem zeer, Hij wilde Hem ten minste smeken, hoewel hij op het beslissende ogenblik meer zei dan zijn oorspronkelijk doel was: Mijn dochtertje is in haar uiterste; ik smee U dat U komt en de handen op haar legt, zodat zij behouden wordt; en zij zal leven (vgl. MATTHEUS. 9: 18).

24. En Hij, die wel wist hoe het werkelijk al met het kind was (vs. 35, vgl. Joh. 11: 3 en 4), stond dadelijk op en ging met hen. En een grote menigte volgde Hem en zij verdrongen Hem.

25. a) En een zekere vrouw, die twaalf jaren de vloed van het bloed gehad had.

a) Lev. 15: 25.

26. En veel geleden had van veel medicijnmeesters, die bij de Joden in dergelijke ongesteldheden veel beproefden en nu dit dan dat bevolen en die al het hare daaraan te koste gelegd en geen baat gevonden had, maar met welke het veeleer erger geworden was:

27. Deze had van Jezus gehoord hoe machtig Hij was alle ziekten te genezen en kwam, omdat zij het niet waagde haar zaak openbaar te maken, onder de menigte die rondom Hem samengedrongen was van achteren en raakte Zijn kleed aan, aan de onderste naden van de zoom;

28. Want zij zei: Als ik maar Zijn kleren mag aanraken zal ik gezond worden.

Het is moeilijk zich een duidelijke voorstelling te maken van het geloof van deze vrouw; in elk geval dacht zij dat zonder zo'n aanraken, zonder zo'n uitwendig contact haar geen zegen toekomen kon. Zij had, zoals Luther zegt, het kleed nodig als een uitwendig middel en teken, zodat zij toch door iets met Christus in gemeenschap mocht komen, zoals wij ook niets anders hebben in dit leven en in het rijk van het geloof dan woord en sacrament, waarin Hij Zich aan ons geeft, opdat wij daarin, als in een kleed, uitwendig aanraken en aangrijpen.

29. En meteen nadat zij overeenkomstig dat geloof had gehandeld is de fontein van haar bloed opgedroogd, want tot hiertoe was dat haar ontstroemd als aan een bron die niet te stoppen was en zij voelde aan haar lichaam, dat zij van diekwaal genezen was.

30. En meteen bekende Jezus in Zichzelf a) de kracht, die van Hem daarbij uitgegaan was en keerde Zich om in de menigte. Hij wilde niet dat die zaak verborgen zou blijven, maar wilde haar tot zielenheil van de vrouw, van de discipelen en van de omstanders nog verder aanwenden en Hij zei: Wie heeft Mijn kleren aangeraakt?

a) Luk. 6: 19.

De genezing was niet veroorzaakt door de aanraking; velen toch raakten Hem aan, maar door het geloof dat zich in die aanraking betoonde. Het geloof werd bevestigd en Jezus erkende bij Zichzelf wat er voorviel, met dezelfde zekerheid als Hij de gedachten van de mensen doorzag (Hoofdstuk 2: 8. Joh. 2: 25).

Het is twijfelachtig of met het Griekse *en eautq* bedoeld is "aan Zich" of "in Zich." Luther vat het op de eerste manier op. Het komt dan overeen met hetgeen in vs. 29 van de vrouw gezegd is: "Zij voelde aan haar lichaam." Het zou dan willen zeggen dat Jezus enig lichamelijk gevoel daarvan zou gehad hebben, dat er van Hem een kracht was uitgestroomd. Neemt men het daarentegen op met onze vertaling op de andere manier: "in Zich," d. i. in Zijn binnenste, dan zou men het geheel toch niet zo mogen opvatten: "Omdat Jezus in Zijn binnenste wel wist, dat er kracht van Hem was uitgegaan," maar: "Omdat Hij in Zijn binnenste erkende, dat de uit Hem komende kracht van Hem uitgestroomd was." Daarin schijnt te liggen dat Jezus niet alleen door Zijn hogere wetenschap in het algemeen heeft geweten wat de vrouw

verlangde en wat zij had gedaan, maar dat Hij door de aanraking van de vrouw, die met een bepaald doel gebeurd was, een bepaald inwendig bewustzijn of lichamelijk gevoel daarvan had, dat een genezende kracht van Hem was uitgegaan, zoals ook in Jezus' woorden bij Lukas (8: 46) schijnt te liggen.

Het is en blijft steeds een moeilijke vraag hoe wij dit uitgaan ons moeten voorstellen; zeker niet op die manier alsof Zijn genezende kracht op een elektrische batterij leek, die zich bij de kleinste aanraking onwillekeurig zou moeten ontlasten. Er ontstroomt Hem niets zonder dat Hij het wil, maar Hij heeft altijd de wil om te helpen, waar en zodra Hij slechts geloof aantreft. Het is dus niet onwillekeurig, maar wel bewust dat Hij geneeskracht laat uitstromen waar het geloof Hem aangrijpt. De menigte raakt Hem van alle kanten aan, maar merkt van die gereede geneeskracht niets, al had deze of gene ook enige ongesteldheid gehad, alleen omdat geloof en verlangen gemist wordt. En dat deze kracht van de Heere uitgaat, daarin zal toch wel evenmin iets aanstotelijks zijn als dat de Heilige Geest van de Vader uitgaat (Joh. 15: 26).

Calovius maakte van deze plaats gebruik tegen de Calvinisten, die aan het vlees van Christus geen goddelijke kracht toekenden.

31. En Zijn discipelen, in wiens naam Petrus sprak (Luk. 8: 45), zeiden tot Hem, toen niemand zich aanmeldde: Gij ziet, dat de menigte U van alle kanten verdringt en Gij zegt, alsof uit die menigte nog een enkelpersoon kon genomen worden: Wie heeft Mij aangeraakt?

32. En Hij zag, na een antwoord op die tegenspraak (Luk. 8: 46) gegeven te hebben, rondom om haar te zien die dat gedaan had, die Hem op zo'n manier had aangeraakt dat er kracht van Hem was uitgegaan.

Waarom keert Hij Zich om? Chrysostomus geeft drie redenen op: Hij wil ervoor zorgen dat de vrouw zich later niet verwijt de gave gestolen te hebben; ten tweede wil Hij haar geloof opwekken; zij moet erkennen dat zij voor Hem niet verborgen kan blijven; en ten derde wil Hij haar als een echte geloofsheldin voorstellen. Ik zou er nog een andere reden willen bijvoegen, namelijk dat Hij haar tot de erkenning wil brengen dat niet het uitwendig aanraken van Zijn kleet, maar Zijn heilige wil haar geholpen had.

Christus bevrijdt haar niet alleen van haar ziekte, maar ook van de ziekelijke vrees van haar vrouwelijk bewustzijn: ook de schaamte heeft bevrijding nodig en heiliging door de Geest van de waarheid.

33. En de vrouw, vrezend en bevend, wetend wat aan haar gebeurd was en dat zij zo degene was die door Jezus' oog en vraag gezocht werd en menend dat zij door een verkeerde handelwijze Zijn toorn had opgewekt, kwam en viel voor Hemneer. Zij smeekte om genade en vertelde Hem de waarheid.

De vrouw vreesde, deels beschaamd over de aard van haar ongesteldheid, deels verontrust door het bewustzijn van schuld, dat zij, de onreine, zich onder het volk had gemengd, en zelfs de verheven Leraar had aangeraakt.

Het is menselijke zwakheid en bevreesdheid, dat wij vaak menen het verkeerd gedaan te hebben, terwijl het toch zeer goed gedaan is.

33. En de vrouw, vrezend en bevend, wetend wat aan haar gebeurd was en dat zij zo degene was die door Jezus' oog en vraag gezocht werd en menend dat zij door een verkeerde handelwijze Zijn toorn had opgewekt, kwam en viel voor Hemneer. Zij smeekte om genade en vertelde Hem de waarheid.

De vrouw vreesde, deels beschaamd over de aard van haar ongesteldheid, deels verontrust door het bewustzijn van schuld, dat zij, de onreine, zich onder het volk had gemengd, en zelfs de verheven Leraar had aangeraakt.

Het is menselijke zwakheid en bevreesdheid, dat wij vaak menen het verkeerd gedaan te hebben, terwijl het toch zeer goed gedaan is.

34. a) En Hij zei tot haar: Dochter! uw geloof heeft u behouden; ga heen in vrede (1 Sam. 1: 17) en ben, uit kracht van Mijn nu ook openlijk uitgesproken verhoring van uw nu openlijk uitgesproken bede, genezen van uw kwaal.

a)Mark. 10: 52.

Er behoren tweeërlei handen toe, wanneer een aalmoes gegeven zal worden: de hand van de gever en de hand van de ontvanger. Wanneer een van beide ontbreekt komt de weldaad zeker niet tot stand. Wanneer ik mij nu een gever denk die zijn grootste vreugde in het geven heeft, die het aan vatbare harten dankt dat zij hem zijn zaligheid om te geven laten ondervinden, dan kan ik mij ook denken hoe zo iemand de eer van de schone daad overdraagt op de ontvangende harten. En zo is Jezus: Hij helpt en omdat Hij zo graag helpt, maar de onwillige en ongelovige niet wil helpen, noch het volgens instelling van Zijn rijk kan doen, verheugt Hij Zich wanneer gelovige harten Hem ontmoeten en Hij geeft hen de eer, dat Hem Zijn werk aan hen gelukt. Zij daarentegen, deze harten, zullen van hun kant inzien hoe het bedoeld is, zullen hun Heere erkennen als de enige bron van hun hulp, zullen Hem alleen de eer geven en hun leven lang het uur niet vergeten dat hun biddende, hulpbegerende wil Zijn vriendelijk toestemmende, eveneens hulpbegerende wil ontmoette; dat de dubbele wil van Helper en ellendige zich verenigden en door de machtigen wil van de Helper alle nood gestild en vreugde in plaats van klacht in het hart gebracht werd.

Dit voorbeeld leert ons hen te bemoedigen die ootmoedig op Christus vertrouwen tot vergeving en genade, al openbaart zich veel verlegenheid en menig gebrek. Hoe oprechter wij op Hem vertrouwen, hoe grotere dingen wij van Hem verwachten, des te duidelijker zullen wij aan onszelf ervaren dat Hij onze redding geworden is. Zij die door het geloof zijn genezen van hun geestelijke ziekten hebben inderdaad reden om in vrede heen te gaan.



35. Terwijl Hij nog sprak kwamen enigen van het huis van de oversten van de synagoge en zeiden: Uw dochter is gestorven, waarom geeft u de Meester nog de moeite dat Hij naar uw huis zou komen, terwijl toch geen hulp meer te verlenen is?

35. Terwijl Hij nog sprak kwamen enigen van het huis van de oversten van de synagoge en zeiden: Uw dochter is gestorven, waarom geeft u de Meester nog de moeite dat Hij naar uw huis zou komen, terwijl toch geen hulp meer te verlenen is?

36. En Jezus, meteen het woord gehoord hebbende dat er gesproken werd, zei tot de overste van de synagoge, aan wiens zijde Hij liep: Vrees niet, alsof nu werkelijk alles verloren was, geloof alleen ook nu nog in de genade enmacht van Hem, die u zich als Helper hebt gekozen.

Dat is een harde stoot, die het hopen geloof van de vader dreigt te vernietigen, dat wat hem nu van zijn kind wordt gemeld. Het begint hem donker te worden voor de ogen, evenals iemand die in de diepe nacht zal wegzinken. Maar de Heere, die aan zijn zijde loopt, reikt de hand aan zijn zinkend geloof, evenals eens aan Petrus op de zee en ondersteunt hem, zodat hij niet helemaal neerzinkt. Hoeveel zou daarvan te zeggen zijn; maar ik vergenoeg mij om de trouw van onze God te prijzen, die niet alleen door Zijn genade het geloof in ons opwekt, maar ook ons zwak en wankelend geloof draagt door de kracht van Zijn eeuwig onveranderlijk woord, dat de levende vorm van Zijn Geest is. Houdt u aan dit woord vast, niet aan de gedachten, ook niet aan de gewaarwordingen, bewegingen en gevoelens van uw hart, maar aan dit duidelijke, vaste, onveranderlijke woord. Houdt u daaraan vast onder alle aanvechtingen en slingeren, die uw geloof bedreigen van binnen of van buiten. Het zal u zeker heendragen over alle diepten, het zal u de troost van het ware geloof niet laten ontzinken. Hij, die u roept, is getrouw, die het ook doen zal.

37. En Hij liet, toen Hij nu bij het huis van Jairus was gekomen en het wilde binnentreden, niemand toe Hem te volgen behalve Petrus en Jakobus en Johannes, de broeder van Jakobus, die Hij in Hoofdst. 3: 16 en 17 boven al de andere apostelen had gesteld en ook later onderscheidde (Hoofdstuk 9: 2; 14: 33).

Bij Zijn laatste oponthoud in Jeruzalem op het pinksterfeest (voor ongeveer vier maanden) zei Jezus: "De Vader heeft de Zoon lief en toont Hem alles wat Hij doet en zal Hem grotere werken tonen dan deze, opdat u zich verwondert" (Joh. 5: 20). Dit nu was zo'n groter werk, waarin Hij, evenals in alle werken van Zijn Vader die Hij deed, wilde dat men Hem als de Christus en als Gods Zoon erkennen zou en dat grotere verwondering opwekte dan alles wat Hij tot hiertoe gedaan had. Toch gaf Hij aan deze grote daad de gelegenheid om haar volle werking op de gemoederen van de mensen uit te oefenen omdat Hij, behalve aan de drie discipelen, slechts aan twee mensen veroorloofde daarvan ooggetuigen te zijn en ook nog aan deze verbood daarvan te spreken. Zoals Hij de dag van Zijn aardse omwandelen en werken niet wilde verlengen, zo wilde Hij die ook niet bekorten, niets vóór de tijd bespoedigen. Hij nu wist dat, hoe openlijker Hij in woord en daad als de Christus Gods optrad, de verering en liefde van de weinigen die Hem als zodanig erkenden zich des te luider zou uitspreken; maar daardoor zouden ook alle krachten van de duisternis des te sterker tegen Hem worden

opgewekt om Hem en Zijn werk onder de mensen alle denkbare hindernissen in de weg te leggen.

Die zekerheid, dat Hij het meisje zou redden, kon Hij slechts hebben wanneer Hij wist dat hetgeen Jairus wenste een werk was, door God Hem opgedragen. Liet dan God, vóór Hij het volbracht had, het meisje sterven, zo was het gestorven om door Hem in het leven teruggeroepen te worden. In de zekerheid dat Hij nu, in plaats van tot een gewone genezing, tot een opwekking uit de dood heenging, laat Hij die verandering in Zijn gezelschap plaats hebben, waardoor Hij verhoedt dat ook degenen Zijn onverborgen heerlijkheid zouden zien, die daarin meer gezien zouden hebben dan zij te voren van Hem geloofd hadden.

38. En Hij kwam in het voorportaal van het huis van de overste van de synagoge en zag de beroering onder de klagers, die meteen na het sterven van het kind door de bloedverwanten waren geroepen en degenen, die zeer weenden en huilden 1) ("2Sa 3: 21").

1) De klaagvrouwen, dezelfde als de praeficae van de Romeinen, die klaagliederen zongen en een huilend geluid maakten, waartoe zij gehoord werden, alsook die op speeltuigen klaagliederen speelden 9: 23).

39. En Hij ging in en zei tot hen: Waarom maakt u beroering en waarom weent u? het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40. En zij lachten Hem uit, omdat zij meenden dat Hij van de lichamelijke slaap sprak en op een zeer dwaze manier Zich en anderen met valse verwachtingen troostte (Joh. 11: 11-13). Maar Hij, toen Hij hen allen met een bevelend woord had uitgedreven, nam bij Zich de vader en de moeder van het kind en degenen die met Hem waren, de drie discipelen (vs. 37) en Hij ging binnen in de kamer, waar het kind lag.

Het kind is zeker dood, want het is zo-even gestorven en de familieleden die het hebben aangezien en het volk rondom weten het ook wel; daarom lachen zij over Zijn rede; die is in hun ogen een dwaasheid. Maar voor Zijn ogen slaapt zij slechts; de dood van Zijn doden is voor Hem niets dan een slaap. Door dit woord ontnemt Hij aan de dood zijn vreselijke gedaante, want slaap is toch geen vernietiging, maar een stil, verborgen leven. Wanneer iemand slaapt, is het niet helemaal met hem gedaan, maar over de slapende is de hoop van het ontwaken. Wie dat weet en gelooft, die kan zijn hoofd gerust in de dood neerleggen; hij is zeker van de morgen van de opstanding, die achter zijn graf verrijst.

Niet lang te voren (MATTHEUS. 8: 22) sprak Jezus van doden die gestorvenen begroeven en dus, hoewel zij naar aardse, menselijke mening voor levenden werden gehouden, in hoger opzicht echter door Hem voor dood verklaard werden; zo spreekt Hij ook hier meer goddelijk dan menselijk. "Voor Hem leven zij allen, " zei Hij over Zijn hemelse vader, wanneer Hij van de gestorvenen sprak van welke men op aarde zegt: "Zij zijn dood" (Luk. 20: 38). Dit meisje echter was om de bijna ogenblikkelijk na haar dood gevolgde opwekking, die Hem zo zeker en gemakkelijk was, zoveel te minder dat waarvoor de overige doden en stervenden door de mensen worden aangezien, zij was des te meer voor een slapende te houden.

41. En Hij pakte de hand van het kind en zei tot haar in het Aramees 1) (Hoofdstuk 3: 17. 7: 11, 34; 14: 36; 15: 34): Talitha Kumi! wat Gij dochttertje, (Ik zeg u 2)sta op! betekent

1) Het Aramees is een tak van de grote zogenaamde Semitische taalstam en wel een tak daarvan die armer is in vokalen en ruwer, maar ook ten gevolge van aanraking met vele niet-Semitische volken en talen en de menigvuldige, eeuwen lang durende onderdrukkingen door vreemde veroveraars, verdorven en vermengd is. Het is in vergelijking van de beide andere hoofdtakken, het zuivere, schoon klinkende, in vokalen rijke en fijne Arabisch en het in het midden staande, zeer oude Hebreeuws, het platte dialect. Deze Aramese taal verdeelt zich weer in twee hoofddialecten, het Oost-aramees of Chaldeeus en het West-aramees of Syrisch. Het eerste is dat dialect van de Aramese tak dat door de eigenlijke Babyloniërs gesproken werd en in Babel door de Joden gedurende de ballingschap meer en meer werd aangenomen. Na de ballingschap werd het Aramees gaandeweg de taal voor de omgang onder het volk, vervolgens ook de schrijftaal in Judea. Het Nieuwe Testament noemt in Hand. 21: 40; 22: 2 deze Aramese tongval "Hebreeuws, " terwijl lateren die de naam van Syro-Chaldeeus geven. De eigenlijke hoofdtak van het Aramees vormt de eigenlijke Syrische- of West-aramese taal, die zeker zeer oud is, maar van welke wij pas uit de tijd na de geboorte van Christus schriftelijke stukken bezitten en wel als oudste de zogenaamde Peschito, of de Syrische bijbeloverzetting.

Jezus sprak zeker in de regel Syro-chaldeeus, zoals de Palestijnse Joden in het algemeen, hoewel Hij het Grieks verstond (Hoofdstuk . 7: 26), zoals de Joden in de Seleucidische periode voor het grootste gedeelte het Grieks machtig waren. Daartoe droeg veel bij dat de Hellenistische Joden jaarlijks in Palestina aanwezig waren en zo de kennis van die taal verbreidden en onderhielden. In de steden die voornamelijk door heidenen bewoond werden, bijv. in Cesarea, Scythopolis, enz. was het Grieks de gewone taal.

Het is een gewoonte van Markus om gewichtige woorden van de wonderdoende Jezus in het Hebreeuws aan te halen, niet alsof het toverformules waren, maar omdat zij de getuige onvergetelijk zijn gebleven en omdat zij juist in die vorm als woorden van de Heere vol kracht, rijkelijk vertroostend in de harten van de Christenen ingaan, zoals bij voorbeeld het Abba uit hun mond gaat bij het gevoel van vrede.

2) De woorden: "Ik zeg u" zijn geen gedeelte van de overzetting van de Syrische woorden, maar worden er door de evangelist bijgevoegd, als iets dat Christus ook op dezelfde tijd gezegd had; om Zijn gezag en Zijn macht over de dood te kennen te geven. Alleen: "Dochtertje! sta op!"

42. En meteen keerde op dit woord de levensgeest weer en stond het dochttertje op en wandelde; want het was twaalf jaar oud. Het trad dus door dit opstaan en rondgaandadelijk in de toestand die met haar leeftijd overeen kwam, alsof zij nooit ziek geweest was. En zij ontzetten zich met grote ontzetting 9: 26").

43. En Hij gebod hen zeer dat niemand dat zou weten 1) wat eigenlijk met het meisje gebeurd was; zij moesten de zaak onbepaald laten, zodat zij daar buiten van dachten wat zij zelf wilden. En Hij zei dat men haar te eten moest geven<sup>2)</sup> en als een gezonde behandelen.

1) Dit woord dient ertoe dat die bedoeling van de geschiedenis niet wordt voorbijgezien die het Evangelie eigenlijk op de voorgrond gesteld wil zien. Als de dochter van Jairus niet gestorven was, was hetgeen wij hier lezen niet de opwekking van een dode, maar was het alleen de opwekking van een slapende, het bijbrengen van een onmachtige geweest, waarom werd het zo geheim gehouden? Waarom moest niemand het weten? De waarheid in het algemeen en in het bijzonder, de onbesmette waarachtigheid van het karakter en van het hele gedrag van de Heere zouden het tegendeel gevraagd hebben. Het volk hield het voor zeker dat het kind gestorven was (Luk. 8: 53). Het was te ver van Christus Zich groter te laten aanzien dan Hij was en grotere dingen van Zich te doen geloven dan inderdaad bij Hem werden gevonden, dan dat Hij van het bijbrengen van een uit onmacht ook slechts in de gedachten van de mensen de roem van een dodenopwekking zou hebben willen inoogsten. De bedoeling van het verbod is dus niet: laat het niemand weten dat het kind niet dood was en dat Ik het uit deze onmacht weer opgewekt en van de ziekte genezen heb; de bedoeling en overtuiging van de evangelist was integendeel deze: het kind was dood; Hij maakte het levend en dit grotere werk van God, de opwekking van een dode, wilde Hij toen nog niet verteld hebben.

De invloed van deze daden van de Heere op het oordeel en de gezindheid van het volk moest niet overhaast en door sterke opwekking tot een vleselijke worden. Gaandeweg en zeker moest de overtuiging dat Hij de beloofde goddelijke Helper, de Messias was, doordringen; zij moest niet door openlijke demonstraties bespoedigd en daardoor zeer gemakkelijk in verkeerde zin geleid worden.

2) De Heere wil niet alleen de werkelijkheid van het tot volle gezondheid weer herstelde leven bevestigen, maar ook na dit krachtig ingrijpen in de loop van de natuur aan haar ordening weer plaats geven; ook moest de onsteltenis van de ouders voor een rustigere stemming wijken. In andere zin echter moest de natuur voor altijd verdrongen blijven. Zoals in een dergelijk geval gezegd wordt: "Hij geloofde met zijn hele huis", dan was dit ook hier de bedoeling van de Heere en misschien ook het wezenlijke gevolg. Had dat nog na zo'n gebeurtenis geen plaats gevonden, dan was het zeker door geen wonderen te bereiken geweest.

Het wonder van de Heere houdt juist daar op waar de werkzaamheid van de mens beginnen kan. Wij vinden dit eigenaardige in meer dan één bijzonderheid van het Evangelie terug. De Zoon van God, die Zijn apostelen elke dag door een nieuw wonderwerk had kunnen voeden, beveelt hen echter de overgeschotene brokken van de vermenigvuldigde broden te verzamelen. Hij maakt slijk en legt het op de ogen van de blinden, maar deze moet heengaan in geloof en zich in Siloams wateren wassen. Hij voorspelt Zijn discipelen ontrouw, verloochening en verraad, maar Hij maakt Zijn almacht niet dienstbaar om hun overtreden te verhinderen; Hij grondt daarop de waarschuwing, "Waak en bid, zodat u niet in verzoeking komt!" Dit is een blijvende regel; Jezus doet zelfs wonderen voor ons, maar niets overtolligs; waar Zijn werk eindigt begint onze taak. Deze opmerking zal niet zonder nut zijn voor

Christenen die, om alle ijdel zelfvertrouwen te ontvluchten, soms in een strafschuldige kwijning vervallen. Hun mond heeft het zo vaak herhaald, dat zij niets kunnen zonder de bijstand van God, dat zij door een scheve, naar hun zinnelijkheid geplooid voorstelling van de waarheid, eindelijk tot de overtuiging zijn gekomen dat God hen als het ware dwingen moet om te handelen en dat zolang het goede hen niet aangenaam is en makkelijk valt, zij al klagende over hun zwakheid, die veeleer traagheid te noemen is, de vervulling daarvan weten te verschuiven. - O, wanneer de ongelovige zich bij ons rechtvaardigen wil met te zeggen dat God hem niet bekeren wil, dan weten wij hem wel te antwoorden dat hij het zelf is die weigert zijn hart te ontsluiten voor de Heilige Geest, die niet ophoudt aan de deur van zijn hart te kloppen. Ziet u niet dat deze woorden, uit onze eigen mond, als getuigen tegen onszelf opstaan? En dat, mits de Geest van God in ons is om ons getuigenis te geven Hij ook daar is om te handelen en dat daarom, als wij niet werkzaam zijn tot heil van onze zielen, het niet Hij is die ons begeeft, maar daarentegen wij het zijn die Hem verlaten en weerstaan? Waken wij daarom op uit die vrijwillige sluimerzucht en krachtsverdooving! Staan wij niet langer op de weg met omgorde lendenen en over elkaar geslagen armen! Geven wij, zoals de ouders van het jonge meisje, aan de nieuwe mens het voedsel dat zijn krachten kan ondersteunen en wachten wij niet, onbeweeglijk op onze legersteden, dat het hemels manna onze tand komt zoeken en onze mond opent! Geven wij, zoals de vrienden van Lazarus aan de ledematen van de uit de dode opgewekten de vrijheid om zich te bewegen en blijven wij niet levend in de grafspelonk wachten of Jezus niet komen zal om ons te dwingen die te verlaten! De Heere heeft Lazarus niet uitgedreven, maar hem toegeroepen: "Kom uit!" Komen wij dan zoals hij uit, omdat we, evenals hij uit de doden zijn opgewekt; verbreken wij de banden van de zonden met de krachten die Jezus ons schenkt; volgen wij de weg die Hij ons heeft afgebakend; zijn wij werkzaam in het nieuwe leven door Hem ons bedeed, of liever, laat ons de genade van de Heere in ons laten werken, die zolang wij haar geen weerstand bieden, zich heerlijk in onze zwakheid ontwikkelen zal.

De vrouw ondervond dat Jezus' Heilands vermogen, waarop zij in geloof vertrouwde, zo met Zijn Heilands wil overeenstemde dat die daarmee één was. Jairus ondervond dat Jezus' Heilands wil, die hem was toegezegd, zo met Zijn Heilands vermogen overeenstemde dat die daarmee één was; want de eerste heeft gemaakt dat de dood van zijn dochter dit niet aan de ervaring kon onttrekken.

Men merkt een zekere orde op onder degenen die uit de dood werden opgewekt: er worden over drie verteld vóór de verschijning van Christus (1 Kon. 17: 17 vv. 2 Kon. 4: 18 vv. 13: 20; v. ). Drie zijn er door Christus zelf opgewekt (Luk. 7: 11 vv. Joh. 11: 1 vv. ) en een drievoudige opwekking heeft er na Zijn opstanding plaats gehad. (MATTHEUS. 27: 52. Hand. 9: 40 en 20: 9).

## HOOFDSTUK 6

### *VERACHTING VAN CHRISTUS. UITZENDING VAN DE APOSTELEN. ONTHOOFDING VAN JOHANNES. WONDERBARE SPIJZIGING EN HULP.*

I. Vs. 1-6. (zie ook). Hier begint een vierde groep van verhalen, waarbij nu meer gelet wordt op de geschiedkundige opvolging van tijd. Het eigenlijk middelpunt van deze groep vormt de geschiedenis van de gevangenneming en onthoofding van Johannes de Doper in vs. 17-29, waaraan vooraf en later in vs. 7-16 en 30-56 dezelfde gebeurtenissen verbonden worden als die bij MATTHEUS. 9: 35-11: 1 en 14: 1-36 Het gezantschap van Johannes uit de gevangenis, waarvan wij in MATTHEUS. 11: 2-30 lezen, wordt hier overgeslagen, wat de inhoud van het 12de en 13de hoofdstuk bij Mattheüs uitmaakt, maar daar aan het in Hoofdst. 14 medegedeelde voorafgaat, is bij Markus al in de vorige groepen aangehaald. Alleen de afdeling over Jezus' tweede tegenwoordigheid in Nazareth kon vroeger niet worden vermeld. Daarom volgt dit als een soort van aanhangsel, dat het in Hoofdstuk 4: 35 gezegde aanvult en als een soort van aaneenschakeling die de zakelijke samenhang tussen de 3e en 4e groep teweeg brengt.

1. En Hij ging van daar, van Kapérnaüm, weg. Op de weg van Jaïrus huis naar dat van Petrus, waarin Jezus woonde en daar binnen, gebeurde nog wat in MATTHEUS. 9: 27-34 verteld wordt. De Heere maakte daarna een reis door de omliggende landstreek, die met afzondering van de twaalf (Hoofdstuk 3: 13 vv. ) en de bergrede, de genezing van de melaatse en van de zieke knecht van de hoofdman van Kapérnaüm eindigde (MATTHEUS. 4: 23-8 : 12). Een dergelijk heengaan uit Kapérnaüm vond ook na de 8 maanden later gehouden zeeprediking plaats (MATTHEUS. 13: 53). En Jezus, nu weer in Nazareth beproevend of Hij daar een beter onthaal zou vinden dan een jaar geleden (Luk. 4: 16 vv. ), kwam in Zijnvaderland, in Nazareth, dat Hem, nu een voortdurend oponthoud te Kapérnaüm onmogelijk was geworden (MATTHEUS. 14: 1-12), weer als Zijn eigenlijk vaderland voorkwam; en Zijn discipelen volgden Hem; zij ruilden hun vaderland nu met het Zijne.

2. En toen het sabbat geworden was, de eerste die op de dag van Zijn aankomst volgde en die Hij eerst afwachtte voordat Hij openlijk optrad, begon Hij in de synagoge te leren, met de bedoeling dit ook later voort te zetten wanneer Hij metbereidwilligheid werd ontvangen. En velen die Hem hoorden wat Hij meteen bij de eerste keer zei, verbaasden zich en zeiden: Vanwaar komen deze dingen? en wat voor wijsheid is dit, die Hem gegeven is, dat ook zulke krachten door Zijn handen gebeuren?

3. a) Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria en de broeder van Jakobus en Joses en van Judas en Simon? en zijn Zijn zusters niet hier bij ons? En zij werden door Hem geërgerd als aan een vermetele die Zich hoger verhief dan Hij naar afkomst en stand zijn kon.

a) Joh. 6: 42.

De uitvoerigheid waarmee Markus de Nazareners van Jezus familie bericht laat geven, heeft duidelijk ten doel aan te tonen hoe zij zich daarvan niet lieten afbrengen. Zij zagen Zijn

waarde genoeg in, zodat zij zich in hun oordeel niet lieten afleiden door wat Hij zelf met woord en daad van Zichzelf verzekerde. Daarbij komt het hen beter voor Hemzelf als timmerman en niet als een timmermanszoon voor te stellen, omdat op die manier de tegenstelling van Zijn vroeger tegenover Zijn tegenwoordig werk des te sterker op de voorgrond trad. De benaming "Zoon van Maria" is bij onze Evangelist, die zijn plan van schrijven nooit tot Jozef liet komen, makkelijk te verklaren, omdat dan ook inderdaad in de tijd dat Markus zijn Evangelie begon te schrijven, Jozef al gestorven was.

4. En Jezus zei tot hen: a) Een profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en onder zijn verwanten en in zijn huis.

a) Luk. 4: 24. Joh. 4: 44.

Wanneer Schleiermacher hierbij de opmerking maakt dat ook vaak het tegendeel plaats vindt en het de ijdelheid van de mensen vleit, wanneer iemand zich boven anderen onderscheidt en men er dan graag een roem in stelt dat hij hun medeburger is, dan is dat zeer juist; maar 1) is dat meer bij wereldse dan bij geestelijke zaken het geval en 2) gebeurt dat vaak pas later, wanneer anderen de grootheid van een persoon al hebben erkend en zijn roem zich een weg heeft gebaand. In het begin vindt iemand slechts zelden de juiste erkenning bij zijn bekenden.

5. En Hij kon daar geen kracht doen, terwijl Hij zo graag de hele rijkdom van Zijn goddelijke macht als zegen voor de Zijnen had geopenbaard; Hij legde weinige zieken de handen op en genas hen.

6. En Hij verwonderde Zich over hun ongeloof 1) dat zich zo verzette en openlijk toonde dat men Hem helemaal niet om hulp vroeg; a) en Hij ging naar de dorpen daar rondom en onderwees er 2).

a) MATTHEUS. 9: 35. Luk. 13: 22.

1) Wat de samenhang van ons stuk met het voorgaande (in Hoofdstuk 5: 21-23) betreft valt meteen het contrast op tussen de ondervindingen die de discipelen daar en die zij hier over de wonderbare macht van Jezus maakten. Waren zij dŕŕ getuigen van Zijn onbeperkt vermogen en Zijn volle heerlijkheid, zij zagen hier hoe de openbaring daarvan door vast besloten ongeloof beperkt, ja bepaald onmogelijk gemaakt werd. Toen zij bedachten dat Hem dit in Zijn vaderstad overkwam en zij de algemene waarheid overdachten, die Jezus zelf uit deze feiten ontleende, dan moest hen deze hele geschiedenis als een profetie voorkomen van het einde dat de openbaring van Jezus bij het volk zou hebben en ook van wat zij zelf bij hun prediking zouden beleven. In plaats van de vaderstad van Jezus trad Zijn vaderland, in plaats van de verwanten en huisgenoten de mede-Israëlieten in het algemeen. Vast besloten onttrokken de Joden zich moedwillig aan de kracht van het Evangelie, die werkzaam was om zalig te maken, terwijl die kracht rijkelijk de heidenen ten deel werd; en dat was de toestand van de dingen in het rijk van God ten tijde toen Markus zijn Evangelie schreef. In Nazareth gebeurde dus in het klein wat later in het algemeen plaats vond. Terwijl nu de discipelen dit vooral mee beleefden, was dat voor hen eveneens een opvoeding voor hun toekomstig

apostolisch werk, zoals de gebeurtenissen van de vorige groep mee tot opvoeding dienden. Het voorgevallene was toch, zoals al gezegd is, ook een voorspelling over het einde dat de prediking van Jezus bij de grote menigte van het Joodse volk zou hebben. Een dergelijke voorspelling was het einde dat de getuigenis van Johannes had genomen. Zo sluit gepast aan deze inleidende afdeling het volgende hoofddeel van de voor ons liggende groep van verhalen, waarvan het middelpunt dat van Johannes onthoofding is.

2) De laatste woorden van het vers behoren eigenlijk niet tot het voorafgaande, als zou daarmee gezegd worden dat Jezus, omdat Hij in Nazareth zelf zo slecht ontvangen was de omliggende plaatsen van die stad doorreisde heeft; het doelt integendeel op hetgeen in de volgende afdeling wordt verteld, zodat men met deze woorden eigenlijk het volgende vers moest beginnen. Het is dus daar helemaal dezelfde toestand als die in Matth. 9: 35 vv. aan de uitzending van de twaalf voorafgaat. Tot meerdere duidelijkheid zullen wij daarom de woorden bij het begin van het volgende vers nog eens herhalen.

II. Vs. 7-13. (zie ook). Volgens de bestemming die hen bij hun verkiezing (Hoofdstuk 3: 13 vv. ) gegeven was moeten de discipelen deelgenoten van Christus' leven en Zijn medewerkers zijn. Tot hiertoe werden zij ons in de eerste verhouding voorgesteld, nu leren wij hen ook in de tweede kennen. Jezus zendt hen, nadat Hij ze door de omgang met Hem als in een school daartoe had opgevoed, als Zijn werktuigen uit, waardoor Hij de boodschap van de komst van het koninkrijk der hemelen van plaats tot plaats laat komen. Bij de uitzending van de twaalf geeft Hij hen wat Hij in Hoofdstuk 3: 15 al toezegde, namelijk, voor zolang hun zending duurde, de macht om de zieken te genezen en de duivelen uit te drijven. Hij geeft hun ook voor altijd de instructie voor hun apostolische werkring.

7. En Hij ging, van Kapérnaüm, naar de dorpen daar rondom om te leren. En Hij riep, omdat Hij op die tocht de nood en de hulpbehoefendheid van het volk leerde kennen, de twaalf tot zich in wie Hij Zich vermenigvuldigde en begon hen uit zenden twee aan twee, zoals volgens de wet tot het geldig zijn van een getuigenis ten minste de verzekering van twee nodig was (Deut. 19: 15). En Hij gaf hen macht over de onreine geesten.

Volgens de vormen van de woorden in de grondtekst (tussen de beide Aoristi "begon hen uit te zenden" en gebod hen (vs. 8) staat het "gaf" in het Imperfectum) hebben wij ons het medegedeelde waarschijnlijk zo voor te stellen dat de Heere telkens weer een paar tot Zich riep en aan ieder paar in het bijzonder de macht over de onreine geesten toedeelde, dus ook bepaalde welke twee met elkaar zonden gaan.

8. En Hij gebod hen dat zij niets zouden nemen voor de weg dan alleen een staf zoals zij die in de hand hadden, zonder eerst een bijzondere voor die bijzondere tocht op te zoeken, geen male (zak), geen brood, geen geld in de gordel;

9. a) Maar dat zij schoenzolen zouden aanbinden, zoals hun stand dat meebracht, zonder zich op een bijzondere schoeiing van de voeten toe te leggen en dat zij niet met twee rokken gekleed zouden zijn (MATTHEUS. 10: 9 vv. ).



a)Hand. 12: 8.

Hier zijn staf en schoenen bedoeld als die geen voorraad vormen, maar zich aan het lichaam en in onmiddellijk gebruik bevinden, terwijl daarentegen bij Mattheüs staf en schoenen voorkomen als behorend tot de reeks van dubbele stukken, die men in voorraad heeft en die met de "Twee rokken" beginnen, zodat zij zelf als zulke dubbele stukken beschouwd moeten worden.

De apostelen moesten hun reis niet in die zin beginnen als moesten zij die voor eigen rekening maken, maar als een zodanige die alleen geschiedde tot welzijn van de mensen, waartoe zij kwamen.

Daarom moeten zij niet zulke voorbereidselen tot hun uitrusting maken, alsof zij hun eigen voordeel op het oog hadden. Hun bedoeling moest rein zijn en alleen zijn: het verrichten van de boodschap. Evenals wanneer zij voor een ogenblik uitgingen hadden zij alleen nodig wat tot de beweging van het gaan bevorderlijk was, de stok en de voetzolen. Wat voorraad van voedsel en kleding aangaat behoeven zij die evenmin als die wandelaar die overal als hij uitgaat dicht genoeg bij zijn huis is, om zich te verzorgen; en waar men ze opneemt zal men ze ook altijd graag voorzien van hetgeen tot onderhoud nodig is.

10. En Hij zei tot hen: Waar u in een huis zult ingaan, blijf daar totdat u van daar uitgaat.

11. En wie u niet zullen ontvangen, noch u horen, vertrek van daar a), schudt het stof af dat onder aan uw voeten is, hun tot een getuigenis dat zij met de heidenen gelijk gesteld worden en als buiten de verbondsgemeenschap staand te beschouwen zijn. b) Voorwaar zeg Ik u: het zal Sodom of Gomorra verdragelijker zijn op de dag van het oordeel dan die stad (MATTHEUS. 10: 11-15).

a)Hand. 13: 51; 18: 6. b) Luk. 10: 12.

In vs. 8 en 9 bediende de Evangelist zich van de indirecte rede: "Hij gebood hen dat zij niets zouden nemen dat zij zouden aanbinden en gekleed zijn; " men ziet hieruit, dat het hem niet te doen was om letterlijk de woorden van de Heere mee te delen, maar dat hij alleen enkele karakteristieke bepalingen in uittreksel wilde berichten. In vs. 10 daarentegen baant hij zich door het: "En Hij zei tot hen" de weg tot de directe rede. Eerst sprak hij over het aanvaarden van de tocht, nu over het gedrag bij de aankomst op de plaats en daarbij wil de Evangelist woordelijke mededeling doen van de aanwijzing van Christus. "Als degenen die niet om hun eigen wil reizen, maar in het belang van degenen, bij wie zij komen, moeten zij, in de veronderstelling dat zij als herauten van het Godsrijk in ieder huis welkom zijn, dadelijk het eerste het beste huis tot een blijvend kwartier nemen totdat zij verder trekken. Maar wanneer die veronderstelling ergens vals blijkt te zijn moeten zij de inwoners symbolisch betuigen dat, zoals zij hen de gemeenschap van het natuurlijke leven hebben ontzegd, zij van hun kant nu ook niet opnemen in gelijkheid van recht op het Godsrijk. De overeenkomende gedachte van de beide regels in vs. 8-11 is deze, de boodschap over het Godsrijk, die Jezus zendt, is op zichzelf een goed van grote waarde dat om Zijn eigen wil ontvangen moet worden. De

brengers moeten zich gedragen als die zich bewust zijn dat zij de mensen het wezenlijke goed aanbieden en die het ontvangen zullen daardoor bewijzen het te erkennen en waardig te zijn het te ontvangen, dat zij daarom ook de boden persoonlijk liefhebben en achten. "

12. En zij, de twaalf, gingen en predikten gedurende hun afwezigheid van 2-3 weken, dat zij zich zouden bekeren, omdat het koninkrijk der hemelen nabij gekomen was (MATTHEUS. 10: 7).

13. En zij wierpen vele duivelen uit en zalfden vele zieken met olie en maakten hen gezond.

Het zalven van de zieken als middel tot de genezingen, die volgens de samenhang door de wonderkrachten gebeurde die de discipelen waren gegeven, staat op gelijke lijn met dergelijke middelen ter genezing zoals Jezus die zelf soms aanwendde (Hoofdstuk 7: 33; 8: 23. Joh. 9: 6 v. ). Dat diende niet als een zelfstandig geneesmiddel, maar alleen tot mededeling van de bovennatuurlijke geneeskrachten waarmee de discipelen waren toegerust. Zo moet ook de plaats Jak. 5: 14 v. worden opgevat, waar de gelovigen bij ziekten in plaats van op de twijfelachtige kennis van de geneesmeesters, gewezen worden op de goddelijke gaven die in de gemeente werkzaam zijn en op de krachten tot genezing van de zieken en op het gebed (1 Kor. 12: 9, 28, 30). De olie moest slechts als een formeel, niet als een wezenlijk of belofte inhoudend middel van toeëigening of mededeling dienen. Het spreekt dus vanzelf dat de genezing niet gebonden was aan het middel (Hand. 9: 34; 28: 8), maar ook zonder dat kon gebeuren, naardat de Geest van de Heere het Zijn dienaren gaf te verrichten.

Het is zeker dat de Oud-Testamentische zalving met olie aan de Nieuw-Testamentische mededeling van de Geest als een symbool voorafgaat en dat zij in de Katholieke Kerk weer te voorschijn is gekomen, waar de werkelijke mededelingen van de Geest op de achtergrond zijn getreden. Daaruit blijkt dan ook dat het voor de discipelen, die nog niet zoals de Heere zelf tot geloof konden opwekken, voor de hand lag om een medium bij het doen van hun wonderen te gebruiken dat tevens een symbolisch teken van mededeling van de Geest en opwekking tot geloof was. De zalving was dus symbool van de mededeling van de Geest als van de voorwaarde voor de genezing. De zalving met olie daarentegen die Jakobus de ouderlingen aanbeveelt bij het verzorgen van de zieken komt voor als een vereniging van het natuurlijke geneesmiddel met de daardoor tevens gesymboliseerde geneeskracht van het gebed.

Bij Jakobus wordt de genezing van de zieken toegeschreven aan het gebed van het geloof, hier aan de buitengewone macht van de apostelen door het zalven met olie, hoewel het zijn kan dat de genezing in het een geval zo wonderdadig gebeurde als in het andere. Hoe het zij, daaruit kan niets besloten worden ten voordele van het sacrament van het laatste oliesel van de Roomsgezinden, die dat toedienen aan mensen die op sterven liggen en dat tot vergeving van zonden en behoudenis van de zielen, terwijl de olie door de apostelen gebruikt werd bij zieken en tot herstel van de lichamelijke gezondheid.

III. Vs. 14-29. (zie ook). Gedurende de afwezigheid van de twaalf, ongeveer in het midden van april, 29 na C. verplaatst Herodes Antipas zijn residentie van Livias naar Tiberias. Hier hoort hij voor het eerst van Jezus, van de verschillende inzichten en meningen die er onder

het volk zijn, die er alle op uitlopen dat Hij een zeer buitengewone verschijning is en die het hele raadsel van dat wonderbare op de een of andere manier willen te verklaren, zonder toch de alleen ware oplossing te noemen (vgl. Hoofdstuk 8: 28 en 29). Ook Herodes vormt volgens hetgeen hij hoort zijn mening, die ten dele een product is van de indruk die de overeenkomst van de boodschap, die Jezus verkondigt, met die heeft, die het eerst uit Johannes' mond is gehoord en aan de andere kant door de opmerking dat de boodschap van Jezus zich onderscheidde van die van Johannes door het verrichten van wonderen. Hij denkt dat in Jezus, die op bovenmenselijke manier zulke grote daden verricht, Johannes weer in het leven teruggekeerd is die hij kort te voren onthoofd had. Dit geeft de Evangelist aanleiding om de geschiedenis van de gevangenneming en de ter dood brenging van de Doper hier bij te voegen, om de lezer in te lichten over de oorzaak van deze mening, die bij de Viervorst uit de duisternis van een kwaad geweten voortkomt.

14. En de koning Herodes hoorde in de tijd die wij met de vorige geschiedenis (vs. 7) zijn ingegaan, hetgeen door het volk omtrent Jezus gezegd werd en welke wonderen Hij deed (want Zijn naam was zo openbaar geworden dat niemand meer Zijn verschijning onverschillig kon laten rusten) en hij zei, op zijn manier die grootse verschijning verklarend: Johannes, die daar doopte, is uit de doden opgewekt en daarom, omdat hij als een wonderbaar herrezen nu ook met wonderbare krachten is toegerust, werken die krachten in Hem.

15. Anderen, eveneens een verklaring zoekend, zeiden: Hij is Elias en anderen zeiden: Hij is een profeet, of als een van de profeten. Zo groot was de indruk die de werkzaamheid van Jezus onder alle kringen van het volk, zelfs onder de hogere standen gemaakt had.

16. Maar toen Herodes hoorde wat door Jezus gebeurde en wat die mensen van Hem dachten, zei hij, zoals al in vs. 13 gezegd is, Deze is Johannes die ik onthoofd heb; die is uit de doden opgewekt. Daarmee stelde hij onder de verschillende meningen de zijn voor als ontwijfelbaar zeker (Luk. 9: 7 vv. ).

Die bijgelovige gedachte moet wel in de eerste plaats onder de omgeving van de vorst zijn ontstaan, de gedachte dat de Doper, die enige dagen geleden gedood was, alweer in een andere gedaante op een wonderbare manier begonnen was onder het volk te werken. Het kwaad geweten van Herodes, bij wie de indruk van de misdaad die hij zo kort geleden gepleegd had, nog vers en levendig was, greep spoedig die geuite gedachte aan, totdat later, toen hij meer tot zichzelf was gekomen en nadere berichten omtrent de tijd van Jezus' optreden had ingewonnen, zijn kritisch verstand deze leerde onderscheiden van de onthoofde Doper. Bij de volksmenigte in Palestina kon daarom toch die bijgelovige mening nog een tijd lang blijven bestaan (MATTHEUS. 16: 14). Het zou ons niet bevreemden wanneer zelfs degenen die Jezus hadden leren kennen zich aan die waan zouden hebben overgegeven, alsof Hij met de gedode Doper een en dezelfde persoon was. Het is toch een feit dat men nog vandaag kan opmerken, dat het spookachtigste bijgeloof bij de natuurlijke mens veel meer ingang vindt dan het eenvoudige geloof aan de duidelijke waarheid van de goddelijke openbaring.

Als de wereld ten gevolge van haar verlichting in geen God meer geloofde zou zij in de plaats daarvan in spoken geloven.

Hoe meer de nieuwe filosofie in Frankrijk het oude kerkelijke geloof aan het wankelen gebracht en uit de zielen gebannen had, des te zorgelozer gaf de menigte zich aan de wellusten over, omdat zij de vrees voor een vergelding van de toekomst wegedeneert; des te vreselijker wreekte zich het duistere bewustzijn van het verdwaalde gemoed, omdat het sterkste, allerdwaaeste bijgeloof, een oudgothische geestenverering en bange vrees voor de duivel in de plaats van een gelovig vertrouwen op een liefdevolle Voorzienigheid gekomen was.

17. Want, om voor een juist begrip van die uitdrukking van de vorst het gebeurde hier mede te delen, deze Herodes, enigen uitgezonden hebbende, had omstreeks een jaar daarvoor, toen hij nog te Livias of Julias in Zuid-Perea resideerde, Johannes gevangen genomen en hem in de gevangenis gebonden, omwille van Herodias de vrouw van zijn broer Filippus, omdat hij haar getrouwd had.

18. Want Johannes zei tot Herodes: a) Het is u niet geoorloofd de vrouw van uw broer te hebben.

a) Lev. 18: 16; 20: 21.

19. En Herodias aasde op hem en wilde hem doden en kon toch haar wil niet doordrijven. Hoeveel macht zij anders over de vorst bezat, in dit geval kon zij haar doel niet bereiken.

20. Want Herodes vreesde Johannes; hij dacht ellende over zich te brengen wanneer hij diens leven aantastte, wetend dat hij een rechtvaardig en heilig man was en hield hem in waarde (liever: bewaarde hem), beschermde hem tegen de vervolgingen van Herodias; en toen hij hem hoorde deed hij vele dingen en hoorde hem graag als hij te Machaerus was, of anders liet hij hem naar zijn residentie halen.

Herodes had misschien gehoopt dat zijn waardigheid als viervorst hem zou beschermen voor lastige berisping; maar dan kende hij de Doper niet. Deze trouwe dienaar van God verschijnt voor de wellustige viervorst, stelt hem vrijmoedig zijn misdaad voor ogen, namelijk de ontvoering van Herodias en hij zegt tot hem: "Het is niet geoorloofd uw broers vrouw te hebben. " Hing het nu zeker van de Doper af Herodes te waarschuwen, het stond niet in zijn macht hem op een andere weg te brengen. Herodes werd boos op de boetprediker en wierp hem in de gevangenis, hetzij om zijn stoutheid te straffen, of om hem tot zwijgen te brengen. In hetgeen verder wordt gemeld erkent men zo geheel het zwakke en wankelende karakter van de viervorst. Volgens het verhaal van Mattheüs moeten wij geloven dat hij Johannes in de gevangenis geworpen heeft om zijn eigen wraakzucht te bevredigen. Volgens Markus schijnt hij hem zorgvuldig beschermd te hebben tegen de vervolgingen van Herodias, die hem naar het leven stond. Volgens Mattheüs zou Herodes Johannes graag gedood hebben, maar hij vreesde het volk, dat die voor een profeet hield; volgens Markus hield hij hem zelf voor een profeet, hoorde hij hem graag en gehoorzaamde hij hem in vele zaken. Zeldzame tegenspraak!

Maar deze tegenspraak komt uit het hart van Herodes. Hij geloofde en geloofde toch niet, hij wilde en wilde ook weer niet; hij haatte en achtte; hij vormde moordplannen en verhinderde toch de aanslagen van Herodias; hij wierp de profeet in de gevangenis en deed toch veel dingen naar zijn raad. - Veel dingen, maar niet alle, dat is het ongeluk, dat is het onderscheid tussen de verstandige, die slechts één richtsnoer kent, de wil van God en de wankelende, die zich tevergeefs vermoeit om de wil van God te volgen zonder zijn eigen wil te laten varen. "Een dubbelhartig man is ongestadig in al zijn wegen. " (Jak. 1: 8). Meer dan een tegenspraak die men in de Heilige Schrift meent op te merken, heeft zijn oorsprong in de geest van de mensen en komt alleen daarom in de Schrift voor omdat zij het menselijk hart zo getrouw weet te schilderen.

Allen zijn wij met een zondig hart geboren, maar allen zijn wij ook geboren met een geweten dat tegen de zonde getuigt, dat ook tegen de sterkste stemmen die inwendig in ons hart en in de wereld rondom ons zich vóór de zonde verheffen, met kracht blijft opkomen en lang, zeer lang in zijn getuigenis volhardt. Dat niemand een God, die van allen rechtvaardigheid en heiligheid wil, beschuldigt als had Hij hem aan zichzelf overgelaten om zonder gids of raadsman op eigen wegen te verdwalen; want deze gids en raadsman gaat op alle wegen mee. Hij breekt de staf over elke kwade daad die wij doen; Hij keert het oor naar elk goed woord dat ons bejegt. Het geweten leert ons vleierende vrienden, die ons verderven en in de bestraffers van onze zonde onze ware vrienden kennen. Het keert ons hart aan het geklank van de waarheid toe, ons oog naar voorbeelden van godzaligheid; het perst ons voor deze aandacht en eerbied af. Het roept: "hoort hen, ziet hen, volgt hen na. " Een treurig bewijs is het voor de ontzaglijke kracht van de zonde dat wij onze zondige weg met dat al niet verlaten, maar de kracht van het geweten, ook waar wij die zouden willen ontkennen, wordt duidelijk genoeg bewezen door de wankelmoedigheid waarmee wij eerst en nog lang die zondige weg bewandelen, als wantrouwen wij die en onszelf; wordt bewezen door de gelukkige tegenstrijdigheden, waarop de nauwlettende bespieder ons bestraft, door de schaamte die ons vervult, de bedekselen en voorwendselen die wij nodig achten, de meerdere of mindere mate van deugd waartoe wij ons toch verledigen: en vele goede dingen, die wij doen, om het ene ding, dat wij laten (mocht het zijn!) goed te maken: en hierdoor, dat wij niet snel kunnen komen tot het besluit om geheel en voorgoed met het goede en de goeden te breken. Als het geweten ons niet brengt tot belijdenis van schuld, het verraadt zich in de ijver waarmee wij onze schuld proberen te bedekken; het zegt ons luid genoeg dat wij niet te verontschuldigen zijn. - Herodes ondervond de kracht van het geweten, maar hij voelde in zich de kracht niet er aan te gehoorzamen. Hij was onder de macht van de zonde en de wellust, die hem niet losliet uit haar dodelijke omhelzing; van de liefde tot hoogheid en eer, die niet duldde dat hij zich buigen zou voor de bevelen van de goddelijke wet. Hij ziet het goede en keurt het goed, maar hij gaat door met het kwade te bedrijven. Hij doet zo veel goed als de wet van de zonde die in zijn leden is hem wil toelaten. Maar hoewel hij ook vele dingen doet, dat éne waartegen zijn geweten de grootste beschuldiging inbrengt, doet hij nooit. Herodias blijft en hij blijft overspelen. Hij probeert, als zo velen, God en zijn geweten te believen in wat hem onverschillig is en wat hem geen verloochening kost; maar de zonde van zijn hart te verloochenen, hij kan het niet. Graag hoort hij de boetegezant en houdt hem in waarde, maar ook - gevangen; hij zelf een gevangen man, hij zelf geboeid door inwendige slavenketenen. Ja, de zonde regeert hem, zij leidt hem bij haar kluisters om waarheen zij wil en als het

geweten hem prikkelen blijft, meer en meer slaat hij de verzenen tegen de prikkels. Aldus leeft Herodes in de armen van de wellust, de dood en het oordeel tegemoet.

21. En toen er een mooie dag gekomen was voor de bedoelingen van Herodias; toen Herodes a)op zijn verjaardag een 1) maaltijd aanrichtte voor zijn groten en de oversten over duizend, zijn voornaamste civiele en militaire beambten en voor de voornaamsten van Galilea 2), die als eregasten tegenwoordig waren;

a)Gen. 40: 20.

1) Hiermee kan niet alleen de verjaardag bedoeld zijn, maar ook de feestdag ter herinnering aan het aanvaarden van de regering.

2) Dit bericht verplaatst ons in een vorstelijk slot. Zie! wat voor glans aan alle kanten! En als wij dichterbij komen, wat voor een holla en gejubel, muziek en klinken van de bekers, gezang en gillend gelach in alle hoeken van het slot, alsof Belsazar met zijn drinkgezellen uit de dood was opgestaan, om nog eens het "Mene, Mene, Tekel!" aan de wand te jubelen! Wij treden de schitterende pronkkamer binnen, ja, zie daar al de pracht van de wereld! Daar zitten zij op hun zijden kussens rondom de beladen tafels, de sadduceeën vrolijk als het vee, met rode gezichten van de wijn en bovenmate gelukkig in het volle genot van hun zinnelijke lusten. Hier Herodes, de vorst - de vos, zoals Jezus hem noemde; daar Herodias, die Izébel van haar tijd en rondom de hoge, rijk uitgedoste staatsbeambten - een menigte van vleiers! en de hoofdlieden van het leger, ruwe krijgsgezellen en de groten uit Galilea - een godvergetende menigte! Er is geen einde aan het schertsen en het heiligste is niet te heilig, wanneer lage spot het kan aanwenden tot vervrolijking en daardoor een algemeen gelach opwekken kan. Men lacht, men raast en een dierlijke opgewondenheid heeft zich van alle gemoederen meester gemaakt. Wat is er dan heden? Herodes viert zijn geboortedag en die mag zonder brassen en drinken niet voorbijgaan. Nu is het ook wel de moeite waard dat de wereldlingen, die geen tweede geboortedag in de boeken van het leven opgetekend bezitten, hun verjaardag met gejubel en vrolijkheid vieren! Waarom bent u zo opgewonden? zou men hen kunnen vragen: misschien omdat u voor zo en zo veel jaren uw moeder in zonden ontvangen en geboort heeft? Of maakt het u zo blij dat weer een jaar voor de troon van God staat om u aan te klagen en uw ziel te verdoemen? Of hebt u daarop uw gedachte, dat u weer een goed eind het helse vuur nader gekomen zijt? O verdraaid geslacht! dol en dwaas volk! wanneer u eens uw toestand zou kennen! Maar de duivel heeft zijn handen op uw ogen. Och, dat u niet pas in de eeuwige woestenijen wakker zou worden! - Kom, wij verlaten de drinkzaal: waar bevinden wij ons? In de burg Machaerus: daar was het waarschijnlijk dat Herodes het gastmaal had aangericht. En zie, in dit paleis is nog een vertrek, ja, een ander! daar gaan wij heen. Eerst een paar trappen naar beneden, vervolgens onderaardse gewelven in, dan door menige donkere, huiveringwekkende gang en nu door deze ijzeren poort - wij zijn op de plaats! Een dompige, donkere kerker rondom ons en voor ons? - zie daar een arm, gevangen man aan zijn blok vastgesmeed, bleek en uitgeteerd van verdriet, terwijl het bleke hoofd op de borst neerhangt! Het staat die mens op het voorhoofd geschreven dat hij hier niet thuis behoort: herkent u hem? Ja, hij is het, die aan de Jordaan ons op het Lam wees dat de zonden van de wereld draagt, die in heilige zelfvernedering uitriep: ik moet minder worden, maar Hij moet wassen"

en aan wie Jezus de grote getuigenis gaf dat van alle profeten niemand groter geweest was dan Johannes de Doper - en die hier? en die hier? Ach, hoe vaak is er gelegenheid om met het oog op dierbare kinderen van God uit te roepen: en zij hier? en zij hier? Maar stil, stil! het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen. En dan: liever een Johannes in alle afgronden van het gejammer en in het vuur van de beproeving dan een Herodes op de troon en in gouden vertrekken! Hoeveel duizenden malen vreedzamer en zaliger hier beneden dan daar boven, waar wij van ver de bekers horen klinken. Hier beneden op die ijzingwekkende kerkernacht rust toch, al is het ongezien, het genadige oog van Hem die niet sluimert of slaapt; daar boven, ha! daar hangt, vreselijk flinkerend, het zwaard van de woede boven het gezelschap aan een zijden draad; nog vóór middernacht kan het vallen. Hier beneden wandelen engelen van God, hoewel onopgemerkt, door de duisternis, door God gezonden ten dienste van de bekommerde man; daar boven bij het feestelijk kaarslicht waren de boze duivels rond met legioenen en alles is bezeten door de onreine geesten. Hier beneden is toch een poortje geopend dat naar de hemel leidt - o wacht nog even Johannes, u wacht een eeuwige Sabbath! - en daar boven - ha, op vulkanische grond wandelen de verworpenen, met de hel onder hun voeten. Hier beneden staat aan de wand geschreven, al kan ook Johannes het op die tijd nog niet lezen (Jes. 49: 15 v. ): "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten enz. , " en daar boven klinkt het, al wordt het niet begrepen (Dan. 5: 27): "Gewogen, gewogen en te licht bevonden en verworpen!" Hier beneden dat donker hok een tabernakel van God bij de mensen en een bedoeling van de eeuwige liefde; en daar boven de vrolijke zaal, een vervloekte duivelskapel, een herberg van draken. Wat een kloof! wat een afstand!

22. En toen de dochter van die Herodias, uit haar eerste huwelijk met Filippus, in de eetzaal inkwam en danste en Herodes en degenen die mee aanzaten behaagde, zei de koning tot het dochttertje, om haar een bewijs van zijn gunst te geven: Eis van mij wat u ook wilt en ik zal het u geven.

23. a) En hij zweerde haar, toen het meisje aarzelde en niet wist te kiezen: Wat u van mij zult eisen, zal ik u geven, ook tot de helft van mijn koninkrijk!

a)Richt. 11: 30.

Zou er tussen het afgehouden hoofd van Johannes en het dansen van Salóme geen verborgen samenhang bestaan? Zeker! Wat daarna gebeurde werd vooruit gezien en overlegd; die dans werd uitgekozen als een laatste middel om dit hoofd te verkrijgen. Hebt u niet in de mededeling van onze Evangelist een van die woordjes opgemerkt waaraan men de pen van de Heilige Geest erkent (vs. 21): "en toen er een goede dag gekomen was?" Herodias verlangde naar het hoofd van de Doper en heeft er vaak om gevraagd, zonder tot dan de tegenstand van Herodes te kunnen overwinnen of zijn waakzaamheid te kunnen misleiden; maar nu komt er een goede dag om haar bedoelingen in praktijk te brengen en deze dag is de geboortedag van Herodes. Een goede dag om de Doper het hoofd te laten afslaan? Anders is men toch gewoon op zo'n dag de grootste misdadigers genade te bewijzen! Maar laat haar voortgaan, zij begrijpt dat beter dan u; voor haar is het een goede dag, omdat die haar gelegenheid geeft haar dochter voor Herodes te laten dansen; de dans van Salóme zal dan het overige doen. Herodes had alleen mannen als gasten; de gewoonten van de oudheid sloten de vrouwen van zulke

samenkomsten uit. Maar tegen het einde van de maaltijd zendt Herodias, die de Evangelist zo voorstelt dat zij, hoewel afwezig, toch het hele feest leidt, haar dochter om voor Herodes en zijn hof te dansen. Volgens een gebruik bij de Romeinen, dat gemakkelijk ingang kon vinden in het huis van Herodes, de onderdanige slaaf van de keizer, toonden openbare danseressen gedurende de feesten hun kunst. Wanneer wij voorbijzien, dat zulke dansen de schaamte moesten schaden, was het verschijnen van dit jonge meisje al op zo'n ogenblik, ver van de ogen van haar moeder en op een plaats die alleen voor danseressen paste, een geheel vergeten van alle welvoeglijkheid, zowel voor haar ouderdom als voor haar geslacht; een vergeten, zeg ik, maar een vergeten waarbij alles berekend is, om er Herodes toe te brengen dat hij zichzelf vergeet en zo de eerste stap doet op de weg die hem tot de moord moet leiden. De eerste stap is zinsbedwelming. Wij zien hem dan ook hoe hij in verrukking en betoverd van vreugde, uitroept: "Eis van mij wat u ook wilt en ik zal het u geven. " Hij is geen meester meer van zijn hart, hij is helemaal overgegeven aan de vergoding van een schepsel. Haar aanblik herinnert hem levendig aan zijn vreugde of liever gezegd aan zijn schande; maar ik heb er een afkeer van om de gruwel aan te roeren die in deze vleselijke en lage ziel is opeengestapeld. De meeste uitleggers nemen aan dat Herodes op dat ogenblik door de wijn bedwelmd was. Het is niet nodig dat aan te nemen; is hij niet dronken van wijn (en vs. 26 bewijst dat hij nog vrijheid van de geest bezat), dan heeft de dans van Salóme zijn zinnen bedwelmd; hij is van welbehagen, bewondering en begeerte zichzelf niet meer meester, hij belooft alles en laat het over aan het schepsel dat hem betoverd heeft, om de zin en de omvang van zijn beloften te bepalen. Ja, de verstrooiing, zoals men een zinnelijk genoeg gewoonlijk noemt, bedwelmt ons. Er staat geschreven (Spr. 4: 23): "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is; " maar de verstrooiing brengt teweeg dat we onszelf verliezen; zij verdooft onze geest, verhit onze zinnen en ontvlamt onze verbeeldingskracht. Hoe kan men bij een vrolijke partij waken? Hoe kan men zijn hart behoeden wanneer men vrijwillig duizend vijanden plaatst, die om de eer strijden het te bezitten? Om te kunnen waken moet de geest vrij zijn en om het vlees te overwinnen moet het zichtbare over het onzichtbare heersen. Maar de verstrooiing onderwerpt de geest aan het vlees, zij dringt het onzichtbare op de achtergrond, terwijl zij het zichtbare roept en er zich zo helemaal mee omgeeft, dat alle blikken van lichaam en ziel er op gericht blijven. En dit is nog niet alles: bij harten als de onze, die op stilstaande waters lijken die, in beweging gebracht, een voor besmetting vatbare stof omwalmen, bij zulke harten zou die bedwelming, die opwinding, die ons tot het schepsel heentrekt en wel tot een eveneens opgewonden schepsel, zonder alle schade en zonder boze gedachten voorbij gaan? Is dan bal- of theaterzaal de best gekozen plaats om door de geest de werken van het vlees te doden? De Geest zegt: "Onthoudt u van de vleselijke begeerlijkheden, die strijd voeren tegen de ziel; " maar de verstrooiing zegt: "Geef u daaraan over. " Ziet u niet hoe de onkuisheid meer dan één woord laat horen, meer dan één wens influistert, meer dan één blik leidt, aan meer dan één kleed de vorm geeft? En wanneer in uw wereldse samenkomsten de harten zich eens plotseling openen en haar geheimste gedachten eens openbaarden, evenals uit een van eengescheurden bodem afzichtelijke slangen te voorschijn kruipen, gelooft u niet dat dit schouwspel, hoe afschuwelijk het ook overal is, hier toch nog afschuwelijker dan elders zou zijn? - De tong van Herodes door helse gloed ontvlamd, wordt steeds bandelozer en die gloeiende woorden, die zij zo-even heeft uitgestoten: "Eis van mij, wat u ook wilt en ik zal het u geven, " voldoen al niet meer aan het vuur, dat haar verteert. Hij moet zijn onbezonnen belofte met grotere zekerheid en bepaaldheid herhalen; hij zweert: "Wat u van mij eist zal ik u



geven, ook tot de helft van mijn koninkrijk. " Ongelukkige! Wat heeft de naam van God met zo'n belofte te doen tegenover zo'n persoon en op zo'n ogenblik? Was uw vermetel "Ja" nog niet genoeg, kon u ons niet van die ontheiliging van de goddelijke naam verschoond laten? Maar Herodes verstaat die spraak niet meer. Gisteren had hij ze nog verstaan, gisteren had hij nog enige achting voor het heilige, gisteren hoorde hij Johannes de Doper graag en deed veel naar zijn raad; maar nu heeft de dans van Salóme alles veranderd. Door de zinsbedwelming die het meisje in hem heeft veroorzaakt heeft hij God zo uit het oog verloren dat hij Zijn naam ijdel gebruikt en niet eens aan Hem denkt. Dit vergeten van God is dus zijn tweede stap tot moord. En hoe zou men God niet vergeten, wanneer men begonnen is zichzelf te vergeten. Al was Herodes' vroomheid tot hiertoe een ware geweest, hoe zou hij de geest van het gebed hebben kunnen bewaren nadat hij de geest van de waakzaamheid, die daaraan ten steun dient, had verloren? Ja, hoe kon hij bij zo'n toneel God aanroepen? Hoe kon hij aan God op een ogenblik denken dat hij zijn blikken weidt aan de liefelijkheid van Salóme, die haar roem van bevalligheid voor het hele hof ten toon spreidt? Ach, het eerste gevoel van ware vroomheid, dat in zijn hart opwelde, zou hem aan een zo'n sterke tegenstelling herinneren, dat hij het niet zou hebben kunnen verdragen. Alles rondom hem is er op uit, wedijvert om een danseres te vleien en toch smacht in de nabijheid, naast zijn paleis, misschien zelfs wel in zijn paleis, Johannes de Doper in zijn kerker. Die kan in zijn gevangenis bidden, maar Herodes en zijn hof kunnen het niet; zijn zij nog tot een verering geschikt, zij is aan Salóme gewijd. Deze zucht tot genot, die echter maakt dat men God vergeet, bepaalt zich niet tot het paleis van Machaerus. Verstrooiing en goddeloosheid zijn altijd met elkaar in verband, omdat de natuur van de zaak het zo meebrengt. Naast de misdadige afdwalingen verwijdt niets ons hart meer van God dan lichtzinnige genoegens. Zij verstikken het gebed en het gebed is het ademen van de ziel. Beschouw een jong meisje dat naar een bal gaat: is het mogelijk, dat zij dan haar hart op God vestigt en dat gebod van de Heilige Geest gehoorzaamt: "Bidt zonder ophouden?" Ik zie niet in hoe zij voor en gedurende en na het feest hiertoe geneigd zou kunnen zijn. Kan zij voor het feest bidden, terwijl zij geheel bezig is met de zorg voor kapsel en kleding? Als zij zich op de knieën wilde werpen, zou zij niet moeten vrezen een vouw van haar kleed of haar hoofdtooi te bederven? Maar waartoe ook zich neerbuigen? Om trouw te zijn aan het gebod (1 Kor. 10: 31): "Hetzij dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets anders doet, doe het al ter ere van God, " zou zij om genade moeten bidden opdat zij God mag verheerlijken in hetgeen zij wil doen, dus de zegen van de Heilige Geest afsmecken voor - ik spreek de zin niet uit; - het zou de schijn kunnen hebben alsof wij met heilige dingen de spot wilden drijven. Maar al was het mogelijk dat de Heere u tot aan de deur vergezelde, zal Hij u verder volgen? Kunt u in Hem blijven en Hij in u gedurende de beweging en het genot? O, als u een zieke wilde bezoeken, een noodlijdende ondersteunen, een treurende familie troosten, enz. , dan zou de Heere u zeker volgen. Maar hier, nu al uw streven ernaar uitgaat om te behagen, uzelf en anderen te bedwelmen, u met hen aan de werelddienst over te geven, hier zou de tegenwoordigheid van de Heere u lastig zijn. Toen u de drempel van de danszaal overging, moest u tot Hem zeggen: "Blijf; waar ik heenga, kunt Gij mij niet volgen". Zult u Hem vinden als u terugkeert? Zeker, u vindt Hem, u vindt Hem overal, ondanks uw koudheid en ongerechtigheid, wanneer u Hem van ganser harte zoekt; maar gelooft u dat u die vurigheid van het hart bij het terugkeren van een bal zult bezitten? Zou u wel, wanneer u de nacht tot dag gemaakt hebt, u in die vrijheid van de Geest kunnen verheugen die nodig is om aan Zijn voeten te wenen? Bent u er niet bevreesd voor dat de verschillende tonelen en ervaringen van

het bal u weer voor de gedachte zouden komen en u niet alleen in uw lauw gebed, maar zelfs in de verwarde gedachten van uw sluimering zouden storen? Arm meisje! - (zie verder onder vs. 28).

23. a) En hij zweerde haar, toen het meisje aarzelde en niet wist te kiezen: Wat u van mij zult eisen, zal ik u geven, ook tot de helft van mijn koninkrijk!

a)Richt. 11: 30.

Zou er tussen het afgehouden hoofd van Johannes en het dansen van Salóme geen verborgen samenhang bestaan? Zeker! Wat daarna gebeurde werd vooruit gezien en overlegd; die dans werd uitgekozen als een laatste middel om dit hoofd te verkrijgen. Hebt u niet in de mededeling van onze Evangelist een van die woordjes opgemerkt waaraan men de pen van de Heilige Geest erkent (vs. 21): "en toen er een goede dag gekomen was?" Herodias verlangde naar het hoofd van de Doper en heeft er vaak om gevraagd, zonder tot dan de tegenstand van Herodes te kunnen overwinnen of zijn waakzaamheid te kunnen misleiden; maar nu komt er een goede dag om haar bedoelingen in praktijk te brengen en deze dag is de geboortedag van Herodes. Een goede dag om de Doper het hoofd te laten afslaan? Anders is men toch gewoon op zo'n dag de grootste misdadigers genade te bewijzen! Maar laat haar voortgaan, zij begrijpt dat beter dan u; voor haar is het een goede dag, omdat die haar gelegenheid geeft haar dochter voor Herodes te laten dansen; de dans van Salóme zal dan het overige doen. Herodes had alleen mannen als gasten; de gewoonten van de oudheid sloten de vrouwen van zulke samenkomsten uit. Maar tegen het einde van de maaltijd zendt Herodias, die de Evangelist zo voorstelt dat zij, hoewel afwezig, toch het hele feest leidt, haar dochter om voor Herodes en zijn hof te dansen. Volgens een gebruik bij de Romeinen, dat gemakkelijk ingang kon vinden in het huis van Herodes, de onderdanige slaaf van de keizer, toonden openbare danseressen gedurende de feesten hun kunst. Wanneer wij voorbijzien, dat zulke dansen de schaamte moesten schaden, was het verschijnen van dit jonge meisje al op zo'n ogenblik, ver van de ogen van haar moeder en op een plaats die alleen voor danseressen paste, een geheel vergeten van alle welvoeglijkheid, zowel voor haar ouderdom als voor haar geslacht; een vergeten, zeg ik, maar een vergeten waarbij alles berekend is, om er Herodes toe te brengen dat hij zichzelf vergeet en zo de eerste stap doet op de weg die hem tot de moord moet leiden. De eerste stap is zinsbedwelming. Wij zien hem dan ook hoe hij in verrukking en betoverd van vreugde, uitroept: "Eis van mij wat u ook wilt en ik zal het u geven. " Hij is geen meester meer van zijn hart, hij is helemaal overgegeven aan de vergoding van een schepsel. Haar aanblik herinnert hem levendig aan zijn vreugde of liever gezegd aan zijn schande; maar ik heb er een afkeer van om de gruwel aan te roeren die in deze vleselijke en lage ziel is opeengestapeld. De meeste uitleggers nemen aan dat Herodes op dat ogenblik door de wijn bedwelmd was. Het is niet nodig dat aan te nemen; is hij niet dronken van wijn (en vs. 26 bewijst dat hij nog vrijheid van de geest bezat), dan heeft de dans van Salóme zijn zinnen bedwelmd; hij is van welbehagen, bewondering en begeerte zichzelf niet meer meester, hij belooft alles en laat het over aan het schepsel dat hem betoverd heeft, om de zin en de omvang van zijn beloften te bepalen. Ja, de verstrooiing, zoals men een zinnelijk genoeg gewoonlijk noemt, bedwelmt ons. Er staat geschreven (Spr. 4: 23): "Behoed uw hart boven al wat te bewaren is; " maar de verstrooiing brengt teweeg dat we onszelf verliezen; zij verdooft onze geest, verhit onze

zinnen en ontvlamt onze verbeeldingskracht. Hoe kan men bij een vrolijke partij waken? Hoe kan men zijn hart behoeden wanneer men vrijwillig duizend vijanden plaatst, die om de eer strijden het te bezitten? Om te kunnen waken moet de geest vrij zijn en om het vlees te overwinnen moet het zichtbare over het onzichtbare heersen. Maar de verstrooiing onderwerpt de geest aan het vlees, zij dringt het onzichtbare op de achtergrond, terwijl zij het zichtbare roept en er zich zo helemaal mee omgeeft, dat alle blikken van lichaam en ziel er op gericht blijven. En dit is nog niet alles: bij harten als de onze, die op stilstaande waters lijken die, in beweging gebracht, een voor besmetting vatbare stof omwalmen, bij zulke harten zou die bedwelming, die opwinding, die ons tot het schepsel heentrekt en wel tot een eveneens opgewonden schepsel, zonder alle schade en zonder boze gedachten voorbij gaan? Is dan bal- of theaterzaal de best gekozen plaats om door de geest de werken van het vlees te doden? De Geest zegt: "Onthoudt u van de vleselijke begeerlijkheden, die strijd voeren tegen de ziel; " maar de verstrooiing zegt: "Geef u daaraan over. " Ziet u niet hoe de onkuisheid meer dan één woord laat horen, meer dan één wens influistert, meer dan één blik leidt, aan meer dan één kleed de vorm geeft? En wanneer in uw wereldse samenkomsten de harten zich eens plotseling openden en haar geheimste gedachten eens openbaarden, evenals uit een van eengescheurden bodem afzichtelijke slangen te voorschijn kruipen, gelooft u niet dat dit schouwspel, hoe afschuwelijk het ook overal is, hier toch nog afschuwelijker dan elders zou zijn? - De tong van Herodes door helse gloed ontvlamd, wordt steeds bandelozer en die gloeiende woorden, die zij zo-even heeft uitgestoten: "Eis van mij, wat u ook wilt en ik zal het u geven, " voldoen al niet meer aan het vuur, dat haar verteert. Hij moet zijn onbezonnen belofte met grotere zekerheid en bepaaldheid herhalen; hij zweert: "Wat u van mij eist zal ik u geven, ook tot de helft van mijn koninkrijk. " Ongelukkige! Wat heeft de naam van God met zo'n belofte te doen tegenover zo'n persoon en op zo'n ogenblik? Was uw vermetel "Ja" nog niet genoeg, kon u ons niet van die ontheiliging van de goddelijke naam verschoond laten? Maar Herodes verstaat die spraak niet meer. Gisteren had hij ze nog verstaan, gisteren had hij nog enige achting voor het heilige, gisteren hoorde hij Johannes de Doper graag en deed veel naar zijn raad; maar nu heeft de dans van Salóme alles veranderd. Door de zinsbedwelming die het meisje in hem heeft veroorzaakt heeft hij God zo uit het oog verloren dat hij Zijn naam ijdel gebruikt en niet eens aan Hem denkt. Dit vergeten van God is dus zijn tweede stap tot moord. En hoe zou men God niet vergeten, wanneer men begonnen is zichzelf te vergeten. Al was Herodes' vroomheid tot hiertoe een ware geweest, hoe zou hij de geest van het gebed hebben kunnen bewaren nadat hij de geest van de waakzaamheid, die daaraan ten steun dient, had verloren? Ja, hoe kon hij bij zo'n toneel God aanroepen? Hoe kon hij aan God op een ogenblik denken dat hij zijn blikken weidt aan de liefelijkheid van Salóme, die haar roem van bevalligheid voor het hele hof ten toon spreidt? Ach, het eerste gevoel van ware vroomheid, dat in zijn hart opwelde, zou hem aan een zo'n sterke tegenstelling herinneren, dat hij het niet zou hebben kunnen verdragen. Alles rondom hem is er op uit, wedijvert om een danseres te vleien en toch smacht in de nabijheid, naast zijn paleis, misschien zelfs wel in zijn paleis, Johannes de Doper in zijn kerker. Die kan in zijn gevangenis bidden, maar Herodes en zijn hof kunnen het niet; zijn zij nog tot een verering geschikt, zij is aan Salóme gewijd. Deze zucht tot genot, die echter maakt dat men God vergeet, bepaalt zich niet tot het paleis van Machaerus. Verstrooiing en goddeloosheid zijn altijd met elkaar in verband, omdat de natuur van de zaak het zo meebrengt. Naast de misdadige afdwalingen verwijdert niets ons hart meer van God dan lichtzinnige genoegens. Zij verstikken het gebed en het gebed is het ademen van

de ziel. Beschouw een jong meisje dat naar een bal gaat: is het mogelijk, dat zij dan haar hart op God vestigt en dat gebod van de Heilige Geest gehoorzaamt: "Bidt zonder ophouden?" Ik zie niet in hoe zij voor en gedurende en na het feest hiertoe geneigd zou kunnen zijn. Kan zij voor het feest bidden, terwijl zij geheel bezig is met de zorg voor kapsel en kleding? Als zij zich op de knieën wilde werpen, zou zij niet moeten vrezen een vouw van haar kleed of haar hoofdtooisel te bederven? Maar waartoe ook zich neerbuigen? Om trouw te zijn aan het gebod (1 Kor. 10: 31): "Hetzij dat u eet, hetzij dat u drinkt, hetzij dat u iets anders doet, doe het al ter ere van God, " zou zij om genade moeten bidden opdat zij God mag verheerlijken in hetgeen zij wil doen, dus de zegen van de Heilige Geest afsmecken voor - ik spreek de zin niet uit; - het zou de schijn kunnen hebben alsof wij met heilige dingen de spot wilden drijven. Maar al was het mogelijk dat de Heere u tot aan de deur vergezelde, zal Hij u verder volgen? Kunt u in Hem blijven en Hij in u gedurende de beweging en het genot? O, als u een zieke wilde bezoeken, een noodlijdende ondersteunen, een treurende familie troosten, enz. , dan zou de Heere u zeker volgen. Maar hier, nu al uw streven ernaar uitgaat om te behagen, uzelf en anderen te bedwelmen, u met hen aan de werelddienst over te geven, hier zou de tegenwoordigheid van de Heere u lastig zijn. Toen u de drempel van de danszaal overging, moest u tot Hem zeggen: "Blijf; waar ik heenga, kunt Gij mij niet volgen". Zult u Hem vinden als u terugkeert? Zeker, u vindt Hem, u vindt Hem overal, ondanks uw koudheid en ongerechtigheid, wanneer u Hem van ganser harte zoekt; maar gelooft u dat u die vurigheid van het hart bij het terugkeren van een bal zult bezitten? Zou u wel, wanneer u de nacht tot dag gemaakt hebt, u in die vrijheid van de Geest kunnen verheugen die nodig is om aan Zijn voeten te wenen? Bent u er niet bevreesd voor dat de verschillende tonelen en ervaringen van het bal u weer voor de gedachte zouden komen en u niet alleen in uw lauw gebed, maar zelfs in de verwarde gedachten van uw sluimering zouden storen? Arm meisje! - (zie verder onder vs. 28).

24. En zij, door Herodias onderwezen en bereid haar wil te doen, ging uit en zei tot haar moeder. Wat zal ik eisen? En die zei: Het hoofd van Johannes de Doper.

25. En zij, als was het voor haarzelf het liefste en beste wat zij kon vragen, ging meteen met haast naar de koning, zodat deze niet misschien van stemming veranderd was en haar verzoek niet in zou willigen, heeft het geëist en zei: Ik wil, dat u mij nu meteen, terwijl u nog aan tafel zit en de gasten bij u zijn, in een schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft.

Het kind is al niet meer zo kinderlijk om op staande voet een eis te doen als de neigingen van haar leeftijd zouden doen verwachten. Zij is bij haar moeder op een te goede school gegaan om zo'n mooie gelegenheid door onhandigheid te verspelen. Met een tegenwoordigheid van geest, bij gevorderde jaren en onder dezelfde omstandigheden niet altijd gevonden, bedenkt zij zich, begeeft zich tot haar moeder en vraagt: "Wat zal ik eisen? En deze moeder. . . vergeet al wat het hart van haar lief dochttertje enigszins zou kunnen wensen, voor hetgeen zij zelf alleen wenst: de vervulling van haar wraak jegens de enige man wiens woord en geest bij ogenblikken zijn kunnen tussen haar en haar boel. Herodes en zijn groten hebben met bewondering het kind nagestaard toen het uitging; met gespannen nieuwsgierigheid zien zij het in hun kring terugkomen. Hoeveel parelsnoeren zullen er moeten zijn? Wat voor een armband? Wat voor een sluier? Wat voor een gordel zal voor dit ranke middel begeerd

worden? Onder welk fijn linnen of Tyrisch purper zal voortaan dit jonge hartje begeren te kloppen?. . . Hoor, koning Achab! En als er nog gruwelen zijn, die u kunnen doen sidderen, sidder voor wat deze Izebel eisen durft. . . . "Ik wil, dat u mij nu meteen in een schotel geeft het hoofd van Johannes de Doper. "

26. En de koning, die zeer bedroefd geworden was, wilde het haar, om de eden en degenen die mee aanzaten, niet afslaan.

Ach, dat de koning in deze billijke droefheid had toegegeven; dat hij zich de dodelijke bleekheid niet geschaamd had, die zijn op de weg van de zonde al vervallen gezant betrekken komt op die schrikkelijke eis van het kind, waaraan hij het wraakgierig hart van de moeder herkent. Dat hij de eerste indruk had opgevolgd, de indruk van afkeer, ja van afgrijzen van zo'n misdaad en van een vrouw die zichzelf, op zijn geboortedag dus afschuwelijk onthalen wil! Dat hij het bedorven kind met de goddeloze moeder in een ogenblik van snel besluit en rase daad had verzonden uit zijn oog, uit zijn hof, uit zijn land! Dat hij zijn groten en zijn legerhoofden en al de oudsten van Galilea voor ditmaal hun afscheid gegeven had en zijn feestzaal ontvlucht was om in de kerker van Johannes naar de betere, de goede weg te vragen, om nog in deze dag te leren wat tot zijn vrede diende. . . Wij zouden deze Herodes Antipas niet weervinden zoals wij hem nu weervinden in de geschiedenis en hij had zijn hart de wroegingen, de verschrikkingen gespaard waaraan wij hem weldra ten prooi zien en die - niets in hem uitwerkten. - Mens, die de weg van de zonde bewandelt, openlijk, heimelijk, met nog weifelende voet of al met onbeschaamd gelaat; er zijn ogenblikken op deze weg waarin het is als bij een licht van bliksemstralen duidelijk wordt hoe die weg is en waarheen hij u afvoert, in welke diepte van zonde u al bent neergedaald en aan de rand van welke afgronden u zich ophoudt! Ogenblikken, waarin u siddert voor uzelf, waarin een rilling van afschuw voor uw verleiders u door het hart gaat, waarin het de vraag voor u is van een plotselinge terugkeer, of een ergere voortgang. Ogenblikken waarom u met schrik, met droefheid, met een pijl in het hart terugdeinst. . . O deins terug! Kies een nieuwe weg, een nieuwe leidsman.

27. En de koning zond meteen een scherprechter (een speculator, eigenlijk wachter, die de koninklijke dépêches als courier moest bezorgen, maar ook diensten van politie te verrichten had). En gebod zijn hoofd te brengen. Deze nuing heen en onthoofde hem in de gevangenis.

28. En bracht zijn hoofd in een schotel en gaf het als het geschenk van de koning aan het dochttertje en het dochttertje gaf het als een geschenk, dat zij weer deed, aan haar moeder.

Salóme heeft het hart van Herodes in haar macht tengevolge van zijn eed. Nu haast zij zich als een gehoorzame dochter tot haar moeder, om aan deze te vragen: "Wat zal ik eisen?" En de moeder, die van het begin af de ondergang van de Doper bedoelde, die in de hartstocht van Herodes, in de bekoorlijkheid van Salóme en in haar eigen bevalligheid slechts werktuigen ziet van haar wraak, de moeder, het woord van de Schrift (Luk. 16: 8) bevestigt: "De kinderen van deze wereld zijn voorzichtiger dan de kinderen van het licht in hun geslacht", die ons in haar misdaad een voorbeeld laat zien van volharding, die onze slapheid in het goede aanklaagt, deze moeder heeft al een raad gereed en antwoordt haar met een helse tegenwoordigheid van geest: "Het hoofd van Johannes de Doper. " Gehoorzaam aan de

bevelen van Herodias, zeker ook al gaandeweg in haar geest ingewijd, misschien verbaasd over de gelegenheid om zich van een zo lastige rechter van haar liefste vermaken te ontslaan, keert haar waardige dochter haastig in de feestmaal terug. Terwijl alle gasten in gespannen verwachting hun blikken op haar richten en verlangen te weten op welke proef zij de belofte van Herodes zal stellen, brengt zij haar bede voor en spreekt, zonder hem tijd tot nadenken te laten: "Ik wil dat u mij nu meteen in een schotel het hoofd van Johannes de Doper geeft". Wat een ogenblik! Wat een kreet van ontzetting moest uit het hart van de gasten opstijgen, zo niet vrees en vleierij hun de mond toesloten! Het hoofd van een gevangene, van een heilige, van een profeet - hebben zij goed verstaan? Zijn de dagen van Achab en van Izébel teruggekeerd? Zullen zij van de dans tot de moord, van de wijndamp tot de bloedreuk overgaan? Wat een ogenblik voor Herodes! Lees op zijn gezicht al de gewaarwordingen die opeens bij hem oprijzen! Verbazing, tegenzin, begeerte, schaamte, schrik en het geweten strijden met elkaar een korte, maar ontzettende strijd; de Heilige Geest stelt ons hem voor als "bedroefd." Bij die slag ontwaakte hij uit de bedwelming die zich van al zijn zinnen meester had gemaakt; hij is ontsteld dat een listige vrouw hem zo'n strik kon leggen; hij is boos op zichzelf dat hij zo'n onbezonnen belofte heeft gegeven. De onschuld, de trouw, de vroomheid, de heilige roeping van de gevangene komen hem voor de geest; misschien herinnert hij zich ook in de diepte van de ziel dat er een God is. Misschien zegt een stem in hem dat hij de zwakheid van een ogenblik met de gewetenswroegingen van een geheel leven, zo niet met die van de eeuwigheid moet betalen. Maar alles staat op de achtergrond bij de vrees voor de openbare mening; de vrees voor de openbare mening is dus de derde stap van Herodes tot zijn misdaad en nadat hij zich een ogenblik verzet heeft tegen het verschrikkelijk noodlot dat hem schijnt voort te sleuren, keert hij als een vreesachtig lam in de slavernij van Salóme terug en hij wil haar om zijn eed en degenen die mee aan tafel zaten de bede niet weigeren. "Om de eden en degenen, die mee aanzaten; met wat voor waarheid stelt dit woord ons het hart van Herodes voor! Niet alleen om zijn eed. Dat God hier niet verder in aanmerking komt, behoeft nauwelijks vermeld te worden. Was de gedachte aan God niet geheel in hem verstorven, dan zou hij gevreesd hebben Hem door het houden van zijn belofte meer te beledigen dan door de vervulling daarvan. De rechtvaardige zal zeker zijn eed houden, al zou het hem ook schade veroorzaken. Wanneer van Herodes slechts de helft van zijn koninkrijk geëist was, dan mocht hij zijn woord niet breken. Maar hij mocht zijn eed niet ten nadele van anderen, niet voor de prijs van een zo rein en dierbaar bloed willen houden. Voor hem was er slechts één antwoord mogelijk: ik heb mij door mijn dwaze eed verzondigd, maar ik zou een tweede veel ergere zonde begaan wanneer ik die hield, wees tevreden met een opoffering, een misdaad kon ik niet beloven. Echter het is niet de eed van Herodes die hem de handen bindt, maar zijn eed en degenen, die mee aanzaten, de gasten, de getuigen van zijn eed waren. Hadden alleen Herodias en Salóme die gehoord, hij zou zeker zijn woord hebben teruggetrokken, maar de tegenwoordigheid van de gasten, dat is de dwingende noodzakelijkheid die zijn sidderende hand tot misdaad veroordeelt. De openbare mening die men de koningin van de wereld genoemd heeft is op het feest van Herodes geheel en al heerseres; en als nu het ogenblik is gekomen dat hij tussen de misdaad en de valse schaamte moet kiezen, terwijl al de door hem en zijn dochter opgetogen gasten hem beschouwen of hij aan zijn eed tot aan het einde trouw zal blijven, of hij de moed heeft, alles, zelfs het hoofd van een profeet aan de eer van zijn woord op te offeren, nu meent hij dat het tijd is om hen te tonen dat hij alles waagt en voor

niets terugschrikt: Herodes heeft een belofte gegeven, die neemt hij niet terug - ziet u hoe de dienaar heengaat, om het door u bestelde laatste feestgerecht op te dragen.

Johannes in de gevangenis, u sterke God. - O wees niet bezorgd, de Heer zal Zijn kind wel versterken en aan Zijn hart drukken! Er klinken voetstappen in de duistere gewelven; er verschijnt een man, hij treedt voor Johannes, ziet hem aan, zwijgend met strakke ogen, valt op hem aan, grijpt hem, trekt een scherp zwaard onder zijn mantel te voorschijn. - De slag is gebeurd, het hoofd is gevallen. Nu varen de engelen van God op met de rechtvaardige ziel in Abrahams schoot; het lichaam, een offer van de getrouwheid zwemt in zijn bloed, maar het hoofd wordt boven in het paleis rondgedragen en spreekt nu zeker geen woorden meer, die in het geweten indringen.

29. En toen zijn discipelen, de discipelen van Johannes, dit hoorden, dat hun meester onthoofd was, gingen zij, zoals zij tot hiertoe steeds vrije toegang tot zijn gevangenis hadden gehad en namen zijn dode lichaam weg en leidden dat in een graf. Daarop brachten zij het doodsbericht tot Jezus, terwijl zij aan diens discipelen mededeling deden van wat er gebeurd was (MATTHEUS. 14: 12).

IV. Vs. 30-44. (zie ook 14. 13-23 Lu). De apostelen komen van hun zendingstocht tot Jezus terug en brengen Hem bericht van de moord op de Doper, die zij van diens discipelen hebben vernomen. Hij gaat daarop met hen op een schip naar de overkant van de Galilese zee en begeeft Zich in de woestijn. Het volk trekt Hem te land na. Nu volgt de spijziging van de vijfduizend.

30. En de apostelen kwamen dadelijk vóór het paasfeest van het jaar 29 weer samen tot Jezus. Zij vonden elkaar bij hun terugkeren van de uitzending (vs. 7 vv. ), bij welke zij steeds twee aan twee met elkaar waren gegaan, weer te Kapérnaüm bij Jezus als het middelpunt dat hen verenigde. En zij vertelden hem alles wat zij onderweg omtrent het einde van Johannes hadden vernomen en berichtten Hem tevens beide wat zij gedaan hadden en wat zij geleerd hadden.

IV. Vs. 30-44. (zie ook 14. 13-23 Lu). De apostelen komen van hun zendingstocht tot Jezus terug en brengen Hem bericht van de moord op de Doper, die zij van diens discipelen hebben vernomen. Hij gaat daarop met hen op een schip naar de overkant van de Galilese zee en begeeft Zich in de woestijn. Het volk trekt Hem te land na. Nu volgt de spijziging van de vijfduizend.

30. En de apostelen kwamen dadelijk vóór het paasfeest van het jaar 29 weer samen tot Jezus. Zij vonden elkaar bij hun terugkeren van de uitzending (vs. 7 vv. ), bij welke zij steeds twee aan twee met elkaar waren gegaan, weer te Kapérnaüm bij Jezus als het middelpunt dat hen verenigde. En zij vertelden hem alles wat zij onderweg omtrent het einde van Johannes hadden vernomen en berichtten Hem tevens beide wat zij gedaan hadden en wat zij geleerd hadden.

31. En Hij, zowel voor Zichzelf als voor hen de eenzaamheid en stilte nodig achtende ("Uit), zei tot hen: Komt u in een woeste plaats hier alleen en rust een beetje; want er waren velen die juist toen weer bij Jezus kwamen en die gingen en zij, de Heere en de weer bij Hem vergaderde discipelen, hadden, evenals in Hoofdstuk 3: 20, zelfs geen gelegen tijd om te eten en zich naar het lichaam te verfrissen.

Toen de Heere vroeger in gelijke omstandigheden van grote behoefte was door de toestromende volksmenigte, drong Hij er op aan bij Zijn discipelen om met Hem de nodige lichamelijke verzorging te vergeten. Nu wil de Heere op voorkomende wijze hen de verkwikking schenken die zij nodig hebben, omdat het voor hen goed was dat op de tijd van de verstrooiing naar buiten een uur van inkering naar binnen volgde (met het oog op de vorige afdeling kan men hier de verstrooiingen van de kinderen van deze wereld en de verkwikkingen van Jezus' discipelen met elkaar vergelijken). Zijn woorden geven echter tevens indirect te kennen dat Hij voor Zichzelf de gelegenheid tot stille overdenking en tot gebedsomgang met Zijn hemelse Vader nodig heeft. Reeds bij MATTHEUS. 14: 13 hebben wij opgemerkt dat Hem het einde van Johannes Zijn eigen einde, dat Hij een jaar daarna te Jeruzalem zou ondergaan, vertegenwoordigde; want evenals de werkzaamheid van de Doper in Hoofdstuk 1: 4 vv. een voorbode was van de gelijksoortige en toch geheel verschillende werkzaamheid van Jezus, zo was nu ook diens einde een profetie van het evenzeer gelijksoortige en onderscheiden einde van Jezus. "Met Herodias komen overeen de leidende partijen van het volk, die evenals zij Johannes, zo ook Jezus van het begin af naar het leven stonden; op Herodes lijkt de makkelijk op te winden menigte, die zich door Jezus graag laat leren en helpen, maar alleen niet tot datgene waartoe Hij ze volgens Zijn roeping heen wil leiden en tevens een te diepe indruk heeft van de heiligheid van Jezus, dan dat een aanslag van de heidense partijen tegen Zijn leven bij haar goedkeuring zou vinden. Maar wanneer het volk, in plaats van zich beslist aan Jezus over te geven, in de door de farizeeën gekweekte toestand volhardt, evenals Herodes tegenover de eis van Johannes, Herodias behield, dan kan dit hetzelfde ondervinden als Herodes, dat het namelijk te zijner tijd (wanneer de wel gelegen dag voor hen komt (Luk. 22: 53) door de vijanden van Jezus door eigen schuld ertoe wordt gebracht om zelf de vermoordening van Jezus mee te bewerken. Met de dood van Johannes was zijn werkzaamheid voorbij; hij was slechts heraut van een grotere; zijn discipelen hadden niets te doen dan hem te begraven; maar Herodes werd door zijn zonde gestraft in zo verre zij hem de bijgelovige gedachte ingaf dat Johannes in Jezus was opgestaan. Met Jezus' begrafenis was Zijn werk niet voorbij; in Zijn discipelen begint Hij Zichzelf als de waarlijk Opgestane op nieuwe hogere wijze te openbaren, maar de schuld van het Joodse volk, dat Hem ter dood gebracht heeft, brengt het in de waan dat Hij een dode was, een met recht veroordeelde en toch voelt het volk een vrees voor Hem. "

32. En zij brachten Zijn besluit dadelijk ten uitvoer en vertrokken in een schip, zoals dat sinds Hoofdstuk 3: 9 Hem ten allen tijde ten dienste stond, naar een woeste plaats bij Bethsaïda aan de Noord-Oostelijke oever van het meer en wel alleen met Zijn discipelen.

33. En de menigte zag hen heenvaren, hoe zij ook het afvaren probeerden te verbergen en velen leerden Hem kennen, want toen zij het vaartuig zagen, begrepen zij wel wie daarin zouden zijn en zij liepen gezamenlijk te voet naar dekant waarheen de boot haar richting had.



Zij kwamen van alle steden naar daar en kwamen hen voor, zodat zij nog eerder dan het vaartuig aan de oostelijke oever aankwamen en zij gingen samen tot Hem toen Hij uit het schip wilde gaan.

34. En Jezus die uit de boot ging zag een grote menigte die zo begerig naar Hem was en Hij werd innerlijk met ontferming bewogen over hen: a) want zij waren als schapen die geen herder hebben (MATTHEUS. 9: 36); en Hij begon hen vele dingen te leren; Hij hield voor hen een lange rede.

a) Jer. 23: 1. Ezechiël. 34: 2.

Deze menigte, die niet wist waarom zij Jezus naliep en Hem toch niet kon verlaten, die daarom haar dagelijks leven verliet omdat het de behoefte niet bevredigde van welk onbestemd gevoel haar tot Jezus dreef, kwam Hem, toen Hij Zich aan haar wilde onttrekken, als een kudde zonder herder voor. Zo min als nu een mens zo'n kudde kan laten dwalen, evenmin heeft Jezus een gelegenheid kunnen laten voorbijgaan, zonder dat Hij het Zijne deed om aan de radeloosheid en onzelfstandigheid van de menigte een einde te maken. Dat bedoelt Hij door Zijn onderwijs waartoe Hij nu overgaat, terwijl Hij Zijn oorspronkelijk plan opgeeft. Zoals Hij de zorg voor Zijn discipelen vergeet, zo vergeet ook weer de menigte door Zijn prediking de zorg voor zichzelf.

De schijnbare tegenspraak met MATTHEUS. 14: 14. Luk. 9: 11 en Joh. 6: 3 vv. , volgens welke Jezus niet dadelijk bij Zijn uitgaan uit het schip, maar pas nadat Hij werkelijk voor een ogenblik in de eenzaamheid was gegaan, Zich toewijdt aan het onderwijzen van het volk en de genezing van hun zieken, is zeer gemakkelijk op te lossen. Markus wil ons duidelijk maken hoe de Heere al bij het uitstijgen velen bemerkte die Hem waren nagelopen en nu eerder waren aangekomen, hetgeen Zijn hart tot medelijden bewoog. Daarom besloot Hij, wanneer de Vader in de hemel het goedkeurde, Zijn oorspronkelijk plan op te geven. De tijd waarin steeds meer zieken en hulpbehoevenden zich verzamelden maakte Hij nog ten nutte voor Zijn bedoeling om met God te zijn, zodat Hij de wil van de Vader mocht kennen. Toen vervolgens de hele menigte samen was, trad Hij ook werkelijk te voorschijn; de Vader had nu de Zoon geopenbaard wat Hij moest doen 14: 14) en dit is het ogenblik waarop de andere Evangelisten onze gedachten willen vestigen, terwijl Markus ons meer de barmhartigheid, het Heilands-hart van Jezus voor ogen wil stellen, waardoor Hij Zich ook schikte in datgene wat voor Zijn eigen behoefte stoornis teweeg moest brengen.

35. En toen het laat op de dag, ongeveer drie uur geworden was, kwamen Zijn discipelen tot Hem en zeiden: Deze plaats is woest en het is nu laat op de dag, zodat het nog slechts bijna 3 uur licht is.

36. Laat ze van U heengaan in de omliggende dorpen en plekken en broden voor zichzelf mogen kopen, want zij hebben niet wat zij eten zullen.

37. Maar Hij antwoordde en zei tot hen: Geeft u hen te eten. En zij, die de bedoeling van het woord helemaal niet hadden begrepen, zeiden tot Hem, na eerst te hebben gezien hoeveel geld

zij in de gemeenschappelijke kas hadden): Zullen wij heengaan en voor twee honderd penningen brood kopen en hen te eten geven? Zo veel is slechts in kas, maar er is bij lange na niet genoeg om ieder van de duizenden iets te geven. (Joh. 6: 7).

38. De Heere wilde hen nog meer met hun gedachten van berekening, waarmee zij slechts op het uitwendige en zichtbare letten, in verlegenheid brengen. En Hij zei tot hen: Hoeveel broden hebt u? Ga heen en bezie het. En toen zij het vernomen hadden zeiden zij: Vijf en twee vissen. Tegelijk moesten zij erkennen dat, al was hun kas ook toereikend geweest, toch al het geld hier in de woestijn, waar niets te kopen was, bij een zo geringe voorraad hun geen nut kon doen.

39. En Hij gebod hen dat zij hen allen zouden doen neerzitten bij waardschappen, zoveel tezamen dat goed afgedeelde gezelschappen ontstonden. Er was tot zitten goede gelegenheid op het groene gras, dat er nu, in de lente, nog veel was.

40. En zij zaten neer in gedeelten, op de manier van afgedeelde tuinbedden, bij honderd tezamen en bij vijftig tezamen, zo in deels grotere, deels in half zo grotegezelschappen.

41. En toen Hij de vijf broden en de twee vissen, wier onbeduidendheid elke berekening overbodig maakte, genomen had a), zag Hij op naar de hemel b), zegende brood en vissen, brak de broden en gaf ze aan Zijn discipelen, opdat zij, door de gezelschappen heengaande, ze hen zouden voorleggen en de twee vissen deelde Hij voor allen.

a) Joh. 17: 1. b) 1 Sam. 9: 13.

42. En zij aten, allen die daar waren en wier grote menigte de discipelen zo had beangstigd en zij zijn verzadigd geworden.

43. En zij, de discipelen, namen twaalf volle korven brokken op, zodat ieder van de twaalf een korf vol verzamelde en eveneens was er van de vissen nog een voorraad over.

44. En die daar de broden gegeten hadden waren ongeveer vijfduizend mannen, behalve de vrouwen en kinderen, die in grotere getale tegenwoordig waren.

Ook dit Evangelie, waarvan de geschiedenis volgens Joh. 6: 1-15 door de Evangelische kerk bestemd is om op de Zondag Laetare behandeld te worden, moet in het licht van de lijdensgeschiedenis worden beschouwd. Hoe ver nu op het eerste gezicht deze gebeurtenis verwijderd mag zijn van een overdenking van het lijden (hetgeen in Joh. 6: 40 staat: "Het Pascha, het feest van de Joden was nabij, " willen wij niet bijzonder benadrukken; het was toch ook nog een heel jaar vóór de kruisdood van Christus), zo zien wij toch dat Christus' eigen gedachten toen al bij Zijn lijden en alleen hierbij geweest zijn wanneer wij letten op de woorden, die Hij op de andere dag in de synagoge te Kapérnaüm spreekt (Joh. 6: 51): "Ik ben het levende brood dat uit de hemel neergedaald is; als iemand van dit brood eet zal die in de eeuwigheid leven. En het brood dat Ik geven zal is Mijn vlees, dat Ik geven zal voor het leven van de wereld. " Filippus verklaart wat noodzakelijk is om een zo grote menigte te eten te

geven, Andreas wat aanwezig is en zeker, wanneer dat zo tot elkaar staat - twee honderd denarieën nog niet genoeg, dat ieder een beetje neemt en dan voorhanden 5 gerstenbroden en 2 vissen - en er geen derde tussen beiden treedt, rijmt het nooit met elkaar. Maar er treedt iemand tussen beiden: "De Heere wist wat Hij doen zou. " Dat is niets anders dan wanneer wij in de hemelse raad verplaatst werden en de hemelsen Vader zagen hoe Hij de mensheid hier op aarde overziet die naar het hemelse brood smacht en wij hoorden Hem dan door de hemel en de hemel der hemelen, zowel als over de aarde de vraag doen: "Waar zullen wij brood kopen, dat deze eten?" Nu stond er een mens op, die antwoordt: "Daarvoor moet eerst een verzoening worden gevonden, een verlossing, niet met zilver of goud, maar met heilig en dierbaar bloed, door onschuldig lijden en sterven" (1 Petrus . 1: 18); en een ander antwoordde meteen: "Niemand van hen zal zijn broeder ooit kunnen verlossen; hij zal God Zijn rantsoen niet kunnen geven: want de verlossing van hun ziel is te kostelijk en zal in eeuwigheid ophouden (Ps. 49: 8 v. ). Maar dan treedt de Zoon daartussen, de eeuwige Zoon van God en Hij getuigt en roept: "Ik weet wel wat Ik wil doen!" Nu laat Hij het volk zich neerzetten; Hij treedt in het midden van het volk en Hij begint het met Zichzelf, met het vlees te eten te geven, dat de Zoon des mensen geeft voor het leven van de wereld. En zie, de wereld kan nu verzadigd worden, de hele grote wereld door dit ene voedsel. Kon Hij daartoe raad verschaffen, dan is het een klein wonder dat Hij ook met die geringe voorraad aardse spijs 5.000 lichamen kon verzadigen. Wanneer er dan dagen aanbreken van dure tijden, versterk dan Heere! ons geloof, dat Gij ons slechts om dezelfde reden het gebrek toezendt waarom gij Filippus vraagt: "Waar kopen wij brood, dat deze eten?" namelijk omdat Gij ons wilt beproeven, terwijl Gij wel weet, wat Gij doen wilt.

De spijziging van de vijfduizend, een juist beeld in de lijdensweken van: 1) de algemene nood, 2) de overvloedige genade, 3) de gewone dank.

V. Vs. 45-56. (zie ook). Na de wonderbare spijziging wil het opgewonden volk, zoals wij van Johannes vernemen, in de storm van de geestdrift Jezus tot Koning maken. Aan dergelijke invloeden van vleselijke geloofsijver onttrekt de Heere Zijn discipelen, door ze te dwingen dadelijk op zee te gaan en het heenzenden van het volk zelf op Zich te nemen. In de daaropvolgende nacht, toen zij niet voortkwamen op de zee die hen tegen is en zij zelfs in de laatste nachtwake de oever nog niet bereikt hebben, komt Jezus op een wonderlijke manier tot hen. Door dat wonder komen zij een aanmerkelijke stap in het geloof vooruit; ook voor het volk in het land van Gennesareth zijn de volgende dagen van Zijn werkzaamheid van die aard dat het tot een doorbreken van de erkenning had moeten komen van Hem, die onder hen rondging, dat zij hadden moeten begrijpen: niet Elias of een van de profeten is bij ons, maar Christus, de Zoon van de levende God.

45. En meteen dwong Hij Zijn discipelen in het schip te gaan en weg te varen. Hij wilde hen bewaren om aangestoken te worden door het volk, dat door het wonder opgewonden was en de Messias zo graag op de troon van David over Israël wilde zien (Joh. 6: 14 vv. ). Hij wees hen heen aan de andere kant tegenover Betsaïda (= vishuis) aan de westelijke oever bij Kapernaüm, terwijl Hij intussen de menigte weg zou sturen en hen later nakomen.

46. a) En toen Hij, na het afvaren van de discipelen, aan hen, aan de vijf duizend, hun afscheid gegeven had, door Hen te ontwijken (Joh. 6: 15) en zij dus wel moesten besluiten naar huis te gaan, ging Hij op de berg, op de hoogte van het rondom liggende bergland om te bidden.

a) Luk. 6: 12.

47. En toen het avond geworden was, de zon was ondergegaan, was het schip in het midden van de zee en Hij was alleen op het land en bleef in het gebed tot ongeveer 3 uur in de morgen.

Niet dan zelden is het: "Komen jullie hier alleen en rust een beetje" (vs. 31). Niet altijd is het: eten van het wonderbrood. Het is vaak storm op zee. Het is niet altijd een storm op zee met de Heere in het midden, ontwakend uit Zijn slaap om zee en wind te bestraffen op de eerste noodkreet die tot Hem komt. Soms houdt Hij Zich ver. Tevergeefs tot Hem geroepen. Tevergeefs naar Hem uitgezien. De tweede nachtwake gaat na de eerste, de derde na de tweede voorbij: geen hulp, geen Heer. En handen, waarin zich het gezegende brood wonderbaar vermenigvuldigde, pijnigen zich tevergeefs tegen wind en stroom. . . Wat hier op het meer van Tiberias door de twaalf ondervonden werd, zou niet minder door hen ondervonden worden op de zee van de volken, waarin het hun roeping en hun voorrecht zou zijn het net van het Evangelie uit te werpen; met grote, onverwachte, wonderbare, door de Heere vaak gegeven zegen: maar waarvan de baren, ook niet zelden nood en dood dreigende, tegen hen zouden opstaan. Wat in deze nacht door de twaalf discipelen, die Hij ook apostelen genoemd heeft, ondervonden werd, is een proef en een beeld van hetgeen door vele duizenden van Zijn discipelen in alle tijden op de levenszee ondervonden zou worden. En de uitnemendsten onder hen zullen doorgaans het meest getuigen van stikdonkere nachten op schone dagen gevolgd; van zware stormen en noodweer, waaraan de Heere, waaraan de gehoorzaamheid aan Zijn gebod blootstelde en die Hij niet, die Hij noch in de eerste, noch in de tweede, noch in de derde nachtwake bestrafte; van lange, pijnlijke en vruchteloze inspanningen om rampen te overwinnen en bezwaren te boven te komen, die Hij hen had kunnen sparen of die een wenk van Zijn wil allang had kunnen doen ophouden.

48. En Hij zag, toen Hij in de donkerheid van Zijn ogen naar de discipelen op de zee wendde, dat zij zich zeer pijnigden om het schip vooruit te krijgen; Want de wind was hen tegen en zij kwamen, hoewel zij de riemen ter hulp hadden genomen, in verscheidene uren niets vooruit. En omstreeks de vierde wake van de nacht, d. i. tussen 3-6 uur in de morgen kwam Hij tot hen om hen uit hun nood te redden, wandelend op de zee en wilde hen voorbijgaan om hen gelegenheid te geven Hem te zien en zodat zij zich zouden troosten met Zijn nabijheid en nieuwe moed vatten.

De dood zien de discipelen voor ogen, maar de Redder zien zij niet. Echter deze ziet hen. Ja, Hij ziet hen ook vanaf de berg van Zijn gebed. En dat zien is deelneming; dat zien is bescherming; dat zien is genoeg. "En Hij zag, lezen wij, Hij zag, dat zij zich zeer pijnigden om het schip vooruit te krijgen. " O dat u het geweten, dat u het vermoed had, zwervers op de zee van Tiberias! Hoe zou het u hebben gesterkt, hebben getroost en doen hopen. En u

zwerper op de levenszee, door duisternis overvallen, door storm belopen, in nood van baren, dat u het bedacht! De Heere, die u ver waant is nabij, nabij in de geest. Dat oog vol liefde en macht - o stel het u voor! - is op u geslagen. Van de troon van Zijn heerlijkheid reikt Zijn blik tot die haven waardoor u op en neer geworpen wordt. Ja, uw Jezus, als u echt Zijn volger bent, hoort uw zuchten, telt uw tranen, weegt uw moeiten op Zijn hand. Nog deze rukwind, nog deze hoge zee, nog één vruchteloze poging, nog één nachtwake. . . en het is genoeg. Hij die de beproeving zond, heeft ze afgemeten en Hij waakt over u terwijl ze u pijnigt. "Hij zal u niet beproeven boven wat u vermag, maar bij de beproeving ook de uitkomst geven, zodat u ze kunt verdragen. "

50. Want zij zagen Hem allen en wisten dus dat zij niet met een zinsbegoocheling van een enkele te doen hadden; zo werden zij ontroerd, want hun ogen werden zo gehouden dat zij Hem niet kenden. En meteen nam Hij die nutteloze schrik en die dwaze mening van hen weg en sprak Hij met hen, zodat zij Hem al aan de klank van Zijn stem kenden en zei tot hen, die ontstelden door vriendelijke toespraak wegnemende: Ben van goede moed, Ik ben het; vrees niet.

Dat Jezus niet uit willekeur Zijn discipelen zo lang alleen had gelaten blijkt uit de opmerking, dat de behoefte aan stille gebedsomingang met God Hem op de berg had gedwongen en daar vast gehouden. Op eigenaardig boeiende wijze stelt Markus Jezus en de van Hem gescheidene discipelen tegenover elkaar voor: zij in de duisternis alleen op de zee, zonder hun Meester, wiens persoonlijke tegenwoordigheid hun moed was en Hij alleen op het vaste land - dat is een tegenstelling als tussen onveiligheid en geborgen zijn. Die tegenstelling wordt hoe langer hoe sterker totdat zij de uiterste hoogte in de loop van de nacht bereikt. Markus vertelt van het standpunt van Jezus, als iets dat zich aan Jezus' blikken vertoont, hoe de discipelen ver van Hem de sterkste aanvallen van de stormachtige zee moeten verduren en ondanks de grootste inspanningen hun doel niet kunnen naderen. Zo is Zijn komst een daad van liefderijke hulp en alles opmerkende voorzienigheid, niet iets toevalligs. Terwijl het namelijk schijnt alsof Hij in Zijn stille gerustheid hen vergeten had, die toch op Zijn bevel die moeilijke vaart hadden ondernomen, komt Hij hen toch te hulp omdat hun nood Hem niet ontgaan is. In de kracht van Zijn zo-even opnieuw gesterkte gemeenschap met God komt Hij tegen het einde van de nacht tot hen, nadat hun geduld voldoende beproefd was, wandelend op de stormachtige zee als op effen wegen. Zij zien Hem voorbij zich heengaan alsof Hij niet op hen lette, noch hen kende, totdat zij luid van angst beginnen te schreeuwen. Dat Hij op het water wandelt, als had Zijn lichaam geen materiële zwaarte, had hen toch in de waan gebracht dat de verschijning een zinsbedrog, een spook was. Hun waarneming toch was niet een van één of van twee uit hun midden, zodat zij zich zouden hebben kunnen geruststellen, als over een werk van de ontstelde verbeelding. Uit de algemeenheid en de overeenkomst moesten zij besluiten tot een wezenlijke macht die hen schade wilde berokkenen. Zo min geloofden zij nog, dat hun Meester hen overal beschermend nabij was, zo weinig kenden zij Hem een bovenmenselijk vermogen toe, om Zich daar zichtbaar aan hen te vertonen, dat zij liever die bijgelovige verklaring voor die verschijning zochten. Zijn spreken bracht hen pas tot het geloof dat zij met een lichamelijk levend mens te doen hadden en Zijn woord van troost en verzekering overtuigde hen, dat deze mens werkelijk Jezus zelf was.

Met het woord spook bedoelt men de schimachtige, zichtbare verschijning òf van de ziel van een gestorvene òf van een boze geest, die schade wil berokkenen.

Een spook is een verschijning, die al in zoverre bedrieglijk is dat zij lichamelijk tastbaar schijnt te zijn en toch als een schaduw weer verdwijnt. Maar ook in dit opzicht is het spook een bedrieglijke verschijning, dat het de al beangstigde nog meer verstrikt in de dwalingen van zijn ontsteld gemoed. Het is aan de ene kant de bedrieglijkste lievelings-afgod van het menselijk bijgeloof, dat met voorliefde spoken ziet, aan de andere kant ook de onvernietigbare openbaring van het geloof, in zoverre het berust op de veronderstelling van de onsterfelijkheid van de ziel en het bestaan van persoonlijke geesten. Het "Conversations lexicon" verwisselt vaak het geloof aan geestverschijningen, dat naar de Heilige Schrift is, met het zien van spoken. De Bijbel is niet alleen doortrokken van verschijningen van bovenaardse geesten, d. i. van engelen, maar hij heeft ook het geloof aan de verschijning van de geesten van afgestorvenen gewettigd). Niet alleen is dit geloof gebleven door de donkere tijden van de Middeleeuwen, maar ook tot de laatste tijd, maar gelouterd en gereinigd van de vrees voor spoken, die apocriefe karikatuur van de geestverschijningen. Het uitgangspunt is, zoals wij zeiden, het bestaan van persoonlijke geesten boven ons waarnemingsvermogen; dat de losgemaakte van deze aarde een vrijere beweging kan hebben ligt eveneens in het begrip van persoonlijke geesten; de enige moeilijkheid ligt slechts in de vraag: hoe kan de geest, die in de zin van het aardse leven van het lichaam is ontdaan, zich doen zien door hem die hier is, door de geest, die aan de zintuigen gebonden is? De andere veronderstelling was deze: hij neemt voor een ogenblik een lichaam, of een soort van lichamelijkheid aan; de nieuwere zielkunde kan daarentegen antwoorden: hij is naar eigen natuur niet absoluut zonder lichaam.

De ziel van de geest is ook na de scheiding van haar lichaam niet geheel zonder lichaam; het inwendige volgt haar en het oude zal later met haar worden verenigd tot haar volkomen reïntegratie (herstelling) en restauratie. Er blijft zelfs tussen de ziel van de geest en het dode lichaam in de tussentijd een geheim verband, een polariteitsbetrekking, een rapport. Daaruit volgt ook weer dat het door de ziel verlatene en in zo verre ontzielde lichaam, al heeft het de ziel niet meer in zich, haar toch als het leven buiten zich heeft. De vertering van het lichaam is toch ook een levensteken en als doorgang van een voorbereiding van de opstanding.

Het verhaal van Mattheüs is meer dat van een ooggetuige; het gebeurde met Petrus, die tot Christus over de zee wilde gaan, is alleen door Mattheus (14: 28-31) verteld.

Zo lang wij hier beneden wandelen zijn wij overal omgeven en bedreigd door de nood van de zonde, evenals degenen die op de zee varen. De schipper zweeft door zijn gedrag over de afgronden die onder zijn voeten worden uitgediept. En hoe gemakkelijk kan hij, wanneer winden en golven hem tegen zijn en zijn vaartuig verbrijzelen, wegzinken in deze diepten, waaruit geen redding mogelijk is. Ook wij, zolang wij niet zijn opgenomen in de ark van de goddelijke genade, in welke wij alle gevaren kunnen trotseren, zweven op onze eigen krachten vertrouwend in een gebrekkige boot op de zee van de wereld. Onze hartstochten zijn de stormen die de golven beroeren, op welke wij nu in de hoogte, dan diep in de laagte varen. En wanneer zij ons werpen tegen de ondiepten en de klippen van de zonde, wanneer dan onze krachten niet genoeg zijn, wanneer de delen van het vaartuig die door mensenhand zijn

samen gevoegd van elkaar worden gescheiden, dan zinken wij ook in de diepte, diep en dieper in een afgrond, die door geen licht van genade wordt verhelderd, waar vreselijke gedrochten wonen en waaruit geen helpende hand ons zal optrekken. Wie is Hij, die daar wandelt op de vloed, als was hij een vaste bodem, die door geen zwaarte in het vloeibare element wordt neergetrokken, door geen golf opwaarts of neerwaarts wordt gedragen, wiens voetzool nauwelijks door de vochtigheid wordt nat gemaakt? Wie is Hij die door het menselijke heengaat zonder te delen in het verderf waardoor zij zijn aangetast, door alle stormen van de hartstochten die rondom hen woeden, zonder zich daardoor te laten bewegen, die, overal door zonden omgeven, ook van de geringste bevlekking rein blijft? Wie is Hij? - Een spook, zo roept ook nu nog menig een! Die Christus is een droombeeld door dweperij te weeg gebracht, die Christus van wie u ons vertelt, die de goddelijke natuur met de menselijke heeft verbonden, die onbeperkte macht had over de elementen, die in alles verzocht werd maar Zich steeds vrij van zonde heeft gehouden en door Zijn dood allen, die in Hem geloven, van de eeuwige verdoemenis zou hebben gered. Maar, u dierbare stem, die door het geruis van wind en golven, door het gedruis van het dagelijks leven en van de wereldse bemoeiingen, door het geschreeuw van het ongeloof heen vernomen wordt in alle ontvangbare harten. Hebt u al van Hem gehoord, mijn vriend? voelt u al: Christus is niet degene waartoe het ongeloof Hem wil maken, niet een spooksel, maar de levende Zoon van God, de ware Heiland, die van de zonde kan verlossen, welke Hem vreemd was en wier straffen Hij droeg? Voelt u het? Dan zult u ook die ijver in u voelen die in Petrus was. De begenadigde ziel brandt van verlangen om Christus door heiligmaking gelijkvormig te worden. Ook zij wil zweven over de golven van deze wereld, zonder in haar lusten ten onder te gaan. Zij wil ondanks de tegenwinden die haar ophouden en teruggedrijven, ondanks de golven die zich verheffen en neerzinken, haar weg naar Christus voortzetten, waarheen al haar wensen gericht zijn. Zal de Heere dit verlangen goed noemen? zal Hij Petrus toestaan tot Hem over de golven te komen? Zal Hij dat alles billijken wat de ziel in de gloed van de eerste liefde tot Hem onderneemt? Kan niet nog het hemelse vuur met aardse elementen, de drang van de genade met de drang van de natuur vermengd zijn? Kan hij, die Jezus wil naderen, ook niet misschien, zonder dat hij het zelf weet, besmet zijn met de wens om door mensen bewonderd te worden? Kan hij niet, alleen ziende op de roem van het welgelukken, vergeten, zich toe te rusten tegen de gevaren en moeilijkheden? 1) Dat alles moge zo zijn, ja, men kan toegeven dat het bijna altijd zo is; maar moeten wij alleen dan pas handelen wanneer ons handelen geheel en al rein is? dan zouden wij nooit tot handelen komen! De Heere wekt ons op zodra slechts het beginsel dat aan onze poging ten grondslag ligt, waardig is: het onreine, dat er nog aankleeft, zal door de beproeving die Hij ons bereidt, worden afgescheiden. Hij zegt tot Petrus: "Kom!" Onbeschrijfelijke vreugde voor deze, als hem hetzelfde gelukt wat hij in zijn Heer heeft bewonderd! Onbeschrijfelijke vreugde voor hem die besloot Christus na te volgen, dat hij door zijn vervuld zijn met de Geest wordt verheven boven de aardse dingen, dat hij zich als het ware ontbonden voelt van de wetten van de zwaarte die al het andere in de golven van de wereld naar beneden trekt, dat zijn wandel niet meer op aarde, maar nu al in de hemel is! Zulke verrukking schenkt de goddelijke genade aan de oprechte en vurige gemoederen die de weg van het heil hebben betreden; de eerste schreden worden hen gemakkelijk, de eerste tijden na de bekering zijn gewoonlijk onuitsprekelijk vrolijke en gelukkige tijden. Zij moeten ophouden; de heilige vreugde die de Christen vervult en die een gevoel van trotsheid in hem kon opwekken, moet worden gedempt. Petrus zag een sterke wind; dat zich een nieuwe storm zou verheffen en de

golven tegen hem zou dringen, dat had hij niet gedacht, dat was voor hem geheel onverwacht; omdat het toch gebeurt schrikt hij en in zijn verwarring, waarin hij meer op de storm en de golven dan op Christus ziet, begint hij te zinken. Ook u geloofde, begenadigde ziel! dat alle verzoeken voor u hadden opgehouden, of dat die, welke zich vertoonden, u slechts gelegenheid zouden geven om een schitterende volmaaktheid te ontwikkelen. Maar zie, daar verheft zich een storm! Kwam die van buiten, was het een bestrijding die door de vrijmoedige geloofsbelijdenis werd veroorzaakt. Over zo een zou u zich verheugen; maar zij komt uit uw eigen binnenste voort, hartstochten, die u sinds lang overwonnen waande, verheffen zich en tonen dat zij nog steeds voorhanden zijn. Er komen ook wel uitwendige beproevingen bij en zij zijn van een aard, zoals zij zich gewoonlijk alleen bij de gewone zondige wereldlingen openbaren, maar u ze voor u nooit had verwacht, u twijfelt aan uzelf, aan de Heere en Zijn genade en omdat uw vertrouwen op Hem geringer is dan uw vrees voor de verzoeking, begint gij aan de verzoeking toe te geven. Petrus schrok en begon te zinken, maar ook riep hij en bad: "Heere! help mij. " Ook u zonk en bent in uw verzoeking zeker niet rein van zonden gebleven: toen verdween die trotse inbeelding die ook de vroomste bekruipt. Toen erkende u dat de goddelijke genade ons niet opeens de nodige mate van kracht voor de gehele levensweg verleent, maar dat zij in ieder bijzonder geval, ieder ogenblik steeds opnieuw moet worden afgesmeekt. Toen riep u: "Heere, help mij!" En de Heere greep ook u evenals Petrus met Zijn machtige hand; en Hij, die u van de straffen van de zonde bevrijd had, redde u van de zonde zelf in welke u dreigde weg te zinken.

1) Iets daarvan werd Petrus later onder de leiding van de Heilige Geest wel gewaar; hij leerde bekennen dat zijn geloofsmoed niet vrij geweest was van zekere overmoed, van een trachten naar hoge dingen en van zelfverheffing boven de anderen). Toen wilde hij niet dat iemand hem bewonderde en hoger stelde dan hem toekwam; bij zijn zendingsprediking heeft hij nooit deze geschiedenis van zijn geloofsmoed verteld, ook later niet toegegeven, toen zijn "zoon" Markus (1 Petrus . 5: 13) uit die voordrachten dit Evangelie samenstelde, dat deze die geschiedenis zou opnemen. Critici en schriftonderzoekers menen wel meestal dat Markus die niet had mogen opnemen om de eer van de grote apostel niet te krenken, omdat het zinken in de zee hem juist niet tot grote roem verstrekke. Markus heeft echter andere dingen opgenomen die deze gewaande eer op veel ergere wijze krenken; het tegenovergestelde is dus wel het ware, Petrus heeft niet gewild dat iemand hem een hogere plaats gaf dan hem toekwam. Mattheüs heeft er echter voor gezorgd dat de geschiedenis voor de kerk niet verloren ging. Omstreeks de tijd van de vervaardiging zal deze wel de juiste mening zijn, dat het Evangelie allang aanwezig was voordat een van de drie overige Evangeliën werd geschreven.

Waar de nabijheid van de Heere, de stem van de Heere, het werk van de Heere onderkend wordt, daar houden noden en gevaren op. Waar Hij zegt: "Ik ben het" vluchten de spoken, die een bange verbeelding radeloos doen uitschreeuwen. Zijn: "Vrees niet" neemt de vrees weg. Zijn: "Zijt welgemoed" stort moed en kracht in bezwijkende harten. En Hij komt, Hij treedt op, Hij is er, Hij zegt: "Ik ben het, " Hij zegt: "vreest niet!" Hij zegt: "weest welgemoed; " soms in de eerste nachtwake, mogelijk in de tweede of in de derde, maar zeker in de vierde en laatste, waar het Zijn discipelen, waar het Zijn vrienden zijn, die in nood zijn van de baren. . . laat dan de baren bruisen, de storm aanhouden, de nacht zich rekken, de nood nog klimmen; men weet, men voelt niet, men ondervindt dat men in de nood geschraagd, dat men door de



nood gedragen wordt, dat de nood inwendig, dat is, dat hij metterdaad overwonnen is. Want de nood van de nood is het gevoel van nood. En dit: waar Hij herkend, waar Zijn optreden, waar Zijn gangen, waar Zijn hand gezien wordt; waar het woord van Zijn vertroosting tot het hart komt; dit neemt Jezus weg. Het is op deze manier dat Hij Zijn discipelen in nood en lijden erdoor helpt; maar Hij doet meer: Hij helpt hen ook uit.

51. En Hij klom, in gemeenschap met Petrus die tot Hem op het water was gekomen, tot hen, tot de overige elf discipelen in het schip en de wind stilde op hetzelfde ogenblik toen de Heere bij hen was. En zij, de discipelen, ontzetten zich zeer in zichzelf en waren verwonderd over hetgeen zij van Jezus (vs. 48) hadden gezien.

52. Want zij hadden niet gelet op het wonder van de broden, die door Zijn macht waren vermeerderd tot voeding van 5. 000 mensen: want hun hart was verhard. Het was stomp en ontoegankelijk voor hogere inzichten, anders hadden zij al bij dat wonder moeten opmerken, wie Jezus eigenlijk was en er zou niet eerst nog een tweede van dezelfde buitengewone aard nodig zijn geweest om hun het juiste begrip te geven.

De discipelen ondervinden een tweede wonder dat hen zelf ten zegen is, terwijl Jezus bij hen instijgt, namelijk dat de storm, die hen tegen is, meteen wordt gestild. Dat brengt hen des te meer buiten zichzelf. De discipelen, zegt Markus, hadden niet voldoende lering getrokken uit de wonderbare vermeerdering van de broden, namelijk dat de mate van hetgeen voor de mensen mogelijk was, niet geschikt was om de openbaring van de Heere te meten. Volgens zijn mening zijn dus beide wonderen specifiek onderscheiden van alle vorige. Daarom ontziet Hij zich niet het hart van de discipelen verstompt te noemen tegenover de werking die het eerste wonder op hun erkentenis had moeten uitoefenen, omdat zij bij het tweede van dezelfde aard nog zo geheel onvatbaar konden staan. Hij zegt dit om aan te tonen, hoe Jezus' openbaring er van Zichzelf op was gericht om het geloof van de discipelen tot een oordeel over het enige van Zijn persoon te dwingen (MATTHEUS. 14: 33) en hoe moeilijk hun geloof die drang opgevolgd is. Beide voorvallen hebben intussen ook hun betekenis ten opzichte van de toekomstige roeping van de twaalf. In het eerste (vs. 35 vv. ) werd voorgesteld hoe het hen ten gevolge van de almachtige tegenwoordigheid van hun Heer zou lukken om door hun geringe dienst de hongerige wereld te spijzigen met het brood des levens; het tweede (vs. 45 vv. ) wijst aan hoe de gemeente van Jezus haar weg zal maken door de wereld volgens welke zij te worstelen heeft met de mensheid, die vervuld is met de geest van die wereld en van deze zal te lijden hebben. Zij is die weg ingeslagen op bevel van haar Heer, die tot God gaat ter voleindiging van Zijn werk; zij deed dit in de hoop, die gegrond was op Zijn belofte, om Hem na korte tijd weer te zien. Maar de arbeid om tot het doel te komen wordt zwaarder en duurt langer, dan zij had gedacht en het tijdstip zal komen dat zij de gelukkigen voortgang tot het doel voor onmogelijk houdt en het de schijn verkrijgt alsof haar hoofd, dat in de veiligheid bij God vertoeft, haar heeft vergeten. Dan geduld te oefenen en standvastig het geloof aan de almachtige trouw vast te houden van Hem, die ze haar beloofd heeft, dat moest de uitkomst van deze vaart hen leren. Want net zo plotseling als hier zal de Heere verschijnen, vanwaar en zoals gij het niet heeft gedacht, zodat zij eerst door Zijn troostwoord daarvan moet worden verzekerd, dat Hij die in zo'n heerlijkheid komt, dezelfde is met wie zij in gemeenschap staat

van vlees en bloed. Dan zal opeens de tegenstand van de wereld vernietigd zijn en zij zelf zich aan het zalig doel van haar weg bevinden.

Tegenover het ijdele aardse koningschap dat het vleselijk Israël Hem wilde opdringen stelt Jezus de ware onbeperkte macht. Hij openbaart Zich aan de Zijnen als degene die macht heeft over alle krachten van de natuur, die Zichzelf en hen met Hem kan verheffen boven de zwaartekracht van dit aardse lichaam. 1) Wanneer Hij hen in de wonderbare spijziging een voorspel heeft gegeven van de overgave van Zijn vlees tot voedsel voor de wereld, wanneer Hij hen in deze vreselijk donkere duisternis, in storm en eenzaamheid een voorsmaak heeft laten voelen van de nog smartelijkere, maar eigenlijke scheiding na Zijn dood, zo geeft Hij vooraf in dit onverwacht, triomferend terugkeren midden door de woedende golven heen een voorafbeelding van Zijn troostvol verschijnen bij Zijn opstanding, ja van Zijn heerlijke hemelvaart, aan welke Hij Zijn gelovigen een aandeel laat nemen, terwijl Hij hen met Zich verheft tot de hemelse woningen.

1) Als men bedenkt, dat iedere vrijwillige beweging die ons lichaam maakt geen opheffing is, maar toch een overwinning van de wet van de zwaartekracht door het tussenbeide treden van een hogere kracht, namelijk de kracht van de wil, zo wordt door deze analogie begrijpelijk dat de materie als een werk van de wil altijd werkelijk ten dienste moet staan aan deze werkelijk bovennatuurlijke kracht. Niets verhindert aan te nemen dat de adem van boven op een gegeven, een menselijk lichaam, ja zelfs geheel materiële voorwerpen (2 Kon. 6: 6) van deze heerschappij van de zwaartekracht kan ontheffen.

Wat ons verwondert en ten hoogste mag verwonderen is dat door de discipelen en vrienden van de Heere van de tegenwoordige tijd, dat door ons, in zoverre wij echt discipelen en vrienden van de Heere zijn, in de nood van het schip van de kerk, in eigen noden op de zee van het leven zo weinig gerekend wordt op een liefde en een macht die in de hoogste nood zulke uitkomsten geven kan. Ach! ook wij hebben beiden het wonder van de broden en het wonder van de windstilling vernomen en is het niet vaak alsof wij beiden vergeten zijn, alsof wij noch op het een noch op het ander hebben gelet? of onze harten verhard zijn en deze troostrijke geschiedenissen tevergeefs voor ons zijn neergeschreven? te vergeefs door ons ondervonden? Nee, Hij zal ons niet voorbijgaan. Zijn hand is naar ons uitgestrekt, Zijn voet staat al aan ons slingerend boord, en als wij Hem niet afwijzen slingert het niet meer. . . . de zee is stil; het morgenlicht breekt aan, de haven blauwt in het verschiet. Straks wordt het anker geworpen. . . . Men zal komen in het land waar men naar toe vaart.

53. En toen zij overgevaren waren kwamen zij bij Bethsaïda in het land Gennesareth (zie) en meerden daar aan.

53. En toen zij overgevaren waren kwamen zij bij Bethsaïda in het land Gennesareth (zie) en meerden daar aan.

54. En toen zij uit het schip gegaan waren en zich naar Kapérnaüm begaven werden zij meteen herkend door de mensen daar, die Hem de vorige dag over de zee hadden zien varen (vs. 33).

55. En het hele omliggende land doorlopend, verbreidden zij het bericht van Zijn komst. Drie weken lang hadden zij Zijn aanwezigheid moeten missen en de vorigen dag hadden zij Hem niet kunnen houden (vs. 31). Op diezelfde dag leerde Jezus in de synagoge te Kapernaüm (Joh. 6: 59), op de volgende dagen begonnen zij degenen die kwalijk gesteld waren op beddekens te dragen naar de plaats waarvan zij hoorden dat Hij er was, want in die vier dagen van 19-22 April deed Hij een reis door het landschap.

56. En waar Hij kwam in steden of dorpen, daar leidden zij de zieken op de markten en baden Hem, dat zij maar de zoom van Zijn kleed mochten aanraken; de zieken waren echter zo veel in getal dat de Heere zich niet met ieder in het bijzonder kon ophouden. En zoveel als Hem aanraakten werden gezond. De beide geschiedenissen van 23 en 24 April, die ook nog in en tijd van het paasfeest van het jaar 29 vallen zijn al in Hoofdstuk 2: 23-3 : 12 verteld.

De Evangelist wil te kennen geven dat men lang op Jezus heeft gewacht, als op een die men zelden als een lang vertoevende gast in zijn midden had. Daaruit alleen is die angstige haast te verklaren met welke men door het gehele landschap heenging en de zieken op hun bedden rondom de plaats bracht, waar Hij op dat ogenblik vertoefde. Ten gevolge van de uitzending van de twaalf, was de mening dat men in Jezus een onfeilbare Helper van lichamelijk kwaad had tot een heersende geworden en wat in Hoofdstuk 5: 27 nog als een enkel bewijs van opmerkelijke moed van het geloof moest worden bericht uit een tijd van ongeveer 7 maanden vroeger, behoorde nu al tot de gewone gebeurtenissen. Des te duidelijker kwam nu ook tot het volk de nadrukkelijke eis om zich een bepaald oordeel over deze man te vormen, op wie men zo'n vertrouwen kon stellen, evenals de discipelen in de beide geschiedenissen (vs. 35 vv. en 45 vv. ) aanleiding hadden om tot de juiste kennis van Jezus' persoon door te dringen. Bij deze is zo'n kennis gekomen, maar bij het volk zijn de oordelen, die in vs. 14 vv. als bestaande worden meegedeeld, bestendigd (Hoofdstuk 8: 27 vv. ). In het volgende zien wij nu Jezus op zijn reis, die veel van een vlucht had, gedurende de volgende maanden tot aan Zijn vertrek uit Galilea.

## HOOFDSTUK 7

### *OVER DE HUICHELARIJ DER FARIZEEEN, HET DOCHTERTJE VAN DE HEIDENSE VROUW, EN EEN DOOFSTOMME*

I. Vs. 1-23. (zie ook). In de vier groepen van verhalen die tot hiertoe voorkomen, heeft Markus de tijd van de openbare werkzaamheid in Galilea tot in het begin van die periode beschreven, dat Zijn reis door het land het karakter van een vlucht aanneemt. Deze periode, waarin de toestand van het rijk Gods op de tijd van de vervaardiging van dit Evangelie is afgebeeld, zweefde hem meteen van het begin af zo zeer voor ogen, dat hij bij zijn mededelingen niet op de geschiedkundige tijdsopvolging het oog had, maar op bepaalde gezichtspunten voor de inwendige ontwikkeling. Nu hij echter zijn doel bereikt heeft, houdt hij zich streng aan de chronologische op volgorde van de gebeurtenissen, zoals die ook bij Mattheüs wordt gevonden (vgl. het overzicht bij MATTHEUS. 6: 1); hij brengt daar zelfs nog twee eigenaardige verhalen (Hoofdstuk 7: 31-37 en 8: 22-26) bij. Het eerste stuk van deze vijfde groep, die in 2 x 5 afdelingen verdeeld is, vormt de strijdvraag van de farizeeën over het wassen van de handen.

1. En bij Hem vergaderden, de dag na Zijn terugkeer van Nazareth (Hoofdstuk 6: 1-6), de farizeeën te Kapérnaüm en sommige van de schriftgeleerden, die volgens de aanleiding, welke in MATTHEUS. 15: 1 uitvoeriger is voorgesteld, uit Jeruzalem gekomen waren. Zij wilden een onderzoek beginnen om een punt van aanklacht tegen Hem te vinden. Terwijl een daar wonend farizeeër Hem met Zijn discipelen aan tafel uitnodigde om Hem beter te kunnen waarnemen, bevonden zij zich eveneens gezamenlijk in het huis van den gastheer als samengezworenen tegen Hem (Luk. 11: 37).

2. Zij vonden bij die gelegenheid bevestigd wat men bij de Hoge raad had aangebracht ("Uit 12: 1"). En ziende, dat sommige van Zijne discipelen met onreine, dat is, met ongewassen, met niet volgens de door de oude voorgeschreven wassingen godsdienstig geheiligde handen brood aten, omdat Hij Zich zonder die met Zijn discipelen aan tafel zette (Luk. 11: 37), berispten zij hen; zij maakten dat tot een zaak van verwijt.

3. Want om eerst de lezers die met de Joodse gebruiken onbekend zijn, de samenhang van de zaken te verklaren: de farizeeën en al de Joden die nog altijd onder hun verordeningen staan, eten niet tenzij zij eerst de handen vaak wassen. Zo belangrijk vinden zij de Levitische reiniging, dat zij de verordening van de ouden houden zoals die in de school van de farizeeën wordt opgevolgd 5: 22").

4. En als zij van de markt kwamen, waar zij door aanraking met de menigte zich Levitisch onrein zouden hebben kunnen maken (Joh. 18: 28), aten zij niet, tenzij zij eerst in een bepaald bad gewassen waren. En vele andere dingen zijn er, die zij aangenomen hebben te houden, als namelijk de wassing van de houten drinkbekers en aarden kannen, en koperen vaten en bedden, ligbanken voor het middagmaal. Deze allen reinigen zij vóór het gebruik op een tot in bijzonderheden geregelde manier, om zich niet in enig opzicht te bevleken met iets, dat in tegenspraak met de Levitische reinheid is 11: 25").

Dit zijn allen uitbreidende toevoegsels aan de Mozaïsche geboden, die dergelijke, tot bijzonderheden afdalende bepalingen, niet bevatten. Zij worden ook verordeningen, of overleveringen van de ouden, of van de oude wetgeleerden genoemd. Nog vandaag is de wet van Mozes bij de Joden door de Talmud verdrongen en door de instellingen van deze overschaduwd.

Niet onbewust maar met het meest duidelijk bewustzijn verhieven de Rabbijnen hun verordeningen boven de wet van Mozes. Afgevaardigden van de Hoge Raad te Jeruzalem bezochten vlijtig de provincies en waren bijzonder opmerkzaam op die leraars die van de grondstellingen van het farizeïsme afweken, aan wiens spits het dogma van de overlevering stond.

Veel uitwendige ceremoniën en menselijke verordeningen zijn niet goed in de kerk van God, want zo men die stijf en strak houden wil, verlaat men gemakkelijk daardoor Gods gebod. De mensen doen echter gewoonlijk graag alles wanneer zij maar hun hart niet hoeven te veranderen en de eigenliefde is zo dwaas, dat men liever zorgvuldig en vlijtig is voor kruiken en bekers dan voor zichzelf.

Dat was het ook waarom de Heere zelf zei, dat Zijn juk zacht en Zijn last licht was (MATTHEUS. 11: 30), omdat Hij Zichzelf en de gemeenschap die Hij in Zijn naam wilde stichten, vergeleek met het juk en met het menigvuldige van uitwendige lasten bij de Joden, die de oudsten nooit moe werden uit te leggen.

5. Daarna vroegen de farizeeën en de schriftgeleerden Hem, omdat zij nu het punt van aanklacht, waarom zij zich rondom Hem hadden vergaderd, voorstelden (vs. 2): Waarom wandelen Uw discipelen, die Gij Uzelf vormt, niet naar de verordening van de ouden, maar eten het brood met ongewassen handen? Zoals wij toch aan uw eigen voorbeeld hebben opgemerkt, legt Gij het er op toe, om U te verheffen boven de verordeningen van de ouden - Gij wilt dus zeker een geheel nieuwe school stichten?

6. Maar Hij weerlegde eerst het verwijt omtrent het niet in acht nemen van de instellingen van de ouden. Hij antwoordde en zei tot hen: Jesaja heeft wel op treffende wijze (in Jes. 29: 13) van u, geveinsden! geprofeteerd, zoals geschreven is: a) Dit volk eert Mij met de lippen, maar hun hart houdt zich ver van Mij.

a)Ezechiël. 33: 31.

7. a) Zij eren Mij echter tevergeefs, in plaats van dat hun godsdienst Mij welgevallig zou zijn, want zij onderwijzen leringen die de geboden van de mensen zijn, terwijl zij die als een eigen gebod van God voorstellen, door ieder voor heilig te houden.

a)Kol. 2: 18, 20. Tit. 1: 14.

8. Met alle recht mag dat woord op u worden toegepast: want, terwijl u het gebod van God metterdaad nalaat, houdt u de verordeningen van de mensen, om ten sterkste Levitische

reinheid in acht te nemen, als namelijk wassingen van de kannen en drinkbekers; en andere dergelijke dingen doet u veel (vgl. vs. 4).

9. En Hij zei tot hen: U doet welzeker Gods gebod te niet en zet het blijvend terzijde, opdat u uw verordening zou onderhouden, die u aangenamer en meer welgevallig is dan de goede en volmaakte wil van God, tegenover welke u een geheime tegenzin koestert.

9. En Hij zei tot hen: U doet welzeker Gods gebod te niet en zet het blijvend terzijde, opdat u uw verordening zou onderhouden, die u aangenamer en meer welgevallig is dan de goede en volmaakte wil van God, tegenover welke u een geheime tegenzin koestert.

10. Hoort toe hoe u Gods gebod opheft, uit deze tegenover elkaar staande stellingen: want Mozes heeft (Efod. 20: 12 en 21: 17) volgens Gods last of ingeving gezegd: a) Eert uw vader en uw moeder, en b) wie vader of moeder vervloekt, die zal de dood sterven.

a) Deut. 5: 16. Efeze. 6: 2. b) Lev. 20: 9. Deut. 27: 16. Spr. 20: 20.

11. Maar u zegt: als een mens tot vader of moeder zegt: Het is Korban, (dat is te zeggen, een offergave, zo wat u van mij ten nutte zou kunnen komen; het is door een gelofte eigendom van de tempel geworden, God zal u om die gelofte iets veel beters geven; die zo spreekt, voldoet.

12. En gij laat hem zo niet meer toe iets voor zijn vader of zijn moeder te doen.

13. a) En u maakt zo het woord van God, dat beveelt vader en moeder te eren, krachteloos door uw verordening, die u ingezet hebt. In plaats van de mensen terug te houden van zulke onheilige plichten, die een verkorting van de kinderplichten betekenen; in plaats van dergelijke dingen op alle manieren te verhinderen, verhindert u het goede; en veel dergelijke dingen doet u (vgl. vs. 8).

a) 1 Tim. 4: 3. 2 Tim. 3: 2.

Markus geeft de beide delen van de rede van Jezus in omgekeerde opvolging, zodat bij hem de hoofdgedachte voorafgaat, die bij Mattheüs volgt; de laatste heeft zeker ten doel om de wet vóór de profeten te plaatsen.

Daarentegen laat Markus op de algemene schildering van de Farizees-Joodse gewoonte misschien daarom het door Jezus toegepaste oordeel van Jesaja volgen, om aan te tonen dat de ijverige waarneming van die gewoonten zelfs de profeet van Israël er toe moest brengen, in de plaats van het eigenlijke zedelijke doel van de mens, namelijk het doen van de wil van God, de gehoorzaamheid aan zuiver menselijke uitvindingen toe te laten.

Jesaja, Christus en de Reformatie in hun eenstemmig oordeel over de ware en de valse godsdienst.

Mensen die openlijk goddeloos leven verzwakken de waarheid van de Goddelijke wet niet zo erg door hun zondig leven, dan zij die zich voor vrienden uitgeven en het tegenovergestelde tonen.

14. Hierop hield de Heere nog verder een scherp bestraffende rede tegen de farizeeën en schriftgeleerden; Hij verliet het huis van degene die Hem aan tafel had genodigd, zonder verder aan de maaltijd deel te nemen. En bij het uitgaan uit de deur weer de hele menigte bij zich geroepen te hebben die Hem vroeger had omgeven, vóórdat Hij de uitnodiging van de farizeeër had ontvangen, zag Hij hoe deze gedurende Zijn afwezigheid nog aanmerkelijk was toegenomen (Luk. 11: 39-12 : 1). Daarop zei Hij tot hen: Hoor Mij allen en begrijp het, want het is een zeer gewichtige zaak die Ik u te zeggen heb, tot waarschuwing voor de zuurdesem van de farizeeën.

15. a) Er is niets van buiten de mens dat hem ingaat, dat hem kan ontreinigen, geen spijs of drank maakt hem onrein, maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het die de mens ontreinigen; wat uit zijn boos hart opwelt, dat maakt hem onheilig, dat verlaagt hem.

a)Hand. 10: 15. Rom. 14: 17, 20. Tit. 1: 15.

16. Als iemand oren heeft om te horen, die horen (MATTHEUS. 11: 15; 13: 9).

Jezus lost de vraag op, waarvoor de mens moet opletten, wil hij werkelijk voor verontreiniging bewaard worden. Dit doet Hij in een openlijk woord de oren van het volk, waarvoor het gedrag van Zijn discipelen (vs. 2) niet aanstotelijk mocht blijven, al ergerden ook Zijn vijanden zich daaraan. Het is toch niet een bijzonder privilege, dat Zijn discipelen rechtvaardigt, maar een algemene waarheid, die Hij tegenover de leerwijze der farizeeën wil doen kennen.

17. En toen Hij van de menigte, tot welke Hij voor de deur van het huis van de farizeeër gesproken had, in het huis gekomen was waar Zijn woning was, vroegen Zijn discipelen Hem door de mond van Petrus (MATTHEUS. 15: 15) van de gelijkenis die Hij te voren tot het volk had gesproken.

18. En Hij zei tot hen: Bent ook u, die bestemd bent om de eerstelingen te zijn in het koninkrijk der hemelen en een nieuwe tijd, de tijd van de genade, bekend te maken, u, die u al overeenkomstig de waarheid hebt gedragen, dat uitwendige reinigingen niets uitwerken op de inwendige toestand (vs. 2), bent ook u zo onwetend dat u de uitdrukking niet eens begrijpt waarmee Ik u gerechtvaardigd heb? Begrijpt u niet, alhoewel uw gemeenschap met Mij u al tot een nieuwe godsdienstige leefwijze gebracht heeft en u nu ook een bepaald bewustzijn omtrent de grond van die nieuwe leefwijze moest hebben, dat al wat van buiten in de mens ingaat, hem niet kan ontreinigen?

19. Want het gaat niet in zijn hart, welke gesteldheid toch alleen over reinheid en onreinheid beslist, maar in de buik en gaat van daar ook weer in de heimelijkheid uit, ten gevolge van

een afzonderingsproces, reinigend al het voedsel. Het onreine gaat weg en zo wordt de eigenlijke plaats van het leven daarvoor bewaard.

20. En Hij zei, nadat Hij Zich zo verklaard had over de eerste helft van Zijn woord in vs. 15, nu ook de andere helft verklarend: Dat wat uitgaat uit de mens, dat ontreinigt de mens, omdat het van hemzelf komt en een voortbrengsel is van zijn eigen inwendige natuur; het verontreinigt hem, wanneer het van die aard is dat hij zich daardoor als vleeselijk, onzedelijk en verwerpelijk openbaart.

20. En Hij zei, nadat Hij Zich zo verklaard had over de eerste helft van Zijn woord in vs. 15, nu ook de andere helft verklarend: Dat wat uitgaat uit de mens, dat ontreinigt de mens, omdat het van hemzelf komt en een voortbrengsel is van zijn eigen inwendige natuur; het verontreinigt hem, wanneer het van die aard is dat hij zich daardoor als vleeselijk, onzedelijk en verwerpelijk openbaart.

21. a)Want van binnen uit het hart van de mensen komen voort kwade gedachten, die zich ontwikkelen tot kwade daden, namelijk overspel, hoererij, doodslag.

a) Gen. 6: 5; 8: 21. Spr. 6: 14. Jer. 17: 9.

22. Dieverij, gierigheid, boosheid tegen de naaste, bedrog, ontuchtigheid (uitgelatenheid, ordeloosheid), een boos oog (MATTHEUS. 20: 17), lastering, hovaardij, overmoed, onverstand.

23. Al deze boze dingen komen voort van binnen als een vrucht van kwade gedachten en verontreinigen de mens. Het werk van de reiniging bestaat daarom alleen daarin, dat men de gedachten onderzoekt die te voorschijn komen, hoe zeggend zijn, dat men de onreine niet voedt, noch zich door deze laat beheersen.

Evenals de Heere Jezus alle gerechtigheid vervuld heeft die Hij leerde en eiste, zo heeft Hij ook het gebod Joh. 7: 24 : "Oordeel niet naar het aanzien, maar oordeel een rechtvaardig oordeel" zelf vervuld. Hij oordeelde altijd naar het recht, nooit naar gevoel en hartstocht; Hij oordeelde altijd waarachtig, naar de inwendige grond, naar de eigenlijke waarde, nooit naar aanzien en uiterlijk. Er is ook in die zin geen bedrog in Zijn mond gevonden, dat Hij geen half waar en scheef, geen overdreven of verkeerd oordeel heeft geveld, waarbij te veel of te weinig gezegd was. Het kon dan ook niet anders of Zijn oordeel moest meestal van het oordeel van de mensen zeer verschillen. Zijn hele manier en wijze om de zaken aan te zien en te waarderen moest een bijzondere, Zijn maatstaf, waarmee Hij zaken en mensen mat en waarnaar Hij hun waarde bepaalde, moest des te ongewoner zijn, omdat de meeste mensen naar gevoel en hartstocht, naar overgeleverde gewoonten en menselijke opvattingen oordelen, afmeten en waarderen. Zo is dan ook hier het oordeel van de Heere Jezus over hetgeen de mens verontreinigt tegenover een ander oordeel geplaatst, namelijk tegenover de mening en het oordeel van Zijn tijdgenoten onder Zijn volk en de mening en het oordeel van de wereld van elke tijd en van elk land. De Joden hielden iemand in die mate onrein, slecht, onwaardig en verachtelijk, als hij de opvolging van Gods geboden naar de letter en naar de uiterlijken



vorm en nog meer dan dat, de vervulling en opvolging van de verordeningen van de ouden, van zekere bij hen in hoog aanzien staande leermeesters, naliet. Die deze met de grootste nauwkeurigheid hield, was in hun ogen heilig; die ze niet waarnam, werd voor een gemene, slechte, nietswaardige mens gehouden. Rijkdom en voorname stand maakte bij hen de mens niet voornaam en waardig, gaf hem geen waarde, en armoede en geringheid maakte bij hen niemand onrein; de rijkste tollenaar was bij hen een gemeen mens, omdat hij een Romeins tollenaar was en de voornaamste Jood werd voor een gemeen mens gehouden, wanneer hij de verordeningen van de ouden niet hield; daarentegen was de armste en geringste Jood, wanneer hij die waarnam, geacht en heilig. - Wat maakt daarentegen in de ogen en volgens het oordeel van de wereld een mens gemeen? wie en wat noemt men een gemeen man of een gemeen mens, gemene lieden of gemeen volk? Noemt men zo zondige, boze, misdadige mensen? of mensen, die zonder God en zonder hoop in de wereld zijn? of misschien mensen, die met het heilige spotten? Nee zulke mensen noemt men zo niet! Men noemt ook geen rijken, geen geleerden, geen voornamen gemeen. Een rijke, hoe slecht, hoe ruw, hoe onwetend, hoe belachelijk trots hij moge zijn, in hoe grote gierigheid en schreeuwende onbarmhartigheid of in welke verkwisting en overdaad hij moge leven; hoe veel bedrog en ongerechtigheid aan zijn geld moge kleven, telt niemand onder het gemene volk. Ja, wanneer een arme, een geringe, die vroeger niemand achtte, plotseling tot grote rijkdom komt en nu prachtige huizen bouwt, prachtige tuinen aanlegt, prachtig huisraad aanschaft, kostbare klederen draagt, de fijnste en duurste spijsen en dranken geniet, dan houdt hij dadelijk op tot de gemene lieden te behoren. Als hij over jaar en dag al zijn rijkdom weer verliest, dan behoort hij dadelijk weer tot het gemene volk; met zijn geld verliest hij zijn waarde. Een geleerde, hoe weinig waarde zijn geleerdheid op zichzelf moge hebben, hoe slecht hij ze aanwendt, welk een zondig, schadelijk, verderfelijk mens hij moge zijn, telt men niet onder de gemene mensen; evenmin een voorname, hoe slecht hij moge zijn, hoe ellendig en nutteloos in lediggang, hoe slecht en schadelijk in allerlei laagheid, schelmerij, dronkenschap, hoererij, echtbreuk, verachting van God en mensen hij openlijk moge leven, dat alles ontnemt hem in de wereld zijn waarde niet, bij blijft daarom toch een voornaam man en als men zijn gruwelijk gedrag ook berispt, rekent men hem toch niet onder het gemene volk. Een mens daarentegen die arm en nederig is, hoe goed hij moge zijn, hoe onbesproken zijn gehele gedrag ook is, hoe braaf en trouw, hoe vlijtig en arbeidzaam hij is, al is en doet hij nog meer, al jaagt hij ook in de vreze Gods en in geloof aan Gods beloften met de zwaarste en edelste inspanning de heiligmaking na, al leeft hij voor God en de eeuwigheid, maar is hij, zoals gezegd is, arm en nederig, woont hij in een kleine hut, heeft hij slechts het meest nodige en slechtste huisraad, draagt hij een grof kleed, moet hij in het zweet zijns aangezichts zijn brood eten, die heeft in de wereld geen waarde, die is en blijft volgens haar spraakgebruik een gemeen mens. En hoe oordeelt en spreekt de Heere in deze zaak? wat maakt naar Zijn waarachtig en beslissend oordeel de mens gemeen of onrein? Hij ziet op de mens zelf en alleen op de mens, wanneer Hij bepaalt wat de mens gemeen maakt; ja Hij wil eigenlijk in deze zaak niet eens het lichaam van de mens meegerekend hebben. Al het uitwendige, lichamelijke, zegt Hij kan de mens niet verontreinigen, het lichamelijke, aardse voedsel kan hem niet gemeen maken, want het raakt hemzelf niet aan, het komt niet in en tot de mens zelf, maar in de buik; het behoort slechts tot het lichaam van de mens en het lichaam is niet de eigenlijke mens, maar alleen zijn tent en woning voor de korte tijd van zijn verblijf op aarde. De mens zelf, die van geestelijke aard en natuur is, kan ook alleen door geestelijke zaken onrein en gemeen worden en alleen

geestelijke zaken kunnen hem waarde geven; daarom wat van binnen uit het hart van de mensen voortkomt, dat beslist over hem, want het getuigt hoe hij in zichzelf is, hoe goed of hoe slecht de verborgen grond en schat van zijn eigenlijk wezen is en daarnaar kan men hem waarderen en schatten. Wat zo van binnen uit het hart, uit de mens zelf, voor goeds, reïns, schoons, goddelijks voortkomt, dat vereert hem en geeft hem waarde; want het getuigt dat hij inwendig in zichzelf goed, rein en schoon is en iets goddelijks in zich heeft. Het kwade, onreine, verkeerde dat van binnen uit het hart, uit de mens te voorschijn komt, dat strekt hem tot schande en maakt hem gemeen, want het getuigt dat hij inwendig, in zichzelf, verkeerd, onrein en gruwelijk is. Oordeelt dan over uw eigen onreinheid en die van andere mensen een rechtvaardig oordeel, zoals u volgens deze woorden van de Heere kunt doen! Bovendien, wat u uitwendig in deze wereld bent, dat bent u slechts een paar ogenblikken in vergelijking met de eeuwigheid; maar wat u in de andere wereld zult zijn, dat bent u eeuwig. O maakt dat u daar niet gemeen genoemd en als zodanig behandeld wordt! Ook dat maakt de mens gemeen, wanneer hij hier graag veel wil zijn en hebben, maar daar niet; daar niets te willen zijn en te willen betekenen is geen ootmoedige, nee, dat is lage gezindheid.

II. Vs. 24-30. (zie ook). Niet alleen tijdrekenkundig, maar ook naar zijn betekenis voor het koninkrijk Gods, sluit aan het vorige stuk van het handen wassen van de farizeeën en schriftgeleerden zich het nu volgende aan, namelijk dat van het grote geloof van de Kananese vrouw, wier dochter, welke door de duivel gekweld werd, gezond werd gemaakt door Jezus, toen Hij in het gebied van Tyrus en Sidon vertoefde. "Met de gemeente van Christus' discipelen, die zich tegenover het oude als het nieuwe Israël openbaarde, dat niet in de waarneming van uitwendige instellingen en onthoudingen zijn heiligheid stelt, maar deze in de heiliging van het hart zoekt, zullen, gemakkelijker dan het door de farizeeën vertegenwoordigde Israël, die heidenen samengaan die zonder het dienen van de wet in ootmoed en geloof hun hart gereinigd hebben tot het ontvangen van de zaligheid die in Jezus is. "

24. In Kapernaüm was Hij door de farizeeën en schriftgeleerden met vijandige vervolgingen van stap tot stap omgeven. En daarom van daar opstaande, ging Hij weg naar de landpaal van Tyrus en Sidon aan de westzijde van Galilea. En hij ging in een huis om daar in stilte enige tijd door te brengen en Hij wilde niet, dat iemand wist dat Hij daar was, om niet door hulpbehoevenden uit de heidenen lastig gevallen te worden en Hij kon noch niet verborgen zijn. God beschikte het dat Zijn aanwezigheid bekend werd om hier een gebeurtenis van profetische betekenis voor de toekomst te laten plaats hebben.

25. Want een vrouw wiens dochttertje een onreine geest had, van Hem gehoord hebbend, wachtte op een gelegenheid dat Hij Zich vertoonde; zij kwam en viel neer aan Zijn voeten (MATTHEUS. 15: 25).

25. Want een vrouw wiens dochttertje een onreine geest had, van Hem gehoord hebbend, wachtte op een gelegenheid dat Hij Zich vertoonde; zij kwam en viel neer aan Zijn voeten (MATTHEUS. 15: 25).

26. Deze nu was een Griekse (een Grieks sprekende) vrouw van geboorte uit Syro-Fenicië (een ander Fenicië dan dat wat tot Libië in Noord-Afrika behoorde, het gebied van het oude Carthago); en zij bad Hem, dat Hij de duivel uitwierp uit haar dochter, zeggende: Heere! help mij.

De Fenicische kusten waren oorspronkelijk Israël als erfdeel gegeven (Gen. 49: 13, Deut. 33: 14. Joz. 19: 28); die landstreek is echter nooit door Israël veroverd, maar in de handen van de Fenicische Kanaänieten gebleven. Jezus, de ware Zoon van David, de eigenlijke Jozua, wiens naam Hij verwezenlijkt, heeft niet nagelaten dat gebied van Israël, waarin noch Jozua noch Salomo gekomen is, te betreden. Hij heeft hier de Kanaänieten niet uitgeroeid, zoals aan het volk van Israël als knecht van de Heere was opgedragen, ter volvoering van het goddelijk gericht over het meest verdorven gedeelte van de heidenwereld. Hij is niet gekomen om te richten, omdat gebleken was dat het gericht de mensheid niet meer kon redden sinds het volk van God, dat het gericht aan de wereld moest volvoeren, zelf boven alle volken onder de woede van God was. Daarom heeft het betreden van de landstreek van Tyrus en Sidon door Jezus een geheel tegenovergesteld gevolg. Hij redt ziel en lichaam van een Kanaänitische en van haar dochter uit de macht van de duisternis.

27. Maar Jezus liet eerst haar naroeppen onopgemerkt en wees vervolgens ook de voorspraak van de discipelen af (MATTHEUS. 15: 23, 24). Daarna, bij het derde aandringen, waarover hier hoofdzakelijk gehandeld wordt, zei Hij tot haar. 1) Laat eerst de kinderen verzadigd worden voordat de beurt aan u en uw gelijken komt; want het is niet betamelijk dat men het brood van de kinderen neemt en het aan de honden geeft zolang dezen nog aan tafel zitten en het hun etenstijd is. Dat zou tegen alle recht zijn en schennis van het recht van de kinderen.

1) Deze verzoeking gaat verder dan alle voorgaande, toen haar de Heere eerst geen woord antwoordde en vervolgens tegen de discipelen op hun voorspraak zei: "Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis van Israël. " Markus heeft dit zozeer gevoeld dat zij de enige is die hij in zijn verhaal vermeldt. Jezus heeft hier alles wat er van verachting voor de heidenen in de taal en in de vooroordelen van Zijn volk bestond, overgenomen, ja ten toppunt opgevoerd. Nu is niet alleen de geest van de Kanaänitische in verwarring gebracht, nu is ook haar hart gewond, ter aarde geworpen, vertreden - ik zeg, haar hart, want het zou te weinig zijn, wanneer ik zei, hare eigenliefde. Men beantwoordt haar vertrouwen met koudheid, haar overgave met ongevoeligheid, haar liefde met verachting. Ach, nu zal zij overwonnen zijn? - Ja, zo zij overwonnen had kunnen worden! Maar zij kan niet overwonnen worden omdat zij niet wil twijfelen; zij laat zich niet afschrikken, niet in verwarring brengen; die vernederende vergelijking, die naar het uiterlijk aanzien haar gehele hart in opstand moest brengen, neemt zij zonder bedenking aan, zij ontleent daaraan een nieuw punt om de tegenstand van de Heere te overwinnen.

Zij had geloofd dat zo'n man voor alle mensen was en dat allen, die in nood waren en hulp nodig hadden, hetzelfde recht op Hem hadden. Nu dit echter niet is, nu zij hoort dat de Joden de kinderen zijn en het brood hen toekomt, blijft zij dadelijk achter. Zij kan dan geen brood verlangen, zij verlangt het ook niet; slechts een kruimel van dit brood, een brok is haar genoeg - slechts een woord, een blik en mijn dochter zal genezen zijn. (M. CLAUDIUS).

28. Maar zij antwoordde en zei tot Hem: Ja, Heere! maar ook de honden eten onder de tafel van de kruimels van de kinderen, die deze genoegzaam laten vallen.

29. En Hij zei tot haar: Omwille van dit woord, dat u niet is ingegeven door vlees en bloed, maar door Mijn Vader in de hemel en waaraan Ik als een gebod van de vader gehoorzaam ben, ga heen! de duivel is op dit ogenblik dat Ik tot u spreek uit uw dochter uitgevaren.

Wij hebben vaak de macht van het woord van God bewonderd; het is tijd nu de macht van het mensenwoord te bewonderen. Het woord van de Kanaänitische opent de hemel, triomfeert over de Heere, verdrijft de duivel en werkt wat het wil. "Zo waarachtig als de Heere, de God van Israël leeft, " zegt Elia in 1 Kon. 17: 1 , "als er in deze jaren dauw of regen zal zijn, zal het zijn omdat ik het zeg. " Dit is het woord van het geloof en het geloof maakt ons, ik weet niet op welk een geheime manier, de almacht van God deelachtig. Zoals geschreven staat: "bij God zijn alle dingen mogelijk, " zo staat ook geschreven: "alle dingen zijn mogelijk voor degene die gelooft. "

Heerlijk schittert ook bij zware proeven het geloofslicht van die heldin. Jezus zwijgt, de hulp wordt uitgesteld, maar zij laat de Helper niet los. Zo wil ook ik U, o Jezus! niet loslaten, ik wil U met de armen van mijn geloof aangrijpen: geef mij maar, wanneer het U welbehaaglijk is, wat van Uw tafel valt.

30. En toen zij in haar huis kwam, merkte zij dat de duivel uitgevaren was en de dochter nog wel afgemat door een laatste aanval van de boze geest (Hoofdstuk 9: 26), maar toch tot rust gebracht en genezen, liggend op het bed.

III. Vs. 31-37. "De vrouw, van wie wij zo even gehoord hebben, sprak juist; door het woord van haar belijdenis won zij voor zich, onder Jezus genadig welbehagen, de genezing die zij zocht. Zij sprak echter recht, omdat zij met brandend verlangen het gerucht van Hem had gehoord. Nu ontmoeten wij hier een uit Israël die onbekwaam is om te spreken; bij deze moet Jezus eerst de erkenning opwekken van het goed, dat in Hem is en het verlangen daarnaar opwekken. " Hij is zo een zeer juist beeld van Zijn volk, dat met horende oren toch niet wilde horen, daar stompzinigheid en hardheid het hart toesloot en dat nu ook zijn roeping verzuimde om getuige van de zaligheid onder de volken te zijn. Alleen door bijzondere genademiddelen van Christus zal nog eenmaal de ban worden weggenomen en het tot horen worden gebracht, om dan te spreken op volkomen normale wijze, als was het nooit stom geweest (Openbaring . 14: 3).

#### EVANGELIE OP DE 12DE ZONDAG NA TRINITATIS.

Evenals de doofstomme zich door het gevoel van zijn ellende tot Christus liet dringen, zo moet ook ons de kennis van onze zonden ons dwingen hulp te zoeken bij Hem die gekomen is om zondaren zalig te maken. Waar werkelijk berouw en leedwezen over de zonde is wekt ook de Heilige Geest begeerte en verlangen naar genade en vergeving en voert Hij zo tot de Heere. De Heere opent ons oor en hart om het woord van het leven te geloven en doet ons de mond open tot belijdenis en lof van Zijn naam. De waarachtige bekering is niet ons werk,

maar een werk van de Heere. Berouw over de zonde is het eerste stuk daarvan, het gelovig toevlucht nemen tot de Heere onze Verlosser, is het tweede.

31. En Hij ging weer weg van de landpalen van Tyrus en Sidon, waar Hij toch niet verborgen had kunnen blijven zoals Hij het wilde (vs. 24) en ging in een halve kring, die Hem eerst door de bergwoestijnen en dalkloven aan de voet van de Libanon van de Anti-Libanon bracht, vervolgens voorbij de met sneeuw bedekte top van de grote Hermon en vervolgens naar Iturea en Auranitis voerde. Zo kwam Hij weer aan de zee van Galilea en wel aan de oostzijde, door het midden van de landpalen van Dekapolis, bij de stad Hippos.

32. En zij brachten, onder de vele zieken die Hij op die tocht genas, (MATTHEUS. 15: 29 vv. ) een dove tot Hem die moeilijk sprak en baden Hem dat Hij de hand op hem legde, om zo hulp te verlenen (Hoofdstuk 6: 5; 8: 23 en 25).

Markus toont bij de keuze van de wonderen een voorliefde voor die genezingen bij welke het middel ter genezing en de genezing zelf in haar voortgang aanschouwelijk voor de ogen kwam. Zo ligt ook volgens hem de dochter van de Kanaänitische na de genezing nog uitgeput op het bed (vs. 30); zo beveelt Jezus volgens hem dat men de dochter van Jairus te eten gaf (Hoofdstuk 5: 43); zo vertelt hij alleen de genezing van de blinde te Bethsaïda, welke langzamerhand en in twee delen plaats heeft (Hoofdstuk 8: 22 vv. ). Zo deelt ook hij alleen hier een geschiedenis mee waarin het wonderbare werk van de Heere met aanwending van spuug nauwkeurig is beschreven.

Dit Evangelie wil ons aanwijzen wat God, de Heere, doet bij het werk van onze wedergeboorte, opdat wij nieuwe mensen worden. Het stelt ons duidelijk en aanschouwelijk in de lichamelijk doofstomme drie zaken voor, waarop het bij de geestelijke geboorte aankomt: 1) in welke toestand de Heere ons van nature vond tegenover Zijn werk; 2) welke middelen Hij tot onze genezing aanwendt; 3) welk gevolg de aanwending van deze middelen bij ons heeft.

33. En Hij nam hem uit de menigte alleen, stak Zijn vingers, van elke hand de wijsvinger, in zijn oren, spugde, raakte zijn tong aan en bracht het speeksel op de tong van de doofstomme, om ook met zijn andere gebreken in onmiddellijke aanraking te komen (8: 23).

De Heere kon tot de dove niet spreken, de stem kon tot de ongelukkige niet doordringen, daarom sprak de Heere hem niet aan, maar raakte Hij hem aan. Hij stak de vingers in de oren van de dove en raakte vervolgens met Zijn speeksel de tong van de zwaar bespraakte aan. Hij deelde de man op deze manier iets van Zich mee en wekte hierdoor de opmerkzaamheid van de man. Om dezelfde reden bestreek de Heere de ogen van de blindgeborene. Er moest iets zijn waarmee de lijder werkzaam kon zijn en waarmee hij zijn geloof kon oefenen. - Geschiedde nu de genezing van de dochter van de Kananese vrouw onmiddellijk, de genezing van deze man geschiedde indirect door opvolgende betastingen. De Heere deed het om te tonen en te leren dat Hij indirect en onmiddellijk helpt en dat ieder op zijn manier geholpen wordt. De Heere is aan niets gebonden, maar is zo vrijmachtig als machtig. Daarom moeten

wij ook in de bekering niet op een ander neerkijken. De wijsheid van de Heere verheugt zich in de eenheid van het doel in de veelvuldigheid van de wegen.

Deze proef strekt tot bewijs, met hoeveel recht Jezus Zich tot staving van Zijn Messiaswaardigheid op het "de doven horen" beriep (Jes. 35: 6; vgl. MATTHEUS. 11: 5); niet slechts is zij een nieuw bewijs van wonderkracht, die onmogelijk uit natuurlijke oorzaken verklaard kan worden - immers nergens is speeksel als geneesmiddel voor het spraakvermogen aangewezen door de artsen van de oudheid, - maar bovenal is zij een treffend bewijs van de wijsheid waarmee de Heere de vorm van Zijn wonderdaden inrichtte naar de behoefte van de lijders. Men bedriegt zich als men meent, dat alleen de zucht om verborgen te blijven en geen aanstoot aan Zijn vijanden te geven, Hem de glans van het wonder deed temperen door schijnbaar natuurlijke werking; uit die zucht mag het gebod van de stilzwijgendheid volkomen verklaard worden, de wijze van de genezing ontvangt alleen haar licht uit de eigenaardige toestand van de zieke. Omdat Jezus hier met een lijder te doen heeft, die evenmin hoort als verstaanbaar spreken kan, bezigt Hij zinnebeeldige tekenen en wel die, welke Hem het minst raadselachtig moesten zijn. Hij onttrekt de lijder aan het gewoel van de menigte om zijn gemoed in ernstige stemming te brengen en zijn pas ontsloten oor straks niet te doen beledigen door haar onstuimig gedruis. Hij slaat de blik ten hemel om zo de neergezonken moed op te beuren van een man, die niet tot Hem had kunnen naderen met de betuiging van geloof en vertrouwen. Als Hij Zich van speeksel bedient hebben wij zeker in dat uitwendig middel geen toereikende oorzaak, maar slechts een stoffelijke geleider van de wonderkracht te erkennen; dat Hij het hier te baat nam was waarschijnlijk om in de man de gedachte te wekken dat nu zijn lijden zou eindigen, omdat het bekend is welke weldadige werking de Oosterling toekent aan dit eenvoudige vocht. Wij zien zo, door de sluier die de Heere over Zijn wonderdaad werpt, Zijn grootheid even helder als wanneer Hij het teken in de meest schitterende vorm had verricht. Niet minder hebben wij in het bevel van de stilzwijgendheid, bij het teken gevoegd, een oefenschool op te merken, even weldadig voor het innerlijk leven van de bewelddigden als aanraking en speeksel voor zijn oor en tong was geweest. Het oude opschrift van de schepping mag zo veilig ook op deze bladzijde van het Evangelie van de herschepping geplaatst worden: "Hij heeft alles welgemaakt. "

34. En Hij zag nu op naar de hemel, zuchtte en zei tot hem: Effatha! 5. 41"), dat is: word geopend, zowel wat de gesloten oren als de gebonden tong aangaat.

Waarom zuchtte de Heere bij deze gelegenheid en richtte Hij de ogen op? De reden daarvan is niet moeilijk te vinden. Velerlei redenen liepen daartoe samen. Hij deed het omdat Hij de ziekten die Hij genas, op Zich en voor Zijn rekening nam; omdat Hij, alvorens de genezing te geven, Zichzelf als de doofstomme voelde en Zich in zijn plaats stelde; omdat Hij te kennen wilde geven dat onze vreugde uit Zijn smart, onze genezing uit Zijn verwonding, ons leven uit Zijn dood voortkomt. Voeg hierbij het smartgevoel van de Heere over de vijandigheid jegens God van de satan, die door de zonde zo'n macht over de mens kan uitoefenen dat deze onderworpen is aan alle denkbare kwaal en ellende, terwijl de Heere tegelijkertijd in deze geslotene van oren en gebodene van tong het juiste en treurige beeld zag van Zijn volk, dat oren had zonder te horen en een mond zonder God te verheerlijken. - Opent u! o hoe menig zendeling heeft dit woord, zo niet openbaar, dan toch in zijn harte gesproken tot het land, tot

het volk waarnaar hij gezonden werd en dat hij gesloten vond als een rots; en hoe menig getrouw leraar, biddende vader, wenende moeder, hebben niet gezegd van het afgedwaalde schaap van de kudde of van het weerspanning kind van het huis: Och of het dove oor en het gesloten hart geopend werd! Wie het echter, als de Heere, met de ogen naar boven en met verzuchting van het hart heeft gedaan of nog doet, hij hoeft niet te wanhopen; hij zal verhoord worden.

O, als wij echt de overtuiging hadden dat God ons hoort en verhoort, dat de Heilige Geest ons hart nabij is en niet ophoudt daar aan te kloppen; als wij deelden in het vertrouwen op onze hemelse Vader, dat Jezus met ten hemel geslagen ogen en heilige verzuchting tot de doofstomme zeggen deed: "Effatha, word geopend, " wij zouden vaker, vuriger, met hartelijker aandrang bidden, wij zouden geen arbeid aanvangen, geen besluit nemen, dan van te voren onze harten tot God te hebben gericht.

35. En meteen toen de Heere dit woord sprak werden zijn oren geopend en de band van zijn tong werd los en hij sprak juist, volkomen en duidelijk.

In de heilige doop brengen de ouders, evenals hier de mensen de doofstomme, het (van nature in geestelijk opzicht eveneens doofstomme, 1 Kor. 2: 14. Joh. 3: 6) kindje tot Jezus. Evenals de doofstomme de Heere nog niet kende, zo kent ook het kindje Hem bij de doop niet. Evenals de Heere het geloof in dezen door Zijn genadige nabijheid en Zijn voorbereidend werken teweegbracht, zo ook bij het kindje. (G. LANG).

Zijn het al blijde uren, wordt het leven pas een leven, wanneer ik met mensen kan omgaan en spreken, wat voor een vreugde, wanneer ik met mijn God en Heiland kan spreken en omgaan! Dan wordt het leven pas inderdaad leven. Maar juist hier is de hoofdziekte van ons geslacht. Het grootste gedeelte van de tegenwoordige Christenen is in deze geloofstaal doofstom, geen woord van Gods grote daden ter zaligheid en van Zijn lof, geen woord van inwendige ervaring gaat over hun lippen. Met hun vrienden spreken zij van wind en weer, van oorlog en vrede, van courantenberichten en praatjes, van hun beroep en werk; maar van de grote tijding, van de boodschap, die hemel en aarde bewogen heeft, van hun roeping tot het kindschap van God en tot het eeuwige leven, zegt men geen woord. Zij gaan in hun huis, zij spreken met vrouw en kinderen over brood, kleren en dergelijke dingen, maar een woord over het brood des levens en van het kleed der gerechtigheid wordt niet gesproken, de lippen willen daartoe niet van elkaar.

Jezus neemt deze doofstomme ter zijde: al het andere moet uit zijn ogen verdwijnen; hij moet zo veel mogelijk tot nadenken komen. Jezus alleen moet hem voor ogen en in het hart zijn, op Hem alleen moeten al zijn zinnen en gedachten zich concentreren. Wat voor een beweging moest in de ziel van deze ongelukkige plaats hebben toen hij de Heere in Zijn lichtgevende ogen zag, toen hij niets zag dan deze Jezus alleen! Hij had niets van Hem gehoord, ten hoogste was hij door tekenen en gebaren op Zijn persoon en Zijn werk opmerkzaam gemaakt. Misschien had hij met zijn eigen ogen, als hij er bij gebracht werd, gezien, hoe Jezus anderen hielp; maar al had hij ook niets gezien, nu de Heere Zijn oog op dat van hem vestigde, toen het

oog van de Heiland als de lieve zon op hem rustte, moest het in hem licht en warm worden en een voorgevoel vol verwachting moest zijn ziel vervullen.

Over de uitwendige lotgevallen van de wereld wordt openlijk voor de ogen van de wereld gehandeld, op slagvelden, in volksvergaderingen, op bijeenkomsten van de vorsten, maar de dingen van de ziel worden niet op de markt uitgemaakt. Waar het te doen is om opwekking, verlichting, bekering en zaligmaking van het hart van de mensen, neemt de Heere ons graag afzonderlijk en leidt Hij ons in de stilte, opdat Zijn Geest hoorbaarder met ons zou kunnen spreken, Zijn werk ongestoord in ons zou kunnen plaats hebben. Zo heeft de Heere al Zijn grote werktuigen in de stilte toebereid en van het volk afgezonderd, om ze geschikt te maken voor hun bestemming. Zo nam Hij Abraham afzonderlijk, toen Hij hem beval uit zijn vaderland te gaan en van zijn maagschap, opdat hij alleen onder Gods leiding de vader van de gelovigen zou worden. Zo heeft Hij Mozes afgezonderd veertig jaren lang in de woestijn van Midian, om hem daar te vormen tot een leidsman van zijn volk. Zo werd David onder de moeilijke omstandigheden van zijn jeugd, toen hij als een gejaagd wild in het eenzame gebergte doolde, gevormd tot een herder van zijn volk. Elia leerde als kluizenaar aan de beek Krith de levende God, die hij aan het afvallige Israël moest prediken echt kennen. De apostel Paulus moest zijn drie dagen van boete te Damascus blind en eenzaam doorbrengen in het stille kamertje, hij at niet, dronk niet, zag niet, opdat het werk van zijn bekering tot stand zou worden gebracht. In de stilte van zijn kloostercel leerde Luther de Evangelische weg naar het leven kennen en vernam hij het Effatha van de goddelijke waarheid, dat de banden van dwalingen, waarin hij was opgevoed, verbrak. En nu, toen de Heere uit de drukte van uw dagwerk, waar u nooit tot uzelf komt, u op een wekenlang ziekbed neerlegde, waar u weer tijd had over uzelf na te denken, of toen Hij door enig ongeval in de kring van uw familie u aan uw gewone verstrooiingen een poos onttrok en in de stilte bracht, of toen Hij door tegenspoed u het gezelschap van de mensen ontnam, zodat u zich uit de wereld meer terugtrok, hoe heet dat dan anders als: hij nam u uit de menigte alleen? En wat wilde Hij daarmee anders dan u tijd en gelegenheid geven tot uzelf te komen uit de verstrooiing van de wereld en uw God en Heer weer ernstiger te zoeken? Hebt u dan deze genadige leiding van Hem ook verstaan en u ten nutte gemaakt? Hebt u in de eenzaamheid van uw ziekenkamer ook nagedacht over uzelf, over uw vergankelijkheid, over uw toekomst? Hebt u in de stilte van het huis van de rouwe uzelf ook aan uw eigen graf geplaatst; hebt u, waar de wereld u verliet, uw God gezocht? O zie, dan zouden juist zulke bezoeken van de Heere tijden van zegen voor u kunnen worden, gelukkige keerpunten in uw inwendig leven! Of hebt u de genadige bedoeling van uw God niet verstaan? hebt u slechts over verveling geklaagd en voedsel verlangd voor uw gewone leven, zoals de kinderen van Israël naar de vleespotten van Egypte? Bent u de woorden van de Heere in uw hart ontweken en hebt u gezocht uzelf te bedwelmen en te verstrooien door ijdele dingen en nietswaardig tijdverdrijf? Lagen er slechts romans op uw bed in plaats van Gods woord en hebt u naar dartele kameraden gezonden in plaats van naar de geestelijke? Zie, dan hebt u zichzelf van de zegen beroofd die de Heere u had toegedacht.

Wij moeten drie stukken in de genezing van de Heere onderscheiden: ten eerste de aanraking van de ogen en de tong, vervolgens het zuchten van Jezus en ten slotte het effatha. Jezus begint met Zijn vingers in de beide oren van de zieke te doen, vervolgens Zijn vingers met speeksel nat te maken en de tong van de zieke daarmee aan te raken. Hij kan niet met de



doofstomme spreken, omdat Hij iets heeft te zeggen voordat Hij hem geneest. Omdat Hij nu geen woorden kan gebruiken spreekt Hij door tekenen die ons raadselachtig voorkomen, maar voor de doofstomme verstaanbaar waren. Jezus raakt de zieke delen, oren en tong aan. De doofstomme bemerkt daaruit dat daarmee iets moet gebeuren. Zag hij daarenboven Jezus' medelijdend aangezicht aan, zo was het voor hem niet twijfelachtig, dat de aangeraakte delen, tong en oren, door Jezus genezen zouden worden. Wat dus Jezus door deze tekenen in hem opwekt is het verlangen om genezen te worden, in het geloof dat Jezus hem wil genezen. Na deze voorbereiding kan de Heere Zijn eigenlijk werk beginnen. De mens is wel nog niets, maar hij is toch zo veel dat hij iets kan worden en zo ziet Jezus op naar de hemel en zucht. Op aarde is één gedeelte van het werk geschied. Zal het niet bij de geringe aanvang blijven en weer teruggaan, dan moet het tweede gedeelte van het werk, waarvan alles afhangt, in de hemel geschieden. Heeft Jezus het geloof van de doofstomme met zijn vingers opgewekt, zo voert Hij het geloof door Zijn blik tot de troon van de goddelijke ontferming; daar moet hij zoeken wat hem ontbreekt, daar moet hij zijn om vrij te worden van alle nood. De zielen, die de Heere met Zijn vinger opwekt, voert Hij met Zich uit de wereld in Zijn hemels heiligdom en Hij leidt ze met Zijn ogen tot de schatten die voor deze verkrijgbaar zijn; want toen Jezus naar de hemel opzag, zuchtte Hij tevens, met die blik stijgt de zucht tot God op en beide dragen de doofstomme die zij voor de troon van God plaatsen. Dat is het medelijden van Jezus, dat met voorbede voor ons voor God verschijnt. Wel worden hier op aarde de zondaars bekeerd en van de dood tot het leven gebracht, maar alleen in de hemel tussen Vader en Zoon wordt uitgemaakt wat op aarde geschiedt en geen ziel zou komen tot het leven wanneer niet de Zoon met Zijn lijden en met Zijn voorbede het leven van God verwierf. Het Effatha had de Heere hier niet kunnen spreken wanneer Hij de ongelukkige niet door Zijn zuchten voor God had gesteld. Het is wel waar dat geschiedt wat Hij zegt en door Zijn woord kan Hij alle dingen aan Zich onderwerpen; maar het is iets anders water in wijn te veranderen en een zondaar te helpen. Het eerste vermag Hij alleen door Zijn woord, zondaars zijn daarentegen geen hulp en genade waard. Zal Hij hen helpen, dan moet Hij dat door Zijn lijden doen; Hij moet hen eerst met God verzoenen, vervolgens kan Hij in Zijn woord de genadekrachten van God leggen en dat met de verdienste van Zijn lijden vervullen. Dan is het zo krachtig dat Hij ook de zondaren allerlei hulp kan verlenen.

De Heere leidt de zieke uit het geraas van het volks; hij moet weten dat het nu om hem alleen te doen is. Dan legt Hij hem de vingers in de oren; hij moet weten dat het om zijn gehoor te doen is. Vervolgens spuwt Hij, niet alsof Hij door speeksel wilde genezen; Hij wil de ongelukkige met zijn gedachten op de plaats brengen waar het werk van de genade moet worden volbracht. Dan ziet Hij op naar de hemel; Hij wil de ziel van de arme man mee opvoeren, Hij leidt ze als het ware bij de hand, zij moet ook één, al is het ook nog zo nietig gebed mee voor de troon van de genade brengen, Hij zucht, het gaat Hem door de ziel dat de zonde het evenbeeld van God zozeer verwoest heeft en dan volgt het Effatha, d. i. open u - hemel der genade daarboven, gesloten oor en gebonden tong hier beneden.

Het is de Heere bij Zijn zuchten niet alleen te doen geweest om de tong en de oren van deze ongelukkige, maar het is een algemeen zuchten geweest over alle tongen en oren, ja over alle harten, lichamen en zielen en over alle mensen van Adam af tot op de laatste, zodat Hij in de hele klomp van vlees en bloed heeft gezien hoe de duivel die in het paradijs heeft gebracht in

dodelijke ellende, de mensen stom en doof gemaakt heeft en zo tot de dood en het helse vuur heeft gebracht. Daarbij heeft Hij, de liefdevolle Heiland, ook wel gezien welke schade en ongeluk nog door tongen en oren zou worden teweeg gebracht. Dat toch is niet de grootste schade, wanneer de Christenen door de tirannen worden vervolgd en gedood, wanneer de vuist tegenover het woord wordt gesteld, maar het stukje vlees, dat tussen de tanden bleef steken, doet het meeste nadeel aan het rijk van Christus. Ik bedoel dit, dat nadat Christus de tong heeft losgemaakt en het Evangelie aan haar heeft gegeven, zij daarna zulk een aanmerkelijke schade veroorzaakt. Het ziet er wel erger uit wanneer men iemand het hoofd afslaat, maar een valse prediking, ja een vals woord, dat op leugenachtige wijze in Gods naam komt, houwt een menigte zielen af.

Jezus zag in de doofstomme een beeld van het volk, dat tot het horen van het geloof en tot het spreken van de belijdenis (Rom. 10) onbekwaam was.

Het leggen van de vingers in de oren heeft nog niet aangegeven hoe de genezing plaats zal hebben. Door het spuwen en aanraken van de tong wordt de ongelukkige ook aangewezen, dat van de mond van de Heere Jezus datgene zal uitgaan wat gehoor en spraak herstelt, dat de Heere de zegen in eigen persoon is en uit Zichzelf door het woord van Zijn mond de zegen mededeelt. In de goddelijke macht, die roept wat niet is alsof het was. (Rom. 4: 17) wendt Hij Zich vervolgens tot de niet horende als tot een horende. Effatha, e. i. Open u 1) gij oog en zie uw Heiland; 2) gij oor en hoor Zijn woord; 3) gij mond en roem Zijn eer, 4) gij hart en word Zijn woning.

Evenals in het sacrament van de Heere het water alleen geen genadevol levenswater is, maar dat eerst wordt door het daarmee verbonden woord; evenals het brood en de wijn bij het avondmaal zonder het woord van de Heere slechts brood en wijn zijn en geen zielen genezende krachten van het leven bezitten, zo is het ook met ons wonder. Pas door het Effatha wordt de aanraking met de vinger en het speeksel van Jezus tot een krachtig hulpmiddel voor de doofstomme. Nu toont de Heere ons hoe Zijn wijsheid onder de kinderen van de mensen graag in verbergende omhulsels werkt, hoe Hij Zich zo graag met Zijn genade met allerlei middenoorzaken omkleedt. Zo doet Hij in de natuur, zo doet Hij in het rijk van de genade. Hij bestrooit niet onmiddellijk de aarde met koren en druiven; Hij schudt niet onmiddellijk uit Zijn hemelse voorraadkamers de appelen, maar Hij onderhoudt met Zijn geduld het veld, de wijnberg, de boomgaard en reikt ons door velerlei armen en handen Zijn zoete gaven. Alle gaven schenkt Hij indirect en geen van Zijn gaven is voor de ziel tot een zegen zonder Zijn heilig woord. De zon in haar heerlijkheid, de maan in haar aantrekkelijkheid, de sterren in haar wondervolle menigte, alle engelen in hun hemelsen glans - zonder het woord van de Heere zijn zij slechts vertoningen; maar deze creaturen, deze verstandeloze wezens verkrijgen een spraak, zij worden zegeningen voor ons, zij worden ons tot een paradijs van het geloof en de engelen, die de heiligen verschijnen, worden tot boden van God, wanneer door hen en met hen het woord van de Heere tot ons komt. Niets is heilzaam zonder Gods zegenend woord; alles wat niet behoort tot het rijk van de hel, van de verlorenheid, wordt een zegen wanneer het woord daarmee verbonden is. De appelboom lacht u tegen zonder uitwerking, wanneer hij zonder woord is, maar schrijf boven zijn bloesems "Gods beloften bedriegen niet, wat Hij toezegt, volbrengt Hij zeker, " dan is de stomme

sprekende geworden, of liever uw gesloten oor is ontvangbaar geworden voor de stem van het schepsel. Het woord is de levende ziel van alle dingen; alles is ledig en woest, evenals een nest dat weggenomen is om te verbranden, wanneer het woord niet meer daarover zweeft.

In de woorden: "meteen werden zijn oren geopend. " wordt te kennen gegeven dat de doofheid hier haar grond niet heeft in een uitwendig zichtbaar gebrek aan het oor, maar aan een gebrek in het inwendige van het oor, in de gehoorgangen; het tweede wonder: "de band van zijn tong werd los, " wijst daarop terug, dat de tong daarvoor niet in staat was haar gewone dienst te verrichten. In het derde punt: "hij sprak juist, " is het toppunt van het wonder. Het heeft een dubbele bedoeling - hij sprak juist, omdat hij niet duidelijk, gebroken, dof en moeilijk sprak en hij sprak juist, omdat hij hetgeen hij wilde uitdrukken ook met de juiste woorden en in juist gevormde zinnen uitsprak. Hieruit blijkt dat de arme mens niet van zijn geboorte af doofstom was, maar later door een ongeluk in die betreurenswaardige toestand was gekomen, dat hij dus vroeger kon spreken en een zekere graad van ontwikkeling had verkregen. De namen van de dingen, de wendingen van de taal, de vorming van zinnen behoefde hij niet meer te leren. Evenals het een matroos vergaat die jarenlang het vaste land niet heeft betreden en nu in zijn gang op bijzondere wijze heen en weer wandelt, of zoals die zieke die maandenlang heeft gelegen, al keren ook de krachten weer, toch niet dadelijk goed loopt, omdat hij het heeft verleerd, zo zou het ook deze mens hebben kunnen vergaan, die jarenlang stom moest zijn; zijn spreken had in het begin meer een onzeker aanslaan van tonen, een radbraken en geen spreken kunnen zijn. Dat was echter zo niet; de wonderbaar genezene sprak vloeiend en wanneer de Evangelist ook niet bepaald zegt, wat hij sprak. Zo bedriegen wij ons niet wanneer wij zeggen dat het volk in vs. 37 slechts op dezelfde toon voortgaat, die de doofstomme had aangeslagen; door deze lofspraak klinkt zijne stem als de toongevende, toonhoudende, krachtig door.

De Heere heeft alles wel gedaan! Ja wel gedaan gedurende Zijn hele leven. Zijn moederlijk dragen bracht mij in de wereld, voerde mij uit de begeerlijkheden van deze wereld, droeg mij door de woestijnen van de verzoeking, leidde mij in het schone Kanaän, waar ik temidden van velden, die overvloeien van melk en honing, de waren Jozua kan zien, die grote dingen met mij heeft gedaan.

36. En Hij gebod hen, toen Hij met de genezene naar het volk terugkeerde, dat zij het tegen niemand buiten de kring van degenen die het wonder aanschouwd hadden, zouden zeggen. Al had men toch zoveel zieken en ongelukkigen tot Hem gebracht (MATTHEUS. 15: 30), dat Hij Zijn eigenlijke roeping, de armen het Evangelie te prediken, niet zo kon volbrengen als Hij graag wilde (MATTHEUS. 12: 16 vv. ). Maar wat Hij hun ook gebod, zo verkondigden zij het des te meer toen zij later huiswaarts keerden en mensen uit de tien steden ontmoetten.

37. En zij verbaasden zich erg over Hem en zeiden tot elkaar: Hij, het beeld van Hem, die in den beginne alles zo goed heeft gemaakt (Gen. 1: 31), heeft alles wel gedaan en Hij maakt, om hier het bijzondere geval te noemen dat ons Zijn handelen het duidelijkst voor ogen stelde, dat de doven horen en de stommen spreken.

Jezus wil niet worden geroemd, wanneer niet de Vader in en met Hem wordt geroemd. (G. LANG).

De mensen moeten de genezene niet tot een voorwerp van bewondering maken en hem zo de ontvangen zegen, wat het uitwendige aangaat, bederven.

De mensen hadden het gebod gehoord en waren wel bereid op te volgen wat Hij zei, maar dit gebod leek hen niet als enig ander gebod; zulke ongehoorde dingen moesten en mochten niet verborgen blijven; naar hun mening was dat toch zeker geen onrecht, wanneer zij iedereen vertelden hoe barmhartig en wonderbaar Jezus de zieken man had geholpen.

Hoe sterker verboden werd, des te meer maakten zij het bekend, zo waren zij meegesleept door het wonder.

Zij waren aan Jezus' verschijning nog niet gewend en evenmin door de oversten nog niet tegen Hem opgezet. Zijn persoon is voor hen geheel overweldigend; Zijn werk overtreft alles wat ooit een oog zag, een oor gehoord heeft en ooit in een mensenhart is opgekomen; men moet verwonderd staan en kan van zijn verwondering niet bekomen, maar wordt van de ene trap van verwondering tot de anderen gevoerd. De mensen zijn dus te verontschuldigen, maar daarom nog niet te prijzen.

Ga niet uit van wat u goeddunkt, maar op hetgeen dat voor God welgevallig is; het verstand niet meester willen zijn over Christus. (G. LANG).

Het juiste horen bestaat in gehoorzamen; men gebruikt de niet gebonden tong juist wanneer men het vrijwillig bindt tot gehoorzaamheid.

Toch draagt Jezus dat verbreiden met geduld, omdat zij het niet uit boosheid deden maar uit menselijke zwakheid.

De nederigheid van de Weldoener en de dankbaarheid van hen, die de weldaad ontvangen, kunnen met elkaar in strijd zijn, toch heeft het plaats zonder dat de vrede schade lijdt.

Uit de lof van de mensen klinkt een voorgevoel van de nieuwe schepping, die door Christus volbracht is. Zijn Effatha met de dadelijke en almachtige, wonderbare werking herinnert aan het scheppingswoord: "er zij licht" en er was licht.

De Heere wilde in de dagen van Zijn vernedering het geroep bedwingen, want Hij wandelde in de gedaante van de armoede; Hij schreeuwde en twistte niet, Hij ging zacht voort; men moet Zijn nog onvoltooid werk niet storen, de hindernissen niet al te veel opeenhopen. Nu is het anders; nu wil Hij het lofgezag; nu is het Zijn nederigheid dat aan te nemen; van de cherub van Zijn troon, van de oudste op Zijn zetel tot op het kleinste toe is het een geroep: Hij heeft alles welgedaan.

Dat wonder was een bewijs dat Hij de Christus was, want het was voorzien dat door Zijn macht de oren van de doven zouden worden geopend en de tong van de stommen zou juichen. (Jes. 35: 5 en 6). Het was dus een bewijs van de werkingen van het Evangelie op de harten van de mensen.

Niet door Beëlzebub, de overste van de duivels, zoals de schriftgeleerden en farizeeën zeiden; niet om eer en toejuiching, bij mensen te verkrijgen, zoals zij duidelijk zagen, maar ten nutte van het mensdom en tot eer van God; en zoals alle wonderdadige werken van Christus door Hem wel gedaan waren, zo ook al Zijn andere werken en alles wat Hij in de tijd heeft gedaan in het grote werk van de verlossing; en ook al wat Hij hierna doen zal als Rechter van levenden en doden zal op dezelfde manier wel gedaan zijn.

## HOOFDSTUK 8

### *DE ZEVEN BRODEN. ZUURDEEG VAN DE FARIZEEEN. BLINDEN. BELIIDENIS VAN DE CHRISTUS. ZIJN LIJDEN*

IV. Vs. 1-10. (zie ook). Op Zijn verdere tocht langs de oostzijde van het Galilese meer komt de Heere in de noordelijke helft van die kust. Deze is zo goed als onbebouwd en onbevolkt. Daar had Hij 7 weken eerder, ten tijde van het Paasfeest, de vijfduizend gespijzigd met vijf broden en twee vissen (Hoofdstuk 6: 32 vv. ). Weer volgen grote menigten, wier getal 4. 000 bedraagt, Hem; ook voor deze verricht Hij met zeven broden en enkele vissen een wonder van spijziging. Wanneer Hij toen voor het Israël naar het vlees Zich als Degene geopenbaard had die eens hun vaders in de woestijn met manna van de hemel gespijzigd had en die nu persoonlijk onder hen was verschenen om het woord in Ps. 107: 4 vv. aan hen te vervullen, dan was het hier meer een Israël van God dat Hij voor Zich heeft, een voorbeeld van Zijn Nieuw-Testamentische gemeente. Hij geeft ook aan deze een onderpand, dat zij ten allen tijde van haar zijn in de wereld, evenmin in haar aardse nooddrift gebrek zal lijden, als haar geestelijk iets ontbreekt tot opbouw in het geloof.

(EVANGELIE OP DE 7de ZONDAG NA TRINITATIS).

Dit Evangelie vertelt ons hoe de Heere het hongerige volk in de woestijn wonderbaar spijzigt. Dit Godswoord wijst ons de Heilige Geest aan, waarheen wij ons moeten wenden om leven en overvloed te hebben. Erkennen wij onze zonde en de onmogelijkheid om door eigen gerechtigheid zalig te worden, dan wordt daardoor de honger en dorst naar de ware gerechtigheid opgewekt. Het Evangelie wijst ons naar Hem, die ons kan en wil verzadigen, die ons leven en vrede geeft, naar onze Heere en Heiland.

1. In die dagen maakte de Heere de sinds Hoofdstuk 7: 24 beschreven reis, die een ontwijken was en kwam aan de bergachtige noordzijde van de Galilese zee, volgens onze berekening op de pinksterdag of de 7de Juni van het jaar 29. Toen er in die onbewoonde streek een hele grote menigte gedurende vele dagen achter elkaar bij Hem was om Zijn prediking te horen en Zijn zegeningen te genieten en zij ten gevolge van dat lange oponthoud alle voorraad van levensmiddelen hadden verteerd en niet hadden wat zij eten moesten, riep Jezus, nu Hij het volk weer dacht te laten gaan, Zijn discipelen tot Zich en zei tot hen:

2. Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de menigte, wanneer Ik Mij voorstel hoe het haar zal gaan op de weg naar huis; want zij zijn nu drie dagen bij Mij gebleven omdat zij, vol begeerte naar zaligheid, de lichamelijke behoeften vergaten en zij hebben niet wat zij eten moeten, terwijl zij juist eerst versterkt moeten worden, voor zij de terugweg beginnen.

3. En als Ik, zoals volgens de uitwendige toestand zou moeten gebeuren, hen nuchter naar hun huis laat gaan (Dan. 6: 18) zullen zij op de weg bezwijken, vooral in dit warme jaargetijde, want sommigen van hen komen van ver; zij hebben dus een lange weg naar huis. Wat denkt u dat gedaan moet worden?

Het schijnt dat zo'n wonderwerk juist op deze tijd (7de Zondag na Trinitatis) als prediking is aangegeven, opdat, omdat juist in deze tijd van het jaar de oogst begint en men de veldvruchten begint binnen te halen (evenals het wonder van de spijziging der 5. 000 in de tijd van de lente valt, wanneer de zaaier het zaad begint uit te strooien), ieder door dit Evangelie eraan zou worden herinnerd dat het Gods zegen was en dat Hij nog vandaag bij ons het wonder doet, dat Hij toen in de woestijn heeft gedaan, dat men met weinig door Zijn zegen ver kan komen en velen kan voeden, opdat wij Hem voor die weldaad van harte danken, dat Hij ons jaarlijks de vruchten van de aarde geeft en ons zegent.

Hoeveel lijkt de oogst op dit wonder van de spijziging! De woestijn daar komt overeen met de leegte in schuur en kelder; de oogst is ook Gods gave en deze gave is een bijzondere zegen. Toch is nog meer de voortgang op te merken in de op elkaar volging van de perikopen: wanneer het vorige Zondags-evangelie (MATTHEUS. 5: 20 vv. ) de Christen het doel voor ogen stelt, waarom hij te worstelen heeft, de betere gerechtigheid, zo leert dit: u mag blijmoedig die gerechtigheid zoeken, u zult daarom in het aardse geen nood hebben; de Heere laat u, wanneer u slechts zorgt voor het éne nodige, al het andere toekomen.

Hier wordt drieërlei bezwaar van de natuurlijke mens tegen de noodzakelijkheid van de bekering en wedergeboorte weerlegd. De eerste (5de Zondag na Trinitatis) had bedoeld dat zij hinderlijk was bij de arbeid van zijn roeping; wat zo weinig waar is, dat, zoals het Evangelie van de Zondag (Luk. 5: 1 vv. ) aanwijst, de wedergeboorte ons aardse beroep pas echt bevordert. De tweede (6de Zondag na Trinitatis) dat zij onnodig was, waar al deugd en rechtschapenheid aanwezig is, waartegen het Evangelie van de Zondag (MATTHEUS. 5: 20 vv. ) duidelijk maakt dat de natuurlijke eigengerechtigheid en deugd niet genoeg is, maar er een betere Gerechtigheid is. De derde beweert dat zij hoogst bedenkelijk is, omdat zij de mens niets dan nood en ellende bereidt. Zeker kan niet worden ontkend dat het levende Christendom en de oprechte bekering tot de Heere soms aanleiding is dat de mens zijn brood wordt onttrokken. De wereld kan het niet dulden dat iemand in waarheid bekeerd wordt, dat is haar een doorn in het oog; ieder nieuw geval van die aard brengt haar in het harnas, omdat het een nieuwe aanklacht tegen haar verheft, dat zij blijft in haar zonde en zich niet wil veranderen. Lukt het haar nu niet de bekeerde kinderen van God te vervolgen; in nood te brengen, modder en stenen op hen te werpen, hen te verbannen of hen naar het leven te staan, dan zoekt zij minstens hun op alle wijzen het leven zo bitter mogelijk te maken en in het bijzonder hen de broodwinning te ontnemen. Horen wij niet van negerslaven in Amerika, aan wie hun blanke meesters alle denkbare kwellingen doen zodra zij beginnen de kerken van de zendelingen te bezoeken, de bijbel te lezen en te bidden? Horen wij niet van gedoopte Israëlieten die na hun overgang tot het Christendom niet alleen door hun naaste bloedverwanten worden vervloekt, maar aan wie ook door hen alle mogelijkheid wordt ontnomen om eerlijk hun onderhoud te verdienen? Horen wij niet van Christelijke gezellen en leerlingen, aan wie hun meesters en fabrikanten dadelijk de dienst opzeggen, wanneer zij op Zondag naar de kerk gaan en niet willen werken, of die daarom door hun medeknechten gehoond en benadeeld worden? Horen wij niet van vrome kinderen, aan wie zelfs door hun eigen ouders in dat opzicht allerlei hindernissen in de weg worden gelegd? In al die gevallen maakt de levende bekering tot het Christendom zeker vaak brodeloos, of dreigt ten minste hen brodeloos te maken; en deze verzoeking is geen kleinigheid; er behoort integendeel veel

vastheid en beslistheid in het geloof toe, zal de inwendige mens geen schipbreuk lijden. Duizenden bezwijken voor de macht van de verzoeking en houden het op den duur niet uit, onderhandelen, verloochenen, vallen af en gaan verloren.

Het is ruim een mensenleeftijd geleden dat er in de Engelse stad Bath een man leefde die William Kind heette. Deze was een eerlijk en vlijtig barbier, die niemand enig leed deed, rustig en ordelijk de ene dag na de andere zijn werk verrichtte, bij al zijn klanten graag gezien en ook in zijn huis als een goed echtgenoot en vader geroemd werd. Wegens zijn werk was hij niet in staat op een Zon- of feestdag het huis van God te bezoeken, omdat juist op zulke dagen de voorname en rijke wereld, die bijna geheel tot zijn klanten behoorde, zijn dienst het meest nodig had. Als hij zijn werk volbracht had, voelde hij zich in de avond naar lichaam en geest zo moe, dat hij nog wel eerst door een bezoek in de herberg zich zocht te versterken, maar om in de Bijbel, of in enig ander stichtelijk boek te lezen, daartoe voelde hij geen roeping. Zo leefde hij lang voort in de mening dat het zeer goed met hem was en dat hij een even gelukkig als voortreffelijk man was. Hij had er geen gedachte naar dat al zijn vriendelijkheid en burgerdeugd, die hij bezat, in zelfzucht en eigenbaat opging en dat hem, hoe ook zijn vermogen vermeerderde, toch het éne nodige ontbrak. Toen leidde op een Zondag, toen hij al een groot deel van zijn klanten bediend had, zijn weg langs een kerk. De deur stond open en daarbinnen werd bij diepe stilte alleen de stem van de prediker gehoord. Gedreven, zoals hij meende, door een opwelling van nieuwsgierigheid, trad hij binnen om een blik te slaan in het Godshuis en op de vergadering en juist las de prediker de tekstwoorden uit Ex. 20: 8-11 voor: "Ja, ja, " zei Kind zacht bij zichzelf, "dat was zo in de oude tijd, maar dat gaat nu niet meer, " en wilde zijn weg verder gaan, maar een onverklaarbaar gevoel hield hem terug: "ik wil toch zien, hoe de man dat uitlegt. " Na de eerste inleidende woorden van de prediking zag hij op zijn horloge en schrok omdat hij al verscheidene minuten had verzuimd, hij maakte zich gereed om te gaan en wilde door een sneller lopen het verzuimde weer inhalen. Toch bleef hij aan de deur weer staan: "op een paar minuten zal het wel niet aankomen, die man spreekt een bijzondere taal; " en hij kwam op zijn vorige plaats terug. Een krachtige gemoedsbeweging had er in hem plaats, toen hij verder en verder luisterde, gedachten die vijandig aanklaagden en verontschuldigten gingen door zijn ziel, totdat het op het laatst klonk: "wie van zeven uren niet een, van zeven dagen niet een Zijn Heere en God heiligt en zonder alle gedachten aan de eeuwigheid, dag aan dag zonder onderscheid, zijn arme ziel in de lusten en lasten van deze wereld begraaft en de tijd en het uur van zijn zelfonderzoek, van zijn bekering, van zijn gebed, van zijn heiliging voor geld en goed verkoopt, die heeft als de tollenaar zijn loon al en zal in de tijd van werkelijke nood zonder zegen, zonder vrede zijn enz. " Een zekere angst en beklemdheid die hij niet meester kon worden greep de hoorder aan. Hij keek naar de open kerkdeur als naar een weg van redding en snelde met neergeslagen ogen uit het Godshuis; daarbuiten in de vrije lucht haalde hij lang en diep adem en toen hij op zijn horloge zag en bemerkte dat hij meer dan een half uur had vertoefd, verdubbelde hij zijn schreden om zijn wachtende klanten tevreden te stellen, maar van de ene tot de andere vergezelde hem een angel, die zich diep in zijn hart had gedrukt. "Domme kerel, met die dwaze gedachten die in mij opkomen, " zei hij bij het naar huis gaan tot zichzelf, "herendienst gaat boven godsdienst, ik weet het beter dan de prediker daar op de kansel, die het hele jaar niets te doen heeft dan te prediken, maar een ieder moet zich richten naar Zijn stand. " Toch wilde de zelfvertrouwing niet lukken. "De lieve God weet wat er met mij gebeurd is, " sprak hij tot zichzelf, toen hij in



de avond niet naar de herberg, maar naar buiten ging; "erger kan het een misdadiger niet te moede zijn dan mij en wat heb ik dan eigenlijk gedaan? Ik heb die onrust mede uit de kerk gebracht en dat is voor mij juist het onverklaarbare; de mensen gaan toch in de kerk om daar rust en vrede te verkrijgen, zij komen daar, zoals ik van sommigen gehoord heb, met een bezwaard hart binnen en gaan met een opgeruimd hart weer heen en bij mij heeft het juist omgekeerd plaats gehad - deze morgen nog zo blij en vrolijk en gelukkig en deze avond draag ik een zo zware last met mij rond, alsof ik de allerongelukkigste mens was. " Wij zouden hem graag vergezellen op zijn verdere inwendige weg die hij doorliep, wij moeten ons echter haasten naar het einde daarvan: dit was de belijdenis, dat het zonde was de Zondag tot een werkdag te maken en het besluit: ik werk voortaan op Zondag niet meer, maar ga, zoals het betamelijk is, naar de kerk, de klanten blijven door mij onbediend. Een zware strijd had hij nu met zijn vrouw, een des te sterkere steun daarentegen in zijn vrome en al bevestigde dochter. Hij bleef aan zijn besluit trouw, wat ten gevolge had, dat na jaar en dag, omdat hij al zijne voorname klanten had verloren, de vrouw in wraakzucht daarover, dat hij zich van zijn gedachten niet liet afbrengen, door haar verkwisting de ondergang van alle bezittingen had bespoedigd; dat hij met zijn slecht huisraad een slechte kelderwoning moest betrekken en zijn klanten onder de ruwste en meest gewone mensen van die plaats moest zoeken. De trotse en verwende wilde hem daar niet vergezellen, maar ging in het geheim weg; Gods bekerende genade wist haar intussen op haar dwaalwegen te vinden en haar met een nieuw hart en een vaste geest tot hem en de dochter terug te leiden. Op een Zaterdag steeg de nood en de behoefte bij de familie ten hoogste top; ook niet een enkele klant was op die dag in het gewelf neergedaald, de kleine verdienste van de vorige dag was geheel verteerd, toen in de avond zich een vreemdeling aanmeldde, die gedurende de verwisseling van paarden op de dichtbij zijnde post nog snel geschoren wilde worden. Kind moest van deze eerst zoveel geld vragen om het nodige licht te verkrijgen. Maar juist nu was ook het uur van de Heere gekomen om de trouw van de man te kronen. Deze vreemdeling was op reis als executeur van het testament van een rijke koopman Thomas Kind, die in Indië gestorven was, om diens neef en erfgenaam te vinden en deze was geen ander dan onze William Kind. Hij, die omwille van God en van zijn ziel, uit de overvloed van de rijkdom in de nood van de armoede was afgedaald, zou nu ook ten loon van zijn betoond geloof weer verheven worden. Hij kocht het huis waar hij de dagen van zijn beproeving had doorgebracht en hoewel hij snel tot de aanzienlijkste en rijkste personen van de stad behoorde, behield hij toch het keldergewelf als zijn eigenlijke werkplaats en heeft aan de armen en geringen uit het volk, die hij eveneens als zijn klanten behield, menige vrucht door woord en getuigenis mogen hebben. (Een ware geschiedenis door A. Wildenhahn, in het vijfde deel van zijn verhalen uitvoerig meegedeeld).

4. En Zijn discipelen antwoordden Hem: Wanneer de spijziging die Gij wenst, op de gewone weg moet plaats hebben, vanwaar zal iemand dezen met broden hier in de woestijn kunnen verzadigen? Wij kunnen niet helpen, besluit Gij zelf wat Gij wilt doen 15: 37).

5. En Hij, opzettelijk op dezelfde wijze als vroeger voortgaande (Hoofdstuk 6: 38, vroeg hen: Hoeveel broden hebt u? En zij zeiden: zeven. Nu haastten zij zich die zeven broden te halen.

6. En Hij gebod door de mond van Zijn discipelen als Zijn meewerkende helpers de menigte neer te zetten op de aarde en Hij nam de zeven broden en gedankt hebbende, brak Hij ze en gaf ze aan Zijn discipelen, opdat zij ze zouden voorleggenen zij legden ze de schare voor.

7. En zij hadden enkele visjes; en toen Hij, toen ook de vis Hem gebracht was, gezegend en gedankt had, zei Hij dat zij ook die zouden voorleggen.

8. En zij, de velen van welke in vs. 1 vv. gesproken is, hebben gegeten en zijn verzadigd geworden en zij namen het overschot van de brokken op, zeven manden naar het getal van de broden.

9. Degenen die gegeten hadden waren ongeveer vierduizend in getal en Hij liet hen gaan zonder dat Hij het nu nodig had, zoals in Joh. 6: 14 vv. , Zich aan een vleselijk voornemen van de mensen te onttrekken.

Jezus vraagt aan Zijn discipelen: "Hoe veel broden hebt u?" Eerst wordt de gehele voorraad nagezien en ter kennis van een ieder gebracht, opdat niemand naderhand zou zeggen: "wie weet vanwaar het brood gekomen is? Er zal wel heimelijk een grote menigte geweest zijn en daarmee is het volk gespijzigd. " De Heere Jezus toch kent onze verkeerdheid zeer goed. Als Hij ons heeft geholpen zijn wij dadelijk geneigd dat voor onszelf te verklaren. Nu heeft het aan deze, dan aan die omstandigheid en bijzonder toeval gelegen dat wij geholpen zijn en Hij, die ons zo mild heeft geholpen, mist de dank en de eer, alsof Hij slechts een toeschouwer geweest was die de dingen laat gaan. Het is daarom goed dat Hij ons diep en nauwkeurig de lege kasten en kamers laat zien, opdat wij ons vooraf overtuigen, al is het ook dat wij daarover hevig zouden schrikken. Toch heeft Hij nog een ander doel, waarom Hij de zeven broden te voorschijn laat halen en nazien. Met zeven broden kan men geen vierduizend mensen voeden; er hadden nog gehele wagens met brood moeten worden aangebracht, wanneer men had willen uitdelen. Dit doet echter Jezus niet, hoewel Hij het toch had kunnen doen; met deze zeven broden wil Hij de vierduizend voeden en van de zeven broden moet alles worden genomen wat de vierduizend eten. Hij wil Zijn zegen leggen op dat wat de mensenhand bereidt en zolang er nog menselijke hulpmiddelen zijn moeten wij die niet verachten. Wij moeten niet wachten, dat God de vensters van de hemel opendoet en brood laat regenen, wanneer op aarde nog hulp te vinden is. Al is het nog zo weinig, al werpt uw moeite en uw arbeid de allerkleinste verdiensten af, veracht die niet: zeven broden waren het, waarmee de Heere Jezus vierduizend voedde en misschien zijn het zeven penningen, die u hulp in nood kunnen brengen.

Men bedenkt voor zich het geval, dat de discipelen hadden moeten antwoorden: "wij hebben volstrekt niets!" zou dan de Heere gezegd hebben: dan moet het arme volk maar versmachten? Of zou Hij met of zonder spijze ze toch niet hebben verzadigd en volgens Zijn ontferming met hen gedaan hebben?

Wanneer Hij gebiedt dat het volk op de grond gaat zitten, dan is dat een vriendelijke uitnodiging, om plaats te nemen aan de tafel, die hier in de woestijn voor hen zal worden gedekt en rijkelijk bezet. Onder Zijn zegenende handen wordt het brood vermeerderd. Terwijl

anders door breken en verdelen een geheel in meer of minder delen wordt verdeeld, zo wordt hier elk, ook het kleinste deel, tot een nieuw geheel. Terwijl de Heere deelt, wordt het vermenigvuldigd en wat geen rekenmeester, ook de scherpzinnigste en geoefendste niet kan, dat kan Hij, want Hij is de Heere, aan wie alle macht in hemel en op aarde is gegeven.

De discipelen ontvingen slechts zeven broden en gaven wel meer dan zeventigmaal zeven. Onder het breken wordt het vergroot, bij het geven vermeerderd. Met verwondering nemen de discipelen en geven, gaan en komen weer en de Heere breekt altijd nog, geeft altijd weer en bij het nemen neemt het niet af en bij het geven raakt de voorraad niet uitgeput voordat allen verzadigd zijn.

Van de zeven broden, die er aanvankelijk waren, maar bij het genieten vermeerderden, worden de brokken in zeven korven verzameld. Ik denk bij deze zeven korven aan de zeven tijden van het Nieuwe Testament (Openbaring 2 en 3), hoe de hele kerk haar brood en hoe iedere tijd zijn eigen broodkorf heeft en wat een buitengewone volheid van zaligheid in Christus Jezus voor zo veel duizendmaal duizenden zielen moet zijn, die allen verzadigd worden en in Hem volkomen bevrediging vinden, zodat niet alleen van de allervolkomenste Heiland niets afgaat, maar zich altijd weer een nieuwe voorraad van Zijn genade openbaart, die zich pas echt zal openbaren in de eeuwigheid die ons wacht.

De Heere vermag alles: 1) drie dagen houdt Hij het volk door Zijn woord bij Zich; 2) de woestijn verandert Hij in een eetzaal; 3) Zijn zegen legt Hij in de hand van de discipelen 4) en verzadigt alles met blijdschap. - De Heere een voorbeeld voor alle huisvaders: 1) in trouwe zorg voor de Zijnen, 2) in vertrouwen op Zijn God, 3) in blijde mildheid jegens de armen, 4) in zuinig huishouden met Gods zegen.

Het beeld van deze was de weldoener: 1) Hij vindt in alle plaatsen genoeg behoeftigen en heeft daarbij ten alle tijden een open hart; 2) Hij weet in de moeilijkste omstandigheden nog middelen en blijft Zichzelf bij de aandrang van de menigte; 3) Hij dankt God, wanneer Hij kan geven en zorgt dat Hij nogmaals kan geven; 4) Hij geeft het liefst door handen van anderen en ontwijkt elke dank.

De wonderbare spijziging van de vierduizend: 1) De Heiland heeft medelijden met de nood van Zijn volk. 2) Zegenend breekt Hij het brood van het leven voor de Zijnen. 3) Vergeet dat niet en houdt Zijn geboden.

10. En meteen nadat Hij van het volk afscheid had genomen en in het schip ging met Zijn discipelen, voer Hij recht de zee over en is Hij gekomen in de delen van Dalmanutha, in het zuiden van de Galilese zee 15: 39"), dus weer in de nabijheid van de stad Gadara, waar Hij vroeger de genezenen bezetene als een getuige van Zijn heerlijkheid had achtergelaten (Hoofdstuk 5: 1 vv. ). Vandaar groeiden op Zijn tocht door die landstreken de volksmenigten tot zo vele duizenden aan (Luk. 12: 1. ).

Van Dalmanutha, dat reeds een goed eind (ongeveer 4 uren) beneden de zee aan de Jordaan lag, leidde de weg van de Heere over de rivier tot beneden Bethsean naar Magadan en van

daar keerde Hij later naar de eerste plaats terug. In die tijd, ongeveer een week, valt volgens het aangewezen bij MATTHEUS. 16: 1 de geschiedenis in Luk. 12: 13-31 voor, toen een uit het volk Jezus tot een scheidsrechter in een familietwist wilde maken, maar de Heere, die zaak afwijzend, de gelijkenis van de rijken landman voordroeg en daarop voor Zijn discipelen enige woorden uit de bergrede herhaalde, om ze los te maken van alle zorg voor het aardse en hun streven alleen te richten op het rijk van God.

V. Vs. 11-21. (zie ook). Bij het ontwijken van Jezus naar de grenzen van Tyrus en Sidon (Hoofdstuk 7: 24 vv. ) hadden de schriftgeleerden, die van Jeruzalem kwamen, het moeten nalaten Hem ditmaal verder lastig te vallen; zij hadden echter, voordat zij naar de heilige stad terugkeerden, nog langs de gehele westelijke oever van de Galilese zee tot Tiberias, de daar wonende farizeeën, sadduceeën en herodianen tot een verspieters-vereniging georganiseerd. Zodra Jezus Zich op enig punt van die landstreek liet zien moesten zij Hem tegengaan met de eis van een teken van de hemel die Zijn Messianiteit zou bewijzen en wanneer Hij die eis niet wilde inwilligen moesten zij Hem in de ogen van de menigte te schande maken. Zo komen zij hier uit hun sluiphoeken te voorschijn en doen hun eis. De Heere wijst ze met weinige woorden af en trekt Zich weer terug over de zee naar Bethsaïda-Julias; bij het overvaren waarschuwt Hij Zijn discipelen voor het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes.

11. Bij Zijn terugkeren van Magadan kwam de Heere weer te Dalmanutha en de farizeeën gingen uit het huis, waarin zij met de sadduceeën en Herodianen op Hem hadden geloerd en begonnen met Hem te twisten. Zij wilden dat Hij het ook alvroeger van Hem geëiste bewijs voor Zijn Messiaanse zending (MATTHEUS. 12: 38) zou geven. Dat moest Hij toch kunnen geven wanneer Hij werkelijk de Messias was. Daarbij was het hen niet te doen om van de waarheid overtuigd te worden, maar om iets tegen Hem te vinden. Zij kwamen dan tot Hem en a) wilden van Hem een teken van de hemel, Hem verzoekend.

a)Luk. 11: 29. Joh. 6: 30.

V. Vs. 11-21. (zie ook). Bij het ontwijken van Jezus naar de grenzen van Tyrus en Sidon (Hoofdstuk 7: 24 vv. ) hadden de schriftgeleerden, die van Jeruzalem kwamen, het moeten nalaten Hem ditmaal verder lastig te vallen; zij hadden echter, voordat zij naar de heilige stad terugkeerden, nog langs de gehele westelijke oever van de Galilese zee tot Tiberias, de daar wonende farizeeën, sadduceeën en herodianen tot een verspieters-vereniging georganiseerd. Zodra Jezus Zich op enig punt van die landstreek liet zien moesten zij Hem tegengaan met de eis van een teken van de hemel die Zijn Messianiteit zou bewijzen en wanneer Hij die eis niet wilde inwilligen moesten zij Hem in de ogen van de menigte te schande maken. Zo komen zij hier uit hun sluiphoeken te voorschijn en doen hun eis. De Heere wijst ze met weinige woorden af en trekt Zich weer terug over de zee naar Bethsaïda-Julias; bij het overvaren waarschuwt Hij Zijn discipelen voor het zuurdeeg van de farizeeën en van Herodes.

11. Bij Zijn terugkeren van Magadan kwam de Heere weer te Dalmanutha en de farizeeën gingen uit het huis, waarin zij met de sadduceeën en Herodianen op Hem hadden geloerd en begonnen met Hem te twisten. Zij wilden dat Hij het ook alvroeger van Hem geëiste bewijs voor Zijn Messiaanse zending (MATTHEUS. 12: 38) zou geven. Dat moest Hij toch kunnen

geven wanneer Hij werkelijk de Messias was. Daarbij was het hen niet te doen om van de waarheid overtuigd te worden, maar om iets tegen Hem te vinden. Zij kwamen dan tot Hem en a) wilden van Hem een teken van de hemel, Hem verzoekend.

a) Luk. 11: 29. Joh. 6: 30.

12. En Hij, zwaar zuchtend in Zijn geest over zo'n vleeselijk, eigenzinnig ongeloof, zei: Waarom wil dit geslacht een teken? Voorwaar Ik zeg u, aan dit geslacht zal geen teken gegeven worden; behalve het reeds vroeger genoemde (MATTHEUS. 12: 39 vv. Luk. 11: 29 vv. ).

13. En Hij verliet hen, nadat Hij nog met meer andere woorden het ongeloof van dit geslacht bestraft had, dat wel in de dingen van de wereld thuis was, maar voor geestelijke zaken zo weinig vatbaarheid en verstand had (MATTHEUS. 16: 2 vv. Luk. 12: 54 vv. ). En Hij ging weer in het schip en voer weg naar de andere zijde, naar de noordoostzijde van het meer.

Het antwoord van Jezus op de verzoeking wordt door Markus in een enkel vers weergegeven: "Waarom wil dit geslacht een teken (het kan toch door geen woorden geholpen worden). Voorwaar Ik zeg u, aan dit geslacht zal geen teken gegeven worden (want dat van de profeet Jona dat hun gegeven zal worden, is er geen zoals zij het willen en wordt niet nu, maar pas later gegeven). De Evangelist laat dus de eis volstrekt afwijzen.

De korthed van de mededeling, bij welke Markus de woorden van de farizeeën niet wil aanhalen, terwijl hij toch de zin aangeeft waaruit het verlangen is voortgekomen en voor het antwoord van Jezus niet meer plaats inruimt dan de opmerking dat Jezus hen ontweken is, geeft het bewijs, dat hij ook deze ontmoeting van de Heere en de farizeeën niet om haar zelf bericht, maar dat hij zich haast tot het volgende meer uitvoerige gesprek van Jezus en Zijn discipelen.

Het gevolg van het door de farizeeën geëiste bewijs zou geweest zijn dat Christus had moeten optreden als een Messias volgens hun mening; daarom staat er dat zij Hem daarmee verzochten. De eis van een hemelteken was dan ook aan de verzoeking in de woestijn gelijk. Wat nu de Heere de farizeeën weigerde geeft Hij spoedig daarop (Hoofdstuk 9: 1 v. ) aan de drie meest vertrouwde discipelen: het hemelteken van Zijn verheerlijking. Zijn teruggaan naar de anderen oever is daarentegen een voorteken van Zijn terugkeren naar de andere wereld.

Het is een vreselijk gezicht, wanneer de waarheid de mensen geheel verlaat en zij aan zichzelf worden overgelaten.

14. En Zijn discipelen, (om dit tot opheldering van hun verkeerde opvatting in vs. 16 nog vooraf op te merken) hadden, omdat zij zo spoedig en onverwachtterugvoeren, vergeten brood mee te nemen en hadden niets dan een enkel brood met zich in het schip, dat hen nog was overgebleven.

15. En Hij gebood hen, toen Hij met hen in het schip was gegaan en al een eind op de zee was gevaren, omdat Zijn ziel nog vol was van de indrukken die Hij in vs. 11 had ontvangen 16: 4"), zeggende: Zie toe, hoedt u voor de zuurdesem van de farizeeën en voor de zuurdesem van Herodes.

16. En zij, niet verstaande wat Hij daarmee bedoelde, overlegden onder elkaar, zeggende, alsof zij het door hun nadenken eindelijk gevonden hadden: Het is omdat wij geen broden hebben, want nu zullen wij spoedig brood moeten kopen en kunnen dan gemakkelijk bedrogen worden.

17. En Jezus bekende dat zij zich bij hun verkeerde opvatting zulke zorgvolle gedachten maakten en zei tot hen: Waarom komt u tot de conclusie dat u geen broden hebt? bemerkt u nog niet en begrijpt u niet (Hoofdstuk 7: 18)? Hebt u nog Uw verharde hart (Hoofdstuk 6: 52)?

18. U hebt ogen en u ziet niet? en u hebt oren en u hoort niet?

19. En denkt u niet aan hetgeen nu al twee keer onder uw medewerking is gebeurd? weet u niet, toen Ik de vijf broden brak onder de vijfduizend mannen, hoeveel volle korven met brokken u verzamelde? Zij zeiden Hem: Twaalf. (Hoofdstuk 6: 34 vv. ).

20. En toen Ik de zeven brak onder de vierduizend mannen, hoeveel volle manden met brokken u verzamelde? En zij zeiden: zeven. (vs. 1 vv. ).

21. En Hij zei tot hen: Waarom begrijpt u niet?

Markus is hier gekomen tot het duidelijk bewijs van gebrek aan bevattning waarmee de discipelen de daden en woorden van de Heere volgden. Deze voorstelling begon al met het vijfde stuk van de vierde groep van verhalen (Hoofdstuk : 6: 45 vv. ), zij werd voortgezet in het eerste stuk van de vijfde groep (Hoofdstuk 7: 1 vv. ) en eindigt in dit vijfde stuk van diezelfde groep met een geval dat het duidelijkst toont hoe de discipelen, bij al hun liefde voor Jezus' persoon, onbekwaam geweest zijn uit Zijn werken en woorden een duidelijke kennis te trekken, die voor het praktische leven vruchtbaar was. Hier toch is het onbegrijpelijke voorgevallen dat zij, na twee keer achter elkaar op de duidelijkste manier te hebben ondervonden dat Jezus de absoluut vrije Heer was over de dingen die voor dit leven nodig waren, in een derde overeenkomstig maar veel lichter geval liever in hun kleingelovige zorgen verstrikt blijven. Ja, zij willen liever aan Jezus zelf dezelfde zorg en verlegenheid toeschrijven dan dat zij uit die beide gevallen ook voor dit derde de mogelijkheid zouden hebben bedacht dat het op dezelfde manier als vroeger zou worden opgelost. Juist om het beschamende van dit gebrek aan begrip duidelijk te doen uitkomen heeft Markus de rede van Jezus zo weergegeven, dat deze hen aan die gevallen herinnert en hen door hun antwoorden zelf het recht tot bezorgdheid geheel laat wegnemen.

Het is wel vreemd dat de discipelen de omstandigheid van het vergeten van brood mee te nemen in verbintenis brengen met het waarschuwend woord van Christus: waar zouden zij

dan toch een bakker vinden, die niet in enig opzicht farizeeër of sadduceeër was. Daarop moest de Meester toch doelen.

Toch heeft de Heere met hun onwetendheid en zwakheid geduld; Hij verlaat hen niet en stoot hen niet van Zich af. Ook zij werpen de liefde, het vertrouwen en de eerbied voor Hem daarom niet weg, maar verdragen als ware discipelen de kastijding van hun Meester graag en worden daardoor verbeterd. Dit moeten ook wij doen wanneer wij uit- of inwendig gestraft worden, dat wij niet dadelijk menen dat dit uit toorn van God geschiedt en wij daarom verworpen zouden moeten worden; maar het geweten is een tedere zaak, dat zo'n vertrouwen in de verzoeking moeilijk behoudt.

VI. Vs. 22-26. Niet zonder betekenis staat midden tussen de vorige geschiedenis en die in de volgende 7de afdeling, juist deze van de genezing van de blinde bij Bethsaïda. Zij is als een spiegelbeeld van de discipelen van de Heere, aan welke in vs. 18 nog moest worden voorgehouden: "u hebt ogen en ziet niet, " en die vervolgens in vs. 29 zich betonen als degenen die scherp zien in het geestelijk opvatten van het woord; nu zijn zij nog als de blinde, die mensen zag wandelen alsof het bomen waren, maar de Heere gaat met hen ongeveer een vierde jaar in een eenzame plaats om Zijn handen nogmaals op hun ogen te leggen, opdat zij geheel terecht zouden gebracht worden. Dus omwille der discipelen, om hun een gelijkenis te geven van hun genezing van geestelijke blindheid, is Jezus een zo bijzonderen weg met die lichamelijk blinde bij diens genezing ingeslagen en juist voor die Petrus, die in vs. 29 de spreker van de nu alles scherp zienden is, was die geschiedenis van zo grote betekenis dat zijn geestelijke zoon Markus die in het Evangelie heeft opgenomen.

22. En Hij belandde met Zijn discipelen aan de Noordoostelijke oever van de zee en zette Zijn weg op het land in dezelfde richting voort die Hij bij Zijn overvaren was ingeslagen en kwam te Bethsaïda, toegenaamd Julias in het gebied van de viervorst Filippus ("Uit). En zij, enige mensen, die Hem van Zijn vorige reis (Hoofdstuk 7: 31) in die landstreek kenden, brachten tot Hem dadelijk bij Zijn aankomst een blinde, die dat niet van zijn geboorte was geweest, maar het ten gevolge van een ziekte was geworden (vs. 24) en zij baden Hem dat Hij hem aanraakte, om hem weer door Zijn genezende krachtgezonde ogen te geven.

23. En de hand van de blinde genomen hebbende en zo zijn ogen wordende (Job 29: 15. Num. 10: 31) in de plaats van degenen, die hem tot Hem hadden gebracht, leidde Hij hem uit tot buiten het dorp. Zo handelde de Heere met deze, evenals met de doofstomme in Hoofdst. 7: 33 en spuugde in zijn ogen en legde de handen op hem, om bij hem de algemene hoofdkrachten van het zien te herstellen en vroeg hem, nu de eerste trap tot zijn vernieuwing bereikt was en hij zich daarvan ook bewust moest worden, of hij iets zag, hoewel nog in algemene, onbepaalde omtrekken.

Soms was de manier waarop de Heere genezingen deed zinnebeeldig. In verband met het voorafgaand verhaal van de geestelijke onwetendheid van de discipelen doet de Heere de blinde de opvolgende toestanden, of de overgangen van de nacht tot de dag net zo doorgaan als dit vaak met het geestelijk verband in de bekering gebeurt. Niet alle verlichtingen van de Heilige Geest, niet alle bekeringen zijn plotseling en van een ogenblikkelijke volmaaktheid.

Daarom is het verkeerd een bekeringsweg te willen vaststellen. De Heere heeft een afkeer van alle eenvormigheid. Het wezen van de zaak moet één zijn, maar de vormen van dat wezen mogen en moeten uiteenlopen. De Heere begint met de blinde af te zonderen van de menigte, evenals Hij de bekering bij sommigen begint door hen van de grote menigte af te zonderen. De Heere zal eindigen met de genezene te doen terugkeren naar zijn huis, om de grote daden van God die hem gebeurd zijn aan anderen te vertellen, evenals Hij de bekeerde zich soms doet bepalen bij de kleine wereld van medegelovigen, waarin deze zich dan alleen thuis bevindt. - De blinde leeft bij het gevoel. Er moest iets buitengewoon stoffelijks aan zijn ogen gebeuren zou hij opmerkzaam worden dat het te doen was om zijn ogen te openen en zijn opmerkzaamheid en zijn geloof te wekken. - De Heere wist dat de blindheid niet ineens zou wijken, daarom liet Hij die man zeggen in hoeverre de blindheid geweken was. Ook gebeurde dit om de man op te wekken en uit te lokken tot spreken, opdat zijn genezing niet werktuiglijk zou zijn. De Heere stelt vaak vragen aan degenen die tot Hem komen en in het bijzonder aan Zijn discipelen. Ook wij moeten vaak door vragen de lippen en harten van de mensen zoeken te openen, om er het goede zaad van het woord in uit te kunnen storten.

24. En hij zag op om dit te beproeven en zei: Ik zie de mensen, want ik zie hen als bomen wandelen. Ik zie wandelenden, die er echter als bomen uitzien; zo zijn zij zonder gedaante en zo groot; alleen uit dat zij zich bewegen bemerk ik dat het mensen zijn.

Het was blijkbaar bij de man nog een verward gezicht. De blinde kan geen begrip van een boom hebben dan door het gevoel en daardoor stelde hij zich een boom voor als een rechtopstaande figuur of staak. Nu zag hij een menigte van zulke rechtstandige figuren zich bewegen en hij maakte er de gevolgtrekking uit dat dit mensen waren. (DA COSTA).

25. Daarna, voortgaande tot het tweede gedeelte van Zijn werk, leide Hij de handen weer op zijn ogen en deed hem opzien, nadat Hij de handen weer teruggetrokken had. En hij werd, zoals de proef bewees, hersteld en zag hen allen ver en duidelijk, zonder bij het zien in de verte het juiste afmetingsvermogen te missen zoals vroeger. (vs. 24).

Wij vinden telkens dezelfde Heer terug, die ook in de schepping datgene wat Hij in een ogenblik kon doen, om wijze redenen bij opvolging deed.

26. En Hij zond hem naar zijn huis tot de stilte van het familieleven, zeggende: Ga niet in het dorp Bethsaïda en zeg het niemand in het dorp, opdat Ik niet dagelijks door hulpbehoevenden word overvallen terwijl Ik hier met Mijndiscipelen enige tijd alleen wil zijn 16: 12"), hetgeen de genezene dan ook nauwkeurig opvolgde, geheel anders dan de lieden in Hoofdstuk 7: 36.

Het was voor de Heere genoeg het wonder te hebben verricht; de verbreiding ervan was niet nodig. Zo wil de Heere ook niet, dat wij onze bekering aan de grote klok hangen, maar dat wij haar stil in onze kring beoefenen.

Zijn wij van nature allen geestelijk blind, dan zal ook aan ons moeten gebeuren wat de Heere aan deze blinde deed, zullen wij in waarheid zien; en zoals het hier naar het lichaam ging, gaat het dan ook naar de geest; als het zielsoog geopend wordt ziet de zondaar zijn schuld



slechts ten dele; maar naarmate het licht in hem opgaat ontdekt hij trapsgewijze zijn hele onreinheid en dat hij melaats is van het hoofd tot aan de voetzolen toe; dan echter leert hij Christus ook in al Zijn dierbaarheid en onmisbaarheid kennen en wordt het Evangelie hem in waarheid een lamp voor zijn voet en een licht op zijn pad, ja een woord dat tot het eeuwige leven leidt. De Heere doet ons de heilswaarheden juist verstaan en met het geloofsoog door lucht en wolken dringen, opdat wij ons hier al bij aanvang verlustigen in de dingen die daar zijn, totdat wij ze zullen aanschouwen en eeuwig genieten.

Het komt wel voor dat de Heere opeens het deksel van de ogen weg neemt, zodat de mens dadelijk alles met juistheid kan zien. Wij hebben een duidelijk voorbeeld in de Apostel Paulus, bij wie de opening van het geestelijk oog op een merkwaardige manier verenigd werd met een tijdelijke lichamelijke. Toen hij het stoffelijk oog open deed, kon hij op het hogere gebied alles duidelijk doorzien. Van een ontwikkeling van kennis is bij hem geen sprake, dadelijk was het hem alsof de schellen van het inwendig gezicht afvielen. Dat is echter geen regel maar uitzondering - een uitzondering, die wij begrijpen bij hem, die er toe geroepen was om de ogen van de heidenen te openen, dat zij zich zouden bekeren van de duisternis tot het licht. (Hand. 26: 18). Het licht in het algemeen ziet men zeker zodra het blinde oog geopend is, maar dat men in dit licht alles duidelijk en juist erkent, zonder vergissing en dwaling alle voorwerpen, verhoudingen, ordeningen in het rijk van God, daaraan ontbreekt zeer veel. "In Uw licht zien wij het licht," dat is in de regel het resultaat van het proces dat zich ontwikkelt. In zekere zin komt dit wel gedurende ons aardse leven niet tot zijn einde. Paulus betuigt: "Wij zien dan door een spiegel in een duistere rede; nu ken ik ten dele" (1 Kor. 13: 12); maar in zekere zin is er ook weer een duidelijk erkennen van de hemelse dingen in dat leven; men kan namelijk de Zoon van God zien met ongedekt gezicht (Joh. 9: 38. 2 Kor. 4: 6). In vs. 27 wordt gezegd dat Jezus, nadat Hij met Zijn discipelen Bethsaïda verlaten had, hen op de weg gevraagd heeft wat de mensen toch over Hem dachten en dat zij Hem geantwoord hadden dat de een Hem hield voor Johannes de Doper, de ander voor Elias en de derde voor een van de profeten; zij zelf zagen echter in Hem de Christus. Kan men wel een juistere verklaring van het voorbijgaand proces van die blindengenezing wensen, dan hierdoor gegeven wordt? Iets (vs. 23) van de waarheid zien ook zij, die in Christus Johannes de Doper of Elias of een profeet vermoeden, maar ook slechts iets. Zij zagen mensen als bomen, terwijl de discipelen scherp zagen toen als zij gelovig de Zoon van God aanschouwden. Maar ook zichzelf, de discipelen, hebben Hem niet dadelijk daarvoor erkend, maar Hem als zodanig eerst leren kennen en wel door Hem, de Heere zelven; Hij heeft hen ook pas langzamerhand ziende gemaakt. In een merkwaardige overeenstemming bevindt zich dan het slot van de genezing (vs. 26) met het einde van Jezus' gesprek met de discipelen (vs. 30): in beide gevallen het gebod om te zwijgen, terwijl tevens een stille vreugde genoten wordt in het ontvangen, voor hen opgegaan licht.

De uitleiding van de blinde uit het dorp gebeurde naar alle waarschijnlijkheid in noordelijke richting. Deze, toen hij genezen was, ging waarschijnlijk oostelijk of zuidoostelijk met degenen die hem tot Jezus gebracht hadden, naar zijn huis; hij behoefde dus, wanneer hij niet uitdrukkelijk Bethsaïda wilde inlopen, die plaats niet eerst aan te doen. Wanneer men zich voorstelt dat de woonplaats van de man bij Gaulan ligt, dan wordt alles duidelijk. De Heere zelf bleef aan de overzijde van het dorp, terwijl Hij zeker gedurende de volgende

zomermaand dichtbij Zijn verblijfplaats nam; Hij verkeerde daar hoofdzakelijk met Zijn discipelen, al sloot Hij Zich ook niet geheel van het volk af, want in vs. 34 zien wij Hem bij Zijn heengaan van daar door een menigte vergezeld. In Luk. 12: 32-53 hebben wij een van Zijn redenen, waarmee Hij in deze tijd van stilte Zijn kleine gemeente gesterkt en onderwezen heeft.

VII. Vs. 27-Hoofdstuk 9: 1 (zie ook). Na het voorbijgaan van de grootste zomerhitte is het nu weer zo ver dat de Heere uit de stilte in het meer bedrijvige leven terugkeert. Het is een geheel nieuwe periode die zich nu opent; Hij moet nu al de eerste schreden doen op de lijdensweg, al moeten tot dan eerst nog 6-7 maanden verlopen. Terwijl Hij met de discipelen van de landstreek bij Bethsaïda verder naar het noorden tot de omtrek van Caesarea Filippi heengaat, onderzoekt Hij hoe ver zij nu in de kennis van Zijn wezen en van Zijn waardigheid zijn vooruitgegaan. Zonder terughouding spreekt Hij met hen van Zijn naderend lijden, sterven en opstaan. Hij richt tot Zijn volgelingen een verklaring over de plichten, die de geestelijke navolging van Hem oplegt, maar ook over het loon dat deze meebrengt.

27. En Jezus ging tegen de tweede helft van september in het jaar 29 uit Zijn verblijfplaats bij Bethsaïda, en Zijn discipelen met Hem, gevolgd door een kleinere menigte (vs. 34). Hij begaf Zich naar de dorpen van Caesarea Filippi, welke stad meer noordelijk gelegen is. En op de weg daarheen wilde Hij Zijn jongeren aanleiding geven om zich door hun belijdenis van de openbare mening nu meer bepaald af te scheiden en zich als Zijn gemeente te constitueren. Daarom vroeg hij aan Zijn discipelen: Wie zeggen de mensen, dat Ik ben?

VII. Vs. 27-Hoofdst 9: 1 (zie ook). Na het voorbijgaan van de grootste zomerhitte is het nu weer zo ver dat de Heere uit de stilte in het meer bedrijvige leven terugkeert. Het is een geheel nieuwe periode die zich nu opent; Hij moet nu al de eerste schreden doen op de lijdensweg, al moeten tot dan eerst nog 6-7 maanden verlopen. Terwijl Hij met de discipelen van de landstreek bij Bethsaïda verder naar het noorden tot de omtrek van Caesarea Filippi heengaat, onderzoekt Hij hoe ver zij nu in de kennis van Zijn wezen en van Zijn waardigheid zijn vooruitgegaan. Zonder terughouding spreekt Hij met hen van Zijn naderend lijden, sterven en opstaan. Hij richt tot Zijn volgelingen een verklaring over de plichten, die de geestelijke navolging van Hem oplegt, maar ook over het loon dat deze meebrengt.

27. En Jezus ging tegen de tweede helft van september in het jaar 29 uit Zijn verblijfplaats bij Bethsaïda, en Zijn discipelen met Hem, gevolgd door een kleinere menigte (vs. 34). Hij begaf Zich naar de dorpen van Caesarea Filippi, welke stad meer noordelijk gelegen is. En op de weg daarheen wilde Hij Zijn jongeren aanleiding geven om zich door hun belijdenis van de openbare mening nu meer bepaald af te scheiden en zich als Zijn gemeente te constitueren. Daarom vroeg hij aan Zijn discipelen: Wie zeggen de mensen, dat Ik ben?

VII. Vs. 27-Hoofdst 9: 1 (zie ook). Na het voorbijgaan van de grootste zomerhitte is het nu weer zo ver dat de Heere uit de stilte in het meer bedrijvige leven terugkeert. Het is een geheel nieuwe periode die zich nu opent; Hij moet nu al de eerste schreden doen op de lijdensweg, al moeten tot dan eerst nog 6-7 maanden verlopen. Terwijl Hij met de discipelen van de landstreek bij Bethsaïda verder naar het noorden tot de omtrek van Caesarea Filippi

heengaat, onderzoekt Hij hoe ver zij nu in de kennis van Zijn wezen en van Zijn waardigheid zijn vooruitgegaan. Zonder terughouding spreekt Hij met hen van Zijn naderend lijden, sterven en opstaan. Hij richt tot Zijn volgelingen een verklaring over de plichten, die de geestelijke navolging van Hem oplegt, maar ook over het loon dat deze meebrengt.

27. En Jezus ging tegen de tweede helft van september in het jaar 29 uit Zijn verblijfplaats bij Bethsaïda, en Zijn discipelen met Hem, gevolgd door een kleinere menigte (vs. 34). Hij begaf Zich naar de dorpen van Caesarea Filippi, welke stad meer noordelijk gelegen is. En op de weg daarheen wilde Hij Zijn jongeren aanleiding geven om zich door hun belijdenis van de openbare mening nu meer bepaald af te scheiden en zich als Zijn gemeente te constitueren. Daarom vroeg hij aan Zijn discipelen: Wie zeggen de mensen, dat Ik ben?

28. En zij antwoordden dat sinds lang de rondlopende meningen van het volk waren (Hoofdstuk 6: 14 vv. ): Sommigen zeggen, dat Gij Johannes de Doper bent, die uit de dood weer is opgestaan en anderen: Elias en anderen: Een van de profeten, Jeremia of Elisa

29. En Hij zei tot hen: Maar U, wie zegt u dat Ik ben? En Petrus, om hier alleen de ene kant van zijn antwoord te berichten, waarin hij tevens in de naam van de overige discipelen sprak, terwijl de andere kant, waardoor hij de anderen vooruit was, buiten beschouwing blijft 16: 16"), antwoordde: a) Gij zijt de christus.

a) Joh. 6: 69.

30. En Hij, om nu ook alleen mee te delen wat betrekking heeft op het eerste deel van Petrus' betuiging, gebod hen streng dat zij het niemand zouden zeggen van Hem, totdat zij als Zijn met de Geest vervulde getuigen zouden zijn opgetreden.

Het is zeker niet toevallig, geen menselijk overslaan noch willekeur, dat Markus hier het woord van de Heere over de prioriteit van Petrus in de kring van de apostelen, de hem geschonken onderscheiding en daarom ook dat deel van zijn belijdenis, waarop deze rustte, overslaat. Het is alsof Petrus had vooruitgezien, welk misbruik men eens te Rome zou maken van dat gedeelte van onze geschiedenis, zoals het bij Mattheus wordt gevonden. Het is alsof hij het allerm minst daartoe aanleiding had willen geven, daarom liet hij het Markus niet mee in zijn Evangelie opnemen (wie zou kunnen geloven dat Petrus zelf of Markus dat "Gij zijt Petrus enz. " zouden hebben overgeslagen, wanneer zij gemeend hadden dat op die woorden het fundament van de Christelijke kerk rustte Daarentegen laat hij uitdrukkelijk het volgende in vs. 32 v. opnemen, dat hij, die zich tegen het kruis en de leer van het kruis van Jezus verzet, een satan is, al zou hij ook Petrus heten. Heeft nu Petrus het zelf niet vooruitgezien, toen hij te Rome was en daar het Markus-evangelie onder zijn leiding werd geschreven, dan heeft toch de Heilige Geest alle dingen van tevoren erkend en gedachten en pen van de heilige schrijvers bestuurd zoals het nodig was. Het is duidelijk dat de schijnbare tegenspraak, onnauwkeurigheden, halfheden en duisterheden, die wij bij de Evangelisten en Apostelen aantreffen, hun oorzaak niet hebben in hun menselijkheid, maar in de diepte van de rijkdom, beide van de wijsheid en van de kennis van God. Het woord van God is een helder, duidelijk licht, dat ons nergens in duisternis laat wandelen. Alleen de mensen maken het tot een dof

brandende lantaarn, of plaatsen het licht onder een kandelaar, omdat zij het licht haten en daartoe niet willen komen, opdat hun werken niet bestraft worden. Ook Lukas heeft zich bij het mededelen van onze geschiedenis op dezelfde wijze bekort als Markus, omdat hij eveneens in een tijd en voor een kring schreef die het nodig maakte aan het misbruik geen steun te geven en er dadelijk het oordeel van de verwerping over uit te spreken. Anders is het bij Mattheus en wanneer dat volk, waarvoor hij hoofdzakelijk zijn evangelie schreef, zich eens tot Christus zal bekeren, waarop wij niet lang meer hoeven te wachten (evenals Peter d'Ailly aan het einde van de 14de eeuw bepaald berekende dat in het jaar 1789 grote en buitengewone omwentelingen in de politiek binnen zijn vaderland plaats zouden hebben en dit verwezenlijkt is, zo kan ook onze berekening, dat het jaar 1897 het einde van de verwerping van Israël zal zijn, wel bewaarheid worden), dan zal opeens het primaat van Rome, dat de Heere nu nog voor een groot deel van de Christenheid om wijze redenen toelaat, een einde nemen en Rome zal dan krachtig bewezen worden een Babel te zijn, om te zijner tijd het voorzged over "de grote hoer" te vervullen.

31. a) En Hij, wijzend op de tijd, dat zijn zo even uitgesproken woord van kracht zou zijn, begon hen te leren dat de Zoon des mensen veel moest lijden en verworpen worden door de ouderlingen en overpriesters en schriftgeleerden en gedood worden en na drie dagen, wanneer de verrotting reeds begonnen moest zijn, alsof Hij een wettige prooi van de dood, laat staan, een rechtvaardig veroordeelde geweest was, ter betoning van Zijn heerlijkheid (Rom. 1: 4) weer opstaan.

a)MATTHEUS. 17: 22; 20: 18. Mark. 9: 31; 10: 33. Luk. 18: 31; 24: 7.

32. En dit woord over Zijn lijden en sterven, waarop Hij vroeger slechts meer bedekt bedoeld had, sprak Hij nu vrij uit, zodat het niet kon worden misverstaan en Petrus, die het ook geheel juist had opgevat, maar het met zijn mening niet kon rijmen, nam Hem terzijde en begon Hem te bestraffen, opdat Hij Zich toch niet zo onnodig aan het ergste zou blootstellen.

33. Maar Hij keerde, toen Petrus Hem zo bij de arm nam en zijn vermaning tot Hem richtte, Zich om en zag al Zijn discipelen aan omdat zij in hun hart met dat terughoudende woord instemden en bestrafte Petrus, zeggende: a)Ga heen, achter Mij, satan! ga ver weg (MATTHEUS. 4: 10); want u verzint niet de dingen, die van God zijn, maar die van de mensen zijn.

a) 2 Sam. 19: 22.

34. En Hij riep de menigte, die Hem nog op de weg volgden, met Zijn discipelen tot Hem en zei tot hen: Degene die mij wil navolgen, die moet zichzelf verloochenen en zijn kruis opnemen, hij moet gewillig zijn en vastbesloten om wat hem bij het volgen van Mij wordt opgelegd, om het kruis te dragen dat de Meester is opgelegd en om mij te volgen; hij draagt ook werkelijk en op dezelfde manier als Ik zijn kruis.

Alle last dragen, of het zichzelf opleggen van een last zonder zelfverloochening, is niet het kruis waarvan de Heere tot de Zijnen spreekt. Alle opofferingen en overgaven zijn tevergeefs,

wanneer het niet gebeurt omwille van Hem of omwille van het Evangelie, d. i. opdat men dit, het daarin aangeboden hemelrijk, deelachtig wordt (1 Kor. 9: 23). God bereidt u het kruis. Werp dat niet weg, maar houd het als het uwe, volgens de wil van de gehoorzaamheid, alsof u het zelf had gekozen. Verloochen uzelf, spreek van uzelf zoals Petrus van de Heere zei, toen hij Hem verloochende: "ik ken die mens niet. " Spreek tegen de weigerende wil van het vlees: "niet gelijk ik wil" - dat is de grond en het eerste. Zo gebeurt het opnemen van het kruis en nu komt daarbij het andere, dat de kracht en de volharding te kennen geeft, dat wat de Heere spreekt: "Volg Mij na!"

Het woord "kruis" is onder Christenen een zeer gewoon woord; men verstaat daaronder gewoonlijk alle aardse nood en elke plaag die een hart wonden en bezwaren kan. Wie een doornen weg door dit leven bewandelt, voor wie het ongeluk door de vensters heen breekt, of bedachtzamer door de deur gaand als huisvriend en dagelijkse gast, zich met hem aan de tafel zet, wiens schouders een langdurige, smartelijke ziekte moeten dragen, die noemt men een kruisdrager. Dat rust op een misverstand. De uitdrukking "kruis" is geheel uitsluitend een Christelijk begrip en onafscheidbaar van het navolgen van Christus; in geen taal van enig volk van de wereld is ooit lijden met de naam van kruis aangeduid. Dat is als iets geheel nieuws uit de mond van Christus uitgegaan en wel voor de eerste maal bij de uitzending van de twaalf (MATTHEUS. 10: 38). De discipelen hoorden dat; zij bemerkten wel dat daarmee iets zeer ernstigs bedoeld was, maar zonder dat het bij de latere herhaling van het woord ten volle begrepen werd. Pas toen geschiedde wat onmogelijk was geacht, toen Christus zelf, door Israël verworpen, ter slachting gebonden, in het midden van twee misdadigers met het kruis op de schouders door de straten van Jeruzalem naar de gerechtsplaats werd gevoerd, toen werd opeens het deksel weggenomen en het duistere woord werd hen in de volle betekenis duidelijk. Bij het licht dat daardoor op de zaak valt, wordt het ons boven alle twijfel zeker, dat "zijn kruis in de navolging van Christus op zich nemen, " niet is zich onder een reeds aanwezig lijden bukken en zich daarbij toeleggen op de navolging van het geduld en de gelatenheid van Christus; iets veel grotere en gewichtigers wordt daardoor aangeduid. Een Christen moet dadelijk bij het begin van de navolging van Christus zo afscheid nemen van de wereld en van het leven in de wereld, als een ter dood veroordeeld misdadiger, die is aangemaand om zich tot de ter dood brenging te laten leiden. De navolging van Christus is voor hem iedere dag op nieuw een navolgen tot sterven, zoals het daarmee verbondene woord over vinden en verliezen van het leven zo duidelijk aantoonde. Maar het kruis, dat hij tot aan de dood moet dragen, kan zeer verschillende gedaanten aannemen en dikwijls verhinderen; nu wordt het onmiddellijk door de hemel over hem beschikt, dan schijnbaar slechts door mensenhanden op zijn schouders gelegd; nu is het een lijden, dat hemzelf bepaald aangaat, dan wordt het hem aangedaan door medelijden met de nood en het lijden van anderen; nu eens drukt het langdurig en zwaar zonder ophouden, zodat men de dood wensen zou en dan is er een snelle volvoering met daartussen komende ogenblikken van verlichting; nu eens is het uitwendig zichtbaar in allerlei ongeluk, noden en plagen en draagt het een Lazarus gedaante met zich, bij welker aanzien ook anderen mensen vochtige ogen krijgen, dan verbergt het zich voor de ogen van de mensen als een inwendig kruis, waarover men nauwelijks kan klagen, als een zielenkruis van dorheid, verzoeking, van God verlaten zijn, van lijden door de vurige pijlen van de boze en van de vuistslagen van de engel van de satan. In de eerste plaats moet echter onder het kruis, dat de Heiland Zijn discipelen en navolgers voorspelt, een lijden om

Christus' wil verstaan worden. Wel zijn in deze tijd de gewelddadige, bloedige handen van de wereld gebonden, maar daarom kan men toch haar haat niet ontgaan, dat kan niemand die godzalig wil leven, in Christus Jezus alleen; heeft zij geen touwen om de hals te doen, geen gesels te zwaaien, geen foltertuigen ter verschrikking, geen inquisitie- of revolutiekerkers voor de belijders van de Heere, maar gebruikt zij haar tong om daarmee dood te slaan. Lasteringen, spotachtige blikken, verachtelijk schouder ophalen, honend met de vinger nawijzen, beschimpingen enz. , dat zijn zaken die de wereld hen aandoet die uit de wereld zijn uitverkoren en die dat als hun kruis op zich moeten nemen om het de Heiland na te dragen, terwijl zij niet zullen sterven, zonder dat zij in dit leven een rechtvaardiging verkrijgen.

35. Ondanks die schijnbaar moeilijke toestand, waarin hij daardoor komt, bevindt hij zich toch in een zeer goede toestand in vergelijking met anderen die die niet leren kennen: a) want wie zijn leven zal willen behouden, die zal het verliezen; maar wie zijn leven zal verliezen omwille van Mij en het Evangelie (want na Mijn opname in de hemel zal het omwille van Mij alleen zo kunnen gebeuren dat hij het omwille van het Evangelie doet), die zal het behouden.

a)MATTHEUS. 10: 39. Luk. 17: 33. Joh. 12: 25.

Wie de waarheid omwille van het kruis, dat zij met zich voert, omwille van het lijden, dat met haar aanneming verbonden kan zijn, laat varen; wie de neigingen en hartstochten, die hem beheersen, niet doodt en zich verloochent, wie de goede dagen van deze wereld geniet en zich juist dan in zijn element, in zijn leven voelt, die verliest in waarheid zijn leven; hij wijkt hoe langer hoe verder van het ware leven af, hij verliest het leven dat de mens alleen door aannemen, erkennen en gehoorzamen van de waarheid ten dele kan worden. Wie daarentegen de waarheid aanneemt, belijdt, haar gehoorzaam is, wie in de verloochening van zijn eigen wil, in het afleggen van zijn vooroordelen en dwalingen, in het overwinnen van zijn hartstochten en begeerten zijn eigen natuurlijk leven verliest en onder het kruis, onder het lijden, dat hem omwille van de waarheid treft, nu ook nog datgene verliest wat hem het leven in deze wereld lief en waard maakte, wat hem het leven van het leven was en zo in- en uitwendig wat tot hiertoe zijn leven en lust was, er aan geeft, die vindt het ware, hogere, eeuwige leven; met dit hogere leven en zijn eeuwige vrede en zijn onvergankelijke vreugde wordt hem elke ontbering en elke verloochening beloond. De eerste weg schijnt de weg tot steeds vrolijker en rijker levensgenot te zijn en is in waarheid de weg tot steeds grotere levenloosheid; de tweede weg schijnt tot steeds groter, droeviger levensgebrek, ja tot de dood te zijn en is de weg tot een leven, dat alleen waardig is het leven genoemd te worden.

36. Want wat zou het de mens, die zijn leven wil behouden, baten als hij de hele wereld won en zijn ziel schade leed?

37. Of wat zal voor een mens voldoende zijn om te geven in ruil voor de a) verlossing van zijn ziel, wanneer die eenmaal verloren is.

a) Ps. 49: 9.

Wat is het toch, dat de mens zozeer de vrede zoekt en vlucht voor het kruis? Gesteld, dat de gehele wereld met al haar goederen de zijne ware, maar buiten Mij, tegen Mij en zonder Mij, welke winst zou hij daarvan hebben, omdat hij intussen in de eeuwige verdoemenis snelt? Waarom zoekt hij zozeer de druppels van vrede of de kleine deeltjes van de hele wereld als de hele wereld vol goederen hem slechts ter eeuwige verdoemenis zou strekken? Deze vrede, die men zoekt, is kort, is verder gering, omdat zij het geringste deel van de vrede of van het goed van de hele wereld is; daarentegen is het kruis ook kort en het geringste deel van de eeuwige verdoemenis; toch rennen zij door een korte en geringe vrede in een eeuwig en eindeloos kruis en deze vinden door een kort en gering kruis de eeuwigen en eindeloze vrede (2 Kor. 4: 17 v. Ps. 92: 7 v. ). Maar wie bedenkt de korthed, de geringheid, de onzekerheid van dit leven, van deze vrede, van deze heerlijkheid, van deze wellust? en ook de eeuwigheid, de oneindigheid, de zekerheid van de dood, van het kruis, van de smaad, van de smart? En integendeel, welke vrome overdenkt genoegzaam de korthed, de geringheid, het lichte van het kruis en ook de eeuwigheid, de oneindigheid, de zekerheid van het leven, van de vreugde, van de zaligheid? O vlees, hoe bent u toch zo machtig, dat u deze dingen ook in de heiligen kunt verduisteren!

Denk aan het uur wanneer u op uw sterfbed zult liggen; alles wat u van de wereld hebt, blijft achter; alleen u, u helemaal alleen komt voor de troon van God. Wanneer u dan uzelf, uw ziel verloren hebt, dan hebt u alles verloren en kunt dan niets geven om haar van de eeuwige verdoemenis te verlossen. Nu kunt u nog iets geven, het bloed van Jezus Christus, het ware losgeld - "dit is het rantsoen van uw misdaden; breng dat voor Gods troon en u bent gered. "

Wanneer het tot sterven komt, zou men graag alles voor zijn zaligheid willen geven; in het leven denkt men er niet eens aan; wij willen niets doen, wanneer wij kunnen en alles doen wanneer wij niets meer kunnen - o blindheid en verkeerdheid!

37. Of wat zal voor een mens voldoende zijn om te geven in ruil voor de a) verlossing van zijn ziel, wanneer die eenmaal verloren is.

a) Ps. 49: 9.

Wat is het toch, dat de mens zozeer de vrede zoekt en vlucht voor het kruis? Gesteld, dat de gehele wereld met al haar goederen de zijne ware, maar buiten Mij, tegen Mij en zonder Mij, welke winst zou hij daarvan hebben, omdat hij intussen in de eeuwige verdoemenis snelt? Waarom zoekt hij zozeer de druppels van vrede of de kleine deeltjes van de hele wereld als de hele wereld vol goederen hem slechts ter eeuwige verdoemenis zou strekken? Deze vrede, die men zoekt, is kort, is verder gering, omdat zij het geringste deel van de vrede of van het goed van de hele wereld is; daarentegen is het kruis ook kort en het geringste deel van de eeuwige verdoemenis; toch rennen zij door een korte en geringe vrede in een eeuwig en eindeloos kruis en deze vinden door een kort en gering kruis de eeuwigen en eindeloze vrede (2 Kor. 4: 17 v. Ps. 92: 7 v. ). Maar wie bedenkt de korthed, de geringheid, de onzekerheid van dit leven, van deze vrede, van deze heerlijkheid, van deze wellust? en ook de eeuwigheid, de oneindigheid, de zekerheid van de dood, van het kruis, van de smaad, van de smart? En integendeel, welke vrome overdenkt genoegzaam de korthed, de geringheid, het lichte van

het kruis en ook de eeuwigheid, de oneindigheid, de zekerheid van het leven, van de vreugde, van de zaligheid? O vlees, hoe bent u toch zo machtig, dat u deze dingen ook in de heiligen kunt verduisteren!

Denk aan het uur wanneer u op uw sterfbed zult liggen; alles wat u van de wereld hebt, blijft achter; alleen u, u helemaal alleen komt voor de troon van God. Wanneer u dan uzelf, uw ziel verloren hebt, dan hebt u alles verloren en kunt dan niets geven om haar van de eeuwige verdoemenis te verlossen. Nu kunt u nog iets geven, het bloed van Jezus Christus, het ware losgeld - "dit is het rantsoen van uw misdaden; breng dat voor Gods troon en u bent gered. "

Wanneer het tot sterven komt, zou men graag alles voor zijn zaligheid willen geven; in het leven denkt men er niet eens aan; wij willen niets doen, wanneer wij kunnen en alles doen wanneer wij niets meer kunnen - o blindheid en verkeerdheid!

38. Want degene die, in plaats van omwille van Mij en het Evangelie zijn leven wil verliezen, zich voor Mij en Mijn woorden geschaamd zal hebben in dit overspelig en zondig geslacht, dat van God is afgefallen en weerspanning is, voor deze zal de Zoon des mensen Zich ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid van Zijn Vader met de heilige engelen tot het laatste oordeel.

a)MATTHEUS. 10: 32. Luk. 12: 8. 2 Tim. 2: 12. 1 Joh. 2: 23.

Als u niet met Hem bent in de wedergeboorte dan zult u het evenmin zijn wanneer Hij komt in Zijn heerlijkheid. Als u terugschrikt voor de donkere kant van de gemeenschap met Hem zult u ook geen begrip hebben van die heerlijke, gelukkige tijd, wanneer de Koning zal komen en al Zijn heilige engelen met Hem. Hoe! Zijn engelen met Hem? En nochtans heeft Hij de engelen niet aangenomen, maar het zaad van Abraham. Zijn de heilige engelen met Hem? Kom, mijn ziel! als u in waarheid de Zijne bent, kunt u niet ver van Hem zijn. Als Zijn vrienden en burens samengeroepen worden om Zijn heerlijkheid te zien, wat zal u dan gebeuren die Zijn bruid zijt? Zult u van ver staan? Hoewel het de dag van het gericht is, nochtans kunt u niet ver zijn van het hart dat met engelen vertrouwelijk is en zich met u heeft verenigd. Heeft Hij niet tot u gezegd, o mijn ziel: "Ik zal Mij aan u verbinden in rechtvaardigheid en in oordeel en in barmhartigheid?" Heeft Zijn mond niet gesproken: "Ik heb u getrouwd en Mijn welbehagen is in u?" Als de engelen, die slechts vrienden en burens zijn, met Hem zullen zijn, is het meer dan zeker dat Zijn eigen beminde Hephziba (Jes. 62: 4), in wie al Zijn welbehagen is, met Hem zal zijn en zitten aan Zijn rechterhand. Hier is een morgenster van de hoop voor u, zo helder schitterend dat zij de donkerste en meest treurige ondervindingen wel verhelderen mag.



## HOOFDSTUK 9

1. En Hij, met deze aankondiging van Zijn zichtbare toekomst in heerlijkheid, die van Zijn onzichtbare komst over Jeruzalem en het Joodse volk verbindend, zei tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat er sommigen zijn van degenen, die hier staan, die de dood niet zullen meemaken, totdat zij gezien zullen hebben dat het koninkrijk van God met kracht gekomen is, door het onschadelijk maken van hen die het nu tegenwerken en het zoeken te vernietigen; zij zullen een van Israël afgezonderde Nieuw Testamentische gemeente aanschouwen.

### *GESCHIEDENIS VAN JEZUS' VERHEERLIJING EN VAN DE MAANZIEKE ZOON. ONDERWIJZING OVER OOTMOED EN ERGERNIS*

VIII. Vs. 2-13 (zie ook). Zes dagen zijn voorbijgegaan sinds de dag op welke Jezus Zich met bijzonder gebed heeft voorbereid (Luk. 9: 18) en waarop Hij vervolgens het gesprek met de discipelen heeft gehad, zonder dat iets was voorgevallen wat de Heilige Evangelisten in hun voorstelling van Zijn leven vermeldde. Toch blijkt uit hetgeen wij in vs. 14 vv. zullen lezen dat Hij gedurende deze tijd Zich geheel aan het volk heeft gegeven en Zich ook ontfermd heeft over de ongelukkigen in het bovenste, het noordelijk gedeelte van het land. Zo was Hij langzaam, nauwelijks merkbaar voor de discipelen, bij de berg gekomen op welke, zoals Hij wist, een hemelse gebeurtenis plaats zou hebben. Toen de daartoe bestemde dag was aangebroken ging Hij de avond daarvoor in gezelschap van de drie getuigen, die Hij uit de kring van apostelen had verkoren, de berg op. Daar verheerlijkt Hij Zichzelf na de nacht in gebed te hebben doorgebracht, in de vroege van de volgende morgen voor hun ogen. "Evenals bij de doop in de Jordaan de Vader in de hemel voor de ogen van de laatste Oud-testamentische profeet, deze ten dood bestemde Jezus voor Zijn Zoon verklaard had, zo gebeurde het hier voor de wetgever en de eerste van de profeten, dus voor de hoofden van het Oude Verbond zelf. Wet en profeten komen zelf persoonlijk; het verbond van het verlangen begroette het nieuwe als zijn vervulling en God sprak voor de tweede maal over Jezus Zijn welgevallen uit".

2. En na zes dagen, toen Zondag 25 september in het jaar 29 aangebroken was, nam Jezus met Petrus, Jakobus en diens jongeren broeder Johannes met Zich en bracht hen, terwijl Hij van de plaats van Zijn werkzaamheid Zich opmaakte en daar de andere discipelen achterliet, op een hoge berg terzijde, zodat verder niemand bij Hem was; en Hij werd voor hen van gedaante veranderd.

Ongeveer twee uur ten noordoosten van Cesarea Filippi ligt de plaats Kefr Dawar en dicht achter deze de zuidelijkste van de drie toppen, in welke de grote Hermon naar het zuiden heen uitloopt; want de verhevenheid die zich tot het noordeinde van het meer Genesareth naar het zuidoosten uitstrekt is slechts een lager deel, dat van het oosten af gezien nauwelijks een hoogte lijkt. Omdat van een hoge berg sprake is kan niet de berg Paneas bij Cesarea Filippi bedoeld zijn, zoals veel uitleggers hebben aangenomen, maar alleen het Hermongebergte zelf. Toch hoeven wij ook niet te denken aan de hoogste sneeuwstreek van de noordelijke hoofdrug, waarvan de beide toppen nog door niemand van de latere reizigers zijn beklommen, maar alleen aan een gedeelte dat tot dat gebergte behoorde dat voor de eenzaamheid geschikt

was en met de verhevenheid van de gebeurtenis overeenkwam, zodat de boven aangewezen top van de enigszins dieper gelegen zuidelijke rug wel passen zou.

3. En Zijn kleren werden bij die verheerlijking die met Zijn lichaam plaats had, ten gevolge van die glans blinkend, zeer wit als sneeuw, zoals geen stoffenmaker op aarde zo wit maken kan.

4. En door de discipelen werd verder gezien Elias met Mozes en zij spraken met Jezus zó, dat de inhoud daarvan, wat de hoofdzaak aangaat, kon worden verstaan. (Luk. 9: 31)

Wanneer de verheerlijking van Jezus zelf betekent dat Hij een hemelse heerlijkheid aanneemt die Zijn lichaam verhoogt en het einde van Zijn leven zal vormen, het einde van Hem, die toch volgens Hoofdstuk 8: 31 de dood tegemoet gaat, dan kan de verschijning van Mozes en Elia slechts betekenen dat Hij sterven zal als Mozes, maar om als Elia levend naar de hemel te varen en dat Hij, om dit te kunnen, als Mozes in de dood voor verrotting beschermd zal blijven.

Wij begrijpen waarom de Heere de discipelen oplegde daarover te zwijgen totdat Hij zou zijn opgestaan (vs. 9). Zij moesten geen aanleiding geven dat de hoop van anderen en hun eigene valse verwachtingen voedsel ontvingen; zij moesten het dierbaar geheim niet vóór de tijd van hun inwendige versterking aan spot en twijfelzucht prijsgeven. "Geef het heilige niet aan de honden en werpt uw parels niet voor de zwijnen. " Alle wortels moeten in het verborgen werken, voordat de kiem aan het licht komt. Tevens ligt voor ons juist in dat verbod de sleutel van deze gebeurtenis. Tot aan Pasen moesten zij wachten, Pasen moest hen de opheldering geven; op Pasen zouden zij het leven van de verheerlijking aanschouwen, waarvan die gebeurtenis op de berg een voorsmaak was. Staat ons Pasen vast, dan bevreedt ons ook het station niet meer dat reeds vooraf op Pasen doelde. Het is een lid in de rij van die gebeurtenissen, terwijl de verheerlijkte levensorde begon door te breken waarin de heerlijkheid van Zijn hemelse Vader uit Zijn aardse gedaante te voorschijn kwam, alsof Hij al tot een hogere wereld van het licht behoorde. Het hoort tot de verheerlijking bij de doop en bij dat wonderbare wandelen op de zee, als uitzondering, niet als regel. Wij hebben slechts van ver een afschijnsel daarvan in de uitdrukking van zalige heerlijkheid die ons tegenstraalt uit een menselijk aangezicht, dat door heilige liefde is verhelderd, of in hemelse vrede, die zich over het aangezicht van een stervende kan verbreiden.

5. En Petrus antwoorde en zei tot Jezus, toen die beiden weer begonnen te verdwijnen, alsof de Heere er zelf belang in moest stellen die verschijning langer te doen blijven: Rabbi! het is goed, dat wij hier zijn, wij met ons drieën laat ons drie tabernakelen maken, voor U een en voor Mozes een en voor Elias een.

7. En er kwam, om hen die door het hemellicht in verwarring waren weer tot zichzelf te brengen en voor het volgende vatbaar te maken, een wolk die hen overschaduwde, en een stem kwam uit de wolk, zeggende: a) Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem en erkent Hem voor de profeet, die (Deut. 18: 15 vv. ) beloofd is.

a) Jes. 42: 1. MATTHEUS. 3: 17. Mark. 1: 11. Luk. 3: 22. Kol. 1: 13. 2 Petrus . 1: 17.

8. Door de schrik die deze hemelstem veroorzaakte, vielen zij ter aarde. En toen zij weer tot zichzelf waren gekomen en snel rondom zich keken, zagen zij niemand meer dan Jezus alleen bij zich, die tot hen kwam en hen wegleidde.

Er zijn plechtige uren in dit armzalig leven, die door Gods genade de mens tot versterking van zijn geloof worden gegeven, uren en ogenblikken hetzij in Gods huis, in de vergadering van de gemeente, of in de werkzaamheid, of in vertrouwelijk gesprek met vrienden, wanneer zich de hemelse waarheden in wonderbare helderheid voor de ziel ontfouwen. Wij zien de genadige hand die ons leven bestuurt, wij worden gewaar dat Gods oog over ons open is. Wij kunnen alles uit Zijn handen aannemen, want wij weten dat alles tot onze zegen moet dienen. De Geest van het gebed is over de ziel uitgestort, wij kunnen de Onzichtbare in geloof aangrijpen en vasthouden, de hogere wereld is voor het geopend geloofsoog ontsloten, onze lieve doden zijn uit de graven levend geworden; wij zien ze in het hemels vaderhuis, wij weten het, daar wacht ons de eeuwige sabbat. In zulke uren ligt de wereld zo diep, diep beneden onze voeten. Hoe nietig komt ons haar glans, hoe laag haar begeerlijkheid voor! Wij hebben een inwendige vreugde om het gebod van onze God te vervullen; de zwaarste plicht wordt ons gemakkelijk en zalig. Het is niet anders dan alsof alle zonde en alle ellende van dit arme leven overwonnen zouden zijn, alsof de vrede, die ons hart vervult, nooit weer van ons weggenomen zou kunnen worden. En dan?, - nu dan gaat het langzaam van de hoogte van de verheerlijking in het diepe dal van de arme werkelijkheid. Het leven komt weer tot ons met de ernst van de verloochening; in het hart rijzen weer de oude zonden op; de schitterende beelden zijn verbleekt, de gezichten zijn verdwenen en nood, zorgen, zonde en ellende, die ons nog kort geleden als vluchtige schaduwbeelden, als enkel begoocheling voorkwamen, drukken weer met hun hele zwaarte op de ziel en houden neer in het stof. Deze hoogten en diepten die het inwendige leven van de Christen moet doorgaan berusten, evenals in de natuur de afwisseling van dag en nacht, van zonneschijn en storm, op eeuwige wetten die in de behoeften van de menselijke ziel gezocht moeten worden. - Zij zijn even nodig als berg en dal op aarde, die toch ook voor de reiziger niet alleen tegenovergestelde eisen hebben, maar hem ook geheel tegenovergestelde gewaarwordingen afdwingen, die hem buigen, wanneer hij, versmachtend onder de gloed van de zonnestraal met wankelende knieën steile hoogten moet beklimmen, die hem, wanneer hij boven is, door een heerlijk vergezicht uit de hoogte belonen, die vervolgens het aanschouwde doel van zijn weg opnieuw aan zijn oog onttrekken wanneer hij zich gereed maakt van de berghoogten in het diepe dal neer te dalen en hem weer doen hopen, wanneer hij de volgende hoogte heeft beklommen, het in dichtere nabijheid opnieuw voor zich te kunnen zien. Zo'n wandelaar doet het goed wanneer hij van de moeiten van zijn reis een tijd lang uitrust om zich te verkwikken aan het liefelijk beeld, aan het helder vergezicht; het doel van zijn reis is echter niet de begeerde stad van ver te aanschouwen, maar binnen haar muren te wonen. De stad komt niet tot hem, dus moet hij tot haar gaan en nog menig dal moet doorwandeld, nog menige berghoogte moet beklommen worden, vóóordat hij kan zeggen: "Ik ben thuis. " In die heilige uren van ons leven, die ons op de hoogte van het uitzien brengen en ons de Heere van de heerlijkheid tonen, hoe Hij ons alle zonde ontnemt, allen twijfel bant, alle raadselen in ons leven oplost en ons met een vrede vervult, die alle verstand te boven gaat, in die uren zien wij wel verder dan in het gewone

leven, maar wij zijn daarom niet verder. In die gezichten zijn wij onszelf steeds ver vooruit, ten minste ver verheven boven hetgeen wij in werkelijkheid zijn. En evenals het oog en de gedachte eerder bij het doel komen dan de voet, zo is het ook veel gemakkelijker de waarheid te erkennen dan ze te beoefenen. Zoals oog en gedachte over de aarde zweven en over hoogten en dalen kunnen gaan zonder de grond aan te raken, maar de voet juist op de aarde geplaatst is om ieder stuk grond te bemachtigen, zo kan ook wel een mens in gedachten en bevindingen gemakkelijk goed zijn omdat zij zich boven de werkelijkheid kan verheffen zonder haar aan te raken; maar de zedelijke daad van gehoorzaamheid en van zelfverloochening heeft altijd de voet op de aarde geplaatst, heeft altijd de zwaarte van de werkelijkheid te dragen en te overwinnen. Daar kan het slechts stap voor stap gaan, evenals bij de krijgsman op vijandelijke bodem, die ieder stuk grond moet veroveren en aan de macht van de vijand moet ontwringen. Tot deze gedachte wil ons ook het woord brengen: "Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem; " het horen van Zijn woord, de ootmoedige gehoorzaamheid, is de zekerste weg tot het doel.

9. En toen zij van de berg afkwamen gebood Hij hen dat zij niemand zouden vertellen over hetgeen zij gezien hadden voordat de Zoon des mensen uit de doden opgestaan zou zijn, wanneer zij Zijn getuigen zouden zijn tot aan het einde van de wereld (2 Petrus . 1: 16 vv. ).

10. En zij hielden dit woord voor zichzelf, zodat zij werkelijk tegen niemand iets daarvan zeiden (volgens andere verklaring: uit deze rede van de Heere bleef vooral het laatste woord in hun gedachten hangen), zich onder elkaarafvragende wat het was, uit de doden opstaan, dat Hij van Zich als de Mensenzoon had gezegd.

Het woord van de grondtekst toont aan dat de discipelen niet zonder moeite en zonder zich geweld aan te doen dit geheim zo lang verzwegen hebben gehouden (Luk. 9: 36). Het is toch waarschijnlijk dat de andere discipelen navraag zullen hebben gedaan wat op de berg gebeurd was en wat Hij daar met hen besproken had. Andere uitleggers willen liever zo vertalen: de discipelen vatten meteen deze rede van de Heere en hielden die vast, terwijl zij er zich aan stoorden en het hen ongelooflijk voorkwam wat Hij hen van Zijn opstanding zei.

Het tweede volgt uit het eerste: terwijl zij het zegel van stilzwijgen streng bewaarden tot op de dag van Zijn opstanding, moesten zij vragen wanneer en hoe dat zou plaats hebben.

10. En zij hielden dit woord voor zichzelf, zodat zij werkelijk tegen niemand iets daarvan zeiden (volgens andere verklaring: uit deze rede van de Heere bleef vooral het laatste woord in hun gedachten hangen), zich onder elkaarafvragende wat het was, uit de doden opstaan, dat Hij van Zich als de Mensenzoon had gezegd.

Het woord van de grondtekst toont aan dat de discipelen niet zonder moeite en zonder zich geweld aan te doen dit geheim zo lang verzwegen hebben gehouden (Luk. 9: 36). Het is toch waarschijnlijk dat de andere discipelen navraag zullen hebben gedaan wat op de berg gebeurd was en wat Hij daar met hen besproken had. Andere uitleggers willen liever zo vertalen: de discipelen vatten meteen deze rede van de Heere en hielden die vast, terwijl zij er zich aan stoorden en het hen ongelooflijk voorkwam wat Hij hen van Zijn opstanding zei.

Het tweede volgt uit het eerste: terwijl zij het zegel van stilzwijgen streng bewaarden tot op de dag van Zijn opstanding, moesten zij vragen wanneer en hoe dat zou plaats hebben.

11. En zij vroegen Hem, omdat zij dit na het zo even voorgevallene het allerm minst konden bevatten, zeggende: Waarom zeggen de schriftgeleerden dat Elias eerst komen moet voordat de Messias Zich kan openbaren?

Deze vraag staat niet buiten samenhang met de inhoud van hun gesprek onder elkaar; want is Jezus de Christus en moet Elia voor Hem heengaan, dan kan Jezus niet sterven, noch opstaan, tenzij Elias eerst gekomen was. Komt echter Elias, de grote profeet, die zij juist aan de zijde van de verheerlijkte Jezus met Mozes in een gedaante van het licht hebben gezien, hoe zal dan nog dood en opstanding van Jezus mogelijk zijn?

12. En Hij antwoordde en zei tot hen: Elias zal wel, zoals de Schrift zegt (Mal. 4: 5 vv. ), eerst komen en alles weer oprichten; de schriftgeleerden hebben daarin volkomen gelijk; en toch moet ook het andere vervuld worden; het zal gebeuren zoals geschreven is a) van de Zoon des mensen op vele plaatsen in het Oude Testament, dat Hij veel lijden zal en veracht worden.

a) Ps. 22: 7. Jes. 53: 4. Dan. 9: 26.

13. Dit nu wilt u niet geloven; u wilt zich op alle denkbare manieren onttrekken aan de gedachte van die noodzakelijkheid. Maar Ik zeg u, ook Elias is gekomen in de persoon van Johannes de Doper en zij, de ongelovige Joden, hebben in de personen van Herodes en Herodias met hem gedaan wat zij gewild hebben, a)zoals van hem geschreven is in de geschiedenis, die een voorbeeld is van deze, namelijk die van Achab en Izébel; daaruit kunt u afleiden dat het lijden van de Zoon des mensen eveneens vervuld zal worden.

a)Mal. 4: 5, 6.

De Heere schrijft niet alleen aan Herodes toe wat zij naar veler lust en in veler naam deden; Hij erkent ook daarbij het gehele gedrag van het volk over hem, alles wat uit het niet erkennen volgde, waarvan natuurlijk de marteldood van de boetprediker, die door het volk in den steek was gelaten, het einde was; zo verwacht ook de Mensenzoon van hen te lijden. Wij durven niet met zekerheid te bepalen waar het lot van Johannes geprofeteerd is. Ook de levensgeschiedenis van de Thisbiet, die een voorbeeld is (1 Kon. 19) is niet voldoende, omdat juist Elia's dood niet overeenkomt.

VI. 14-32 (zie ook). Al de beelden van de toekomst met al hun schrik en al hun glans, die de discipelen zo even hebben ontvangen, wijken plotseling voor het onmiddellijke recht van het tegenwoordige. Bij de plaats, waar de negen zijn achtergebleven, bemerken de vier, die van de berg terugkeren, in die kring een onrust, een woordenstrijd tussen hen en de schriftgeleerden. Op de vraag van Jezus komt meteen de oorzaak, de persoon, die er aanleiding toe was, voor de dag. Een vader heeft zijn zoon, die door een boze geest bezeten was, tot de discipelen gebracht, die hem niet hebben kunnen genezen; toen ontstond er een woordenstrijd of Jezus en de Zijnen het onbeperkt vermogen hadden om de demonen uit te

bannen, zoals men Hem had willen toeschrijven. De Heere trekt Zich nu Zijn discipelen aan tegenover de schriftgeleerden, wekt de vader tot geloof op en betoont Zijn macht aan de knaap. Daarop toont Hij ook de discipelen waarin zij verkeerd hadden gehandeld en komt met hen terug naar Galilea.

14. En toen Hij beneden in het dal met de drie bij de overige discipelen gekomen is, die daar de vorigen avond waren achtergelaten, zag Hij een grote schare rondom hen, een teken dat er iets bijzonders was voorgevallen en enigeschriftgeleerden die met hen twistten.

15. En meteen zag de hele menigte hem, werd verbaasd en liep op Hem toe, om Hem als de juiste Helper in de nood welkom te heten, groette Hem en betoonden Hem hun eerbied.

Hoe groot is het verschil niet tussen Mozes en Jezus! Toen de profeet van Horeb veertig dagen op de berg was geweest, onderging hij een soort van verheerlijking, zodat zijn aangezicht blonk van de grote heerlijkheid en hij een deksel op zijn aangezicht moest leggen, omdat het volk de glans van zijn heerlijkheid niet kon verdragen. Niet zo onze Heiland: Hij was verheerlijkt geweest met een grotere heerlijkheid dan die van Mozes en toch staat er niet geschreven dat het volk verblind werd door de glans van Zijn aangezicht, maar wel dat zij verbaasd waren, op Hem toeliepen en Hem groetten. De heerlijkheid van de wet stoot af, maar de heerlijkheid van de genade trekt aan. Hoewel Jezus heilig is en rechtvaardig, vloeit er toch met Zijn reinheid zo veel genade en waarheid samen dat zondaars, verbaasd over Zijn goedertierenheid en betoverd door Zijn liefde, tot Hem lopen; zij groeten Hem, worden Zijn discipelen en nemen Hem aan tot hun Heer en Meester. Lezer! het zou mogelijk zijn dat u juist op dit ogenblik verblind wordt door de schitterende glans van Gods wet. Wij voelen haar eisen, maar kunnen haar niet onderhouden in ons leven. Niet dat wij de wet tot zonde maken, integendeel, zij staat bij ons in grote eer, maar door haar worden wij niet tot God getrokken, wij worden veeleer verhard in ons hart en tot de rand van de wanhoop gedreven. U arm hart, wendt van Mozes met al zijn terugstotende glans uw ogen af en zie op Jezus, schitterend met zoveel zachtere heerlijkheid. Zie op Zijn bloedende wonden en op Zijn met doornen gekroond hoofd! Hij is de Zoon van God en daardoor is Hij groter dan Mozes, maar Hij is ook de liefdevolle Heiland en daardoor is Hij tederder dan de Wetgever. Hij verdroeg de toorn van God en openbaarde in Zijn dood meer van Gods gerechtigheid dan de vlammen van Sinai; maar de gerechtigheid is nu voldaan en is geworden tot bescherming van degenen die in Jezus geloven. Zondaar! zie op de bloedende Zaligmaker en waar u de trekken van Zijn liefde voelt, vlucht in Zijn armen en u zult behouden worden.

16. En Hij lette niet verder op de menigte en vroeg de schriftgeleerden: Waarom twist u met dezen, met Mijn discipelen en waarom valt u hen aan?

17. En een uit de schare bekende dadelijk dat hij de oorzaak van dat alles was. Hij antwoordde: Meester! ik heb mijn zoon tot U ter genezing gebracht, die een stomme geest heeft, die tegelijk doof was (vs. 25).

18. En wanneer de tijd van het periodieke lijden met de verandering van de maan terugkeert, is de ellende boven mate groot. Waar hij hem ook aangrijpt, daar scheurt hij hem en de knaap

schuimt uit zijn mond en knerst met zijn tanden enverdort, vermagert van ellende. En ik heb, omdat ik U niet aantrof, Uw discipelen gezegd dat zij hem, de boze geest, zouden uitwerpen en zij hebben niet gekund.

19. En Hij antwoordde hem, de vader die zo over de onbekwaamheid van Zijn discipelen klaagde, terwijl Hij Zich bestraffend tot deze wendde en zei: O ongelovig geslacht! hoe lang zal Ik nog bij u zijn, hoe lang zal Ik u nog verdragen? breng hem tot Mij.

Markus vertelt alles zoals het zich voordeed aan degenen die van de berg kwamen en hen meer en meer bekend werd. Wij hebben dus de oorsprong van die schildering, die tot in bijzonderheden zich uitstreckte, in de kring van de drie discipelen te zoeken, die met Jezus van de berg kwamen, d. i. zijn zegsman was Petrus. Wat daarentegen de overige discipelen gedurende de tijd van hun scheiding van Jezus is overkomen, wordt niet bericht. Wij vernemen alleen hoe het hen op dat ogenblik ging en hoe de terugkomst van de Heere voor hen een verlossing uit een moeilijke toestand was. De nadere omstandigheden, zoals men die uit de verschillende mededelingen kan opmaken, zijn al bij MATTHEUS. 17: 16 uitvoerig meegedeeld. Voor de praktische toepassing hier nog slechts de dubbele opmerking van Canstein:

1) wanneer de wereld denkt dat Christus Zich aan de Zijnen heeft onttrokken, denkt zij de goede gelegenheid te hebben gevonden, om hen te beproeven en hen in hun geloof te doen wankelen; 2) wanneer het Evangelie weinig vruchten draagt dan moeten de boden zich zorgvuldig beproeven of de schuld niet aan hen ligt. Daarbij nog een derde van Rieger. Men wil niet graag de arme discipel te hulp komen wanneer zijn zaak in moeite komt, maar wanneer men de Heere ziet komen en zo de zegerijke uitslag voor de goede zaak vermoedt, dan zal men zich ook weer willen omkeren.

20. En zij, de vader en de discipelen, brachten die knaap tot Hem. a) En toen hij Hem, de sterkere die in Jezus hier tegenover de sterk gewapende stond (Luk. 11: 21 vv. ), zag, scheurde meteen de geest in de jongen hem; en hij viel op de aarde in hevige kramptrekkingen en wentelde zich al schuimend (Openbaring . 12: 12).

a)Mark. 1: 26.

21. En Hij, in alle kalmte en met wijze bedoeling een onderzoek beginnende, vroeg aan zijn vader: Hoe lang geleden is dit hem overkomen? En hij zei: Van zijn kindsheid af.

22. En vaak heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen om hem te verderven; maar als Gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen en help ons. Ik vertrouw er wel op dat Gij medelijden met ons hebt, maar de hulp zal afhangen van Uw vermogen.

23. En Jezus zei tot hem: Als u kunt geloven, kunt u de zegen ontvangen, die u bereid is; a)alle dingen zijn mogelijk voor degene die gelooft.

a) Luk. 17: 6.

Wij zien vaak, zoals bij deze man, dat er een "indien" is, maar wij begaan een misstap door het niet op de juiste plaats te zetten. Indien Jezus mij kan helpen, indien Hij mij genade kan geven om de verzoeking te weerstaan, indien Hij mij vergiffenis kan schenken, indien Hij mij voorspoedig kan maken. Voorwaar, Hij kan en wil, indien u slechts geloven kunt. U hebt u "indien" verkeerd geplaatst. Indien u gelovig vertrouwt zullen alle dingen, zoals zij mogelijk zijn voor Christus ook mogelijk zijn voor u. Het geloof bestaat in de kracht van God en is bekleed met Gods majesteit; het draagt het koninklijk gewaad en rijdt op het koninklijk paard, want de Koning heeft er een welbehagen aan. Zich omgordend met de kracht van de Geest wordt het door Gods almacht in staat gesteld te werken, te strijden en te lijden.

24. En meteen riep de vader van het kind met tranen: Ik geloof Heere! kom mijn ongelovigheid te hulp. Help mij, al is het dat mijn geloof, voor zoverre het aanwezig is, om zijn zwakheid U nog altijd als ongelooft voorkomt.

Wij moeten over bovenstaande geschiedenis twee algemene opmerkingen vooraf laten gaan: 1) Over het leven van het kind had de boze geest ondanks zijn boosheid geen macht. Ook latere voorbeelden bewijzen dat, wanneer bezetenen of magnetischen zelfs van een aanmerkelijke hoogte in de diepte storten, of in vuur of water, zolang zij hierbij in de toestand zijn van hun natuurlijke extasen of paroxismen, zij niet gedood, meestal niet eens bijzonder bezeerd worden. - 2) De macht van de demonen heeft zijn wortel in de machteloosheid van de mensen; wanneer bij deze de kracht van het geloof onder de almacht van de genade van Christus ontwaakt, zinken zij in onmacht.

In de opwekking bij MATTHEUS. 17: 8 hebben wij de genezing van de Heere aan het hart van de vader tot Markus uitgesteld te beschouwen; wij laten nu enige opmerkingen volgen: "Van alle gevallen dat de menselijke ellende voor de ogen van Jezus trad, was het voor ons liggende misschien dat waarin Zijn ontferming het minst levendig was. Het was Hem niet zó te moede, dat Hem in de smart van het medelijden de ogen overliepen en het innige, dat de neergebogen vader in zijn klagend smeken legt, heeft zeker op Hem evenmin, ja nog minder indruk gemaakt dan het dringende "help mij" van de Kananese vrouw. In plaats daarvan zien wij Hem Zijn verhevenheid ontvouwen en tonen; daartoe had Hij de meest bepaalde reden ontvangen, doordat de biddende gezegd had: "Als Gij iets kunt. " Daar tegenover verklaart Hij dat er hier nog andere factoren nodig waren dan die van Zijn macht en van Zijn ontferming, van een factor die hij, de behoeftige, geheel voorbij zag, namelijk de juiste stemming van zijn eigen hart. De gewone lezing van onze tekst is: *to ei dhnu pisteusai*. Volgens de meest betrouwbare handschriften moeten wij echter het laatste woord *pisteusai* weglaten en dan is de zin deze: "U spreekt van de macht, van Mijn macht - maar u vergeet de macht die u hebt en wier aanwending de onmisbare voorwaarde tot goed resultaat is. De Heere had in het toneel dat voor Zijn ogen was, het gebrek aan geloof, de zwakheid van het geloof, die overal bestond, waargenomen. Nu Hij van den berg van de verheerlijking neerdaalde, moest Hij dit gebrek met verhoogde droefheid opmerken; door middel toch van hun geloof wilde Hij de wereld redden, de mensen tot geloof dringen. Daarom beveelt Hij de wachtende niet om naar de mate van macht en naar de diepte van medelijden bij de Meester te vragen, maar een onderzoekende blik te werpen op de graad van zijn eigen geloof. Alleen de gelovige gebeurt naar zijn wens, maar hem is ook alles mogelijk. Maken wij hier een



leerzame vergelijking! Evenals de Heere hier tot de biddenden vader spreekt, spreekt Hij onmiddellijk daarop (MATTHEUS. 17: 20) ook tot de discipelen: "Als u geloof hebt, zal niets onmogelijk zijn; " maar de bedoeling is in beide gevallen niet geheel gelijk. Tot de eerste had Hij gezegd: door het geloof kunt u alles verkrijgen, niets zal voor u onbereikbaar zijn; aan deze daarentegen geeft Hij de verzekering: door het geloof kunt u alles verrichten, niets zal voor u te moeilijk zijn. Daar wordt gezegd: met de hand van het geloof kunt u alles grijpen, ook het ver aflaggende goed van de hemel tot u naar beneden trekken; maar hier: uw geloofshand kan alle vijandige machten overwinnen, alle geweld ten onder brengen. Daar het wachtende, biddende geloof in zijn overwinning; hier het handelend, werkend geloof in zijn gevolg. Wij gaan nog verder. In beide gevallen is het dezelfde waarheid: de gelovige is niets onmogelijk; maar is in beide gevallen ook het omgekeerde: "alleen de gelovige is het mogelijk" even waar? En zo niet, in welke van beide is het absoluut, in welke slechts relatief waar? Het antwoord is het volgende: ook het zwakkere geloof is voldoende om te nemen, want het heeft met een barmhartige Heer te doen; een sterker geloof is daarentegen nodig tot werken, want dan staat het tegenover de machten van de duisternis die zich willen laten gelden. Het weerwoord van de Heere bracht de ontroering van de vader in het proces van de sterkste beweging; de uitslag was eigenlijk geheel in zijn hand gelegd, nu was hij er dan zelf voor verantwoordelijk. Hij voelt die last zeer zeker. Wij willen wel op het "meteen" geen al te groot gewicht leggen; het betekent bij Markus vaak alleen de eenvoudige voortgang, zonder juist op haast en spoed te doelen, maar het "roepende" geeft meer te kennen dan een luid uitgesproken antwoord; het geeft te kennen dat diepe aandoening aanwezig is: Wat mij aangaat, ik wil graag alle voorwaarden vervullen; wat Gij verlangt, ik zal het doen. Gij begeert geloof: nu ik geloof, wil geloven; en voldoet U mijn geloof niet, doe zelf mijn ongelooft te niet. " Wij van ons standpunt mogen nu een welgevallen in deze belijdenis hebben, maar het is meer dan twijfelachtig of het de Heere bevredigend is voorgekomen. Die geweldige verheffing van het gevoel, die kunstmatige opwindung, verklaard en gemotiveerd door de gestelde voorwaarde - hoe ver staat zij beneden het "grote" geloof van de Kananése vrouw, en het "zo'n" geloof van de hoofdman te Kapernaüm! Maar er was toch duidelijk een kiem van het geloof aanwezig en Hij, die het gekrakte riet niet verbreekt, veracht die niet. Misschien zou Hij onder andere omstandigheden het gesprek nog hebben voortgezet, maar daartoe was geen gelegenheid; de Heere gaat dadelijk over tot de genezing, omdat Hij Zich genoodzaakt ziet door het volk, dat zich verzamelt, af te zien van verdere pogingen tot verzorging van de ziel.

De man had gesproken alsof het alleen aan Jezus macht of onmacht lag dat zijn zoon geholpen zou worden en hij had zijn twijfel daarbij niet verborgen. Jezus zegt omgekeerd wat het kunnen aangaat, wanneer u zegt "als gij kunt" dan geldt die voorwaarde u, alles is mogelijk voor degene die gelooft. De vader begrijpt ook het antwoord van Jezus: ik heb wel geloof, zegt hij, maar ik voel hoe weinig het voldoende is om hier te verrichten wat nodig is; ontferm U echter ondanks dat over mij, help mij, al moet ik mijn geloof zelf ongelovig noemen. De gedachte van de man is niet, zoals men vaak verklaart, dat de Heere eerst zijn geloof zou sterken (Luk. 17: 5), opdat hij daarna daardoor hulp zou kunnen verkrijgen, maar dat hij ook nu, in die toestand, die betrekkelijk ongelooft was, toch zou helpen; dat het geloof daardoor zou toenemen is de noodzakelijke vrucht en het gevolg.

Ook het beangstigde vaderhart kan het geloof leiden, evenals het beangstigde moederhart bij de Kanaänitische.

Hier is nog deze moeilijkheid dat het lijkt alsof het geloof van de vader de zoon hielp (vgl. MATTHEUS. 8: 5 vv. ; 15: 22 vv. ). Het ligt zeer voor de hand aan een besloten zijn van de nakomelingen in de ouders te denken, zoals dat in Hebr. 7: 5 is uitgesproken en ook in Rom. 5: 12 vv. aan de hele voorstelling van de verhouding van Adam en Christus tot de mensheid te grondslag ligt.

Er bestaat zeker tussen ouders en kinderen een diepe, innige verwantschap en samenstemming. Zeer gewichtig is juist deze plaats voor het wezen van het geloof. Jezus leert niets; het is niet te doen om mededeling en aanneming van een waarheid uit het gebied van de kennis, maar slechts om de inwendige stemming en vatbaarheid voor het goddelijke, om met God in de nauwste gemeenschap te zijn. Het is dus niet zozeer het bewustzijn van een waarheid, maar het aanwezig zijn van een werkelijkheid, een wezenlijke gemeenschap met God. Deze is niet alleen van gewicht voor hem die daarin staat, maar rijk in zegen voor allen die hem toebehoren, te rijker in zegen naarmate zij hem nader zijn; daarom dringt ook Jezus zo aan op het geloof van de vader, omdat hij zo zichzelf en zijn zoon het best zou helpen.

25. Intussen werd het woeden van de bezeten knaap steeds heviger en Jezus, die zag dat de menigte gezamenlijk toeliep, wilde de zaak snel ten einde brengen, bestrafte de onreine geest en zei tot hem: Gij stomme en dove geest! Ik, de Meester, beveel u, die Mijn discipelen niet wilde gehoorzamen, ga uit van hem en kom niet meer in hem.

26. En de roepende onreine geest scheurde de knaap erg en ging uit, voor het laatst op die manier zijn woede tonend; en het kind leek dood, zodat velen zeiden dat het gestorven was.

27. En Jezus greep hem bij de hand, richtte hem op en hij stond op.

Christus kan in onze geschiedenis vergeleken worden met een veldheer, die een bijna verloren slag van zijn legermacht weer herstelt.

Hij spreekt de bozen geest uitvoerig aan; Hij stelt een: "Ik beveel u!" tegenover het gebod van de discipelen, dat zo machteloos was geweest en daardoor de duivel zo stout had gemaakt. Hij voegt er verder tot volkomen geruststelling voor vader en zoon en alle hoorders het bevel bij, dat alleen hier voorkomt, dat hij voor altijd moest uitvaren en niet weer in hem komen mocht; nu moet de dove horen wat hem geboden is, nu wijkt de boze met een laatste woede.

28. En toen Hij in het huis gegaan was waar Hij Zijn verblijf in die landstreek hield, vroegen Zijn discipelen Hem, zonder dat zij nu door de volkshoop of andere getuigen omringd waren: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen? Lag het aan bijzondere omstandigheden of is dit een soort van bezetene, over welke Gij ons in Hoofdst. 3: 15 nog geen macht hebt gegeven?

29. En Hij zei tot hen: Dit geslacht van de duivels kan nergens door uitgaan, dan door bidden en vasten. Daartoe is een gewone mate van geloof niet voldoende, maar er behoort de volste geloofs-energie toe, die alleen door de nauwste vereniging met God en de meest besliste losmaking van de wereld verkregen wordt.

De kracht van het geloof is op de almacht van God gegrond, die de gelovigen haar diensten niet weigert. Het mag echter geen tasten en proberen of beproeven zijn, maar moet een ontwijfelbare zekerheid van het begeren wezen, zoals die alleen mogelijk is bij volle zekerheid van roeping en opdracht, waarin wij handelen en van op Gods woord gegrond vertrouwen van de geest. Niet iedereen bezit en niet overal bezit hij die mate en die zekerheid van vertrouwen; zij is een genadegift en wordt verleend wanneer en aan wie de Heere wil (1 Kor. 12: 9 v. ). Er wordt echter niet verlangd de voldoende graad van geloofs-energie en vastheid, zoals de overheersing van die boze geesten vereist, maar een terugtrekken van het gemoed uit de afleiding van de vele indrukken uit deze wereld, die verslappend zijn en de krachten verteren. Zoals Petrus op die zee zich onafgewend moest houden aan het woord van de Heere, ondanks wind en golven die rondom hem bruisten, zo moet de ziel door vasten en bidden zich geschikt maken om alles te plaatsen onder het woord van de Heere en onder de kracht van Zijn macht en genade. Dan is zij ook werkelijk tegen alle aanvallen bestand; ontbreekt het daarentegen de ziel aan die oefening, dan bestaat het gevaar dat zij bezwijkt, zoals het nu de discipelen was gegaan, terwijl zij vroeger al duivelen hadden uitgeworpen.

30. a) En van daar gingen zij uit de landstreek van Cesarea Filippi weg en reisden zij door Galilea op de bij Matth. 17: 22 en 24 genoemde weg en Hij hield Zich nergens op. Hij verreed bij Zijn aankomst te Kapérnaüm alle opzien, want Hij wilde niet dat iemand wist, dat Hij weer daar was. Hij wilde al de tijd tot Zijn heengaan uit Galilea met de discipelen alleen doorbrengen.

a)MATTHEUS. 16: 21; 20: 18. Mark. 8: 31; 10: 33. Luk. 18: 31; 24: 7.

31. Want Hij kwam regelmatig weer terug op het thema van Hoofdstuk 8: 31 en leerde Zijn discipelen en zei tot hen: De Zoon des mensen zal overgeleverd worden in de handen van de mensen en zij zullen Hem doden en, gedood zijnde, zal Hij op de derde dag weer opstaan.

Ziedaar de grootheid van deze koning. Ziedaar Zijn hoogste eer. Hij kan schitteren: Hij wil zegenen. Hij kan heersen: Hij komt behouden. Een kroon, die allen zou hebben verblind, legt Hij af voor een kruis, dat allen tot zich trekken zal. . . Welaan! indien dit de eer van de Koning is, waarin moeten dan de onderdanen van deze Koning de hun stellen waarin de ware grootheid zoeken? Als het voor hen in een weg van navolging geschieden moet, waar is hij dan hier?

32. Maar zij verstonden dat woord niet, omdat zij de duidelijke zin daarvan niet konden geloven en zij vreesden Hem te vragen om niet aan gedachten plaats te geven, die met hun eigen meningen en wensen geheel in strijd waren.

Het woord van Zijn geweldige dood sprak hun verwachtingen zozeer tegen, dat zij die niet wilden of konden denken; daarom vroegen zij niet om nadere verklaring. De plaats is een Christelijk psychologisch voorbeeld, dat ons toont hoe moeilijk het is tot een overtuiging te komen, die tegen onze vorige mening en onze wil is gekant, hoe moeilijk de wereld met haar mening omtrent Christus en de Christenen zelf met hun wereldbeschouwing tot een juist inzien in het geheim van het kruis komen.

Zoveel begrepen zij ervan, dat zij er niet graag meer van hoorden. Ook deze verloochening werd van die koninklijke liefde gevergd en zij bracht haar zonder murmureren of tegenspreken. De weg naar het kruis, waar Zijn vijanden Hem wachtten, bewandelde de Zoon des mensen alleen, ofschoon door dierbare vrienden omringd; alleen en niet begrepen.

X. Vs. 33-50. (zie ook). Met voorbijgaan van de geschiedenis van de tempelschatting, die voor Christelijke gemeenten uit de heidenen geen nader belang had 17: 24) bericht onze Evangelist nog het een en ander uit de laatste gesprekken, die Jezus met Zijn discipelen in Galilea heeft gehouden. Ook hier treedt Petrus op de achtergrond, zoals dat menigmaal en opzettelijk in het voor ons liggend Evangelie het geval is.

33. En Hij kwam te Kapernaüm en in het huis van Petrus, waar Hij Zijn woning had genomen, gekomen zijnde, vroeg Hij hen: Waarover had u woorden onder elkaar op de weg hierheen (vs. 30)?

34. Zij zwegen echter, omdat zij zich schaamden het juiste antwoord te geven; want zij waren op de weg onder elkaar in woorden geweest over de vraag wie de meeste zou zijn.

34. Zij zwegen echter, omdat zij zich schaamden het juiste antwoord te geven; want zij waren op de weg onder elkaar in woorden geweest over de vraag wie de meeste zou zijn.

35. En Hij ging zitten als een rechter, die de vraag zal beslissen en riep de twaalf, opdat Zijn woord, dat Hij nu zou spreken, hen niet zou voorkomen als een woord dat als terloops was geuit, maar zij al het gewicht daarvan zouden voelen. En Hij zei tot hen: a) Als iemand de eerste wil zijn, die zal de laatste van allen zijn en dienaar van allen, anders zal hij zijn wens niet vervuld zien.

a)MATTHEUS. 20: 27. Mark. 10: 43.

36. En hij nam een kind, dat misschien tot de familie van Petrus behoorde en plaatste dat midden onder hen, a) omving het met Zijn armen en zei tot hen:

a)Mark. 10: 16.

37. a)Wie een van zulke kinderen zal ontvangen in Mijn naam, zodat Zijn persoonlijke betrekking tot Mij hem daartoe dwingt en beweegt, die ontvangt Mij; en wie Mij zal ontvangen, die ontvangt niet Mij niet, maar Degene die Mij gezonden heeft.

a)Joh. 13: 20.

Jezus kent Zichzelf zo geheel als de persoonlijke uitdrukking van de wil van God, dat wat men Hem doet, onmiddellijk aan God gedaan wordt. En weer zo omvattend is Zijn liefde voor God en mensen, dat ook de zaak van het kleinste lid Gods en Zijn eigen zaak is. In plaats van dus te vragen, wie de grootste was en wie meer, wie minder betekende, moesten zij vragen, wie zij het meest konden dienen, wie het behoeftigste was; want hoe geringer en behoeftiger iemand is, des te meer treedt Hij in hem, die de allergrootste is, Jezus en God zelf, als hulpeisend ons tegen.

Moet dit: Als iemand de eerste wil zijn, die zal de laatste van allen zijn en dienaar van allen, zoveel betekenen als: wie brandt van begeerte om de eerste te zijn (zo als Gregorius de Grote zich servus servorum noemde, om de eerste te worden)? Maar zou zo'n ootmoed enige waarde hebben? Onmogelijk kan de Heere willen zeggen dat het klein worden een middel zou zijn om groot te worden. Zijn woord wil de weg wijzen op welke men in het rijk van God groot wordt zonder het te willen worden en deze weg is de zelfverloochening. Omdat de Heere van de hemel in de gedaante van een dienstknecht rondwandelde, moet ook Zijn kerk deze gedaante hebben.

Ootmoed is eer. Dienen is groot zijn. In dienende liefde zich achter, zich beneden allen stellen; geen verloochening te groot, geen dienst te gering achten, in eigen oog en besef klein te zijn, graag de minste te wezen en het minste zowel als het grootste te doen en dat alles in nederige eenvoudigheid, zonder zelfs over meest of minst te denken, dat maakt, hetzij men Petrus heette of Johannes en in het openbaar tot grote dingen geroepen is, hetzij men een onbekende naam draagt en onopgemerkt voorbij gaat, tot een eerste en voornaamste in het rijk van Hem die gekomen is niet om gediend te worden, maar om te dienen. Ziedaar wat Hij ons zelf ons en diep wil doen voelen, zowel door het woord dat Hij spreekt, als door het stellen, door het omhelzen van een kind in het midden van de kring van hen, die Hij tot apostelen verkozen heeft.

37. a)Wie een van zulke kinderen zal ontvangen in Mijn naam, zodat Zijn persoonlijke betrekking tot Mij hem daartoe dwingt en beweegt, die ontvangt Mij; en wie Mij zal ontvangen, die ontvangt niet Mij niet, maar Degene die Mij gezonden heeft.

a)Joh. 13: 20.

Jezus kent Zichzelf zo geheel als de persoonlijke uitdrukking van de wil van God, dat wat men Hem doet, onmiddellijk aan God gedaan wordt. En weer zo omvattend is Zijn liefde voor God en mensen, dat ook de zaak van het kleinste lid Gods en Zijn eigen zaak is. In plaats van dus te vragen, wie de grootste was en wie meer, wie minder betekende, moesten zij vragen, wie zij het meest konden dienen, wie het behoeftigste was; want hoe geringer en behoeftiger iemand is, des te meer treedt Hij in hem, die de allergrootste is, Jezus en God zelf, als hulpeisend ons tegen.

Moet dit: Als iemand de eerste wil zijn, die zal de laatste van allen zijn en dienaar van allen, zoveel betekenen als: wie brandt van begeerte om de eerste te zijn (zo als Gregorius de Grote zich servus servorum noemde, om de eerste te worden)? Maar zou zo'n ootmoed enige waarde hebben? Onmogelijk kan de Heere willen zeggen dat het klein worden een middel zou zijn om groot te worden. Zijn woord wil de weg wijzen op welke men in het rijk van God groot wordt zonder het te willen worden en deze weg is de zelfverloochening. Omdat de Heere van de hemel in de gedaante van een dienstknecht rondwandelde, moet ook Zijn kerk deze gedaante hebben.

Ootmoed is eer. Dienen is groot zijn. In dienende liefde zich achter, zich beneden allen stellen; geen verloochening te groot, geen dienst te gering achten, in eigen oog en besef klein te zijn, graag de minste te wezen en het minste zowel als het grootste te doen en dat alles in nederige eenvoudigheid, zonder zelfs over meest of minst te denken, dat maakt, hetzij men Petrus heette of Johannes en in het openbaar tot grote dingen geroepen is, hetzij men een onbekende naam draagt en onopgemerkt voorbij gaat, tot een eerste en voornaamste in het rijk van Hem die gekomen is niet om gediend te worden, maar om te dienen. Ziedaar wat Hij ons zelf ons en diep wil doen voelen, zowel door het woord dat Hij spreekt, als door het stellen, door het omhelzen van een kind in het midden van de kring van hen, die Hij tot apostelen verkozen heeft.

38. En Johannes werd door het in Mijn naam met zijn gedachte op een zaak gebracht, die in verband scheen te staan met datgene waarover werd gesproken. Hij antwoordde Hem, zeggende: Meester! wij hebben iemand gezien die deduivelen uitwierp in Uw naam, door middel van het uitspreken van die en toch hij is een die ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt. Wij wilden hem het recht niet geven zich van Uw naam te bedienen.

39. Jezus zei echter: Verbiedt hem niet; want er is niemand die een kracht doen zal in Mijn naam en snel kwaad van Mij kunnen spreken. Dat men Mijn naam bezigt, komt voort uit een zekere mate van geloof en wanneer nu ook de ervaring van de kracht van Mijn naam daarbij komt, zal hij niet lichtvaardig ten opzichte van Mij zijn; zijn eigen daad moet hem dit onmogelijk maken (1 Kor. 12: 3).

40. Hier is het tegenovergestelde van het in MATTHEUS. 12: 30 uitgesproken woord van toepassing: want wie niet tegen ons is, die is voor ons.

40. Hier is het tegenovergestelde van het in MATTHEUS. 12: 30 uitgesproken woord van toepassing: want wie niet tegen ons is, die is voor ons.

41. Want wie u een beker water te drinken zal geven in Mijn naam, omdat u discipelen van Christus bent, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon niet verliezen (MATTHEUS. 10: 42).

Johannes verkreeg door het woord van Jezus aanleiding tot deze mededeling. Nu ontstond de vraag hij hem, hoe ver men daarin dan moest gaan, om het voorhanden zijn van Zijn naam ook in anderen buiten de discipelen te veronderstellen. Zo werd het voor hem een behoefte

van het hart om de Heere te laten beslissen over een geval waarin hij met zijn medegenoten de uiterste strengheid had gebruikt. Men had namelijk aangenomen dat wie zich niet openlijk bij de Heere aansloot en Hem volgde, ook geen recht had op Zijn naam. Jezus geeft nu de discipelen te overdenken dat de werking die in Zijn naam uitstroomde, niet groter kon zijn dan de inwendige erkenning van die, dat het dus verderfelijk is, de tedere kleine beginselen van zulk een erkennen door haastige eisen te vernietigen. Opdat zij hem in dit heilig gebied van tedere beginselen toch geen halmpje knakken, keert Hij Zijn koningswoord: "wie niet voor Mij is, die is tegen Mij, " voor hen in het woord van de discipelen om: "Wie niet tegen ons is, die is voor ons. " Zo moeten zij in alle mensen, die zich niet tegen hen hebben uitgesproken bevorderaars van hun zaak zien, omdat niet alleen alle beginselen, maar ook alle voorbereidingen van het geloof, ook de kleinste voor heilig moeten worden gehouden als bestanddelen van het goddelijk zaad van Christus, ook nog om reden dat zij die tegenstanders van Christus discipelen zijn, het overal snel genoeg bekend maken. Nog eens scherpt Hij hen dit in: wie u een beker water te drinken zal geven in Mijn naam, omdat u discipelen van Christus bent, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon niet verliezen; de achting en liefde, die u ook in geringe mate van de mensen in de wereld om Christus wil of in Zijn naam, zelfs in uitwendige betoning van liefde ten dele wordt, bewijst dat zij in enige geestelijke betrekking met Hem staan, die onder Zijn zegen toeneemt.

Johannes stelt door zijn mededeling de vraag, hoe ver dan de bepaling "in Mijn naam" zich uitstrekt en hoe ver de discipelen zich door kennis en gebruik van Jezus' naam verbonden moeten verbonden iemand voor zo een te erkennen, in wie zij Jezus voor zich hebben. De Heere geeft, Zich aansluitend aan het voorgestelde geval, als regel dat men daarop moet letten of de werken die iemand verricht, die zich op Jezus naam beroept, met het wezen van die naam overeenkomen. In dat geval is bij hem een inwendige betrekking, een werkelijke opening voor Jezus aanwezig en het gebruiken van Jezus' naam is meer dan een woord dat door onverschillige harten even gemakkelijk als het is aangeleerd, met het tegenovergestelde kan worden geruild; terwijl daarentegen de gelijkheid in het uitwendige leven, dat de discipelen van Jezus als zodanig leiden, geen absoluut betrouwbaar middel is voor deze beslissing en juist daarom moeten zij de grenzen van deze gelijkheid in levensvorm niet voor dezelfde houden als de grenzen van het gebied dat tot Jezus behoort. Het laatste is zo ruim, dat zij ook daar waar zij geen onmiddellijk vijandige tegenstand ontmoeten, als een behoren tot en toegekeerd zijn tot Jezus en tot hen mogen veronderstellen. Daarom kunnen zij uit de kleinste dienst, uit een uitwendige beleefdheid die men hen bewijst, op hun titel dat zij dienaren van Christus zijn, afleiden dat men voor hen is; zo'n dienst is dan voor zo'n beslist teken te houden van gevoel voor Jezus, dat hem een onverliesbaar loon kan worden toegezegd.

De zaak van Jezus kan ook gediend worden door degenen die nog niet met volle beslistheid aan Zijn kant staan (Hand. 5: 34 vv. ): dit mag men terughouden noch verhinderen. Anders is het ten opzichte van de persoonlijke beslissing omtrent de persoonlijke gesteldheid van de harten tegenover Jezus. Dan is van toepassing MATTHEUS. 12: 30 en in dat opzicht moeten ook degenen op wie het woord van toepassing is: "die niet tegen ons is, is voor ons, " nog een stap verder doen wanneer zij niet op het laatst zichzelf in gevaar willen brengen en

uiteindelijk bij de tegenstanders gerekend willen worden (MATTHEUS. 7: 23). Toch is het billijk en gepast hen daartoe gelegenheid te laten.

Wij moeten bij anderen de draden opzoeken die hen aan Christus verbinden. Het geloof ontstaat in een mens niet opeens volledig; hij heeft zijn voorbereiding, die moet worden opgemerkt. Er is een inwendige, hoewel nog zwakke neiging tot de Verlosser zonder volkomen uitwendige gemeenschap.

Had Johannes wellicht met zijn medeapostelen en die belijder van Jezus, die in Zijn naam krachten deed en in wie hij geen andere misdaad had kunnen ontdekken, dan dat hij Hem niet volgde (zich niet openlijk aan Zijn, Hem overal volgende, discipelen aansloot) door gekwetste hoogmoed zo'n kind gekwetst als waarvan de Heere had gesproken? Dit bekruipt hem. En die Heere, die eenmaal het doen van vele krachten, ja het uitwerpen van boze geesten in Zijn naam geenszins voor een onfeilbaar bewijs van Hem toe te behoren heeft willen laten doorgaan, geeft een nieuw bewijs van naijverige zorg van Zijn liefde voor de rust en de eer van de kleinen, die in Hem geloven, Hij geeft het door liever allen die niet tegen Hem zijn, tegen het voorbarig oordeel of de liefdeloze vermoedens van Zijn discipelen in bescherming te nemen, dan een enkele daaraan bloot te stellen in wie echt de ootmoed en liefde van een echte discipel zou kunnen zijn, een eerste in het Koninkrijk der hemelen uit de kostelijken in Zijn oog.

42. En, om nu op Mijn boven (vs. 37) afgebroken rede terug te komen, wie een van deze kleinen, die in Mij geloven, ergert, het zou beter zijn als hem een molensteen om zijn hals werd gedaan en dat hij in de zee geworpen zou worden, dan dat hij vrij rondgaat en anderen ergert.

44. Waar, zoals in Jes. 66: 24 staat, de worm van de verdoemden niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

44. Waar, zoals in Jes. 66: 24 staat, de worm van de verdoemden niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

45. En als uw voet u ergert, houw hem af; het is voor u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan met twee voeten in de hel te worden geworpen, in het onuitblusselijk vuur.

47. En indien uw oog u ergert, werp het uit; het is voor u beter met slechts één oog het koninkrijk Gods in te gaan, dan met twee ogen in het helse vuur geworpen te worden.

48. Waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgeblust wordt.

Evenals men zich er voor behoeden moet anderen in het geloof twijfelend te maken, als voor een verwoesting van het hoogste, dat een menselijke ziel kan hebben, zo moet men er ook voor waken niet zelf van het geloof af te vallen, ook niet ter wille van dat, wat volgens de natuurlijke orde ons waardig schijnt om behouden en bewaard te blijven.



Wie zou nog aan hel en helse verdoemenis kunnen twijfelen, nu Christus de waarheid zo sterk bevestigd en verzekerd heeft?

Volgens de beste handschriften komen de woorden: "Waar hun worm enz. " slechts één keer, namelijk in vs. 48 voor. Daardoor verkrijgt de rede een opmerkelijke opklimming, omdat het zwaarste wat gezegd kan worden haar eindelijk besluit.

50. a) Het zout is goed; maar als het zout onzout wordt waarmee zult u dat smakelijk maken?  
b) Heb zout in uzelf en houd vrede onder elkaar.

a) MATTHEUS. 5: 13. Luk. 14: 34. b) Rom. 12: 18. Hebr. 12: 14.

Onder het Oude Testament werd ieder offer gezouten en van ieder offer werd iets verbrand met vuur. Dat haalt Christus hier aan en Hij verklaart het geestelijk, namelijk de oude mens door het Evangelie als door een zout wordt gekruisigd en gezouten, want ons lichaam is het ware offer. (Rom. 12.

In vs. 48 is duidelijk de waarschuwing ten einde die in vs. 45 begon; dus kan geen verklaring van vs. 49 v. juist zijn, die niet in enig opzicht met die waarschuwing samenhangt, in plaats van met de zin, die aan de gehele voorstelling vs. 45-48 ten grondslag ligt, namelijk dat de discipel van Jezus bereid moet zijn in een conflict van zijn natuurlijk belang met zijn geloof, ook het dierbaarste over te geven om de schat van het geloof te behouden. Daarom verwacht men een zin met "want" die zegt dat zulke aanvechtingen noodzakelijk moeten komen en zo'n zin komt hier dan ook werkelijk voor, wanneer men maar geen verwarring in de rede daardoor brengt, dat men het "met vuur" in de eerste helft van vs. 49 als een onderscheidend teken van het eerste "gezouten worden" opvat tegenover het tweede, door het "met zout" nader bepaalde d. i. als een tweede middel om te kruiden naast het zout, maar de rede in dat opzicht juist verstaat, dat hier over een zouten, voor het vuur verteld wordt. Het offer is voor het vuur bestemd: door het louterende vuur komt het als welgevallige gave tot God en wordt het tot een liefelijke reuk. Maar opdat het tot God komt moet het vooraf worden gezouten. Als het ongezouten zou zijn en in het vuur komt zou het de verbranding voor God niet aangenaam zijn en het offer tevergeefs. Zo is de mens in zijn vleselijke natuur onbekwaam voor de gemeenschap met God; hij heeft het vuur nodig: d. i. het lijden en de verdrukking in het vlees, opdat zijn geest voor God vrij wordt en met dat doel worden zij door God gezonden. Maar alleen in dat geval komt hij uit dit vuur zoals de bedoeling is, als een voor God welgevallig offer te voorschijn, wanneer hij zout bij zich heeft en bij zich behoudt. Wat het zout betekent kan volgens de samenhang niet twijfelachtig zijn, het is het geloof in zijn zedelijk vernieuwende kracht, het geloof dat bewaard moet worden ook door het afhouwen van hand, voet en oog. Dus is de zin van vs. 49 volgens de samenhang deze: Geef voor uw geloof ook het liefste over, houdt uw geloof vast dat van u zo'n zelfverloochening in het natuurlijke eist; want het Godsrijk wordt verwezenlijkt door een gericht over het vlees, omdat uw weg door het vuur van het lijden gaat. Voor God aangenaam kunt u daaruit alleen te voorschijn komen, wanneer u het geloof op die manier behoudt, dat u omwille van Hem het liefste overgeeft en verloochent. Zo is het dan zeker een goede zaak, het zout (vs. 50) d. i. het is een goed, dat werkelijk waarde heeft, het geloof te bezitten, maar alleen wanneer met dat in zijn zedelijk

vernieuwende kracht tegenover het vlees stelt. Laat men het stomp worden, doordat men naar het vlees leeft evenals vroeger, vóórdát men geloofde, dan is het gedaan met het zegerijk blijven staan in de bestrijding, dan laat men het varen en men ergert zich. Het is een onherstelbaar verlies. Zo zeker als men zout door andere middelen niet weer zout kan maken, zo zeker is het onmogelijk de goddelijke kracht van het geloof door eigen middelen te vergoeden. De zin van het tweede gedeelte van het vers, die zich aan deze gedachte aansluit, besluit de gehele vermaning. In zichzelf moeten zij zout hebben, scherp moet men zijn tegen zichzelf, zoals het geloof dat tegen het natuurlijke leven strijdt eist; maar tegenover elkaar moet men de dienst van de vrede uitoefenen. Beide, het zelfverloochenend vasthouden aan het geloof en de zelfverloochende liefde omtrent de broeders had Jezus in deze hele vermanende rede aanbevolen. Aan de laatste herinnert Hij hier nog eens, omdat een ontevredenheid, uit zelfzucht voortgesproten, de aanleiding tot het gesprek had gegeven.

Het altaar-vuur vormt een tegenstelling tot het vuur van de hel. Het is het goddelijk vuur, waarin de mens vrijwillig met zijn offer ingaat om niet aan het gedwongen helse vuur te worden overgegeven; als wij onszelf oordelen worden wij niet geoordeeld. Die opoffering moet niet voortkomen uit vrees, maar uit liefdevolle gehoorzaamheid, niet als een daad van vrees, maar vrijwillig als een daad van de Geest, van de gehoorzaamheid en dat betekent het zout.

Niet alleen zij die verloren gaan, maar ook zij die behouden worden zullen door het vuur als met zout besprengd worden; de laatsten echter niet door het vuur van het oordeel, maar van de Heilige Geest. - Zoals de offerande voor God niet heilig was zonder met zout besprengd te zijn, zo ook de mens niet die niet gedoopt is met de Heilige Geest die hem voor het bederf van de zonde bewaart. Heb in uzelf wat uzelf van het bederf bevrijdt en anderen voor het bederf bewaart: de genade, de waarheid, de Heilige Geest.

Wij moeten onszelf voor de Heere en onze God tot levende offeranden stellen (Rom. 12: 1) en als zodanig met zout gezouten zijn; onze bedorven neigingen moeten onderdrukt en gedood worden en wij moeten in onze zielen een geur van genade hebben. Zij die dat zout van de genade bezitten moeten ook tonen dat zij het bezitten, dat zij zout in zichzelf hebben, een levend beginsel van de genade in hun harten, dat de bedorven neigingen uit de ziel uitbant, die onze God zouden beledigen, of onze eigen gewetens, zoals onrein voedsel onreine spijs doet. Ons woord moet altijd met zout zijn besprengd, van genade doortrokken, zodat geen onreine mededeling uit onze mond gaat, maar wij die haten. Laat ons, de schrik voor de Heere kennend, dit zo doen.

Gezegende Jezus, Gij brengt goede berichten. Wie van de profeten onder de wet heeft ooit de verschikkingen van de Heere in zo'n ontzaglijk licht gesteld als waarin Gij ze geplaatst hebt? Mochten wij allen werkelijk de smart ontvluchten die komen zal en als wij niet op ene of andere dag met vuur gezouten willen worden, mogen dan nu onze harten van Uw genade worden doortrokken.

50. a) Het zout is goed; maar als het zout onzout wordt waarmee zult u dat smakelijk maken?  
b) Heb zout in uzelf en houd vrede onder elkaar.

a)MATTHEUS. 5: 13. Luk. 14: 34. b)Rom. 12: 18. Hebr. 12: 14.

Onder het Oude Testament werd ieder offer gezouten en van ieder offer werd iets verbrand met vuur. Dat haalt Christus hier aan en Hij verklaart het geestelijk, namelijk de oude mens door het Evangelie als door een zout wordt gekruisigd en gezouten, want ons lichaam is het ware offer. (Rom. 12.

In vs. 48 is duidelijk de waarschuwing ten einde die in vs. 45 begon; dus kan geen verklaring van vs. 49 v. juist zijn, die niet in enig opzicht met die waarschuwing samenhangt, in plaats van met de zin, die aan de gehele voorstelling vs. 45-48 ten grondslag ligt, namelijk dat de discipel van Jezus bereid moet zijn in een conflict van zijn natuurlijk belang met zijn geloof, ook het dierbaarste over te geven om de schat van het geloof te behouden. Daarom verwacht men een zin met "want" die zegt dat zulke aanvechtingen noodzakelijk moeten komen en zo'n zin komt hier dan ook werkelijk voor, wanneer men maar geen verwarring in de rede daardoor brengt, dat men het "met vuur" in de eerste helft van vs. 49 als een onderscheidend teken van het eerste "gezouten worden" opvat tegenover het tweede, door het "met zout" nader bepaalde d. i. als een tweede middel om te kruiden naast het zout, maar de rede in dat opzicht juist verstaat, dat hier over een zouten, voor het vuur verteld wordt. Het offer is voor het vuur bestemd: door het louterende vuur komt het als welgevallige gave tot God en wordt het tot een liefelijke reuk. Maar opdat het tot God komt moet het vooraf worden gezouten. Als het ongezouten zou zijn en in het vuur komt zou het de verbranding voor God niet aangenaam zijn en het offer tevergeefs. Zo is de mens in zijn vleselijke natuur onbekwaam voor de gemeenschap met God; hij heeft het vuur nodig: d. i. het lijden en de verdrukking in het vlees, opdat zijn geest voor God vrij wordt en met dat doel worden zij door God gezonden. Maar alleen in dat geval komt hij uit dit vuur zoals de bedoeling is, als een voor God welgevallig offer te voorschijn, wanneer hij zout bij zich heeft en bij zich behoudt. Wat het zout betekent kan volgens de samenhang niet twijfelachtig zijn, het is het geloof in zijn zedelijk vernieuwende kracht, het geloof dat bewaard moet worden ook door het afhouden van hand, voet en oog. Dus is de zin van vs. 49 volgens de samenhang deze: Geeft voor uw geloof ook het liefste over, houdt uw geloof vast dat van u zo'n zelfverloochening in het natuurlijke eist; want het Godsrijk wordt verwezenlijkt door een gericht over het vlees, omdat uw weg door het vuur van het lijden gaat. Voor God aangenaam kunt u daaruit alleen te voorschijn komen, wanneer u het geloof op die manier behoudt, dat u omwille van Hem het liefste overgeeft en verloochent. Zo is het dan zeker een goede zaak, het zout (vs. 50) d. i. het is een goed, dat werkelijk waarde heeft, het geloof te bezitten, maar alleen wanneer met dat in zijn zedelijk vernieuwende kracht tegenover het vlees stelt. Laat men het stomp worden, doordat men naar het vlees leeft evenals vroeger, vóóordat men geloofde, dan is het gedaan met het zegerijk blijven staan in de bestrijding, dan laat men het varen en men ergert zich. Het is een onherstelbaar verlies. Zo zeker als men zout door andere middelen niet weer zout kan maken, zo zeker is het onmogelijk de goddelijke kracht van het geloof door eigen middelen te vergoeden. De zin van het tweede gedeelte van het vers, die zich aan deze gedachte aansluit, besluit de gehele vermaning. In zichzelf moeten zij zout hebben, scherp moet men zijn tegen zichzelf, zoals het geloof dat tegen het natuurlijke leven strijdt eist; maar tegenover elkaar moet men de dienst van de vrede uitoefenen. Beide, het zelfverloochenend vasthouden aan het geloof en de zelfverloochende liefde omtrent de broeders had Jezus in deze hele vermanende

rede aanbevolen. Aan de laatste herinnert Hij hier nog eens, omdat een ontevredenheid, uit zelfzucht voortgesproten, de aanleiding tot het gesprek had gegeven.

Het altaar-vuur vormt een tegenstelling tot het vuur van de hel. Het is het goddelijk vuur, waarin de mens vrijwillig met zijn offer ingaat om niet aan het gedwongen helse vuur te worden overgegeven; als wij onszelf oordelen worden wij niet geoordeeld. Die opoffering moet niet voortkomen uit vrees, maar uit liefdevolle gehoorzaamheid, niet als een daad van vrees, maar vrijwillig als een daad van de Geest, van de gehoorzaamheid en dat betekent het zout.

Niet alleen zij die verloren gaan, maar ook zij die behouden worden zullen door het vuur als met zout besprengd worden; de laatsten echter niet door het vuur van het oordeel, maar van de Heilige Geest. - Zoals de offerande voor God niet heilig was zonder met zout besprengd te zijn, zo ook de mens niet die niet gedoopt is met de Heilige Geest die hem voor het bederf van de zonde bewaart. Heb in uzelf wat uzelf van het bederf bevrijdt en anderen voor het bederf bewaart: de genade, de waarheid, de Heilige Geest.

Wij moeten onszelf voor de Heere en onze God tot levende offeranden stellen (Rom. 12: 1) en als zodanig met zout gezouten zijn; onze bedorven neigingen moeten onderdrukt en gedood worden en wij moeten in onze zielen een geur van genade hebben. Zij die dat zout van de genade bezitten moeten ook tonen dat zij het bezitten, dat zij zout in zichzelf hebben, een levend beginsel van de genade in hun harten, dat de bedorven neigingen uit de ziel uitbant, die onze God zouden beledigen, of onze eigen gewetens, zoals onrein voedsel onreine spijs doet. Ons woord moet altijd met zout zijn besprengd, van genade doortrokken, zodat geen onreine mededeling uit onze mond gaat, maar wij die haten. Laat ons, de schrik voor de Heere kennend, dit zo doen.

Gezegende Jezus, Gij brengt goede berichten. Wie van de profeten onder de wet heeft ooit de verschrikkingen van de Heere in zo'n ontzaglijk licht gesteld als waarin Gij ze geplaatst hebt? Mochten wij allen werkelijk de smart ontluchten die komen zal en als wij niet op ene of andere dag met vuur gezouten willen worden, mogen dan nu onze harten van Uw genade worden doortrokken.

50. a) Het zout is goed; maar als het zout onzout wordt waarmee zult u dat smakelijk maken?  
b) Heb zout in uzelf en houd vrede onder elkaar.

a) MATTHEUS. 5: 13. Luk. 14: 34. b) Rom. 12: 18. Hebr. 12: 14.

Onder het Oude Testament werd ieder offer gezouten en van ieder offer werd iets verbrand met vuur. Dat haalt Christus hier aan en Hij verklaart het geestelijk, namelijk de oude mens door het Evangelie als door een zout wordt gekruisigd en gezouten, want ons lichaam is het ware offer. (Rom. 12).

In vs. 48 is duidelijk de waarschuwing ten einde die in vs. 45 begon; dus kan geen verklaring van vs. 49 v. juist zijn, die niet in enig opzicht met die waarschuwing samenhangt, in plaats

van met de zin, die aan de gehele voorstelling vs. 45-48 ten grondslag ligt, namelijk dat de discipel van Jezus bereid moet zijn in een conflict van zijn natuurlijk belang met zijn geloof, ook het dierbaarste over te geven om de schat van het geloof te behouden. Daarom verwacht men een zin met "want" die zegt dat zulke aanvechtingen noodzakelijk moeten komen en zo'n zin komt hier dan ook werkelijk voor, wanneer men maar geen verwarring in de rede daardoor brengt, dat men het "met vuur" in de eerste helft van vs. 49 als een onderscheidend teken van het eerste "gezouten worden" opvat tegenover het tweede, door het "met zout" nader bepaalde d. i. als een tweede middel om te kruiden naast het zout, maar de rede in dat opzicht juist verstaat, dat hier over een zouten, voor het vuur verteld wordt. Het offer is voor het vuur bestemd: door het louterende vuur komt het als welgevallige gave tot God en wordt het tot een liefelijke reuk. Maar opdat het tot God komt moet het vooraf worden gezouten. Als het ongezouten zou zijn en in het vuur komt zou het de verbranding voor God niet aangenaam zijn en het offer tevergeefs. Zo is de mens in zijn vleselijke natuur onbekwaam voor de gemeenschap met God; hij heeft het vuur nodig: d. i. het lijden en de verdrukking in het vlees, opdat zijn geest voor God vrij wordt en met dat doel worden zij door God gezonden. Maar alleen in dat geval komt hij uit dit vuur zoals de bedoeling is, als een voor God welgevallig offer te voorschijn, wanneer hij zout bij zich heeft en bij zich behoudt. Wat het zout betekent kan volgens de samenhang niet twijfelachtig zijn, het is het geloof in zijn zedelijk vernieuwende kracht, het geloof dat bewaard moet worden ook door het afhouwen van hand, voet en oog. Dus is de zin van vs. 49 volgens de samenhang deze: Geeft voor uw geloof ook het liefste over, houdt uw geloof vast dat van u zo'n zelfverloochening in het natuurlijke eist; want het Godsrijk wordt verwezenlijkt door een gericht over het vlees, omdat uw weg door het vuur van het lijden gaat. Voor God aangenaam kunt u daaruit alleen te voorschijn komen, wanneer u het geloof op die manier behoudt, dat u omwille van Hem het liefste overgeeft en verloochent. Zo is het dan zeker een goede zaak, het zout (vs. 50) d. i. het is een goed, dat werkelijk waarde heeft, het geloof te bezitten, maar alleen wanneer met dat in zijn zedelijk vernieuwende kracht tegenover het vlees stelt. Laat men het stomp worden, doordat men naar het vlees leeft evenals vroeger, vóórdat men geloofde, dan is het gedaan met het zegerijk blijven staan in de bestrijding, dan laat men het varen en men ergert zich. Het is een onherstelbaar verlies. Zo zeker als men zout door andere middelen niet weer zout kan maken, zo zeker is het onmogelijk de goddelijke kracht van het geloof door eigen middelen te vergoeden. De zin van het tweede gedeelte van het vers, die zich aan deze gedachte aansluit, besluit de gehele vermaning. In zichzelf moeten zij zout hebben, scherp moet men zijn tegen zichzelf, zoals het geloof dat tegen het natuurlijke leven strijdt eist; maar tegenover elkaar moet men de dienst van de vrede uitoefenen. Beide, het zelfverloochenend vasthouden aan het geloof en de zelfverloochende liefde omtrent de broeders had Jezus in deze hele vermanende rede aanbevolen. Aan de laatste herinnert Hij hier nog eens, omdat een ontevredenheid, uit zelfzucht voortgesproten, de aanleiding tot het gesprek had gegeven.

Het altaar-vuur vormt een tegenstelling tot het vuur van de hel. Het is het goddelijk vuur, waarin de mens vrijwillig met zijn offer ingaat om niet aan het gedwongen helse vuur te worden overgegeven; als wij onszelf oordelen worden wij niet geoordeeld. Die opoffering moet niet voortkomen uit vrees, maar uit liefdevolle gehoorzaamheid, niet als een daad van vrees, maar vrijwillig als een daad van de Geest, van de gehoorzaamheid en dat betekent het zout.

Niet alleen zij die verloren gaan, maar ook zij die behouden worden zullen door het vuur als met zout besprengd worden; de laatsten echter niet door het vuur van het oordeel, maar van de Heilige Geest. - Zoals de offerande voor God niet heilig was zonder met zout besprengd te zijn, zo ook de mens niet die niet gedoopt is met de Heilige Geest die hem voor het bederf van de zonde bewaart. Heb in uzelf wat uzelf van het bederf bevrijdt en anderen voor het bederf bewaart: de genade, de waarheid, de Heilige Geest.

Wij moeten onszelf voor de Heere en onze God tot levende offeranden stellen (Rom. 12: 1) en als zodanig met zout gezouten zijn; onze bedorven neigingen moeten onderdrukt en gedood worden en wij moeten in onze zielen een geur van genade hebben. Zij die dat zout van de genade bezitten moeten ook tonen dat zij het bezitten, dat zij zout in zichzelf hebben, een levend beginsel van de genade in hun harten, dat de bedorven neigingen uit de ziel uitbant, die onze God zouden beledigen, of onze eigen gewetens, zoals onrein voedsel onreine spijs doet. Ons woord moet altijd met zout zijn besprengd, van genade doortrokken, zodat geen onreine mededeling uit onze mond gaat, maar wij die haten. Laat ons, de schrik voor de Heere kennend, dit zo doen.

Gezegende Jezus, Gij brengt goede berichten. Wie van de profeten onder de wet heeft ooit de verschrikkingen van de Heere in zo'n ontzaglijk licht gesteld als waarin Gij ze geplaatst hebt? Mochten wij allen werkelijk de smart ontvluchten die komen zal en als wij niet op ene of andere dag met vuur gezouten willen worden, mogen dan nu onze harten van Uw genade worden doortrokken.

## HOOFDSTUK 10 EN 11

### *OVER ECHTSCHEIDING, KINDEREN, RIJKEN VAN DE WERELD, LIJDEN VAN CHRISTUS, EERGIERIGHEID VAN DE DISCIPELEN EN DE BLINDE BARTIMEÛS*

I. Vs. 1-12 (zie ook). Onze Evangelist stelt ons nu de tijd voor van het heengaan van de Heere uit Galilea tot aan Zijn koninklijke intocht in Jeruzalem. Die tijdruimte van een half jaar, die wordt aangevuld tot aan de eerste helft van het oponthoud in Jeruzalem en Judea, gedurende het loofhuttenfeest en dat van de tempelinwijding en in welke tweede helft de reis naar Bethanië tot opwekking van Lazarus en het stille verblijf gedurende enkele weken in Efraïm valt, vat hij eveneens samen tot de voorstelling van een eenvoudige reis door Perea, zoals de eerste Evangelist al voor hem gedaan heeft. Jeruzalem en Judea moeten echter voor het ogenblik nog buiten beschouwing blijven, daarom bepaalt hij zich tot enkele voorvallen uit de tijd van de openbare werkzaamheid in het land aan de andere kant van de Jordaan. Ook hier vinden wij het eerst het gesprek met de farizeeën over de echtscheiding.

1. En Jezus stond ten tijde van het loofhuttenfeest van daar op en ging in het begin van Oktober in het jaar 29 uit Galilea, waar Hij nu Zijn werk had beëindigd. Omdat Hij ook Jeruzalem, waarheen Hij eerst gegaan was, weer verlaten had, begaf Hij Zich in het begin van het jaar 30 naar de landpalen van Judea door de overzijde van de Jordaan, door Perea; en de menigte kwam weer samen bij Hem, zoals daarvoor in Galilea, zoals blijkt uit de geschiedenissen Luk. 13: 22-16 : 13, die in deze tijd plaatshadden, hoewel het natuurlijk een andere menigte was dan die Hem daar volgden. En, zoals het Zijn gewoonte was, leerde Hij hen weer in redenen en gelijkenissen.

In de streek buiten Galilea, aan de andere kant van de Jordaan, waarheen Jezus om vroeger opgegeven redenen Zijn verblijf verplaatste, kon nu weer openbare werkzaamheid plaats hebben evenals vroeger plaats had gehad voordat Hij Zich aan het volk onttrok. Daarop doelt het herhaalde "weer. " Meteen zullen wij echter ook horen dat nu ook de verzoeking door de farizeeën vernieuwd werd. Daartoe was hen door het vernieuwen van de openbare werkzaamheid gelegenheid gegeven. "Een leraar, die een grote aanhang heeft en die graag wordt gehoord, volgt de nijd op de voet, zodat hij de verzoeken niet kan ontgaan. "

2. En de farizeeën kwamen tot Hem toen Hij eens weer volk rondom Zich had en bezig was te leren en vroegen Hem of het een man geoorloofd is zijn vrouw te verlaten; een groot deel van de schriftgeleerden leerde toch dat men dit doen mochtom verschillende redenen. Zij stelden hem die vraag om Hem te verzoeken. Zij rekenden er toch op dat hij die vraag beslist zou ontkennen en Zich daardoor afkeer bij het volk, vervolging door de viervorst Herodes en misschien een spoedig einde van Zijn openbare werkzaamheid op Zijn hals zou halen 19: 3").

3. Maar Hij antwoordde en zei tot hen: Wat heeft Mozes u hiervoor geboden?

4. En zij zeiden: a) Mozes heeft (Deut. 24: 1) toegelaten een scheidbrief te schrijven en de man, die aan deze voorwaarde voldoet, toegestaan haar te verlaten, wanneer zij geen genade meer in zijn ogen vindt.

a) Jer. 3: 1. MATTHEUS. 5: 31.

5. En Jezus antwoorde en zei tot hen: Vanwege de hardheid van uw harten, die hem wel bekend was en die Hij door de wet niet kon overwinnen, heeft hij voor u dat gebod geschreven;

6. Maar van het begin van de schepping heeft ze God tot man en vrouw gemaakt, zoals Hij ons zelf heeft meegedeeld in Gen. 1: 27 en 2: 24.

7. a) Daarom zal, zoals Adam zelf heeft uitgeroepen toen hij de bedoeling van God hierin erkende, zal een mens zijn vader en zijn moeder verlaten en zal hij zijn vrouw aanhangen;

a) 1 Kor. 6: 16. Efeze. 5: 31.

8. En die twee zullen tot één vlees zijn, zodat zij, man en vrouw, wanneer eens de band van de echt hen verbindt, volgens die oorspronkelijke inrichting van God, niet meer twee zijn, maar één vlees.

9. a) Hetgeen dan God door deze beschikking samengevoegd heeft, scheidt de mens niet door eigen willekeur.

a) 1 Kor. 7: 10.

Markus rangschikt het gesprek hier in zoverre anders dan het bij Mattheüs wordt gevonden, dat hij Jezus zelf pas door een vraag van de farizeeën de zin laat ontlokken, waarop zij meenden hun aanval te kunnen gronden. Dit is echter een verschil in voorstelling die niet het wezen van de zaak aangaat, maar alleen nog duidelijker voorstelt dan bij Mattheüs, waarop de farizeeën van het begin af hun plan gevestigd hadden. Zij verwachtten namelijk dat Jezus iets zou zeggen tegen de gewone echtscheiding en dan hoopten zij Hem in een tegenspraak met de wet van Mozes gewikkeld te zien, waarop die gewoonte steunde. Met hun plan van aanval, zoals zij dat hadden ontworpen, komt de mededeling van het gesprek bij Mattheüs overeen. Eerst moest de Heere Zich tegen het geoorloofde van de echtscheiding in het algemeen verklaren; vervolgens wilden zij met hun vermeend bolwerk, met de stelling in Deut. 24: 1 tegen Hem aanvallen en Hem als iemand voorstellen die het gebod van Mozes als van een te zachten wetgever op zou heffen en de door hem vastgestelde orde niet geldend zou verklaren. Jezus doorzag echter meteen hun plan en om dit te doen opmerken laat Markus hen meteen met hun bolwerk optreden, omdat hij ze aanleiding geeft het Mozaïsche voorschrift aan te halen waaraan zij zich in hun praktijk vasthielden. Terwijl zij dit doen noemt de Heere dat wat zij een toelating noemen en daardoor op het gebied van het zedelijk geoorloofde plaatsen, veel meer een gebod, maar een gebod van een wetgever die met harde, onbuigzame harten te doen heeft, die hij niet kan veranderen. Op die plaats wordt niet gesproken van een toelating van de echtscheiding, maar zij bevat het gebod van een scheidbrief en zo wordt zij een aanklacht tegen hen, die onder zo'n gebod moesten worden gesteld, opdat de instelling van de echt ten minste niet geheel aan eigen willekeur zou worden prijsgegeven. Uit een andere vorige plaats, waar Mozes niet te doen heeft met het volk van een harde onbuigzame nek,



maar bij de oorspronkelijke mensheid vertoeft die nog niet is gevallen, geeft de Heere Zijn beslissing omtrent de vraag van de echtscheiding. Deze is geen andere dan de herstelling van de oorspronkelijke instelling van God. Op die beslissing kwam het voor onze Evangelist hoofdzakelijk aan; deze is voor hem het voornamelijk punt van het gehele gesprek met het oog op de Nieuw Testamentische Christen-gemeente, die uit de Oud Testamentische gemeente van de wet was afgezonderd. Daarom heeft hij ook aan dit gesprek een vorm gegeven waarbij die werkelijk in dit hoofdpunt uitloopt, terwijl Mattheus zich met zijn verhaal aan de geschiedkundige gang houdt.

10. En toen zij in het huis waren gekomen waar Hij in die streek Zijn verblijf had, vroegen Zijn discipelen Hem weer daarover; zij namen nog eens de vraag op, die Hij met de farizeeën behandeld had, namelijk of de echtscheiding dan werkelijk in elke omstandigheid zo ongeoorloofd was.

11. En Hij zei tot hen, Zijn woord in MATTHEUS. 5: 31 vv. herhalende: Wie zijn vrouw verlaat, tenzij, zoals vanzelf spreekt, om werkelijk door haar gepleegde echtbreuk (MATTHEUS. 19: 9) en een ander trouwt, die doet overspel tegen haar, van wie hij zich heeft afgescheiden.

12. En als een vrouw haar man zal verlaten en met een andere trouwen, die doet overspel tegen de verlaten man.

De zin in vs. 12 is, in vergelijking met Mattheüs, aan Markus eigenaardig. Terwijl de eerste Evangelist zijn oog voornamelijk op Israël heeft gevestigd en daar het woord over de vrouw weggelaten kon worden omdat volgens Joods gebruik en wet, dat een vrouw de man verliet, van haar kant de huwelijksband oploste, ondenkbaar was en alleen van de man zo'n oplossing kon uitgaan, kwam het tegendeel dat de vrouw scheidde, bij Grieken en Romeinen vaak genoeg voor (vgl. 1 Kor. 7: 13 ook het scheiden van Herodias van haar man Filippus gebeurde volgens dit heidens gebruik, niet volgens het Joodse, hoewel zij uitwendig het Jodendom beleeft). Markus, die in de eerste plaats voor Romeinse Christenen schreef, moest dan ook deze zin mee opnemen. Daarentegen heeft onze Evangelist weinig belang bij hetgeen Mattheüs van het gesprek over het ongehuwd blijven nog mededeelt. Dat heeft zijn bijzondere betekenis voor Israël (Openbaring . 14: 4), terwijl de weglating juist bij Markus, de zoon van Petrus, als een opmerkelijk getuigenis voorkomt tegen de bijzondere heiligheid, die in de Roomse Kerk aan het celibaat wordt toegekend (1 Kor. 7: 13). "De ongehuwde staat is niet heiliger dan de gehuwde; nog minder kan men daarmee de zaligheid verdienen, zoals degenen die in de kloosters zijn menen. Hij is echter goed, wanneer men zich daarbij des te beter kan houden aan Gods woord, te beter God kan dienen en zijn zaligheid bevorderlijk kan zijn (1 Kor. 7: 34).

II. Vs. 13-16. (zie ook). De vorige geschiedenis viel nog in de tijd van de eerste werkzaamheid van Jezus in Perea, toen Hij in het begin van het jaar 30, van Jeruzalem komend, in de eerste plaats te Bethabara Zijn werkzaamheid ontwikkelde en vervolgens ook door andere steden van het land ten oosten van de Jordaan, tot aan de residentiestad Livijs doortrok. De volgende geschiedenis van het zegenen van de kinderen verplaatst ons ineens in

de tijd van Jezus latere werkzaamheid in die streek, welke 7 weken later plaats had. Jezus is intussen in Bethanië geweest en heeft Lazarus opgewekt, Zich daarna naar Efraïm terug getrokken en Zich daar 40 dagen verborgen gehouden. Nu is Hij door Samaria en de zuidelijke grenzen van Galilea naar Perea gereisd en van het noordelijk deel van dit landschap weer naar het zuiden gekomen. Onmiddellijk voor de stad Livias, of misschien wel in het midden van haar, heeft het voorval van deze tweede afdeling van de hier voor ons liggende groep van weer vijf verhalen plaats.

13. En zij, de moeders uit Livias, brachten op hun armen kinderen tot Hem, opdat Hij door oplegging van de handen ze aanraken zou en ze biddend zou zegenen; en de discipelen bestraften in hun onverstand degenen die ze tot Hem brachten.

Een oud prediker zegt: zij droegen de kleinsten op de armen, de groteren geleidden zij aan de hand en zij, de moeders, gingen zelf mee. Weet u, o vader, moeder! hoe ook u uw kind kunt dragen tot de Heere, wanneer het zelf nog te klein is om te gaan? Bidt voor uw kind, breng het op de armen van de priesterlijke voorbede voor zijn God en Heiland, niet alleen op de doopdag, maar iedere dag. Het gebed van een vrome moeder, van een godvruchtige vader voor het kind, is een engelenwacht om zijn bedje, omringt het met een heilzame, hemelse atmosfeer waarin het vrolijker opgroeien kan en zich ontwikkelen kan naar lichaam en ziel. Ja het gebed zweeft als een onzichtbaar, hemelse geleide rondom het verwijderde kind nog op zijn tocht, ook om de verloren zoon op zijn dwaalwegen en veel bekommerde ouders, die veel geld, veel woorden, veel tranen tot hiertoe voor hun kind gaven, zou ik willen vragen: hebt u ook al echt gebeden voor uw kind? - Maar leidt ook uw kinderen tot de Heere door leer en vermaning, als zij zelf kunnen gaan. Gij moeders! vertel hen de schone geschiedenissen van de Heiland, die zij zo graag horen en leer ze vriendelijk hun eerste teksten en gebeden. Gij vaders! wijst hen de Schepper in de natuur aan, laat hen de Almachtige, Alwijze, Algoede zien in de sterren aan de hemel en in de bronnen op het veld en wijst niet hoogmoedig hun dikwijls zo kinderlijk vrome, dikwijls zo juiste vragen naar de grond en oorsprong van alle dingen af. Wanneer zij een leugen hebben gezegd, wanneer zij iets kwaads hebben gedaan, jaagt dan hun jeugdige hart een heilige vrees aan voor de heilige, alwetende God, die in het verborgen ziet en voor wie de duisternis is als het licht. En wanneer zij vrezen voor de verschrikkingen van de nacht en voor het rollen van de donder, leer ze dan vertrouwen op de trouwe Vader in de hemel, die met de vleugels van Zijn almacht de vromen in nood en gevaar dekt. Maar wanneer u zo uw kind tot de Heere leidt door leer en vermaning, dan moet u ook zelf meegaan. De moeders in het Evangelie zonden haar kinderen niet tot Jezus, maar zij brachten ze. Zo hebt ook u uw plicht nog niet gedaan, wanneer u uw kind tot de Heere zendt, in de school, in de kerk, in de zondagschool, op de catechisatie; u moet ook zelf met het voorbeeld van godsvrucht, van liefde tot Zijn woord en huis hen voorgaan. Zo brengt u ook uw kind nog niet tot de Heere, wanneer u het vaak het goede predikt, streng het kwade verbiedt, terwijl u zelf niet naar uw woorden handelt; niet het goede doet dat u toch van hen verlangt, het kwaad niet vermijdt dat u toch bij hen bestraft. Geloof het, lieve ouders! uw kinderen hebben scherpe ogen en oren - door een leugen, die u zich in hun tegenwoordigheid veroorlooft, maakt u al uw preken over de waarheid te schande en door een Christelijke wandel in de wegen van God richt u meer in hun harten uit dan door de roerendste gebeden en de strengste straffen, ja door de vroomste redenen waardoor men, wanneer zij bovenmate veel

worden aangebracht, de kinderen dikwijls aan huichelarij gewent, of hun een tegenzin tegen de vroomheid inboezemt.

Hebben wij de juiste opvatting over tijd en plaats, dan staat deze geschiedenis van de moeders die haar kinderen tot Jezus brengen, opdat Hij ze zal aanraken, in een uitwendig verband met die van een andere moeder, die haar dochter in de dienst van de vorst van de hel stelde, van Herodias (Hoofdstuk 6: 21 vv. ). Wat de tijd betreft verschillen zij ongeveer een jaar, de stad is voor beide dezelfde Wij zien in dit contrast de verschillende manier van opvoeding van de kinderen, naar dat die in een werelds of Christelijk huisgezin plaats heeft. "Ach, hoe veel ouders leiden hun kinderen niet tot Christus, maar tot de duivel. "

14. Maar Jezus zag dat, merkte op hoe de discipelen de moeders wilden terughouden en nam het zeer kwalijk 1), dat zij zich zo ongeroepen en dwaas daarmee bemoeiden en zei tot hen: Laat de kinderen tot Mij komen en degenen, die ze brengen en voor hen handelen en verhinder ze niet, a)want degenen bij wie die eenvoudig kinderlijke en graag ontvangende zin nog ongeschonden aanwezig is, is het koninkrijk Gods 2).

a)Matth. 18: 3. 1 Kor. 14: 20. 1 Petrus . 2: 2.

1) Wij lezen twee keer van een omarmen van de Heere (vgl. Hoofdstuk 9: 36); het werd aan de kinderen ten deel. De Mensenzoon onder de kinderen van de mensen: 1) als de hemels-nieuwe en reine, verwant met wat naar de aarde nieuw en rein is; 2) als de rijke in ootmoed met hetgeen zich nergens op verheft; 3) als de Vorst van het geloof met degenen die zich overgeven.

Alles, wat ons tot mensen maakt, verstand, geweten, wil, elk vermogen van de geest, is al in het kleinste kind aanwezig. Het is gevormd naar Gods beeld en zo kan het de zegen van de verlossing al ontvangen; het kan dit niet alleen, maar het moet dit. Laat ons toch niet wijzer zijn dan Christus, dan de Heere; daar wij zouden willen tegenspreken: "Het kind kan toch de zegen van zijn Heere niet verstaan, " alsof de kracht van de zegen van het verstaan afhing, of als werkte een geneesmiddel op het zieke lichaam alleen, naarmate men de wijze en manier van de werking kent. Zouden wij dan menen, dat die zegenende hand van de Heere op de hoofden van die kinderen tevergeefs zou hebben gerust en geen werking zou hebben achtergelaten?

Evenals hier de lichamelijke aanraking, zo is het later de doop in de naam van Jezus, door welke de kinderen aanvankelijk de zegen ontvangen en daarnaar moet de Christen zijn betrekking tot zijn kinderen inrichten. Over de betrekking van het huiselijk leven tot het Christendom gaat zowel het vorige stuk over de echt, als dit dat op kinderen betrekking heeft. Zoals daar de verloochening van willekeurige begeerte wordt geëist, om de oorspronkelijke van God gestelde orde weer te verkrijgen, zo wordt hier een eis gedaan die alleen de ootmoed van het zelfverloochenende geloof kan vervullen.

2) De discipelen meenden het niet kwaad met de kinderen, toen zij die met hun moeders tegenhielden op de weg tot Jezus. Zij dachten: wat hebben die kleinen aan onze Heere, die zij

toch niet begrijpen, die wij zelf nauwelijks begrijpen? Zij meenden het goed met hun Heer en Meester, voor wie zij die moeite wilden besparen; want zij dachten: Hij heeft genoeg te doen met de volwassenen, zullen nu ook de onmondigen Hem lastig vallen? En toch nam de Heere het hen kwalijk en zei Hij: laat de kinderen tot Mij komen en verhindert ze niet. Op de boosaardige verleiders, die het er op toeleggen jeugdige zielen te verderven, de kiem van geloof en vroomheid in hen te vernietigen door gespot, die hen tot zonde verleiden, door duivelse slangenkunsten, op die is boven alle andere het vreselijke woord in Hoofdstuk 9: 42 van toepassing. Maar men kan zich ook zonder het te weten en te willen verzondigen aan onsterfelijke kinderzielen; men kan een kind terughouden op de weg tot zaligheid ook door onverstand, door valse grondstellingen van opvoeding, omdat men meent dat het nog te vroeg is om tot hen van God te spreken, ze naar de kerk te leiden, waar zij toch nog zo weinig begrijpen. Waarom zou men tot hen van zaken spreken waarover de volwassenen het niet eens zijn? Waarom zou het kind teksten leren die het toch nog niet begrijpt? Toch zei een vrome kinderziel: weet u niet dat Ik zijn moet in de dingen van Mijn Vader? Toch moet in de lente het zaad in de aarde, zodat het daar in het verborgen ontkiemt en tot vruchten rijpt.

15. Voorwaar Ik zeg u: Wie van u volwassenen het koninkrijk van God niet ontvangt zoals een kind, waartoe vooraf door inwendige bekering mogelijkheid moet ontstaan, die zal het niet ingaan.

Wie kan opnieuw een kind worden wanneer hij al volwassen is? De vraag is gelijk aan die van Nicodemus (Joh. 3: 4). "Hoe kan een mens opnieuw geboren worden wanneer hij oud geworden is?" Maar ook het antwoord is al door de Heere gegeven: "Wat bij de mensen onmogelijk is, is mogelijk bij God. " Hij kan en wil ons helpen om alle nutteloze ballast over boord te werpen, waarop wij ons verheffen en waarmee wij onszelf belasten; Hij wil daarentegen onze ziel klein maken, zodat voor haar de enge poort tot het rijk van God wijd genoeg en de smalle weg, die tot het leven leidt, breed genoeg is. Laat ons toch onze oren niet sluiten voor Zijn roepstem tot bekering, dan zullen wij vele en grote zonden in ons bevinden en opeengehoopte schulden; dan zal van alles in ons, waarin wij een welgevallen hadden, niets overblijven en onze hele gedroomde schoonheid, onze wijsheid, onze sterkte zal worden verteerd als een spinnenweb, wanneer het vuur er aan lekt; want met geen van deze dingen kunnen wij in het gericht van God bestaan, de vuurvlammen van Zijn ogen zullen het verteren, de adem van Zijn mond zal het als kaf wegwaaien en onze zonde zal ons naar de hel voeren. Wel hem, die nu daarvoor zich de ogen laat openen! Hij wordt wat onze tekst eist: een kind om het Koninkrijk Gods aan te nemen, want hij verliest de trotsheid, die hem daarvan uitsluit. Een kind is niet te bits, dat het zich niet graag iets zou laten geven, maar de mensen die in eigen ogen groot zijn weren Gods genade af, willen zelf rechtvaardig zijn, willen aan zichzelf het leven te danken hebben, willen niet ootmoedig voor Hem neervallen om te bidden: Heere, Heere! ontferm U; wanneer Gij niet helpt ben ik verloren! - totdat berouw hen week gemaakt heeft. Dan komen zij; dan is het hun niet te veel, te smeken en te roepen; dan houdt de nietige schaduw van kwalijk geplaagd eergevoel op hen te verblinden; dan danken zij God, wanneer Hij in Christus het Abba, lieve Vader roepen hun nog toestaat en houden het voor zaligheid van Hem te mogen aannemen vergeving, vrede, levenskracht.

16. En Hij omving ze met Zijn armen, legden de handen op hen en zegende ze, zoals de moeders van Hem hadden verlangd, juist erkennende wat haar kinderen ten zegen was.

Christus zelf is de enige ware Beschermmer, Patroon en Heilige van de kinderen - niet de aartsengel Michaël, niet de heilige Nikolaus, niet de heilige Martijn, hoewel onder de Heere alle engelen en heiligen geroepen zijn tot bescherming van de kinderen.

Lichamelijk doet de Heere niet meer aan onze kinderen dan wat hier uit de dagen van Zijn vleeswording van Hem wordt verteld; maar geestelijk moet het voor ons een beeld zijn voor Zijn bescherming en Zijn zegen, waarmee ook wij ons mogen vertroosten voor de onzen, wanneer wij ze Hem gelovig overgeven. Hij sloot ze in Zijn armen en drukte ze aan Zijn hart: dat moet ons een beeld zijn van Zijn trouwe bescherming, waaraan wij blijmoedig onze kinderen mogen overgeven onder alle noden en gevaren van deze wereld en vertrouwen op Zijn woord: "Niemand zal ze uit Mijn hand rukken. " Hij legde Zijn handen op hen en zegende ze: dat moet ons een beeld zijn van de geestelijke krachten, van de gezegende indrukken die een jeugdige ziel in de nabijheid van Jezus, in het licht van Zijn aanschijn, onder het opleggen van Zijn handen voor het hele leven ontvangt. Een godvruchtige jeugd werpt een zegen af voor tijd en eeuwigheid; wie op de morgen van Zijn leven als kindje aan het hart van Jezus heeft gerust, die weet ook als man bij de last en de hitte van de dag, waarheen hij kan vluchten: die bezit ook op de avond van zijn leven datgene waarop hij stervende zijn hoofd kan neerleggen en wat hij hier beneden als kind op aarde geleerd en geloofd heeft, dat zal hij daarboven in de hemelse staat van de kinderen van God zien en ondervinden.

III. Vs. 17-31. (zie ook). In de zo even behandelde afdeling komt het rijk van God voor als een goed dat zonder enig werk van de mens hem ten dele wordt, als iets dat gemakkelijk te verkrijgen is. In het nu volgende stuk treedt het op als iets dat moeilijk te verkrijgen is. Het is echter een merkwaardige beschikking van de goddelijke voorzienigheid dat beide afdelingen, die zakelijk zo nauw verbonden zijn, ook wat de tijd betreft zo onmiddellijk bij elkaar behoren, waarom wij ze in onze Evangeliën-harmonie onder een en dezelfde paragraaf hebben gesteld. Het is volkomen waar wat Joh. Angelus zegt: "Christen! houd de hemel niet voor zo ver verwijderd, de hele weg daarheen is geen stap breed; " maar even zo waar is het woord van Fr. v. Logau: "De hemel is zeer ver, is niet zo gemakkelijk te vinden, maar de hel is dichtbij, de blinden vinden die. " Hadden wij het eerst over jonge kinderen en vermaande de Heere toen: "Wie het koninkrijk der hemelen niet ontvangt als een kind, die zal het niet ingaan, " zo geeft nu de Heere uit de geschiedenis van de rijke jongeling met het woord over de kameel en het oog van de naald de verklaring, wat een kindje boven de volwassenen vooruit heeft - het heeft nog geen bult en draagt nog geen lasten.

17. En toen Hij de stad uitging op de weg die naar Jericho leidde, liep een nog jonge overste van de synagoge, die een vraag op het hart had en die Jezus niet wilde laten gaan, voordat hij antwoord had ontvangen. Hij liep tot Hem, viel voor Hem op de knieën en vroeg: Goede Meester! Welk buitengewoon goed werk zal ik doen om het eeuwige leven te beërven?

18. En Jezus zei tot hem: Wat noemt u goed? Niemand is goed behalve Eén, namelijk God.

19. En waarom vraagt u Mij over het goede? U kent de geboden: a) Gij zult geen overspel doen; gij zult niet doden; gij zult niet stelen; gij zult geen valse getuigenis geven; gij zult niemand te kort doen, niemand iets onthouden of onttrekken van hetgeen gij hem schuldig zijt (Lev. 19: 13. Deut. 24: 14. Jer. 22: 13); eer uw vader en uw moeder. Houd al die geboden en zo doet u het goede en u zult dan ook de belofte verkrijgen, die in de wet aan degenen gegeven is, die God liefhebben en Zijn geboden houden.

a) Ex. 20: 13. 21: 12. Deut. 5: 17. Rom. 13: 9.

20. Hij antwoordde Hem echter: Meester! al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jeugd af en toch heb ik de ware bevrediging niet ontvangen, noch de verzekerdheid van het eeuwige leven.

21. En Jezus zag Hem met een betekenisvolle blik aan en beminde hem. Er lag toch enige waarheid in hetgeen hij van zichzelf had getuigd. Hij had werkelijk de geboden gehouden in die mate dat hij ze begreep en ook lag in zijn hele wezen een zekere oprechtheid en openhartigheid. Graag zou Jezus hem verder geholpen hebben en zei tot hem: a) Een ding ontbreekt u: ga heen, verkoop alles wat u hebt en geef het aan de armen en u zult een schat hebben in de hemel; en volg Mij en neem het kruis op dat u tengevolge van die navolging ten deel wordt (Hoofdstuk 8: 34).

a)MATTHEUS. 6: 19. Luk. 12: 33; 16: 9. 1 Tim. 6: 17.

22. Maar hij was treurig geworden over dat woord en ging bedroefd weg, omdat voor geen lichtere prijs zijn verlangen kon worden bevredigd: want hij had veel goederen en aan deze hing zijn hart, zodat hij ze niet voor het eeuwige leven wilde overgeven.

De jongeling denkt niet als het volk: ik ben Abrahams zoon en ik ben dus van het hemelrijk zeker. Hij denkt niet als de farizeeën: ik heb al een schat van deugden en goede werken vergaderd en heb verder niets meer nodig - nee, hij heeft er iets voor over, hij wil iets goeds doen om het eeuwige leven te verwerven. Hij zegt tot de Heere: gebied slechts: ik zal het doen; eis maar, ik zal het geven; laad op, ik zal het dragen! Menig oud Christen kan van hem leren, want er zijn mensen genoeg die menen: het eeuwige leven komt vanzelf na dit leven op aarde, evenals het dessert na het eten, als de Zondag na de Zaterdag, als de zon de volgende morgen, wanneer men zich 's avonds tot slapen heeft neergelegd. Vraagt men naar de gronden voor hun hoop op het eeuwige leven, dan ontbreekt ook daaraan niets. Daar is de Vaderlijke van God, die ons niet zal laten eindigen met de vluchtige broodkruimels van deze aarde; daar is de verdienste van Christus, die ons door Zijn bloed de zaligheid heeft verworven; daar is het woord van God, waarin het toch zwart op wit staat dat deze verdrukking niet te waarden is bij de heerlijkheid, die aan ons geopenbaard zal worden; daar is het lijden van dit leven, waarvoor men vergoeding kan eisen in de eeuwigheid; daar is de doop in Christus' naam, door welke men een erfgenaam van het eeuwige leven geworden is. Wat aan dat alles nog ontbreekt denkt men op het sterfbed erbij te voegen door een boetvaardig gebed. Lieve arme ziel! in welk een treurige verblindings leeft u; hoe bitter zou u zich bedrogen kunnen vinden bij de eerste poorten van de eeuwigheid, boven welke in schitterend schrift staat geschreven:

"Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien" - zo bitter bedrogen als de dwaze maagden, die geen olie in haar lampen hadden! Hebt u dan het woord van Uw Heiland vergeten: "Niet een ieder die tot Mij zegt: "Heere! Heere!" zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet de wil van Mijn Vader, die in de hemelen is, " en de vermaning van Zijn Apostel: "Werkt uw eigen zaligheid met vrezen en beven?" Nee echt, met de wens om zalig te worden is het niet gedaan, daartoe behoort ook de verstandelijke wil; nee echt, het eeuwige leven is geen erfgoed dat ons in de slaap toekomt en ons in het huis wordt gedragen, het is een parel die men moet zoeken en kopen, een kleinood, waarom men moet lopen, een kroon, waarom men moet strijden, een oogst, waarvoor men zaad moet uitstrooien. Daarom, wie in waarheid zalig wil worden, bij die moet bij de hartelijke wens ook een verstandig willen komen, bij die moet de eerste stap deze zijn dat hij blij en vrolijk met de jongeling in het Evangelie zich bij de Heere voegt: Meester! wat voor goeds moet ik doen om het eeuwige leven te mogen hebben.

De Heere verdiende zeker de naam van "Goede Meester, " want Hij was dat; maar de Heere wijst die naam af in de zin waarin de jongeling Hem die geeft. Hij spreekt dat woord uit alsof hij hier te doen had met een mens die al was wat ook hij wilde worden en erop vertrouwde dat zeker te zullen worden, omdat hij het zich heeft voorgenomen. Dat tussen hem en de Heilige nog een kloof gevestigd is die door menselijk doen niet kan worden overgegaan, noch kan worden gevuld, daarvan heeft hij geen begrip, de wezenlijke toestand van zijn hart kent hij niet. Dat goed te zijn de voorwaarde is, niet het gevolg van het doen van het waarlijk goede; dat voordat wij goed kunnen doen in de eigenlijke volle zin van het woord, eerst de bodem van onze harten genezen moet zijn van alle verkeerde liefde; dat God en het goede twee begrippen zijn, die één zijn; God de oorsprong en bron van alle goeds is en alleen goed, wat uit God is en op God rust en in God zijn doel heeft, dat is hem nog verborgen. Hij gebruikt het woord "goed" op menselijke wijze en naar menselijke voorstelling en is daarmee mild, omdat hij het te licht neemt. Daarover moet hij eerst in het reine komen en bij zichzelf het besluit nemen: neemt Jezus de benaming "goed" niet aan, maar kent Hij die alleen aan God toe en kent Hij buiten deze aan niemand die toe, wat moet ik dan van Mijzelf denken?, ben ik niet over mijzelf in een sterke dwaling? ontbreekt mij niet iets anders dan alleen de bijzondere werken, die ik mij graag voor het eeuwige leven zou getroosten? ben ik zelf goed? of wanneer ik het niet ben, hoe kan God dan een welgevalen hebben in hetgeen ik doe? De rijken jongeling ontbreekt kennis van zonde, omdat zijn voorstellingen van Gods gerechtigheid en zaligheid beperkt en duister zijn. Hij mist het inzicht dat tot het eeuwige leven voor schepselen, als wij zijn, de eerste voorwaarde is, dat wij vergeving van zonde hebben, dat onze eerste vraag dus niet mag zijn: "Wat moet ik doen, opdat ik het eeuwige leven heb?" Waartoe kan ik zondaar voor God genade vinden? hoe kan ik, die boos ben, van nature goed worden, opdat ik dan goede werken kan verrichten? De vraag wat gedaan moet worden, lost zich dan gemakkelijk en als vanzelf op: want de begenadigde wordt zo'n gezindheid geschonken, dat hij het goede niet alleen kan weten, maar ook willen en volbrengen.

Wat wordt zeldzamer gevonden ook bij verstandige, scherpziende mensen, dan een grondige zelfkennis? Wat is ook bij betergezinde zielen, bij aangegrepene harten vaak een verhindering tot besliste gemoedsverandering, dan de zelfmisleiding die voor een ernstige blik in het hart bevreesd is? Wij willen niet spreken van die lage mensen, die gemene zielen, die in het bezit

van hun aardse goederen, in het genot van hun aardse vreugde, in de drukte van hun aardse zorgen nooit tot de vraag komen: "Wat ontbreekt mij nog?" dan op zijn hoogst in die zin: "Wat ontbreekt nog aan mijn aardse geluk, aan een zeer aanzienlijk vermogen, aan een zeer genoeglijk leven, aan een zeer schitterende plaats in de wereld? Nee! U heeft een beter gevoel in u, zoals de jongeling in de tekst; u zoekt iets hogers dan deze wereld u kan geven; u staat niet vreemd en onverschillig tegenover uw God; Zijn geboden hebben hun heilige majesteit voor uw hart nog niet verloren en vaak zucht u met de psalmist: "Och dat mijn leven gericht werd naar Uw geboden!" U bent niet onbekend met Jezus en Zijn rijk; al vaak heeft Zijn beeld u geroerd, Zijn woord u getroffen, Zijn Geest u toegeademd, zodat u zich aangetrokken voelde door de goede Meester en tot Hem kwam met de vraag: "Wat moet ik doen om het eeuwige leven te hebben?" U bent ook niet geheel onbekend met uw eigen hart en zijn diepere behoeften, zijn hogere begeerten en verborgen zonden, zodat u niet met trotse eigengerechtigheid, maar werkelijk vaak met diepe smart vraagt: wat ontbreekt mij nog tot ware vrede, tot een rechtschapen wandel in de wegen van de Heere? Maar waarom wordt het mij ondanks dat alles geen ernst met de navolging van de Heere? Wanneer u niet ver bent van het rijk van God, waarom bent u tot op dit uur niet ingegaan? Wanneer zes grendels van uw hart weken voor de heilige vinger van Hem die spreekt: "Zie Ik sta aan de deur en klop" wat was dan de zevende grendel aan de binnenste kamer van uw hart, die niet week en voor welke de Heere steeds weer terug moest keren? Wanneer al honderdmaal in uw eigen hart de vraag klonk: "Wat moet ik doen om het eeuwige leven te hebben?" waarom is er toch nog niets goeds, nog niets beslissends gebeurd? Wat ontbreekt u nog om geheel een Christen te zijn? Wat u ontbreekt, wat duizenden ontbreekt is hetzelfde wat de jongeling in het Evangelie ontbrak: de grondige kennis van uzelf. Men waagt het wel niet de jongeling woordelijk na te zeggen: "dat alles heb ik onderhouden van mijn jeugd af"; men heeft integendeel zoveel uit Gods woord geleerd, dat men instemt met de belijdenis: "wij zijn allen zondaars, " enz. ; maar met dit "alles" breekt men weer aan de belijdenis de spits af. Zijn wij allen zondaars, dan kan ik wel geen uitzondering maken, dan hoef ik mij er ook niet al te zeer over te bekommeren. En kan ik niet beweren dat ik alle geboden Gods volkomen vervuld heb, o zo ben ik toch nog beter dan honderd anderen; er is tegenover hetgeen mij ontbreekt weer zoveel dat ik vóór heb, dat ik mij weer geruststel en mij troost en God dank dat ik niet ben als deze en gene. Is God heilig en rechtvaardig, dan is Hij toch ook genadig en barmhartig en zal het zo streng niet opnemen. Zeg het zelf, mijn vrienden! hebben niet zulke gedachten, sterker of meer bedekt, al honderdmaal uw harten ingenomen en uw gewetens weer in slaap gezongen, wanneer die juist waren opgewekt; hebben die u niet teruggehouden in uw besluit tot een waarachtige bekering? Deze is de laatste grendel van de deur van ons hart, de eigen gerechtigheid, die spreekt: ik heb alles of het meeste gehouden van mijn jeugd af; ik heb mij niets bijzonders te wijten, ik heb geen gevaar. Dat is het wat ons ontbreekt tot waar berouw, een ernstige blik in ons eigen hart, een grondige kennis van ons natuurlijk verderf; daarom gaan zoveel uren van de genade zonder blijvende uitwerking voorbij, waarin wij niet ver waren van het rijk van God; daarom vallen zoveel tranen van berouw ter aarde, die voor ons een heilzaam bad van de wedergeboorte hadden kunnen worden, omdat de hoogmoed ons verblindt, die zijn ellende niet inziet en op hetzelfde ogenblik waarop hij vraagt: "wat ontbreekt mij nog?" toch weer recht wil hebben tegen God en Zijn geboden, "alsof eigenlijk niets meer ontbrak. " - Ik moet het toch eenmaal ondervinden, wat ik hier was en hier deed. O laat het mij toch niet uitstellen



tot de tijd wanneer berouw niets kan baten! Maak mij hier wijs voor de hemel en vrij van snood zelfbedrog.

Terwijl de jongeling meent dat hij de liefde heeft die de wet eist, bewijst Jezus hem het tegendeel, omdat Hij eenvoudig beweert dat de liefde voor God en voor de broeders elke andere uitsluit en geen andere liefde naast zich duldt; dat, wie God waarlijk liefheeft en inderdaad niets anders zoekt dan het eeuwige leven, ook zonder bezwaar alles wat hij heeft, aan God ter beschikking moet kunnen stellen en geen uitzondering meer mag maken. Als prijs voor het eeuwige leven is alle have en goed van de wereld toch veel te min; wie zich echter gedraagt, zoals deze jongeling doet, als was hij bereid en geschikt om alles, ook het hoogste te doen, als was in zijn gezindheid en in zijn wil niet het geringste gebrek, als behoefde men hem slechts te zeggen wat hij moet doen en het werd dadelijk door hem gedaan, die moet worden aangetoond dat hem het beste nog ontbreekt, juist de liefde voor God boven alles; dat zijn bereidwilligheid tot al het gevorderde nog slechts schijn is en op zelfbedrog berust. Want wie werkelijk zo gezind is dat God geheel zijn leven is, dat hij geen andere goden naast Hem heeft, maar God, zijn Heere inderdaad en in waarheid boven alle dingen vreest, bemint en Hem vertrouwt, voor die heeft de overgave van al het overige, wat hij op aarde het zijne noemt, geen moeilijkheid, zodra die op de weg van zijn plicht ligt en hem wordt opgelegd van een kant die daartoe recht en macht heeft. Dit recht en deze macht heeft Jezus: de jongeling zelf heeft ze Hem toegekend door Zijn aanspraak en zijn vraag: wat kan hem in het volbrengen van de hem gegeven raad verhinderen, dan alleen de voor hem verborgen en, zonder dat hij het weet of bedoelt, de hem nog beheersende grotere liefde tot zijn goed? dan een hangen aan zijn tijdelijke bezitting, die hij zich tot op dit uur niet helder bewust was, maar toch voldoende zijn roem: "al deze dingen heb ik onderhouden van mijn jeugd af" weerlegt en tot schande maakt? Ja, zijn roem gaat te niet; want al had hij ook alles gehouden, dan had toch niet de zuivere liefde voor God hem daartoe gedreven, dan had hij toch niet alleen God daarin gediend, maar daarbij altijd zijn eigen belang op het oog gehad; zo was toch niet het eeuwige leven het doel van zijn proberen geweest, maar dit zoeken zou steeds zijn voorwaarde hebben gehad in het stilzwijgend voorbehoud, ook het tijdelijke naar eigen lust te genieten; ja, als het op de proef komt dan is het tijdelijke hem toch liever en dringt dat het verlangen naar het eeuwige op de achtergrond. In den rijke jongeling zien wij het beeld van een mens, die het eeuwige leven zoekt en toch den weg daarheen niet vindt.

23. En toen de rijke jongeling heenging (vs. 22) zag Jezus rondom, zoals hij vaker deed wanneer Hij een gewichtig, veel betekenend woord wilde spreken (Hoofdstuk 3: 34) en zei tot Zijn discipelen: a) Hoe moeilijk zullen degenen, die bezit hebben, in het koninkrijk van God inkomen!

a) Spr. 11: 28.

24. En de discipelen werden verbaasd over deze woorden. Niets toch scheen hen nog onoverwonnen vleselijke verwachtingen over het rijk van God meer tegen te staan dan zo'n uitsluiting juist van die klasse van mensen, van wie het gewicht en medewerking zij zich het meest beloofden. Maar Jezus antwoordde weer en zei tot hen: Kinderen! 1) Hoe zwaar is het

voor degenen, die op het bezit hun vertrouwen zetten om in het koninkrijk van God in te gaan!

1) Met deze aanspraak wil de Heere te kennen geven dat Hij tot degenen sprak die door Zijn nu volgend woord niet meer onmiddellijk getroffen werden; desalniettemin is de schildering van de moeilijkheid, die Hij vervolgens geeft, zo sterk, dat de discipelen daaruit het besluit trekken dat, omdat iedereen meer of minder aan enig natuurlijk goed gehecht is, evenals de rijken aan hun rijkdom, het zeer weinigen moesten zijn of misschien wel geen, aan wie de zaligheid ten deel wordt. Jezus billijkt dat besluit bij de veronderstelling, dat de mens bij het zoeken naar zaligheid aan zichzelf blijft overgelaten. Omdat echter God zelf de zaligheid uitwerkt en de mens daarmee in betrekking brengt, zo is het van deze kant ook voor de rijken mogelijk om gered te worden.

25. Het is makkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke om het koninkrijk van God in te gaan.

Wanneer de Verlosser tot verklaring zegt dat de rijken degenen zijn die hun vertrouwen op hun rijkdom stellen, dan komen ook de armen, zoals zij van nature zijn, moeilijk in het Koninkrijk der hemelen; deze vertrouwen toch al te zeer op het geld dat zij nog niet hebben, terwijl er rijken zijn die niet op hun rijkdom vertrouwen, bijvoorbeeld Abraham en Jozef van Arimathea. Het is dus de lust die zich naar geld en goed richt, waarover hier wordt gesproken, de mens mag het hebben of niet, rijk zijn of rijk willen worden (niet zozeer degene is rijk die veel bezit, maar degene die door veel bezeten wordt). Die gezindheid maakt het ingaan moeilijk, ja onmogelijk. Daarentegen eist de Heere tot het zalig worden de gezindheid van zelf- en wereld verloochening; en de eis treft allen hard, omdat op geld en goed het hart alle dagen, al omwille van het lieve brood, gesteld wordt.

25. Het is makkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke om het koninkrijk van God in te gaan.

Wanneer de Verlosser tot verklaring zegt dat de rijken degenen zijn die hun vertrouwen op hun rijkdom stellen, dan komen ook de armen, zoals zij van nature zijn, moeilijk in het Koninkrijk der hemelen; deze vertrouwen toch al te zeer op het geld dat zij nog niet hebben, terwijl er rijken zijn die niet op hun rijkdom vertrouwen, bijvoorbeeld Abraham en Jozef van Arimathea. Het is dus de lust die zich naar geld en goed richt, waarover hier wordt gesproken, de mens mag het hebben of niet, rijk zijn of rijk willen worden (niet zozeer degene is rijk die veel bezit, maar degene die door veel bezeten wordt). Die gezindheid maakt het ingaan moeilijk, ja onmogelijk. Daarentegen eist de Heere tot het zalig worden de gezindheid van zelf- en wereld verloochening; en de eis treft allen hard, omdat op geld en goed het hart alle dagen, al omwille van het lieve brood, gesteld wordt.

25. Het is makkelijker voor een kameel om door het oog van een naald te gaan, dan voor een rijke om het koninkrijk van God in te gaan.

Wanneer de Verlosser tot verklaring zegt dat de rijken degenen zijn die hun vertrouwen op hun rijkdom stellen, dan komen ook de armen, zoals zij van nature zijn, moeilijk in het Koninkrijk der hemelen; deze vertrouwen toch al te zeer op het geld dat zij nog niet hebben, terwijl er rijken zijn die niet op hun rijkdom vertrouwen, bijvoorbeeld Abraham en Jozef van Arimathea. Het is dus de lust die zich naar geld en goed richt, waarover hier wordt gesproken, de mens mag het hebben of niet, rijk zijn of rijk willen worden (niet zozeer degene is rijk die veel bezit, maar degene die door veel bezeten wordt). Die gezindheid maakt het ingaan moeilijk, ja onmogelijk. Daarentegen eist de Heere tot het zalig worden de gezindheid van zelf- en wereld verloochening; en de eis treft allen hard, omdat op geld en goed het hart alle dagen, al omwille van het lieve brood, gesteld wordt.

26. En zij werden nog meer verslagen en zeiden tot elkaar: Wie kan dan zalig worden? Gij maakt de ingang in het rijk Gods zo nauw, dat eigenlijk niemand daardoor kan gaan.

27. Jezus zag hen echter aan en zei: Bij de mensen is het onmogelijk dat iemand, wie hij ook zij, zalig wordt, maar niet bij God: a) want alle dingen zijn mogelijk bij God (Luk. 1: 37). Men hoeft zich slechts zonder tegenstand Hem over te geven en Zijn werk aan zich te laten gebeuren, dan kan ook een rijke, die dat doet, het eeuwige leven beërven.

a) Job 42: 2. Jer. 32: 17. Zach. 8: 6.

Wat voor u onmogelijk is in die gewichtige zaken wil God door Zijn kracht in u mogelijk maken. Hij eist niets van u, van uw eigen werken, uit uw eigen macht - u moet alleen rusten in Hem. Hij weet wel dat u zelf niets goeds teweeg kunt brengen, u moet ook alleen een leeg hart tot Hem brengen, dat niets dan genade wil. Zo vult Hij alles aan en werkt alles zelf, wat men niet zelf kan. Dat is de aard van de kinderen die het rijk van God zullen beërven: ootmoedig te zijn, klein van zichzelf te denken, Gods gave gewillig aan te nemen, de hoogmoed, de eergierigheid af te leggen, die zelf iets voor God wil betekenen en Hem daardoor verhindert uit niets iets te maken. Tot die kinderlijke zin moeten wij bekeerd worden.

28. a) En Petrus gaf aan het gesprek een andere wending, omdat hij wilde weten, hoe het met die schat in de hemel zou gaan, die de Heere de jongeling had voorgesteld als deze aan Zijn eis gehoor zou geven (vs. 21). Hij begon tot Hem te zeggen: Zie, wij, Uw twaalf discipelen, hebben alles verlaten en zijn U gevolgd, wat zal ons daarvoor in Uw rijk gegeven worden?

a) MATTHEUS. 4: 20. Luk. 5: 11.

29. En Jezus antwoordde en zei, voorbijgaande aan hetgeen Hij de twaalf in hun verhouding tot Israël nog in het bijzonder beloofde (MATTHEUS. 19: 28) en de belofte toepassende op allen die in latere tijden zoals zij zouden doen: Voorwaar zeg Ik u: er is niemand, die huis of broeders of zusters of vader of moeder of vrouw of kinderen of akkers verlaten heeft omwille van Mij en het evangelie (Hoofdstuk 8: 35).

30. Of hij ontvangt honderdvoud nu in deze tijd, huizen en broeders en zusters en moeders en kinderen en akkers met (d. i. te midden van) de vervolgingen, die hem nog van alles beroven wat hij niet zelf verlaten heeft, of uitwendig wegnemen, waarvan hij inwendig al afstand deed (vs. 29) en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven.

31. Maar vele eersten van degenen die tot het eeuwige leven geroepen zijn, zullen, ten opzichte van hetgeen zij aan het einde krijgen, de laatsten zijn en omgekeerd zullen velen, die de laatsten zijn wat hun roeping aangaat, de eersten zijn ten opzichte van hetgeen zij ontvangen. Daarom behoren de eerstgeroepen er wel voor te waken dat zij zich niet verheffen boven anderen, terwijl de later geroepen geen reden hebben zich te beklagen over hun latere roeping.

Het voor ons liggende gedeelte van het gesprek dient niet zozeer, zoals op het eerste gezicht zou kunnen lijken, om tegenover het gedrag van de rijke jongeling dat van de apostelen in een gunstig licht te stellen en om hun hoofd de krans van roem te vlechten. Het heeft integendeel ten doel om tegenover de zwaren eis tot het verlaten van alle goederen in de dienst van Jezus, het evenwicht te herstellen door nader te spreken over de inhoud van de belofte die met de eis verbonden is en de bijzondere grootte daarvan te doen kennen. Zoals wij al bij Mattheüs hebben aangewezen, komt hier weer het karakter van de beide Evangelien van Markus en van Lukas, wat hun bestemming voor de gelovigen uit de heidenen aangaat, zeer duidelijk voor de dag. Zij hebben dat gedeelte van Jezus' antwoord, dat in het bijzonder de apostelen aangaat en op de "wedergeboorte" of de herstelling van het duizendjarig rijk ziet, weggelaten, omdat het duizendjarig rijk alleen een vervulling van in het bijzonder aan Israël gegeven beloften is en de verwezenlijking van toestanden zoals de profeten die voor die tijd van de terugkomst van hun volk hadden aangekondigd. In die vervulling en verwezenlijking hebben echter de gelovigen uit de heidenen geen onmiddellijk en vol aandeel, voor wie dan ook het begrijpen van de profetieën die daarop betrekking hebben gesloten is gebleven en pas nu de vervulling van het voorzegde met snelle stappen vordert, enigermate helder begint te worden. Terwijl echter Markus en Lukas datgene wat voor Mattheüs omwille van Israël van bijzondere betekenis was, terzijde hebben gelaten, heeft daarentegen Markus datgene wat Mattheüs en ook Lukas in zijn hoofdpunten aanvoerde met alle nauwkeurigheid bericht en in bijzonderheden meegedeeld, waarop het honderd - of veelvuldig weer ontvangen van het verlaten nog "nu in deze tijd" betrekking heeft en in welke zin het moet worden verstaan. Plaatsen wij eerst onder a bij elkaar wat iemand omwille van het Evangelie verlaat en dan onder b wat hij daarvoor honderdvoudig ontvangen zal, dan krijgen wij: a. huis, broeders, zusters, vader, moeder, vrouw, kinderen, akkers. b. huizen, broeders, zusters, moeders, kinderen, akkers. Zo is de kanttekening van Luther nu juist: "Die gelooft moet vervolging lijden en alles er voor afstaan; toch heeft hij genoeg; waar hij komt, vindt hij vader, moeder, broeders, goederen, meer dan hij ooit kon verlaten"; juist de vaders zijn onder b weggelaten, zo ook de vrouwen. Hier wordt duidelijk gezien op een geestelijk weer ontvangen; daarom zijn onder die personen de broeders en zusters vooropgesteld als de verwantschap die het meest algemeen op de voorgrond treedt, en alle deelgenoten van hetzelfde heil in Christus omvat. (Hand. 9: 17; 11: 29. Rom. 14: 10 vv. 1 Kor. 6: 5 v. ; 7: 15. Filippenzen . 1: 14. Jak. 2: 15 enz. ). Voor "kinderen" dient tot verklaring de betrekking die Paulus tot de Korinthiërs en tot Timotheüs inneemt in 1 Kor. 4: 14 , evenals die van Petrus tot Markus in 1 Petr. 5: 13;

Vergelijk bij "moeders" Rom. 16: 13 en bij alle uitdrukkingen tezamen het eigen woord van de Heere in vs. 24 en Hoofdstuk 3: 34 v. Zoals nu de vrouw buiten beschouwing blijft, omdat dit geen overbrenging op geestelijk gebied duldt, zo wordt het "vader" hoewel een overbrenging alleszins gepast is (1 Kor. 4: 15) evenwel weggelaten met het oog op hetgeen de Heere in MATTHEUS. 23: 9 zegt. Wat de zaken of goederen aangaat, die de personen van voren en achteren insluiten, zo denkt men bij "huizen" aan de huizen van gastvrienden of broeders (Rom. 12: 13. 1 Petrus . 4: 9. Hebr. 13: 2) en bij "akkers" aan de gemeenschap van goederen onder de eerste Christenen (Hand. 2: 45; 4: 36 v. ) en aan de collecten of giften, waarmee de gemeenten elkaar wederkerig ondersteunden (Hand. 11: 29 v. 2 Kor. 8: 1 vv. 9: 1 vv. ), maar ook geestelijk aan nieuwe arbeidsvelden in de dienst van de kerk. Wanneer er wordt bijgevoegd: "met vervolgingen" dan is dat moeilijk te nemen als iets dat nog daarbij komt ("vervolgingen het beste, dat men verkrijgt" P. Lange), maar de uitdrukking moet worden verklaard zoals boven is aangegeven. Daardoor moet worden gezegd dat de nieuwe bezittingen, van welke zo even sprake was, niet door vervolgingen kunnen worden ontroofd. Zij vergezellen de mens door de vervolgingen heen en duren tot in de hele toekomst, zelfs wanneer men niet meer in de wereld is. Klostermann merkt zeer juist op dat de voorstelling van het weer te ontvangen in deze wereld duidelijk gegeven is uit het bewustzijn van iemand die in de zegeningen die hem uit zijn zelfverloochenend belijden van Jezus zouden toekomen, weet en ziet dat zij rijkelijk en overvloedig opwogen tegen hetgeen hij verlaten heeft. Bij de slotzin vs. 31 heeft Markus weer de algemeen toepasselijke zin op het oog, zoals ook Lukas (13: 30) duidelijk is. De bijzondere bedoeling voor de apostelen en de met hen gelijkgestelden van de laatsten tijd heeft voor de heiden-Christenen geen onmiddellijke, henzelf aangaande betekenis, waarom hij ook de gelijkenis die tot opheldering dient van het gezegde naar die kant, welke in MATTHEUS. 20: 1-16 er wordt bijgevoegd, niet aanvoert. Deze weglating dient tot een feitelijk bewijs dat wij die gelijkenis vroeger 20: 7) en 20: 15) juist hebben verklaard, zoals ook weer de mogelijkheid van een juiste en met de samenhang overeenkomstige verklaring van die zo moeilijke gelijkenis de juistheid van onze opvatting van de Openbaring van Johannes waarborgt, zoals wij die al vaak met een enkel woord gaven.

31. Maar vele eersten van degenen die tot het eeuwige leven geroepen zijn, zullen, ten opzichte van hetgeen zij aan het einde krijgen, de laatsten zijn en omgekeerd zullen velen, die de laatsten zijn wat hun roeping aangaat, de eersten zijn ten opzichte van hetgeen zij ontvangen. Daarom behoren de eerstgeroepenen er wel voor te waken dat zij zich niet verheffen boven anderen, terwijl de later geroepenen geen reden hebben zich te beklagen over hun latere roeping.

Het voor ons liggende gedeelte van het gesprek dient niet zozeer, zoals op het eerste gezicht zou kunnen lijken, om tegenover het gedrag van de rijke jongeling dat van de apostelen in een gunstig licht te stellen en om hun hoofd de krans van roem te vlechten. Het heeft integendeel ten doel om tegenover de zwaren eis tot het verlaten van alle goederen in de dienst van Jezus, het evenwicht te herstellen door nader te spreken over de inhoud van de belofte die met de eis verbonden is en de bijzondere grootte daarvan te doen kennen. Zoals wij al bij Mattheüs hebben aangewezen, komt hier weer het karakter van de beide Evangeliën van Markus en van Lukas, wat hun bestemming voor de gelovigen uit de heidenen aangaat, zeer duidelijk voor de dag. Zij hebben dat gedeelte van Jezus' antwoord, dat in het bijzonder de apostelen aangaat

en op de "wedergeboorte" of de herstelling van het duizendjarig rijk ziet, weggelaten, omdat het duizendjarig rijk alleen een vervulling van in het bijzonder aan Israël gegeven beloften is en de verwezenlijking van toestanden zoals de profeten die voor die tijd van de terugkomst van hun volk hadden aangekondigd. In die vervulling en verwezenlijking hebben echter de gelovigen uit de heidenen geen onmiddellijk en vol aandeel, voor wie dan ook het begrijpen van de profetieën die daarop betrekking hebben gesloten is gebleven en pas nu de vervulling van het voorzegde met snelle stappen vordert, enigermate helder begint te worden. Terwijl echter Markus en Lukas datgene wat voor Mattheüs omwille van Israël van bijzondere betekenis was, terzijde hebben gelaten, heeft daarentegen Markus datgene wat Mattheüs en ook Lukas in zijn hoofdpunten aanvoerde met alle nauwkeurigheid bericht en in bijzonderheden meegedeeld, waarop het honderd - of veelvuldig weer ontvangen van het verlaten nog "nu in deze tijd" betrekking heeft en in welke zin het moet worden verstaan. Plaatsen wij eerst onder a bij elkaar wat iemand omwille van het Evangelie verlaat en dan onder b wat hij daarvoor honderdvoudig ontvangen zal, dan krijgen wij: a. huis, broeders, zusters, vader, moeder, vrouw, kinderen, akkers. b. huizen, broeders, zusters, moeders, kinderen, akkers. Zo is de kanttkening van Luther nu juist: "Die gelooft moet vervolging lijden en alles er voor afstaan; toch heeft hij genoeg; waar hij komt, vindt hij vader, moeder, broeders, goederen, meer dan hij ooit kon verlaten"; juist de vaders zijn onder b weggelaten, zo ook de vrouwen. Hier wordt duidelijk gezien op een geestelijk weer ontvangen; daarom zijn onder die personen de broeders en zusters vooropgesteld als de verwantschap die het meest algemeen op de voorgrond treedt, en alle deelgenoten van hetzelfde heil in Christus omvat. (Hand. 9: 17; 11: 29. Rom. 14: 10 vv. 1 Kor. 6: 5 v. ; 7: 15. Filippenzen . 1: 14. Jak. 2: 15 enz. ). Voor "kinderen" dient tot verklaring de betrekking die Paulus tot de Korinthiërs en tot Timotheüs inneemt in 1 Kor. 4: 14 , evenals die van Petrus tot Markus in 1 Petr. 5: 13; Vergelijk bij "moeders" Rom. 16: 13 en bij alle uitdrukkingen tezamen het eigen woord van de Heere in vs. 24 en Hoofdstuk 3: 34 v. Zoals nu de vrouw buiten beschouwing blijft, omdat dit geen overbrenging op geestelijk gebied duldt, zo wordt het "vader" hoewel een overbrenging alleszins gepast is (1 Kor. 4: 15) evenwel weggelaten met het oog op hetgeen de Heere in MATTHEUS. 23: 9 zegt. Wat de zaken of goederen aangaat, die de personen van voren en achteren insluiten, zo denkt men bij "huizen" aan de huizen van gastvrienden of broeders (Rom. 12: 13. 1 Petrus . 4: 9. Hebr. 13: 2) en bij "akkers" aan de gemeenschap van goederen onder de eerste Christenen (Hand. 2: 45; 4: 36 v. ) en aan de collecten of giften, waarmee de gemeenten elkaar wederkerig ondersteunden (Hand. 11: 29 v. 2 Kor. 8: 1 vv. 9: 1 vv. ), maar ook geestelijk aan nieuwe arbeidsvelden in de dienst van de kerk. Wanneer er wordt bijgevoegd: "met vervolgingen" dan is dat moeilijk te nemen als iets dat nog daarbij komt ("vervolgingen het beste, dat men verkrijgt" P. Lange), maar de uitdrukking moet worden verklaard zoals boven is aangegeven. Daardoor moet worden gezegd dat de nieuwe bezittingen, van welke zo even sprake was, niet door vervolgingen kunnen worden ontfond. Zij vergezellen de mens door de vervolgingen heen en duren tot in de hele toekomst, zelfs wanneer men niet meer in de wereld is. Klostermann merkt zeer juist op dat de voorstelling van het weer te ontvangen in deze wereld duidelijk gegeven is uit het bewustzijn van iemand die in de zegeningen die hem uit zijn zelfverloochenend belijden van Jezus zouden toekomen, weet en ziet dat zij rijkelijk en overvloedig opwogen tegen hetgeen hij verlaten heeft. Bij de slotzin vs. 31 heeft Markus weer de algemeen toepasselijke zin op het oog, zoals ook Lukas (13: 30) duidelijk is. De bijzondere bedoeling voor de apostelen en de met hen gelijkgestelden

van de laatste tijd heeft voor de heiden-Christenen geen onmiddellijke, henzelf aangaande betekenis, waarom hij ook de gelijkenis die tot opheldering dient van het gezegde naar die kant, welke in MATTHEUS. 20: 1-16 er wordt bijgevoegd, niet aanvoert. Deze weglating dient tot een feitelijk bewijs dat wij die gelijkenis vroeger 20: 7) en 20: 15) juist hebben verklaard, zoals ook weer de mogelijkheid van een juiste en met de samenhang overeenkomstige verklaring van die zo moeilijke gelijkenis de juistheid van onze opvatting van de Openbaring van Johannes waarborgt, zoals wij die al vaak met een enkel woord gaven.

IV. Vs. 32-45. (zie ook). De tot hiertoe behandelde drie stukken van onze groep verhalen gingen allen over het huisgezin, het eerste over de echt, het tweede over de kinderen, het derde over de wereldse bezittingen. Tot dit drievoudig onderricht van de Heere met de geschiedkundige aanleiding, hebben de beide eerste Evangelisten (want de gelijkenis bij Mattheus 20: 1-16 is alleen een nadere opheldering van het woord in MATTHEUS. 19: 30 vv. en behoort werkelijk tot het onderricht) bij hun voorstelling van Zijn werkzaamheid in Perea zich bepaald, terwijl de derde evangelist juist deze werkzaamheid tot het voorname punt van zijn voorstelling gemaakt heeft. Nu gaat de Heere uit Perea over de Jordaan naar Jericho; want de tijd is nu gekomen dat Hij naar Jeruzalem gaat om te lijden en te sterven. Wij nemen de aankondiging van het lijden bij het gaan van Jericho en de bede van de zonen van Zachéus tot een beeld tezamen.

32. a) En zij waren op weg naar Jeruzalem. Zij kwamen op deze weg, die zij in vs. 17 naar de stad Livias waren ingeslagen, op een punt waarop het de discipelen duidelijk werd dat die reis naar Jeruzalem ging. En Jezus ging voor hen, zoals een veldheer de zijnen voorgaat wanneer hij hen in de slag leidt. Dit versterkte hen nog meer in de overtuiging dat Hij de bepaalde bedoeling had om nu tot volvoering te laten komen wat Hij in Hoofdst. 8: 31; 9: 12 en 31 had voorzegd. En zij waren verbaasd, zij waren vervuld met het voorgevoel van de ernstige, moeilijke toekomst, die zij nu tegemoet werden geleid; een groot getal bleef daarom al treuzelend achter. Slechts enigen bleven bij Hem, volgde Hem en waren bevreesd, zij gingen in grote angst mee. En Hij stond stil om de twaalf weer tot Zich te nemen, om Zijn twaalf discipelen bij elkaar te doen komen en begon hen de dingen te zeggen die Hem zouden overkomen.

a)MATTHEUS. 16: 21; 17: 22. Mark. 8: 31; 9: 31. Luk. 9: 22; 24: 7.

33. En Hij zei: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem en de Zoon des mensen zal aan de overpriesters en de schriftgeleerden overgeleverd worden en zij zullen Hem ter dood veroordelen en Hem aan de heidenen overleveren.

34. En zij zullen Hem bespotten en Hem geselen en Hem bespuwen en Hem doden en op de derde dag zal Hij weer opstaan (vgl. bij Matth. 20: 19).

"Hij zegt hen niets meer dan over de opstanding, omdat Hij hen dan alles weer verklaren zal. Tot die tijd zegt Hij hen alles vooraf, opdat zij gedurende het lijden hun geloof behouden en niet op enig punt tot de wanhopige gedachte zouden komen dat het nu met Hem gedaan was. "

35. En tot Hem kwamen, dadelijk nadat de Heere in de zo even medegedeelte rede aan de discipelen de toekomst bekend had gemaakt die zij nu tegemoet gingen, Jakobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, geleid door hun moeder Salomo, die voorhen sprak en nu weer tot Jezus was gekomen 20: 20"), zeggende: Meester! wij zouden willen dat Gij het volgende voor ons doet.

36. En Hij zei tot hen, opdat het openbaar zou worden wat zij wilden, hoewel Hij het al wist: Wat wilt u dat Ik voor u doe?

37. En zij zeiden tot Hem: Geef ons dat wij mogen zitten, de een aan Uw rechter- en de ander aan Uw linkerhand in Uw heerlijkheid, wanneer Gij in Uw koninkrijk gekomen zult zijn.

De twee zonen van Zebedeüs zijn Johannes, de Evangelist en de grote St. Jakob; deze waren de naaste vrienden van de Heere, daarom wilden zij bij Hem iets bijzonders zijn. Nu hadden zij vaak van Hem gehoord dat Hij een Koning was en een rijk zou hebben, wat zij als goede ontwikkelde mensen als een werelds rijk hadden begrepen. Daarom doen zij ook een goede slag, zij zijn echt moedige vissers; zij denken dat zij er snel bij moeten zijn vóór anderen komen en hen de eer ontnemen; zij denken er nu over hoe zij de anderen zullen voorkomen en het eerst er bij zullen zijn. Om dit echter soepel te laten gaan bespreken zij het met hun moeder, om de zaak te volvoeren. Zij dachten: wanneer wij niet goed handelen zal Hij zeggen dat de moeder als een vrouw dwaas gehandeld heeft en wanneer het lukt dan hebben zij de eer. Maar Hij zal het hun moeder niet licht kunnen afslaan, zoals gewoonlijk de vrouwen gemakkelijker iets kunnen verkrijgen dan de mannen; want zij kunnen het zo goed overleggen. Zij gaan heen, de moeder en de zonen en doen de bede: "Laat ons zitten enz. "

39. En zij konden nog niet in zijn hele omvang weten wat zij op zich zouden nemen, maar toch wilden zij al als jeugdige adelaars de vleugels uitslaan en als toekomstige leeuwen hun moed openbaren. Zij zeiden tot Hem: Dat kunnen wij. Jezus zei echter tot hen: De drinkbeker die Ik drink, zult u wel drinken en met de doop gedoopt worden, waar Ik mee gedoopt wordt;

38. Maar Jezus zei tot hen: U weet niet wat u verlangt. Kunt u gewillig al het bittere aannemen dat u zal worden toegedeeld, de drinkbeker drinken die Ik drink en door u geheel over te geven tot het lijden van de dood met de doopgedoopt worden, a) waarmee Ik gedoopt wordt?

a)Luk. 12: 50.

Ach hoe vaak is dat ook waar van bidden voor ons en de onzen? Hoeveel dwaasheid, ijdelheid, vleselijke gezindheid vermengt zich met onze wensen en gebeden! Hoe vaak is het vergif, dat wij met sterk handenwringen willen afbidden en afsmeken van de Vader in de hemel! Hoeveel vaders, die dit of dat schijnbaar geluk voor zijn kind hebben afgedwongen, hebben later, nadat zij hun kind ongelukkig zagen, met smart erkend: ik wist niet wat ik deed! Hoeveel moeders, die het leven van haar zieke lieveling in het gebed als het ware afgedwongen hebben, spraken na jaren met zuchten: ik wist niet wat ik bad; als u toen gestorven was, was u onschuldig gestorven, u was gelukkig heengegaan, nu leeft u, maar u



leeft mij tot schande! "U weet niet wat u verlangt, " dat heeft vooral betrekking van alle wensen van de ijdelheid, van de grootsheid, van de eergierigheid. Rijkdom, roem en eer wilt u voor uzelf en de uwen; maar vergeet niet: hoe hoger men staat, hoe dieper men vallen kan; hoe groter de waardigheid, des te groter de verantwoording; hoe groter de bezitting, des te groter de zorg!

38. Maar Jezus zei tot hen: U weet niet wat u verlangt. Kunt u gewillig al het bittere aannemen dat u zal worden toegedeeld, de drinkbeker drinken die Ik drink en door u geheel over te geven tot het lijden van de dood met de doopgedoopt worden, a) waarmee Ik gedoopt wordt?

a)Luk. 12: 50.

Ach hoe vaak is dat ook waar van bidden voor ons en de onzen? Hoeveel dwaasheid, ijdelheid, vleselijke gezindheid vermengt zich met onze wensen en gebeden! Hoe vaak is het vergif, dat wij met sterk handenwringen willen afbidden en afsmecken van de Vader in de hemel! Hoeveel vaders, die dit of dat schijnbaar geluk voor zijn kind hebben afgedwongen, hebben later, nadat zij hun kind ongelukkig zagen, met smart erkend: ik wist niet wat ik deed! Hoeveel moeders, die het leven van haar zieke lieveling in het gebed als het ware afgedwongen hebben, spraken na jaren met zuchten: ik wist niet wat ik bad; als u toen gestorven was, was u onschuldig gestorven, u was gelukkig heengegaan, nu leeft u, maar u leeft mij tot schande! "U weet niet wat u verlangt, " dat heeft vooral betrekking van alle wensen van de ijdelheid, van de grootsheid, van de eergierigheid. Rijkdom, roem en eer wilt u voor uzelf en de uwen; maar vergeet niet: hoe hoger men staat, hoe dieper men vallen kan; hoe groter de waardigheid, des te groter de verantwoording; hoe groter de bezitting, des te groter de zorg!

39. En zij konden nog niet in zijn hele omvang weten wat zij op zich zouden nemen, maar toch wilden zij al als jeugdige adelaars de vleugels uitslaan en als toekomstige leeuwen hun moed openbaren. Zij zeiden tot Hem: Dat kunnen wij. Jezus zei echter tot hen: De drinkbeker die Ik drink, zult u wel drinken en met de doop gedoopt worden, waar Ik mee gedoopt wordt;

40. Maar het zitten aan Mijn rechter- en Mijn linkerhand is niet aan mij, maar het zal gegeven worden aan degene die Mijn vader wil.

U denkt er over hoe u tot grote eer zult komen; dat zal vanzelf komen: de troon waarop u zult zitten is allang gemaakt; zie alleen toe hoe u daartoe mag komen; maar u zult er op dezelfde manier toe komen als Ik er toe komen zal.

De toedeling van de eer waar zij om gevraagd hadden, was niet de zaak van een bijzondere gunst die de Zoon naar willekeur kon schenken; zij behoorde ook niet tot Zijn ambt zolang Hij nog in de staat van de vernedering was; zij hing af van Gods heilige wil en van Zijn raadsbesluit, dat pas op de dag van het oordeel zou worden volvoerd. Dan zal de Zoon eer en heerlijkheid toedelen aan degenen die door de Vader daartoe verordend en bereid zijn.

40. Maar het zitten aan Mijn rechter- en Mijn linkerhand is niet aan mij, maar het zal gegeven worden aan degene die Mijn vader wil.

U denkt er over hoe u tot grote eer zult komen; dat zal vanzelf komen: de troon waarop u zult zitten is allang gemaakt; zie alleen toe hoe u daartoe mag komen; maar u zult er op dezelfde manier toe komen als Ik er toe komen zal.

De toedeling van de eer waar zij om gevraagd hadden, was niet de zaak van een bijzondere gunst die de Zoon naar willekeur kon schenken; zij behoorde ook niet tot Zijn ambt zolang Hij nog in de staat van de vernedering was; zij hing af van Gods heilige wil en van Zijn raadsbesluit, dat pas op de dag van het oordeel zou worden volvoerd. Dan zal de Zoon eer en heerlijkheid toedelen aan degenen die door de Vader daartoe verordend en bereid zijn.

41. En toen de andere tien, de medeapostelen, dit hoorden, begonnen zij het Jakobus en Johannes zeer kwalijk te nemen dat zij zich als het hoogste in het rijk van Christus beschouwden.

42. Maar Jezus wilde het ontstaan van ergernis in zijn meteen teniet doen, riep hen tot Zich en zei tot hen: U weet dat degenen, die geacht worden oversten te zijn van de volken, degenen, die in de regering zijn, zonder nader onderscheid hoe zij daartoe gekomen zijn, heerschappij voeren over hen, over de hun onderworpen volken, die ook genoodzaakt zijn onder hun scepter te buigen en hun groten, de magnaten van deze vorsten, gebruiken macht over hen die hen de vorstelijke gunst of willekeur heeft toegedeeld.

43. a)Onder u zal het echter niet zo zijn dat u daarom boven anderen verhoogd zou willen worden om hen dan uw heerschappij te laten voelen, maar wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn.

a) 1 Petrus . 5: 3.

44. En wie van u de eerste zal willen worden, die zal ieders dienstknecht zijn (Hoofdstuk 9: 35).

45. Want ook de Zoon des mensen, uw Meester en Heer, aan wie u gelijkvormig behoort te zijn, is niet gekomen a) om gediend te worden, maar om te dienen en om dat in de volste en rijkste mate te doen, om b) Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

a)Joh. 13: 14. Filippenzen . 2: 7. b)Efeze 1: 7. Kol. 1: 14. 1 Tim. 2: 6. Tit. 2: 14.

Dat de wereldlijke vorsten heersen en de machtigen onder hen macht bezitten, daarin wil Ik niet ingrijpen, want God heeft het zo beschikt en dus moet het zo zijn; maar u goede mensen, meent u dat ook Ik zulk een bestuur wil voeren en instellen? Dat is vroeger gesticht en geregeld, daarom ben Ik niet hier, maar Ik ben gekomen om ieder te dienen; en in Mijn rijk moet het dus zo gaan: wie een groot Heer wil zijn, die moet veel, veel dienen en wie tot grote eer wil komen, die moet ieders knecht zijn, dan gaat het goed. Als iemand grote macht en

heerlijkheid zou hebben, dan zou Ik die met recht boven alle anderen hebben omdat Ik Gods Zoon ben en dit bevel meebreng, dat Ik de mensen het Godsrijk aanwijs. Maar dat bevel en dat ambt heb Ik daartoe niet nodig, dat Ik daardoor groot en machtig wordt. Ik dien en dien met Mijn lichaam en leven, dat Ik daardoor voor de zonde betaal. Leer dus u in uw roeping te schikken; laat de duivel u niet verleiden, alsof Mijn rijk een rijk van de wereld was.

V. Vs. 46-52. (zie ook). Van de beide genezingen van blinden, die Jezus te Jericho verrichtte, de ene vóór de ingang in de stad, de andere bij het uitgaan, bericht Markus de tweede, waarbij hij niet alleen naam en afkomst van de man vermeldt, maar ook de bijzondere omstandigheden in schilderachtige trekken onder de aandacht plaatst. Daarentegen is hij in de beschrijving van de manier waarop de Heere de blinden geneest, zeer eenvoudig. Hij spreekt in helemaal niet over het aanraken van de ogen en legt des te meer gewicht op de getuigenis van het geloof. Het is alsof hij voorzag, dat men te Rome eens omgekeerd zou handelen en met veel uitwendige manipulaties, maar zo veel te minder met het levend geloof van het hart te doen zou hebben. Nu wilde hij in Petrus naam tegen zo'n vernietigen van de juiste verhouding protesteren.

46. En zij kwamen, na zich bij Quarantania aan een gezelschap van feestreizigers te hebben aangesloten, te Jericho, waar dadelijk bij het ingaan van de stad een blinde hen tegemoet kwam (Luk. 18: 35 vv. ). En toen Hij, de Heere met Zijn discipelen en een grote menigte uit Jericho ging, zat de zoon van Timeüs (= eerwaardig), Bartimeüs de blinde, bedelend aan de weg.

Bartimeüs is eigenlijk al "zoon van Timeüs", maar is zozeer tot eigen naam van de bedelaar geworden dat de bijvoeging "zoon van Timeüs" niet als overzetting, maar als opzettelijk daarbij gevoegde nadere aanwijzing beschouwd moet worden.

Die nauwkeurige opgaaf van de persoon is hetzelfde als die in Hoofdst. 15: 21 , dat Simon van Cyrene de vader van Alexander en Rufus was.

Timeüs was waarschijnlijk later een bekend Christen.

47. Deze vroeg aan de mensen wat de grote optocht betekende, waarvan hij het gedruis vernam, hoorde dat het Jezus de Nazarener was, die als in een koninklijke optocht voorbij ging en begon, door de Geest van God aangegrepen, te roepen en te zeggen: Jezus, gij Zoon van David! ontferm U over mij.

48. En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zou en de feesttrein niet door zijn geschreeuw zou storen, maar hij riep des te meer: Gij Zoon van David! ontferm U over mij.

Een groot geloof is het, dat de blinde Hem Davids Zoon noemt, van wie de mensen hem hadden gezegd, dat het Jezus van Nazareth was.

Het was natuurlijk dat degenen die Christus omringden bij de gedachte aan het begin van Zijn Koninkrijk zich tevens aan de voorstelling overgaven dat nu de gewoonten van het hof en

hiërarchische orde vereist werden, maar ook natuurlijk, dat de ontferming van Jezus die nevel deed wijken. Hier vertoont zich een beeld van de tegenstelling tussen de hiërarchische en de evangelische gemeente. Daar worden de ellendigen en armen bedreigd om te zwijgen, wanneer zij de Heere onmiddellijk aanroepen; hier is het: "Heb goede moed, sta op, Hij roept u. "

49. En Jezus stond stil toen Hij openlijk voor al het volk het geroep: Zoon van David hoorde, dat Hij eerst opzettelijk niet gehoord had (MATTHEUS. 9: 27 vv. ), zei dat men hem roepen zou en zij riepen de blinde en zeiden tot hem: Heb goede moed, sta op, Hij roept u.

Het gedruis heeft de blinde opmerkzaam gemaakt; de vele medelopers in de gemeente kunnen de ellendige wel niet helpen, toch wekken zij zijn verwachting op; hij leert door hen dat de hulp nabij is. Heeft hij ook niets aan de grote trein, zo is toch de Heere in die trein en deze Heere, de Zoon van David, roept hij aan om ontferming. De medelopers, ver van hem te helpen, willen hem zelfs afschrikken; zij willen niet hebben, dat de bedelaar iets bijzonders verlangt; hij moet de Koning in Zijn zegetocht niet hinderen; er moet geen sterker verlangen naar redding zijn dan dat in de grote menigte. Maar laat zich het geloof door die tegenstand uitwissen? Het ware geloof nooit, de tegenstand wekt dat op, het wordt van het zien op mensen vrij, het roept des te luider tot de Heere om ontferming en later vallen ook de mensen hem toe wanneer zij gewaar worden wat voor een andere Helper de Heere is dan alle mensen. Want hoewel Hij op reis is naar Jeruzalem en zonder Zijn groot doel uit het oog te verliezen, is het Hem toch niet te gering om terwille van één ongelukkige stil te staan.

50. En hij vergat zijn blindheid in de grote vreugde geheel. Hij wierp Zijn mantel af om bij het lopen hierdoor niet te worden belemmerd, stond op en kwam tot Jezus, zonder dat iemand hem leidde.

51. En Jezus antwoordde Hem: Wat wilt u dat Ik voor u doen zal? En de blinde zei tot Hem: Rabboni! 23: 7"), dat ik ziende mag worden.

52. En Jezus zei tot hem: Ga heen, a) uw geloof heeft u behouden. En meteen hij ziende en volgde Jezus op de verdere weg.

a)MATTHEUS. 9: 22. Mark. 5: 34.

Het was een koninklijke optocht, waarvan het gedruis zelfs de opmerkzaamheid van de blinde opwekte; en hij, de blinde, die Hem niet zag, misschien omdat hij Hem niet zag, riep Hem, terwijl het volk, dat Hem zag, alleen de man van Nazareth zag; hij riep Hem alleen op grond van hetgeen hij gehoord had, als een Koning aan en begroette Hem als Zoon van David. Toen hij ondanks veel verwijten in zijn roepen volhardde, betoonde hij daardoor zijn vertrouwen, dat Jezus barmhartiger zou zijn en zijn roepen anders zou opnemen dan zij, die in Zijn gevolg waren en hem terughielden. Daarom blijft Jezus staan en het vertrouwen van de blinde wordt gerechtvaardigd, omdat juist zij hem de verhoring van zijn roepen verzekeren, die hem daarvan hadden willen terughouden, als was het te vergeefs. De vreugde, die uit zijn haasten bleek, was een bewijs dat zijn roepen een geloof van grotere verwachting veronderstelde dan

de bede om een gewone aalmoes. Alleen daarom dan vroeg Jezus, opdat openbaar zou worden in welke mate hij van Hem ontferming verwachtte en terwijl Hij vervolgens doet wat de blinde begeerd had, in het geloof, dat Hij de beloofde Koning was, gaf Jezus aan dit geloof een heerlijk getuigenis. Het is opmerkelijk dat de blinde het herkregen vermogen om zelfstandig te kunnen gaan, tot niets anders bezigt dan dat hij Jezus op Zijn weg volgde, hoewel de aanblik die Hij nu had misschien zijn verwachting tegensprak.

Markus slaat de geschiedenis van), die hierop volgt, over. Het lag in de hoofdgedachte van het Lukas-evangelie dat de begenadiging van de rijke tollenaar niet mocht ontbreken. Mattheüs en Markus zijn er echter te zeer op bedacht om deze grote feesttocht te schilderen, dan dat zij ook, behalve de genezing van de blinde, nog dit geval zouden mededelen en er bij zouden kunnen stilstaan. Mattheüs wilde ook uit bescheidenheid de herhaalde begenadiging van tollenaars niet op de voorgrond stellen; Markus vermeed misschien voor de Romeinse Christenen een nieuwe herinnering aan de haat van de Joden tegen Rome.

32. Maar als wij zeggen: Uit de mensen, dan vrezen wij het volk; wij kunnen dus niet uitspreken wat wij anders graag geantwoord zouden hebben; a) want de menigte meende van Johannes dat hij echt een profeet was en zouden het zeker niet hebben verdragen als zo de overpriesters en schriftgeleerden hem Zijn eer hadden ontfond.

a)MATTHEUS. 14: 5. Mark. 6: 20.

33. En zij antwoordden Jezus: Wij weten het niet. En Jezus antwoordde hen: Dan zeg Ik u ook niet door welke macht Ik deze dingen doe.

De wedervraag rust op de veronderstelling dat de overheid, wanneer zij over Johannes haar roeping trouw vervuld had, tot zo'n vraag aan Jezus in het geheel niet meer had hoeven te komen. Zoals Hij in Hoofdstuk 9: 12 gezegd heeft dat de vervulling van de profetie in Johannes en in Hemzelf parallel was, zo zegt Hij door Zijn vraag aan de overheid dat zij alleen in diezelfde mate bekwaam is Zijn volmacht te erkennen en tot onderzoek gerechtigd is, als zij de goddelijke oorsprong van de werkzaamheid van Johannes, die zich in zijn doop uitdrukte, erkend heeft. Is zij over dit duidelijk begin van het Godsrijk onverschillig gebleven, dan heeft zij geen recht meer van de voortgang van de verwezenlijking van dat rijk te verwachten, dat het zich voor haar wettigt. Terwijl Jezus hen het antwoord weigert en evenwel het door hen betwifelde recht daarna gebruikt, is beslist dat het Godsrijk zich op zo'n manier zal verwezenlijken en openbaren, waarbij de goedkeuring van de geestelijke overheid van Israël ontbreekt en dat wie het deelachtig wil worden door de onmiddellijke indruk daarvan op zijn geweten al vrij moet zijn geworden van de gebondenheid aan die geestelijke autoriteit.

Het ongeloof heeft geen voelen en zelden de moed geheel en openlijk uit te spreken wat het voelt. Het is, met welke ijver het zich daarvan ook het voorkomen geven mag, het is geen toestand van kracht of moed, maar van vrees, van bestendige vrees voor de waarheid en daarom van zorgvuldige vermijding ook van de weg op welke de waarheid gevonden wordt. Verwacht van het ongeloof noch ernstig onderzoek, noch eerlijke redenering, noch een

oprechte rekenschap van gevoelens; immers niet daar waar het begint te vermoeden, dat het zich aan een heilige waarheid brandt en met de noodzakelijkheid bedreigt wordt tot haar zedelijke gevolgen te komen.

33. En zij antwoordden Jezus: Wij weten het niet. En Jezus antwoordde hen: Dan zeg Ik u ook niet door welke macht Ik deze dingen doe.

De wedervraag rust op de veronderstelling dat de overheid, wanneer zij over Johannes haar roeping trouw vervuld had, tot zo'n vraag aan Jezus in het geheel niet meer had hoeven te komen. Zoals Hij in Hoofdstuk 9: 12 gezegd heeft dat de vervulling van de profetie in Johannes en in Hemzelf parallel was, zo zegt Hij door Zijn vraag aan de overheid dat zij alleen in diezelfde mate bekwaam is Zijn volmacht te erkennen en tot onderzoek gerechtigd is, als zij de goddelijke oorsprong van de werkzaamheid van Johannes, die zich in zijn doop uitdrukte, erkend heeft. Is zij over dit duidelijk begin van het Godsrijk onverschillig gebleven, dan heeft zij geen recht meer van de voortgang van de verwezenlijking van dat rijk te verwachten, dat het zich voor haar wettigt. Terwijl Jezus hen het antwoord weigert en evenwel het door hen betwifelde recht daarna gebruikt, is beslist dat het Godsrijk zich op zo'n manier zal verwezenlijken en openbaren, waarbij de goedkeuring van de geestelijke overheid van Israël ontbreekt en dat wie het deelachtig wil worden door de onmiddellijke indruk daarvan op zijn geweten al vrij moet zijn geworden van de gebondenheid aan die geestelijke autoriteit.

Het ongeloof heeft geen voelen en zelden de moed geheel en openlijk uit te spreken wat het voelt. Het is, met welke ijver het zich daarvan ook het voorkomen geven mag, het is geen toestand van kracht of moed, maar van vrees, van bestendige vrees voor de waarheid en daarom van zorgvuldige vermijding ook van de weg op welke de waarheid gevonden wordt. Verwacht van het ongeloof noch ernstig onderzoek, noch eerlijke redenering, noch een oprechte rekenschap van gevoelens; immers niet daar waar het begint te vermoeden, dat het zich aan een heilige waarheid brandt en met de noodzakelijkheid bedreigt wordt tot haar zedelijke gevolgen te komen.

## HOOFDSTUK 12

### *VAN DE WIJNGAARD, DE SCHATTING, DE OPSTANDING, HET VOORNAAMSTE GEBOD, DE MESSIAS, DE SCHRIFTGELEERDEN EN DE ARME WEDUWE*

1. En Hij begon naar de uitwendige vorm tot het volk, naar het inwendige eigenlijk tot de overpriesters en oudsten (Hoofdstuk 11: 27) door gelijkenissen tot hen te zeggen wat Hem op het harte lag. Zo kon Hij beter Zijn mening uitdrukken dan het, bij al hetgeen waarop gelet moest worden, in een gewone rede mogelijk zou zijn geweest. Eerst stelde Hij in de gelijkenis van de twee zonen hun gedrag als private personen tegenover dat van de tollenaars en zondaars, vervolgens karakteriseerde Hij hen naar hun gedrag als oversten van het volk in de nu volgende gelijkenis. Hij zei tot hen: Een mens a) plantte een wijngaard, zette een tuin daarom, groef een wijnpersbak, bouwde een toren, verhuurde die aan de landlieden en reisde naar het buitenland.

a) Ps. 80: 9. Jes. 5: 1. Jer. 2: 21; 12: 10.

2. En toen het tijd was, zond Hij een dienstknecht tot de landlieden, opdat hij van de landlieden van de vrucht van de wijngaard zou ontvangen, zoveel als hij voor zichzelf bedongen had.

3. Maar zij namen en sloegen hem en zonden hem zonder aandeel weg.

4. En hij zond weer een andere dienstknecht tot hen en die stenigden zij en verwondden hem aan het hoofd en zonden hem heen tot zijn heer, schandelijk behandeld zijnde.

5. En weer zond hij een andere en die doodden zij en vele anderen zond hij daarna, waarvan zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

5. En weer zond hij een andere en die doodden zij en vele anderen zond hij daarna, waarvan zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

6. Toen hij dan nog een zoon had, die hem lief was, heeft hij ook die tenslotte tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijn zoon ontzien.

7. Maar die landlieden zeiden onder elkaar: a) Deze is de erfgenaam, b) komt laat ons hem doden en de erfenis zal van ons zijn.

a) Ps. 2: 8. b) Gen. 37: 18. MATTHEUS. 26: 3. Joh. 11: 53.

8. En zij namen en doodden hem en wierpen hem, het lijk, buiten de wijngaard ("Uit 21: 39").

9. Wat zal dan de heer van de wijngaard doen? Hij zal komen, zo herhaalde Jezus nog eens langzaam en met aandrang het antwoord, dat de overpriesters en schriftgeleerden en

ouderlingen Hem op deze Zijn vraag gaven 21: 41") en de landlieden verderven en de wijngaard aan anderen geven.

10. Hebt u ook deze schrift (Ps. 118: 22 vv. ) niet gelezen: De a) steen, die de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot een hoeksteen geworden.

a)Jes. 28: 16. Hand. 4: 11. Rom. 9: 33. 1 Petrus . 2: 6.

11. Door de Heere is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen?

11. Door de Heere is dit gebeurd en het is wonderlijk in onze ogen?

12. En zij wilden hem grijpen, maar waren bang voor de menigte, zodat zij hem niet meteen aan durfden te doen wat zij wilden: want zij begrepen dat die gelijkenis op hen sloeg; en zij verlieten Hem en gingen weg.

Volgens Mattheus (21: 28-32; 33-46; 22: 1-14) verbond de Heere met Zijn antwoord aan de commissie uit het Sanhedrin drie gelijkenissen. Door deze toonde Hij aan wat Hij van hen verwachtte, hoe zij als Messias-moordenaars aan het gericht zouden vervallen en het Messiasrijk verliezen. Markus deelt ons van deze alleen de middelste mede en het is juist die gelijkenis, waarin zij verenigd met de vervolgers van de profeten als moordenaars van de Messias voorkomen. Daarbij geeft Hij toch in vs. 1 zelf te kennen, dat Jezus Zijn vijanden meerdere gelijkenissen heeft voorgehouden en nu bericht hij die van de boze wijngaardeniers, deels korter dan Mattheüs en weer langer dan Lukas, hoewel in de opklimming van de zendingen van de bezitter van de wijngaard nauwkeuriger dan Mattheüs. Volgens hem wordt de eerste knecht op de rug geslagen en zonder aandeel weggezonden, de tweede op het hoofd geslagen en beschimpt en dus met schande weggezonden, de derde gedood. In dit derde lot delen vervolgens vele anderen; hierop volgt de zending van de zoon, van wie wordt opgemerkt dat de Heere van de wijngaard er slechts één had. Mattheüs spreekt van een dubbele zending van knechten, eerst in kleiner, vervolgens in groot aantal; en hun lot is: geslagen, gedood, gestenigd te worden. Lukas heeft slechts een toenemende mishandeling van drie na elkaar afgezonden knechten. De wezenlijke hoofdgedachte is overal dezelfde; verschillende zendingen, toenemende mishandeling en zo opklimmende verharding en opstand; daarna de tegenstelling van de gezonden knechten en van de gezonden zoon, de edelmoedige hoop van de Heere op vrees en berouw en van de roekeloze aanslag van de wijngaardeniers op de erfgenaam. Hoe de genadige grootmoedigheid van God worstelt met het zich verstokkend ongeloof van de mensen tot de hoogste eindbeslissing! De Heere in de hemel neemt liever de schijn van dwaasheid aan in het zenden van Zijn Zoon, dan dat Hij Zijn genade niet op het allerhoogst zou openbaren. Het laatste aanknopingspunt voor de genade van God is de vreze in de mens, het laatste overblijfsel van het geloof in het ongeloof is de erkenning: "Dat is de erfgenaam" en datgene, wat hen eindelijk doemwaardig maakt, is het besluit: "Kom, laat ons Hem doden!"

13. En zij zonden, nadat Hij nog de gelijkenis van de koninklijke bruiloft had voorgedragen (MATTHEUS. 22: 1-14) tot Hem enige farizeeën en herodianen, opdat zij hem in Zijn rede



vangen zouden. Zij wilden Hem tot een openlijk woord dwingen, dat Hem tot de val moest brengen.

14. Dezen kwamen en zeiden tot Hem: Meester wij weten dat Gij waarachtig bent en naar niemand vraagt; want Gij ziet de persoon van de mensen niet aan, maar Gij leert de weg van God in de waarheid. Is het geoorloofd de keizer belasting tegeven of niet? Zullen wij volgens uw mening geven of niet geven?

15. En Hij kende hun geveinsdheid en wist dat zij deden alsof zij dit Hem vroegen uit gewetensbezwaren en door Zijn verklaring tot een zekere overtuiging wilden komen, terwijl zij iets heel anders zochten en Hij zei tot hen: Waarom vraagt u dat Mij? breng Mij een penning, een denarie, waarmee de schatting wordt betaald, zodat Ik hem zie.

15. En Hij kende hun geveinsdheid en wist dat zij deden alsof zij dit Hem vroegen uit gewetensbezwaren en door Zijn verklaring tot een zekere overtuiging wilden komen, terwijl zij iets heel anders zochten en Hij zei tot hen: Waarom vraagt u dat Mij? breng Mij een penning, een denarie, waarmee de schatting wordt betaald, zodat Ik hem zie.

16. En zij brachten er een. En Hij zei tot hen: Van wie is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot Hem: Van de keizer.

17. En Jezus antwoordde hen: Geef dan aan de keizer wat van de keizer is en aan God dat wat van God is. En zij verwonderden zich over Hem, dat Hij op zo'n manier aan hun valstrikken was ontkomen. (Rom. 13: 7).

Het stellen van de vraag komt voort uit een valse opvatting van Israëls betrekking aan de ene kant tot God en aan de andere kant tot de keizer. De keizer verlangt van de Israëlieten met de belasting niets anders, dan hetgeen voor hen is voortgekomen uit de betrekking tot de Romeinse staat, iets zo uitwendigs, dat dit aan de goddelijke roeping van Israël niets toedoet noch afdoet. God eist daarentegen van de Israëlieten geen munt om hen als Zijn onderdanen te erkennen; Hij eist de inwendige overgave van zichzelf. Het is een vernedering van God, dat men Hem zo tegenover de Romeinse keizer plaatst en met die gelijk stelt, alsof men Hem iets onttrok wanneer men de keizer iets gaf, waartoe aan deze de door God geleide gang van de geschiedenis van de volken het recht gegeven heeft; want dan meent men ook, dat Gods eis met iets dergelijks als wat men den keizer geeft, vervuld zou kunnen worden. Jezus' woord bestraft die verkeerde gedachte, dat men in plaats van de overgave van het hart aan God, die men Hem boven alles verschuldigd is en altijd te volbrengen, meent, dat men Hem zou kunnen dienen door enig uitwendig werk, waarbij toch in waarheid de mens alleen zichzelf dient.

18. a) En de sadduceeën, die zeggen dat er geen opstanding is, kwamen tot Hem en vroegen Hem: (Hand. 23: 8).

19. Meester! Mozes heeft ons in de wet over de leviraatsecht (Deut. 25: 5 vv. ) geschreven: als iemands broer sterft en een vrouw achterlaat en geen kinderen nalaat, dat zijn broeder diens vrouw nemen zal en voor zijn broeder nakomelingen zal verwekken.

20. Er waren nu zeven broers bij ons, in de kring van onze bekenden en de eerste nam een vrouw en stierf en liet geen nakomeling na.

20. Er waren nu zeven broers bij ons, in de kring van onze bekenden en de eerste nam een vrouw en stierf en liet geen nakomeling na.

21. De tweede nam haar ook en is gestorven en ook deze liet geen nakomeling na; en de derde verging het hetzelfde, ook die nam haar en stierf zonder kinderen.

22. En al de zeven namen haar en lieten geen zaad na. Geen enkele van deze had dus bepaald recht op haar verkregen, ten gevolge van het verwekken van kinderen; zij hadden allen evenveel aanspraak op haar. Als laatste van allen is ook devrouw gestorven.

22. En al de zeven namen haar en lieten geen zaad na. Geen enkele van deze had dus bepaald recht op haar verkregen, ten gevolge van het verwekken van kinderen; zij hadden allen evenveel aanspraak op haar. Als laatste van allen is ook devrouw gestorven.

23. In de algemene opstanding dan, wanneer zij, ook deze zeven broers met de vrouw opgestaan zullen zijn, wiens vrouw zal zij van deze zijn? want die zeven hebben haar als vrouw gehad, allen, zoals gezegd is, op dezelfde manier, zonder dat de één een voorrecht boven de anderen had.

24. En Jezus antwoordde hen: Dwaalt u niet, zoals uw rede duidelijk aanwijst, omdat u de schriften niet kent en ook de kracht van God niet? Juist dit door uzelf aangehaalde geval is er een bewijs voor, dat u met uw loochening van deopstanding, met voorbijzien van de schriftwoorden en de macht van God die de verwezenlijking waarborgt, op een valse weg bent.

25. Want als zij uit de doden opgestaan zullen zijn, dan trouwen zij niet en worden ook niet ten huwelijk gegeven, maar zij zijn a) als engelen, die in de hemelen zijn.

a) 1 Joh. 3: 2.

26. Maar over de doden, dat zij opgewekt zullen worden, heeft u daarover niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in de doornenbos tot Hem gesproken heeft en Efod. 3: 6), zeggende: a) Ik ben de God van Abraham en de God van Izaak en de God van Jakob.

a)Hand. 7: 32. Hebr. 11: 16.

27. God is niet een God van de doden, maar een God van de levenden. U dwaalt daarom erg.

De Heere geeft niet aan de sadduceeën, zoals hij dat de farizeeën gaf, een spitsvondig antwoord, maar Hij bestraft de spotters, dat zij de Schrift niet kennen, dat zij van de levende God, die daaruit spreekt, niets weten en evenmin van Gods scheppende kracht, die het leven uit de dood wekt. Van het leven van de opstanding echter, dat de sadduceeën loochenen, leert Hij dat het geen voortzetting van het vleselijk leven is, maar een verheerlijkt leven door de kracht van de God van Abraham, Izaak en Jakob; want zij leven voor Hem allen. Waarom hebt u uit die aanwijzing niet de opstanding van de doden gelezen? Als het geen waarheid was dat God Zichzelf zo genoemd heeft, wanneer alleen menselijke mening Hem zo genoemd had, dan zou het niet meer betekenen, dan die God, die in hun tijd de vaders vereerden. Maar wanneer Hij zelf God is, die lang na die gelovige vaders Zich nog altijd hun God noemt, dan kunnen die vaders niet dood zijn en kan het niet voor altijd met hen gedaan zijn; want God, de levende noemt Zich niet naar doden, vereerden, met welke het uit is.

28. En een van de schriftgeleerden hoorde dat Jezus en de sadduceeën samen in gesprek waren, wist dat Hij hen wel had geantwoord en hoopte dat hij ook op zijn vraag een juist antwoord zou ontvangen. Hij kwam tot Hem en vroeg Hem: Wat is het eerste gebod van allen, dat, wat boven aan staat en het voornaamste is?

29. En Jezus antwoordde hem: Het eerste van alle geboden is dat uit Deut. 6: 4 vv. : Hoor Israël! de Heere onze God is een enig God.

30. En u zult de Heere, uw God, liefhebben uit geheel uw hart en uit geheel uw ziel en uit geheel uw verstand en uit geheel uw kracht. Dit is het eerste gebod.

31. En het tweede (Lev. 19: 18) aan dit gelijk, is dit: a) Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf. Er is geen ander gebod, groter dan dit.

a) Rom. 13: 9. Gal. 5: 14. Jak. 2: 8.

32. En de schriftgeleerde zei tot Hem: Meester! U hebt wel in de waarheid gezegd dat er een enig God is en er is geen ander dan Hij.

33. En Hem lief te hebben uit geheel het hart en uit geheel het verstand en uit geheel de ziel en uit geheel de kracht en de naaste lief te hebben als zichzelf, is, zoals de profeten al te kennen hebben gegeven (1 Sam. 15: 22. Hos. 6: 6. Ps. 51: 18 vv. ), meer dan al de brandoffers en de slachtoffers, meer dan uitwendige godsdienst, die in gaven en rituele waarnemingen bestaat.

34. En Jezus zag dat hij verstandelijk en openhartig geantwoord had en zei tot hem: U bent niet zoals anderen, die door Mijn leer te meer verbitterd worden, ver van het koninkrijk van God. Als u op de ingeslagen weg voortgaat, kunt u nog tot volle kennis van de waarheid komen. En niemand durfde Hem meer vragen (MATTHEUS. 22: 46), terwijl Hij laatst nog (vs. 35-37) de farizeeën en schriftgeleerden helemaal in het nauw bracht.

Het gebod van de liefde is een kort en een lang gebod, een enkel en een veelbevattend gebod: het is geen gebod en een gebod over alles; het is kort en enkelvoudig op zichzelf en met het verstand snel gevat, maar lang en veel omvattend wat de beoefening betreft, want het omvat alle geboden. Het is geen gebod als men op werken let, want het noemt geen bijzonder werk met name; maar het is een gebod over alles, omdat het volbrengen van alle geboden zijn werk is en zijn moet. De liefde heft daarom alle geboden op en volbrengt toch alle geboden. Wij moeten daarom liever geen gebod, geen werk meer doen of achten dan in zoverre de liefde het eist.

Aan het gebod van de liefde tot God en de naaste hangt eigenlijk alles en toch heeft God vanwege onze verdorven toestand het niet bij dit gebod alleen kunnen laten, maar Hij heeft ons het gevangen zijn onder de zonde door zo veel (afzonderlijk uitgelegde) geboden moeten openbaren en doen voelen. Pas wanneer de wet in dat opzicht Zijn werk aan ons gedaan heeft, kunnen wij door de genade van Christus in deze wet van de Geest worden ingeleid.

Het woord aan de farizeeën (vs. 17) en dat aan de Sadduceeën (vs. 24 vv. ) was voor alle Christenen van grote betekenis, maar vooral voor heidense. Het grootste gewicht heeft echter Markus gelegd op de rede van Jezus, waartoe het gezantschap aanleiding gaf, waarin Hij van het opbouwen van een nieuwe godsdienstige gemeente spreekt, waarnaast de Israëlitische haar recht zou verliezen (vs. 9 vv. ), vervolgens op het woord (vs. 29) waartoe door de schriftgeleerde aanleiding werd gegeven, waarin Jezus als het wezen van de ware godsdienst noemt één God te hebben en deze met onverdeelde overgave lief te hebben, maar ook omwille van Hem de medemensen als zichzelf; en op de bevestigende uitspraak van een rechtschapen en verstandig wetgeleerde (vs. 32 vv. ), die het door Jezus' aangewezen hogere stelt dan de hele Israëlitische tempeldienst. Juist maar de mening van Markus moest dit slot van de gesprekken bijzondere betekenis hebben voor zulke Christenen, die zich van de vele valse goden tot de Ene hadden gewend en van een godsdienst van uitwendige gebruiken en gaven tot de dienst van de liefde, die berust op een gehele en bestendige persoonlijke overgave.

De zin aan het slot van vs. 34 : "En niemand durfde Hem meer vragen" hoort niet meer tot de vorige geschiedenis, maar leidt de nieuwe in vs. 35-37 in en heeft de bedoeling: terwijl niemand meer de moed had Hem te vragen en door vragen in het nauw te brengen, begon de Heere uit Zijn leer van Zijn kant een vraag op te werpen, die hen in het nauw bracht, omdat Hij daardoor een stelling van de schriftgeleerden als halve waarheid voorstelde en zij daarop moesten antwoorden. Zo stemt in hoofdzaak Markus met Mattheüs overeen; de Evangelisten vertellen echter van een verschillend gezichtspunt, zoals zij ook een onderscheiden vorm voor hun verhaal kiezen (vgl. bij vs. 37).

35. En Jezus, die leerde in de tempel, zei, Zijn tegenstanders nu ook van Zijn kant een vraag voorleggend: Waarom zeggen de schriftgeleerden, waarin zij zeker juist zijn, dat de Christus een Zoon van David is?

36. Want a) David zelf heeft door de Heilige Geest gezegd (Ps. 110: 1): De Heere heeft gezegd tot Mijn Heere: Zit aan Mijn rechterhand, totdat Ik Uw vijanden gezet zal hebben als een voetbank voor Uw voeten.

a)Hand. 2: 34. 1 Kor. 15: 25. Hebr. 1: 13; 10: 13.

37. David zelf noemt Hem zijn Heere en hoe kan Hij dan Zijn Zoon zijn? Die waarheid, die de schriftgeleerden erkennen, moet dus niet de volle waarheid zijn. En de menigte hoorde Hem graag, hoorde graag dat Hij de Schrift zo voortreffelijk handhaafde en toch werd zij niet dieper door Zijn leergetroffen.

Evenals in de Christelijke gemeente een liefde tot God en de naaste aanwezig is als wezen van de godsdienst die de schriftgeleerde als de ware vervulling van de wet erkend had, zo is ook in het geloof dat de gekruisigde Davidszoon Jezus van Nazareth tot de heerlijkheid van de goddelijke troon verhoogd is, de oplossing van het raadsel aanwezig dat de onbegrepen profetie de schriftgeleerden van Israël voorlegde.

De grote wedervraag, die Jezus na alle verleidende vragen van Zijn vijanden tot de farizeeën richtte, heeft Mattheüs in haar volle historische betekenis als de beslissende eindvraag aan de vergaderde farizeeën op de voorgrond geplaatst; zij heeft daarom ook de vorm van een verhandeling of Rabbijnse disputatie. Markus laat daarentegen de geestelijke triomf van de Heere sterker voorkomen. Door het "Jezus antwoordde" duidt hij toch aan, dat deze vraag het eigenlijke antwoord was op de vorige verzoeken en ook op de laatste.

Al spannen alle farizeeën en herodianen, alle sadduceeën en alle schriftgeleerden tezamen om Jezus Christus in Zijn woorden te vangen en Zijn wijsheid te schande te maken, zolang er nog een menigte is die Hem graag hoort, is er nog een verwachting voor het Koninkrijk van God. En deze blijft, al wisselen in de loop van de eeuwen en in het midden van de volkeren die de leer van Christus ontvangen, de stelsels van menselijke wijsheid elkaar af en al volgt de ene vorm van Christusbestrijding op de andere.

38. a) En Hij hield in Zijn leer een langere voordracht, die Hij nu liet volgen en waarin Hij Zich hoofdzakelijk tot de bij Hem staande discipelen wendde: behoed u voor de schriftgeleerden, die daar graag willen wandelen in lange kleren en gegroet worden op de markten.

a)Luk. 11: 43; 20: 46.

39. En de eerste stoelen hebben in de synagogen en de eerste plaats bij de maaltijden (MATTHEUS. 23: 3, 5-7).

39. En de eerste stoelen hebben in de synagogen en de eerste plaats bij de maaltijden (MATTHEUS. 23: 3, 5-7).

39. En de eerste stoelen hebben in de synagogen en de eerste plaats bij de maaltijden (MATTHEUS. 23: 3, 5-7).

39. En de eerste stoelen hebben in de synagogen en de eerste plaats bij de maaltijden (MATTHEUS. 23: 3, 5-7).

40. a) Die de huizen van de weduwen opeten en dat onder de schijn van lang te bidden (MATTHEUS. 23: 14). Dezen zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

a) Luk. 20: 47. 2 Tim. 3: 6. Tit. 1: 11.

Alleen Joden-Christenen, voor wie Mattheus schreef, konden in de eerste plaats geroepen zijn om het farizeese Jodendom in het hele einde van zijn diep gezonken zijn te aanschouwen; voor jeugdige heiden-Christenen was de grote strafprediking voor een deel onverstaaanbaar, voor een deel een te vast voedsel. Daarom wordt bij Markus alleen in het kort het beeld van de schriftgeleerden megedeeld in de drie grondtrekken van eergierigheid, hebzucht en gehuichelde vroomheid; en is hier de reden samengetrokken uit het inleidende woord van de waarschuwing van de Heere tegen de farizeeën en het eerste wee over hen; bovendien is de bij Mattheus voorkomende aanspraak overal veranderd in de voorstelling van derde personen. Met Markus stemt Lukas bijna woordelijk overeen.

40. a) Die de huizen van de weduwen opeten en dat onder de schijn van lang te bidden (MATTHEUS. 23: 14). Dezen zullen een zwaarder oordeel ontvangen.

a) Luk. 20: 47. 2 Tim. 3: 6. Tit. 1: 11.

Alleen Joden-Christenen, voor wie Mattheus schreef, konden in de eerste plaats geroepen zijn om het farizeese Jodendom in het hele einde van zijn diep gezonken zijn te aanschouwen; voor jeugdige heiden-Christenen was de grote strafprediking voor een deel onverstaaanbaar, voor een deel een te vast voedsel. Daarom wordt bij Markus alleen in het kort het beeld van de schriftgeleerden megedeeld in de drie grondtrekken van eergierigheid, hebzucht en gehuichelde vroomheid; en is hier de reden samengetrokken uit het inleidende woord van de waarschuwing van de Heere tegen de farizeeën en het eerste wee over hen; bovendien is de bij Mattheus voorkomende aanspraak overal veranderd in de voorstelling van derde personen. Met Markus stemt Lukas bijna woordelijk overeen.

41. a) En Jezus zal in de voorhof van de vrouwen, tegenover b) de schatkist en zag hoe de menigte geld wierp in de schatkist en veel rijken wierpen daar veel in.

a) Luk. 21: 1. b) 2 Kon. 12: 9.

41. a) En Jezus zal in de voorhof van de vrouwen, tegenover b) de schatkist en zag hoe de menigte geld wierp in de schatkist en veel rijken wierpen daar veel in.

a) Luk. 21: 1. b) 2 Kon. 12: 9.

42. En er kwam een arme weduwe, die daar twee kleine penningen (Efod. 30: 13) in wierp, ter waarde van een oort.

42. En er kwam een arme weduwe, die daar twee kleine penningen (Efod. 30: 13) in wierp, ter waarde van een oort.

43. En Jezus riep Zijn discipelen tot Zich en zei tot hen: Voorwaar Ik zeg u, dat a)deze arme weduwe, wat de inwendige waarde van haar gave aangaat, meer ingeworpen heeft dan allen die in de schatkist geworpen hebben.

a) 2 Kor. 8: 12.

44. Want zij allen hebben van hun overvloed daarin geworpen; maar deze heeft van haar gebrek al wat zij had, haar hele voorraad, daarin geworpen (vgl. bij MATTHEUS. 23: 39).

Uit het beeld van de schriftgeleerden zoals Jezus het (vs. 38-40) getekend heeft en uit de handelwijze van de weduwe, op welke waarde Hij hen hier opmerkzaam maakt, moeten de discipelen als hoofden van een nieuwe godsdienstige gemeente afleiden, dat in dezelfde mate als zij uit hun vroomheid een middel tot eer en winst zouden laten worden, die hun tot een oorzaak van het oordeel zou moeten worden en weer, dat hun godsdienst en hun vroomheid in dezelfde mate een opbouwen van het huis van God is, als zij in verborgen overgave van de hele mens aan God bestaat. Jezus zegt dat die weduwe meer dan alle andere gevers in de schatkist geworpen heeft, zeker in de veelbetekenende zin dat de Heer van de tempel door haar gave om zo te zeggen objectief meer gediend was, dan met de gaven van de anderen tezamen. Er lag wel, wanneer die gaven voor den verdere bouw van de tempel moesten dienen, voor het natuurlijk oog geen waarde in deze gave tegenover de andere, maar voor het doel van God, die door de tempel wordt voorgesteld om een mensheid te verkrijgen die zichzelf in gehele overgave van de liefde opoffert, is niet dat van waarde, wanneer iemand naast andere dingen ook aan God gedachtig is, maar wanneer een mens zichzelf geheel Hem overgeeft. En dat is hier het geval; want terwijl de anderen alleen gegeven hebben van hetgeen zij voor eigen gebruik niet hoefden, heeft de weduwe, die in een toestand verkeerde waarin haar vermogen altijd bij haar behoeften achterstond, alles wat zij had, hoewel zij van de twee penningen een had kunnen behouden, de gave had kunnen verdelen, dus haar hele voorraad overgegeven.

Vele rijken verdringen elkaar met grote gaven rondom de schatkist in de tempel van God. Uit hun midden treedt een weduwe te voorschijn, een arme weduwe. Twee kleine penningen zijn in haar hand en in die twee kleine penningen, al wat zij heeft, haar hele behoefte. En in alle eenvoud, met alle blijmoedigheid voegt zij ze bij vele grote schatten die geofferd zijn, de twee penningen als haar hele schat. Niemand op aarde ziet, niemand weet dat dan Eén, van wie zij dit mogelijk niet vermoedt. Jezus is daar; Hij is daar bij gelegenheid van Zijn laatste tempelbezoek. Hij heeft, zoals de Evangelist ons vermeldt (11: 11) alles nog eens over en rond gezien. Hij rust uit van een lange straf- en boetrede, die Hij in heilige verontwaardiging en toorn heeft besloten, Hij heeft zoveel kwaads gezien in deze tempel. Ook bij deze schatkist ontmoet Zijn oog menige ergernis, als het gaat over alle gevers, alle gaven, het hart van allen. Het goede dat Hij ziet in het hart van deze weduwe, verkwikt Hem. Hij spaart haar kies gevoel, maar roept Zijn discipelen tot Zich en preekte hen haar twee penningen, vergeleken met de gaven van de overvloed, openbaart Hij Zich aan hen als de opmerkzame, de rechtvaardige, de liefderijke getuige en beoordelaar van alle werken van liefde en godsvrucht. Zoals Hij Zich op aarde betoonde, zo is Hij in de grootste nadruk in de hemel. Zoals Hij Zich in de tempel neerzette tegenover de schatkist, zo ziet Hij van de troon van Zijn heerlijkheid

elke gelegenheid die daar is om weldadigheid te oefenen, om handreiking te doen te behoeve van de naaste of ter uitbreiding van Zijn rijk. Hij heeft deze gelegenheid gegeven. Hij vermeerdert ze, Hij stelt ze ons voor, Hij ziet of en hoe wij ze aangrijpen, of en hoe wij er aan beantwoorden, met welke gaven, met welk gevoel. Hij is tegenwoordig bij elke inzameling van liefdegiften. Hij ziet alles; Hij denkt er het Zijne van. Eenmaal zal Hij er het Zijne van zeggen. Ontzaglijke gedachte, heilzaam voor ons hart! Ik wil er bij stilstaan en in enige bijzonderheden nagaan wat het zegt, dat Jezus Christus zelf getuige is van alle liefdewerk, de wettige getuige, uit hoofd van de nauwe betrekking, die Hij met ons heeft; de rechtvaardige getuige, die in staat is de ware maatstaf aan de arbeid van onze liefde aan te leggen.



## HOOFDSTUK 13

### *OVER DE VERWOESTING VAN DE STAD JERUZALEM EN HET EINDE VAN DE WERELD*

V. Vs. 1-37. (zie ook). Met voorbijgaan van het voorgevallene dat in Joh. 12: 20 bericht is, en dat op hetzelfde ogenblik voorviel, toen Jezus de tempel wilde verlaten, stelt de tweede Evangelist ons, evenals de eerste, de Heere voor in Zijn heengaan, hoe Hij door een van Zijn discipelen op het grootse van het gebouw opmerkzaam wordt gemaakt. Daardoor wordt Hem aanleiding gegeven tot de rede, die Hij daarna, zittend op de Olijfberg tegenover de tempel, gehouden heeft, over de verwoesting van Jeruzalem en de gebeurtenissen van de laatste tijd.

1. En toen Hij uit de tempel ging zei een van Zijn discipelen tot hen, denkend aan hetgeen Hij vroeger bij de rede vs. 38 vv. ten slotte tot de Joden gezegd had (MATTHEUS. 23: 38): Meester! zie wat voor grote en mooie stenen daar zijn en war voor grootse en mooiegebouwen! Wat een verlies zou het zijn als dit schitterende tempelgebouw ten gronde zou gaan.

2. En Jezus antwoordde hem: Ziet u deze grote gebouwen en denkt u eraan hoe zwaar en ontzettend het godsgericht moet zijn, wanneer ook deze moeten vallen. a) Er zal, zo bevestig Ik u, niet een steen op de anderen steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden; zo'n ontzettend oordeel van God zal komen.

a) 1 Kon. 9: 7, 8. Micha 3: 12. Luk. 19: 44.

3. En toen Hij daarna de stad verlaten had om weer naar Bethanië te gaan en zat op de Olijfberg tegenover de tempel, waar Hij die, met het aangezicht naar het westen gekeerd, recht tegenover Zich had, vroegen Petrus, Jakobus, Johannes en Andreas Hem alleen, omdat Hij nu niet meer door het rondom staande volk in Zijn spreken werd belemmerd.

Het is misschien Andreas geweest, die (vs. 3) de aanleiding gaf tot de vraag, waarom hij hier ook onder de vertrouwelingen kwam.

Dezelfde beide broederparen, die het begin beleefd hadden van de werkzaamheid van de Heere in Galilea (Hoofdstuk 1: 16-20 en 29) zijn ook de eersten geweest die de voorspelling horen die Zijn werk in Jeruzalem besluit; toch zijn hun namen evenals in Hoofdstuk 3: 16-18 zo gerangschikt, dat die drie vooraan en bij elkaar staan, welke volgens Hoofdstuk 5: 37 en 9: 2 een nauwere persoonlijke betrekking tot Jezus hadden.

4. Zij zeiden tot Hem: a) Zeg ons, wanneer zullen deze dingen, die Gij over de verwoesting van stad en tempel gesproken hebt, gebeuren? En wat is het teken, wanneer de tijd gekomen is, dat deze dingen allen gebeuren zullen?

a) Hand. 1: 6.

5. En Jezus antwoordde hen: a) Zie toe, dat niemand u zal verleiden.

a) Jer. 29: 8. Efeze 5: 6. 2 Thess. 2: 2, 3. 1 Joh. 4: 1.

5. En Jezus antwoordde hen: a) Zie toe, dat niemand u zal verleiden.

a) Jer. 29: 8. Efeze 5: 6. 2 Thess. 2: 2, 3. 1 Joh. 4: 1.

6. Want velen zullen komen a) in Mijn naam en op grond daarvan erkenning eisen en zeggen: Ik ben de Christus. En zij zullen velen verleiden.

a) Jer. 14: 14. 23: 21.

7. En wanneer u zult horen van oorlogen en geruchten van oorlogen, schrik dan niet; want dit moet gebeuren; maar het is nog niet het einde.

8. a) Want het ene volk zal tegen het andere volk opstaan en het ene koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en er zullen aardbevingen zijn in verscheidene plaatsen en er zullen hongersnoden zijn en beroerten. Deze dingen zijn maar het begin van de ellende (MATTHEUS. 24: 4-8).

a) Jes. 19: 2.

9. a) Maar u moet voor uzelf zorgen dat u staande blijft in het lijden dat u aangaat; want zij, de ongelovige Joden, zullen, vóórdát het tot een gericht over hen komt, u overleveren in de raadsvergaderingen en in de synagogen; u zult geslagen worden en voor stadhouders en koningen zult ugesteld worden omwille van Mij en om een getuigenis voor hen te zijn (MATTHEUS. 10: 17 vv. 24: 9).

a) Joh. 15: 19; 16: 2. Openbaring . 2: 10.

11. a) Wanneer zij u echter leiden zullen om u over te leveren, dan moet u niet van tevoren bezorgd zijn over wat u zeggen zult en dit niet bedenken; maar wat u op dat tijdstip gegeven zal worden, dat spreekt; want u bent het niet, die spreekt, maar de Heilige Geest.

a) MATTHEUS. 10: 19. Luk. 12: 11.

12. a) En dat zal niet alleen u overkomen, dat Mijn getuigen en belijders de ondergang wordt bereid door hen, die hen naar de natuur het naaste zijn en van welke zij alleen het goede hadden mogen verwachten, maar ook velen anderen, behalve u en na u. De ene broeder zal de anderen broeder overleveren tot de dood en de vader: het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden.

a) Ezechiël. 38: 21. Micha 7: 6.

12. a) En dat zal niet alleen u overkomen, dat Mijn getuigen en belijders de ondergang wordt bereid door hen, die hen naar de natuur het naaste zijn en van welke zij alleen het goede hadden mogen verwachten, maar ook velen anderen, behalve u en na u. De ene broeder zal de anderen broeder overleveren tot de dood en de vader: het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders en zullen hen doden.

a)Ezechiël. 38: 21. Micha 7: 6.

13. En u zult omwille van Mijn naam door allen gehaat worden; a) maar wie volharden zal tot het einde, die zal zalig worden (MATTHEUS. 10: 18-22; 24: 10-13).

a)Luk. 21: 19. Openbaring . 2: 7, 10.

Markus schildert de vervolgingen van de Christenen uitvoeriger dan Mattheüs, terwijl hij met Lukas een voorstelling daarvan geeft, die bij Mattheüs in de instructie van de apostelen wordt gevonden. Voor de Romeinse Christenen waren deze woorden zeer gewichtig in een tijd, toen het martelaarschap van Paulus en van Petrus te Rome plaats vond.

Het geloof geeft ons zoveel vaders, broeders en zusters als er Christenen zijn (Hoofdstuk 10: 29 v. ); het ongeloof verandert ze, zoals de natuur ze ons gegeven heeft in onze vijanden, verraders, beulen.

Niemand kan zekerder op de bijstand van de Heilige Geest rekenen, dan de belijders van Jezus' naam ten tijde van hun nood.

14. Wanneer u dan de gruwel van de verwoesting zult zien waarvan door de profeet Daniël (9: 27; 11: 31 en 12: 11) gesproken is, terwijl die gruwel staat op de heilige plaats, die hij door zijn aanzijn ontheiligt en aan het gericht van de verwoesting tegemoet voert, dus waar het niet hoort (die het leest, die let op hetgeen bij de profeet bedoeld is, want nu is de vervulling van die profetie gekomen) laten dan degenen die in Judea zijn vluchten naar de bergen.

15. En die op het dak is zal niet in zijn huis moeten komen en ook niet daarin gaan om iets uit zijn huis weg te nemen.

16. En die op de akker is zal niet terug moeten keren om zijn kleeft te nemen.

17. Maar wee de bevruchte en de zogende vrouwen in die dagen.

18. Bidt echter dat uw vlucht niet in de winter valt.

19. Want in die dagen zal er zo'n verdrukking zijn als er niet geweest is vanaf het begin van de schepselen die God geschapen heeft tot nu toe en er ook niet zijn zal.

20. En als de Heere de dagen niet verkort had zou er geen vlees behouden worden; maar omwille van degenen die hij heeft uitverkoren, heeft Hij die dagen verkort (MATTHEUS. 24: 15-22).

Het is waarschijnlijk dat Jezus niet van de "gruwel van de verwoesting" gezegd heeft: "staande waar het niet behoort, " maar dat Markus die uitdrukking heeft gekozen om zijn lezers niet in verwarring te brengen, die hier de tempel als een zeker altijd nog als heilig te beschouwen plaats zou voorkomen, terwijl hij die betekenis toen al geheel had verloren en nog alleen met het oog op zijn vroegere bestemming een heiligdom was, dat nu echter ook uiterlijk ontheiligd en ontwijd werd. Zo liet Markus bij de vermelding van de vlucht uit Jeruzalem de bijvoeging weg: "of op een sabbat, " omdat zij voor Romeinse Christenen minder begrijpelijk was en daar de Zondag zeker al de dag des Heeren was.

21. En als dan zo iemand tot u zal zeggen: Zie, hier is de Christus; of zie, Hij is daar, geloof het niet.

22. a)Want er zullen valse Christussen en valse profeten opstaan en zij zullen tekenen en wonderen doen om te verleiden, als het mogelijk zou zijn ook de uitverkorenen.

a)Deut. 13: 1. 2 Thessalonicenzen. 2: 11.

22. a)Want er zullen valse Christussen en valse profeten opstaan en zij zullen tekenen en wonderen doen om te verleiden, als het mogelijk zou zijn ook de uitverkorenen.

a)Deut. 13: 1. 2 Thessalonicenzen. 2: 11.

23. Maar u moet toezien: Zie, Ik heb u alles voorzeggd! (MATTHEUS. 24: 23-25).

Ten allen tijde heeft men te vrezen dat men een valse Christus aanneemt.

Met een "Ziet toe" begon dit gedeelte van de rede van Jezus (vs. 5) en met een "ziet toe" eindigt Hij hier (vs. 23); slechts op een veronderstellende manier zijn hier en daar werkelijke profetieën gegeven, de hoofdzaak is waarschuwing, belofte en vermaning, om de discipelen de ware verhouding tegenover de gebeurtenissen van de toekomst te leren.

23. Maar u moet toezien: Zie, Ik heb u alles voorzeggd! (MATTHEUS. 24: 23-25).

Ten allen tijde heeft men te vrezen dat men een valse Christus aanneemt.

Met een "Ziet toe" begon dit gedeelte van de rede van Jezus (vs. 5) en met een "ziet toe" eindigt Hij hier (vs. 23); slechts op een veronderstellende manier zijn hier en daar werkelijke profetieën gegeven, de hoofdzaak is waarschuwing, belofte en vermaning, om de discipelen de ware verhouding tegenover de gebeurtenissen van de toekomst te leren.

24. a) Maar in die dagen, over welke in het bijzonder vs. 22 gaat (2 Thessalonicenzen. 2: 3-12) na die verdrukking en wel lang na degene die Jeruzalems verwoesting en Israël's verwerping ten gevolge heeft zal, in geestelijken zin 24: 29"), de zon verduisterd worden en de maan zal niet schijnen.

a) Jes. 13: 10. Ezechiël. 32: 7. Joël 2: 31; 3: 15. Openbaring . 6: 12.

24. a) Maar in die dagen, over welke in het bijzonder vs. 22 gaat (2 Thessalonicenzen. 2: 3-12) na die verdrukking en wel lang na degene die Jeruzalems verwoesting en Israël's verwerping ten gevolge heeft zal, in geestelijken zin 24: 29"), de zon verduisterd worden en de maan zal niet schijnen.

a) Jes. 13: 10. Ezechiël. 32: 7. Joël 2: 31; 3: 15. Openbaring . 6: 12.

25. En de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten die in de hemelen zijn zullen bewogen worden.

26. a) En dan zullen zij de Zoon des mensen zien, komend in de wolken met grote kracht en heerlijkheid.

a) Dan. 7: 10. MATTHEUS. 16: 27; 24: 30, Mark. 14: 62. Hand. 1: 11. 1 Thessalonicenzen. 4: 16. 2 Thessalonicenzen. 1: 10.

27. En dan zal Hij Zijn engelen uitzenden en zal Zijn uitverkorenen bijeen verzamelen uit de vier windstreken, van het uiterste van de aarde tot het uiterste van de hemel (MATTHEUS. 24: 29-31).

28. En leer van de vijgenboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak zacht wordt en de bladeren uitspruiten, dan weet u dat de zomer nabij is,

29. Zo ook u: wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het dichtbij voor de deur is.

29. Zo ook u: wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het dichtbij voor de deur is.

29. Zo ook u: wanneer u deze dingen zult zien gebeuren, weet dan dat het dichtbij voor de deur is.

30. Voorwaar Ik zeg u, dit geslacht zal niet voorbijgaan, totdat al deze dingen gebeurd zullen zijn.

31. a) De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen nooit voorbijgaan.

a) Ps. 102: 27. Jes. 40: 8; 51: 6. Hebr. 1: 11.

31. a) De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar Mijn woorden zullen nooit voorbijgaan.

a) Ps. 102: 27. Jes. 40: 8; 51: 6. Hebr. 1: 11.

32. a) Maar van die dag en dat uur weet niemand; noch de engelen, die in de hemel zijn, noch de Zoon, alleen de Vader (MATTHEUS. 24: 32-36).

a) Hand. 1: 7.

33. a) Zie toe, waak en bid; want zoals Ik zo even gezegd heb, u weet niet wanneer de tijd is (MATTHEUS. 24: 42) dat het gebeuren zal (vs. 29 vv. ).

a) MATTHEUS. 25: 13. Luk. 12: 40. 1 Thessalonicenzen. 5: 6.

34. Zoals een mens die in het buitenland reist zijn huis voor een onbepaalde tijd verliet en Zijn dienstknechten voor de tijd van zijn afwezigheid macht gaf over zijn huis en aan ieder in het bijzonder opdroeg wat hij doen moest, elk zijn werk gaf en de deurwachter gebod dat hij de hele nacht door zou waken. Uit dat laatste konden alle de overigen weten, dat hij op een geheel onbepaald uur van de nacht zou terugkeren.

35. Waak dan op deze manier, Mijn discipelen! ook de hele nacht door; want u weet niet wanneer de heer des huizes, die u tot deurwachters gesteld heeft, komen zal, 's avonds laat, of middernacht, of met het hanegekraai of in de morgenstond.

35. Waak dan op deze manier, Mijn discipelen! ook de hele nacht door; want u weet niet wanneer de heer des huizes, die u tot deurwachters gesteld heeft, komen zal, 's avonds laat, of middernacht, of met het hanegekraai of in de morgenstond.

36. Opdat Hij niet onvoorzien komt en u slapend vindt.

37. En hetgeen Ik u, de deurwachters, zeg, dat zeg Ik tegen al Mijn knechten die Ik macht heb gegeven en aan ieder zijn werk: Waak, evenals ook die mens in de gelijkenis met het de deurwachter gegeven gebod alle Zijn knechten op het oog had.

Het eerste gedeelte van deze afdeling (vs. 24-27) stemt over het geheel overeen met de bovengenoemde verzen bij Mattheüs; toch zijn er enige veranderingen te zien, die het duidelijk maken dat, terwijl bij Mattheüs op Israël acht wordt gegeven, dit bij Markus op de achtergrond treedt en Christus profetische rede in het bijzonder de eigenlijke laatste tijd, die van de heerschappij van de persoonlijke antichrist in ogenschouw neemt. Eerst is namelijk in vs. 24 het woord "meteen" weggefallen, dat hier ook werkelijk niet meer op zijn plaats zou zijn, wanneer niet met Israëls verwerping zijn wederherstelling in ogenschouw werd genomen, vóórdat van de wederkomst van den Zoon des mensen melding wordt gemaakt. Verder is het vallen van de sterren van de hemel (vs. 25) op zo'n manier uitgedrukt, die niet alleen als bij Mattheüs op een voorbijgaande toestand van de kerk, maar op haar hele vernietiging doelt en daarom de openbaring van de Mensenzoon (vs. 26) zo voorstelt dat de

voorspelling meteen verder gaat dan de verschijning tot het gericht over de antichrist, welke bij Mattheüs bedoeld is en ziet op de verschijning tot het wereldgericht, zoals die in Openbaring . 20: 11 vv. wordt beschreven, waarom ook noch van een teken van de Mensenzoon aan de hemel, noch van een wenen van alle geslachten op aarde sprake is. Eindelijk klinkt in vs. 27 de uitdrukking over de vergadering van de uitverkorenen niet meer zo, dat bij de uitverkorenen overeenkomstig de belofte in Deut. 30: 4 aan die uit Israël zou moeten worden gedacht, maar het is veel meer omvattend, zodat men hier denken moet aan het "oordelen van de levenden en de doden; " en wat de zaak betreft hetzelfde voor zich ziet wat in MATTHEUS. 25: 32 wordt voorgesteld. Eveneens is ook het tweede deel van de afdeling (vs. 28-32) anders dan de parallellen bij Mattheüs en moeten wij de daar verworpen opvatting van de uitleggers hier als de juiste erkennen. De vijgeboom is nu niet meer geestelijk van Israël te verstaan, maar enkel tot gelijkenis genomen. Wat de Heere daarmee wil zeggen is: U kunt van de vijgeboom leren, hoe men van een bepaald punt het begin van de voleinding kan berekenen. Wanneer het met die zover is gekomen dat de tak al zacht wordt en bladeren voortbrengt, dan is het zeker dat geen afwisseling van jaargetijden meer voor de zomer komt, de nabij zijnde zomer zelf heeft onzichtbaar die werking teweeggebracht. Zo kunt u dan ook zeker overtuigt zijn, dat, wanneer de in vs. 24 v. voorzegde gebeurtenissen worden opgemerkt, geen nieuwe ontwikkelingsperiode voor de komst van de Mensenzoon komen zal. Deze is nu integendeel voor de deur van de zichtbare wereld en juist omdat Hij op het punt is gekomen is het tot die gebeurtenissen gekomen. In enigszins andere vorm wordt dezelfde gedachte uitgedrukt met de woorden: "Dit geslacht zal niet voorbijgaan, totdat alles gebeurd zal zijn. " Wanneer het eens met de ontwikkeling van het Godsrijk zover is gekomen als te voren gezegd is, zal het dan bestaande geslacht niet door een nieuw worden afgelost. Wanneer het zelf ten onder gaat, zoals de heerschappij van de antichrist inderdaad de kerk met al haar leden vernietigt, dan zal toch niet eerst nog een nieuwe tijd volgen, zoals dat tot hiertoe het geval geweest is, maar zonder verdere ontwikkeling van de kerk zal de voleinding van alle dingen met de val van die heerschappij onmiddellijk verbonden zijn. Hoezeer Markus bij het weergeven van Jezus woorden hun betrekking op de eigenlijke tijd van het einde, die op de achtergrond staat, opzettelijk op de voorgrond geplaatst heeft, om van alle mededeling omtrent het begin van de laatsten tijd met Israëls bekering en wederoprichting van Zijn rijk bevrijd te zijn, blijkt duidelijk daaruit, dat hij na de woorden van vs. 31 en 32, die evenzeer op het eigenlijke einde als op het begin van dit einde doelen, de rede van Christus aanmerkelijk bekort en zich haast naar het slot. Voor dit slot is voor hem de vermaning (vs. 33) belangrijk: "Ziet toe, waak en bid, want u weet niet wanneer de tijd komt. " Hij plaatst die niet in het licht van hetgeen in MATTHEUS. 24: 37-41 voorgaat, omdat hij dit voor zijn lezers niet kan gebruiken; integendeel neemt hij zijn "ziet toe, " dat wij al vaker in het eerste stuk van onze afdeling (vs. 5 en 28) - in het Grieks staat beide malen: blepete) vonden, weer op en past eindelijk (vs. 37) de vermaning: "waakt" op allen toe, zodat zij niet alleen diegenen die een geestelijk ambt bekleden, maar de Christenen in het algemeen, geldt; hij versterkt echter de verplichting tot waakzaamheid, die vooral de apostelen en hun navolgers is opgelegd, door de gelijkenis die daartussen staat (vs. 34-36). De gelijkenis heeft een zekere overeenkomst met die in MATTHEUS. 24: 45-51, daar die eveneens gericht is tot de knechten in het huis Gods en van hen trouw eist. Nu is daar de getrouwheid in het waarnemen van de ambtsplichten in het gezin op het hart gedrukt, en daartegenover de ontrouw van de zelfzuchtige, gewetenloze priesters met de zwaarste straf bedreigd. Hier is daarentegen de trouwheid in het wachten op

het terugkeren van de heer des huizes aanbevelen, en zo heeft de gelijkenis meerdere overeenkomst met hetgeen wij in Luk. 12: 35-38 lezen. Wat het verband aangaat, waarin het met de voorafgaande vermaning voorkomt, dan is het eigenlijk deze: het gaat u evenals het de knechten van een huisheer gaat: als hij bij het heengaan zijn terugkomst wel heeft toegezegd, maar de tijd zo onzeker heeft gelaten dat de deurwachters is aangezegd wakend te blijven. " In plaats van nu echter ook de zinnen logisch zo te verbinden dat hij de knechten tot het onderwerp maakt waarmee de discipelen vergeleken worden, heeft Markus de heer des huizes als hoofdfiguur op de voorgrond geplaatst, om zo uit te spreken wat deze juist heeft te verwachten. Nadat hij vervolgens de verhouding van dezen tot Zijn knechten, welke de veronderstelling van hun wachten op Zijn komst vormt, beschreven heeft, had zeker moeten volgen: "zoals daar de knechten zich gereed moeten houden, om op ieder uur van de nacht, waarop zijn terugkomst plaats zou kunnen hebben, voor hem te kunnen verschijnen, zo ook u; " daarentegen volgt meteen met behoud van de beeldrijke uitdrukkingen de toepassing. Indirect ligt in de gelijkenis zeker ook een aanmaning tot het trouw besteden van de tijd tot de opgedragen arbeid. De Evangelist heeft echter slechts belang bij de vermaning tot waakzaamheid, die voor de nacht naast het werk van overdag hun plicht is en dan moet deze voor ieder van de vier verschillende delen in het bijzonder, waarin de nacht bij de Romeinen verdeeld werd (Ex), gegeven zijn. Na het voorbijgaan van zo'n nachtwake van drie uren had een afwisseling van de uitgezette wachtposten plaats. Daarom wordt Petrus volgens Hand. 12: 4 aan vier wachten elk van vier krijgsknechten, d. i. 4 x 4 man ter bewaking overgegeven; elke nachtwake had hij vier man bij zich; de aflossing gebeurde vier keer na elke 3 uur. De "avond" is de tijd van 6-9 uur, de "middernacht" die van 9-12, het "hanegekraai" die van 12-3 en de "morgen" die van 3-6 uur. Voor Rome is juist die gelijkenis, welke Markus in plaats van die bij Mattheüs en die op het heersen met Christus in Zijn rijk, dus op het millennium betrekking heeft, megedeeld heeft, weer, evenals zoveel in zijn Evangelie, van bijzondere betekenis. Petrus moet volgens Markus niet zozeer de deurwachter van de hemel zijn, als deurwachter van de kerk op aarde en haar bewaken voor de dag van het gericht. Heeft echter onze Evangelist, zoals al werd megedeeld, de rede van Christus op haar einde zo kort samengevat als nodig was, wanneer de toepassing op Israël en het duizendjarig rijk, dat alleen dit volk aangaat, buiten beschouwing moest blijven, zo is dat geen menselijke willekeur van een schrijver, maar een vrucht van dezelfde Geest van God, uit welke de Heere zelf heeft gesproken, als was het een bijzondere, voor de heidenchristenen berekende uitdrukking van de rede. Zo zien wij dan ook voor de tijd van de heidenen (Luk. 21: 24) in de Christelijke kerk zo'n vorming van de geloofsleer over de laatste dingen, waarin op Israëls bekering enz. zo goed als niet gelet wordt, maar met de val van de antichrist en van zijn rijk meteen het einde van de wereld en het oordeel is verbonden. Dat heeft zo lang zijn recht als de tijd van de heidenen nog duurt, de kerk kan ook zonder dat eschatologisch leerstuk worden opgebouwd. Omdat nu echter die tijd snel ten einde komt moet ieder gelovige het ontbrekende in de samenhang van zijn geloofsleven invoegen. In de gedeeltelijk nog onvolkomen vorming van de Christelijke geloofsleer, vooral wat de laatste dingen aangaat, ligt naar onze mening de oorzaak waarom de Heere van de kerk zo weinig Zijn hand biedt tot een wederinvoering van die belijdenis. Hij heeft een nieuwe vorming voor, omdat Hij zelf iets nieuws denkt te scheppen door hetgeen in Rom. 11: 23 wordt voorspelt, maar zo lang geheel miskend is.



## HOOFDSTUK 14

### *ZALVING VAN CHRISTUS. INZETTING VAN HET HEILIGE AVONDMAAL. STRIJD IN DE HOF. GEVANGENNEMING. BELIJDENIS VOOR KAJAFAS. PETRUS' VAL*

I. Vs. 1-11. De zevende en laatste groep, wanneer wij ze tot 2 x 5 verhalen, evenals de vijfde bepalen, omvat beide, zowel het lijden en sterven, als ook de opstanding en hemelvaart van Jezus Christus. Het eerste verhaal behelst dan het besluit van de Hogen raad om Jezus te doden en de aanbidding van Judas om de Heer te verraden. Tussenin komt de geschiedenis van Jezus' zalving te Bethanië, die tot dat voornemen van de verrader in een zekere betrekking staat.

1. En het pascha, en het feest van de ongehevelde broden, dat van de avond van 14 tot de avond van 21 Nisan duurde, was na twee dagen, gerekend van de tijd dat Jezus alle vooraf meegedeelde redenen had geëindigd en met herhaalde voorspelling van Zijn lijden bij het heengaan van de Olijfberg (MATTHEUS. 26: 2) Zijn werk als leraar had geëindigd. En de overpriesters en de schriftgeleerden, de leden van de Hoge raad, vergaderden nog op de avond van de 21ste Nisan in het paleis van de hogepriester Kajafas enzochten een manier om Hem met listigheid te vangen en te doden; zij zochten een manier om Hem op enigerlei wijze ter dood te brengen. (Joh. 11: 55, 13: 1).

2. Maar hoewel zij niet wisten hoe zij hun voornemen ten uitvoer zouden kunnen brengen, kwamen zij hierin overeen dat zij zeiden: Niet in het feest, zodat oproer onder het volk vermeden kan worden.

Het is een wonderbare, ons allen wel bekende en toch nooit uitgeputte geschiedenis, de geschiedenis van Christus' lijden en sterven, een geschiedenis, waarvan de verheven eenvoud ook het hart dat nog van ver staat, zo het niet geheel verhard is, weet te treffen en met eerbied te vervullen. Het voelt dat in deze edelste mensheid iets meer dan het menselijke aanwezig is, dat in de diepste nederigheid de goddelijke heerlijkheid verborgen en ook geopenbaard is. De wondermacht van de Heere treedt in deze dagen van Zijn overgave bijna geheel op de achtergrond; des te helderder schittert het wonder van Zijn verlossende liefde, de wonderbare heerlijkheid van Zijn persoon. Verhoogd aan het kruis trekt Hij, zoals Hij zelf zei, allen tot Zich. Die zich laat trekken, leert instemmen met Zijn woord, dat Zijn dood het leven van de wereld is.

Na verschillende aankondigingen van het lijden en sterven, dat Hem wachtte, aankondigingen die steeds openlijker werden en ten minste voor de discipelen duidelijker, die in Joh. 2: 19. 3: 14 beginnen en ten slotte drie keer zeer duidelijk zijn gegeven, kondigt de Heere nogmaals twee dagen voordat het werkelijk gebeurt, aan wat gebeuren moet. Alleen Mattheüs bericht dit woord van Zijn mond, terwijl hij daarbij van het voorafgaande eindigen van alle Zijn redenen spreekt, voordat de Joden zeggen: "niet in het feest, " heeft de Heere al bekend gemaakt dat het op het feest gebeuren zal en moet. Door deze gegeven verzekering komt Hij de raad van Zijn vijanden, die Hij wel kende, voor en tegemoet. Zoals in de geschiedenis van de mensheid in het algemeen, die om verzoening en vereniging met God worstelt, ook steeds

de raad van God en die van de mensen tegenover elkaar staan, zo ook hier in het centrum van die geschiedenis, de dood van de Godmens tot het leven van de wereld. Een andere door de hel verwekte mensenraad in de te Bethanië verbitterde Judas (vs. 10) moet te weeg brengen dat hetgeen gebeuren moet volgens Jezus' woord gebeurt, tegen het besluit van de Hoge raad; deze Judas moet aanhoren wat Jezus zegt, opdat het vonnis, dat hij ook als satans werktuig toch alleen de uitvoerder van het goddelijk raadsbesluit moet worden en blijven, hem reeds vooraf zal zijn aangekondigd.

3. a) En toen Hij Vrijdag 31 Maart in het jaar 30 te Bethanië was in het huis van Simon de melaatse, die Jezus vroeger had genezen, in welk huis Hij die dag op Zijn reis naar Jeruzalem was gekomen om bij de door Hem geliefdefamilie de sabbat door te brengen, had daar een bijzonder voorval plaats. Toen Hij aan tafel zat met Zijn discipelen en Lazarus kwam een vrouw, Maria, de zuster van Lazarus, met een albasten fles met zalf van onvervalste nardus, zeer kostbaar en daarom zorgvuldig bewaard; en zij brak de albasten fles, goot die op Zijn hoofd en daarna ook op Zijn voeten.

a) Luk. 7: 37. Joh. 11: 2.

4. En er waren sommigen die dat haar zeer kwalijk namen en in de eerste plaats Judas Iskariot, die de anderen meesleepte, en zei: Waarom verspilt u deze zalf?

5. Want zij had met de zalf boven de drie honderd penningen 30: 13") kunnen verdienen en die som aan de armen kunnen geven in plaats van hier op roekeloze wijze dit weg te gooien; en zij werden boos op haar.

6. Maar Jezus, minder op Judas lettend, wiens boosheid Hij geheel doorzag, dan wel op de goede bedoeling van de anderen, antwoordde: Laat haar met rust, waarom valt u haar aan en bezwaart u haar geweten door een onrechtvaardig verwijt? Zij heeft een goed werk aan Mij verricht, al deed zij het onbewust van de eigenlijke betekenis.

7. a)Want de armen hebt u altijd met u en wanneer u wilt kunt u hen weldoen, maar Mij hebt u niet altijd; noem het daarom geen nutteloze verkwisting, wanneer de zalf aan Mij is besteed.

a)Deut. 15: 11.

8. Zij heeft gedaan wat zij kon en in haar daad ligt veel meer dan u begrijpt; zij is voorgekomen om Mijn lichaam te zalven tot een voorbereiding op de begrafenis.

9. Voorwaar zeg Ik u: overal waar dit Evangelie gepredikt zal worden in de hele wereld, daar zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft; door haar liefdedaad is zij met Mijn lijden, de grond van de zaligheid voor de hele wereld, zo nauw verbonden dat daarvan niet kan worden gepredikt zonder ook aan haar te denken.

De vrouw deed op dat ogenblik meer, dan alleen het menselijke en het natuurlijke gevoel van het hart weet te verklaren; zij deed meer, dan haar zelf op dat ogenblik duidelijk was. Zij werd

door de Heilige Geest gedreven om iets te doen waarvan de Heere zelf zegt: overal waar dit evangelie gepredikt zal worden in de hele wereld, daar zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft. Zij moest in die uitwendige zalving iets groots en gewichtigs voorafbeelden, ja het grootste en gewichtigste dat in geest en waarheid gebeuren zou en dat de Geest van de waarheid nu snel in de hele wereld verkondigen en verheerlijken zou. Evenals de fles met nardus door haar werd verbroken, zo zou het lichaam met de zalving van boven, het lichaam van de Heere, boven wiens hoofd zij de kruik verbrak, verbroken worden; en evenals de kostbare nardusolie, nadat de kruik verbroken was en over het lichaam van de Heere Jezus werd uitgegoten, zo zou de volheid van de Godheid, de zalving van de Geest van boven, die in het lichaam woonde zich nu over het lichaam, dat de gemeente is, uitstorten. Zoals de kruik werd verbroken, zo zou van nu af bij alle leden van Christus' lichaam, bij alle zielen die tot Zijn gemeente behoren het zondige lichaam van de oude mens door de kracht van het verbroken lichaam van Christus verbroken worden, het werk van de duivel zou in hen verwoest worden, het vergoten bloed van het hoofd moest hen reinigen en heiligen van alle zonden en gebreken en uit de zalving van de Geest zou een nieuw mens worden geboren. Dit verbreken van het oude zondige lichaam en dit geboren worden tot een nieuw leven zou voortaan in de Christelijke gemeente met ieder opnieuw geboren lid in het waterbad van de doop geschieden, zodat de gemeente, verlost door het gebroken lichaam en het vergoten bloed van Jezus, nu niet meer in de oudheid van de letter, maar in nieuwheid van de Geest zou kunnen dienen; ja sinds de Heilige Geest die dingen verkondigd en verklaard heeft, sindsdien weten wij waarin het nieuwe wezen van de Geest, de aanbidding van God in Geest en waarheid bestaat. Verbroken worden en uitvloeien: dat zijn de beide stukken van het nieuwe wezen in de Geest. Doe nog zo veel goeds; geef al uw goed aan de armen, laat uw lichaam verbranden, vast en bid en zing zo veel u wilt - als u het oude zondige eigenzinnige hart niet laat verbreken, als u iets houdt, dat uit uw eigen wil, uit uw oude natuur voortkomt, dan is al uw weldoen niets dan een dienst in de oudheid van de letter; het deugt niet voor God. En als u al de talen van de mensen en van de engelen sprak en al wist u alle verborgenheden en had een geloof dat u bergen kon verzetten, maar u meent dat iets daarvan uw eigendom was, u ziet uzelf daarin, u laat het uzelf ten goede komen, u zoekt daarmee uw eer, u laat niet alles wat u gegeven is weer uitvloeien op het hoofd van degenen die het u gegeven heeft, dan dient u in de oudheid van de letter en niet in de nieuwheid van de Geest, dan bidt u niet in geest en waarheid. Verbroken worden en uitvloeien, dat is de nieuwe dienst van de Geest, dat is de aanbidding van God in geest en in waarheid, dat is het waartoe Paulus aanmaant: "Ik bid u door de ontferming van God dat u uw lichamen geeft als een levend, heilig offer dat voor God welbehaaglijk is, dit is uw ware eredienst. " Zoals echter de discipelen, door Judas de verrader aangezet, de daad van de vrouw beoordeelden, zo staat de wereldsgezindheid van nu tegenover de nieuwheid van de Geest en de omgang van de harten met de Heere; zo verwerpend oordeelt zij over het geestelijke verbroken worden en uitvloeien. Of zij begrijpt de zaak in het geheel niet, zij weet er niets van, de geestelijke zin ontbreekt, de liefde van Christus heeft het hart nog niet aangeraakt en dan is het: "Wat moet die overspanning, die overdreven vroomheid? Wat betekent dat bidden en naar de kerk gaan? Men kan de tijd beter besteden aan werken, aan weldoen; daarmee kan men zijn God ook vereren en zijn Heiland beter liefde betonen. " Of men wil van het wezen van de Geest niets weten, men wil de liefde van Christus niet tot het hart laten komen, evenals Judas de verrader, men is in de geheime dienst van de zonde, men heeft de zonde lief en gaat met werken van de duisternis om. Dan

wordt alles wat tot eer van Jezus gebeurt onverdraaglijk; in het hart ontstaat een vijandschap tegen Jezus, de aanbidding van Hem, de omgang van het hart met Hem, het belijden van Zijn naam, wekt tegenzin op en men veracht, bespot en haat degenen die met hun hart en leven de Heere Jezus dienen. Laten wij ons door zo'n wereldse zin niet op een dwaalweg leiden, maar houden wij ons blijvend daaraan, hoe de Heere, de levende God en Heiland, de zaak beschouwt.

Tegenover de liefde die Maria voor Jezus openbaart, stelt Judas de werkdadige liefde voor armen: hoe onrechtvaardig! Wat heeft ten allen tijde de ijver van het weldoen meer ontvlamd dan liefde tot de Heere? De Christenen vergaten het niet, dat Hij de hongerigen gevoed en de zieken genezen had, dat Hij meer zaligheid had gevonden in het geven dan in het ontvangen, ja dat Hij Zichzelf van Zijn onmetelijke rijkdom had ontbloot om een arme onder de armen te zijn. Waar zij nu een arme zagen, daar zagen zij in deze de Heere Jezus zelf; wezen werden gevoed, krachteloze grijsaards werden verpleegd, in de hutten van de ellende drong het medelijden en bracht kleding voor de naakten, spijs voor de hongerigen, artsensij voor de zieken. De weldadigheid werd een lievelingsdeugd van de Christenen; zou zij het geworden zijn, wanneer zij de Heere niet hadden bemind? Wanneer zij ook nu, en wel in aanzienlijke omvang wordt uitgeoefend, wanneer zij lichamelijke en geestelijke behoeften, in de nabijheid en in de verte in het oog houdt, wanneer zij het woord van God verspreidt, wanneer zij boden over de zeeën zendt: door welke drang, tot wiens eer gebeurt het? uit liefde tot de Heere, tot Zijn eer!

Evenals Jezus van tevoren Maria tegenover Martha, Zijn discipelen tegenover de farizeeën, de kinderen, die Hosanna riepen, tegenover de Hoge raad, de zondares tegenover Simon enz. beschermd heeft onder het recht en de gerechtigheid van de hemel, zo bewijst Hij het vooral hier, dat Hij de uitlegger van de wet, de juiste man is, door wie God besloten heeft de wereld in gerechtigheid te oordelen (Jes. 11: 4 vv. ; 42: 3). Hij houdt een schild voor de veroordeelde vrouw, waardoor de dodelijke pijl onmiddellijk teruggaat in het hart van hem die hem afschoot. Goede werken verlangde hij, zo wordt hem dan ook een goed, prijzenswaardig werk voorgehouden dat in betrekking staat met het slechtste, schandelijkste werk, dat deze binnen kort zal aanvangen.

Wij weten dat Maria een van de uitnemendste volgelingen van de Heere was. "Zij zat neer aan de voeten van Jezus, om Zijn woord te horen. " De Heere zelf verklaarde van haar: "Maria heeft het goede deel uitgekozen, dat niet van haar zal worden weggenomen. " Het is daarom een belangrijk schouwspel voor ons om te zien, hoe Maria ook in een ander opzicht uitmuntte - niet door haar bespiegelend geloof, maar nu door haar werkdadige liefde. Velen schijnen te menen dat het, om een waar Christen te zijn, voldoende is zekere gevoelens en bevindingen gehad te hebben, waarbij zij echter uit het oog verliezen dat dit slechts bloesems zijn waaruit de vruchten noodwendig moeten voortkomen. Het inenten van de rank en het doorstromen is goed; maar de vrucht blijft altijd het einddoel dat men zich voorstelt. Zo is ook het geloof goed en de vrede en blijdschap van het geloof zijn ons lief, maar de heiligmaking is het einddoel van onze verlossing.

10. En Judas Iskariot, een van de twaalf, ging heen tot de overpriesters, opdat hij Hem hun zou overleveren.

10. En Judas Iskariot, een van de twaalf, ging heen tot de overpriesters, opdat hij Hem hun zou overleveren.

11. En zij die dat hoorden waren hier blij mee en beloofden hem geld te geven. En hij, verenigd in streven met de vijanden van de Heere (vs. 1), zocht van toen af een gelegenheid om Hem over te leveren.

In verhouding tot de inleiding vs. 1 en 2 had de geschiedenis in vs. 3-9 in de eerste plaats slechts de betekenis van een contrast, omdat Jezus hier zo zeker van Zijn dood en Zijn begrafenis, als een onmiddellijk nabijzijnde gebeurtenis spreekt, terwijl de opperste rechtbank waardoor Hij ter dood zal worden gebracht nog niet weet, hoe zij de moordaanslag het best zal organiseren en of die haar zal lukken. Op zichzelf is echter die geschiedenis nog niet het feit, dat in vs. 1 v. is aangekondigd; dit wordt pas in vs. 10 en 11 gevonden. Uit de kring van de twaalf zelf reikt Judas aan de vijanden de hand en belooft de uitlevering van Jezus. Terwijl de Evangelist in vs. 11 uitdrukkelijk de werking van zijn aanbieding beschrijft, maakt hij er opmerkzaam op hoe de vijanden van Jezus hiermee juist dat hebben gevonden, waarnaar zij volgens vs. 1 zochten. Nu moet echter vs. 10 ook nauw aan het verhaal vs. 3-9 worden aangesloten; evenals vs. 4 en 5 de eerste gevolgen van de daad van de vrouw in vs. 3 beschreef. Zo vertelt vs. 10 en 11 de uitvoering van een besluit dat naar aanleiding van Jezus' woord, in vs. 6-9 genomen is.

Het is niet alleen lage gierigheid waarin het verderf van Judas zijn oorsprong had; wij mogen ook aannemen, dat zijn liefde voor de wereld een grotere maatstaf kende, dat hij zelfs in het rijk van de Heere Jezus de heerlijkheid van het vlees hoopte te winnen. Ook bij de andere discipelen was iets van het zuurdeeg van deze gezindheid aanwezig, maar bij hem verzette zich het hart het hardnekkigst tegen de loutering door de Geest van de Heere; daarom werd Hem de Heilige van God steeds onverdraaglijker en hij had ten slotte slechts het geringe woord van die bestraffing bij de zalving nodig, of de zachte berisping, die olie van de zachtmoedigheid van Christus, werd tot een olie in het vuur van zijn haat, zodat hij naar de hogepriester ging om zich tot het verraad aan te bieden. Een verrader uit de kring van de twaalf: hoe moest deze ongehoopte ontdekking de moed van de priesters opwekken! Deze onverwachte gelegenheid bracht alle overige bedenkingen (vs. 2) tot zwijgen en drong hen tot sneller handelen dan oorspronkelijk hun doel was. Nu of nooit, zo begrepen allen; en slechts één zaak werd bedongen, dat Judas bij de gevangenneming behulpzaam zou zijn zonder opzien te wekken. Hij zelf gaf zeker wel hoop dat het werk zou lukken op de plaats van het eenzame gebed, in de stilte van de nacht. Daarbij vleide hij zich zeker met het uitzicht dat hij door die daad de gunst van de priesters zou winnen en eer en aanzien zou verkrijgen. O wat een dwaze rekening zonder de Heere, ja tegen de Heere!

II. Vs. 12-25.

Als met de Donderdag van de lijdensweek de dag van het Joodse Pascha genaderd is laat Jezus door twee van Zijn discipelen de voorbereidingen te Jeruzalem maken, opdat Hij ditmaal daar met de twaalf Pascha zou houden. Toen de bepaalde tijd in de avond gekomen is, bevindt Hij Zich met hen in de zaal van degene die Hem heeft toegestaan in zijn huis de heilige plechtigheid te houden. De Evangelist houdt zich echter minder bezig met de eigenlijke viering van het Pascha; hij gaat integendeel meteen over tot ontdekking van de verrader en vervolgens tot de instelling van het heilige avondmaal.

12. En op de eersten dag a) van de ongehevelde broden, wanneer zij het Pascha slachtten, dus op Donderdag de 14de Nisan, zeiden Zijn discipelen tot Hem, toen Hij 's morgens met hen te Bethanië was: Waar wilt Gij dat wij heengaan en voor U het Pascha bereiden?

a) Ex. 12: 17.

II. Vs. 12-25.

Als met de Donderdag van de lijdensweek de dag van het Joodse Pascha genaderd is laat Jezus door twee van Zijn discipelen de voorbereidingen te Jeruzalem maken, opdat Hij ditmaal daar met de twaalf Pascha zou houden. Toen de bepaalde tijd in de avond gekomen is, bevindt Hij Zich met hen in de zaal van degene die Hem heeft toegestaan in zijn huis de heilige plechtigheid te houden. De Evangelist houdt zich echter minder bezig met de eigenlijke viering van het Pascha; hij gaat integendeel meteen over tot ontdekking van de verrader en vervolgens tot de instelling van het heilige avondmaal.

12. En op de eersten dag a) van de ongehevelde broden, wanneer zij het Pascha slachtten, dus op Donderdag de 14de Nisan, zeiden Zijn discipelen tot Hem, toen Hij 's morgens met hen te Bethanië was: Waar wilt Gij dat wij heengaan en voor U het Pascha bereiden?

a) Ex. 12: 17.

13. En Hij zond twee van Zijn discipelen uit en zei tot hen: Ga in de stad en u zal dadelijk bij het intreden een mens ontmoeten die een kruik water draagt, volg die.

14. En waar hij ingaat, zeg tot de heer des huizes, de eigenaar van die woning: De Meester, tot wie wij behoren en die u ook kent, zegt: Waar is de eetzaal, zodat Ik het Pascha met Mijn discipelen eten zal?

15. En hij zal u een grote opperzaal wijzen, ingericht met banken en kussens rondom de tafel en al klaargemaakt om de maaltijd te houden; bereidt het daar voor ons.

16. En Zijn discipelen, Petrus en Johannes (Luk. 22: 8), gingen uit Bethanië en kwamen in de stad en vonden het zoals Hij hen gezegd had, zowel wat de ontmoeting bij het intreden (vs. 13) als het gedrag van de man bij het verrichten van hun boodschap (vs. 14 vv. ) betreft en bereidden het Pascha tegen debepaalde tijd van de namiddag.

Was onder Jezus' vrienden een heimelijke vijand, onder Zijn vijanden was ook menig verborgen vriend.

Uit de toestand van de diepste vernedering van Jezus schitteren de helderste stralen van de goddelijke alwetendheid en van Zijn macht over de harten. (TÜB. BIB. ).

In levendige ritmische voortgang wordt in vs. 16 de bevestiging van Jezus' woord bericht.

17. En toen het avond, ongeveer 6 uur, geworden was, kwam Hij met de twaalf, want ook de beide discipelen (vs. 13) waren na het bereiden van het paaslam tot Hem teruggekeerd.

19. En zij begonnen bedroefd te worden en de een na de ander tot Hem te zeggen: Ben Ik het? en een ander: Ben ik het?

20. Maar Hij liet voor het ogenblik nog onbepaald wie Hij bedoelde en gaf slechts aan dat een uit de kring van Zijn geestelijke familie Zijn verrader zou worden. Hij antwoordde en zei tot hen: Het is een uit de twaalf, die met Mij in de schotel indoopt, zo even met Mij de maaltijd heeft gehouden.

21. De Zoon de mensen gaat wel heen, zoals over Hem geschreven is, volgens de goddelijke raad die in de Schrift te voren is bekend gemaakt en nu ook moet vervuld worden; maar wee die mens, door wie de Zoon des mensen verraden wordt! Het zou voor hem goed geweest zijn als die mens niet geboren was.

Plechtig uur, waarin wij mogen inzien! Daar ligt het brood op de avondmaalstafel, daar is de kelk van het Nieuwe Testament al ingeschonken, hier verheffen zich bewustzijn van zonde en gevoel van berouw in de harten van de discipelen en leren ons hoe men zich moet voorbereiden op het genot van het heilige avondmaal. Ja, sidder als die vrienden van Jezus, wanneer u de hand uitstrekt naar die tekenen van Zijn lichaam en Zijn bloed. U weet immers, wie onwaardig eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelf het oordeel. Wanneer u voor de grove uitbarstingen van uw zonden bewaard blijft, bedenk, uit het hart komen boze gedachten voort, moord, echtbreuk, hoererij, dieverij, valse getuigenissen, lasteringen en dergelijke, die de mens verontreinigen. Zucht als de tollenaar: "O God! wees mij zondaar genadig!" en bid als David: "Wie zou de afdwaling verstaan? reinig mij van de verborgene afdwalingen. " Waar Zijn woord enige zonde bestraft, zie daar nooit om u heen, maar in uzelf; denk daar nooit aan deze en gene, maar aan uzelf alleen en vraag steeds alleen: "Heere! ben ik het?"

De discipelen wantrouwen hun eigen hart; zij weten tot welke boze dingen het vaak bekwaam is en zij doen als ware discipelen van de Heere, die bij zichzelf het begin van de beproeving maken, opdat zij dan van Zijn brood eten en uit Zijn drinkbeker drinken; zij vertrouwen Hem echter meer dan zichzelf en niet in eigen verzekeringen van trouw, maar in Zijn vrijspraak en Zijn genadige bijstand zoeken zij troost. Het antwoord van de Heere, dat het een was die nog vandaag met Hem de hand in de schotel dopen zou, klinkt bepaald en is toch nog geen persoonlijke aanwijzing van wie van de tafelgenoten Hij bedoelde. Dat echter Gods raad de schuld van de misdadiger niet opheft, spreekt Hij met een hartdoordringend "wee" uit. De

boze mens mag het woord niet op zich toepassen waarmee de vrome zich vertroost, dat het zo moet zijn; op hem is het woord toepasselijk, dat tot bekering roept en wanneer hij zich verstokt heeft, het geroep van onuitblusbaar wee.

22. Enige tijd na het te voren meegedeelde, toen de verrader nog meer bepaald was aangewezen en uit de kring van de twaalf was weggezonden, verheugde Zich de Heere, dat Hij van de vreselijke tegenwoordigheid van die mens bevrijd was. Vol vreugde prees Hij de overwinning die Hem nu wachtte, zoals dat in Joh. 13: 23-32 uitvoerig te lezen is. a)En toen zij aten nam Jezus brood en toen Hij gezegend had brak en gaf het hen en zei: Neem, eet, dit is Mijn lichaam.

a) 1 Kor. 11: 23.

23. En Hij nam de drinkbeker, dankte en gaf hen die en Hij zei: Drinkt allen daaruit en zij dronken allen daaruit.

23. En Hij nam de drinkbeker, dankte en gaf hen die en Hij zei: Drinkt allen daaruit en zij dronken allen daaruit.

24. En Hij zei tot hen, terwijl Hij hen de drinkbeker aanreikte. Dat is Mijn bloed, het bloed van het nieuwe verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van de zonden.

25. Voorwaar. zo ging Hij voort, toen zij allen gedronken hadden: Ik zeg u, dat Ik niet meer zal drinken van de vrucht van de wijnstok tot op die dag, wanneer Ik die nieuw zal drinken in het koninkrijk van God (vgl. de verklaring hij MATTHEUS. 26: 26-29).

In vs. 18-21 en vs. 22-25 vinden wij twee stukken die bij elkaar horen en beide gelijkelijk beginnen met "toen zij aten" en wel zo, dat bij het eerste een voorafgaand "toen zij aanzaten" de overgang van Jezus aankomst bij de maaltijd vormt. De eerste uitdrukking veronderstelt dat nog wordt gegeten, en de tweede dat het eten bijna ten einde is. Het gewichtige van het eerste stuk bestaat daarin dat Jezus, zoals Hij in vs. 3-9 Zijn eerloze dood heeft voorzien, terwijl Zijn vijanden nog naar een plan zochten en omtrent het lukken daarvan onzeker waren (vs. 1 v. ), zo hier aan Zijn discipelen en de verrader zelf voorzegt, dat een uit hun midden Hem zal verraden en dat het verraad van deze zal lukken, terwijl de discipelen zo'n gedachte niet kunnen vatten, de verrader echter zelf nog onzeker is over het lukken van zijn voornemen (vs. 11) en in plaats van al de hand uitgestrekt te hebben ter volvoering, nog als een van hen onder de twaalf zit. Het tweede stuk, de gave van het avondmaal, wordt eveneens aan het eten verbonden. Door het "en Hij dankte" geeft de verhaler te kennen dat Jezus met de bestanddelen van de vorige maaltijd een nieuwe instelde, die Hij aanbiedt en aan welke Hij zelf niet deelneemt. Had het geloof van de discipelen tot hiertoe een steun in de lichamelijke gemeenschap met Jezus, die zich in hun tafelgemeenschap met Hem nog zo even in haar hoogste toppunt had getoond, zo moesten zij die van nu af missen. Toch gaan zij volgens vs. 25 een nieuwe tafelgemeenschap te gemoet, waarbij de tegenstelling van het geloof en van de natuurlijke wil door de verheerlijking van de natuur tot een zalige eenheid zal zijn opgeheven. Maar is Hij ook in de tussentijd niet bij hen om met hen te eten, dan moeten zij toch weten dat



Hij hen zelf in de tussentijd een tafel schenkt, die een vergoeding van het verlorene is en een onderpand van de toekomstige tafelgemeenschap, die, in de vorm van een lichamelijk genot, voor hun geloof die bekrachtiging schenkt die voor hen nodig is om gedurende de lichamelijk afwezigheid van hun Heere in de strijd tegen het vlees overwinnend te blijven en in volkomen frisheid stand te houden tot wedervereniging met Jezus in het rijk van Zijn Vader.

Wat een wonderbaar levend gedenkteken dat steeds weer opnieuw wordt verjongd! Wat een eenvoudig sprekende handeling van onuitputtelijke betekenis, die ons evenals de doop geeft te verstaan dat niet alleen voor onze geest, maar ook voor ons lichaam, dat voor de gehele mens Jezus de Heiland en Levensvorst is! Is het niet te betreuren en een triomf van de zielenvijand, dat de maaltijd van de verzoening en van de vrede tot een twistappel van de bitterste strijd werd? Wij willen en kunnen ons in die niet verliezen; komen met geloofsverlangen en nemen, dat moet altijd het begrijpen voorafgaan. Alleen dit willen wij opmerken: het brood, dat de Heere in de hand neemt en breekt is niet het lichaam van de Heere zelf; wanneer Hij echter zegt: "Dat is Mijn lichaam, " dan wil Hij opzettelijk eerbied voor het geheim verwekken: "neem en eet" niet alleen het brood "drinkt" niet alleen den wijn uit de drinkbeker; wat Ik u beveel te nemen en te genieten, dat is Mijn lichaam en het bloed van het Nieuwe Verbond. Mijn lichaam en bloed, in de dood gescheiden, zijn het ware offer voor velen die geloven in de vergeving van de zonden. " Het offer wordt echter ook voedsel en drank; niet zoals de mens van aards voedsel geniet, dat in zijn lichaam verandert, maar overeenkomstig de verheerlijkte inrichting, zodat ieder die de mond van het geloof opent in gelijkvormigheid aan het verheerlijkte lichaam van Christus zal worden veranderd. Dat wordt ons gewaarborgd door de handeling die wij in gehoorzaamheid van het geloof volbrengen. "Doe dat tot Mijn gedachtenis: " dat is niet alleen bedoeld als aandenken aan een geschiedenis die lang geleden gebeurd is, maar zoals het in het Oude Verbond staat, dat de Heere op een plaats, waar Hij Zijn helpende macht getoond heeft, een gedachtenis van Zijn naam gesticht heeft, die toch altijd tegenwoordig is, of zoals de offers werden gebracht, om de herinnering aan onze zonden te vernieuwen (Hebr. 10: 3), die toch helaas! ook niet lang geleden hebben plaats gehad, dan moeten wij ten gevolge van het teken van de herinnering ons in de levende, verlossing teweeg brengende tegenwoordigheid van de onzichtbare en toch tegenwoordige Heere verdiepen. "Totdat Hij komt, " zo wijst het avondmaal op de tijd van de heerlijke volmaking, wanneer een hoger genieten zal beginnen in de heerlijkheid van de nieuwe schepping. Het is ons tussen Zijn heengaan en Zijn toekomst de voortdurende aanvulling, de gedurige waarborging van Zijn tegenwoordigheid. Het maant ons steeds metterdaad opnieuw aan, dat de verwachting van ons geloof niet mag nalaten in Christus de volkomen Heiland aan te grijpen voor ons gehele wezen, naar geest, ziel en lichaam.

Markus stelt het in vs. 23 opzettelijk voor dat zij allen op de rij af uit de drinkbeker dronken en laat daarop in vs. 24 de Heere bij die handeling de veelbetekenende woorden spreken. Ook hier wordt, als zo vaak, het te Rome geschreven Petrinische Evangelie, als tot een goddelijk getuigenis tegen de valse leer en de verkeerde inzettingen van de Roomse kerk.

II. Vs. 26-52. Na het eindigen van het Paasmaal en de daarmee verbonden instelling van het avondmaal, heeft de Heere, zoals wij uit het Evangelie van Johannes weten, met de discipelen nog veel gesproken en ten slotte Zijn hogepriesterlijk gebed uitgesproken. Wanneer Hij

daarin ook zegt (Joh. 17: 19): "Ik heilig Mijzelf voor hen, " dan volgt die daad nu onmiddellijk in de gebedsstrijd in Gethsemane, in welke Hij de overname van de zonden van de wereld (susceptio) volbracht, om die daarna in Zijn lijden en sterven ook tot wegneming door verzoening te dragen (gestatio of onerosa portatio). Onze afdeling omvat ook de waarschuwing van Petrus, die de gebedsstrijd voorafgaat en de daarop volgende geschiedenis van de gevangenneming.

26. En toen zij de lofzang (Ps. 115-118) gezongen hadden en daarop nog enige tijd met elkaar hadden gesproken, gingen zij over de beek Kedron naar de Olijfberg.

II. Vs. 26-52. Na het eindigen van het Paasmaal en de daarmee verbonden instelling van het avondmaal, heeft de Heere, zoals wij uit het Evangelie van Johannes weten, met de discipelen nog veel gesproken en ten slotte Zijn hogepriesterlijk gebed uitgesproken. Wanneer Hij daarin ook zegt (Joh. 17: 19): "Ik heilig Mijzelf voor hen, " dan volgt die daad nu onmiddellijk in de gebedsstrijd in Gethsemane, in welke Hij de overname van de zonden van de wereld (susceptio) volbracht, om die daarna in Zijn lijden en sterven ook tot wegneming door verzoening te dragen (gestatio of onerosa portatio). Onze afdeling omvat ook de waarschuwing van Petrus, die de gebedsstrijd voorafgaat en de daarop volgende geschiedenis van de gevangenneming.

26. En toen zij de lofzang (Ps. 115-118) gezongen hadden en daarop nog enige tijd met elkaar hadden gesproken, gingen zij over de beek Kedron naar de Olijfberg.

27. En Jezus zei tot hen: U zult in deze nacht allen door Mij geërgerd worden, want er is geschreven (Zach. 13: 7): Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden.

27. En Jezus zei tot hen: U zult in deze nacht allen door Mij geërgerd worden, want er is geschreven (Zach. 13: 7): Ik zal de herder slaan en de schapen zullen verstrooid worden.

28. Maar nadat Ik opgestaan zal zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea, om daar u en alle leden van Mijn kudde weer rondom Mij te verzamelen.

28. Maar nadat Ik opgestaan zal zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea, om daar u en alle leden van Mijn kudde weer rondom Mij te verzamelen.

30. En Jezus herhaalde de hem al eens gedane aankondiging nog meer bepaald (Luk. 22: 31 vv. Joh. 13: 37 vv. ) en zei tot hem: Voorwaar, Ik zeg u, dat heden in deze nacht, voordat de haan tweemaal gekraaid zal hebben, u Mij driemaal zult verloochenen.

31. Maar hij zei nog des te meer, met meerdere en sterkere verzekeringen: Al moest ik met U sterven, ik zal U geenszins verloochenen! En zo zeiden zij ook allen, dat het met hen zo ver niet zou komen, dat zij Hem niet zouden verlaten of verloochenen.

De discipelen hielden het laatste woord en Jezus moest zwijgen. Hij zag, dat zij zich niet door woorden lieten overtuigen, maar dat zij alleen door de daad waren te leren. Wie niet horen wil

moet voelen. Zo moet de Heere dan helaas! ook ons vaak en maar al te vaak laten voelen, juist omdat wij niet willen horen. In plaats van door de waarschuwingen die de Heere door Zijn Geest, door Zijn Woord en door de stemmen van Zijn vrienden toeroept, kleiner, ootmoediger, wantrouwender omtrent onszelf te worden, maken wij onszelf slechts des te groter en beginnen nu eerst, omdat anderen minder van ons denken, onszelf te verheffen. Dan zegt men: "Hoe kan men zo iets van mij denken? hoe kan men iets zo kwaads mij toedichten? Ik meen het goed met mijn Christendom. " En daarbij merkt men niet dat men al in de zeef van de satan is, men bemerkt niet dat hij al met blindheid heeft geslagen. Gisteren beleed men nog het hele verderf van zijn hart en vandaag, nu men voor de bijzondere zonde en voor de val wordt gewaarschuwd, is men een toonbeeld van deugd, ziet men enkel reinheid in zichzelf; men ergert zich, dat anderen ons voor onrein houden. Ook het woord en de prediking die iemand zeer duidelijk aanwijzen: zo bent u en zo zal het worden - men past het op ieder ander toe, maar alleen op zichzelf niet; kortom, men moet het laatste woord houden, totdat, ja totdat men gevallen, diep gevallen is en nu niet weet, wat men doen moet.

32. En zij kwamen in een plaats die Gethsémané heette en Hij zei tot Zijn discipelen. Zit hier neer, totdat Ik verderop gebeden zal hebben.

33. En Hij nam met Zich Petrus en Jakobus en Johannes 22: 46") en begon verbaasd en zeer beangstigd te worden, alsof iets zeer ontzettends Hem overviel.

34. En zei tot hen: a) Mijn ziel is geheel bedroefd tot de dood toe; blijf hier en waak.

a) Joh. 12: 27.

35. En een stukje voortgegaan zijnde viel Hij op de aarde en bad, dat het uur dat nu voor Hem aanbrak, als het mogelijk zou zijn, Hem voorbij zou gaan.

35. En een stukje voortgegaan zijnde viel Hij op de aarde en bad, dat het uur dat nu voor Hem aanbrak, als het mogelijk zou zijn, Hem voorbij zou gaan.

36. En Hij zei: Abba, Vader! alle dingen zijn voor U mogelijk (Hoofdstuk 10: 27); neem deze drinkbeker van Mij weg! a) niet echter wat Ik wil, maar wat Gij wilt.

a) Joh. 6: 38.

37. En Hij kwam daarop bij het drietal (vs. ) en vond hen slapende en zei tot Petrus, als degene die het meest in gevaar was (vs. 30): Simon! slaapt u? Kunt u niet één uur waken?

38. Waak en bid, opdat u niet in verzoeking komt; a) de geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak (MATTHEUS. 26: 41).

a) Gal. 5: 17.

39. En Hij ging weer weg en bad dezelfde woorden.

40. En Hij keerde terug en vond hen weer slapend, Hij kon hen niet goed wakker maken omdat hun ogen weer neervielen en zij wisten niet wat zij Hem antwoorden zouden wanneer hij probeerde met hen te praten, zodat Hij hen niet weer als in vs. 38 kon vermanen.

41. En Hij kwam voor de derde keer en zei tot hen: Slaap nu verder en rust: het is genoeg; langer kan Ik u in uw slaapdronken toestand niet laten; het uur nu is gekomen dat u wekt in plaats van Mij. Zie, de Zoon des mensen wordt overgeleverd in de handen van de zondaren.

42. Sta op, laat ons gaan; zie, die Mij verraadt is dichtbij.

Terwijl Jezus zo sidderend in het stof lag en al de smarten begon te gevoelen, die tot verlossing van de Zijnen noodzakelijk waren, kon Hij van Zijn discipelen geen teken van liefde en deelneming ontvangen, maar vond Hij bij hen niets dan koudheid en onverschilligheid. Daar zien wij het gedrag van de mensen tegenover de Heere en hun drievoudig onrecht: 1) De Heere heeft voor ons geleden en wij zijn onboetvaardig; 2) de Heere waakt voor ons en wij slapen; 3) de Heere bemint ons en wij beminnen Hem niet. - I. Men ziet de vreselijke verschikkingen, die Jezus tot hiertoe van Zich verwijderd hield, nu plotseling als van Hemzelf de toestemming ontvangen, om Hem te bestormen, dat Hij Zich aan hen overgeeft, dat Hij zelf daarvan bijna overweldigd werd; en wat waren die verschikkingen? Waren zij die van de dood? Ja zeker, die van de dood. Men moet daarbij niet aan een gewone angst voor de dood denken, want van deze zal men toch wel de Zoon van God vrijspreken, die aan geen met de zonde verenigde opwelling onderworpen kon zijn. Het waren verschikkingen van de geestelijke, eeuwige dood - niet van de dood dien Hij eerst moest sterven, maar van de dood dien Hij al begonnen was te sterven. Want Hij, de plaatsbekleder van de zondaren, Hij, die allen welke in Hem geloven, van de eeuwige straffen wilde bevrijden, Hij moest om de gerechtigheid van Zijn Vader te bevredigen, zelf de straffen lijden; Hij moest de bitterheid van de dood smaken, om ons aan zijn macht te onttrekken. Wat Hij voelen wil, dat kan Hij ook voelen; Hij kan door Zijn alwetendheid de gevolgen van de zonde vrezen, Hij kan door Zijn liefde Zich in de plaats van haar ongelukkige offers stellen. Hij ziet zo, hoe de zonde van één punt uit gaat, zich over de gehele aarde verbreidt en zich voortplant door alle geslachten. Veelvoudig lijden en de dood, die onder grote pijn lichaam en ziel scheidt, zijn in haar gevolg. De menselijke natuur heeft geen middelen om ze te onderdrukken en zelfs het middel dat Hij door de verlossing wil aanbieden, zal niet door allen worden aangenomen. Rijken vallen neer in het stof en verdwijnen van de oppervlakte van de aarde, omdat de zonde hun grondvesten heeft ondergraven. De heiligste banden tussen echtgenoten, tussen ouders en kinderen worden opgelost en zij, die geroepen waren elkaar wederkerig gelukkig te maken, veroorzaken elkaar pijn, zoals geen vijand, geen tegenstander hen kon berokkenen. Het inwendige van de mens, dat een tempel van God moest zijn, wordt bewoond door de machten van de duisternis. De vrede is daaruit ontvlucht en in de diepten van zijn hart beweegt zich een knagende worm. De angst, die de ware middelen tot haar genezing afwijst, stort zich in de draaikolk van de wereldse lusten, waarin zij vreselijk toeneemt; zij drijft tot zonden en omdat ook dezen geen rust geven, stort zij zich in de misdaad, waarop wanhoop en verdoemenis volgt. Nu opent zich voor het oog des Heeren wat voor ons oog gesloten is en wat zich slechts ten dele voor ons gevoel met ontzetting ontsluit. - De verblijfplaats van de verdoemden. Hij ziet de zielen, die geroepen waren om

Godelijke vreugde in de hemel te genieten, van God gescheiden en dat voor eeuwig, gekweld en gepijnigd en dat zonder ophouden. Hij, die zelf eeuwig is, grijpt de gedachte, die ons niet mogelijk is, de gedachte van een eeuwige kwelling en houdt die vast. Maar Hij kan die nauwelijks verdragen; Hij zinkt in het stof; het bloed wordt door de angst van Zijn ziel uit het voorhoofd gedreven en valt op de aarde. De drinkbeker die Hij al drinkt is te bitter; Hij smeekt dat die van Hem wordt weggenomen. Waar zijn intussen de discipelen? Omringen zij Hem; zijn zij getuigen van Zijn strijd, beseffen zij dat ook hun zonden behoren tot degenen die Hem deze pijnen veroorzaken? Delen zij in Zijn angst, liggen zij naast Hem in het stof, drogen zij met liefdevolle hand het bloedig zweet van Zijn voorhoofd? Neen, zij weten van niets; in hun ongestoorde rust zijn hun ogen dicht gevallen en als Jezus hen opzoekt om Zich tot het dragen van Zijn angst te versterken door het zien van hen voor wie Hij die lijdt, vindt Hij ze slapende. Ook de meeste Christenen schijnen met een Verlosser die om hunnentwil een dodelijke angst geleden heeft, niet in de minste betrekking te staan. Dat in Gethsémané, dat op Golgotha iets groots, iets ontzettends om hunnentwil volbracht is, dat zij zonder dat grote werk der smarten eeuwig verloren zouden zijn gegaan, dat weten zij niet; of wanneer zij het weten dan denken zij er niet aan; of wanneer zij er aan denken dan menen zij, dat zij door een enkele lichte smart van berouw alle voorwaarden tot hun zaligheid vervuld hebben. - II. Het is niet genoeg voor de Heere om de straffen, die de Zijnen verdienden, over te nemen, Hij wil hen ook voor zonden bewaren; want iedere zonde, ook wanneer zij wordt vergeven, is toch een onuitsprekelijk ongeluk, omdat zij een belediging is van God en een hindernis voor de voorbede van Zijn rijk. Jezus weet dat de macht van de duisternis niet alleen Hem aan het kruis zal brengen, maar ook voor Zijn discipelen de grootste aanvechtingen zal veroorzaken. Hij had hen al in de vroegere gesprekken gewaarschuwd en nu het beslissend ogenblik meer en meer nadert, is Hij niet zo geheel in Zijn pijnen verzonken, hoe diep Hij ook daarin weggezonden mocht zijn, dat Hij daarom de zorg voor de Zijnen zou kunnen vergeten. Evenals een moeder zich van haar ziekbed verheft en haar pijn doorstaat om een gevaar van haar kinderen af te wenden, zo verheft Hij Zich van de aarde, zo ontruikt Hij Zichzelf opeens aan Zijn dodelijke smarten. Hij wil zien hoe de zo hard bedreigde, zo vaak gewaarschuwde discipelen Zich gedragen en vindt ze slapend; zij liggen aan de rand van een afgrond en - zij slapen; het gevaar zweeft boven hun hoofd, maar zij merken er niets van, want aardse vermoeidheid heeft de ogen van hun geest en van hun lichaam toegedrukt. Wij weten dat geen reiziger in de verschrikkingen van de eenzaamheid en van de woestijn met grotere gevaren te strijden heeft, dan wij mensen in de loop van onze aardse pelgrimstocht. Wij weten dat elke toestand, dat hoogheid en nederigheid, rijkdom en armoede, geluk en lijden met eigenaardige aanvechtingen zijn verbonden; dat juist dan, als wij uitwendig rust hebben, zich de verschrikkelijkste stormen in ons binnenste plegen te verheven. Dat alles weten wij uit eigen treurige ervaring; wij weten het ook door het woord van de Heere: "Waak en bid, opdat u niet in verzoeking komt, " door die machtige wekstem, die door alle tijden heen klinkt en die wij vandaag niet voor de eerste maal hebben vernomen. Wij weten dat wij alleen door waken en bidden gered kunnen worden of wij moesten het weten, dat alleen hij waarlijk waakt, die met Christus waakt, dat alleen dan, wanneer wij ons Christus vertegenwoordigen en vooral wanneer wij op de pijnen letten die Hij voor ons heeft gedragen, de ogen van onze geest eigenlijk openstaan, dat Christus in Zijn doodstrijd en aan Zijn kruis het verhevenste schouwspel is waarnaar wij onze ogen kunnen opheffen en dat wij ons hier beneden eigenlijk alleen gedurende zo'n aanschouwen in een volkomen veilige toestand bevinden. En nu vraag

ik: waakt u op deze wijze? hebt u zich vaak in die wakende toestand bevonden? hoe lang kon u het daarin uithouden? Dwaal ik niet, dan zullen velen antwoorden: deze toestand is ons geheel onbekend en wij hebben nog nooit beproefd, ons tot het zien van Christus en het gevoel van Zijn tegenwoordigheid op te heffen. Nog nooit? Nu dan zeg u, dat u nog nooit gewaakt, maar uw gehele leven door geslapen hebt en waarschijnlijk gedurende deze slaap meermalen en zwaarder dan u het weet en wilt belijden, gezondigd heeft. Anderen zullen zeggen: wij weten wel wat dit waken is, wij hebben ervan gehoord en gelezen, wij erkennen het voor een volmaakte toestand, wij proberen ons daarin te verplaatsen; het lukt, wij zien de Heere, ons grijpt een medelijden met Zijn pijn aan, een diepe droefheid om dit te hebben veroorzaakt, een verlangen om Hem voortaan niet meer te beledigen, om door Zijn genade tegen alle verzoeken te worden gesterkt. Wij bidden er Hem om; maar plotseling - wij weten niet hoe het komt - voelen wij een druk, een zwaarte, een vermoeidheid, de warmte verkoelt, het opstijgen van de gedachten is verlamd, zij zinken naar omlaag, zij raken in verwarring, evenals dit bij het inslapen met het lichaam gebeurt en de ogen van de geest sluiten zich. Ook u kunt dus geen uur met de Heere waken? - Geen uur! zouden zij antwoorden, wanneer zij oprecht zijn: geen uur; nauwelijks enige minuten kunnen wij het, dan moeten wij al onze zinnen op andere voorwerpen laten rusten! III. Is er ooit een liefdevol verdragen van gebreken en zwakheden van anderen geweest, dan is het dat wat Jezus in Zijn omgaan met de discipelen betoonde. Zijn ooit woorden gesproken waarin het hele hart zich in liefde ontboezemde, dan zijn het die welke Jezus vóór Zijn heengaan tot Zijn discipelen richtte (Joh. 14 vv). In deze redenen en in zoveel vorige had Hij hen duidelijk gezegd wat Hem wachtte. Hij moest aan de macht van Zijn vijanden worden overgegeven en door hun handen sterven. Hij heeft al het laatste maal met hen gehouden en zij weten dat dit het laatste is. Hij heeft een gedachtenismaal ingesteld; Hij heeft hen vermaand om Hem te gedenken, zo dringend, zo ernstig als iemand die afscheid neemt daartoe kan vermanen. En is er ook nu in het donkere van deze nacht, in deze eenzaamheid van de Olijfberg, in dit treuren en sidderen dat Hem vervult, niet iets ontzettends dat doet denken aan grote pijnen die Hem wachten? Zouden zij niet steeds naar Hem kijken? Zou niet hun oor in de duisternis luisteren of het niet misschien de treden van de naderende vijand vernam? Zou niet het beven van hun hart, de inspanning van hun geest alle slaap van hun ogen verdrijven? Dat alles was plichtmatig en dat alles zou ook plaats hebben gehad wanneer zij Hem hadden bemind; maar zij slapen en dit is een teken, hoe - ik spreek het uit met beven, dat verpletterende woord - hoe onverschillig het voor hen is. Hij zelf voelt het wel; het raakt Hem diep, want als Hij voor de derde keer komt en hen voor de derde keer slapende vindt, dan zijn Zijn woorden meer dan een vermaning, meer dan een verwijt: zij zijn een jammergeschrei van de goddelijke liefde, die Zich daarover beklagt, dat zij in het geheel niet wordt beantwoord. Inderdaad, het is zeer verwonderlijk, dat de Heere ons zo onbeschrijfelijk lief heeft en dat wij Hem zo weinig liefhebben. Wat liefde opwekt dat is schoonheid, geestelijke schoonheid; en waar zou deze bij de mens te vinden zijn? De schoonheid die hij oorspronkelijk van God had ontvangen, was door de zonde verdorven en het goddelijk evenbeeld, dat eerst in Hem glinsterde, was voor de ogen van de Eeuwige zelf onkenbaar geworden; hij lag daar, verpletterd onder de raderen van de wagen waarop de vorst van deze wereld triomferend over de aarde rondreed, zwemmend in zijn bloed, bedekt met zweren als een Lazarus, de dorst die hem kwelt uit onreine bronnen lessend, zonder kennis van zijn ellende, volkomen met zichzelf tevreden, in het geheim verbonden met zijn doodsvijand en met tegenzin vervuld tegen God, zijn Schepper en

Heiland. Op dit voorwerp van tegenzin en afschuw worden vanuit de hemel de ogen van de Heere gevestigd. Het is voor Hem het voorwerp van eer liefde, die zich in zijn redding nog groter en heerlijker openbaart, dan die zich openbaarde in de schepping van hemel en aarde. Wat is voor Hem een troon, waar Hij aan de rechterhand van de Vaders zat? Wat zijn voor Hem de lofzangen van de engelen, die rondom Hem klinken? Wat zijn voor Hem de eeuwig groene bomen en de kristallen rivieren van het paradijs? Hij verlaat Zijn heerlijkheid om de ellende van de mensen, uitgezonderd de zonde, te delen om hier te dorsten, te bloeden, te sterven, Hij bekleedt Zich met hun smaad om hen met Zijn heerlijkheid te kunnen tooien. Zo staat Hij voor ons, altijd schoon, heerlijk, lerend, hetzij wij Hem op de troon van de hemels, hetzij dat wij Hem in Zijn wandel op aarde, hetzij dat wij Hem aan het kruis zien; want ook uit Zijn geringheid, ook uit Zijn lijdende jammergestalte schittert Zijn schoonheid en hier misschien het aller duidelijkst. Zo vertoont Hij Zich aan ons beminnenswaardig door wat Hij is en door wat Hij voor ons gedaan heeft. Ja, als de enige en alleen beminnenswaardige; en wij - beminnen Hem niet. Laat ons dit groot geheim van onze schande en daarmee onze hele zondigheid en verdorvenheid belijden! Want hoe diep moeten zij niet gezonken zijn, die niets voelen voor de ware goddelijke schoonheid, die niet in staat Zijn, een oneindige liefde met het geringste gevoel te beantwoorden! Wij beminnen alles en hoe slechter, hoe nietswaardiger het is, des te meer misschien hebben wij het lief, des te meer zijn wij tot dwepen toe er mee ingenomen; maar Jezus - hoe weinigen onder ons heeft Hij wel met geestdrift vervuld. Wij dragen wel in ons de beelden van vele andere voorwerpen, die onze geest en ons gemoed vervullen, die alle gedachten, alle gevoelens aan zich boeien; maar het beeld van Jezus - wie draagt dat in zich, wie is daarmee bezig? Wij spreken wel van veel dingen en van enige misschien niet zonder warmte en zonder vuur, het ontbreekt ons dan ook niet aan woorden om hetgeen wij voelen in andere harten over te dragen; maar zodra wij van Jezus spreken - o ellende, o smaad! - dan slaat geen vlam in ons binnenste omhoog, dan heeft de tong geen woorden, dan blijven wij koud en laten ook degenen koud tot wie wij spreken.

43. En meteen toen Hij nog sprak kwam Judas aan, die een was van de twaalf en met hem een grote menigte met zwaarden en stokken, gezonden door de overpriesters en deschriftgeleerden en de ouderlingen, waarvan er ook een aantal mee waren gekomen.

44. En degene die Hem verried had hen al vooraf volgens bijzondere afspraak een gemeen teken gegeven, zeggende: Degene die ik kussen zal, die is het, op wie het in onderscheiding van de anderen die bij Hem zijn, aankomt; grijp Hem en leid Hem zeker heen, zodat Hij u niet kan ontsnappen.

45. En toen Hij gekomen was, ging hij terstond tot Hem (om hier het een en ander, dat volgens Joh. 18: 4-9 vooraf gebeurde, over te slaan) en zei: Rabbi, Rabbi! in grote opgewondenheid en net alsof hij Hem nu bijzondere eer wilde geven en hij a) kuste Hem.

a) 2 Sam. 20: 9.

45. En toen Hij gekomen was, ging hij terstond tot Hem (om hier het een en ander, dat volgens Joh. 18: 4-9 vooraf gebeurde, over te slaan) en zei: Rabbi, Rabbi! in grote opgewondenheid en net alsof hij Hem nu bijzondere eer wilde geven en hij a) kuste Hem.

a) 2 Sam. 20: 9.

46. En zij sloegen hun handen aan Hem en grepen Hem.

46. En zij sloegen hun handen aan Hem en grepen Hem.

47. Behalve de discipelen waren nog anderen toegesneld toen de menigte (vs. 43) naderde, ten minste een jongeling (vs. 51 vv. ). En een van degenen die daarbij stonden trok het zwaar en sloeg de dienstknecht van de hogepriesters zijn oor af.

48. En Jezus herstelde dadelijk de veroorzaakte schade en verbood verder al het geweld (Luk. 22: 51. MATTHEUS. 26: 52-54. Joh. 18: 11) en antwoordde hen: Bent u uitgegaan met zwaarden en stokken, als tegen een moordenaar, om Mij te vangen?

49. Dagelijks leerde Ik bij u in de tempel en u hebt Mij niet gegrepen; omdat het uur waarin het u zou worden toegelaten nog niet gekomen was. Maar dit gebeurt a)opdat de schriften vervuld zouden worden; daarom is u macht over Mij gegeven en aan deze macht onderwerp Ik Mij vrijwillig.

a) Ps. 22: 7; 69: 10. Luk. 24: 25.

49. Dagelijks leerde Ik bij u in de tempel en u hebt Mij niet gegrepen; omdat het uur waarin het u zou worden toegelaten nog niet gekomen was. Maar dit gebeurt a)opdat de schriften vervuld zouden worden; daarom is u macht over Mij gegeven en aan deze macht onderwerp Ik Mij vrijwillig.

a) Ps. 22: 7; 69: 10. Luk. 24: 25.

50. a) En zij, de discipelen, hebben Hem, zoals Hij hen voorspeld had (vs. 27), verlaten en zijn allen gevlucht.

a) Job 19: 13. Ps. 88: 9.

51. En een zekere jongeling, door het geraas gewekt, was van zijn bed in de nabijheid van de hof opgestaan en had zich naar de plaats van de gevangenneming begeven. Deze volgde Hem en heeft hem, toen hij in haast van zijn leger was opgestaan, een laken omgedaan over het naakte lijf en de jongelingen, die zich onder de menigte (vs. 43) bevonden, grepen hem alsof zij Hem ook mee wilden voeren, echter meer uit moedwil dan werkelijk met die bedoeling.

52. En hij zette er in het vermeende gevaar alles op om zijn leven te behouden, verliet het laken en is naakt van hen gevlucht.

De voorstelling van de gevangenneming is bij onze Evangelist zeer kort. Plotseling staat Judas voor de ingang van de tuin met de menigte die hij met zich heeft genomen, als een spookachtige verschijning. Nu gaat alles zo snel dat tussen Jezus en de verrader niets



gesproken wordt en noch het verwijt aan hem, die het zwaard trok, noch de genezing van het afgehouden oor vermeld wordt. Wij merken hier duidelijk een berichtgever op die nu dat stuk uit zijn eigen levensgeschiedenis verhaalt waardoor hij met de Evangelische geschiedenis verbonden is, nadat hij tot hiertoe in geen nadere betrekking daartoe had gestaan. Hij maakt zich vooreerst (vs. 43-46) van de gevangenneming spoedig af, alsof dat alles in een ogenblik had plaats gehad; haalt vervolgens (vs. 47-49) de tussenhandeling van de slag met het zwaard kort aan, maar roert het ook slechts als iets voorbijgaands aan. De overgave van Jezus, zoals die in vs. 46 is aangegeven, een overgave zonder enige tegenstand komt in opmerkelijk contrast voor met de bezorgdheid van de bende en van haar leidsman (vs. 43 -45), om zich van de gevangene met alle middelen van menselijke macht en slimheid te verzekeren. Zo kwam duidelijk uit dat de klacht van de Heere rechtvaardig was toen Hij zei, dat men Hem als een misdadiger behandelde, wiens geweten Hem moest dringen, om aan de handen van de overheid Zich door list of geweld te onttrekken, terwijl toch Zijn openlijk leren in de tempel bewijs van het tegendeel was. Dit treedt hier scherp op de voorgrond, omdat zo eerst de reden waarom Hij Zich toch als een misdadiger laat grijpen en binden, als onderwerping aan het woord van de Schrift kon worden begrepen. Terwijl nu van de vlucht van de discipelen wordt gesproken (vs. 50), wordt hiermee het verhaal verbonden, waarop in vs. 47 zo eigenaardig was gedoeld, dat men ziet, het gaat de verteller hier minder om Petrus, aan wie anders ons Evangelie toekomt, dan op degenen die daarbij stonden, waaronder zich een jongeling bevond en wel in het bijzonder op deze jongeling zelf. Daarom is het niet slechts een vermoeden, maar in het wezen van de zaak gegrond, als men heeft aangenomen, dat die jongeling geen ander is geweest dan Markus, naar wie ons Evangelie de naam draagt. Het is echter een verkeerde mening dat de ongenoemde huisheer in vs. 13 vv. de vader van Markus zou geweest zijn, dat Markus de Heere van de zaal van het Paasmaal af zou hebben vergezeld, met de discipelen naar Gethsémané zou zijn meegegaan en al tegenwoordig zou geweest zijn toen Judas met de menigte kwam. Het laken op het blote lichaam wijst integendeel daarop, dat de jongeling al in slaap was toen het geruis van de naderende bende zich verhief, dat hij snel van zijn bed is opgestaan om te zien wat er voorviel en dat het huis van zijn ouders zich in de onmiddellijke nabijheid van Gethsemane moet hebben bevonden. Wij zullen daarop bij ons slotwoord op ons Evangelie terugkomen en wijzen nu op MATTHEUS. 19: 2, dat ieder van de Evangelisten op enig punt met zijn eigen leven aan dat van de Heere verbonden moet zijn geweest om zijn roeping als oor- en ooggetuige (1 Joh. 1: 1 vv. ) te kunnen vervullen. Met recht heeft Whitefield de handeling van de jongeling als beeld van een onrijpe navolging voorgesteld.

Met "de jongelingen" worden de Romeinse krijgsknechten bedoeld, zo worden Davids krijgsknechten, die met hem waren, genoemd 1 Sam. 21: 4, 5. Deze zochten den jongeling te grijpen, denkende, dat hij een discipel van Christus was, of ten minste een van degenen, die Hem genegen waren, en vatten hem bij zijn linnen kleed. Markus verhaalt ons dit met het doel, om de woede en kwaadaardigheid van deze mensen aan te tonen, die niemand wilden verschonen, welke maar scheen of gedacht werd een navolger van Christus te wezen, zodat het ontkomen van de discipelen alleen moest worden toegeschreven aan de wonderdadige macht van Christus.

52. En hij zette er in het vermeende gevaar alles op om zijn leven te behouden, verliet het laken en is naakt van hen gevlucht.

De voorstelling van de gevangenneming is bij onze Evangelist zeer kort. Plotseling staat Judas voor de ingang van de tuin met de menigte die hij met zich heeft genomen, als een spookachtige verschijning. Nu gaat alles zo snel dat tussen Jezus en de verrader niets gesproken wordt en noch het verwijt aan hem, die het zwaard trok, noch de genezing van het afgehouden oor vermeld wordt. Wij merken hier duidelijk een berichtgever op die nu dat stuk uit zijn eigen levensgeschiedenis verhaalt waardoor hij met de Evangelische geschiedenis verbonden is, nadat hij tot hiertoe in geen nadere betrekking daartoe had gestaan. Hij maakt zich vooreerst (vs. 43-46) van de gevangenneming spoedig af, alsof dat alles in een ogenblik had plaats gehad; haalt vervolgens (vs. 47-49) de tussenhandeling van de slag met het zwaard kort aan, maar roert het ook slechts als iets voorbijgaands aan. De overgave van Jezus, zoals die in vs. 46 is aangegeven, een overgave zonder enige tegenstand komt in opmerkelijk contrast voor met de bezorgdheid van de bende en van haar leidsman (vs. 43-45), om zich van de gevangene met alle middelen van menselijke macht en slimheid te verzekeren. Zo kwam duidelijk uit dat de klacht van de Heere rechtvaardig was toen Hij zei, dat men Hem als een misdadiger behandelde, wiens geweten Hem moest dringen, om aan de handen van de overheid Zich door list of geweld te onttrekken, terwijl toch Zijn openlijk leren in de tempel bewijs van het tegendeel was. Dit treedt hier scherp op de voorgrond, omdat zo eerst de reden waarom Hij Zich toch als een misdadiger laat grijpen en binden, als onderwerping aan het woord van de Schrift kon worden begrepen. Terwijl nu van de vlucht van de discipelen wordt gesproken (vs. 50), wordt hiermee het verhaal verbonden, waarop in vs. 47 zo eigenaardig was bedoeld, dat men ziet, het gaat de verteller hier minder om Petrus, aan wie anders ons Evangelie toekomt, dan op degenen die daarbij stonden, waaronder zich een jongeling bevond en wel in het bijzonder op deze jongeling zelf. Daarom is het niet slechts een vermoeden, maar in het wezen van de zaak gegrond, als men heeft aangenomen, dat die jongeling geen ander is geweest dan Markus, naar wie ons Evangelie de naam draagt. Het is echter een verkeerde mening dat de ongenoemde huisheer in vs. 13 vv. de vader van Markus zou geweest zijn, dat Markus de Heere van de zaal van het Paasmaal af zou hebben vergezeld, met de discipelen naar Gethsémané zou zijn meegegaan en al tegenwoordig zou geweest zijn toen Judas met de menigte kwam. Het laken op het blote lichaam wijst integendeel daarop, dat de jongeling al in slaap was toen het geruis van de naderende bende zich verhief, dat hij snel van zijn bed is opgestaan om te zien wat er voorviel en dat het huis van zijn ouders zich in de onmiddellijke nabijheid van Gethsemane moet hebben bevonden. Wij zullen daarop bij ons slotwoord op ons Evangelie terugkomen en wijzen nu op MATTHEUS. 19: 2), dat ieder van de Evangelisten op enig punt met zijn eigen leven aan dat van de Heere verbonden moet zijn geweest om zijn roeping als oor- en ooggetuige (1 Joh. 1: 1 vv. ) te kunnen vervullen. Met recht heeft Whitefield de handeling van de jongeling als beeld van een onrijpe navolging voorgesteld.

Met "de jongelingen" worden de Romeinse krijgsknechten bedoeld, zo worden Davids krijgsknechten, die met hem waren, genoemd 1 Sam. 21: 4, 5. Deze zochten den jongeling te grijpen, denkende, dat hij een discipel van Christus was, of ten minste een van degenen, die Hem genegen waren, en vatten hem bij zijn linnen kleed. Markus verhaalt ons dit met het

doel, om de woede en kwaadaardigheid van deze mensen aan te tonen, die niemand wilden verschonen, welke maar scheen of gedacht werd een navolger van Christus te wezen, zodat het ontkomen van de discipelen alleen moest worden toegeschreven aan de wonderdadige macht van Christus.

IV. Vs. 53-72. Naar het hogepriesterlijk paleis geleid moet Jezus eerst bij Annas een voorlopig verhoor ondergaan, dat de grijze vijand tot en schouwspel moet dienen en de tijd moet aanvullen totdat de Hoge raad vergaderd is. Het is ook bestemd om zo mogelijk door listige vragen over Zijn leer en Zijn aanhang Hem een woord te ontlokken, dat men tot aanklacht tegen Hem zou kunnen gebruiken. Intussen gaat Markus, evenals Mattheüs, deze voorbereiding voorbij en komt meteen tot het verhoor voor de eigenlijke hogepriester Kajafas. Nadat men lang moeite gedaan heeft om een getuigenis te krijgen, dat slechts uitwendig met de vorm van het recht overeenkwam, weet deze aan de zaak eindelijk een wending te geven, zodat men Jezus tot godslasteraar kan bestempelen en daarop ter dood veroordelen. Gedurende dit verhoor heeft de driemaal herhaalde verloochening van Petrus plaats.

53. En zij leidden Jezus naar de hogepriester Kajafas, vergaderden bij hem, terwijl intussen Annas zich met de Gevangene bezig hield (Joh. 18: 13, 19-24) al de overpriesters en de ouderlingen en de schriftgeleerden, al de leden van de Hogen raad, behalve Nikodemus en Jozef van Arimathea, die men niet vertrouwde.

54. En Petrus volgde Hem van ver tot binnen in de zaal van de hogepriesters, waartoe Johannes hem toegang verschaftte en zat met de dienaren en warmde zich bij het vuur.

55. a) En de overpriesters en de hele raad zochten, toen de geestelijke rechtbank haar onderzoek was begonnen, getuigenis tegen Jezus om Hem te doden en vonden niets.

a)Hand. 6: 13.

56. Want velen getuigden vals tegen Hem, de getuigenissen waren niet eenparig; geen twee getuigen, het minste dat geëist werd, konden samengebracht worden.

57. En enigen stonden na het verhoor van de vorigen op en getuigden vals tegen Hem, zeggende:

58. Wij hebben Hem horen zeggen: a) Ik zal deze tempel, die met handen gemaakt is, afbreken en in drie dagen een andere, zonder handen gemaakt, bouwen, wat, als de woorden zo waren geweest en zo waren bedoeld als zij nu hier werden gesproken, tot een aanklacht van lastering tegen het heiligdom kon worden gezien (Hand. 6: 13).

a)Mark. 15: 29, Joh. 2: 19.

59. En ook was deze getuigenis niet eenparig; de een gaf op deze, de ander op een andere manier de woorden weer; want getuigen werden niet in tegenwoordigheid van elkaarverhoord, opdat niet de een zich zou kunnen richten naar de woorden van de ander.

60. En de hogepriester stond in het midden op en vroeg Jezus: Antwoordt gij niets? wat getuigen deze tegen u?

61. a) Maar Hij zweeg stil en antwoordde niets. Weer vroeg de hogepriester Hem in duivelse slimheid en zei tot Hem: Bent Gij de Christus, de Zoon van de gezegende God, die niemand mag aantasten en over wie niemand zich in een betrekking mag plaatsen die hem niet toekomt?

a) Jes. 53: 7. Hand. 8: 32.

62. En Jezus zei: Ik ben het. a) En u zult de Zoon des mensen zien zitten aan de rechterhand van de kracht van God en komen met de wolken van de hemel.

a) Dan. 7: 13. MATTHEUS. 16: 27. 24: 30. 25: 31. Luk. 21: 27. Hand. 1: 11. 1 Thess. 4: 16. 2 Thessalonicenzen. 1: 10. Openbaring . 1: 7.

63. En de hogepriester, toen in heilige verontwaardiging en vol ontzetting over het gehoorde woord, verscheurde zijn kleren en zei: Waar hebben wij nog getuigen voor nodig?

63. En de hogepriester, toen in heilige verontwaardiging en vol ontzetting over het gehoorde woord, verscheurde zijn kleren en zei: Waar hebben wij nog getuigen voor nodig?

64. U hebt de godslastering gehoord die Hij met Zijn belijdenis gepleegd heeft! wat denkt u; is het geen godslastering? En zij allen, zoveel er tegenwoordig waren, veroordeelden Hem schuldig tot de dood.

Die het bestrijden dat Jezus de Zoon van God is, vervloeken Hem evenzo (1 Kor. 12: 3) vgl. bij Hoofdstuk 15: 15.

65. En sommigen begonnen Hem te bespugen en Zijn aangezicht te bedekken en a) met vuisten te slaan en tot Hem te zeggen: Profeteer. En de dienaars gaven Hem kinnebakslagen (Jes. 50: 6 vv. )

a) Joh. 16: 10. Joh. 19: 3.

Zo is dan de dierbare Heiland in de laatsten nacht van Zijn leven geen slaap in Zijn ogen gekomen, maar evenals de hogepriester van het Oude Testament de nacht vóór de groten verzoendag slapeloos pleegde door te brengen (Lev. 16: 29 vv. ), zo heeft ook de ware Hogepriester van het Nieuwe Testament in de nacht vóór de dag waarop de zonde van het hele menselijk geslacht zou worden verzoend, geen slaap in Zijn ogen laten komen, opdat ook hierin het tegenbeeld en het voorbeeld des te volkomener zouden overeenstemmen. Hierdoor heeft echter onze Heiland tevens de slapeloze nachten voor Zijn kinderen geheiligd, wanneer zij of in de smart van het berouw, of in velerlei inwendige aanvechtingen, of in uitwendig lijden en droefenissen met Asaf (Ps. 77: 5) moeten uitroepen: "U hield Mijn ogen wakende. " Welaan, kunnen wij op ons bed niet slapen, laat ons dan denken aan de slapeloze nachten van

onze Heiland, aan de nacht in welke Hij verraden, gebonden, ter dood veroordeeld en aller erbarmelijkst mishandeld is.

De Hoge raad heeft het teken tot bespotting gegeven, de mannen, aan wiens bewaking Jezus voor het overig gedeelte van de nacht werd overgegeven, volgen na. Zij hebben de vrees, die hen nog kort te voren beangstigde, geheel afgelegd, de meest volkomen gerustheid, de meest openbare verachting is in de plaats daarvan getreden. Wat bij hun spot aan fijne geestigheid ontbreekt, vult ruwheid en overmoed aan; honende buigingen en beschimpende slagen met de snoodste bespuwing wisselen elkaar af. Maar het ergste komt nog: als Christus moet Hij immers kunnen profeteren, moet Hij kunnen raden wat in het duistere verborgen is. Nu wordt Zijn aangezicht met een doek bedekt en nu treedt de een na de ander dichterbij, en er regenen oorvijgen, kinnebakslagen, slagen met gebalde vuist en het refrein van dat steeds vernieuwde spel is het lasterend koorgezang: "Profeteer Christus! wie is het, die U geslagen heeft!"

Het ambt, waarin de Zoon van God in het bijzonder Zijn wijsheid openbaart, zoals in het koninklijke Zijn macht en in het hogepriesterlijke Zijn liefde, dat moet hier een spel van dwazen worden en zich in het paleis van de hogepriester laten honen, zoals in het paleis van de heidense landvoogd voornamelijk de koninklijke waardigheid van Jezus Christus bespot is geworden. Omdat profeten niet alleen toekomstige zaken pleegden te voorspellen, maar soms ook verborgene dingen pleegden te openbaren (2 Kon. 6: 12), daarom verlangen zij, dat de Heere een proef van Zijn profetische wetenschap zal afleggen en onder het kleed, dat zij voor Zijn ogen hebben gehangen, degene zou ontdekken, die Hem onder de menigte had geslagen. Ach, denkt hierbij een gelovige ziel, ik herinner mij bij dit treurspel mijn zondige aard: wat is meer gewoon, dan dat de Schepper van ons mensen als een blindeman wordt behandeld? Wij dwaze schepselen beelden ons in dat wij onze zonden al zo kunstig verbergen en zo in het geheim zouden kunnen bedrijven, dat Hij als iemand die een doek voor de ogen heeft, niet zou weten wie Hem had geslagen, evenals Judas van deze verschrikkelijke blindheid van het menselijk hart kort te voren een proef had afgelegd toen hij de Heere Jezus, toen die van Zijn verrader sprak, durfde vragen: "Heere ben ik het?" over welke vermetelheid de Geest van God het wee uitroept in Jes. 59: 15 v. Hoe vaak gebeurt het dat de mensen de spot drijven met profetische zaken, die in deze tijd van twijfelzucht door lichtzinnige gemoederen veelvuldig worden bespot en tot een voorwerp van gelach worden gemaakt, terwijl men toch overigens een bandeloze neiging tot allerlei verboden kunsten, die op een ontdekking van toekomstige dingen doelen, laat zien. Men is lichtgelovig voor waarzeggers en valse profeten en laat zich graag op allerlei manieren bedotten en daarentegen is men over de voorspellingen van de ware profeten zo ongelovig, terwijl die toch het zegel van haar goddelijkheid in zo veel duidelijke vervullingen weten aan te wijzen. Al die gevolgen van het menselijk verderf hebben de Zoon van God dat lijden berokkend toen Hij onder een luid honend gelach als een waarzegger en bedrieger werd geslagen.

Het ligt diep in het karakter van het onedele en lage om juist het betere, het edelere door toegedichte naaktheid tot zich in het stof te trekken, zedelijke grootheid te betwijfelen en schouder ophalend te behandelen, wereldse groten eerst te benijden en daarna, als zij gevallen zijn, met slijk te werpen. Dit is de vuile, moerassige grond, waaruit ontelbare persoonlijke satyren, bijtende glossen, bonmots, spotdichten, pasquillen steeds als dwaallichten

voortkomen. Maar nog afschuwelijker en werkelijk satanisch is de spotlust wanneer zij zich aan het heilige waagt. Dan wordt vaak een schrijver, die zich daaraan kan overgeven, ver boven zijn natuurlijke begaafdheid door de inspiraties van de geest van de ontkenning vervuld tegenover het heilige, waaraan hij niet gelooft, om als spotter te velde te trekken en het met nauwelijks merkbare fijne wending tot een karikatuur te mismaken. Wie kan het berekenen wat een ontzaglijke schade aan de harten en wat een afbreuk aan het rijk van God door dergelijke voortbrengselen van de spotgeest veroorzaakt zijn? Ach voor duizenden mensen is de zaak van het Evangelie al een opgegeven en verloren zaak, wanneer eens de ban van het belachelijke daarop gelegd is! Maar welaan, u door de spotgeest van de wereld gewond en verdoemd hart, vestig uw blik op de plaats waarop de geschiedenis van onze tekst u wijst. Zie, hier staat voor het forum van deze geest niet alleen een dogma van het Evangelie, niet alleen de waarheid van een enkele leerstelling van de Heilige Schrift, maar de levende waarheid, de hele waarheid daarvan, niet alleen een discipel en belijder, maar de Meester zelf in het spotgericht, de Heilige onder de ban van het belachelijke - zie dan toe, of Hij daarom ophoudt de Heilige in Israël te zijn! Nu is aan de pijlen waarmee de valse wijsheid de dierbaarste waarheden van het Evangelie, alsof het slechts verdichtselen waren, denkt te doorboren, de punt afgebroken, sinds de koker van deze tegenover de persoonlijke waarheid, Christus, is geleegd. Wie kan nog twijfelen aan het lot, dat het Evangelie en zijn belijders in de wereld treft, wie kan zich nog laten verzoeken door de stofwolk van armzaligen spot waarmee de blinden de glans van de zon denken uit te blussen, of wie zich daarom uit de zalige gerustheid laten brengen tot moedeloosheid, tot vrees en kleinheid, tot toorn en tot verbittering, nadat Christus liefhebbend en lijdend Zijn bedekt aangezicht aan de spotters heeft aangeboden? Zijn ogen branden niet als vuurvlammen door de bedekking heen in het hart van de spotters, geen donder van het gericht gaat uit Zijn mond. Eén opwelling van woede in Zijn hart en de spotters zouden, als door de slag getroffen, terug tuimelen; maar in Zijn hart is niets dan liefhebben en lijden; als een lam staat Hij daar, dat stom is voor Zijn scheerders. En ook de hemel zwijgt bij het honen van Hem die alle engelen moeten aanbidden; geen vuur valt uit de hoogte, als op degenen die met Elisa spotten (2 Kon. 1: 9 vv. ); geen afgrond opent zich als voor het rot van Korach (Num. 6: 3 vv. ). Aardwormen mogen de Koning van de hemel voor de gek houden, zondaren met de Rechter van Israël blindeman spelen, zonder dat hen iets kwaads gebeurt.

66. En toen Petrus, terwijl dit in de verhoorzaal gebeurde, beneden in de zaal was, in het dieper dan die zaal gelegen binnenhof van het paleis, kwam een van de dienstmaagden van de hogepriester naar het kolenvuur, waar hij bij de knechten zat en zich warmde (vs. 54).

67. En zij Petrus zich waren, keek hem aan en zei: Ook u was, evenals hij die u hier binnen heeft geleid (Joh. 18: 15 vv. ) met Jezus de Nazarener.

68. Maar hij heeft het geloochend, zeggende: Ik ken hem niet en ik weet niet wat u zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, die naar de straat leidde en de haan kraaide toen hij daar heen ging, want het was nu twee uur in de morgen<sup>26: 70</sup>).

69. En de dienstmaagd die aan het binnenste portaal van de voorhof was gestationeerd, waarbij hij toen aankwam <sup>26: 72</sup>), zag hem en begon, evenals de eerste dienstmaagd waar zij

de mededeling van had (vs. 66 v), tot degenen die daarbij stonden te zeggen: Deze is een van die.

69. En de dienstmaagd die aan het binnenste portaal van de voorhof was gestationeerd, waarbij hij toen aankwam 26: 72"), zag hem en begon, evenals de eerste dienstmaagd waar zij de mededeling van had (vs. 66 v), tot degenen die daarbij stonden te zeggen: Deze is een van die.

70. Maar hij loochende het weer en ging nu, zijn voornemen opgevend (vs. 68), weer naar het kolenvuur terug. En even daarna, nog in de tijd tussen 2 en 3 uur, maar nu al tegen het einde van die tijd, niet meer in hetbegin zoals vroeger, zeiden degenen die daarbij stonden (anderen dan die in vs. 69 en dezelfde in wier tegenwoordigheid het in vs. 67 en 68 vertelde had plaats gehad) weer tegen Petrus: Echt, u bent een van die; want u bent ook, zoals de dienstmaagd al gezegd heeft, een Galileër en uw spraak lijkt erop.

70. Maar hij loochende het weer en ging nu, zijn voornemen opgevend (vs. 68), weer naar het kolenvuur terug. En even daarna, nog in de tijd tussen 2 en 3 uur, maar nu al tegen het einde van die tijd, niet meer in hetbegin zoals vroeger, zeiden degenen die daarbij stonden (anderen dan die in vs. 69 en dezelfde in wier tegenwoordigheid het in vs. 67 en 68 vertelde had plaats gehad) weer tegen Petrus: Echt, u bent een van die; want u bent ook, zoals de dienstmaagd al gezegd heeft, een Galileër en uw spraak lijkt erop.

71. Omdat men nu de getuigenis tegen hem aanvoerde, vreesde hij een loochening te minder. En hij begon zichzelf te vervloeken en te zweren: Ik ken deze mens niet waarover u spreekt.

72. En de haan kraaide de tweede maal. Toen werd Jezus, die ter dood was veroordeeld, juist naar de hof gebracht en Hij zag Zijn discipel aan. En Petrus bedacht het woord dat Jezus tot hem gezegd had (vs. 30): Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult u Mij driemaal verloochen. En hij snelde zich naar de voorhof, ging daar weg en hilde, zodat deze tranen van diep berouw samenvielen met het geluid van de haan, dat hem opwekte en het hanengekraai door hevig snikken afgewisseld werd.

Omdat Petrus zich hoger dan al de anderen wilde verheffen (vs 29), valt hij ook dieper dan zij; zijn natuur sleept hem mee in de diepste val. Het is de vleselijke dapperheid, waardoor hij daar in de hof het ijzeren zwaard zwaait, evenals zijn vermeende navolgers de dwangwerktuigen van de inquisitie; het is die aardse moed, die slag voor slag geeft en in zo'n strijd ook het eigen leven waagt, maar niet kan voelen hoeveel hoger de dapperheid is die de moed heeft, het onrecht geheel te lijden en niet te doen. Het is deze ijver van het vlees, die voor hem de bittere vrucht van de verloochening van Christus draagt en hem in die steile val meesleept, waardoor zijn staan op eigen kracht het diepst moest worden geschokt. De voornaamste belijder een verloochenaar geworden! hoe dicht is hij bij de verrader gekomen! wat zou het hart van de Heiland meer pijn hebben gedaan? en waarin is het onderscheid gelegen dat Petrus geen Judas werd? Er bestaat geen onderscheid in hun zonde op zichzelf, want vlees is vlees en dat een Petrus zo kon vallen, is echt niet met verontschuldiging licht op te nemen, maar in de wijze waarop zij beiden tot berouw ontwaken is het wezenlijke

onderscheid tussen hen te zien. Daarin, dat Petrus nog een oog heeft voor die blik van de Heere, om tot zichzelf te komen, naar buiten te gaan en bitter te huilen, maar Judas alleen nog de schrik voor de Heilige Gods, voor Wie hij vlucht, in plaats van tot Hem te vluchten - daarin openbaart zich aan ons bij de eersten die goddelijke droefheid die dat berouw te weeg brengt, dat niemand berouwt, bij deze de droefheid van de wereld, die niets anders werkt dan de dood.

Petrus heeft zijn schuld niet verkleind, want van hem vernemen wij door Markus de omstandigheid, dat ook het eerste hanengekraai hem nog niet tot nadenken bracht, maar pas het tweede. Het is zeer opmerkelijk dat hij in de weg van zijn bekering als de eerste grote schitterende type van de weg van het heil daar staat, terwijl Judas in zijn berouw de tegenovergestelde weg insloeg en pas de menselijke tevredenheid bij de vijanden, bij wie hij zich bezondigd had, wilde geven, maar zonder op deze weg tot Christus te komen. Wij mogen echter ook de typische betekenis in de aanleiding van de val die Petrus deed, niet onopgemerkt laten - een geringe deurwaarder was het die de eerste discipel, aan wie de sleutels van het hemelrijk waren toegezegd, tot verloochening bracht. Dienstmaagden verschrikten hem en zijn val werd steeds zwaarder naarmate hij zich langer onder de knechten bij het kolenvuur ophield. Zo kan ook een kerkelijke gemeenschap door valse populariteit, door verkeerd gedrag omtrent de verkeerde fanatismen bij het volk, door vermenging met de menigte in haar onheilige richting voor zich de val bereiden.

Bewonderen wij de goedheid en wijsheid van God, tot in het kloppen van het geweten! Schijnbaar zijn gewetensknagingen een straf voor de misdaad die haar heeft veroorzaakt en toch zijn zij genadige roepstemmen om ons onze zonde te laten zien. Heeft God de zondaar door zijn geweten willen laten lijden voor zijn kwaad, het is juist om hem door gevoel van pijn daarvan los te maken en hem te dwingen elders vrede en gemoedsrust te zoeken. De verschrikkelijke toestand die hieruit denkbaar is, zou zijn dat God de schuldige aan zichzelf overlaat, hem in vrede de vruchten van zijn zonde genieten liet. Ook is het de laatste grens van ongeluk en misdaad, de kwelling van het berouw niet te voelen. Kon zo'n toestand volkomen in iemand plaats grijpen, het zou het zekerste bewijs zijn dat God hem verlaten had.

72. En de haan kraaide de tweede maal. Toen werd Jezus, die ter dood was veroordeeld, juist naar de hof gebracht en Hij zag Zijn discipel aan. En Petrus bedacht het woord dat Jezus tot hem gezegd had (vs. 30): Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult u Mij driemaal verloochenen. En hij snelde zich naar de voorhof, ging daar weg en hilde, zodat deze tranen van diep berouw samenvielen met het geluid van de haan, dat hem opwekte en het hanengekraai door hevig snikken afgewisseld werd.

Omdat Petrus zich hoger dan al de anderen wilde verheffen (vs 29), valt hij ook dieper dan zij; zijn natuur sleept hem mee in de diepste val. Het is de vleselijke dapperheid, waardoor hij daar in de hof het ijzeren zwaard zwaait, evenals zijn vermeende navolgers de dwangwerktuigen van de inquisitie; het is die aardse moed, die slag voor slag geeft en in zo'n strijd ook het eigen leven waagt, maar niet kan voelen hoeveel hoger de dapperheid is die de moed heeft, het onrecht geheel te lijden en niet te doen. Het is deze ijver van het vlees, die voor hem de bittere vrucht van de verloochening van Christus draagt en hem in die steile val



meesleept, waardoor zijn staan op eigen kracht het diepst moest worden geschokt. De voornaamste belijder een verloochenaar geworden! hoe dicht is hij bij de verrader gekomen! wat zou het hart van de Heiland meer pijn hebben gedaan? en waarin is het onderscheid gelegen dat Petrus geen Judas werd? Er bestaat geen onderscheid in hun zonde op zichzelf, want vlees is vlees en dat een Petrus zo kon vallen, is echt niet met verontschuldiging licht op te nemen, maar in de wijze waarop zij beiden tot berouw ontwaken is het wezenlijke onderscheid tussen hen te zien. Daarin, dat Petrus nog een oog heeft voor die blik van de Heere, om tot zichzelf te komen, naar buiten te gaan en bitter te huilen, maar Judas alleen nog de schrik voor de Heilige Gods, voor Wie hij vlucht, in plaats van tot Hem te vluchten - daarin openbaart zich aan ons bij de eersten die goddelijke droefheid die dat berouw te weeg brengt, dat niemand berouwt, bij deze de droefheid van de wereld, die niets anders werkt dan de dood.

Petrus heeft zijn schuld niet verkleind, want van hem vernemen wij door Markus de omstandigheid, dat ook het eerste hanengekraai hem nog niet tot nadenken bracht, maar pas het tweede. Het is zeer opmerkelijk dat hij in de weg van zijn bekering als de eerste grote schitterende type van de weg van het heil daar staat, terwijl Judas in zijn berouw de tegenovergestelde weg insloeg en pas de menselijke tevredenheid bij de vijanden, bij wie hij zich bezondigd had, wilde geven, maar zonder op deze weg tot Christus te komen. Wij mogen echter ook de typische betekenis in de aanleiding van de val die Petrus deed, niet onopgemerkt laten - een geringe deurwaarderster was het die de eerste discipel, aan wie de sleutels van het hemelrijk waren toegezegd, tot verloochening bracht. Dienstmaagden verschrikten hem en zijn val werd steeds zwaarder naarmate hij zich langer onder de knechten bij het kolenvuur ophield. Zo kan ook een kerkelijke gemeenschap door valse populariteit, door verkeerd gedrag omtrent de verkeerde fanatismen bij het volk, door vermenging met de menigte in haar onheilige richting voor zich de val bereiden.

Bewonderen wij de goedheid en wijsheid van God, tot in het kloppen van het geweten! Schijnbaar zijn gewetensknagingen een straf voor de misdaad die haar heeft veroorzaakt en toch zijn zij genadige roepstemmen om ons onze zonde te laten zien. Heeft God de zondaar door zijn geweten willen laten lijden voor zijn kwaad, het is juist om hem door gevoel van pijn daarvan los te maken en hem te dwingen elders vrede en gemoedsrust te zoeken. De verschrikkelijke toestand die hieruit denkbaar is, zou zijn dat God de schuldige aan zichzelf overlaat, hem in vrede de vruchten van zijn zonde genieten liet. Ook is het de laatste grens van ongeluk en misdaad, de kwelling van het berouw niet te voelen. Kon zo'n toestand volkomen in iemand plaats grijpen, het zou het zekerste bewijs zijn dat God hem verlaten had.

72. En de haan kraaide de tweede maal. Toen werd Jezus, die ter dood was veroordeeld, juist naar de hof gebracht en Hij zag Zijn discipel aan. En Petrus bedacht het woord dat Jezus tot hem gezegd had (vs. 30): Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, zult u Mij driemaal verloochenen. En hij snelde zich naar de voorhof, ging daar weg en hilde, zodat deze tranen van diep berouw samenvielen met het geluid van de haan, dat hem opwekte en het hanengekraai door hevig snikken afgewisseld werd.

Omdat Petrus zich hoger dan al de anderen wilde verheffen (vs 29), valt hij ook dieper dan zij; zijn natuur sleept hem mee in de diepste val. Het is de vleselijke dapperheid, waardoor hij daar in de hof het ijzeren zwaard zwaait, evenals zijn vermeende navolgers de dwangwerktuigen van de inquisitie; het is die aardse moed, die slag voor slag geeft en in zo'n strijd ook het eigen leven waagt, maar niet kan voelen hoeveel hoger de dapperheid is die de moed heeft, het onrecht geheel te lijden en niet te doen. Het is deze ijver van het vlees, die voor hem de bittere vrucht van de verloochening van Christus draagt en hem in die steile val meesleept, waardoor zijn staan op eigen kracht het diepst moest worden geschokt. De voornaamste belijder een verloochenaar geworden! hoe dicht is hij bij de verrader gekomen! wat zou het hart van de Heiland meer pijn hebben gedaan? en waarin is het onderscheid gelegen dat Petrus geen Judas werd? Er bestaat geen onderscheid in hun zonde op zichzelf, want vlees is vlees en dat een Petrus zo kon vallen, is echt niet met verontschuldiging licht op te nemen, maar in de wijze waarop zij beiden tot berouw ontwaken is het wezenlijke onderscheid tussen hen te zien. Daarin, dat Petrus nog een oog heeft voor die blik van de Heere, om tot zichzelf te komen, naar buiten te gaan en bitter te huilen, maar Judas alleen nog de schrik voor de Heilige Gods, voor Wie hij vlucht, in plaats van tot Hem te vluchten - daarin openbaart zich aan ons bij de eersten die goddelijke droefheid die dat berouw te weeg brengt, dat niemand berouwt, bij deze de droefheid van de wereld, die niets anders werkt dan de dood.

Petrus heeft zijn schuld niet verkleind, want van hem vernemen wij door Markus de omstandigheid, dat ook het eerste hanengekraai hem nog niet tot nadenken bracht, maar pas het tweede. Het is zeer opmerkelijk dat hij in de weg van zijn bekering als de eerste grote schitterende type van de weg van het heil daar staat, terwijl Judas in zijn berouw de tegenovergestelde weg insloeg en pas de menselijke tevredenheid bij de vijanden, bij wie hij zich bezondigd had, wilde geven, maar zonder op deze weg tot Christus te komen. Wij mogen echter ook de typische betekenis in de aanleiding van de val die Petrus deed, niet onopgemerkt laten - een geringe deurwaarderster was het die de eerste discipel, aan wie de sleutels van het hemelrijk waren toegezegd, tot verloochening bracht. Dienstmaagden verschrikten hem en zijn val werd steeds zwaarder naarmate hij zich langer onder de knechten bij het kolenvuur ophield. Zo kan ook een kerkelijke gemeenschap door valse populariteit, door verkeerd gedrag omtrent de verkeerde fanatismen bij het volk, door vermenging met de menigte in haar onheilige richting voor zich de val bereiden.

Bewonderen wij de goedheid en wijsheid van God, tot in het kloppen van het geweten! Schijnbaar zijn gewetensknagingen een straf voor de misdaad die haar heeft veroorzaakt en toch zijn zij genadige roepstemmen om ons onze zonde te laten zien. Heeft God de zondaar door zijn geweten willen laten lijden voor zijn kwaad, het is juist om hem door gevoel van pijn daarvan los te maken en hem te dwingen elders vrede en gemoedsrust te zoeken. De verschrikkelijke toestand die hieruit denkbaar is, zou zijn dat God de schuldige aan zichzelf overlaat, hem in vrede de vruchten van zijn zonde genieten liet. Ook is het de laatste grens van ongeluk en misdaad, de kwelling van het berouw niet te voelen. Kon zo'n toestand volkomen in iemand plaats grijpen, het zou het zekerste bewijs zijn dat God hem verlaten had.

## HOOFDSTUK 15

### *CHRISTUS' LIJDEN VOOR PILATUS, KRONING, KRUISIGING, DOOD EN BEGRAFENIS*

V. Vs. 1-21. Tegen de morgen houden de overpriesters nogmaals raad en bij deze meer volledige en wettige zitting zijn ook Jozef van Arimathea en Nikodemus tegenwoordig om tegen het definitieve besluit te protesteren. Na de dood van Jezus scheiden zij zich af van hun standgenoten en lopen zij over naar de kant van de discipelen van de Gekruisigde 27: 61). Graag hadden de bloeddorstige rechters aan de Gevangene nog meer ontperst, wat hen tot aanklacht bij de landvoogd zou kunnen dienen. Zij krijgen echter slechts hetzelfde als bij de vorige zitting te horen en moeten nu, als zij Jezus naar Pilatus leiden, het op goed geluk laten aankomen. Het lukt hen dan ook met hulp van de machten van de duisternis, waaraan nu vrij spel is gegeven, de bevestiging van het doodvonnis voor het Romeinse rechthuis te krijgen. Door een merkwaardige aaneenschakeling van omstandigheden wordt dit volgens Romeins gebruik ten uitvoer gebracht in de vorm van de kruisiging van een oproerkraaier, hoewel Jezus door de landvoogd zelf uitdrukkelijk onschuldig werd verklaard.

1. En a) meteen in de vroege morgen, na drie uur, hielden de overpriesters samen raad met de ouderlingen en schriftgeleerden en de hele raad, die nu voltallig moest zijn om het vonnis geldend te maken. Zij spraken het vonnis over Jezus uit, bonden Hem, brachten Hem naar het rechthuis en gaven Hem b) aan Pilatus over, opdat deze het vonnis zou bevestigen.

a) Ps. 2: 2. b) Hand. 3: 13.

De onvermoeide vlijt van de slechten om te doen wat kwaad is moet onze nalatigheid en luiheid beschamen in dat wat goed is. Zij, die tegen Christus en uw ziel strijden, zijn vroeg op; hoe lang zult u slapen, o luiaard!

Evenals de geboorte van Jezus onder de macht van het Romeinse rijk stond (Luk. 2: 1), zo staat nu ook Zijn dood onder diezelfde macht. Daarbij is het Zijn zaak, dat Hij de wil die zich tegen God verzet, die de macht van de wereld aan Hem volbrengt, erkent en gelooft als de goddelijke wil. Bij Zijn geboorte is de eenheid van de wil van de wereldmacht en van de goddelijke wil zonder Zijn toedoen tot stand gekomen. Het keizerlijk gebod, waaraan Maria met het kind werd onderworpen, bewerkte dat Jezus in de stad van David werd geboren en daardoor meteen bewezen werd de Zoon van David volgens de profetie te zijn. Bij het lijden en sterven kan de tegen God strijdende wil in de wereld alleen daardoor orgaan van de goddelijke wil worden, dat Jezus als de Beginner en Voleinder van het geloof, in de ervaring van de tegen God vijandige wil, de goddelijke wil onveranderlijk vasthoudt. Deze tak begon dadelijk voor Hem toen Hij in de vroege morgen van het Sanhedrin aan de Romeinse landvoogd werd overgeleverd. Dit was de voortzetting en de voleindiging van het verraad dat Judas aan Hem had gepleegd. Judas had Hem door de snoodheid van zijn ontrouw uit de omgeving van Zijn vrienden, in de handen van Zijn Hem vijandig gezinde volksgenoten overgeleverd. En evenals Judas zijn Heer en Meester verraden heeft, zo hebben de oversten van de Joden hun goddelijke Koning verraden en Hem uit het huis van Israël uitgestoten, door Hem in de handen van de hoogste heidense macht over te geven. Deze macht is de Romeinse,

die volgens bijbelse zienswijze het vierde en laatste in de rij van de grote wereldrijken is. Het wordt door Daniël, de ziener, als het ergste en verschrikkelijkste geschilderd en als van ijzeren aard voorgesteld. Aan het hoofd van dit rijk staat de keizer van Rome en diens plaatsbekleder te Jeruzalem is Pontius Pilatus. Met de overlevering aan de Romeinsen stadhouder gaat Jezus uit het bereik van Israël in het bereik van het wereldrijk over, dat tegenover Israël als het dierlijke rijk en nu in zijn vierde stadium als het verpletterende ijzer wordt voorgesteld. Het spreekt vanzelf dat Jezus die overgang duidelijk erkent en inwendig voelt hoe Hij het spoedig ook lichamelijk zal ervaren en gevoelen.

2. En Pilatus ondervroeg Hem over de aanklacht die de overpriesters tegen Jezus inbrachten (Luk. 23: 2), nadat de poging om de landvoogd tot een dadelijke bevestiging van hun vonnis te dringen, mislukt was: Bent u de koning van de Joden? En Hij antwoorde Hem, om de uitvoerige behandeling, van welke Johannes ooggetuige geweest is en welke hij in Joh. 18: 33-38 van zijn Evangelie bericht, hier in het kort samen te vatten: U zegt het.

2. En Pilatus ondervroeg Hem over de aanklacht die de overpriesters tegen Jezus inbrachten (Luk. 23: 2), nadat de poging om de landvoogd tot een dadelijke bevestiging van hun vonnis te dringen, mislukt was: Bent u de koning van de Joden? En Hij antwoorde Hem, om de uitvoerige behandeling, van welke Johannes ooggetuige geweest is en welke hij in Joh. 18: 33-38 van zijn Evangelie bericht, hier in het kort samen te vatten: U zegt het.

3. En de overpriesters beschuldigden Hem, toen de landvoogd weer uit het rechthuis kwam en hen verklaarde: Ik vind geen schuld in deze mens (Luk. 23: 4), zij beschuldigden Hem van vele zaken; maar Hij antwoordde niets.

4. En Pilatus ondervroeg Hem weer, zeggende: Antwoordt Gij niet? Zie hoeveel zaken zij tegen U getuigen. Verdedig U toch daar tegen.

5. En Jezus heeft niet meer geantwoord nadat Hij Zijn belijdenis (vs. 2) had uitgesproken, zodat Pilatus zich verwonderde. Hij ontving een diepe indruk door de waarlijk koninklijke houding van deze aangeklaagde, dedoor zwijgen veel sterker voor Zijn onschuld getuigde dan anderen door vele redenen.

Markus vertelt hier zeer kort en vermeldt op het voetspoor van Mattheüs niets van de nu volgende heenzzending van Jezus voor het tribunaal van Herodes (Luk. 23: 5-16). Hoe het daartoe kwam en welke gevolgen voor Pilatus die met zich bracht, vergelijk daarover de aanmerking bij Matth. 27: 14. 27: 14). De bij elkaar plaatsing van Jezus en Barabbas die dan volgt en de uitkomst van die gebeurtenis is in hoofdzaak evenals bij Mattheus verteld, toch nog meer samengevat dan daar, terwijl de droom van Pilatus' vrouw en zijn handenwassen, evenals de zelfvervloeking van de Joden wegvalt. Het schijnt er de Evangelist meer om te doen te zijn de raad van God, die aan Jezus volbracht werd, op de voorgrond te laten treden, dan de zware schuld van de mensen, zowel van de Romeinse rechter als van de Joodse aanklagers. Onder geen anderen titel, dan omdat Hij Zich de Christus van Zijn volk had verklaard, is Jezus ook door de Romeinse overheid aan de dood overgeleverd: op dit punt moet de hele opmerkzaamheid van de lezers worden gericht. Dat daarin geen gevaar voor de

Staat was gelegen, werd de landvoogd meteen in de vroeger beschreven eerste acte van het verhoor duidelijk. Hij las dat in het hele uiterlijke van de Heere, die dadelijk kort en bondig met al de vrijmoedigheid van een goed geweten, die titel Zich had gegeven en vervolgens door een volkomen zwijgen het rustig besluit openbaarde, om alles te laten gebeuren wat daarom over Hem zou worden besloten. Hij verloor dan ook alle lust om de Hogen raad door bevestiging van hun oordeel genoeg te geven en slechts de paasgewoonte om een gevangene los te laten bracht hem in een toestand, waaruit hij zich niet anders wist te helpen, dan dat hij het volk zijn zin gaf; terwijl hij aan de ene kant een misdadiger, die werkelijk voor de Staat gevaarlijk was, vrijliet en aan de andere kant Jezus als diens plaatsbekleder aannam. Maar juist hierin ligt voor de tijd waarin het Evangelie werd geschreven, de waarheid vooraf getoond, dat niet de aanhangers en belijders van Jezus Christus van Nazareth de mensen zijn die voor Rome's opperheerschappij gevaarlijk zijn, maar integendeel hun vijanden en belasteraars, de ongelovig gebleven Joden. "Jezus een weldoener van Zijn volk, door de Romeinse overheid tot hiertoe niet opgemerkt, beloofde, omdat Hij beleed de Christus te zijn, aan Zijn volk de veiligen, rustige weg tot het doel van de vrijheid, die was toegezegd en zo weinig bedreigt van Romeinse zijde degene een gevaar die zich aan Hem aansluit, dat de eigen overheid Hem eerst als gevaarlijk bij de Romeinen moet aanklagen en dan toch nog geen geloof vindt. Barabbas representeert die richting van het nationale streven welke, door God verlaten, de macht van de Romeinen tart, en welker gevolg de verwoesting van Jeruzalem en het politieke verderf van het gehele volk zal zijn. Terwijl nu het volk Barabbas koos, openbaarde het een gezindheid waartegen de door God aangewezen weg tot vervulling van zijn hoop over staat en die verenigd is met een eigen weg van gewelddadig oproer. "

6. En op het feest liet hij, volgens nationale zeden, een gevangene los, die de Joden ook wilden.

7. En er was toen een gevangene genaamd Barabbas, gevangen met andere medeoproerkraaiers, die in het oproer een doodslag gedaan had en die nu ter dood zou worden gebracht.

8. En de menigte riep uit, juist nu Pilatus niet wist hoe hij zich tegenover het aandringen van de overpriesters en oudsten tegen Jezus zou stellen en zij begon te verlangen dat hij deed zoals hij hen altijd gedaan had.

9. En Pilatus plaatste vervolgens Jezus naast Barabbas ter keuze en stelde nu het volk voor, in wiens belang het zou beslissen. Hij antwoordde hen, zeggende: Wilt u, dat ik voor u de Koning der Joden loslaat, want daarvoor erkent uzelf deze Jezus?

11. a)Maar de overpriesters beïnvloedden de menigte om Barabbas los te laten in plaats van deze Jezus van Nazareth.

a)Hand. 3: 14.

12. En Pilatus vroeg hen, toen het ogenblik van de werkelijke beslissing gekomen was, terwijl zijn vroegere woord (vs. 9) alleen ter formulering van de vraag moest dienen en de menigte

voor Barabbas besliste: Wat wilt u dan, dat ik met Hem doen zal, die u een Koning der Joden noemt?

13. En zij riepen weer, zoals zij dat indirect al hadden gedaan door Jezus in de plaats van Barabbas aan de landvoogd tot volvoering van zijn vonnis over te laten: Kruisig Hem als een oproerkraaier.

14. Pilatus zei echter tot hen: Wat heeft Hij dan voor kwaads gedaan? En zij riepen te meer: Kruis Hem! zonder verder naar rechtsgronden te vragen.

15. Pilatus wilde nu de menigte genoeg doen, omdat al zijn verdere pogingen om hen tot andere gedachten te brengen niets opleverden, liet Barabbas los en gaf Jezus over nadat hij Hem geïnterviewd had, om gekruisigd te worden, hopen dat hij ten slotte nog wel het uiterste zou kunnen afwenden.

Wordt Christus niet vandaag weer door ontelbaar velen van Zijn volk verworpen, juist zoals in het afschuwelijke Jeruzalem? Op dezelfde manier? vraagt u verwonderd en u meent dat er zo'n keus niet meer plaats vindt. En toch, Gel. ! merkt op: hier is Christus, het licht en het leven van uw ziel, uw vrede met God, uw troost in nood en dood, de open deur tot het eeuwige hemelrijk; en daar is Barabbas, de zonde, de opstand tegen God en Zijn bestuur, de moordenaar van al het echte levensgeluk, de moordenaar van de zielen en van uw eeuwige heil. Wie wilt u, wie kiest u? Is het niet zo dat vele duizenden Barabbas kiezen? En wat doen zij met Christus? Roept niemand meer: "Weg met Hem, laat Hem kruisigen!?" Ach, al is het dat de lippen zwijgen, het hart heeft deze stem, want in de grond van de zaak zijn zij Hem vijandig als de Joden en echt, als zij zo in die menigte zouden staan, door die overpriesters en oudsten opgehitst, zij zouden luid mee roepen: "Laat Hem kruisigen!" Kruisigen zij Hem niet dagelijks door hun ongeloof en hun moedwillige overtredingen? Laat ons op de oorzaken van die verwerping letten en ons overtuigen, hoe vaak en krachtig zij ook onder ons aanwezig zijn. Zij leverden Jezus uit nijdigheid over, zij gunden Hem de eer niet boven hen, de eer als Gods Zoon en deze eer gunnen velen van onze tijdgenoten Hem ook niet, Hij moet een mens zijn als zij. De Joden waren boos op Hem omdat Hij hun zonden bestraft had, omdat Hij ze huichelaars, kinderen van de vader van de leugen, een verkeerd en verdraaid geslacht had genoemd, ten einde hen tot bekering te leiden; en het verbittert heden nog zo velen dat Zijn woord hen tot arme zondaars maakt, dat Hij hun diepe schuilhoeken ontdekt, hoewel Hij ze genadig wil genezen. De Joden verwierpen Hem uit vleselijke gezindheid, omdat Hij geen hemelrijk wilde stichten waarin zij op de wijze van de wereld konden pronken, brassen en zwelgen en de hemelse gezindheid, die zich boven de wereld verheft en die Hij van Zijn rijksgroten begeert, die, ja, die is ook voor ontelbaren van dit geslacht ergerlijk en belachelijk.

Welk een ontzaglijke ruil, die het ongelovige Israël doet, door in plaats van Jezus de Zoon van Gods, Jezus Barabbas te kiezen. Ook u doet die ruil, u die in plaats van Jezus, de Zoon van God en van de mensen, Jezus, het mensenkind kiest, U hebt 1) in plaats van een heilig onbevlekt Lam een misdadiger en zondaar gekozen, 2) in plaats van een Verlosser, die voor uwe zonde stierf, een dwaas gekozen, die om zijn eigen zonde aan het kruis is gehecht en 3) in plaats van een voorspraak bij de Vader een kind van de verdoemenis. U siddert - ook die

onder u siddert, die in Jezus tot hiertoe het menskenkind hebt vereerd, dat wel aan het algemene lot van de zondige, zwakke mensheid onderworpen was, maar toch zo edel en groot was; want in uw ziel is geen gedachte aan iets dergelijks opgekomen. Maar laat ons die gedachte geheel doordenken! I. De apostel spreekt ergens van misdaden, waarvan de naam niet eens in Christelijke gemeenten moet worden genoemd. Ook de Christen leraar mocht het wel in de vergadering verzwijgen dat er zelfs onder degenen die de Christelijke kerk aan haar borst heeft gevoed zijn opgestaan, die de eengeboren Zoon van de Vader hebben voorgesteld als een offer van dweepachtig zelfbedrog. Maar wie mag het verzwijgen, wanneer de ontzettende zaak aanwezig is? Wie mag het in uw vergadering verzwijgen, u toekomstige dienaars van het woord, die geroepen bent voor de hele wereld de eer van de Zoon van God te verdedigen. Ver is het van mij over ieder, die door die verschrikkelijke waan is ingenomen, het wee uit te roepen; er is een macht van de tijdgeest die, hoewel eigen schuld van de mensen blijft, toch moeilijk geheel is buiten te houden en bijzondere personen tegelijk met gehele geslachten aangrijpt. Maar laat mij u, Christelijke gemeente, voorstellen, wat voor ontzagelijke ruil zij hebben gedaan, die zo het offer zijn geworden van een misdadige geest van de tijd. U hoort dus een onschuldige dweper, wanneer de Eengeborene van de Vader roept: "Die Mij ziet, heeft de Vader gezien?" U hoort dus een dweper, wanneer de Eengeborene van de Vader roept: "Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde?" U hoort dus een dweper, wanneer de hogepriester zegt: "Ik bezweer u bij de levende God, of Gij bent de Christus, de Zoon van God, " en Jezus antwoordt: "U hebt het gezegd en van nu af zal het gebeuren dat u de Zoon des mensen zult zien, zittend aan de rechterhand van God en komend op de wolken van de hemel?" U hoort dus een dweper en er kwam in uw ziel geen gedachte op, waartoe een graad van hoogmoed en van verblinding die mens moet komen, die zo dwepen kan? Hoe? Het menskenkind, dat eens evenals ik zal moeten staan voor de troon van de majesteit, het zou, zonder misdaad, de Koning der koningen de scepter uit de hand hebben kunnen wringen en zich op Zijn troon hebben kunnen plaatsen. Hij, die zo goed als u en ik onder de bedekking van zijn borst geheimen van de duisternis verborg, al kon hij die ook aan het oog van de vriend onttrekken, hij zou zonder misdaad te plegen, hebben kunnen roepen: "Die Mij ziet, ziet de Vader?" Hij, die als u en ik iedere dag Zijn handen moest opheffen en bidden: "Onze Vader, vergeef ons onze schulden!" Hij zou zonder misdaad hebben kunnen zeggen: "Ik doe altijd de wil van Mijn Vader?" Hij, die als u en ik voor het laatste uurtje moest vrezen, omdat ook Hij de prikkel van de dood voelde, namelijk de zonde, Hij zou zonder misdaad hebben kunnen roepen: "Voorwaar zeg Ik u, die in Mij gelooft, zal de dood niet zien in eeuwigheid?" O u, die in plaats van Jezus de Zoon van God en van de mensen, die het geloof van de Christelijke kerk waarin u bent opgegroeid, u aanbiedt, het menskenkind kiest, u hebt een verblinde zondaar gekozen, een die zich bezondigd heeft tegen de Heilige Majesteit van God. - II. Maar is Hij, die voor de hogepriester met een eed bij de levende God bekrachtigt dat Hij de Christus, de Zoon van God is, een zwak, zondig menskenkind, als u en ik - wie verscheurt dan niet met de hogepriester het gewaad en zegt: "Hij heeft God gelasterd, Hij is schuldig tot de dood?" Is toen een menskenkind in het bedrog van een hoogmoedige zelfverblinding aan het kruis gehecht - Christelijke gemeente! dan moet u een ander lied aanheffen. U heeft tot hiertoe gezongen: "Moet Hij dat spotkleed dragen, dat riet, die doornenkroon? Lijdt Hij die smaad, die slagen? Hij, God, Uw eigen Zoon?" en met een klaaggescrei van uw hart hebt u geantwoord: "Ik sloeg Hem al die wonden. Voor mij moet Hij daar staan. Ik deed door mijn zonden Hem al dat jammeren aan. " Nu moet u een ander

lied zingen - vreselijk is het om het uit te spreken: "U, die in uw zonden u plaatste op de troon, u draagt nu al die wonden, vermetele! ten loon. " Stof uit stof, kind van de aarde! bent u niet anders geweest dan uw zwakke, zondige broeders, hoe heeft uw dwaasheid het gewaagd in hoogmoed van de zelfverblindings in de wereld te roepen: "U bent van beneden, ik ben van boven!" U, die zelf uw handen biddend had moeten opheffen dat de beloofde Verlosser uit Zion mocht komen, om ook u van uw eigen schuld los te maken, hoe hebt u het kunnen wagen u voor te stellen als degene die Israël zou verlossen! Ontzaglijk om te zeggen! - "Gij, gij draagt uwe zonden, als zand ontelbaar veel. Die sloegen u die wonden en het lijden werd uw deel!" O mannen van het geloof en van de tranen, die van Stefanus af, die de hemel geopend zag, naar het teken van het kruis hebt opgezien, als naar een ster van de hoop, voor wier verhelderd oog het kruis op Golgotha, waarop het heilige en onschuldige Lam Gods bloedt, een kroon van majesteit werd, het is voor uw blik in een schavot veranderd waar de inbeelding van een hoogmoedige dweper zijn loon ontvangt. Dat was Zijn vonnis op aarde en wat zal Zijn straf in den hemel zijn! - III. "Ik, de Heere, dat is Mijn naam" spreekt de God van Israël door de profeet. Ik geef Mijn eer aan geen anderen. " Maar wat dan, wanneer deze, die van Zichzelf getuigt: "De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel aan de Zoon overgegeven, opdat allen de Zoon eren zoals zij de Vader eren" en van wie Zijn apostel in gelijke verblindings, zoals gij meest, getuigt: "Daarom heeft Hem ook God verhoogd en heeft Hem een naam gegeven die boven alle namen is, " wanneer die zelf zal verschijnen voor de troon van die God, die Zijn eer aan geen anderen geeft, kunt u ze u voorstellen, de straf die God, die Zijne eer aan geen anderen geeft, zal opleggen aan de worm uit stof en as, die de majesteit van de Koning aller koningen naar de kroon greep, wanneer hij rekenschap zal geven van de roof van de eer, dat miljoenen knieën sinds 18 eeuwen in lijden en nood en dood voor Zijn naam zich hebben gebogen, als voor de naam van de Vaders! En wanneer zij zich dan allen rondom Hem zullen verzamelen, de bloedgetuigen, die om Zijn naam hun leven in de dood hebben overgegeven en van Stefanus af hun ziel in Zijn handen hebben bevolen en Hem zullen aanklagen, dat Hij - hen bedrogen heeft! Hij noemde een van zijn 12 discipelen het verloren kind, de zoon van de verdoemenis - wee, wee u, verloren mensenkind, die, als u niets anders zou zijn dan uw broeders, de hoogste majesteit naar de kroon hebt gestaan, het vreselijk woord, dat u over uw discipel uitriep: "Het zou voor hem beter geweest zijn als hij nooit geboren was, " wanneer - verschrikkelijk om het te zeggen - het over uw eigen hoofd zal klinken! - Maar gemeente! u verdraagt het niet de gedachte verder te vervolgen; een schrik gaat door uw gebeente. O kruis, waarboven de hemel zwart wordt en waaronder de aarde beeft - nee, U draagt geen misdadiger. Wanneer in de ontzettende duisternis, die over het kruis zich samentrekt, al het volk, aangegrepen door ontzetting op de borst slaat en van daar wegsnelt en op de leeg geworden plaats zelfs de heiden uitroept: "Waarlijk deze is Gods Zoon, " dan buigt de gelovige Christen zijn knieën en heft biddend zijn handen op. O hoofd vol bloed en wonden, vol smart en hoon, nee! Gij zijt nog niet het hoofd van een misdadiger, Gij zijt een heilig hoofd, waarop geen eigen schuld heeft gedrukt, maar de schuld van de zondige wereld.

Al nemen wij ook aan dat het niet dezelfde personen zijn die voor enige dagen Hosanna riepen, die nu Jezus dood willen, het is toch een deel van dezelfde volksmenigte die in Jeruzalems straten Zijn wonderen aanschouwd en in dezelfde tempel Zijn redenen met welgevallen gehoord had, zodat hun tegenwoordigheid alleen zo vaak de handen weerhield,



die gereed waren Hem te grijpen. Hoe is het mogelijk dat een volk, dat op Zijn enkel woord Hem gewis tot Koning zou hebben uitgeroepen, dat dienaars die gedwongen waren geweest te erkennen: "Nooit heeft een mens gesproken als deze mens!" voor het rechthuis samengeschaard, de woeste kreet doen horen: "Kruisig Hem, kruisig Hem!" en voor de billijke tegenwerpingen van Pilatus geen antwoord hebben, dan: "Kruisig Hem, kruisig Hem?" Helaas, wij weten geen andere oplossing voor zoveel tegenstrijdigs, dan de treurige behoefte van de menselijke natuur, die zich vooral bij de lage volksmenigte openbaart om sterke aandoeningen te voelen. Voor zulke mensen is het aanschouwen van een rechtsgeding een genoegen; voor hen een straoefening een feest! Zo juicht nu Jeruzalems volk en smacht naar het bloedige schouwspel van de kruisiging, zoals het enkel zien van bloed de tijger in woede ontsteekt. Geen ander gevoel deed hen Jezus' wonderen aanstaren, dan hen nu, in afwachting van Zijn marteling bezielt en dan hen aan Golgotha's voet tot hoongelach en gekke spotternijen drijft. Helaas, dit is ten allen tijden de geest van de grote menigte; het is tot alles bekwaam, het heeft alles over voor een gemoed bewegend schouwspel, hetzij dan teder of verschrikkelijk, bewondering of afschuwwekkend.

16. En de krijgsknechten, die de voorlopige beslissing van de landvoogd voor zijn laatste namen, leidden Hem binnen in de zaal, welke is het rechthuis, nadat zij nog voor het oog van de menigte de geseling aan Hem hadden volbracht en riepen de hele bende samen om al hun moedwil aan de Gevangene te doen ondervinden.

17. En deden Hem, om Hem als een koning te verkleeden wiens kroningsdag gekomen was, een paarse mantel aan en zetten Hem een gevlochten doornenkroon op het hoofd.

18. En begonnen Hem te groeten, zeggend: Wees gegroet, Gij Koning van de Joden.

19. En sloegen, van bespotting tot mishandeling overgaand, Zijn hoofd met een rietstok en spuugden op Hem en daarna gingen zij weer van mishandeling tot bespotting over; zij vielen op de knieën en aanbaden Hem.

Christus met de doornenkroon - wij hebben hier een toonbeeld van smaad en van jammer. Het is de Heer, de Eniggeborene, mens geworden Zoon van God, die op Gabbatha staat, maar hoe? Een kroon rust op Zijn hoofd, maar niet van schitterend goud en van juwelen, maar van het duistere gewas dat de akker, die omwille van de zonde vervloekt is, draagt. Een purperen mantel omgeeft Hem, maar oud en verscheurd, die niet meer versiert, die alleen spottend aan koninklijke heerlijkheid herinnert; een scepter is in Zijn hand gelegd, maar niet van elpenbeen en parels, het is een gewone rietstaf, hard genoeg om er Hem mee te slaan. Om Hem verenigt zich een menigte, niet van edelen, geen vrome, dienstvaardige dienaars, maar een hoop moedwillige spotters. Zij werpen zich voor Hem neer, niet met heilige eerbied voor het afschijnsel van goddelijke majesteit, maar met schandelijk gelach. Zij roepen Hem toe: "Wees gegroet" en wensen Hem geen vrede en vreugde, maar angst en kweuling toe; zij strooien voor Hem geen palmtakken; zij werpen Hem geen bloemen toe, zij werpen Hem speeksel in het gezicht. Zij dragen Hem niet op hun handen, zij geven Hem daarmee kinnebakslagen. Wat een toonbeeld van smaad is onze Heer! Wat een toonbeeld van jammer! Hij was omwille van ons met onze natuur omgeven; Hij voelde de krenkingen van ontrouw, van ondank, van

verachting, van verwerping in Zijn reine ziel. Hij voelde al de pijnen van het lichaam, iedere slag van de wrede gesels, de scherpe doornen in Zijn vermoeide hoofd, die diep moesten indringen, omdat Hem ook met het riet op het hoofd werd geslagen. Zo kon het niet missen dat zich een uitdrukking van diep lijden in Zijn hele gedaante en vooral op Zijn gezicht vertoonde, waarvan parels bloed vloeiden. Zo leidde Pilatus Hem tot de Joden en zei: "Zie! de mens!" Pilatus, de koude twijfelaar, de besliste wereldling, vormt een menselijke ontroering en wil zo'n ontroering ook in het hart van de Joden opwekken. Zie deze gedaante vol smaad en jammer! onschuldig en zo bespot! Ik ben een verworpen heiden, zoals u Joden meent en het doet mij pijn; en u, die U op uw vrome gezindheden zozeer verheft, zou u dan geen medelijden met Hem hebben, die bovendien van uw geslacht is? Pilatus beproeft hier nog de Joden voor Jezus beter te stemmen, maar tevergeefs. Het gezicht van de mishandelde en gemartelde vermeerdert hun woede en zij schreeuwen: "Kruisig Hem, kruisig Hem!". Voorwaar! Hij had geen gedaante of heerlijkheid dat wij Hem gewild zouden hebben. " (Jes. 53: 2). En toch - Christus met de doornenkroon, Hij staat ook voor ons als een toonbeeld van ware grootheid en schoonheid. Al is een gedaante gering en ellendig, dan kan toch een adel, een bekoorlijkheid en liefelijkheid doorstralen. Een kruisgedaante voor de uitwendige zintuigen, maar inwendig een schitterende heerlijkheid, die echter te voorschijn treedt en waar meer, waar heerlijker, dan bij onze met doornen gekroonde? Hij staat op Gabbatha in de diepste vernedering met smaad en jammer overladen, maar wat schittert uit Zijn gebaren ons tegemoet, uit Zijn hele wezen als een hemelglans? Ten eerste Zijn onschuld, Zijn rein, onbevlekt bewustzijn. Het is alsof de getuigenis van Pilatus met heldere letters op het purper stond geschreven: "Ik vind geen schuld in Hem" en dit steekt Zijn vervolgers in de ogen, zodat zij steeds meer verbeterd worden. "Ik vind geen schuld in Hem. " En wanneer wij naar het schuldeloze gezicht onder de doornenkroon kijken is het bleek en bloedig, maar zo zacht en liefelijk. Geen straal van woede komt uit dat oog om misdadigers en moordenaars te verslinden; geen vloek komt over Zijn lippen om de bliksem van de hemel te doen neerkomen, want Zijn trouwe hart heeft deze en alle zondaars in Zijn vrederaad opgenomen en wenst niets meer dan dat zij zich, als het raadsbesluit van de Vader vervuld is dat zij onwetend door hun boosheid helpen volbrengen, dat zij zich allen bekeren tot Zijn verzoenende liefde, zodat Hij ze allen zalig mag maken. Kijk naar Zijn sidderende hand, zij houdt de rietstaf, die de moedwil daarin legde, zij werpt die niet onwillig en boos weg. Hij schikt Zich naar hun spot, Hij houdt Zijn rug voor degenen die Hem slaan en Zijn wangen voor degenen die Hem het haar uitplukken; Zijn gezicht verbergt Hij niet voor smaad en speeksel. Alles is bij Hem gelatenheid, heilige stilte in Gods raad en leiding; onder de boze hoon van de heidenen, onder het versterkte moordgeschrei van de Joden, onder de brandende pijnen aan rug en hoofd hoort men geen weeklacht, bespeurt men geen teken, geen spoor van ontevredenheid over Zijn harde lot. Al Zijn vernedering en pijn, Zijn wonden en striemen neemt Hij samen in gedachten, in het gebed waarmee Hij ze als een offer voor Zijn Vaders troon brengt: "Mijn Vader, wat Mij is opgelegd, wat Ik moet dragen tot verlossing van de wereld, dat draag Ik graag. " Maar wij ontdekken nog iets anders; zie in die gedaante met de doornenkroon nog een beeld van Zijn hemelse waardigheid. Wel een voorbeeld in smaad van wat Hij nu in heerlijkheid is; maar ziet Hem aan op Gabbatha, vertoeft in dit aanschouwen met uw zoekende, gelovige ziel, of niet alles zich langzaam aan verheldert, of niet de doornenkroon een kroon van schitterende sterren wordt? O hoe onbegrijpelijk zijn de oordelen van God, hoe onnaspeurlijk Zijn wegen! Daar sprak Kajafas zonder het zelf te weten

het ware, opmerkelijke woord: "Het is goed dat een mens sterft en niet het hele volk verloren gaat; " hier geven Hem blinde heidenen om te spotten purper, kroon en scepter en geven daarmee Zijn heerschappij te kennen die Hij snel op de troon van de hemel bezitten zal; want God heeft Hem geplaatst aan Zijn rechterhand in de hemel, ver boven alle heerschappij en kracht en macht en allen naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst. Ja, wij weten het en juichen voor Hem; Hij is Koning in de hoogste majesteit, eer en zaligheid. Evenals daar de doornenkroon, zo rust nu de kroon van het hemelse Koningschap op Zijn hoofd; evenals daar een oude purperen mantel, zo zijn nu de hemelen Zijn kleed en het eeuwig frisse purper van het morgenrood is de zoom van Zijn kleed. Zoals daar een ellendige rietstaf, zo ligt nu de scepter van de wereld in Zijn rechterhand; die gaat uit van Zion en heerst onder Zijn vijanden en vrienden. Zoals daar spottende krijgsknechten, zo knielen nu de hemelse legerscharen aan Zijn troon en de vele duizendmaal duizenden gelovigen liggen in diepe aanbidding aan de voetbank van Zijn voeten. De tijd komt dat in de naam van Jezus alle knieën van degenen die in de hemel en die op de aarde en onder de aarde zijn zich moeten buigen en alle tongen moeten belijden dat Jezus Christus de Heer is tot heerlijkheid van God de Vader. De tijd - misschien is die snel vervuld - dat Hij komt op de wolken van de hemel en zit op de troon van de heerlijkheid, om de hele wereld te oordelen; dan zal het zijn: "Zie! de mens. Dat is de mens die God en Heer is!" O Godmens, dat wij in U hebben geloofd! zullen deze juichen; o Gij verschrikkelijke Koning! zullen de anderen jammeren en huilen.

Pilatus leverde Jezus aan de Romeinse soldaten over om hun genoeg te doen, zodat zij Hem mishandelden en bespotten, terwijl de uitvoering van het vonnis werd voorbereid. Zij kleedden onze Heere Jezus als een Koning, evenals in de zaal van de hogepriesters de dienaren Hem als een profeet en verlosser hadden gekleed. Koningen dragen mantels van purper of scharlaken; zij kleedden Hem met purper. Zal een purperen of scharlaken kleed voor een Christen een oorzaak van verhoovaardiging zijn, terwijl het voor Christus tot een spot en schande was? Dragen koningen kronen, zij vlochten een kroon van doornen en plaatsten die op Zijn hoofd. Een krans van stro zou een spot zijn geweest, maar deze pijnigde ook. Hij droeg de doornenkroon die wij verdiend hadden, zodat wij de kroon van de heerlijkheid zouden dragen die Hij verdiende. Laat ons gewaarschuwd zijn door deze doornen de zonde te haten en haar niet te verdragen. Als wij te eniger tijd bedroefd worden door een doorn in het vlees, laat het ons tot een troost zijn dat onze grote Hogepriester is getroffen door het gevoel van onze zwakheden. Vernemen koningen het roepen van hun onderdanen, ook dat wordt nagebootst. Koningen hebben scepters als tekenen van heerschappij, zoals de kroon het is van waardigheid; om dat voor te stellen plaatsen zij een riet in Zijn rechterhand. Zij, die het gezag van de Heere Jezus verachten, die de vermaningen van Zijn woord niet achten, noch de bedreigingen van Zijn boosheid, doen in waarheid hetzelfde, dat is de verlaging die zij Hem aandoen. Onderdanen hadden de gewoonte om hun vorst te kussen wanneer zij trouw zwoeren, maar in plaats daarvan spugen zij op Hem. Koningen werden aangesproken op de knieën; dit deden zij in verachting. Wij waren door de zonde aan eeuwige schande en verachting onderworpen, om ons te bevrijden onderwierp de Heere Jezus Zich aan deze schande en verachting. Zij die de knieën voor Christus buigen, maar de harten niet buigen, die Hem met de mond en met hun lippen eren, omdat hun harten ver van Hem zijn, doen Hem dezelfde beledigingen en smaad aan.

20. En toen zij Hem bespot hadden en Hij na een verder vruchteloze poging van de landvoogd ten slotte formeel en onherroepelijk voor de kruisiging was overgeleverd, deden zij Hem de purperen mantel af en deden Hem Zijn eigen kleren aan en leidden Hem uit naar de Hoofdschedelplaats buiten destad om Hem te kruisigen.

21. En zij dwongen Simon van Cyrene, de vader van twee in de gemeente wel bekende broers, Alexander en Rufus, die daar voorbijging toen hij van de akker kwam, dat hij Zijn kruis droeg om het kruis ten einde toe te dragen, omdat Hij zelf te zwak was.

Rufus is zonder twijfel de Christen die in Rom. 16: 13 voorkomt; zijn broer Alexander is natuurlijk niet dezelfde als de smid Alexander uit Efeze, de woedende vijand van Christus (Hand. 19: 33. 1 Tim. 1: 20), maar moet eveneens een Romeins Christen geweest zijn. Dat Paulus ook de vrouw of weduwe van Simon persoonlijk heeft gekend blijkt uit de al aangehaalde plaats Rom. 16: 13; waar Hij haar eervol als zijn (van Rufus) en mijn moeder (Hoofdstuk 10: 30) noemt.

Simon heeft het kruis niet tevergeefs gedragen; met het kruis van Christus is de zegen in zijn huis gekomen. Van zijn kinderen heeft hij vreugde beleefd; uit hem zijn mannen geworden, van wie iedere Christen met achting spreekt. Het kruis heeft wel zijn nagels, maar ook zijn gouden vruchten. Gezegend is de man die het draagt, gezegend is ook zijn huis; het wordt voor hem vergolden aan zijn eigen kinderen en de korte tijd van vernedering wordt hem vergolden met eeuwige heerlijkheid.

VI. Vs. 22-32. Hoewel Mattheüs en Markus niets hebben verteld van Jezus' tranen bij Zijn intocht in Jeruzalem (Luk. 19: 41 vv. ), zo slaan zij nu ook het woord over dat daarmee overeenkomstig is, het woord tot de vrouwen die Hem op de weg vergezellen en Hem beklagen (Luk. 23: 27 vv. ). Eveneens is de voorstelling van de gebeurtenissen van de aankomst op Golgotha, tot het middaguur, zelfs in kleinere bijzonderheden, waardoor de een zich van de anderen anders onderscheidt, bij de beide evangelisten naar omvang en samenhang bijna dezelfde, zodat ook bij Markus de twee medegekruisigden, zonder verdere onderscheiding, mee onder de lasteraars worden gerekend.

22. En zij brachten Hem, na een tocht van ongeveer een half uur, naar de plaats Golgotha, dat Hoofdschedelplaats betekent.

23. En zij gaven Hem, zoals dat meestal met de kruiselingen gebeurde, gemirrede wijn te drinken ter bedwelming, maar Hij nam die niet, omdat Hij bij het proeven van de drank wel merkte waarvoor die bestemd was en Hij niet in bedwelming, maar met vol bewustzijn wilde lijden en sterven.

Er ligt een gouden waarheid opgesloten in het feit dat de Heiland de gemirrede beker van Zijn lippen weerde. De Zoon van God stond vanouds op de hoogte van de hemels en toen Hij neerkeek op onze aardbol mat Hij de grote afstand tot de diepste diepten van de menselijke ellende; Hij telde al de ellende op die de verzoening zou eisen en deed er geen jota vanaf. Hij besloot plechtig een zoenoffer te geven dat voor ieder verzoenend was en daartoe tot de

uiterste eis te voldoen en zich van het hoogste tot het laagste te vernederen, van de troon van de hoogste heerlijkheid tot het kruis van het allerdiepste wee. Deze gemirrede wijn met zijn verdovende invloed zou Hem even binnen de uiterste grens van de allerdiepste ellende gehouden hebben; daarom wilde Hij die niet drinken. Hij wilde niets afdoen van wat Hij ondernomen had voor Zijn volk te lijden. O! hoe vaak hebben wij niet gezocht naar verlossing uit ellende, die, als ze ons was geschonken, ons niet weinig schade zou hebben aangebracht. Lezer! hebt u nooit met ongeduld en eigenzinnigheid gebeden om van een zwaar dienstwerk of van lijden ontheven te worden?

24. En toen zij Hem gekruisigd hadden a) verdeelden zij, volgens het recht dat hen dit als volvoerders van het doodvonnis toestond, Zijn kleren en wierpen het lot om te regelen wat ieder zou krijgen; niet alles toch kon worden verdeeld, omdat er een kledingstuk was dat zij niet wilden scheuren.

a) Ps. 22: 19.

25. En het was het derde uur - 's morgens negen uur - en zij kruisigden Hem.

26. En het opschrift van Zijn beschuldiging was boven Hem, op een bord boven Zijn hoofd geschreven: Rex Judaeorum, d. i. De Koning der Joden.

27. En zij kruisigden met Hem twee moordenaars, die in een oproer een moord hadden gepleegd, een aan Zijn rechter- en een aan Zijn linkerzijde.

28. En de Schrift is vervuld geworden die zegt (Jes. 53: 12): En Hij is met de misdadigers gerekend.

29. a) En degenen die voorbijgingen lasterden Hem, schudden hun hoofden en zeiden: Ha! (in de grondtekst Vah! uitroep van ironische verwondering), b) Gij, die de tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, het verbroken worden is over uzelf gekomen.

a) Ps. 22: 8; 69: 21; 109: 25. b) Joh. 2: 19.

30. Behoud Uzelf, zoals Gij vroeger anderen hebt geholpen en kom van het kruis af.

31. En ook de overpriesters met de schriftgeleerden zeiden tot elkaar, al spottende en zich verenigend met de lastering van het volk (vs. 30). Hij heeft anderen verlost, Zichzelf kan Hij niet verlossen.

32. De Christus, de Koning van Israël, zoals het opschrift van de landvoogd Hem noemt, kom nu van het kruis af, zodat wij het zien en geloven mogen. Ook die met Hem gekruisigd waren (vs. 28) beledigden Hem, in ieder geval één van hen.

Terwijl vroeger de blik van de Evangelisten gericht was op de soldaten die Jezus in hun midden hadden is die nu op de gekruisigde en openlijk ten schouwspel gestelde Jezus gericht en wel zoals Hij daar hing tussen het derde en zesde uur.

Wij zijn met onze afdeling gekomen tot die stille, heilige hoogte, nu God, de Drie-enige, de troon van de openbaring van Zijn liefde heeft opgericht. Open en vrij staat dit heiligdom midden in de wereld. Geen voorhangsel, geen voorhof houdt de oningewijden terug, maar de inwonende gestrengheid is als een Cherub met vlamvend zwaard en niets onreins mag naderen. Voor de oprechte gemoederen en ware zielen ligt hier echter een aantrekkingskracht van onvergelykbare fijnheid en kracht. Nergens verblijven zij liever dan in dit onopgesmukte heiligdom; hier vinden zij balsem voor de diepe wonden, vreedzame, ongestoorde rust na zware arbeid en grote uitputting, hier smaken zij de krachten van de toekomstige eeuw, zodat zij met nieuwe moed en vaste stap hun verheven doel, zonder te rusten, kunnen najagen. Wees gegroet, heilig kruis, dat verborgen is voor de hele wereld, maar voor het geestelijk oog van de gelovigen een open troon van eeuwige overwinning en van hemelse kracht, waarop Zich de Beginner en Voleinder van het geloof heeft neergelaten om ons allen tot Zich te trekken. Wees gezegend, dierbaar kruis, meest eenvoudig, duidelijk en levendig teken van God, begrijpelijk voor het menselijk bewustzijn wanneer het ontwaakt en wanneer het sterft; voor het onderzoekend oog dat eenvoudig is, een ondoorgrondelijke diepte van de hemel met melkwegen van sterren van gedachten; voor de wereldse wijze en de eigengerechte een onverdraaglijke en eeuwig kwellende dwaasheid!

Er is over Jezus een spot gekomen waartegen hemel en aarde zich hadden moeten verzetten. Hij wordt met de waarheid bespot; Hij is toch Gods Zoon, de Koning van Israël, de Heilige, de Geliefde van God, waarin Hij een welbehagen heeft. Waarom mogen die slechten vergiftig met Hem spotten, zonder dat hemel en aarde en God zelf van de hemel van Zijn gehoorzaamheid prijzen en roemen, die enig en onvergelykbaar is? Antwoord: het is offer - het is verzoenend lijden. Daarom moet Hij, daarom moeten Zijn hemelen zwijgen. Laat Hem echter zwijgen; zwijg ook u, kijk in het gezicht vol nood en pijn - als de nood het hoogst is, dan zal er verandering komen. Hoon is zwakheid; zwakheid is bij hem, die zijn zaak met hoon en spot en schimpwoorden verdedigt. Te kunnen zwijgen, te kunnen verdragen, te kunnen bidden en vergeven, dat is sterkte; zachtmoedigheid overwint, ootmoed zegepraalt. Wat zij ook zeggen, de afschuwelijken, het opschrift boven het kruis en de eed van Christus blijven geschreven; de hoon verstomt, de waarheid blijft. Zo is het gegaan, zo gaat het nog. Hij zal van het kruis niet afkomen, maar Hij zal bewijzen Zoon van God en Koning te zijn. Hij zal afkomen en begraven worden en glorieus opstaan en Paulus zal van Hem prediken dat Hij bewezen heeft Gods Zoon te zijn door de opstanding en sinds de opstanding. Sinds die dag van spot is Jezus Christus Koning geworden. Dat opschrift waait van onze vanen, Zijn Koningsnaam verdwijnt niet van onze lippen, de eeuwen en alle landen en de hele hemel is vol van Zijn heerlijkheid. Zijn vernedering is de hoogste eer, Zijn kruis het teken van eer, van overwinning en heil; voor het kruis en de doornenkroon heft men hymnen aan. Hij heeft een naam boven alle namen, licht is Zijn kled en Zijn weg is tot een beroemde regel van alle heiligen geworden en allen stemmen mee in het: "Hier door spot en hoon, daar de erekroon. "

Hoewel vreemd aan deze geest van spotternij en met betere bedoelingen, rijst mogelijk nog wel eens in deze of gene de wens op dat Jezus van het kruis zou zijn gegaan tot verplettering en overtuiging van de aanschouwers; ja misschien denkt wel iemand dat zo'n laatste wonder een krachtige steun voor zijn eigen geloof zou zijn. Zo spreekt de menselijke wijsheid, die tekenen vraagt en waarvoor het kruis een ergernis of dwaasheid is. Maar veronderstellen wij eens dat Jezus, nadat men Hem aan het kruis had vastgenageld, ten aanzien van de verbaasde menigte daarvan door Zijn wondermacht was afgekomen! Welke uitwerking meent u dat dit gehad zou hebben? De geschiedenis kan het ons leren. Zoals bij de genezing van de doofstomme zouden de farizeeën op orakeltoon hebben uitgeroepen: "Gij doet wonderen door de macht van Beëlzebul!" en ongeschokt in hun verharding, onbekeerd gebleven zijn. Mannen wiens verblinde ogen niet geopend werden door de wondertekenen, die de dood van Jezus volgden, die na het getuigenis van de wachters aangaande Jezus' opstanding, met verstokt gemoed de waarheid door leugentaal onderdrukten, zouden, als zij de Heiland ongeschonden van het kruis hadden zien afdalen, onbewogen gebleven zijn en misschien in hun helse woede pogingen gedaan hebben om Hem opnieuw aan het kruis te slaan. Maar, mocht het bekend gedrag van deze mensen iemand nog niet tot deze gevolgtrekking leiden, hij moet dan op de toon van duivelse bespotting letten waarmee zij Jezus uitscholden! Wij lezen hier geen woorden van een Nathanaël of Thomas, maar de uitdrukking van een spottende vreugde, die vraagt wat zij onmogelijk keurt. Lasterend en het hoofd schuddend juichten zij met luide spot: "Christus, Koning van Israël, kom nu af van het kruis, opdat wij het zien en geloven!" Voor welk geloof waren die harten vatbaar? Hun haat dulde geen overtuiging, hun vooroordeel wilde niet begrijpen, hun trotsheid zich niet onderwerpen. Alle bedenkbare wonderen zijn onvermogen om de oren en ogen te openen, waarover moedwillige hartstocht de sluier van de verblinding geworpen heeft. Maar al hadden zich ook eens alle aanschouwers op Golgotha zich laten overtuigen door Jezus afkomen van het kruis, wat zou daaruit voor hen en de hele mensheid zijn voortgevloeid? Dat de Middelaar Zijn zoenoffer voor de zonden niet volbracht heeft, er geen verzoening, geen vergeving, gerechtigheid en volkomen zaligheid voor ons bestond en dat op onszelf de straffen zouden zijn gekomen waarvan ons de Verlosser heeft vrijgekocht door dat kruis, waarvan Hij niet is afgedaald. Dat zou de vrucht van het begeerde wonder, de uitkomst van de kortzichtige menselijke wijsheid geweest zijn. God van genade, hoeveel wijzer en barmhartiger is Uw wijsheid.

Verguisde Jezus! in Uw vernedering zie ik het beeld van de zonde, die Gij geboet hebt. - Afgrijpselijke zonde! een vernedering van de oneindige Majesteit, van haar gezag en woord. De zondaar randt Gods hoogheid aan en zet alle bedenkingen die daartegen zijn, stoutmoedig ter zijde. Zo bestond ik ook helaas! in mijn eersten vader; zo bestond ik ook helaas! in mijn treurig eertijds. - Mijn naam was spotter en mijn hele bestaan een bespotting van God en van al wat heilig is. - Waarom is het, vraag ik mijzelf af, dat de uitwendige lijdenspijnen die mijn Verlosser bejegend hebben, meestal bespottingen, verguizingen, geweest zijn, dat in dat soort de bijzonderheden in getal de meeste waren; in Kajafas zaal, aan het kruis en in het rechthuis van de landvoogd? Wanneer ik dat in mijn eenzaam peinen aan mijzelf vraag, dan antwoord ik: De zonde, zoals die een bespotting is van de oneindige hoogheid, van de eeuwige wijsheid en van de onbeperkte goedheid van het Wezen aller wezens, de zonde moest in die afgrijpselijke aard, in die onvoorbeeldelijke boosheid uitvoerigst getekend worden. De zondaar behandelt God als iemand die in de bestellingen, die zijn Voorzienigheid maakt, niet weet wat

hij doet, die wanneer Hij de voorlopige raad van zijn hoogst wijze berisper in tijds had aangenomen, een beter bestuur ontvangen zou hebben. Elke bedilling van Gods handelingen, elke mompeling, ja, elke gedachte: De weg van de Heere is niet recht, stelt God ten toon als iemand aan wie het of aan wijsheid ontbreekt, of aan billijkheid. De zondaar stelt God ten toon, als was Hij een onnozele goedheid, een die men niet hoeft te ontzien, een die, ja wel eens in een vlaag van ijver wat sterk spreekt, maar als het er op aankomt alles slippen laat. Die zo dacht van een geschapen koning rukte hem de kroon van de eer van het hoofd en verklaarde dat rijk rampspoedig, omdat de koning dus hoedanig een kind, een dwaas is. En wie zal dan in een miljoen jaren de som berekenen, de mate van de belediging die men God aandoet wanneer men zegt: Ik zal vrede hebben, ofschoon ik wandel naar het goeddunken van mijn hart; of wanneer men het heilig beven voor Gods rechterlijke toorn plaatst in gelijke rang met die redeloze bekommelingen, die de vruchten zijn van een bijgelovige opvoeding. God handelt als een onnozele goedheid! Oneindige belediging! - De zondaar behandelt God als iemand die zich een gezag aanmatigt dat Hem niet toekomt. Hij ondermijnt de gronden van de Godsregering en elke daad van ongehoorzaamheid, elke afwijzing van de waarschuwingen, elke voorbedachtelijke ongehoorzaamheid is een overneming van de vraag van de oneindige terging: Wie is de Heer, wiens stem ik gehoorzaam zou zijn! Ik ken de Heer niet. - Wat is terging, wat is hoon, wat is bespotting, wat is verguizing, zo het dit niet is? En, klimt een misdaad naar gelang het aanzien en de majesteit van hem die beledigd wordt, dan is er aan de boosheid, aan de gruwel, aan de schuld van de verachting, van de bespotting, waarvan de oneindige Majesteit het voorwerp is; geen tellen, geen rekenen. - Nu begrijp ik, nu voel ik, waarom de Borg van de zondaren zoveel bespottingen gedragen heeft en waarom, in dat deel van het uitwendig lijden, de gevallen, de bijzonderheden, in getal de meeste waren. - Ik die hier, in mijn eenzame bepeinzingen, het evangelie en daarin een verguisden Jezus voor mij heb, ik ben het, die in treurige nadruk met mijn Maker gehandeld heb, zoals de onbedachtzame soldaat met Jezus handelde. Al de bijzonderheden van terging en verachting, al de uitbrekingen van oproerigheid, al de laagte van gedachten jegens God, al de stoutheid in het spreken, al de bitsheid in God te beschuldigen, al de weigering van onderwerping en in een ander opzicht al het huichelachtige van een ogendienst, alsof God zag zoals een mens ziet, al die ongemeende toejuichingen: De Koning leve! al die ongemeende kniebuigingen met een hart dat geen aasje eerbied koesterde en de ware onderwerping aan God zelfs niet in bedenking nam, dat al, en nog meer, verenigde zich in mijn geval. Die, die ben ik geweest! - Beschimpte Jezus. Wat was mijn lot geworden dan aan eeuwige beschimpingen ten doel te worden! - De snerpende gesel, de pijnlijke doornsteek, de aangedreven vuistslag van een verwijtend, van een vloekend gewisse eeuwig te dragen! - Eeuwig te bezwijken onder de neerbukkingen van de Almachtigen! Een onderneming van loutere dwaasheid aan de billijkste verguizingen blootgesteld! Een aanfluiting, een hoofdschudding te worden. Dat Goddelijk lachen in mijn verderf, dat heilig spotten bij de nadering van mijn vrees!. . . Ondraaglijk denkbeeld! - Eeuwig snarenspeel voor de bende van duivelen! Elke gewaarwording van pijn vergezeld te zien van een bijtende glimlach van de eerste verleiders, van mijn eerste vader en in hem van mij. - Kleine smaad kan ik hier niet dragen. Liever verloor ik al mijn goed dan voor een uur openbare schimp van een tomelozen hoop te dragen; maar wat is dat weinig in vergelijking van het eeuwig lot, dat mij te wachten stond! - Ontzettende plechtigheid van de jongste dag! Duldeloze beschaming van elk die het waagde zijn eigenheid als troon te voeren en iedereen de aanbidding af te vergen van dat gouden beeld! Daar staat die belachelijke



koning, die trotse zondaar, daar staat hij ten toon in het vernederend spotgewaad met de rietstaf in de hand ten overstaan van hemel en aarde! - Spijt en woede verscheuren zijn hart, al de schepselen, omdat zij juichen wegens het ontslag van de overlast, die de ingebeelde koning, met geroofd gezag, hen aandeed, alle schepselen roepen éénstemmig: Zie Hem. - Gehoonde Jezus! Hoe zwaar, onvoorbeeldelijk zwaar, hebt Gij geleden! Wanneer ik U beschouw alleen in de betrekking van een heilig mens, een achtbaar man, een eerwaardig Leraar, een weldadige mensenvriend, een die nooit beledigde, een die overal de voetstappen van gerede hulp heeft nagelaten, dan bloedt mijn hart! En hoe klimt mijn verbaasdheid, mijn opgetogenheid, wanneer ik U tegelijk beschouw in Uw oneindige heerlijkheid, de heerlijkheid van de eniggeborene van de Vader, aller Koningen, aller heren Heer, een snarenspeel, een tijdverdrijf geworden, de beschimping van een leem, dat zijn bestaan aan Uw handen te danken had! De Schepper aan de moedwil van Zijn eigen maaksel blootgesteld! - Geplaagde Heiland! - Nooit had Gij rust. De boosheid dreef onzinnig! De ene baar stuwde de andere voort. Geen ogenblik verademing. Handen, die nog moe zijn van de felste geseling, begeren geen verpozing, zij zijn tot nieuwe soorten van mishandeling even gereed en zijn wellicht de medestanders van andere geweest in het plegen van de toegevoegde smaad. En hoe had er, zonder de aandrijvingen van de helse Jehu, in de weinige uren die er van Uw gevangenneming af verlopen waren, zoveel kunnen voorvallen als waarlijk gebeurd is! - Verguisde Jezus! Wat voor vijgen lees ik van deze doornen! Zou ik een ogenblik in twijfel zijn of elke versmading, elke mishandeling, die U ontmoet is, de strekking gehad heeft van een borgtochtelijk lijden, een betalend lijden? Zou ik God beschouwen als een heilig en rechtvaardig Wezen, een die dus, buiten opzicht tot eigen of overgenomen schuld, geen lijden toe kan zenden en dan nog twijfelen, of elke pijn, die mijn Verlosser van de geboorte af tot Zijn dood toe ontmoet is, een borgtochtelijk lijden geweest is? Neen voorwaar! ik twijfel geen ogenblik. En in dat licht beschouw ik nu mijn verguisde Zaligmaker. Aan Hem heb ik de vergeving van al mijn vergrijpingen tegen God en mensen te danken; de vergeving van al de vernedering, van al het ongelijk, dat ik immer aan God, Zijn wet, woord en voorzienigheid, aandeed; vergeving van al die verachtingen van de meerderen, die over mij gesteld waren; vergeving van al die onmeedogendheden jegens ellendigen, al die toesluitingen van mijn hart en tong. Mijn Vader, die in de hemelen is, zag op Zijn verguisde Zoon toen Hij mij dat al vergaf. De doornen, die Hem gepijnigd hebben, bezorgden mij het ontslag van de vloek waaronder ik lag. Mijn aanneming bij God heb ik aan de smaad van mijn Heiland te danken, op die wortel van de onbeseftbare verguizing, die Hij droeg, groeit de onberekenbare, de verbijsterende, de bedwelmende eer die ik geniet. Ik ben uit stof en drek verhoogd. Ik, die een erfdochter was van eeuwige smaad, aan de bende duivelen toegewezen tot snarenspeel, ik geniet de hoogste eer. - Wat, wat zal ik dan de Man doen, tot wiens eer de Koning een welbehagen heeft! Ik zal mij met vernieuwd geloof, met verse opgenomenheid aan Hem, aan het verzoenend en verlossend vermogen van Zijn smaad en pijn toevertrouwen. Ik zal mij verblijden, dat Hij de druk, de smaad te boven is en Hem met vrolijk gejuich bespiegelen, als gezeten op de Middelaarstroon. Ik zal verlangen, dat Zijn heerlijkheid meer openbaar wordt in de wereld. Ik zal Hem bidden dat Hij zelf de palen uitzet van Zijn rijksgedebiet en Zich het vertrouwen en de eerbied bezorgt van duizenden die Hem nog niet kennen. Ik zal bidden: Kom! Sions Koning! waak op! doe de ijver aan als een mantel! Uw loon is immers bij U, Uw arbeidsloon voor Uw aangezicht. Ga uit overwinnend en om te overwinnen! Kom op tegen de sterke; Uw krijsarm heerst! Gord, gord Uw zwaard aan Uw heup, o Held! Uw majesteit en

Uw heerlijkheid! scherp Uw pijlen! breng wonden toe aan degenen die genezing zoeken bij dezelfde hand, die de wond toebracht. Zend, zend de scepter van Uw sterkte uit met dat bevel van majesteit: Heers in het midden van Mijn vijanden! laat Uw krijgsvolk willig zijn op de dag van Uw heerlijkheid, in de wapenrustingen van het heiligdom! laat Uw jonge manschap zijn zoals de dauw is, als hij uit de baarmoeder van de dageraad geboren wordt, voltallig en vol glans! Ik zal, gaat het naar mijn wens, Hem aanprijzen als het waardig voorwerp van vertrouwen en eerbied. Ik zal de harten voor Hem opeisen en voor Zijn aangezicht roepen: Kniel! Ik zal Hem vermelden als een, die de hogepriesterlijke borstlap en de vorstelijken scepter ook draagt. Ik zal treuren, dat Zijn persoon en evangelie zo'n slecht onthaal ontmoeten, treuren vooral wanneer ik bemerk dat het baldadig rot van Romeinse soldaten, die Jezus verguisden, herleeft in een bende van Deïsten, die zijn persoon en evangelie bespotten, die in de handen klappen en schateren van gejuich, als ze een lijdende schimp, een kwinkslag, waar misschien wat zout in is, hebben uitgeworpen op het woord van Jezus lijdzaamheid. Ik zal uitzien naar invloed die mij vormt tot het voeren van een wandel die geen oneer doet aan een Verlosser die om mijnentwil verguisd is, een wandel die een banier voor de waarheid is en die al de beschimpingen, die op het evangelie van mijn Verlosser geworpen worden, als bandeloze pijlen, doe neervallen. Ik zal, gaat het naar mijn wens, voor altijd een welgevalen nemen in de smaad die mij wegens de navolging aan Christus en Zijn evangelie in de wereld ontmoeten mocht en zo'n lot voor een onbeseftbare verwaardiging, een onrekenbare eer houden. Nooit, gaat het naar mijn wens, nooit wijkt die treurvertoning van een verguisde Zaligmaker uit mijn oog. Dat aandenken, dat beroerend toneel, de verguisde Godmens, zal, gaat het naar mijn wens, de neiging naar scherts, welke neiging ik ook in mijn gestel hebben mag, voor altijd beteugelen en ik zal, hoewel met vermijding van alle somberheid en gemaaktheid, een deftigheid bewaren, een ingetogenheid, die men zeker verwachten mag van hem, waarvan het aandenken aan Gods gehoorde Zoon gemeenzaam is. Ik zal, gaat het naar mijn wens, in tijden van verbijstering, van laagheid van de harten, van misnoedigheid wegens onaangename ontmoetingen, van andere ongestalten, ik zal dan achttien eeuwen terugkijken naar dat treurtoneel dat ik nu voor mij heb. Ik zal ernaar kijken totdat mijn hart week wordt en er een vuur ontbrandt in mijn overdenking, totdat mijn hart uit koelheid en laagheid rijst tot dat punt waar het wezen moet. Ik ga voor al mijn leven aan Jezus in waarheid doen, wat de Romeinse soldaten al spottend deden. Ik zal Hem dagelijks de kroon op het hoofd zetten, van al mijn heil aan Hem de eer geven, aan Hem alleen. Ik zal Hem elke morgen en duizend maal, op elke dag de scepter in handen geven, al het bestuur over mijn vaderland, de kerk, de wereld, mijn geslacht, huis, lot en hart, aan Hem overlaten en roepen: Gods beschimpte, maar nu gekroonde Zoon, doe wat in Zijn ogen goed is! Ik zal in het eenzaam gebed tot Hem mijn lichaam plaatsen in een houding, die de ootmoed van mijn hart het best uitdrukt en meest bevordert. Ik zal mijn knieën voor Hem buigen; en, gaat het naar mijn wens, dan zal mijn hart in elke toenadering nog lager dalen! Ik zal uitroepen: de Koning leeft! Beschimpte Jezus! ik kan dat gezicht niet dragen! ik zal er mijn oog van afwenden! Nee! ik zal ernaar blijven kijken! ik zal er eeuwig naar kijken. Nu verdwijnen alle andere voorwerpen uit mijn oog! Kom dichterbij, beminde eeuwigheid! Kom snel dichterbij! Mijn Jezus! Uw vernedering verzoent en bedekt al het gebrek van mijn overdenkingen! Uw vernedering veraangenaamt het goede dat er in mijn peinen over Uw vernedering gevonden werd! Beschimpte Jezus! mijn eer! Halleluja!

VII. Vs. 33-41. Evenals vroeger de gebeurtenissen gedurende de eerste drie uren aan het kruis, vertelt Markus ook hier de drie andere tot aan Jezus sterven bijna als Mattheüs; alleen vermeldt hij niet de aardbeving en de opening van de graven, met de gevolgen voor de dag van de opstanding. Het tweede Evangelie vond een bepaalde, ook schriftelijk voor de kerk gegeven manier van verhalen voor zich, die zich juist bij de kruisgeschiedenis tot enige bijzonder gewichtige punten beperkte en die in bijzondere eenvoud voorstelde. Dit voorbeeld wilde Petrus, die leider van Markus, niet verlaten hebben, behalve waar een enkel punt minder zijn lezers aanging.

33. En toen het zesde uur, om twaalf uur 's middags, gekomen was, kwam er duisternis over de hele aarde, tot het negende uur toe, tot drie uur in de middag.

34. En op het negende uur riep Jezus met een grote stem (Ps. 22: 2): ELOI, ELOI, LAMMA SABACHTANI?, dat betekent: Mijn God, mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten?

35. En enkelen die daarbij stonden hoorden dit en zeiden, opzettelijk de eerste woorden verdraaiend: Zie, Hij roept Elias.

36. a) En er liep iemand die een spons vulde met edik, dit op een rietstok stak en hem te drinken gaf, omdat Jezus ook over dorst klaagde (Joh. 19: 28). Hij zei, om zijn medelijden achter ruwe spot te verbergen: Hou u stil, laat ons zien of Elias komt om Hem af te nemen 27: 49").

a) Ps. 69: 22.

36. a) En er liep iemand die een spons vulde met edik, dit op een rietstok stak en hem te drinken gaf, omdat Jezus ook over dorst klaagde (Joh. 19: 28). Hij zei, om zijn medelijden achter ruwe spot te verbergen: Hou u stil, laat ons zien of Elias komt om Hem af te nemen 27: 49").

a) Ps. 69: 22.

37. En Jezus slaakte een luide kreet bij het uitspreken van het zevende kruiswoord (Joh. 19: 30) en gaf de geest.

Wij lijden allen; zij die het meest lijden zijn niet altijd degenen die het meest schijnen te lijden. Er zijn pijnen, bekend bij God en onbekend bij de mensen; en in ieder geval: al wie voelt, al wie denkt, al wie gelooft, weet zeer goed wat pijn is. Er is in de pijn iets dat zeer tegenstrijdig is met onze natuur en waaraan het voor ons zeer moeilijk wennen is, want het lijkt ons dat wij altijd gelukkig moeten zijn. In dit gevoel is niets onbillijks; het eert de goedheid van onze Schepper. Het is volmaakt de waarheid, dat wij volkomen ontdaan van alle pijn, altijd van blijdschap vervuld zouden moeten zijn; maar de zonde heeft dat alles bedorven en nu is datgene, wat strijdig was met de natuur, natuurlijk geworden en Gods bedoelingen. Onze gedurige gewoonten en onze eeuwige belangen brengen het mee dat wij in verschillende opzichten lijden. U weet hoe Job de voornaamste pijnen van het leven samenvat en

rangschikt; het verlies van onze bezittingen, het verlies van degenen die ons dierbaar zijn en het verlies van de gezondheid, waarvan hij de laatste behouden heeft; of liever deze rangschikking is van de satan, die heel goed weet hoe hij ons moet verzoeken. Als de harten van ons allen, die hier zijn, zich in dit ogenblik openen, over hoeveel pijn zouden wij niet aan God te vertellen hebben! Welaan, mijn vrienden! Ik zou volstrekt niets hebben om u te vertroosten, als ik het niet nam uit het woord van God. Er is in de natuur geen vertroosting; zij verklaart niets, zij begrijpt niets, zij hoopt niets, zij verwacht niets en haar hoop en verwachting zelf zijn leeg. Maar ik ben vervuld van dingen, die ik u te zeggen heb, wanneer ik het kruis van Jezus Christus beschouw, waarom wij ons geschaard hebben om de gedachtenis van Zijn offer te vieren. Dat wij van onze zonden zijn gereinigd in Zijn bloed; dat wij vrijgekocht zijn door Zijn bittere offer; dat onze zonden uitgedelgd zijn door Zijn kruis en dat Jezus Christus, in de eenvoudigste, de gemeenzaamste en ook de diepste zin, het zoenoffer is dat ons door Zijn dood met God verzoent, - zie daar de grond van het Evangelie, het is er het hart van en buiten dat is er slechts een verdonkerd en krachteloos Evangelie. Onder het kruis echter verandert het aanzien van de pijn helemaal en verandert het naar de mate van ons geloof. Jezus Christus, de Zoon van God, is in de wereld verschenen. Hoe verschijnt Hij er? Als een man van vreugde? Nee! als een man van pijn. Zie daar een wonder, iets wonderbaars en tegen de regel: de Zoon van God, op de aarde verschijnend, verschijnt er niet slechts als lijdende, maar als lijdende een lijden waarvan geen mens zich een denkbeeld vormen kan. Het kruis van Jezus Christus is het middelpunt van al de pijnen, het neemt ze alle op en er zijn geen pijnen die er niet natuurlijk van afvloeien, er zijn geen pijnen die het kruis van Christus ons niet verklaart. Lieve vrienden! Wanneer wij gedenken dat Jezus Christus voor ons geleden heeft, wanneer wij gedenken dat alles wat wij lijden, een trek van gelijkvormigheid met onze Verlosser is en dat wij, door dat oneindig karakter van Zijn lijden Hem des te meer gelijkvormig worden, naarmate wij meer lijden, - is het dan niet de waarheid dat de pijn van gedaante veranderd is? Die gedachte, dat Jezus Christus haar voor ons gedragen heeft, dat zij Hem niet bespaard is gebleven, is zij niet helder en ook liefelijk? En wie is hij, die, hoe terneer gebogen hij ook zijn mag, niet gesterkt wordt door de gedachte: Het is als mijn Verlosser, het is een trek van gelijkvormigheid met Hem, nu weet ik dat ik Hem toebehoor, dat Hij mij roept en dat ik in Gods oogmerken begin te delen en begin te begrijpen wat Zijn wegen zijn; ik verbind mijn kruis met Zijn kruis, mijn lijden met Zijn lijden. Van dit is het dat Paulus zegt: "Die Hij te voren gekend heeft, die heeft Hij ook te voren verordeneerd om aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig te zijn, zodat Hij de eerstgeborene is onder veel broeders. En Die Hij te voren verordeneerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt. " (Rom. 8: 29, 30). Hij heeft gewild dat wij aan het beeld van Zijn Zoon gelijkvormig werden en de tekst waarnaar verwezen is toont duidelijk aan dat hier inderdaad van gelijkvormigheid in lijden sprake is. Zie hier een eerste gedachte die machtig is om ons te ondersteunen, namelijk: dat de pijn een wezenlijk deel uitmaakt van het leven van Jezus Christus en dat zij dus een trek van gelijkvormigheid met Hem is. En zie hier een tweede. Waarom heeft Jezus Christus geleden? Om de zonde te verzoenen. Nu verschijnt ons de pijn als een rechtvaardig gevolg van de zonde. Wij kunnen de pijnen niet dragen die Jezus Christus gedragen heeft; maar wij zullen gelukkig zijn in een gevoel van rechtvaardigheid en van straf, om er ons deel van te dragen. Waarom klaagt dan een levend mens? Iedereen klaagt vanwege zijn zonde (Klaagt. 3: 39). De volgende woorden van Petrus: "Terwijl dan Christus

voor ons in het vlees geleden heeft, zo wapent u zich ook met dezelfde gedachten, namelijk dat wie in het vlees geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde" (1 Petrus . 4: 1), tonen ons aan, dat wij, ten einde wij met de zonde kunnen breken, lijden moeten. Het is nodig dat, voor ons deel en in onze persoon, de zonde en de pijn elkaar ontmoeten en dat de pijn dienstbaar gemaakt wordt om de zonde in ons te verstoren, niet als verzoening voor de zonde - maar zodat wij leren de pijn met de zonde en de blijdschap met de heiligmaking en de verlossing te verbinden. Welnu, deze gedachte, dat de pijn een vrucht van de zonde is, is geschikt om ons te ondersteunen, omdat zij ons de pijn doet beschouwen als een eenvoudig en natuurlijk middel dat ons niet kon, dat ons niet mocht bespaard worden. En ten slotte: waarom heeft Jezus Christus voor de verzoening van de zonde geleden? Om ons te verlossen en om ons deelgenoten te maken van de eeuwige heerlijkheid, uit liefde. Zie daar de heersende gedachte in het lijden van de Zaligmaker. Onze pijn hoort dus een pijn van de liefde en niet van zelfzucht te zijn; een pijn die onze aandacht niet voor onszelf inroept, maar die haar in de eerste plaats op God vestigt, om Hem te verheerlijken en vervolgens op onze naaste om hem wel te doen. Door het voorbeeld dat een Christen in het lijden geven kan, door het geduld waarmee God het hem geeft te dragen, zijn er schatten van liefde en macht, van liefde in een Christelijke pijn. Wat een liefelijke en hemelse gedachte is dit, dat wij, lijdend, nuttig kunnen zijn voor onze naasten en in het bijzonder voor onze broeders! Wat anders kan ons lijden meer overeenkomst geven met dat van Jezus Christus? Het is de gedachte die Paulus uitdrukt, wanneer hij in een volzin, die ik zo graag herhaal, zegt: "Ik vervul in mijn vlees de overblijfselen van het lijden van Christus voor Zijn lichaam, dat de gemeente is (Kol. 1: 24). Ik waag me niet aan een verklaring van dit vers, een verklaring die moeilijkheden oplevert; zeker doet Paulus aan niets zó weinig, als aan te lijden voor de verzoening van de zonde; maar hij verbindt zijn lijden aan dat van de Zaligmaker en omdat Hij geleden heeft om ons te verlossen, daarom lijdt Paulus voor het welzijn van de mensheid, zoals hij aan Timotheüs schrijft: "Als u dat doet zult u òn zichzelf behouden, òn die u horen" (1 Tim. 4: 16). Zie daar wat de Christen in de pijn staande houdt: Jezus Christus heeft geleden; hoe meer ik lijdt, des te meer lijk ik op Hem; de pijn is een voorrecht. Jezus Christus heeft voor de zonde geleden; de pijn is een noodzakelijke, een heilzame vrucht van de zonde. Eindelijk: Jezus Christus heeft geleden om zalig te maken; en ik moet lijden omwille van de mensen en om de gebonden zielen tot de gehoorzaamheid van het kruis te brengen. Dat al degenen die lijden, zich ten doel stellen om van zichzelf uit te gaan, om een zelfzuchtige pijn, zonder geloof, zonder liefde en zonder troost van zich te werpen en ten volle in de liefde van Christus te treden, zodat ook hun pijn als een kruis zal zijn, op de aarde geplant, onder welker schaduw allen die Hem omgeven een beschutting vinden; niet om hun het eeuwige leven te geven, maar om hen de weg aan te wijzen die er heen leidt, tot de heerlijkheid van God. Hem zij de eer van eeuwigheid tot eeuwigheid! Verblijden wij ons in Hem en laat ons zeggen dat, hoewel er door de kracht van het geloof en van de liefde geen pijn is die wij niet gelaten, niet gelukkig kunnen dragen en die wij niet dienstbaar kunnen maken aan de eer van God en het welzijn van de mensen, wij het in de hemel als een groot voorrecht zullen beschouwen veel geleden te hebben onder het kruis van Jezus.

Jezus Christus, de Zoon van God en zelf God, is dus de Zoon des mensen geworden, om te kunnen lijden en ons de liefde van God te tonen onder trekken, bekwaam om het hardste hart te verbreken, als het slechts oplettend is. Jezus is op de aarde gekomen om te lijden. Hoe

heerlijk heeft Hij deze taak vervuld? Hij begon met een vlees aan te nemen, gelijk aan ons zondig vlees; en wie van ons kan er zich een denkbeeld van vormen, welk een vernedering, welk een verloochening, welk een opoffering het voor de Heer der heerlijkheid, voor de Vorst van het leven was, neer te dalen in de ellende van onze arme natuur en al hare vernederingen, tot zelfs die van het graf, aan te nemen? In de gestaltenis van God zijnde, heeft Hij het geen roof geacht om aan God even gelijk te zijn; maar heeft Zichzelf vernietigd, heeft de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen en is aan de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden tot de dood, ja de dood van het kruis (Fillipp. 2: 6-8). Merk vooral op dat hetgeen de pijn en offers van Jezus Christus van de onze onderscheidt, hierin gelegen is, dat Hij ze vrijwillig gekozen en over Zich geroepen heeft. Niets was er dat Hem er toe verplichtte; Hij heeft ze gekozen, geroepen, de een na de andere, om de wil van de Vaders te volbrengen, maar om die vrijwillig te volbrengen. En waarom? Omwille van ons; omdat Hij de gedachte niet kon dragen aan de eeuwige rampzaligheid waarin de zonde ons gestort had. Wat een liefde! Wat een goddelijke liefde! - Ik doorloop snel Zijn hele loopbaan van pijnen en vernederingen, en kom aan Zijn Gethsémané. In het holst van de nacht treden wij een olijvenhof binnen; wij zien daar een man met gebogen aangezicht op de aarde uitgestrekt; Hij weent, Hij roept, Hij wringt Zijn handen; wie is Hij? Het is uw Zaligmaker! Neem Zijn houding, neem Zijn gebed, neem de tedere verwijten die Hij Zijn discipelen doet, tot de maatstaf van de onmetelijkheid van Zijn lijden, van een lijden dat wij evenmin bevatten kunnen als wij in staat zijn de oneindige God te bevatten, omdat er niet slechts een lichamelijk en uitwendig lijden is, maar omdat er een zielijs lijden is waarvan wij ons geen denkbeeld kunnen vormen. Niet alleen heiligen, maar zelfs mensen die den Heer niet kennen, hebben de wreedste pijnen geduldig geleden; maar bij Jezus kwam er bij Zijn oneindige pijnen een geheime en inwendige pijn, waarin wij niet kunnen doordringen; die van door de heiligen God, Hij alléén, Hij rechtvaardig voor ons onrechtvaardigen, het gewicht van onze zonden te dragen; die van - ik durf echter deze verborgenheid ternauwernood aan te roeren - die van zich, door haar een ogenblik gescheiden te gevoelen, als men zo spreken mag van de liefde van de Vaders, hoewel Hij één met Hem was en zich gedwongen te vinden om uit te roepen: "Mijn God, Mijn God! waarom hebt Gij Mij verlaten? Waarom lijdt Hij zo? Voor u, zondaar! voor u; en zo lief heeft Hij u gehad, dat, al was er ook niemand anders op aarde te verlossen geweest dan u alleen, Hij voor U zijn Gethsémané zou zijn binnengetreden. Wat een liefde, wat een goddelijke liefde! - Zie Hem eindelijk aan het kruis. Ik wijd over dit onderwerp niet uit; als ik er de krachten toe bezat zou ik nog niet zo'n geheim kunnen beschrijven. Ik plaats mij met u aan de voet van het kruis en aanschouw het lijden van mijn Zaligmaker. Slechts deze opmerking maak ik: in het eigen ogenblik, waarin Hij aan die verschrikkelijke benauwdheid wordt overgeleverd, die doodsangst die niemand ooit heeft kunnen kennen of begrijpen, of zelfs vermoeden, beheerst Hij die pijn om God te verheerlijken en de mensen zalig te maken, ten einde toe; en uit het midden van die angst horen wij woorden van Zijn lippen vloeien als de volgende: "Vader vergeef het hen, want zij weten niet wat zij doen;" en weer: "Vrouw! zie uw Zoon. Discipel! zie uw moeder!" Wat een liefde, wat een goddelijke liefde! Vroeger beschouwden wij aan de voet van het kruis het gezicht, dat het ons geeft van de afgrijselijkheid, van de vreselijke macht en van de verschrikkingen van de zonde. Hoe liefelijk is het om vandaag in het lijden van onze Verlosser het gezicht te beschouwen dat het ons geeft van de grootheid en de onbevattelijke diepte van de barmhartigheid van God. O mijn vrienden, laat ons deze liefde

altijd voor ogen hebben en alles zal ons duidelijk zijn, tot zelfs de wreedste pijnen, omdat zij als de achterhoede zijn in het jammeren dat Hij geleden heeft. Tevens zal alles ons lief en licht zijn. Het geloof maakt alles mogelijk, de liefde maakt alles licht. Zijn geboden zijn niet zwaar. Vervuld van dit beeld van de liefde van de Verlosser en van de liefde van God in de Verlosser geopenbaard en in Gods vaderhart Zijn liefde jegens ons lezend, zullen wij ons aan de Heere overgeven om te doen en te lijden alles wat Hij goedvinden zal, ons op te leggen. Smeek God om de genade dat Hij u doordringt van de gedachte: God is liefde; en ten einde er van doordringen te worden houden wij ons bij het kruis van onze Verlosser en verliezen wij het nooit uit het oog, totdat Hij, nadat Hij ons, als het nodig is, een beetje zal hebben doen lijden, ons bij de hand zal nemen, ons de tussenruimte van Vrijdag tot Zondagmorgen zal doen overschrijden, ons met zich opwekken en ons bij zich nemen zal in het verblijf van de heerlijkheid, waar Hij ons wacht en waar wij Hem temeer zullen prijzen naarmate wij meer geleden zullen hebben, ja meer geleden zullen hebben omwille van Zijn naam.

38. a) En het voorhangsel van de tempel scheurde op het ogenblik van het sterven in tweeën, van boven tot beneden, terwijl de aarde beefde en de graven geopend werden (MATTHEUS. 27: 52 vv. ).

a) 2 Kron. 3: 14.

41. Die Hem ook waren nagevolgd toen Hij in Galilea was en Hem gediend hadden en vele andere vrouwen, die met Hem naar Jeruzalem gekomen waren, onder anderen ook Johanna, de vrouw van Chusas (Luk. 8: 3; 24: 10).

Ten negen uur in de morgen wordt Jezus aan het kruis genageld; van 12-3 uur verduistert de zon en wordt het hele land drie uur in duisternis gehuld. Hier heeft plaats wat een levendig gevoel van grote pijn of tegenzin zo vaak als een inwendige noodzakelijkheid gevoelt. Bij een levendige opwelling over een schreiende disharmonie in de mensenwereld namelijk verwonderen, ja ontzetten wij ons, dat de natuur geen deel neemt; wij kunnen het moeilijk begrijpen dat de orde van de natuur haar vaste rustige gang gaat, terwijl onder de mensen, die het eigenlijke middelpunt zijn waarom de hele orde van de natuur zich beweegt, alles uit elkaar gaat. Hier vindt dat gevoel nu zijn volle bevrediging. De natuur geeft aan die nachtelijke gedachten van de mensen door verduistering van het zonlicht op de middag het juiste koloriet.

Zonderling! Toen Christus werd geboren in de heilige nacht, werd de nacht verhelderd door de heerlijkheid van de Heere. Toen Christus stierf bij dag, werd de dag over het hele land verduisterd. Christus zelf heeft gezegd, dat Hij is: het licht van de wereld; dit teken van de natuur doelt daarop. Toen het licht van de wereld opging in het rijk van de genade werd het vergezeld door een licht in de natuur. Nu het hemelse licht van de wereld werd uitgeblust, kon het geschapen wereldlicht niet schijnen. Omdat men het licht van Gods genade in Christus dacht uit te blussen kon ook de zon haar gezicht niet ontdekken. De zon verliest haar schijnsel, maar slechts tot het negende uur, slechts tot de tijd dat Christus sterft. Zijn dood was de grensscheiding dat de duisternis weer in licht werd veranderd. Toen de duisternis overwon, werd zij vernietigd: Christus dood was het, die haar overwon.

Duisternis komt over het heilige land, want onze zon wordt al het kruis verduisterd. Terwijl de nacht op de middag invalt treffen de pijlen, die overdag vliegen, de ziel van de Verlosser des te wreder, het lijden van de Heere komt in deze donkerheid tot zijn toppunt. Hier is het niet als in de vorige nacht, toen Hij in Gethsemane bloed zweette. In Gethsemane stond de Heere in levendig verkeer met Zijn Vader, maar hier wordt Zijn verlatenheid en Zijn eenzame arbeid veel sterker. Misschien zweeg gedurende de duisternis de spot en hoon, misschien sidderde bij de vijanden ook vlees en been, misschien was het geheel stil in de duisternis rondom het kruis; maar deze stilte was niet verkwikkender dan het geruis, integendeel de schrik van een nacht kwam over de Heere bij dag, zoals zij nooit, zelfs niet op de natuurlijke tijd, over de aarde was gekomen.

Drie uur werkt Zijn ziel zwijgend; daarna roept Hij het woord uit: "Eli, Eli! lama sabachtani!" Wat een woord uit deze mond! Wij kunnen het niet verklaren; het is een woord uit de 22ste psalm, maar niet omdat Hij slechts bedoelde wat daarna in de psalm volgt, die woorden van hulp en heil; integendeel vindt zich Zijn hart in het klaaggeschrei. Wij erkennen met een bewogen hart hoe diep Hij door de kwellingen van Zijn heilig lichaam, die Hij nog nooit had ondervonden, hoe diep Hij door de angst van de ziel in de diepte van Zijn wezen was bestreden. Hij heeft geen gevoel meer van de gemeenschap met de Vader; Hij is beroofd van alle ondervinding van Zijn hulp; Hij voelt, hoe verschrikkelijk het sterven is. Zonder Zijn woord konden wij niet denken dat dit bij Hem mogelijk was, dat Hij ter vertroosting van alle bevreesden in de diepste troosteloosheid van de mensen kon nederdalen. Zo was God in Christus de wereld met zichzelf verzoenend. Het is het hoogste van zelfontlediging en vrijwillige vernedering wat ons hier voor de ziel treedt; juist daarin voltooit de liefde het werk van de volkomen overgave, het werk van de verzoening en verlossing.

Er kunnen tijden zijn in het inwendige leven van de Christen, waarin hij zelf iets daarvan ondervindt, uren dat hij zich niet vertroosten kan met de genade van God, dat het gevoel van Zijn nabijheid verdwijnt, waarin het hem te moede is, alsof hij voor altijd van voor Zijn aangezicht was weggedaan. Zulke ervaringen behoren tot de zwaarste die er zijn, onze vaders hebben ze de hoge aanvechtingen genoemd en wisten daarvan veel te vertellen. Maar ook deze zijn voor de Christenen slechts heilzame beproevingen; dan is de zon van de genade niet ondergegaan; zij heeft haar stralen slechts een beetje achter de wolken verborgen, zodat de mens intussen leert hoe hij volstrekt niets is en hoe zijn heil alleen in de Heere is - heeft hij dat geleerd, dan moet snel het licht weer voor hem opgaan en vreugde voor het God zoekend hart. Zo is het echter bij Christus niet, Zijn verlatenheid is meer dan zo'n aanvechting als die de vromen overkwam; zij was een van God verlaten zijn in de volste zin van het woord. De Vader heeft Hem werkelijk Zijn nabijheid en hulp een tijd lang onttrokken, niet alleen het gevoel van Zijn liefde en van Zijn vertroosting. Hij heeft het aangezicht van Zijn genade van Hem afgekeerd en Hem overgegeven in de verschrikkingen van het gericht. Zijn woord is het angstgeschrei van een ziel waarover Gods oordelen zijn begonnen, het is de klacht van een man die de toorn van de Allerhoogste, die de vloek van de zonde draagt. Uit deze diepte komt het: "Eli, Eli lama sabachtani" van onze tekst voort. En zo verdiep ik mij dan daarin en vraag in mijn en in uw naam: Getrouwe Heiland, waarom hebt Gij in Uw lijden dit geheimvolle woord gesproken? Waarom heeft U Uw God aan het kruis verlaten, daar Gij toch gehoorzaam was tot in de dood, ja tot de dood van het kruis? En zijn antwoord is: "Ga heen en zeg aan



Mijn broeders en zusters op aarde: u hebt Mij moeite aangedaan door uw zonden en moeite in uw misdaad. Ik heb in uw plaats het oordeel verdragen, zodat de schuld van uw afval van God zou worden uitgedelgd, zodat Mijn Vader Zijn aangezicht voor eeuwig in genade tot u keert, daarom ben Ik een poos van Hem verlaten. " En zo breng ik dan dit antwoord van mijn Heiland vooreerst aan u, zondaren, dat is aan u allen, want zondaars zijn wij allen. Wat dat zegt ziet men het beste uit het oordeel dat de Vader aan de Zoon heeft volvoerd, aan het offer dat onze verlossing heeft gekost. Zijn er nu mensen onder u die dit erkennen, zielen die de last van de zonde voelen en daarom voor Gods toorn en oordeel vrezen, zie hier de troost: Hij heeft ons verlost van de vloek van de wet, is een vloek geworden voor ons; Hij heeft onze ziekten gedragen en onze pijnen op Zich genomen, de straf die ons de vrede aanbrengt was op Hem en door Zijn striemen is ons genezing geworden. " Ik breng dat antwoord aan u, die in nood en aanvechting bent en misschien uit de diepte van zwaar lijden zucht: "Hoe lang zult Gij mij vergeten, hoe lang verbergt Gij Uw aangezicht voor mijn gehuil!" Sinds onze Heiland aan het kruis is verlaten, is niemand meer verlaten die door Hem zijn toevlucht tot de Vader neemt, niemand onverhoord afgewezen, die in geloof op Zijn hulp vertrouwt. Klopt getroost aan die deur aan en al duurt het ook lang, van de morgen tot de avond en al schijnt het ook alsof God u had verlaten, ik zeg u, u zult toch ondervinden wat de Heere in Zijn woord heeft gezegd: "Kan ook een vrouw haar zuigeling vergeten, dat zij zich niet ontfermt over de zoon van haar schoot; ofschoon dit gebeurt, Ik zal u toch niet vergeten. En wat u verder nog nodig hebt voor de loop en de strijd van het leven, kracht van het geloof, geduld en sterkte, standvastigheid en trouw, Hij zal u alles geven, zodra u het in de naam van Zijn Zoons van Hem bidt. Dat is de vrucht van het lijden van Jezus Christus, dat het geheim van de verlossing. Er is slechts één klasse van mensen die er geen deel aan hebben, die van God gescheiden blijven, het zijn degenen die de Heiland noch geloven noch liefhebben.

Na een duisternis van drie uur, die het schouwspel van Jezus lijden verborg, na de bede van Jezus waarin Hij met het woord van de psalmist Zijn doodsnood voor God bracht en welk misverstand aan een medelijdenden soldaat het voorwendsel van ruwe scherts aan de hand gaf om Hem een laatste verkwikking te reiken, sterft Jezus met een luide, krachtige stem roepende als iemand die niet de dood bedwongen heeft, maar die in de kracht van Zijn vrijheid sterft. Wanneer op het ogenblik van Zijn dood het voorhangsel tussen het Allerheilige en het heilige in de tempel scheurde, dan betekent dit dat Jezus door Zijn dood die betrekking tussen God en mens, waarvan de tempel een teken was, ten einde heeft gebracht. En wanneer een heiden van de gestorvene de belijdenis aflegt die hij zelf zeker in al haar betekenis niet begrijpt: "Deze mens is Gods Zoon, " dan is dit een veelbetekenend voorteken daarvan dat niet alleen Zijn kruisiging niet, als vs. 32, maar ook niet Zijn sterven een verhindering zal zijn, dat men Hem erkent voor degenen waarvoor Hij Zich heeft verklaard, ja dat deze manier van sterven en de uitwerking, die Hij door deze overgave bedoelt nog een drang tot geloof in Hem zal worden. En dat een heiden in Zijn dood Jezus bereidvaardig als Gods Zoon erkent die de overheid van Israël, toen Hij Zichzelf nog levend met ede daarvoor verklaarde, schuldig vond tot de dood, moet bijzonder belangrijk zijn voor leden van een gemeente, die voor het grootste gedeelte uit heidenen bestaand tegenover het volk van Israël daarin iets gemeenschappelijks heeft, dat zij Jezus als de Christus, de Zoon van God belijdt (Hoofdstuk 1: 1). Wat de vrouwen aangaat die tot de kring van de discipelen behoren, die aan de lezer tot hiertoe nog zo weinig bekend zijn, dat eerst over haar personen en haar betrekking tot Jezus

verklaring moet worden gegeven, zo worden zij in vs. 40 nog naast de hoofdman als ooggetuigen geplaatst. Later in de volgende afdeling treden zij niet alleen als getuigen op, maar als aan de handeling deel hebbend. Markus noemt eerst drie van haar, die hij dan van degenen, die zich aan Jezus op de weg naar Jeruzalem hadden aangesloten, als zodanige onderscheidt, die ook al toen Hij nog in Galilea wandelde en lerende rondtrok, zijn bestendige geleidsters zijn geweest en Hem de tot lichamelijke verzorging nodige vrouwelijke diensten hebben bewezen. Nu wachten zij op de afneming van het kruis. Daarom wekt de in vs. 42 vv. medegedeelde gebeurtenis haar levendige belangstelling op, omdat zij daardoor vroeger en zekerder dan zij het verwachtten tot het doel hoopten te komen, dat geen ander is dan om op de beste manier voor de begrafenis van het lijk te zorgen.

#### VIII. Vs. 42-47.

Tot besluit van de geschiedenis van de Goede Vrijdag vertelt Markus, hoe Jozef van Arimathea het heilig lijk aan de Romeinse stadhouder vroeg en in alle haast nog op die dag de eervolle begrafenis regelde. Aan het inbalsemen kon echter, wegens de aanbreekende Sabbat niet meer worden gedacht. Terwijl nu van de in vs. 40 genoemde drie vrouwen, alleen aan de drie Maria's wordt gedacht als aan degenen die de plaats bekijken waar Hij gelegd wordt, zonder nu al als Salóme voorbereidsels tot een latere inbalseming te maken, zijn zij als een herinnering aan Maria van Bethanië, die Hem al heeft gezalfd als een voorbereiding tot Zijn begrafenis (Hoofdstuk 14: 8); tot een andere zalving zal het ook niet meer komen.

42. En toen het avond was geworden, de avond van de Vrijdag 27: 64: ), terwijl de voorbereiding van de sabbat, van 3-6 uur, al begonnen was en dus de tijd nog kort was waarin men iets mocht doen, terwijl daarna gedurende 24 uur de strengste sabbatstilte duurde;

43. Kwam Jozef, die van Arimathea was, een eerlijk raadsheer die ook zelf het koninkrijk van God verwachtte en had de moed om naar Paulus te gaan om het lichaam van Jezus te vragen.

44. En Pilatus verwonderde zich dat Hij al gestorven was en riep de hoofdman over honderd tot zich om te vragen of Hij lang gestorven was.

44. En Pilatus verwonderde zich dat Hij al gestorven was en riep de hoofdman over honderd tot zich om te vragen of Hij lang gestorven was.

45. En toen hij het van de hoofdman over honderd gehoord had schonk hij Jozef het lichaam. Hij gaf het hem als geschenk, terwijl hebzuchtige stadhouders anders zo'n toestemming duur lieten betalen.

46. En hij kocht fijn lijnwaad en nam Hem af, wond Hem in dat fijne lijnwaad en leide Hem in een graf dat uit een steenrots gehouwen was; en hij wentelde een steen tegen de deur van het graf.

47. En Maria Magdalena en Maria, de moeder van Joses, zagen waar Hij gelegd werd. Salóme (vs. 40) daarentegen had waarschijnlijk al met haar zoon, die de moeder van de Heere onder zijn hoede nam (Joh. 19: 26 vv. ) het kruis verlaten.

Het werktuig, waarvan Gods voorzienigheid Zich bediende om Christus van het kruis af te nemen en in het graf te bergen, was door de profeet Jesaja (53: 9) lang te voren aangewezen. Deze rijke was Jozef van Arimathea met Nikodemus, die zich aan hem aansloot. Toen Jezus nog leefde en door al het volk werd bewonderd en vereerd, was hij een discipel van Hem, maar in het geheim uit vrees voor de Joden. Nu echter Jezus dood was en Zijn zaak teniet scheen te zijn gegaan verdween de vrees en verklaarde hij zich openlijk als een discipel en vriend van de Gekruisigde. Zo werd Zijn geloof de overwinning die over wereld- en mensenvrees triomfeerde. Markus voegt er nog bij dat hij het Koninkrijk van God verwachtte. Zijn gemoed moet dus al veel gereinigd zijn geweest van de toen bestaande Joodse vooroordelen, volgens welke men een werelds rijk van de Messias verwachtte: daarom ergerde hij zich ook niet aan het lijden en de dood van Christus, zoals zij deden die allerlei aardse dromen van Zijn Koninkrijk hadden.

Er behoorde tot hetgeen Jozef deed een bijzondere geloofsmoed, die geen van de vrienden en discipelen van de Heere betoonde, maar die juist nu door Gods genade bij Jozef tot zo'n hoogte was gestegen. Jozef was vroeger slechts in het verborgen een discipel van de Heere geweest en waagde het niet met zijn geloof en zijn ware overtuiging van het hart voor de dag te komen, omdat de Joden een besluit hadden genomen dat wanneer iemand Jezus als de Christus beleed, als de Messias en Heiland van de wereld, hij in de ban zou worden gedaan. Als lid van de Hoge raad, als man van aanzien en rijkdom, had hij veel bedenkingen en vond hij vele hinderpalen. Mensenvrees is toch de band die zo velen aan de wereld bindt en de ban, die van Christus afhoudt, dat men Hem niet als Heer en Heiland met woord en daad belijdt. Velen hebben door hun uitwendige burgerlijke betrekking, door hun hoge rang, door de verbintenissen waarin zij staan en door de plichten die hun zijn opgelegd, met grote hindernissen en moeilijkheden te strijden, wanneer zij hun geloof openlijk willen belijden, terwijl anderen in andere levensomstandigheden daarvan niets weten, zelfs niet eens iets daarvan vermoeden. Hoe nederiger de stand is, hoe armer men is, hoe minder banden ons met deze wereld verbinden, des te gemakkelijker is het een waar Christen en een openlijk belijder van de Heere te zijn - hoe hoger, hoe moeilijker. Maar vragen wij hoe het mosterdzaadje geloof in het hart van Jozef zo snel tot zo'n grote kracht, tot zo'n grote hoogte is kunnen opgroeien, dan moeten wij antwoorden: door niets dan het kruis van Christus. Veel had zijn geloof uit de reden en de daden, uit de wonderen van Christus ontvangen, maar de dood, het kruis van Christus voltooide het in korte tijd; daar aan het kruis op Golgotha werd de strijd in zijn binnenste gestreden. Werelds verstand zei hem: u zult uzelf schade veroorzaken, aan uw openbare werkzaamheid afbreuk doen; u kunt Hem, nu Hij dood is, ook geen voordeel meer brengen wanneer u openlijk Jezus belijdt. Hij gaat echter niet lang met vlees en bloed te rade, maar gesterkt door alles wat hij aan het kruis had gezien, gehoord, gevoeld, geleerd, acht hij de smaad niet die over hem zal komen, wanneer hij door de begrafenis van Christus in zijn eigen graf openlijk verklaarde dat hij die Jezus, die Israël had verworpen, als de Heilige van God, de Onschuldige en Rechtvaardige eerde, zodat dit geloof van Jozef alle andere openbaringen van geloof verre overtreft. Hij gelooft in Hem in het licht van de goddelijke

belofte, de discipelen van de Heere en velen uit Israël geloofden in Hem wegens de waarheid van Zijn woord en de heiligheid van Zijn leven. De moordenaar aan het kruis gelooft in Hem als de Koning en Heer van het rijk van de genade, ook nog in Zijn lijden; de hoofdman onder het kruis eerde Hem nog als de Zoon van God bij Zijn sterven; Jozef van Arimathea eerde Hem en geloofde in Hem toen alles gedaan scheen te zijn, toen alle discipelen waren gevlucht, waren verstrooid en hun Heer als een dode hadden verlaten en geloochend, ook daardoor dat hij het heilige lichaam van Pilatus vroeg om het eerlijk in zijn eigen graf te begraven. Hij ging inderdaad sterk in het geloof en moedig tot Hem uit buiten het leger en droeg Zijn smaad. Pilatus, die Jezus voor rechtvaardig hield, die meer dan eens had geprobeerd Hem te bevrijden en alleen door de dreigende eis van de priesters, door het aandringen van het volk daartoe werd gebracht dat hij Jezus ten kruisdood overgaf, wilde nu, misschien, om op de Hoge raad en de priesters onder de Joden een kleine wraak te nemen, tonen dat hij nog macht bezat en beval dat de bede van Jozef van Arimathea zou gebeuren, zodat hij die Pilatus voor een Rechtvaardige verklaard had, ook de eerlijke begrafenis van een rechtvaardige verkreeg. Zo zou dit voor heel Israël een luid getuigenis zijn van de onschuld van Jezus Christus, terwijl Pilatus ook zonder het te weten die voorspelling hielp vervullen, dat Hij na Zijn dood bij een rijke zou zijn.

Jozef doet de eerste stap tot de begrafenis van Jezus, Nikodemus volgt na; de eerste bekleedt, de tweede zalft het lichaam van de Heere. Door het kruis van Christus werd dus ook voor Nikodemus de wereld gekruisigd. Golgotha gaf hem de juiste verklaring van Christus woorden, in die gedenkwaardige nacht gesproken: "Zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden. " De vreesachtige farizeeër stelt alle bedachtzaamheid ter zijde, laat het licht van het geloof niet onder de koornmaat zetten, maar helder branden en God was in zijn zwakheid machtig. Christus werd nooit meer verloochend dan juist nu; leer hier wat in tijden van beslissing onze heilige plicht is: ons aan getrouwe belijders aan te sluiten. U ziet, Nikodemus laat Jozef niet alleen staan; beide mannen wisten wel dat zij de woedende haat van hun collega's door hun geloofsdaad opwekten en wat de Hoge raad had gedaan voor het volk verwierpen, de eer van de Gekruisigde stond hun echter hoger dan alles; kortom, Nikodemus moest zich aan Jozef aansluiten. Daarin ligt voor velen in onze gemeente een ernstige les; zij gaan en staan liever alleen, zij voelen zich door veel zonderlinge zaken van Christenen, die in de Schrift geloven, afgestoten; zij menen, dat men tegenover de wereld een vrijere plaats moet innemen en de zaak van de Heere kan dienen zonder in de rijen van Zijn strijders een plaats in te nemen. Bedenk dat het een dwaling is bij uitwendige belangen zich van anderen af te zonderen, maar wanneer het de belijdenis van Christus aangaat, dan is het zonde. Wie zich afscheidt van de belijders van Christus verloochent de Heere zelf. U gelovigen met uw bijzondere inzichten en lievelingstheorieën, maakt u niet los van de belijders van de kerkelijke waarheid; vernieuw onder het kruis van Christus uw verbond met de hele Kruisgemeente.

Tussen de plaats van de begraafing en de plaats van de geboorte van Jezus is een aantrekkelijke overeenkomst; want evenals in het lichaam van de maagd nog nooit een mens gelegen had, zo moest ook het in het graf, dat de eerstgeborene van de doden in zich sloot, te voren nog geen mens hebben gelegen. Die omstandigheid was geen toeval dat de plaats, waarop Jezus het ergst was beschimpt en de plaats die de eerste schouwplaats van Zijn

verheerlijking moest zijn, zo dichtbij elkaar moesten zijn; het is een zaak, die nog zeer vaak in de navolging van Christus plaats heeft, dat namelijk eer en schande, schande en eer naburen zijn. Daarom getroost in de smaad van Christus gedeeld, wie weet hoe weinige stappen wij nog verwijderd zijn van onze verheerlijking!

Als woest, als uitgestorven zal de wereld de vrienden van Jezus hierna makkelijk zijn voorgekomen, toen zij van de begrafenis 's avonds thuis kwamen! Wie eens thuis is gekomen van de begraafing van het dierbaarste in het lege huis van de rouw, die heeft er iets van gevoeld; maar hier was niet slechts een huis leeg geworden, maar de hele mensheid verweesd, de hele wereld een klaaghuis. Nu mocht de zon voor altijd ondergaan, de zon toch van de zielen was ondergegaan; nu mochten de sterren opgaan, zij konden geen vertroosting brengen in de treurige harten, want de ster uit Jakob, de ster van het heil was uitgeblust. Zie, o ziel, aan den avond van de begrafenis van uw Heiland wat de wereld zou zijn zonder Jezus: de aarde zonder vreugde en de hemel zonder ster, het leven zonder troost en het sterven zonder hoop; de mensheid zonder hoofd - en u en ik en wij allen zonder Heiland en Redder!

## HOOFDSTUK 16

### *CHRISTUS' OPSTANDING EN HEMELVAART*

IX. Vs. 1-8 Van hetgeen bij het graf is gebeurd en waarvan de opstanding van de Heere vergezeld ging, bericht ons de Evangelist niets. Hij laat dadelijk de vrouwen, die de vorige avond na het eindigen van de Sabbat de specerijen en zalven hadden aangeschaft die tot een tweede zalving nodig waren, in de vroege Paasmorgen naar het graf gaan. Pas op de weg valt haar de gedachte in dat zij geen helper hebben meegenomen om de steen van het graf af te wentelen en de ingang te openen. Terwijl zij daaraan denken, zijn zij de groeve al vrij nabij gekomen en bemerken zij, terwijl zij daarheen kijken dat de steen al afgewenteld is. Als zij nu op de plaats zelf aankomen en de grafspelonk ingaan, verschijnt voor hen een jongeling in een wit kleed, een engel van de hemels, als een die een goede boodschap brengt, aan de rechterkant zittend. Deze verkondigt hen de opstanding van Christus, met de opdracht het bericht daarvan aan de discipelen en ook aan Petrus te brengen. Als zij het graf verlaten hebben zijn zij nog te zeer verschrikt en getroffen dat zij nu al hun opdracht kunnen volvoeren.

### EVANGELIE OP HET PAASFEEST

Gelijk de Epifanieëntijd Christus in Zijn profetisch en de vastentijd in Zijn hogepriesterlijk ambt voorstelt, zo openbaart de paastijd Hem als Koning. De Epifanieëntijd is een lijd van de leer, de vastentijd die van de boete, de 40 dagen van Pasen tot aan de hemelvaart zijn een tijd van zalige vreugde over de koninklijke heerlijkheid van de Herrezene. Nog wandelt de Heere wel in deze tijd op aarde, maar met een verheerlijkt lichaam. Hij keert niet meteen naar de hemel terug, omdat Hij Zich aan de Zijnen als de Opgestane wil openbaren. Hij verschijnt ook niet in onverborgen majesteit voor hen, omdat hun aardse ogen dat niet zouden hebben kunnen verdragen, Zijn wezen in deze tijd is enkel genade, liefde en neerbuiging, de verborgen stralen van Zijn koninklijke heerlijkheid en glorie vervullen al Zijne kerk met vreugde en gejubel: hoe zal het zijn als wij Hem in Zijn volle glans zien, waarheen Hij is opgestegen in de hemelvaart.

Wij staan met onze geschiedenis op de vroege morgen van de grote paasdag; de grote gebeurtenis heeft plaats gehad, daarvan horen wij duidelijk bericht. Maar het paaslicht heeft nog geen tijd gehad om zijn hele volheid en helderheid te ontwikkelen. Zo kunnen wij dan uit dit verhaal nog niet de hele paaswijsheid putten. Evenwel gaan toch al lichtstralen door deze geschiedenis heen, die ons de kracht van Jezus' opstanding aanduiden, lichtstralen, die de onderzoekende zielen tot de helderheid van de volle erkenning wijzen.

Op drie zaken wijst ons het paasevangelie: 1) op een steen, die afgewenteld is van het graf; 2) op een engel in het graf; en 3) op een zalige toekomst aan de andere kant van het graf.

1. En toen de sabbat, waarop zij gerust hadden volgens de wet, 's avonds om zes uur voorbijgegaan was, hadden de drie vrouwen waarvan in Hoofdst. 15: 40 vv. gesproken is, namelijk Maria Magdalena en Maria de moedervan Jakobus de jongere en van zijn broer

Joses, die ook tot de kring van de discipelen behoorden en Salóme, de moeder van Jakobus de oudere en van Johannes, specerijen gekocht. Zij hadden allerlei kruiden aangeschaft, zoals die, met zalven vermengd, voor het inbalsemen van de lijken werden gebruikt, zodat zij vroeg in de morgen van de volgende dag bij het graf kwamen en Hem zalfden. Zijn lijk moest toch vrijdagmiddag in grote haast ter aarde besteld worden en slechts weinig had toen tot balseming kunnen worden gedaan (Joh. 19: 39).

Het eigenlijke inbalsemen van de lijken, zoals wij het bij Gen. 50: 2 hebben beschreven, was een Egyptische gewoonte en komt, behalve bij Jozef en Jakob, in de Heilige Schrift niet meer voor. Wel werden bij de Joden de lijken behandeld, zoals bij 2 Sam. 3: 31 is beschreven. Eigenlijk was dit met het lijk van Jezus in hoofdzaak al gebeurd, maar toch in zo'n haast, dat dit voor die vrouwen meer een werk van noodzakelijkheid dan een eigenlijk liefdewerk leek te zijn geweest. Zij wilden nog een zalving doen plaats hebben. Zij konden van de aanblik van Hem, aan wie hun hele ziel hing, nog niet voor altijd scheiden, maar moesten Hem nog eens onder hun ogen hebben en hun liefde aan Hem betonen. Hadden dus Jozef en Nikodemus ook alles op de beste wijze bezorgd, zij waren toch met hun zalven gekomen: "Stelt zich dan ware liefde tevreden met hetgeen een ander aan de geliefde deed, wat hij met recht als een offer van de liefde kon eisen? Wil niet ieder die lief heeft zijn liefde betonen?" Wanneer in Luk. 23: 56 het bereiden van specerijen en zalven van de vrouwen onmiddellijk met hun terugkeren van het graf wordt verbonden, dan is dat toch niet zo op te vatten, alsof zij nog op de Goede Vrijdag zelf waren begonnen: integendeel wordt door den zin "Op de sabbat rustten zij volgens het gebod" een verschil in tijd aangegeven, zodat dit bereiden pas gebeurde toen, zoals wij bij Markus lezen, de sabbat was voorbijgegaan. Drie vrouwen zijn het die dat liefdewerk begonnen en zich daarop nog op zaterdag 6 uur in de avond hebben voorbereid. Zij gaan dan ook op zondagmorgen zeer vroeg naar het graf, maar niet allen met elkaar op dezelfde tijd; Maria Magdalena snelt de overigen vooruit en komt het eerst op de plaats, loopt echter, omdat zij al uit de verte bemerkt dat de grafsteen is afgewenteld, dadelijk naar de stad terug om Petrus en Johannes te roepen 28: 8). Zeker niet zonder reden staat in Joh. 20: 2 twee keer "tot: " "Zij liep dan en kwam tot Simon Petrus en tot de andere discipel die Jezus liefhad. " Beiden bevonden zich dus in verschillende woningen, Johannes daar, waarheen hij de moeder van de Heere tot zich had genomen (Joh. 19: 27), Petrus daarentegen hoogst waarschijnlijk in het huis van Maria, de moeder van Markus, waarheen hij na het verlaten van het hogepriesterlijk paleis in Hoofdstuk 14: 72 gevlucht was. De gemeenschap met Johannes heeft hij zeker na zijn verloochening meer gemeden dan gezocht. Juist de discipel die hem toegang in het paleis van de hogepriesters verschaft (Joh. 18: 15 v. ) en die getrouwer had stand gehouden dan hij, herinnerde hem op de pijnlijkste manier aan zijn ontrouw en drukte alleen met zijn blik hem de doorn van zelfverwijt steeds dieper in zijn hart. Liever wilde hij daar zijn waar de jongeling bij zijn moeder toefde, die een zekere overeenkomst met hem had - vurig van aard en snel besloten, maar ook veranderlijk en gemakkelijk overwonnen (Hoofdstuk . 14: 51 v. ). Wij zullen in ons slotwoord op onze evangelist terugkomen op hoe die nauwe betrekking tussen deze en Petrus zich waarschijnlijk in de tijd van het lijden tot aan Christus opstanding heeft gevormd. Wanneer nu volgens het boven opgemerkte het eigenlijk alleen die beiden zijn die met elkaar naar het graf gaan, Maria, de moeder van Jakobus en Salóme, dan komt er toch nog een derde vrouw bij die door Lukas (24: 10) wordt genoemd. Markus laat na de ervaring, die Maria Magdalena in het bijzonder heeft gehad, uitvoerig in

alle omstandigheden mee te delen, hij geeft die slechts in het algemeen aan (vs. 9-11). Zo betreedt hij geheel de weg, die Mattheüs al (28: 9 en 10) is ingeslagen; zelfs ook Lukas (Luk. 24: 1-12) behoudt nog enigszins die manier van generaliserende voorstelling, hoewel bij hem het speciale al enigszins begint door te stralen. De verhalen van de evangelisten van wat dadelijk op de opstanding is gevolgd, luiden verschillend, maar die verscheidenheden zijn geen tegenspraak, die zoals sommigen hebben gemeend, de verhalen zelf twijfelachtig zouden kunnen maken. Wij moeten ons hier tevreden stellen met de beschouwing van de hoofdtrekken en moeten ons in de eerste uren na de opstanding van de Gekruisigde in de kring van de Zijnen een geheel buitengewone ontroering uit- en inwendig denken, die een snelheid van overgangen ten gevolge heeft, die bij een gewonen loop van zaken zeker ondenkbaar is.

De vereniging van de verschillende berichten kan nu ook niet anders gelukken, dan wanneer wij de bijzondere trekken daarvan met een zekere vrijheid behandelen.

2. En zeer vroeg op de eerste dag van de week, op Zondag (Joh. 20: 1) kwamen zij, de vrouwen, waarbij wij echter nu Maria Magdalena niet meer vinden, maar in haar plaats Johanna, de vrouw van Chusas (Luk. 8: 3), tot het graf, toen de zon opging tussen 5 en 6 uur.

3. Nu pas dachten zij aan de hindernis tot uitvoering van hun voornemen, omdat hun zwakke, vrouwelijke krachten niet in staat waren die weg te nemen en zeiden tot elkaar: Wie zal voor ons de steen van de deur van het graf afwentelen? Zij wisten er niets van, dat zelfs mannenhanden haar niet zouden hebben kunnen helpen, omdat de steen verzegeld was en het graf door wachters werd bewaakt (MATTHEUS. 27: 66).

4. En bij de gedachte aan de steen bijna onwillekeurig ook hun ogen naar die richtend, keken zij naar de plaats waar het graf gelegen was en zagen zij tot hun grote verwondering, dat de steen afgewenteld was. Dat zij zich in die waarneming niet vergisten, was voor hen zeker, want hij was zeer groot; het kon uit de verte duidelijk genoeg worden onderscheiden of de steen voor of naast het graf lag.

Toen de vrouwen, de drang van hun harten volgend, zich opmaakten om de treurige plicht te volbrengen en hun Meester de laatste eer te bewijzen, sliep Jeruzalem nog; zij gaan door de straten van de zwijgende stad, waarop nog de duisternis rust en wandelen naar de grafspelonk - daar gaat de zon op. De voorspelling van de derde dag en van hetgeen Hem zou gebeuren, hebben zij vergeten: hun geloof daaraan is verdwenen in de grote droefheid. De zon gaat op, maar zij vermoeden nog niet dat het nu ook licht zal worden in hun binnenste.

Als echte vrouwen dachten zij aan niets meer dan om aan hun Heer en aan Zijn lijk een kleine dienst te bewijzen; zij verlangden naar de weemoedige zoete bezigheid aan Zijn overschot. Wat hen in zorg en bekommernis bracht was alleen de grafsteen - zij wisten niet dat behalve de zware steen nog iets anders de ingang sloot, wel iets lights, maar toch iets dat meer verhinderend in de weg stond dan de steen zelf, namelijk het zegel van de stadhouder. In de hartelijke begeerte om nog eens in het verbleekte aangezicht te kijken, de heilige leden met de bewijzen van hun eerbied en liefde, met zalven en specerijen te omgeven, hadden zij eerst de



moeilijkheid van hun onderneming niet bedacht en omdat die hen op de weg voor zoverre in de gedachte kwam als die haar bekend was en zij daarom gerust hadden mogen terugkeren, was toch hun begeerte naar het graf zo groot en zo moeilijk gaven zij hun voornemen op dat zij voortgingen en aan het graf kwamen.

Vaak verbergt God in het begin voor ons de moeilijkheden van onze roeping, van het Christendom, van menig goed werk van de liefde. Worden wij ervan bewust, dan moeten wij ons niet laten afschrikken maar in vertrouwen op Hem onze weg voortzetten. (G. LANG).

Met bange zorgen zijn de wandelende vrouwen tot in de tuin van Jozef gekomen; zij slaan hun ogen op om te zien en te overleggen wat met de steen moet worden gedaan en zie, zij hebben zich tevergeefs druk gemaakt; de Heere heeft het zuchten van hun harten genadig gehoord voordat het werd uitgesproken. Dat is die voorkomende vriendelijkheid van de Heer aller heren, dat Hij door Zijn voorzorg al onze zorgen te niet doet; wij mogen getroost al onze zorgen op de Heere werpen, want Hij zorgt niet alleen voor ons. Hij heeft, wanneer wij juist willen spreken, al voordat wij zorgden, alles wel verzorgd. Ons zorgen komt altijd te laat; Zijn vaderlijke voorzorg heeft alles al vooruitgezien en er in voorzien.

"Wie zal voor ons de steen van het graf wentelen?" Dit woord van de drie bekommerde discipel innen, gesproken in de stilte van de nacht, in de eenzaamheid van het graf, in de schemering voor het aanbreken van de paasmorgen, is geworden tot een symbool van alle zuchten van de mensheid naar de openbaring van de opstanding.

Wie wentelt voor ons de steen 1) uit onze weg? 2) van ons hart? 3) van ons graf?

I. De weg, die door het leven op aarde leidt, is hobbelig en vol stenen van het lijden, wij moeten door veel pijnen het rijk van God ingaan; en iedere dag heeft zijn eigen plagen, maar soms zijn er stenen op onze weg, machtig en groot genoeg dat wij er nauwelijks overheen komen, hindernissen, verzoekingingen, pijnen. Maar hij, die al deze stenen uit de weg ruimt, die ons moed geeft om de hindernissen, kracht om de verzoekingingen, overgave om de pijnen te overwinnen, is Christus, de Heer. Kiezen wij Hem tot leidsman, dan kan geen steen, geen rots ons terughouden op onze loopbaan, niets ons verhinderen ons doel te bereiken.

II. De vrees voor de zaligheid, het twijfelen aan de vergeving van de zonden, de vrees om nog in de schuld voor God te staan, is de grootste last die op het hart kan drukken. De wereld mag veel stenen van zorgen, ook andere wezenlijk zware op haar hart dragen, ja onder de zorgen voor voedsel, rijkdom, weelde, mag haar die steen licht voorkomen, zo licht dat zij daarmee spelend en spottend over de aarde heen danst en schuld op schuld, zonde op zonde voor de dag des toorns opeenhoopt, dat duurt echter slechts zolang als het goochelspel van de bedrieglijke lusten de zinnen bedwelmt. Wanneer de bedwelming voor de nuchtere blik is geweken; wanneer voor de ziel de naakte werkelijkheid zich heeft onthouden, de werkelijkheid van de ongelukkige wereld en van het menselijk bestaan, het vuur van de eeuwigheid en de korthed van het leven, de vloek van de zonde en het goddelijk gericht, de aanklacht van het geweten en Gods ongenade: ach! dan komt een last op het hart waarop zeker geen andere ontzaglijke zwaarte lijkt en er gaat een zuchten en steunen door de nacht

van de arme ziel heen, dat engelen en mensen door merg en been gaat. En deze druk moest op ons allen nog liggen en blijven liggen wanneer de steen op Jezus graf was gebleven en de Heilige van God de verderving had moeten zien, ja die werd juist dan het meest gevoeld wanneer men het ernstigste verlangen naar de verlossing had. Al zagen wij ook met nog zo sterk verlangen naar het kruis van Christus op, geen hand greep naar beneden om ons de last te ontnemen. Al wilden wij nog zo gelovig ons op het bloed van Jezus verlaten, er was geen borgtocht die voor de heilige God zou kunnen gelden. Was Christus niet opgestaan, dan zou onze prediking tevergeefs zijn, ons geloof ijdel, dan waren wij nog in onze zonden. Maar hoe geheel anders is dat nu sinds de steen van het graf is afgewenteld en Christus is opgestaan uit de dood! Nu valt een lichtstraal niet alleen op de hele menswording van God, op Christus leven, wandelen, werken, leren, maar in het bijzonder ook op Zijn Goede Vrijdags werk, op Zijn lijdens- en stervensstrijd, op het vergoten bloed van de Heere. Door de opwekking van Christus uit de dood betuigt God dat Jezus bloed voor Hem genoeg is en eeuwig geldend blijft als een offer voor de zonde, dat het betere dingen spreekt dan Abels bloed, dat het reinigt van alle zonden en ons reinigt tot in ons geweten. Hebr. 12: 24, 9: 14). Is Christus omwille van onze zonden overgegeven, dan is Hij om onze rechtvaardiging weer opgewekt; de slang is de kop vertreden, de prikkel van de dood is verstompt, de vorst van deze wereld geoordeeld. Wij kunnen dus vergeving vinden, de oude zware ban is weggenomen, de zwaarste steen van zorgen is afgewenteld van ons hart.

III. De vraag van de vrouwen die door de morgenschemering heen klinkt vindt haar weerklank in de hele wereld. Gods schepping, die aan de dienst van de ijdelheid door de zonde is onderworpen, vreest en siddert voor de dood, de koning van de verschrikking en verlangt en zucht naar een straal van het eeuwige licht, naar een schaduw van de onsterfelijkheid. De uitroep van de apostel (Rom. 7: 24): "Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen van het lichaam van deze dood?" is het klaaggeschrei en het angstgeroep dat uit de hele mensheid ons tegen klinkt. Zij heeft door zichzelf de steen van de deur van het grafs willen wegwentelen; de mysteriën hebben het beproefd in geheimnisvolle duisternis, de filosofen hebben een trots gebouw van vaste bewijzen voor de onsterfelijkheid van de menselijke ziel willen oprichten - wat hebben deze bemoeiingen gebaat? De steen is niet afgewenteld, hij is onbeweeglijk blijven liggen. De kinderen van deze wereld zijn eindelijk van de vergeefse pogingen afgestapt en houden het liever met de levenslustige wereldgezinde dichter (Hor. Od. I 9, 13 vv. ). Geen symbool kan de steen van de deur van het graf afwentelen, geen slotrede hem verbannen; wanneer Gods hand er niet ingrijpt, blijft hij liggen in eeuwigheid.

Maar nu is "Christus opgestaan uit de dood en de eersteling geworden van degenen die ontslapen zijn, " schrijft de heilige Apostel (1 Kor. 15: 20). Het beeld is ontleend aan een oogst waarvan de eerste afgemaaide garven door de Heere werden gebracht. Zie lieve Christen! zo slaapt een grote, grote oogst van edele zaadkorrels in de schoot van de aarde, de lichamen van al die miljoenen mensen, die van Adam af hun ogen sloten en in het geloof rusten; daartoe behoren uw voorvaders en moeders, misschien al uw kinderen, uw vrouw of uw man, uw broeder, of zuster of vriend. Nu is Hij, de mens geworden Zoon van God, die Zich te slapen had gelegd in het rotsgraf, op de eersten paasmorgen ontwaakt en Zijn leven heeft de rotsgroeve doen springen en de wachters zijn gevlucht en Hij is als de eerste garve

van de oogst van het nieuwe leven ingebracht in de hemelse schuren. - Hij, de eersteling van al degenen, voor wie de dood slechts een slaap was. En nu is ook de dood van alle anderen slechts een sluimering geworden en Hem na ontwaken de anderen ook uw vaders en moeders en dan uzelf, wanneer het uur komt.

O heilige, blijde leer, die van de opstanding van de doden! Wat is deze aarde? Een groot veld van graven, waar lijk aan lijk rust, waar van Abel en Adam af duizenden en ook de vroomste en heiligste in zijn neergezonken. Het is zeker weemoedig die grote zwakheid van het menselijk geslacht op te merken; maar er komt een morgenrood dat ook de langst slapende wekt, er komt een lente waarin de naderende Zon der gerechtigheid tot in de diepste graven dringt en leven verbreidt, er komt een gejubel van de opstanding en van het eeuwige leven. O wat zal dat zijn! Liefelijke jongste dag, hoe heet ik u welkom! Grote dag, hoe zal ik u zegenen, als mijn arm ellendig vergankelijk lichaam onvergankelijk en heerlijk, gereinigd van alle zonden, verlost van alle pijnen uit zijn graf zal gaan, wanneer ik mij dan met lichaam en ziel zal verheugen in het aanschouwen van de levende God, wanneer ik met alle kinderen van God de zaligheid van de volmaking zal genieten.

5. En toen zij bij de rotsgroeve waren aangekomen in het graf, dat glooiend afliep, ging zij daar binnen en zagen zij een jongeling, want zo stelde de engel des Heeren, met wie zij te doen hadden, zich aan hen voor (MATTHEUS. 28: 2 en 5), zittend aan de rechterkant (MATTHEUS. 28: 5), bekleed met een wit lang kleed, waaruit zij ook snel bemerkten, dat zij een bode uit de hemel voor zich hadden; en zij werden verbaasd, zoals altijd de zondige mensen hier beneden schrikken en zich verbazen wanneer opeens een bewoner van de hemel onmiddellijk tegenover hen staat 1: 12).

6. Maar hij zei tot haar: Ben niet verbaasd, maar kom gerust dichterbij (Luk. 1: 13, 30; 2: 10. MATTHEUS. 28: 6); u zoekt Jezus de Nazarener, die gekruisigd was, als vertoefde Hij nog onder de doden (Luk. 24: 5); Hij is opgestaan, Hij is hier niet meer, omdat het nu al de derde dag is sinds Zijn dood (Hoofdstuk 10: 34). Zie de plaats, waar zij Hem bij Zijn begraving (15: 46) gelegd hadden; alleen de linnen doek en de zweetdoek zijn nog aanwezig (Joh. 20: 6 vv. ), van Hemzelf wordt Hij echter niets meer gewaar.

7. Maar ga heen, nadat u zo gezegend bent het eerste bericht van Zijn opstanding te ontvangen; zeg tegen Zijn discipelen en onder hen voornamelijk aan Petrus, zodat deze niet meent dat hij uit de heilige kring is uitgesloten, dat Hij om Zijn kudde die verstrooid was weer te vergaderen, u voorgaat naar Galilea. Daar zult u in gemeenschap met degenen die Zijn openbaringen nog vooraf hier te Jeruzalem zullen ontvangen, Hem allen tegelijk zien, zoals Hij u gezegd heeft in het woord dat Hij op Zijn lijdensweg (Hoofdstuk 14: 27 vv. ) tot de elf sprak.

Toen de engelen de geboorte van Christus bekend maakten, predikten zij in de hoogte, maar toen de Heere was opgestaan, werd Jozefs nieuwe graf, waarin alleen de Heere gelegen had, voor hen tot een kerk. De opstanding heeft hen nog dichterbij de aarde gebracht dan de geboorte en het lege graf van Christus is voor hen een plaats van meer betekenis dan de stal en de kribbe van Bethlehem. Wat de rotsspelonk van Bethlehem slechts voorspelde, dat heeft

de grafspelonk tot vervulling doen komen; daar is begonnen wat hier voleindigd is. Daar is de vereniging van hemel en aarde ingeleid, hier is zij volkomen tot stand gebracht. Daar is geboren, die hier moest overwinnen; hier is de eeuwige Overwinnaar van de dood opgestaan, en in Zijn opstanding is Zijn overwinning volkomen. Omwille van de opstanding komen dan ook de engelen hierheen, niet om de begrafenis, want de begrafenis is geen eer voor de mensheid, maar wel de opstanding. De graven in het algemeen zijn heilig, niet omdat in hen het stof van de vertering ligt, maar omdat uit hen de lichamen van de eeuwigheid moeten komen; het is niet zozeer het aandenken aan hetgeen voorbij is dat ze versiert, maar het uitzicht en de vaste hoop van de eeuwigheid maakt ze zo schoon en zo waardig, dat engelen daarin kunnen verblijven.

Met kloppende harten gaan de vrouwen in het grafgewelf aan de kant van de rots in; zij kijken in het graf om de geliefde dode te zoeken; zij willen Hem zalven zoals zij dat hadden voorgenomen, maar zij kunnen het niet. Het zijn de dagen dat onverwacht het een na het andere komt, alsof God Zijn grootste werken, die de wereld niet begrijpt, tot enkele dagen wilde beperken. Zij zien een jongeling aan de rechterkant zitten; hij heeft een lang, wit kleed aan en zij verbazen zich. De jongeling is een engel van de Heere en zijn lang, wit kleed is het gewaad van zijn hemelse heiligheid, dat het graf met een helder licht vervulde, helderder dan de paaszon, die juist nu achter de Olijfberg opging. Getroffen staan de vreesachtige vrouwen daar, zwak en sprakeloos staren zij de engel aan. Hij breekt het zwijgen af en zegt tot hen: "Vrees niet, enz. " Geliefden! leidt een mens die de hongerdood nabij is in een paleis en toon hem al de heerlijkheden, maar wijs hem ook de rijkbezette tafel waarvan hij kan eten en verzadigd worden, zal hij niet alle heerlijkheid voorbijzien en alleen naar het voedsel verlangen? Wanneer hier in het grafgewelf in plaats van één engel duizenden waren geweest en allen in het licht van de hemel met de wonderen van God, het was toch niets geweest bij die paar woorden: "Hij is opgestaan. " Die maken dat men al het andere slechts in het voorbijgaan ziet en hoort, maar dit hoort men alsof men zelf van de dood tot het leven gebracht is. Ja, alsof de hele wereld uit datzelfde graf te voorschijn was gekomen. Het woord, zo kort, zo bepaald, zo bevestigd, is als de bliksem die gaat van de opgang tot de ondergang en alles verlicht wat onder de hemel is. Men zou het kunnen horen als een zacht fluisteren en toch zou het zijn alsof de hemel der hemelen een luid vreugde- en triomfgeroep aanhief. De arme bedroefde vrouwen dus, hoe zullen zij van vreugde verstomd zijn geweest toen zij dat hoorden. Is het niet alsof zij zich in hun weg hadden vergist en aan de poorten van de hemels in plaats van aan de poorten van het graf waren gekomen? Nog ontbrak hen wel een zaak, zonder welke zij en alle Christenen niet volkomen vrolijk kunnen worden en blijven, al hadden zij nog zoveel boodschappers van goede dingen zoals deze engelen; zij moesten Christus zelf hebben, want zonder Hem is geen vreugde aangenaam, maar met Hem is ook het heldere water zoete wijn. Ook dat zou echter niet blijven ontbreken: "Ga heen, zegt de engel, hier in het graf zoekt men Christus niet meer; Hij gaat u voor naar Galilea, daar zult u Hem nog eens als vroeger volgen en Hem zien, zoals Hij u gezegd heeft. " Niets zal u ontbreken en uw verlies zal u rijkelijk worden vergoed: zijn de vrouwen nu tevreden, kunnen zij meer wensen dan zij krijgen en zijn hun wensen ooit zover gegaan?

8. En zij waren door het ontvangen bericht aan de ene kant met grote vreugde vervuld (MATTHEUS. 28: 8) en brandend van begeerte om het bericht verder te brengen zoals hen

was bevolen, maar aan de andere kant waren zij te zeer geschrokken. Zij gingen snel weg van het graf en de ontzetting was hen meester geworden. En toen zij in de stad waren gekomen gingen zij niet meteen naar de elf om de opdracht te volbrengen; zij zeiden Niemand iets, want zij waren bang, totdat eindelijk de vreugde de overhand over de angst verkreeg, toen Maria Magdalena het bericht bracht (Joh. 20: 18. Luk. 24: 9 en 22).

Wij weten al hoe het met dit sidderen en vrezen is; niet de schrik voor een macht van de vernieling was het, maar de macht van een nieuwe wereld van het leven had hen aangegrepen.

Zo zal het ook na de dood en het graf zijn, ons eerste gevoel, bevreesdheid bij het zien van de nieuwe wereld, die zich opent; maar de vrees zal snel wijken voor de grootste vreugde en overgaan in enkel loven, danken, prijzen en aanbidden.

Door het woord van de engelen werden de discipelen eraan herinnerd, dat Jezus zelf Zijn opstanding te voren had verkondigd (Luk. 24: 1-10). Zij dachten nu aan Zijn woorden en in het geloof in Zijn opstanding gingen zij weer van het graf en verkondigden daarna alles aan de elf en aan al de anderen. Zij scheiden nu rijk getroost, ten hoogste verblijd en vol van de innigste hoop van de groeve van hun geliefde Heere en Meester en van de boden die hun de rijke paastijding hadden gebracht. De zalige boden keren terug naar hun hemelse woningen met onuitsprekelijke vreugde, want zij hadden de tranen van de vrouwen in vreugdetranen veranderd. Willen wij ook zo getroost en vol hoop van de graven van onze geliefden leren terugkeren, mijn broeders! Wensen ook wij zo aan de duisteren oever van de diepe rivier van de doods, de liefelijke bloemen van vreugde en van verwachting te plukken? Laat ons dan in de kracht van Christus de zonde sterven, laat ons in vreugde en verdriet, in nood en dood op Zijn genade de ijdelheid van onze lust die begraven, laat ons door gebed en arbeid in de geest worstelen met onze vleselijke afkeer van de dood en de verrotting en het woord aangrijpen, dat ons leven rust in de hand van de Herrezeene. Dan liggen de graven van Gods kinderen voor ons uitgebreid als kamers van de vrede, in wiens nabijheid wij ons kunnen versterken voor de geloofsstrijd in het aardse leven; wij zien ons morgenrood in het avondrood van deze wereld, dat over de graven hangt en wij keren van de plaatsen van de vergeving als van blijde gezondheidsbronnen, die alleen het geloof kan ontdekken, tot het werk van onze roeping voor de eeuwigheid terug. Wanneer de kinderen van het ongeloof slechts van de graven terugkeren met het troosteloze gevoel dat alles ijdelheid is, dan zijn wij daar herinnerd aan de woorden van de Heere over onze toekomst en over het toekomstige, nieuwe leven in de heerlijkheid en wij hebben heldere ogen van de liefde gekregen voor de bomen met de witte bloesems van Zijn beloften in de wondertuin van de Heilige Schrift. Het wordt steeds meer onze troost dat Hij de opstanding en het leven is en wij voelen de gerustheid die Hij door die woorden aan ons leven heeft geschonken. Wij krijgen vaste tekenen van hoop en gezichtspunten in de gindse wereld; onze zwakke tenten staan hier beneden wankelend en krakend in de storm, maar veel woningen zijn voor ons in het huis van de Vader, waarin ons plaats is bereid. Wij gaan daarheen en wenen en zaaien edele zaden, maar aan de gindse zijde van het graf zal God alle tranen van onze ogen afwissen en ons inleiden in de oogst van de vreugde. Wij lopen nog in de baan van de heilige strijd tegen het verderf en worstelen naar het doel van de volmaaktheid; maar in de hoogte wenkt de Heere ons met een erekroon waarmee Hij ons wil kronen in genade. Hier in de vreemde doen wij onze pelgrimstocht, maar wij snellen naar de

eeuwige Godsstad daarboven, naar de koninklijke rust en veiligheid van haar muren. Met zulke uitzichten van hoop keren wij van de graven terug wanneer ons leven is een heengaan tot de Vader door Jezus Christus. En de zaligen daarboven, die ons vaak nabij zijn geweest bij ons zuchten en wenen, verheugen zich over elke versterking, over iedere dienst die zij ons op last van de Heere kunnen bewijzen tot bevordering van onze zaligheid en wachten op onze komst. Wat een menigte van gekroonde helden neemt deel aan onze strijd, wat een menigte van in het wit geklede verlostten neemt aan onze reis door vele pijnen een zegenend aandeel! Zoals de sterren van de hemels zonder getal op ons neerschijnen, zo is de onzichtbare hemel van onze Heere vol heldere ogen die ons met den groet van de liefde toeknikken en op onze pelgrimstocht zien. Hebben wij hier weinige deelgenoten in boete en zelfverloochening, wij staan toch in de gemeenschap van de heiligen; een menigte die niemand kan tellen wekt ons op, om trouw te volharden tot aan het einde. Maar de Heere zelf is onze voorspraak, onze gerechtigheid en onze opstanding. Onder Zijn ogen gelegerd, met Zijn vrede gezegend, vieren wij Pasen. Laat ons dan voortaan Pascha vieren zoveel wij kunnen, in geloof opstaan van de slaap van de zonde, opstaan van het struikelen van het kleingeloof, opstaan van de boosheid, totdat wij daarboven staan en knielen voor de Heere!

Naar de inhoud van de voor ons liggende afdeling, zou men verwachten in de nu volgende tweede afdeling van de opstandingsgeschiedenis, over openbaringen van de Herrezone te lezen, waardoor Hij Zich aan de Zijnen op overtuigende wijze levend vertoonde, in het bijzonder ook hoe Hij naar Zijn eigen belofte in Hoofdst. 14: 28 en de aanwijzing van de engel in vs. 7, in Galilea weer met hen begon te verkeren. In plaats daarvan volgt in vs. 9-20 een zeer kort, fragmentarisch bericht van verschijningen nog op de paasdag zelf, die echter niet in staat waren de discipelen tot het geloof in de opstanding te bewegen en zo zeer blijft de Evangelist bij dit thema dat hij van Galilea geheel zwijgt en uitsluitend Jeruzalem in het oog houdt. Van de eerste verschijning in de kring van de elf gaat hij dadelijk over tot de andere verschijningen, die op dezelfde manier volgden, op een manier alsof zij als een enkele werden voorgesteld. Zo brengt hij, zonder acht te slaan op het verschil van tijd, zelfs de hemelvaart daarmee in verbinding, dat het bijna zou lijken alsof de Heere nog op de avond van de eerste Paasdag, uit de zaal waarin Hij Zich aan de discipelen achter gesloten deuren openbaarde, voor hun ogen ten hemel was gevaren. Deze bevreemdende inhoud, bij een taal die meer het karakter van een uittreksel of een brokstuk dan van een volledig bericht heeft, wekte dan ook vroegtijdig twijfel over de echtheid op. Eusebius, bisschop van Cesarea (overl. 340 n. C. ), slaat het over, ook wordt het in oude verklaringen en vertalingen overgeslagen en ontbreekt het ook in handschriften van betekenis. Daarentegen is het ook aan de andere kant weer door getrouwe getuigen, met name door Irenäus, in de 2e eeuw, voldoende als echt gestaafd. Misschien is de zaak zo, dat het oorspronkelijk aanwezig is geweest, maar men er zich van heeft willen ontdoen als minder passend. Wat nu echter de bevreemdende inhoud aangaat en de taal en manier van voorstelling, die van het overige Evangelie verschilt, dan ligt het vermoeden voor de hand dat de Evangelist wel zijn werk ten einde wilde brengen, overeenkomstig de aanleg in vs. 1-8; door een volledige voorstelling van de geschiedenis van de opstanding, maar door omstandigheden werd verhinderd en integendeel ertoe gedwongen is om in enige korte samenvattende trekken snel het slot op te stellen, om aan de Romeinse gemeente geen onvolledig stuk te geven. Wanneer nu, zoals men verder kan vermoeden, het uitbreken van de vervolging onder Nero (einde van Juli 64 n. C. ), die ook Petrus het leven

kostte, de aanleiding geweest is tot dit afbreken of kort samenvatten, dan zouden wij de vervaardiging van ons Evangelie in het genoemde jaar 64 moeten plaatsen, dat ook om menige andere reden zeer waarschijnlijk is. Ondanks zijn samenvattend en bijna al te bondig karakter is echter de afdeling eensdeels geheel overeenkomstig het begin van het Markus-evangelie, aan de andere kant voor de evangelische geschiedenis van hoge waarde. Wat het laatste punt betreft, zo vinden wij hier veel punten die de overige Evangeliën aanvullen en gemakkelijker doen begrijpen en wat het eerste punt aangaat, verplaatst ons het laatste vers weer op hetzelfde standpunt van waar de Evangelist zijn geschrift in Hoofdst. 1: 1 vv. is begonnen; verder komt het korte, samenvattende bericht over Jezus' laatste rede tot Zijn discipelen geheel overeen met de manier, waarop in Hoofdstuk 1: 9-13 over de doop en de verzoeking van Christus verteld werd en zelfs de uitdrukking: "Predik het Evangelie aan alle schepsels, " doet ons denken aan het: "Jezus was bij het gedierte. " Zo bewijst de plaats zichzelf in ieder opzicht als echt, waarbij dan nog komt, dat moeilijk een ander dan een met apostolische autoriteit beklede man het zou hebben gewaagd zich over de discipelen zo sterk uit te drukken, als in vs. 14 gebeurt.

X. Vs. 9-20. Tot besluit van het Evangelie worden de verschillende verschijningen van de Herrezenen waardoor Hij zich aan de apostelen na Zijn lijden levend vertoond heeft, Zich onder hen 40 dagen heeft laten zien en met hen tot het ogenblik van Zijn hemelvaart over het rijk van God sprak, in een enkele afdeling kort samengevat. Die afdeling toont ons welk ongeloof de opgestane Christus bij Zijn discipelen moest overwinnen voordat Hij ze van de werkelijkheid van de opstanding kon overtuigen; hoe hij echter later, toen zij nu ook des te meer in het geloof in Hem waren bevestigd, hen met de hele omgang van hun roeping als apostelen bekend maakte en hoe zij vervolgens in Zijn volkomenheid van macht en onder Zijn bijstand, sinds Hij in de hemelvaart Zich aan de rechterhand van God geplaatst had die roeping zijn opgevolgd.

9. En toen Jezus opgestaan was, zoals uit de vorige afdeling blijkt, vroeg in de morgen op de eerste dag van de week, op zondag 9 april van het jaar 30, verscheen Hij eerst, zoals in Joh. 20: 11 vv. uitvoeriger wordt meegedeeld, aan Maria Magdalena, waaruit Hij, toen Hij nog in Galilea werkzaam was, zeven duivelen had geworpen had (Luk. 8: 2). Daarom was zij ook de Overwinnaar van duivel en hel op Zijn grote overwinnings-morgen zo dichtbij en betoonde zij zich waardig om Hem eerst weer te zien en Zijn opstanding aan de discipelen mee te delen.

Naar de inhoud van de voor ons liggende afdeling, zou men verwachten in de nu volgende tweede afdeling van de opstandingsgeschiedenis, over openbaringen van de Herrezene te lezen, waardoor Hij Zich aan de Zijnen op overtuigende wijze levend vertoonde, in het bijzonder ook hoe Hij naar Zijn eigen belofte in Hoofdst. 14: 28 en de aanwijzing van de engel in vs. 7, in Galilea weer met hen begon te verkeren. In plaats daarvan volgt in vs. 9-20 een zeer kort, fragmentarisch bericht van verschijningen nog op de paasdag zelf, die echter niet in staat waren de discipelen tot het geloof in de opstanding te bewegen en zo zeer blijft de Evangelist bij dit thema dat hij van Galilea geheel zwijgt en uitsluitend Jeruzalem in het oog houdt. Van de eerste verschijning in de kring van de elf gaat hij dadelijk over tot de andere verschijningen, die op dezelfde manier volgden, op een manier alsof zij als een enkele werden voorgesteld. Zo brengt hij, zonder acht te slaan op het verschil van tijd, zelfs de hemelvaart

daarmee in verbinding, dat het bijna zou lijken alsof de Heere nog op de avond van de eerste Paasdag, uit de zaal waarin Hij Zich aan de discipelen achter gesloten deuren openbaarde, voor hun ogen ten hemel was gevaren. Deze bevreemdende inhoud, bij een taal die meer het karakter van een uittreksel of een brokstuk dan van een volledig bericht heeft, wekte dan ook vroegtijdig twijfel over de echtheid op. Eusebius, bisschop van Cesarea (overl. 340 n. C. ), slaat het over, ook wordt het in oude verklaringen en vertalingen overgeslagen en ontbreekt het ook in handschriften van betekenis. Daarentegen is het ook aan de andere kant weer door getrouwe getuigen, met name door Irenëus, in de 2e eeuw, voldoende als echt gestaafd. Misschien is de zaak zo, dat het oorspronkelijk aanwezig is geweest, maar men er zich van heeft willen ontdoen als minder passend. Wat nu echter de bevreemdende inhoud aangaat en de taal en manier van voorstelling, die van het overige Evangelie verschilt, dan ligt het vermoeden voor de hand dat de Evangelist wel zijn werk ten einde wilde brengen, overeenkomstig de aanleg in vs. 1-8; door een volledige voorstelling van de geschiedenis van de opstanding, maar door omstandigheden werd verhinderd en integendeel ertoe gedwongen is om in enige korte samenvattende trekken snel het slot op te stellen, om aan de Romeinse gemeente geen onvolledig stuk te geven. Wanneer nu, zoals men verder kan vermoeden, het uitbreken van de vervolging onder Nero (einde van Juli 64 n. C. ), die ook Petrus het leven kostte, de aanleiding geweest is tot dit afbreken of kort samenvatten, dan zouden wij de vervaardiging van ons Evangelie in het genoemde jaar 64 moeten plaatsen, dat ook om menige andere reden zeer waarschijnlijk is. Ondanks zijn samenvattend en bijna al te bondig karakter is echter de afdeling eensdeels geheel overeenkomstig het begin van het Markus-evangelie, aan de andere kant voor de evangelische geschiedenis van hoge waarde. Wat het laatste punt betreft, zo vinden wij hier veel punten die de overige Evangelieën aanvullen en gemakkelijker doen begrijpen en wat het eerste punt aangaat, verplaatst ons het laatste vers weer op hetzelfde standpunt van waar de Evangelist zijn geschrift in Hoofdst. 1: 1 vv. is begonnen; verder komt het korte, samenvattende bericht over Jezus' laatste rede tot Zijn discipelen geheel overeen met de manier, waarop in Hoofdstuk 1: 9-13 over de doop en de verzoeking van Christus verteld werd en zelfs de uitdrukking: "Predik het Evangelie aan alle schepsels, " doet ons denken aan het: "Jezus was bij het gedierte. " Zo bewijst de plaats zichzelf in ieder opzicht als echt, waarbij dan nog komt, dat moeilijk een ander dan een met apostolische autoriteit beklede man het zou hebben gewaagd zich over de discipelen zo sterk uit te drukken, als in vs. 14 gebeurt.

X. Vs. 9-20. Tot besluit van het Evangelie worden de verschillende verschijningen van de Herrezenen waardoor Hij zich aan de apostelen na Zijn lijden levend vertoond heeft, Zich onder hen 40 dagen heeft laten zien en met hen tot het ogenblik van Zijn hemelvaart over het rijk van God sprak, in een enkele afdeling kort samengevat. Die afdeling toont ons welk ongeloof de opgestane Christus bij Zijn discipelen moest overwinnen voordat Hij ze van de werkelijkheid van de opstanding kon overtuigen; hoe hij echter later, toen zij nu ook des te meer in het geloof in Hem waren bevestigd, hen met de hele omgang van hun roeping als apostelen bekend maakte en hoe zij vervolgens in Zijn volkomenheid van macht en onder Zijn bijstand, sinds Hij in de hemelvaart Zich aan de rechterhand van God geplaatst had die roeping zijn opgevolgd.



9. En toen Jezus opgestaan was, zoals uit de vorige afdeling blijkt, vroeg in de morgen op de eerste dag van de week, op zondag 9 april van het jaar 30, verscheen Hij eerst, zoals in Joh. 20: 11 vv. uitvoeriger wordt meegedeeld, aan Maria Magdalena, waaruit Hij, toen Hij nog in Galilea werkzaam was, zeven duivelen had geworpen had (Luk. 8: 2). Daarom was zij ook de Overwinnaar van duivel en hel op Zijn grote overwinnings-morgen zo dichtbij en betoonde zij zich waardig om Hem eerst weer te zien en Zijn opstanding aan de discipelen mee te delen.

10. Deze ging heen volgens uitdrukkelijk bevel van de Opgestane (Joh. 20: 17. MATTHEUS. 28: 10) en vertelde het aan degenen die met Hem geweest waren, de elf apostelen, die treurden en weenden. Zij zei tot hen: Ik heb de Heere gezien en Hij heeft mij dit gezegd (Joh. 20: 18).

11. En toen dezen hoorden dat Hij leefde en door haar gezien was geloofden zij het niet; zij hielden haar woorden voor ijdel geklets (Luk. 24: 11).

12. En hierna is Hij geopenbaard in een andere gedaante, zodat Hij het niet zelf scheen te zijn die met hen sprak, maar een ander, aan twee van hen, aan twee uit de kring van hen die in de nauwste betrekking tot de apostelen stonden (Hand. 1: 21. Rom. 16: 7) en eveneens behoorden tot degenen die bedroefd waren en weenden, maar nog niet geloofden. Hij verscheen aan hen, omdat zij wandelden en in het veld, namelijk naar Emmaüs, gingen (Luk. 24: 13 vv. ).

13. Zij erkenden Hem echter, ondanks de andere gedaante, waarin Hij met hen op de weg was gegaan, toen de sluier was weggenomen die hun ogen verborgen hield voor de herkenning. Dezen gingen ook heen en vertelden wat op de weg gebeurd was en hoe Hij hun bekend was geworden onder het breken van het brood, aan de anderen, die met hen waren geweest voordat zij hun tocht hadden aanvaard; maar zij geloofden ook die niet, hoewel juist bij hen alles wat hun ziel zou hebben opgehouden al was weggenomen en de noodzakelijkheid van de opstanding hen genoeg uit de Schrift was bewezen.

Dit schijnt in tegenspraak te zijn met Luk. 24: 34, volgens welke plaats de apostelen aan de Emmaüsgangers, nog voordat deze hun bericht gaven, met het blijde bericht tegemoet komen: "De Heere is waarlijk opgestaan en is door Simon gezien. " Zo waren de discipelen boven de toestand van lethargische, slaapzieke droefheid al verheven en in meer of minder zekere verwachting geplaatst. Terwijl tot aan de verschijning van de Opgestane aan Simon Petrus de toestand van hun hart nog zo was, dat de woorden van Maria Magdalena hun voorkwamen als zot geklets en het bericht van de overige vrouwen, die vroeg bij het graf waren geweest en daar een gezicht van engelen hadden gezien die hen deden schrikken (Luk. 24: 11, 22), was van dat ogenblik af voor het geloof een plaats bereid waarin het zijn intrek kon nemen. Maar de Heere had recht om bij de verschijning aan de paasavond (Luk. 24: 36 vv. Joh. 20: 19 vv. ), meer bij hen te verwachten dan alleen een voorbereiding tot het geloof. Hij wilde toen 1) hun de erfenis plechtig schenken die Hij hun in de nacht vóór Zijn lijden had beloofd (Joh. 14: 27): "Vrede laat Ik u, Mijnen vrede geef Ik u; " 2) hen nadat Hij Zijn eigen zending had volbracht, tot de hun wijden en het verheven apostelambt, waarvan buitengewone heerlijkheid in 2 Kor. 3 sprake is, in hun handen overgeven, zodat zij ook werkelijk zouden zijn waartoe

Zijn genade hen van het begin af had bestemd; 3) hen door een feitelijke mededeling van de Geest verheven tot dat ambt dat een bediening van de Geest is (2 Kor. 3: 8), dat de macht heeft op aarde de zonden te vergeven (MATTHEUS. 9: 6) en de vrede in een huis brengt of daarvan terughoudt (MATTHEUS. 10: 12 vv. ). Een gemoedsstemming van de discipelen, die werkelijk waardig was tegenover dit verheven doel van de Heere, was alleen die wanneer het geloof bij hen niet alleen voorbereid, maar al voorhanden was, dat zij Hem niet alleen met meer of minder zekere verwachting tegemoet zagen, maar hun lendenen omgord en hun kaarsen brandend hadden gehad en zoals de mensen waren geweest die op hun Heere wachtten (Luk. 12: 35 v. ). Dat had kunnen zijn, nadat Hij hen een boodschap door engelen van de hemel had gezonden, nadat Hij aan Maria Magdalena, aan Simon Petrus en nu aan de Emmaüsgangers persoonlijk was verschenen. Toch zijn zij nog niet zo ver dat, wanneer Hij nu komt en aanklopt, zij Hem snel opendoen. Wij zien toch in Luk. 24: 36 vv en Joh. 20: 10 vv. , als Hij midden onder hen treedt en zegt: "Vrede zij u, " dus volgens het hierboven gezegde begint met hen in het bezit van de beloofde erfenis te stellen, dat zij niet bekwaam zijn hun erfgoed dadelijk in bezit te nemen. Zij schrikken en vrezen en menen, dat zij een geest zien; de Heere moet eerst de verkeerde waan uit hun harten nemen, hen door zichtbaar middelen van Zijn aanzijn overtuigen en dan nog eens van voren af beginnen: "Vrede zij met u!" om dan pas Zijn werk aan hen te volbrengen. Van deze gezichtspunten uit heeft onze Evangelist al de geschiedenissen, waarop Hij in vs. 9-13 doelt, zo kort samengevat. Het gaat helemaal niet om de geschiedenissen als zodanig, het is er hem slechts om te doen om voor te bereiden wat Hij in vs. 14 wil zeggen. Als nu eindelijk op het toppunt van de hele Paasgeschiedenis, de Opgestane Zich aan de elf wil openbaren om hen als het ware te installeren, nadat zij allang ertoe zijn bestemd en sindsdien op de beste manier tot dat uur zijn voorbereid, dan moet Hij ze eerst berispen en een scheidsmuur tussen Hem en hen uit hun hart wegnemen. Wanneer nu echter al een: "De Heere is waarlijk opgestaan!" in hun kring wordt gehoord, dan komt dat toch eerst met volle akkoorden uit het hart van Simon Petrus en vindt Zijn volle weerklink eerst alleen in de harten van de beide Emmaüsgangers. Daarom zwijgt ook Markus over dit woord, want hij is de tolk van Petrus, die er niet meer aan denkt dat hij Jezus liever had dan de andere discipelen en bovendien - dit: "De Heere is waarlijk opgestaan!" legt groot gewicht in de weegschaal, omdat de kring van de elf ook een telt die niet bij hen is. Niet slechts toevallig en lichamelijk is die niet bij hen, maar opzettelijk; hij is tot een separatist geworden; aan zijn geloof is de steun ontzonken, zijn hoop heeft haar vaste punt verloren; hij is er bijna aan toe om te zeggen: "Het is niet waar, de Heere is niet opgestaan!" Op deze twijfelaar zullen wij bij Joh. 20: 24 vv. nader ingaan.

#### (EVANGELIE OP HET FEEST VAN CHRISTUS' HEMELVAART)

Men zou verwachten dat op deze dag een tekst uit de Evangeliën zou bepaald zijn die ons de hemelvaart van Christus het duidelijkst bericht: het slot van Lukas Evangelie zou met deze verwachtingen overeenkomen. Het vaak bestreden slot van het Markus-evangelie is echter uitgekozen, want dit stelt de hemelvaart in het licht waarin de oude kerk steeds die wonderbare gebeurtenis beschouwde. Pas gaandeweg heeft die kerk de veertigste dag na de opstanding van de Heere uit de doden als de dag waarop de Opgestane tot Zijn Vader heenging, godsdienstig onderscheiden; de hele tijd tussen Pasen en Pinksteren was voor haar een hoge feesttijd, de hemelvaart van de Heere was haar niets op zichzelf, maar de brug

tussen Pasen en Pinksteren, een noodzakelijk lid in die feestrij. Onze perikoop komt met die opvatting geheel overeen; zij sluit zich in haar eerste verzen tussen het paasfeest aan en strekt zich met haar laatste verzen uit tot de dag van Pinksteren en nog daarna.

Terwijl het Evangelie de helen tijd tussen Pasen en hemelvaart ineens samenvat, brengt het de hemelvaart in de juiste samenhang met de opstanding.

De zekerheid dat Jezus Christus, onze Heiland, in de heerlijkheid van de Vaders leeft - zij toont ons 1) de waarde en bestemming van het menselijk geslacht; zij waarborgt ons 2) de troost van de vergeving voor onze dagelijkse zonden; op haar berust 3) de levensgemeenschap met de Verlosser en 4) de kracht van de sacramenten die deze levensgemeenschap versterken en de mens het doel van zijn bestemming tegemoet voeren.

14. Daarna, na de beide in vs. 9 en 12 meegedeelde verschijningen van Jezus, is Hij geopenbaard aan de elf, aan de apostelkring, daar zij aanzaten (Luk. 24: 33-43. Joh. 20: 19-23) en de deuren gesloten waren. Het was toen de avond van de paasdag. Hij trad onder hen en zei: Vrede zij u. En Hij verweet hen bij deze openbaring en degene die acht dagen daarna volgde (Joh. 20: 24 vv. ), eerst op een verschonende manier, maar bij de laatste verschijning in Jeruzalem, waar Hij ze uitleidde naar Bethanië (Luk. 24: 44 vv. Hand. 1: 4 vv. 1 Kor. 15: 7) met scherpere, meer verwijtende woorden, hun ongelovigheid en hardheid van de harten (Hoofdstuk 8: 17). Zij hadden het Hem onmogelijk gemaakt om de bedoeling van Zijn liefde, zoals die bij vs. 13 is genoemd, dadelijk aan hen te volbrengen, zodat Zijn vrede eerst geen plaats bij hen vond (Luk. 10: 5 vv. ), omdat zij degenen die Hem hadden gezien niet geloofd hadden, nadat Hij opgestaan was uit de dood.

"Men moet de twee stukken die hier zo kort mogelijk zijn samengevoegd, namelijk dat de Heere (in vs. 14) de discipelen bestraft over hun ongeloof en dat Hij hen (in vs. 15 vv. ) beveelt wat zij moeten prediken, volgens de andere Evangelisten verdelen en onderscheiden. " Met deze woorden heeft Luther de juiste weg al ingeslagen, om de plaats juist te begrijpen en ze niet zo op te vatten als veel nieuwere uitleggers doen, alsof zij zeer verschillende elementen met elkaar vermengt. Maar nu is het delen en onderscheiden van de twee stukken volgens de andere Evangelisten geen makkelijke zaak, omdat geen enkele alle verschijningen van de Opgestane volledig vertelt en vooral bij Mattheus (28: 5-10) en Lukas (24: 36-49) een in elkaar vloeien van verscheidene verschijningen tot een enkele of zelfs een zo veel mogelijk samentrekken plaats vindt. Wij merken op dat het niet helemaal juist is wanneer Luther verder schrijft: "Dat Hij de discipelen bestraft, is niet lang na de opstanding gebeurd, namelijk van de eerste paasdag tot op de dag dat zij Hem allen hebben gezien (Joh. 20: 19-29); zeker is toen Zijn bestraffen begonnen. Hij moest na de vredegroet, waarmee Hij in hun midden kwam, eerst de schrik waarmee Zijn verschijning hen had vervuld, van hun harten wegnemen; Hij moest, omdat zij meenden een geest te zien, hun Zijn handen en voeten tonen, ja, omdat zij nog niet geloofden, hen daardoor overtuigen dat Hij van hun voedsel nam en voor hun ogen at. In zoverre heeft Markus het juist om het bestraffen, waarvan hij spreekt, dadelijk aan die verschijning op de paasavond aan te knopen; maar dat hij verder gaat, dat hij met deze verschijning nog een tweede en derde, die onder gelijke omstandigheden en op dezelfde plaats gebeurd waren, tot een eenheid samenvat, dat zegt al de uitdrukking: "Hij verweet hen

hun ongelovigheid, " enz. Deze uitdrukking is op zichzelf al te sterk voor de vriendelijke, tot de zwakheid van de discipelen zich neerbuigende manier waarop Jezus hen in Luk. 24: 38 vv. behandelt; men moet daar de geschiedenis met Thomas in Joh. 20: 24 vv. bijvoegen, om haar enigszins te rechtvaardigen en toch heeft die haar nog niet zo gerechtvaardigd, want ook tegenover Thomas gedraagt de Heere Zich als degene aan wie een geleerde tong is gegeven, zodat Hij weet wanneer hij spreken moet (Jes. 50: 4). Bovendien hoort bij dit verwijzen; wanneer het uitloopt op het thema: "O, dwazen en onverstandigen van hart om te geloven!" een uitlegger van de Schriften, die van Hem spraken, zoals wij uit Luk. 24: 27 leren en daarmee heeft de Herre Zich noch op de eerste paasdag, noch op de achtste dag daarna ingelaten; wel heeft Hij het gedaan bij de verschijning die in Luk. 24: 44 vv. onmiddellijk de hemelvaart voorafgaat en dat is die verschijning die voorviel na die aan Jakobus (1 Kor. 15: 7). De Opgestane verscheen aan Jakobus zoals bij MATTHEUS. 28: 20 uitgelegd is, als besluit van Zijn openbaringen in Galilea en deed hem daar de aanwijzing dat de discipelen nu al, nog voordat de tijd tot de feestreis naar Jeruzalem was gekomen, Galilea weer moesten verlaten en zich in Jeruzalem in hun gewoon lokaal (waarschijnlijk in de zaal van Nikodemus) moesten verenigen. Niets verhindert ons aan te nemen dat zij al op de Zondag vóór de hemelvaart en wel 's avonds daar weer samen waren en dat de Heere hen nu daar eveneens weer bezocht, als 4 en 5 weken te voren; en juist deze gelijkmatigheid van de drie bezoeken op Zondag (9 en 16 April en 14 Mei) gaf nu aan de beide Evangelisten Markus en Lukas het recht om hun bericht van het eerste bezoek met dat van het derde, zonder uitwendig aanwijzen van het onderscheid in tijd, in elkaar te laten vloeien. Daarentegen is inwendig het onderscheid in tijd duidelijk genoeg aangewezen; want in Luk. 24: 44 vv. merken wij wel, dat de Heere nu een einde maakt met Zijn openbaringen gedurende de 40 dagen en het voor ons liggende vers in zijn samenhang met het volgende, is helemaal niet te begrijpen wanneer wij bij de openbaring op de paasdag wilden blijven staan en niet ook die van de Zondag (Rogate) hierbij meenemen. Bij deze laatste openbaring was het helemaal op de juiste plaats dat de discipelen nu eigenlijk het verwijt moesten horen van hun ongelooft en de hardheid van hun harten, evenals ouders hun kinderen in de tijd van de jeugd niet hard bestraffen wegens hun dwaasheden, maar hen wel op rijpere leeftijd langzaam aan tot bewustzijn brengen, omdat zij dan pas kunnen rekenen op een juist begrip van hoe groot deze dwaasheden en welke getuigenissen van hardheid van de harten zij inderdaad geweest zijn, terwijl vroeger plicht was, te dragen en te verschonen, terecht te brengen en de vlammende vlaswiek niet uit te blussen. Dit verwijten aan de discipelen was nu te meer op het juiste ogenblik, omdat zij nu snel hun roeping zouden aanvaarden die Jezus hen had toevertrouwd en van welke vervulling Hij later nog eens wilde spreken (vs. 15 vv. ). Hij had hun Zijn getuigen gezonden (vs. 10 v. en vs. 12 v. ), maar zij hadden hun getuigenis niet aangenomen. Hij laat echter Zijn getuigen niet verachten en verwerpen; wie deze onteert, die onteert Hem, want hoe meer getuigen er zijn, des te meer zijn zij slechts de kanalen, waardoor Zijn woord uitgaat en zijn heerlijkheid uitstraalt. " Hij bestraft zo Zijn uitverkoren getuigen, want bij hen kan Hij het allerminst voorbijzien; het gericht moet altijd beginnen met het huis van God (1 Petrus . 4: 17); wanneer daarom (en dit zal de vrucht zijn die uit hun eigen, zo moeilijke ontwikkeling tot geloof voor hen zal volgen), de discipelen in hun roeping de ervaring zullen opdoen dat men hun getuigenis niet gelooft, ja met verharding van de harten zich tegen hun woord verzet, dan zullen zij niet kleinmoedig en verdrietig worden; zij moeten integendeel geduld hebben en bedenken dat zij vroeger zelf niet anders waren jegens de getuigen die de Heere hen had

toegezonden. Zo stemt vs. 14 voortreffelijk met vs. 15 overeen, maar ook met Luk. 24: 44-48, met welke rede de Heere zonder twijfel het gesprek opende om daarna het berispen te laten volgen. Het woord in Luk. 24: 49 hoort ons inziens niet meer tot de avondvergadering op Zondag Rogate, maar al tot de morgen van de hemelvaartsdag zelf.

#### (EVANGELIE OP HET FEEST VAN CHRISTUS' HEMELVAART)

Men zou verwachten dat op deze dag een tekst uit de Evangeliën zou bepaald zijn die ons de hemelvaart van Christus het duidelijkst bericht: het slot van Lukas Evangelie zou met deze verwachtingen overeenkomen. Het vaak bestreden slot van het Markus-evangelie is echter uitgekozen, want dit stelt de hemelvaart in het licht waarin de oude kerk steeds die wonderbare gebeurtenis beschouwde. Pas gaandeweg heeft die kerk de veertigste dag na de opstanding van de Heere uit de doden als de dag waarop de Opgestane tot Zijn Vader heenging, godsdienstig onderscheiden; de hele tijd tussen Pasen en Pinksteren was voor haar een hoge feesttijd, de hemelvaart van de Heere was haar niets op zichzelf, maar de brug tussen Pasen en Pinksteren, een noodzakelijk lid in die feestrij. Onze perikoop komt met die opvatting geheel overeen; zij sluit zich in haar eerste verzen tussen het paasfeest aan en strekt zich met haar laatste verzen uit tot de dag van Pinksteren en nog daarna.

Terwijl het Evangelie de helen tijd tussen Pasen en hemelvaart ineens samenvat, brengt het de hemelvaart in de juiste samenhang met de opstanding.

De zekerheid dat Jezus Christus, onze Heiland, in de heerlijkheid van de Vaders leeft - zij toont ons 1) de waarde en bestemming van het menselijk geslacht; zij waarborgt ons 2) de troost van de vergeving voor onze dagelijkse zonden; op haar berust 3) de levensgemeenschap met de Verlosser en 4) de kracht van de sacramenten die deze levensgemeenschap versterken en de mens het doel van zijn bestemming tegemoet voeren.

14. Daarna, na de beide in vs. 9 en 12 meegedeelde verschijningen van Jezus, is Hij geopenbaard aan de elf, aan de apostelkring, daar zij aanzaten (Luk. 24: 33-43. Joh. 20: 19-23) en de deuren gesloten waren. Het was toen de avond van de paasdag. Hij trad onder hen en zei: Vrede zij u. En Hij verweet hen bij deze openbaring en degene die acht dagen daarna volgde (Joh. 20: 24 vv. ), eerst op een verschonende manier, maar bij de laatste verschijning in Jeruzalem, waar Hij ze uitleidde naar Bethanië (Luk. 24: 44 vv. Hand. 1: 4 vv. 1 Kor. 15: 7) met scherpere, meer verwijtende woorden, hun ongelovigheid en hardheid van de harten (Hoofdstuk 8: 17). Zij hadden het Hem onmogelijk gemaakt om de bedoeling van Zijn liefde, zoals die bij vs. 13 is genoemd, dadelijk aan hen te volbrengen, zodat Zijn vrede eerst geen plaats bij hen vond (Luk. 10: 5 vv. ), omdat zij degenen die Hem hadden gezien niet geloofd hadden, nadat Hij opgestaan was uit de dood.

"Men moet de twee stukken die hier zo kort mogelijk zijn samengevoegd, namelijk dat de Heere (in vs. 14) de discipelen bestraft over hun ongeloof en dat Hij hen (in vs. 15 vv. ) beveelt wat zij moeten prediken, volgens de andere Evangelisten verdelen en onderscheiden. " Met deze woorden heeft Luther de juiste weg al ingeslagen, om de plaats juist te begrijpen en ze niet zo op te vatten als veel nieuwere uitleggers doen, alsof zij zeer verschillende

elementen met elkaar vermengt. Maar nu is het delen en onderscheiden van de twee stukken volgens de andere Evangelisten geen makkelijke zaak, omdat geen enkele alle verschijningen van de Opgestane volledig vertelt en vooral bij Mattheus (28: 5-10) en Lukas (24: 36-49) een in elkaar vloeien van verscheidene verschijningen tot een enkele of zelfs een zo veel mogelijk samentrekken plaats vindt. Wij merken op dat het niet helemaal juist is wanneer Luther verder schrijft: "Dat Hij de discipelen bestraft, is niet lang na de opstanding gebeurd, namelijk van de eerste paasdag tot op de dag dat zij Hem allen hebben gezien (Joh. 20: 19-29); zeker is toen Zijn bestraffen begonnen. Hij moest na de vredegroet, waarmee Hij in hun midden kwam, eerst de schrik waarmee Zijn verschijning hen had vervuld, van hun harten wegnemen; Hij moest, omdat zij meenden een geest te zien, hun Zijn handen en voeten tonen, ja, omdat zij nog niet geloofden, hen daardoor overtuigen dat Hij van hun voedsel nam en voor hun ogen at. In zoverre heeft Markus het juist om het bestraffen, waarvan hij spreekt, dadelijk aan die verschijning op de paasavond aan te knopen; maar dat hij verder gaat, dat hij met deze verschijning nog een tweede en derde, die onder gelijke omstandigheden en op dezelfde plaats gebeurd waren, tot een eenheid samenvat, dat zegt al de uitdrukking: "Hij verweet hen hun ongelovigheid, " enz. Deze uitdrukking is op zichzelf al te sterk voor de vriendelijke, tot de zwakheid van de discipelen zich neerbuigende manier waarop Jezus hen in Luk. 24: 38 vv. behandelt; men moet daar de geschiedenis met Thomas in Joh. 20: 24 vv. bijvoegen, om haar enigszins te rechtvaardigen en toch heeft die haar nog niet zo gerechtvaardigd, want ook tegenover Thomas gedraagt de Heere Zich als degene aan wie een geleerde tong is gegeven, zodat Hij weet wanneer hij spreken moet (Jes. 50: 4). Bovendien hoort bij dit verwijzen; wanneer het uitloopt op het thema: "O, dwazen en onverstandigen van hart om te geloven!" een uitlegger van de schriften, die van Hem spraken, zoals wij uit Luk. 24: 27 leren en daarmee heeft de Herre Zich noch op de eerste paasdag, noch op de achtste dag daarna ingelaten; wel heeft Hij het gedaan bij de verschijning die in Luk. 24: 44 vv. onmiddellijk de hemelvaart voorafgaat en dat is die verschijning die voorviel na die aan Jakobus (1 Kor. 15: 7). De Opgestane verscheen aan Jakobus zoals bij MATTHEUS. 28: 20 uitgelegd is, als besluit van Zijn openbaringen in Galilea en deed hem daar de aanwijzing dat de discipelen nu al, nog voordat de tijd tot de feestreis naar Jeruzalem was gekomen, Galilea weer moesten verlaten en zich in Jeruzalem in hun gewoon lokaal (waarschijnlijk in de zaal van Nikodemus) moesten verenigen. Niets verhindert ons aan te nemen dat zij al op de Zondag vóór de hemelvaart en wel 's avonds daar weer samen waren en dat de Heere hen nu daar eveneens weer bezocht, als 4 en 5 weken te voren; en juist deze gelijkmatigheid van de drie bezoeken op Zondag (9 en 16 April en 14 Mei) gaf nu aan de beide Evangelisten Markus en Lukas het recht om hun bericht van het eerste bezoek met dat van het derde, zonder uitwendig aanwijzen van het onderscheid in tijd, in elkaar te laten vloeien. Daarentegen is inwendig het onderscheid in tijd duidelijk genoeg aangewezen; want in Luk. 24: 44 vv. bemerken wij wel, dat de Heere nu een einde maakt met Zijn openbaringen gedurende de 40 dagen en het voor ons liggende vers in zijn samenhang met het volgende, is helemaal niet te begrijpen wanneer wij bij de openbaring op de paasdag wilden blijven staan en niet ook die van de Zondag (Rogate) hierbij meenemen. Bij deze laatste openbaring was het helemaal op de juiste plaats dat de discipelen nu eigenlijk het verwijt moesten horen van hun ongeloof en de hardheid van hun harten, evenals ouders hun kinderen in de tijd van de jeugd niet hard bestraffen wegens hun dwaasheden, maar hen wel op rijpere leeftijd langzaam aan tot bewustzijn brengen, omdat zij dan pas kunnen rekenen op een juist begrip van hoe groot deze dwaasheden en

welke getuigenissen van hardheid van de harten zij inderdaad geweest zijn, terwijl vroeger plicht was, te dragen en te verschonen, terecht te brengen en de vlamme vlammende vlaswiek niet uit te blussen. Dit verwijten aan de discipelen was nu te meer op het juiste ogenblik, omdat zij nu snel hun roeping zouden aanvaarden die Jezus hen had toevertrouwd en van welke vervulling Hij later nog eens wilde spreken (vs. 15 vv. ). Hij had hun Zijn getuigen gezonden (vs. 10 v. en vs. 12 v. ), maar zij hadden hun getuigenis niet aangenomen. Hij laat echter Zijn getuigen niet verachten en verwerpen; wie deze onteert, die onteert Hem, want hoe meer getuigen er zijn, des te meer zijn zij slechts de kanalen, waardoor Zijn woord uitgaat en zijn heerlijkheid uitstraalt. " Hij bestraft zo Zijn uitverkoren getuigen, want bij hen kan Hij het allerminst voorbijzien; het gericht moet altijd beginnen met het huis van God (1 Petrus . 4: 17); wanneer daarom (en dit zal de vrucht zijn die uit hun eigen, zo moeilijke ontwikkeling tot geloof voor hen zal volgen), de discipelen in hun roeping de ervaring zullen opdoen dat men hun getuigenis niet gelooft, ja met verharding van de harten zich tegen hun woord verzet, dan zullen zij niet kleinmoedig en verdrietig worden; zij moeten integendeel geduld hebben en bedenken dat zij vroeger zelf niet anders waren jegens de getuigen die de Heere hen had toegezonden. Zo stemt vs. 14 voortreffelijk met vs. 15 overeen, maar ook met Luk. 24: 44-48 , met welke rede de Heere zonder twijfel het gesprek opende om daarna het berispen te laten volgen. Het woord in Luk. 24: 49 hoort ons inziens niet meer tot de avondvergadering op Zondag Rogate, maar al tot de morgen van de hemelvaartsdag zelf.

15. En Hij zei tot hen, nadat Hij vroeger al bij Zijn verschijning op de berg in Galilea de heilige doop als verbondsteken van het Nieuw Testament in de plaats van de Oud-testamentische besnijdenis had ingesteld (MATTHEUS. 28: 16 vv. ): Ga heen in de hele wereld, zoals Ik u heb bevolen; predik het evangelie aan alle schepsels die onder de hemel zijn (Kol. 1: 23), aan heidenen en Joden zonder onderscheid.

Dat zijn de woorden van een majesteit die met recht majesteit heet, dat Hij deze arme bedelaars beveelt uit te gaan en deze nieuwe leer te verkondigen, niet aan een stad of een land, maar in de hele wereld, aan vorstendom en koninkrijk. Dat is zo'n krachtig en veelbetekenend bevel dat er geen gebod in de wereld is uitgegaan dat erop lijkt, want het gebod van iedere koning of keizer gaat niet verder dan over zijn land en zijn volk, maar dit bevel betreft alle koningen, vorsten, land en volk, groten en kleinen, jongen en ouden, geleerden, wijzen, heiligen.

In de hele wereld gaan, dat is een verre reis. De discipelen zullen wel hun opdracht niet verbroddeld hebben door de uitlegging, die heden ten dage in zwang is. Zij zullen wel moeilijk van de woorden "in de hele wereld" een "zo ver mogelijk in de wereld" gemaakt hebben. Zij zullen wel niet hebben geloofd dat de Heere Zijn laatste bevel door een overdrijvende spreekwijze, als door een spreekwoord verborgen en onduidelijk zou hebben gemaakt - zij zullen de woorden hebben opgevat zoals zij luiden. Dat was dan wel een zware opdracht, ook wanneer men in het geheel niet aan de drievoudige uitbreiding daarvan in MATTHEUS. 28: 19 v. denkt. Bovendien verwachtten de discipelen van de Heere de toekomst van de Heere met spoed en konden Zijn bevel niet anders dan zo nemen, dan dat het op het tijdstip van zijn terugkomst vervuld moest zijn. Wat voor een drang zal hun hart hebben ontvangen, zo vaak zij bedachten, dat voor die korte tijd hen en degenen die door hun

woord gelovig waren geworden, een zo groot arbeidsveld, een zo uitgebreide arbeid was ontsloten en aangewezen! En toch was het bevel, zelfs wanneer men het volledig neemt, zoals Mattheus het meedeelt, geheel overeenkomstig dat woord van Christus (Joh. 15: 26 v. ): "De Heilige Geest zal getuigen en u zult ook getuigen. " Hij legde niet op menselijke schouders wat zij niet konden dragen, wat alleen de Heilige Geest door hen kon werken: slechts een menselijke werkzaamheid legde de Heere hen op - niet bekeren, niet tot vrede brengen, niet heiligen, niet volmaken zouden zij, maar alleen prediken, dopen, leren. Dat moesten zij en konden zij, dat moeten en kunnen na hen ook wij; wij moeten de apostelen naprediken en laten prediken, wanneer wij zelf geen predikers zijn; om dat te bewerkstelligen moet ons noch vlijt noch offer ontbreken.

Iedere ware levende prediking van de zaligheid is ook een prediking van het Evangelie die de bevrijding van alle schepsels van de dienst van de ijdelheid (Rom. 8: 19 vv. ) bedoelt, een kracht van de wedergeboorte, die de grote wederbrenging (Hand. 3: 20 v. 2 Petrus . 3: 13) teweeg moet brengen, die met het einde van de wereld gezien zal worden.

16. Degene onder u die het u opgedragen woord van de goddelijke prediking ontvangt en het aanneemt, niet als een woord van mensen, maar als Gods woord (1 Thessalonicenzen. 2: 13), die geloofd zal hebben in Mij (Joh. 17: 20. Hand. 16: 31) en gedoopt zal zijn door de doop uit de rij van de gewone schepsels in Mijn rijk zal zijn opgenomen, zal zalig worden, als hij maar blijft in het geloof, gefundeerd en vast en niet verwijderd wordt van de hoop van het evangelie (Kol. 1: 23). a) Maar die niet zal geloofd hebben, die zijn hart dadelijk voor uw woord sluit, of ondanks de ontvangen doop toch niet voor Mij leeft, of van het geloof zal afvallen (1 Tim. 4: 1), zal verdoemd worden, als degene voor wie geen offer voor de zonde meer overblijft en die nu in zijn zonde moet sterven (Hebr. 10: 26 vv. Joh. 8: 24).

a) Joh. 3: 18; 12: 48.

De Heere laat Zijn Evangelie prediken aan alle schepsels als Evangelie, als boodschap van de zaligheid; maar het schepsel neemt tegenover dit Evangelie een verschillende houding aan, omdat de reddende genade het schepsel als schepsel behandelt en niet met onweerstaanbare macht op hem werkt. Tweeërlei houding kan het schepsel slechts innemen: een derde is er niet. Hij beslist of voor of tegen het Evangelie, een onbeslistheid als een verschuiven van elke beslissing is niet mogelijk. "Wie niet voor Mij is, die is tegen Mij, " zegt de Heere en verklaart daarmee dat elk niet beslissen in de grond een beslissen tegen Hem is. Omdat Christus als de mens geworden Zoon van God een centrale plaats in deze wereld inneemt en omdat aan de andere kant alles wat in deze wereld is slechts schepsel is, geen oorspronkelijk en onontneembaar leven is, maar een leven dat ondersteuning, dat invloed van buiten nodig heeft, zo heet het nu van iedere mens of "hij zal zalig" of "hij zal verdoemd worden. " In de omstandigheid dat het zalig worden geplaatst wordt vóór het verdoemd worden, is nogmaals een zeker teken dat de wil van God, het doel van het Evangelie bepaald de zaligheid van de mensen is.

Men zou denken dat in Hem, die voor ons stierf en opstond, die tot onze zaligheid ten hemel voer, de hele wereld met grote blijdschap zou moeten geloven; men zou denken, omdat wij



allen zondaars zijn, dat wij de aangebodene hulp en de geopende weg, om alles te ontvluchten wat in het woord verdoemenis ligt opgesloten, met de grootste dankbaarheid en in allerijl zouden aangrijpen. Kan men dan de wereld lelijker schilderen dan met het woord ongeloof en de hel afschuwelijker dan met het woord verdoemenis?

17. En niet alleen u, door Mij onmiddellijk uitgezonden apostelen, zult krachten doen naar de macht die Ik u vroeger heb gegeven (Hoofdstuk 6, 7 en 13), maar ook zij die door uw woord in Mij geloven zullen (Joh. 17: 20) en na u een gelijke plaats als u in de kerk zullen innemen - ook zij zullen hun getuigenis als Gods woord bekrachtigen en daaraan nadruk en gevolg verlenen. Degenen die geloofd zullen hebben, zullen deze tekenen volgen, die zowel door hen als wonderbare daden, als aan hen als bovennatuurlijke gebeurtenissen plaats hebben (vgl. Hand. 6: 8. 1 Kor. 12: 28): In Mijn naam zullen zij uit de bezetenen duivelen uitwerpen (Hand. 5: 16; 19: 12); met nieuwe tongen zullen zij spreken (Hand. 2: 4; 10: 46; 19: 6. 1 Kor. 12: 10).

18. Slangen, die zich aan hen hechten om hen met hun giftige angel te verwonden, zullen zij opnemen en van zich slingeren (Hand. 28: 3 vv. ); en al is het dat zij iets dodelijks zullen drinken waardoor de mensen hen willendoden, het zal hen niet schaden, zodat zij er aan zouden moeten sterven (Luk. 10: 19); op zieken, tot wiens genezing zij geroepen worden, zullen zij de handen leggen en zij zullen gezond worden (Hand. 28: 8. Jak. 5: 14).

De beperking van deze belofte tot de leraars, inzonderheid de Apostelen en de 70 discipelen, is vals. De genoemde tekenen werden werkelijk bij de gelovigen gevonden, niet alleen bij de leraars (zie 1 Kor. 12). Verder is het niet de bedoeling dat al die tekenen bij ieder zouden zou voorkomen, maar bij dezen dit, bij anderen een ander.

Toen de profeet Elia ten hemel voer liet hij zijn opvolger Elisa de mantel achter waarmee deze wonderen deed. Maar wat is de mantel van Elia bij de achtergelaten krachten en beloften van Jezus, waardoor alle hinderpalen, die door duivelen, mensen, dieren en planten veroorzaakt werden, uit de weg zouden worden geruimd en niet alleen gezondheid van het leven, maar ook zaligheid van de zielen zou worden aangebracht! Want door de Heere worden alle tijdelijke gaven die onze tekst optelt, alleen beloofd tot uitbreiding van Zijn rijk, tot vermindering en vermindering van de verdoemenis en tot vermeerdering van de zaligheid. Alles moet dienen tot het heilige ambt, dat Hij Zijn gezanten opdroeg, namelijk om de verloren schapen uit alle schepsels samen te brengen en Zijn heilige kerk te verzamelen. De satan en zijn engelen werken de heiligmaking van de mens tegen, hun boosheid breidt zich uit tot bezetenheid. Nu belooft de Heere hulp; deze verminderingen zullen verdwijnen, "In Mijn naam zullen zij duivelen uitwerpen, " spreekt Hij van de Zijnen en Hij belooft zo niets anders dan dat de hel voor Zijn naam zal sidderen en haar leden voor die naam wegvlugten zullen. De menselijke tong is op zichzelf te zwak om veel talen te spreken. Het gaat met het op gewone wijze leren van talen te langzaam voor de brandende liefde van de Heilige Geest; het moet snel over de wereld gaan, dat woord van de waarheid, wat de van de duivel bevrijde wereld zalig zal maken. Daarom zegt de Heere: "Met nieuwe tongen zullen zij spreken, " zij zullen talen spreken, die hun nieuw zijn, omdat zij ze nooit hebben geleerd. Daardoor zullen zij sneller van volk tot volk gaan en het bevel van de Heere om te prediken kunnen

volbrengen en Zijn belofte van zaligheid worden vervuld. En niet alleen zullen de verhinderingen van de duivel worden overweldigd, niet alleen zal de gave van de talen worden geschonken. Er zijn ook in de natuur ellenden, die, zoals zij uit de zonde voortkomen, ook niet anders beschouwd kunnen worden dan als hindernissen van het rijk, waarvan het laatste einde en laatste bedoeling een verlossing is van alle zonde en van alle kwaad. Daarom moeten ook deze wijken voor de krachtige boden van het Evangelie. Al in het begin van het rijk van God zal de heerlijkheid van het einde worden gezien; in het begin zal zich het einde afspiegelen. De gelovigen van de eerste dagen en die hen in latere tijd gelijk zijn, zullen slangen vertreden, zodat de overwinning van het vrouwenzaad over alle slangenzaad bekend wordt en zelfs wanneer zij iets vergiftigs drinken, zal het hen niet schaden. Noch de boosheid van de mensen en van de dieren, noch het vergif van de kruiden zal dus de zegenrijke tocht van het Evangelie over de aarde kunnen tegenhouden. Integendeel moet alle kwaad wijken wanneer Gods boden komen en ook de lichamelijke zieken zullen onder de handen van de vredeboden worden genezen, zodat hun zielen gedurende de tijd van genade nog genezen kunnen worden en het eeuwige leven beërven, voordat zij sterven.

Dezelfde krachten die door het jeugdige lichaam van de kerk stroomden, zijn en werken ook in haar tot aan het einde.

Enigen leggen deze tekenen geestelijk uit, maar zij dulden die uitlegging niet, want daardoor maakt men de Schrift wankelend. Sommigen zeggen, dat, hoewel niet ieder deze tekenen heeft en doet, ze toch aan de hele gemeente, aan de hele Christenheid zijn gegeven, zodat dezen de duivels uitdrijven en anderen de zieken gezond maken enzovoort. Daarom zeggen zij dat zulke tekenen een openbaring van de Geest zijn, dat waar die tekenen zijn ook de Christelijke kerk is en omgekeerd. Deze woorden zijn echter niet toepasselijk op de gemeente, maar op ieder in het bijzonder, zodat de bedoeling is: wanneer er een Christen is die het geloof heeft, die moet macht hebben om deze tekenen en niet alleen deze te doen en zij zullen hem volgen, zoals Christus in Joh. 14: 12. MATTHEUS. 10: 8. Ps. 91: 13 zegt; want een Christen heeft dezelfde macht als Jezus, is een gemeente met Hem en is van dezelfde Geest. Wanneer ik gelovig ben, dan kan ik het doen, want het geloof geeft mij zoveel dat mij niets onmogelijk is, wanneer het nodig is. Christus heeft niet gezegd, dat zij altijd zo plaats moeten hebben en zij die dingen moeten doen, maar dat zij de macht hebben en die kunnen doen. De discipelen hebben er dan ook geen handwerk van gemaakt, maar geprobeerd het woord van God te prediken en dat door wondertekenen te bevestigen, zoals in onze tekst staat (vs. 20). Sinds het Evangelie is uitgebreid is het niet nodig tekenen te doen als in de tijden van de apostelen, maar wanneer de nood het zal eisen en men het Evangelie zal willen vernietigen, dan moeten wij het echt doen; wij moeten ook tekenen doen voordat wij het Evangelie zouden laten smaden en onderdrukken.

Is de kerk het lichaam van de Heere, zijn de echte gelovigen levende leden van het lichaam, dan zal het lichaam van de Kerk vervuld moeten zijn met de krachten, die van het lichaam van de Heere in de dagen van Zijn vleeswording uitgingen, dan zullen de leden van dit met de krachten van de toekomstige wereld begenadigde lichaam ook zulke tekenen kunnen doen. Daarmee is natuurlijk niet gezegd, dat overal altijd zulke tekenen door hen moeten gebeuren, de geesten zijn integendeel aan de profeten onderworpen, d. i. de kracht van de Geest, die in

de gelovigen is, werkt uit hen niet naar de wet van natuur-noodzakelijkheid, maar naar de wet van de vrijheid. Jezus heeft ook niet op elke plaats en ten allen tijde wonderwerken volbracht, maar alleen als Zijn uur gekomen was en alleen waar een wonder op Zijn plaats was. Hij droeg echter altijd die goddelijke kracht als een rustende kracht in Zich.

19. Toen de Heere, nadat Hij, ook op de morgen van die dag waarop Hij hen van hun vergaderplaats te Jeruzalem naar Bethanië uitleidde (Luk. 24: 50), tot hen gesproken had en nog de tijd en de plaats van het begin van hun werkzaamheid had bepaald (Luk. 24: 49. Hand. 1: 4-8), is Hij door een wolk die Hem bedekte voor hun ogen, opgenomen in de hemel en is gezeten aan de rechterhand van God (Hoofdstuk 14: 62) ten gevolge van die opneming (Efeze. 1: 20).

19. Toen de Heere, nadat Hij, ook op de morgen van die dag waarop Hij hen van hun vergaderplaats te Jeruzalem naar Bethanië uitleidde (Luk. 24: 50), tot hen gesproken had en nog de tijd en de plaats van het begin van hun werkzaamheid had bepaald (Luk. 24: 49. Hand. 1: 4-8), is Hij door een wolk die Hem bedekte voor hun ogen, opgenomen in de hemel en is gezeten aan de rechterhand van God (Hoofdstuk 14: 62) ten gevolge van die opneming (Efeze. 1: 20).

20. En zij gingen, gehoorzaam aan Zijn bevel (vs. 15), daarna, toen de belofte van de Heilige Geest over hen was vervuld en de kerk eerst in het heilige land (Hand. 1: 8) gesticht was, uit Jeruzalem a) en predikten overal, totdat zij eindelijk met hunprediking ook tot Rome, in hun tijd het einde der aarde, doordrongen, en b) de Heere (Fil. 2: 11) werkte mee, zodat hun prediking ook vruchten droeg en Hij bevestigde het woord dat zij verkondigden door tekenen, die daarop volgden, zoals die te voren (vs. 17 vv. ) waren voorzeggd. Amen.

a) 1 Tim. 3: 16. b) Hebr. 2: 4.

De aarde in het licht van de hemelvaart van Christus: in dit licht zien wij haar gewijd 1) tot een land van het geloof, 2) tot een plaats van de prediking van het Evangelie, 3) tot een voorhof van de hemel en 4) tot een schouwplaats van de hemelse werkzaamheid van Christus.

Hemel en aarde in het licht van de hemelvaart: I. de hemel 1) hoog boven deze wereld, 2) ontsloten voor deze wereld, 3) neerdalende tot deze wereld. II. de aarde 1) een school van het geloof, 2) een plaats van de belofte, 3) een tempel van de eer van God.

Hoe zich de heerlijkheid van de opgevaren Verlosser in de wereld overwinnend betoont. 1) in de toerusting en uitzending van Zijn boden, 2) in de verzameling en zaligmaking van Zijn leden, 3) in de krachtige leiding en bewaring van Zijn kerk.

Hoe Jezus door Zijn hemelvaart alles, wat vroeger gesloten was, heeft ontsloten: 1) het menselijk hart voor het geloof, 2) de hele aardbodem voor het Evangelie, 3) de hemel tot een ingang voor allen, die in Hem geloven.

Wat de verhoogde Heer aan de Zijnen vermaakt, in zijn hoge ernst en in zijn zoete troost: Hij laat hun achter 1) een streng bestraffend woord, maar ook een liefdevolle zegen, 2) een moeilijken last, maar ook een heerlijke toerusting, 3) een zware pelgrimstocht, maar ook een zalige bestemming.

## SLOTWOORD OP HET EVANGELIE VAN MARKUS

Bij de geschiedenis van Jezus' gevangenneming leerden wij in Hoofdst. 14: 51 en 52 een jongeling kennen. Door wat daar vermeld wordt heeft onze Evangelist zijn vroegere betrekking tot de Heere, toen die nog op aarde was, voorgesteld. Zijn Hebreeuwse naam is Johannes; de Romeinsen bijnaam Markus, die hij droeg, heeft hij misschien pas bij zijn intreden in de dienst van de apostelen aangenomen. Nu eens wordt hij alleen Johannes (Hand. 13: 6 en 13), dan alleen Markus (Hand. 15: 39. Kol. 4: 10. 2 Tim. 4: 11. Filem. 1: 24), dan weer Johannes Markus (Hand. 12: 12 en 25; 15: 37) genoemd. Als zijn moeder wordt Maria genoemd, een vrouw die ten tijde van de ter dood bringing van Jakobus de oudere in Jeruzalem woonde en in de gemeente groot aanzien had (Hand. 12: 12). Haar huis lag waarschijnlijk in het Kedrondal, ongeveer daar waar tegenwoordig de kerk van de heilige maagd staat, dus onmiddellijk aan de tuin Gethsémané, waaruit de boven medegedeelde gebeurtenis gemakkelijk wordt verklaard, maar ook de andere, dat Petrus bij zijn redding uit de gevangenis zich hierheen wendde om zich van daar verder in veiligheid te begeven. Het is zonder twijfel ook Petrus geweest, die voor Markus het middel was, dat deze een aanhanger van Jezus, een waarachtig Christen is geworden en een lid van de gemeente (1 Petrus . 5: 13). Waarschijnlijk is na zijn verloochening deze apostel al naar dat huis in het Kedrondal gevlucht (vgl. bij Hoofdst. 16: 1), heeft hij daar de tijd tot aan de opstanding doorgebracht en heeft hij daar ook de verschijning van de Opgestane (Luk. 24: 34. 1 Kor. 15: 5) gehad, zodat zijn ervaringen mede ten nutte van Maria en haar zoon zijn gekomen. Nadat hij 14 jaar lang lid was van de gemeente in Jeruzalem, werd Johannes Markus door zijn neef Barnabas in het jaar 44 na Christus met de gemeente in Antiochië in Syrië in aanraking gebracht (Hand. 12: 25). Van die tijd af vergezelde hij Barnabas en Paulus op de eerste zendingsreis (van het jaar 46-48) en had hier zeker de bestemming om de leer van hen beiden, die geen van de evangelische feiten door eigen waarneming kende, te bevestigen en te versterken door Evangelische mededelingen waartoe hij als leerling van Petrus, wiens onmiddellijke mededelingen hij trouw kon weergeven, zeer geschikt was (Efeze. 4: 11). Hieruit is te verklaren waarom van Markus in Hand. 13 niet meteen bij de uitzending en afreis melding wordt gemaakt, maar pas als van het begin van de werkzaamheid in de Joodse synagoge sprake is. Toen men echter na de werkzaamheid op Cyprus en in Perge van de streken aan de kust verder in het binnenland, naar de berglanden van Klein-Azië wilde gaan, werd Markus, zoals het schijnt, bang, keerde hij weer terug en ging hij naar zijn moeder in Jeruzalem (Hand. 13: 5 en 13). Hier vindt Barnabas hem, toen deze in het jaar 50 met Paulus naar het concilie van de Apostelen was gereisd; hij neemt hem vandaar voor de tweede keer met zich naar Antiochië (Hand. 15: 2 en 30). Toen nu in het volgende jaar een tweede zendingsreis werd ondernomen, werden omwille van hem Barnabas en Paulus het oneens, want de eerste wilde hem ook op deze reis als helper meenemen, terwijl deze hem niet wilde hebben. Zo verenigt Paulus zich met Silas om de voorgenomen reis te volbrengen, Barnabas daarentegen scheept zich met Markus naar Cyprus in (Hand. 15: 30 vv. ). Beiden zijn vanaf dat moment een lange

tijd voor de zending onder de heidenen zo goed als niet meer aanwezig en worden daarom ook niet meer in de geschiedenis van de apostelen vermeld. Wanneer Paulus in 1 Kor. 9: 6 nog eens van Barnabas als van zijn collega melding maakt, dan doet hij het met het oog op de oorspronkelijk gemeenschappelijke vocatie (Hand. 13: 2), zonder daarmee enigszins te willen zeggen, dat de genoemde ook nu nog zijn eigenlijke roeping als heidenapostel in gemeenschap met hem waarnam; integendeel heeft Barnabas na die scheiding zich wel aan Petrus zijde geplaatst en de zending onder de Joden tot zijn levensdoel gekozen. Als Paulus na het eindigen van zijn tweede zendingsreis zich enige tijd in Antiochië ophoudt (Hand. 18: 22 vv. ), vindt het in Gal. 2: 11 vv. vermelde voorval met Petrus plaats en Barnabas volgt geheel het gedrag van deze laatsten. Heeft nu Paulus dadelijk Petrus van zijn onrecht overtuigd, dan overwonnen toch de tegenstanders van de heidenapostel, de enghartige Judaïsten te Jeruzalem, die zich tot een bepaalde partij van Jakobus hadden georganiseerd en ook Petrus en Barnabas met hun grondstellingen hadden aangestoken, zelfs zo, dat voortaan Paulus een moeilijk standpunt en een harde strijd ook in zijn eigen gemeenten had te voeren ten gevolge van de dwaalleer, zoals wij die pas in de brief aan de Galaten vinden en het zelfs tot een ontkennen van zijn apostolische waardigheid kwam. In dat jaar 54 na Christus heeft Petrus van Antiochië af zich zeker verder naar het oosten tot de Joden in het Perzische rijk gewend en ten slotte zijn verblijfplaats te Babylon aan de Eufraat genomen. Barnabas heeft hem toen Markus als helper meegegeven; hij zelf is echter eerst in Antiochië gebleven, totdat hem vervolgens na de gevangenschap van Paulus in 58, de verwijdering van deze van de gemeenten te Derbe, Lystre, Iconium en Antiochië in Pisidië, aan welke stichting hij werkelijk aandeel had gehad, op de gedachten bracht onder deze gemeenten voor zich een arbeidsveld te zoeken. Nu beproefde hij van daar zijn werkzaamheid in Klein Azië uit te breiden, met name ook tot de gemeenten te Kolosse, Laodicea en Hiërapolis. Paulus kon hem daartoe het recht niet toestaan en liet zijn gemeenten hem niet aannemen, waardoor natuurlijk de spanning tot het toppunt steeg. Het kwam echter snel tot ene wending toen de Apostel van Cesarea naar Rome werd gevoerd tot verantwoording voor de keizer. Waarschijnlijk is het Silvanus geweest, die Petrus over het lot van de gevangene, naar Rome gevoerde Paulus nadere berichten naar Babylon heeft overgebracht (1 Petrus . 5: 12). Omdat Petrus het einde van die gevangenschap (niet de bevrijding, zoals men gewoonlijk aanneemt, maar de ter dood bringing) wel voorspelde deed hij alle moeite om een verzoening tussen zijn partij en de tot bloedgetuige geroepen mede-apostel tot stand te brengen, voordat deze uit de wereld ging. Hij kon zo voor alle dingen Markus aan de gevangene, die zo zeer apostolische hulp nodig had, om ook uit zijn gevangenis nog in zijn gemeente werkzaam te zijn, ten dienste aanbieden. Paulus nam de aanbieding aan en droeg Timotheüs te Efeze op om, wanneer hij naar hem toekwam, Markus mee te brengen, want hij was hem "zeer nut tot de dienst" (2). Door middel van Markus had echter Petrus ook Barnabas aanleiding gegeven tot een verzoening met hem, met wie hij vroeger zo zeer bevriend was geweest. Toen nu de eerste te Rome aankwam en ook daar die verzoening wilde, vond Paulus zich gedwongen, in de spoedig daarop afgezonden brief aan de Kolossensen (4: 10) de vroeger over Barnabas gegeven aanwijzing om hem niet aan alle nemen, weer terug te trekken en zo de herstelde band te bezegelen. Zo ongeveer ontwikkelden zich de zaken nog in de loop van het eerste jaar van de gevangenschap van de apostels in Rome (61 na Chr. ). Ook in Filemon 1: 24 zien wij Markus weer als helper bij hem. De verdere ontwikkeling in de eerstvolgende drie jaren, hoe Petrus in Rome kwam en naast Paulus daar voor de uitbreiding van het Evangelie werkzaam was, het

proces van de laatste slecht afliep en zijn dood ten gevolge had, hoe Markus nu weer geheel in dienst van de eerste stond, totdat die in de vervolging van Nero de dood vond, zullen wij, om hier niet te uitvoerig te worden, aan het slot van de Handelingen van de Apostelen meedelen.

Wij willen nu meedelen wat Papias over het ontstaan van het Evangelie van Markus bericht. Papias namelijk, bisschop van Hiërapolis in Klein Frygië omtrent het midden van de 2de eeuw, heeft in 5 boeken een uitlegging van de woorden van de Heere geschreven, die wel op enige brokstukken na verloren is gegaan. Wat wij echter daarvan nog hebben toont dat het werk een geschiedkundige voorstelling was van Christus' werkzaamheid en van Zijn prediking. Dit werk moest uit de mondelinge overleveringen van de eerste apostelen putten en nog alles samenvatten, wat uit de apostolische kringen van mededelingen over de gebeurtenissen kon worden gevonden en kon dienen om de vroegere schriftelijke optekeningen aan te vullen, te verduidelijken en te verklaren. Tot dit doel deed hij deels onderzoek bij hen die tot de apostelen, of, zoals hij ze noemt, tot de oudsten in nadere betrekking hebben gestaan, om hun woorden te vernemen. Hij kwam deels in onmiddellijk contact met twee discipelen van de Heere, met Aristion (waarbij men misschien aan Lukas - aristeuwn = lucens - moet denken) en de presbyter (oudste = apostel) Johannes. Wat hij in zijn vroege jeugd over het ontstaan van het Markus' Evangelie vernam, is dit: "Markus als hermeneut (tolk of concipient) van Petrus, schreef de woorden en daden van Christus, die hij zich herinnerde, nauwkeurig neer, maar niet op rij, want hij was noch toehoorder, noch volgeling van de Heere. " Een nadere uiteenzetting is pas mogelijk bij het bespreken van het oponthoud van Petrus en Markus te Rome, waar de laatste zonder twijfel onder leiding van de eerste zijn evangelie gemaakt heeft. Daardoor vervulde hij de toezegging in 2 Petrus . 1: 15 vv. Hij werkte daaraan tot aan het uitbreken van de vervolging onder Nero op het laatst van Juli 64 n. C. 16: 8). Wij moeten voor twee zaken op onze hoede zijn; aan de ene kant voor de mening van hen die ons evangelie voor geen volledige, naar een bepaald plan gerangschikte mededeling van de daden van de Heere houden, maar alleen voor een kunsteloze bij elkaar voeging van het een en ander en aan de andere kant voor de tegenovergestelde mening, die aan het Markus-evangelie, wat de geschiedkundige opvolging van de gebeurtenissen aangaat, de voorrang boven de andere evangeliën wil toekennen. Wij menen naar beide kanten hier de juiste opvatting te hebben blootgelegd, totdat later ook de verhouding van de derde Evangelist tot de geschiedkundige stof die hij bewerkte, blijken zal. Markus heeft, zoals Riggenbach juist opmerkt, de verhalen die wij bij anderen korter vinden, vaker met levendige trekken verrijkt en voor ons een aantal treffende woorden van de Heere bewaard. Hij voegt bij de Hebreeuwse woorden de vertaling, maar geeft ze eerst in het Hebreeuws. Wij moeten daarbij zijn, moeten het met eigen oren horen hoe het woord van de kracht oorspronkelijk luidde. Omgekeerd bedient hij zich meer dan de anderen midden in het Griekse verhaal van Latijnse namen en titels. Zo doet de tolk van de apostel in Rome; hij verenigt zorgvuldigheid in bijzonderheden met eenvoudige verhevenheid in het geheel; uit de mond van de apostel van de daden tekent hij de Romeinen, dat volk van daden, de Zoon van God in de kracht van Zijn daden.